

Російсько-український словник ділової МОВИ

М.Дорошенко, М.Станиславський, В.Страшкевич

1930

Поширюється безкоштовно. Виготовлення додаткових копій вітається.

Останнє оновлення 15.06.2010

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ
ТОМ XVI

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ МОВИ
INSTITUT DER UKRAINISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTLICHEN SPRACHE
М. ДОРОШЕНКО, М. СТАНИСЛАВСЬКИЙ, В. СТРАШКЕВИЧ
СЛОВНИК ДІЛОВОЇ МОВИ

ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ФРАЗЕОЛОГІЯ
(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
ХАРКІВ 1930 КИЇВ

ПЕРЕДМОВА

Під поняттям «ділова мова» треба розуміти мову ділових стосунків установ з іншими установами та громадянами, а також мову ділових стосунків громадян між собою. Ділова мова не обіймає технічної термінології і фразеології виробництв, що їх ІУНМ подає в фахових словниках.

Складову частину словника ділової мови становить:

- 1) Мова листування загальних відділів установ — власне канцелярська мова.
- 2) Мова актів та документів, що їх укладають установи та приватні особи, а також судові загальні терміни, уживані в загальному відділі установ, — правнича мова.
- 3) Мова комерційного листування установ та приватних осіб (крім назов краму),
- 4) Термінологія (і фразеологія) рахівництва установ та індустріяльних закладів (крім спеціально-технічних термінів).
- 5) Загальні назви установ та індустріяльних закладів («инспектура», «комиссариат», «трест», «фабрика», «завод»), а також назви комунальних закладів («баня», «цирк», театр», «бойня»).
- 6) Назви посад у державному апараті, господарчих та громадських організаціях, культурно-освітніх установах, а також у конторах індустріяльних закладів: («делопроизводитель», «управляющий делами», «счетовод», «табельщик»).
- 7) Основні назви професій, уживані в діловодстві професійних органів, як і назви відповідних профспілок.
- 8) Найпотрібніші назви об'єктів промислового оподаткування («ларек», «рундук», мастерская»), а також назви різного роду майстерень.
- 9) Назви устаткування канцелярій, контор, а також номенклатура канцелярського приладдя («стол», «шкаф», «счеты»).
- 10) Основні загальні назви крамниць та взагалі торговельних закладів, їх відділів та устаткування крамниць («бакалейный магазин», «дровяной склад», «розничная продажа», «мелочная лавка», «полка», «прилавок»).
- 11) Терміни наукової організації праці в діловодстві та бухгалтерії установ («картотека», «хронометраж» і т. д.).

Щодо виробень та фабрик, складових, частин трестів і комбінатів, то, хоч їх можна вважати за установи, проте Секція не запровадила до словникового реєстру назов їх, щоб не збільшувати розмір словника ділової мови матеріалом, уже поданим у словнику Технічної термінології (загальному) ІУНМ.

До термінологічного реєстру словника, згідно з інструкцією на укладання словників ІУНМ, заведено:

- а) Суто-фахові терміни ділових стосунків: «отношение», «входящая бумага», «протокол», «отчет», «договор», «счет», «смета» тощо.
- б) Застосовані терміни, тобто такі слова, що хоч і входять до інших термінологічних галузей, але в ділових стосунках набули специфічного застосовання («уплотнение квартир»).
- в) Застосовані загальні слова живої мови, що набули специфічного значення в ділових стосунках та урядуванні установ, як от: «заклучение (по делу)», «рассмотрение дела», «извещение».
- г) Дотичні терміни, взяті з відповідних спеціальних ділянок знання, які проте в діловій

мові з тим самим значенням широко застосовують. Такі є терміни економічні («капітал», «товар») та соціологічні («выборы», «власть»), що в словнику ділової мови становлять не більше як 25% від усього матеріалу.

д) Дотичні загальні слова, переважно прикметники, що набувають виразнотермінологічного значення й змісту у сполученні з іншими словами-термінами, напр.: «верный (об обеспечении)», «внешний (о займе)», «свободный (о капитале)».

е) Такі загальні слова, що не мають спеціально-термінологічного значення навіть у сполученні з іншими словами, але вельми часто вживаються в діловій мові й стали притаманними діловій мові словами («открывать», «закрывать», «просить», «заявлять»).

ж) Фразеологічні звороти, тобто специфічні для ділової мови сполучення слів, що складаються з якогось терміна й іншого слова (чи слів) і мають підмінну проти російської та інших мов конструкцію.

Опрацюючи розділ української ділової мови, Секція уґрунтувала свою роботу на певних наукових підвалинах і належно зважила той визначний факт, що розвиток культурної мови на Україні взагалі природний і можливий тільки як розвиток органу взаємного порозуміння та єднання трудящих з різних ділянок праці.

Секція дбала про те, щоб, науково перевіривши всі розв'язання, дати громадянству, в результаті своєї праці, проект нормативного словника, цілком придатний до ділових стосунків і діловодства, складений на основі суто-народної мови і позбавлений специфічного — селянського, міського чи якогось місцевого (льокалізми) забарвлення.¹

Укладати систему термінології ділової мови довелося за російським реєстром. Секція не поставилася до цієї умови своєї праці формально. Вона піддала російський реєстр належній критиці, взявши на увагу між іншим і те, що російська книжна мова вироблялася під ідеологічно чужими нам (февдальними й буржуазними) впливами і має в собі поруч цінних мовних здобутків, які варті того, щоб їх найширше використовувати тепер і передати до дальших поколінь, також чимало перебутків з минулої історичної доби, цілком непотрібних у сучасних взаєминах громадян. Секція вважає, що визначенням і цілим висловам комплексу думок, — як напр. «пожалование», «честь имею представить на ваше благоусмотрение», «всепокорнейше донесение» і інш., можливе притаманне місце в соціологічному словнику, бо до нього належить термінологія з історії суспільних стосунків, а до словника сучасної ділової мови треба брати тільки такі терміни-перебутки з минулого, також і фразеологію, з якими пов'язані вже нові поняття, подаючи до них в українській частині словника рівнобіжні сучасні розв'язання (напр.: «жалованье — платня»; «служащий (чиновник) — урядовець»).

Секція критично ставилася до матеріалів, на підставі яких мала ухвалювати ті чи ті розв'язання. За матеріал для себе Секція не брала висловів гумористичних, хоча на них і багата українська народня мова, також — жаргонових. З архаїзмів брала тільки зрозумілі, якщо не було відповідного сучасного слова і архаїзм не мав на собі відслідів чужої нам ідеології.

Критично ставилася Секція і до тих новотворів, які полишила в українській мові переходова доба, коли на Україні настала практична потреба в українській діловій термінології і коли тут цілком панували ще традиції старої російської канцелярії. Тоді запроваджувано до української мови й механічно перекладені російські слова (типу «завдяки», «відносно»), і інші, утворені способом механічного звуконаслідування, нібито українські слова («достатньо», «необхідно», «зносини», «відношення»). Таких «новотворів» Секція не вважала за догідний науковий матеріал.

До кожного слова (з російського реєстру) суто-термінологічного Секція подавала одно розв'язання, і тільки в окремих випадках, де виправдувала практика й авторитетні джерела, подавала окрім одного рекомендованого ще другий, рівний йому, термін. У гніздах слів дотичних Секція подавала повнішу синоніміку.

Визнаючи, що інтернаціональним термінам взагалі належить певне місце в українській мові, Секція подає в словнику також і інтернаціональні терміни, з відповідною транскрипцією. Тоді ж, коли в українській мові є свій влучний переклад, Секція додавала до інтернаціонального терміну й українське розв'язання, ніде, однак, не намагаючись запровадити за всяку ціну замість інтернаціонального терміну український.

Щодо наголосу, то на словах з кількома можливими діялектично-паралельними наголосами Секція, з огляду на нерозробленість укр. ортоєпії, не наважувалась нормативно ставити якийсь один з них, а виставляла поруч усі.

Дотеперішні словники мало задовольняли лексичні потреби ділової мови.

Словники: П. і П. Терпилів, В. Дубровського, Л. Савченка тощо, невеликі на розмір,

ставили собі за завдання подати не тільки слова суто-ділові, а й слова побутові. Це, власне, були маленькі кишенькові словники; як лексичні довідники, вони мали багато пропусків і матеріал подавали здебільшого без диференціації значень, без текстуального офарблення слова та без фразеології.

Кращий словник Гладкого й Туркала, і кращий саме тому, що він намагається обмежити свої рямці запасом слів ділових.

Словник чотирьох авторів Йогансена-Ткаченка вже більшого розміру (258 стор.), але в ньому теж є багато пропусків суто-ділових термінів і висловів. Крім того, не з усяким розв'язанням, поданим у цьому словнику, сучасний лексично розвинений укр. мовлянин може погодитись.

Про словники великі, академічні, тут не згадуватимемо, бо вони мають зовсім інший цільовий налад.

Головніші джерела, використані для російсько-українського Словника Ділової Мови такі:

Барац С. — Курс коммерческой корреспонденции. С.-Петербург. 1907, стр. 653.

Беретка С. і Матвієвський М. — Практичний правничий словник російсько-український. Харків, 1926, стор. 80.

«Вестник Коммунального Хозяйства» — 1926 і 1927 р.р.

«Вестник Финансов» НКФ СССР, 1923, №№ 80 — 100, 1925, №№ 72, 83.

«Вопросы организации управления», № 1.

Гладкий М. — Наша газетна мова. Київ, 1928, стор. 174.

Гладкий М. і Туркало К. — Російсько-український словник Ділової Мови. Київ, 1926.

Горбачевській Н. — Словарь древняго актового языка Северо-Западнаго края и Царства Польскаго. Вильно, 1874, стор. 397.

Грінченко Б. — Словарь украинского языка. Берлін, 1925, стор. 2178.

Дубровскій П. П. — Полный русско-польский словарь. Варшава, 1912, стор. 863.

«Жилищное Т-во» за 1927 р.

Звіт Київського «Сорабкопу» за 1924 - 1925 операційний рік і Жовтень-Грудень 1925 року.

«Инструкции НКВД по жилищным делам и по денационализации» за 1925 рік.

Ізюмов О. — Російсько-український словник. Київ, 1926, стор. 655.

Йогансен, Наконечний, Німчинов і Ткаченко. — Практичний російсько-український словник. ДВУ, 1926, Дніпропетровське, стор. 258.

Классификация профессий. — Изд. НКТ. Москва, 1925, стор. 137.

Листування Київського Окркомгоспу (листи, договори, кошториси, інструкції тощо) за 1924 - 1925 р.р.

"Метод научной организации деловодства".

Нефедов. — Канцелярское дело.

Ніковський А. — Словник українсько-російський. Київ, 1927, стор. 864.

Німецько-український словник. Зладили В. Кміцекевич і Спілка. Чернівці, 1923.

Накладом «Української Накладні».

Обзор деятельности Киевского Губкоммунотдела за 1922 г. (стор. 203) и 1923 г. (стор. 153).

Орловський В. та Шелудько І. — Російсько-український словник банкового діловодства. Видання Промбанку. Київ, 1925.

Підмогильний В., Плужник Є. — Фразеологія Ділової Мови. Київ, 1926, стор. 293.

Podrecznik do Korespondencyi Kupieckiej w pieciu jezykach: polskim, rosyjskim, niemieckim, francuskim i angielskim. Opracowali: Wladyslaw Kocent-Zielin'ski i Wladyslaw Kierst. Warszawa — 1902. Стор. 818.

Російсько-український медичний словник. Київ, Губ. Від. Охор. Нар. Здор. під ред. М. Галина. Київ, 1920, стор. 144.

Російсько-український словник «Правничої Мови» Київ, 1926.

Сабалдир Г. — Практичний російсько-український словник. Київ, 1926, стор. 436.

Сакс І. Т. — Русско-Немецко-Англо-Французский словарь выражений и оборотов, свойственных торговой корреспонденции. Москва, 1922, стор. 541.

Словник Цукротресту. — Опрацював Шемет. (Рукопис у картках).

Станиславський М. — Російсько-українська ділова та газетна фразеологія. (Рукопис), стор. 365.

Українська Академія Наук. — Російсько-Український словник, т. I (А - Ж). Київ, 1924, стор. 290.

Українська Академія Наук. — Рос.-укр. словник, т. III (О - П), вип. 1-й. Київ, 1927, стор. 336.

Уманець М. і Спілка А. — Словарь російсько-український. Берлін, 1925, стор. 1149.
Устинов І. — Новый орфографический справочник. Москва, 1915, стор. 206.
«Фінансовий Бюлетень». НКФ УСРР, за 1925 р. № 4; за 1926 р. №№ 9, 91; за 1927 р. № 16.
«Червоне Право» 1928 р. ч.ч. 5, 6 і 20.

Яворницький Д. І. — Словник української мови, т. 1. А - К. Катеринослав. 1920, стор. 411.

Роботу вкладання словника виконала нарочито утворена 28 лютого 1926 р. при Соціально-Економічному Відділі Інституту Української Наукової Мови Секція Ділової Мови.

В Секції, з самого початку, як вона існувала, працювали: Дорошенко М.Ю. — упорядник словника, учасник редакційної трійки (заступник голови Секції), Загородський А.О., Колоніус Д.М. (секретар Секції з 28/II — 1926 р. по 15/XI — 1926 р.), Кривоший І.А., Любінський М.М. — голова Секції з 28/II — 1926 р. по 15/XI — 1926 р.), Станиславський М.О. (секретар Секції з 15/XI — 1926 р. і учасник редакційної трійки) та Страшкевич В.М. (голова Секції з 15/XI — 1926 р. і голова редакційної трійки).

За науково-технічних співробітників у Секції працювали: Дложевська М. В. (увесь час з липня м-ця 1926 р.), Барзилович Г.Г. (з квітня по липень м-ць 1928 р.); періодично працювали над виписуванням карток, як науково-технічні співробітники, Оболонський О., Савченко П. та Шаравська Н.

Для завважень до реєстру словника та проектів термінології були запрошені і працювали такі співробітники Київських установ: Криницька Н.М., що подала 170 завважень, Леонкевич Ф.П., що подав 371 завваження та Ліщенко І.П., що подав 250 завважень.

Філологічну редакцію цілого словника провадив штатний філолог Соціально-Економічного Відділу Горецький П.Й.

Наголоси в словнику виставив М.О. Станиславський.

Під час своєї редакційної роботи Секція вдавалася в сумнівних випадках по авторитетну пораду до проф. Є.К. Тимченка, що переглянув щось із 230 сумнівних термінів і дав свої завваження.

За весь час своєї праці коло словника Секція відбула 307 засідань; з них засідань .пленуму Секції 46, засідань президії Секції 15, засідань редакційної трійки 216 та спеціальних засідань на погодження термінів із іншими секціями 30.

Київ, р. 1928. Редакційна трійка.

ПОЯСНЕННЯ НАЙВАЖЛИВИШИМ СКОРОЧЕННЯМ.

Г — Грінченко (Словник).

ж. р. — женский род.

м. р. — мужской род.

Н — Неологизм.

прил. — имя прилагательное.

СЖМ — Словнич Живої Мови.

секц. — Секция (Секція Діл. Мови застосовує в даному значенні подане укр. слово).

сов. — совершенный вид.

сущ. — имя существительное.

Примітка. При поясненнях, подаваних у дужках при рос. прикметниках, що мають у діловій мові тільки одно значення, скрізь опущено слово «напр»: «Армейский (о части)» треба читати: «напр., о части».

Абзац – устúp (-пу), абза́ц (-цу).

Абонемент – абонемент (-ту); (*предварит. уплата денег*) – передплата, абонемент (-ту).

Абонементный (*о системе*) – абонементний, абонементовий, передплатний.

Абонент – абонент (-та); (*предварит. уплачивающий деньги*) – передплатник (-ка); *а. действующий* – чинний абонент.

Абонентский (*о книжке*) – абонентський.

Абонировать что, -ться на что – абонувати що, *сов.* – заабонувати що; (*предвар. уплачивая деньги*) – передплачувати, *сов.* – передплатити.

Аваль – аваль (-лю), порúка на вéкселі, співпідпис (-су).

Аванс – авáнс (-су); *а. по экспортным операциям* – авáнс на експóртні опера́ції; *а. целевой* – цільовий авáнс; *в виде -са* – авáнсом, як авáнс.

Авансер – авáнсник (-ка), авансёр (-ра); (*взявший аванс в счет зарплаты*) – забірняк (-ка́) (Г).

Авансировать – авансувати, давати авáнс.

Авантюрист, -тка – авантúрник (-ка), авантúрниця, пройдисвіт (-та), пройдисвітка.

Авария – авáрія; *а. частичная* – часткóва авáрія; *потерпеть -рию* (*о лице*) – зазнáти авáрії; (*о судне*) – стáтися авáрії (судна́).

Август – сёрпень (-пня).

Авиатор – авіатор (-ра), літúн (-на́).

Авиация – авіа́ція.

Авизо – авізо; (*уведомление*) – повідо́млення.

Автобиография – саможиттєпис (-су), автобіографія.

Автограф – власно́пис (-су), власнорúчне письмо́, авто́граф (-фу).

Автомат – автомáт (-та).

Автомобиль – автомобі́ль (-ля).

Автономия – автоно́мія.

Автор – áвтор (-ра); (*о женщине*) – áвторка; *на правах -ра* – (під) áвторським прáвом.

Авторитет – авторитёт (-ту), повáга; *доверяться чьему-либо -ту* – звіратися (вірити) на чий авторитёт (чю повáгу); *иметь -тет, пользоваться -том* – ма́ти авторитёт, бути в повáзі; *ссылатся на чей -тет* – здава́тися (по-кликáтися) на чий авторитёт (чю повáгу).

Авторитетность – авторитётність (-ности), повáжність (-ности).

Авторский (*о праве*) – áвторський.

Агент – агéнт (-та); *а. наружный* – зóкільний агéнт.

Агентство – агéнтство.

Агентура – агéнту́ра; (*занятие*) – агéнтува́ння; *заниматься -рой* – агéнтува́ти.

Агитировать – агітува́ти.

Агроном – агроно́м (-ма).

Адвокат – адвокáт (-та); (*судовой*) – оборо́нець (-нця); *а. подпольный* – потайний (позакúтній) дора́дник; *быть -том* – адвокатува́ти.

Адвокатура – адвокату́ра.

Административный (*о распоряжении*) – адміністративний.

Администрационный (*об отделе*) – адміністраційний.

Администратор – адміністрáтор (-ра).

Администрация – адміністра́ція.

Администрировать – адмініструва́ти.

Адрес – 1) адрéса; *а. сопроводительный* – супровідна адрéса; *по -су (доставить)* – на адрéсу; *по нескольким -сам* – на ківька адрéс; *сообщить адрес* – подáти адрéсу; 2) (*приветственное письмо*) – вітáльний лист, адрéса; *а. поздравительный* – вітáльна адрéса; 3) *а.-календарь* – адрéсник-календáр (*род. п.* – адрéсника-календаря).

Адресант, адресующий – адрéсáнт (-нта), що адрéсує, адрéсівник (-ка́).

Адресат – адрéсáт (-та); *за ненахождением адресата (возвратить)* – що не (з)на́йдено, не знайшо́вши, бо не знайшли адрéсáта.

Адресный (*о книге*) – адрéсовий.

Адресовать – 1) адрéсува́ти, *сов.* – заадрéсува́ти; *письмо не может быть адресовано в...* – листá не мóжна адрéсува́ти на...; 2) (*направляют кого куда*) – посилáти, послáти.

Адресоваться – 1) адрéсува́тися, *сов.* – заадрéсува́тися; 2) (*обращаться к кому*) – удава́тися, удáтися (до когó).

Ажио – áжіо.

Ажиотаж – ажіотáж (-жу).

Академик – акадéмік (-ка).

Аккордный (о системе) – акордóвий, акóрдний.

Аккредитив – акредитив (-ву).

Аккредитивный (о листе, операции) – акредитивний, вірчий.

Аккредитивовать, аккредитовать, -ся – акредитувати, сов. – заакредитувати, уповажнювати, сов. – уповажнити, -ся, уповноважувати, уповноважити.

Аккуратность – акуратність (-ности); (*опрятность*) – охайність (-ности), чéпурність (-ности); (*исполнительность*) – ретельність (-ности).

Аккуратно – акуратно; (*опрятно*) – охайно, чéпурно.

Акт – 1) (*деяние*) – чин (-ну), акт (-ту), дія; 2) (*документ*) – акт (-ту), лист (-та); а.

бракоразводный – розлúчний лист, акт на розлúку; а. *домашний* – домашній акт; а.

досмотровый – оглядóвий акт, акт на óгляд; а. *займа* – акт на пóзику; а. *заклада* – акт на

застáву; а. *закрепительный* – акт на закрéплення, закрéпний акт; а. *запродажный* – акт на

запрóдаж; а. *о смерти* – акт про смерть; а. *обвинительный* – акт винувáчення, акт вини;

а. *передаточный* – відступний акт; *акты состояния* – áкти про стан; áкти стáну; а.

укрепительный – акт на утвérдження, утвérдний акт (*Н*); (*акт. укрепл. в собствен.*) – акт

на увласнення (*Н*), увласний акт; *совершать акт* – укладáти, уклáсти áкт(а); 3)

(*празднования*) – акт святкувáння; 4) (*театральный*) – дія, спрáва.

Актер, актриса – актóр (-ра), актóрка.

Актив – актив (-ву).

Активность – активність (-ности), діяльність (-ности).

Активный – активний; (*о лице*) – діяльний, активний.

Актуальный (*о вопросе*) – актуáльний.

Акушер, -ка – акушér (-ра), акушérка.

Акушерство – акушérство; (*занятие*) – акушерувáння; *заниматься -вом* – акушерувáти.

Акцепт – акцéпт (-ту).

Акцептация – акцeптáція; приймáння, прийняття вéкселя (до платежú); *представляют к -ции* – подавáти, подáти на акцeптáцію.

Акцептовать (*вексель*) – акцeптувати.

Акциз – акциз (-зу); *взимать с чего-либо акциз* – брати з чóго акциз; *облагать что-либо -зом* – накладáти на що акциз.

Акцизный (*сущ.*) – акцизник (-ка); (*прил.*) акцизний.

Акционер – акціонér (-ра), акці́ник (-ка).

Акционерный (*об обществе, банке*) – акці́ний.

Акция – áкція; а. *погашенная* – сплáчена áкція; *понижение акций* – дешéвшання áкці́й.

Алиментщик – аліментник (-ка).

Алимента – алімент (-тів).

Алфавит – абéтка, альфабéт (-ту); *по -ту* – за абéткою; *список по -ту* – абеткóваний список.

Алфавитный (*о порядке*) – абеткóвий, альфабéтний, за абéткою (улóжений).

Амбулатория – амбулятóрія.

Амбулаторный (*о лечении*) – амбулятóрний.

Амортизационный (*о капитале*) – амортизаці́йний.

Амортизация – амортиза́ція; (*документа, долга*) – уневáження.

Амнистировать – амнестувáти.

Амнистия – амнестія; *даровать -тию* – амнестувáти.

Амуниция – амуні́ція.

Анализ – аналі́за, рóзслід (-ду).

Анализировать – аналізувати.

Аналогический, аналогичный с чем (*о фактах, предложениях*) – аналогі́чний, поді́бний, схóжий до чóго.

Аналогия – аналогі́я, поді́бність (-ности) до чóго; *по -гии с чем (заключатъ)* – з аналогі́ї до чóго, на яку подóбу, аналогі́чно (поді́бно) до чóго.

Анархия – 1) (*безвластие*) – анáрхія, безуряддя; 2) (*беспорядок*) – безлáддя, бéзлад (-ду).

Анатомический (*о театре*) – анатомі́чний.

Ангажемент – ангажемéнт (-ту), запрóсини (-син).

Ангажировать – ангажувáти, сов. – заангажувáти, запрóшувати, сов. – запросити.

Анкета – анкéта, опитний лист (*Секц.*); *заполняют -ту* – відповідáти, відповісти на анкéту; *по -те значится* – в анкéті записано; *по -те определитъ* – визначити на підстáві анкéти.

Анкетировать – анкетувáти, опитувати анкéтою.

Анкетный (*о листе*) – анкетóвий, опитний (*Секц.*).

Аннуитетный (*о долге*) – ануїтéтний.

- Аннулировать** – анулювати, *сов.* – занулювати; касувати; *сов.* – скасувати.
- Аннуляция** – ануляція, скасування.
- Аноним** – анонім (-му).
- Анонимность** – анонімність (-ности).
- Анонимный** (*о письме, обществе*) – анонімний, безімений.
- Анонс** – анонс (-су), передвістка (*Н*).
- Анонсировать** – анонсувати, наперед оповіщати.
- Антагонизм** – антагонізм (-му), протівенство.
- Антикварий** – антиквар (-ра).
- Антракт** – антракт (-ту), перерва.
- Антрепренер** – антрепренер (-ра).
- Апеллировать** – апелювати, удаватися, удатися до ко́го; (*юрид.*) – апелювати, оскаржувати, оскаржити.
- Апелляция** – апеляція, оскарження (*Сеқ.*); *по -ции (определить)* – на апеляцію; *подавать -цию* – подавати, подати, вн́осити, вн́ести апеляцію; подавати, подати на пересуд (*Сеқ.*).
- Аплодировать** – плескати (в долоні).
- Аплодисменты** – оплески (-ів), аплодисменти (-ів).
- Аппарат** – апарат (-ту); (*техн.*) – апарат, прилад (-ду); *а. административный* – адміністративний апарат; *а. взыскательный* – апарат (-ту) на стягання, апарат, щоб стягати; *а. заготовительный* – заготовчий апарат; *а. закупочный* – закупчий апарат, апарат, щоб закуповувати, закупати; *а. налоговой, податной* – податковий апарат; *а. распространительный* – апарат (на) поширення, поширювати; *а. регулирующий* – правильний (*Н*), регулятивний, регуляційний апарат.
- Аппаратная (комната)** – апаратня.
- Аппаратчик** – апаратник (-ка).
- Апрель** – квітень (-тня).
- Апробация** – апробація, ухва́ла.
- Апробировать** – апробувати, ухва́лювати, *сов.* – ухвалити.
- Аптека** – апте́ка.
- Арбитраж** – арбітраж (-жу).
- Аргумент** – аргумент (-ту), довід (-воду); *приводит -ты* – подавати, подати аргументи.
- Аргументация** – аргументація.
- Аргументировать** – аргументувати.
- Аренда** – оренда; (*крупная земельная*) посесія; *берущий в -ду* – орендар (-ря); *брать, взять в -ду* – брати, взяти в (на) оренду; *держат в -де* – орендувати, мати в (на) оренді; *отдавать, сдавать в -ду* – віддавати, віддати в (на) оренду; *сдающий в -ду* – винайма́ч (-ча).
- Арендатор, -ша** – орендар (-ря), орендарка; (*круп. земельн.*) – посесор (-ра), посесорка.
- Арендаторский** (*об обязанностях, правах*) – орендарський, посесорський.
- Арендаторство** – орендарство; (*крупноземельное*) – посесорство.
- Арендаторствовать** – орендарювати.
- Арендный** (*о плате*) – орендний, посесійний.
- Арендование** – 1) оренда; (*крупная земельная*) – посесія; *а. исполу* – оренда з половини; 2) (*арендаторство*) – орендарство; (*крупн. земельн.*) – посесорство.
- Арендовать** – 1) орендувати, брати (наймати) у ко́го в оренду (посесію); 2) орендувати, держати в (на) оренді (посесії).
- Арест** – арешт (-ту), ув'язнення, в'язнення; *а. домашний* – домашній арешт, арешт удо́ма; *взять, посадить под арест* – заарештувати, узяти під арешт, до арешту, ув'язнити ко́го; *наложит арест* – накласти арешт; *подвергаться -ту* – підпа́дати арештові; *снятие ареста с имущества* – звільнення майна́ **-під** заборони, скасування заборони на майно́.
- Арестант** – арешта́нт (-та), в'язень (-зня).
- Арестантская (комната)** – арешта́нтська, холо́дна (-но́ї).
- Арестный** (*о сроке*) – арештний, в'язничний.
- Арестовывать, -товать** – арешто́вувати, арештувати, заарешто́вувати, заарештувати, брати, забира́ти, забрати (взяти) під арешт (до арешту); *а. имущество* – накладати, накласти заборону на майно́.
- Арка** – лук (-ка), арка; *а. триумфальная* – тріумфа́льний лук, тріумфа́льні воро́та.
- Арматура** – армату́ра, ришту́нок (-нку).
- Армеец** – арміе́ць (-ійця).

- Армейский** (о части) – армі́ський, військо́вий.
Армия – армія, військо; в *армию* *уйти* – до армії піти.
Арсенал (-ла, -лу) – арсенал (-лу), збройниця.
Арсеналец – арсеналець (-льця), арсенальник (-ка).
Артель – арті́ль; *артелью* – арті́ллю.
Артельный (о товариществе) – арті́льний.
Артельщик, -щица – арті́льник (-ка), арті́льниця.
Артельщина – арті́льщина, арті́лля.
Артельщикий (о принадлежности) – арті́льницький.
Артиллерист – гарма́тник (-ка), гарма́ш (-ша́), артилерист (-та).
Артиллерия – 1) артиле́рія, гарма́тне військо; 2) гарма́ти, артиле́рія.
Артист, -ка (*театр.*) – артист (-та), артистка; *народный а-т республики* – наро́дний артист республіки.
Архив – архі́в (-ву).
Архивариус – архіва́р (-ра).
Архивный (о документе) – архі́вний.
Архитектор – архіте́ктор (-ра), архіте́кт (-та).
Архитекторский (о надзоре) – архіте́кторський.
Архитектура – архіте́ктура; (*стиль*) – архіте́ктура, будіве́льний стиль.
Аршин – аршин (-на).
Аршинный (о размере) – аршино́вий, з аршин.
Аспирант – аспіра́нт (-та).
Аспирантура – аспіра́нтура.
Ассигнационный (о банке) – асигна́ційний.
Ассигнация – асигна́ця.
Ассигнование – 1) асигнува́ння; 2) (*действие*) – асигнува́ння, призначення, приділення грошей.
Ассигновка (*документ*) – асигна́та; (*действие*) – асигнува́ння; по **-ке** (*получать*) – на асигна́ту (на підста́ві асигна́ти).
Ассигновочный – асигно́вний; (*относящийся к ассигновке*) – асигна́тний, асигна́товий.
Ассигновывать – асигно́вувати, асигнува́ти, признача́ти, призна́чити (приділяти, приділити) гроші.
Ассигновщик – асигно́вник (-ка), асигнува́ч (-ча́).
Ассистент, -ка – асисте́нт (-та), асисте́нтка.
Ассортимент – асортиме́нт (-ту), до́бір (-бору).
Атмосфера (*среды*) – ото́чення, атмосфе́ра; *а. деловая* – ділове́ ото́чення, ділова́ атмосфе́ра.
Аттестат – атеста́т (-ту); *а. зрелости* – ма́тура.
Аттестация – атеста́ція; (*действ.*) – атестува́ння.
Аттестовать кого, что – атестува́ти кого, що.
Аудиенция – авдіе́нція; *дать кому -цию* – прийняти ко́го на авдіе́нцію.
Аудитория – авдито́рія.
Аукцион – торги (-ів), ліцита́ція (*гал.*), авкці́я (*Н*); *продавать с -на* – продава́ти з торгі́в, ліцитува́ти.
Аукционный (о продаже) – авкці́йний, ліцита́ційний.
Афера – афе́ра.
Аферист, -ка – аферист (-та), аферистка.
Афиша – афі́ша; *расклейщик афиш* – афі́шник (-ка).
Аффект – афе́кт (-ту), нестя́ма; в *состоянии -та* – в афе́кті, в нестя́мі, в ста́ні афе́кту.
Аэронавигация – повітроплавба́.
Багаж – бага́ж (-жу); (*дорожные. вещи*) – паку́нки (-ків), бага́ж (-жу); *б. ручной* – ручний бага́ж, ручні паку́нки; *отправка -жа* – випра́ва бага́жу; *сдача -жа* – здава́ння бага́жу; *хранение -жа* – перехо́вування (зберіга́ння) бага́жу.
Багажный – 1) (о квитанции) – бага́жний, паку́нковий; 2) (о служащем) – бага́жний (-ного).
База – ба́за; (в *переносном смысле*) – ба́за, ґрунт (-ту); *б. материальная* – матеріа́льна ба́за; *б. центральная* – центра́льна ба́за; *б. экономическая* – економі́чний ґрунт, економі́чна ба́за.
Базар – база́р (-ру), торго́ (-гу).
Базарный (о цене) – база́рний.

- Базироваться** – базуватися, ґрунтуватися на чому, спиратися на що.
- Базис** – (в переносном смысле) – база, ґрунт (-ту), база.
- Базисный** (о складе) – базовий.
- Бакалейный** (о торговле) – бакалійний.
- Бакалейщик, бакалейник, -щица** – бакалійник (-ка), бакалійниця.
- Бакалея** – бакалія.
- Бактериологический** (об исследовании) – бактеріологічний.
- Баланс** – балáнс (-су); б. *вступительный, входящий* – бальянс початковий, вступний; б. *генеральный* – загальний (генеральний) бальянс; б. *заключительный исходящий* – кінцевий бальянс; б. *книжный* – книжний бальянс; б. *начальный* – початковий бальянс; б. *окончательный* – кінцевий бальянс; б. *пассивный* – пасивний бальянс; б. *поверочный* – перевірний бальянс; б. *предварительный* – попередній бальянс; б. *сводный* – зведений бальянс; в *предыдущем -се* – у переднішому бальянсі; по *-су* значится – на бальянсі є; по *-су* *принять* – за бальянсом прийняти; *подводит* б-с – збальянсóвувати, збальянсувати, підбивати, підбити бальянс.
- Балансировать** (счет) – бальянсувати, сов. – збальянсувати.
- Балансоведение** – бальянсозна́вство.
- Балансовый** – бальянсовий.
- Балл** – 1) значка, бал (-лу); 2) (при голосовании) – гóлос (-су).
- Балласт** – бальяст (-ту); (лишнее) – зайвіна.
- Баллотировать кого** – бальотувати кого, голосувати (ку́льками) на ко́го.
- Баллотироваться** – бальотуватися, голосуватися (ку́льками).
- Баллотировка** – бальотува́ння, голосува́ння (ку́льками).
- Бандероль** – бандеро́ля, перéписка на що; *оклейка -ми* *чего* – наліплювання бандеро́лів на що.
- Бандерольный** (об отправлении) – бандеро́льний, під перéпаскою.
- Банк** – банк (-ку), ба́нок (-нку); б. *государственный* – держáвний банк; б. *учетно-ссудный* – дискóнто-позичкóвий банк; *банк открыт (от 10 до 4 часов)* – банк відчинений; в *банк* (*вкладывать деньги*) – до ба́нку.
- Банкет** – бенкéт (-ту), ўчта.
- Банкир** – банкíр (-ра).
- Банкирский** (о доме) – банкíрський.
- Банкнот** – банкнóта, банкíвка.
- Банковый** (о билете) – ба́нковий.
- Банкротиться, обанкротиться** – банкрутувати, збанкрутувати.
- Банкротство** – банкру́тство.
- Банщик, -ца** – лазник, лазéнник, мийник (-ка) (*Н*), мийниця (*Секц.*).
- Баня** – ла́зня, мийня (*Н*).
- Барак** – бара́к (-ку).
- Бараночник, -ница** – бублéйник (-ка), бублéйниця.
- Барыш** – бариш (-шú), зиск (-ку); *быть в -ше* – ма́ти зиск; *получить б-ш* – ма́ти бариш, убаришувати.
- Барышник, -ница** – баришник (-ка), баришниця, баришівник (-ка); (*лошадьми*) – ліверáнт (-та); (*волами*) – воловик (-ка).
- Барышничать** – баришувати чим.
- Барышничество** – баришува́ння, баришництво.
- Бастовать, забастовать** – страйкувати, сов. – застрайкувати.
- Бастующий** – страйка́р (-ря).
- Батальон** – батальйóн (-ну).
- Батальонный** (о командире) – батальйóнний, батальйóновий.
- Батрак, -чка** – на́ймит (-та), на́ймичка; б. *-подросток* – на́ймитча́.
- Батрацкий** (о положении) – на́ймитський.
- Батраческий** (о жаловании) – на́ймитівський.
- Батрачество** – 1) (*занятие*) – на́йми (-мів); 2) (*в собират. смысле*) – на́ймити.
- Батрачить** – наймитувати, бу́ти в на́ймах, по на́ймах ходити.
- Бдительный** (о надзоре) – невсипу́щий, пильний.
- Бега** – бігові (пере)го́ни (-нів).
- Беглец, беглянка** – утіка́ч (-ча), утіка́чка; *сделаться -цом* – піти в утікачі.
- Беглый** – 1) (*сущ.*) – утіка́ч (-ча), збі́глець (-ця); 2) (*прилаг.*) збі́глий, утéклий; (*поверхностный, об осмотре*) – побі́жний; (*быстрый, о чтении*) – швидкий.

- Бегство** – ут́еча; *обратиться в -во* – кинутися навтьо́ки.
- Бедность** – бідність (-ности), нестáтки (-ків); (*нищета*) – злидні (-нів); *впасть в -сть* – збідніти; *жить в -сти* – злидénно жити, в нестáтках жи́ти.
- Бедняк** – бідняк (-ка), незамо́жник (-ка).
- Беженец, -нка** – утіка́вець (-ча́), утіка́виця; (*военно-выселенный*) – виселенець (-нця), виселенка.
- Беженский** (*об имуществе*) – утіка́цький, збігле́цький, виселенецький.
- Безакцизный** (*о продаже*) – безакцизний.
- Безапелляционный** (*о решении*) – безапеляці́йний.
- Безбилетный** (*о пассажире*) – безбіле́тний, без квитка́; *все -ные* – всі, що без квитка́ (без біле́та), всі безбіле́тні.
- Безбрачие** – безшлю́б'я.
- Безбрачный** (*о мужчине*) – безшлю́бний, безже́нний, (*о женщине*) – безшлю́бна, безму́жня.
- Безвестно** – без вісти, безвісно, не зна́ти де, невідо́мо де; *-но отсутствующий* – що невідо́мо, де є (перебуває), безвісний.
- Безвестный** (*о безвестно отсутствующем*) – безвісний.
- Безвинность** – безневинність (-ности), неповинність (-ности), безвинність (-ности).
- Безвинный** (*о пострадавшем без вины*) – безневинний, без вини, неповинний.
- Безвластие** – 1) (*без власти*) – безвлад́дя, безвладá; 2) (*без правительства*) – безуряд́дя.
- Безвозбранно** – безборо́нно, вільно.
- Безвозбранный** – незаборо́нений, вільний.
- Безвозвратный** (*о ссуде*) – безповоро́тний.
- Безвозмездный** (*об исполнении*) – беззапла́тний, без відпла́ти.
- Безвыгодность** – безви́гідність (-ности); (*бесприбыльность*) – незискóвність (-ности).
- Безвыходность** (*положения*) – безпора́дність (-ности).
- Безвыходный** (*о положении*) – безпора́дний, скру́тний.
- Безграмотный** – 1) (*неграмотный*) негра́мотний; (*в технике чтения и письме*) – неписьме́нний; 2) (*невежественный*) – безгра́мотний.
- Бездействие, бездейственность** – неді́яння, нечинність (-ности); *находиться в -вии* (*о предметах*) – дармува́ти, не вжива́тися; (*о лицах*) – не працюва́ти, нічо́го не робити; (*техн.*) – не чинити, не працюва́ти, не діяти.
- Бездействовать** – не працюва́ти, не діяти; (*о лицах*) – нічо́го не робити, бу́ти нечинним, неді́ювим; *завод -вует* – виробня стоїть, ваку́є; *комиссия -вует* – комісія нічо́го не робить; *машина -вует* – машина гуляє; *рабочая сила -вует* – робóча сила гуляє.
- Безденежно** – без гро́шей.
- Безденежный** (*о долге*) – безгроше́вий; (*о векселе*) – безгроше́вий, безвалютний.
- Безденежье** – безгроші́в'я.
- Бездетность** – безді́тність (-ности); *в случае -сти* – як нема́ дітє́й.
- Бездефицитность** – бездефі́цитність (-ности).
- Бездеятельность** – неді́яльність (-ности).
- Бездеятельный** – неді́яльний.
- Бездоимный, бездоимочный** (*о плательщике*) – без недо́плат, безнедо́платний, беззалéглий.
- Бездоказательный** (*об утверждении*) – бездо́відний, без до́водів.
- Бездожательный** – без поса́ди, безпоса́дний.
- Бездоходность** – недобу́тність (-ности), недобутко́вість (-вості); (*неприбыльность*) – незискóвність (-ности).
- Бездоходный** (*об имуществе, предприятии*) – недобутний; (*неприбыльный*) – незискóвний.
- Беззаконие** – беззакóння, беззакóнство, безсу́ддя.
- Беззаконничать** – беззакóнствувати, беззакóнувати, лама́ти зако́н.
- Беззаконность** – 1) непра́вність (-ности), незаконність (-ности); 2) (*беззаконие*) – безпра́вство, беззакóння, беззакóнство, безсу́ддя.
- Беззаконный** (*противозаконный*) – беззакóнний, непра́вний.
- Беззаработный** – без зарі́бку, беззарі́бний (-ного).
- Беззащитный** – беззахисний, безборо́нний, без оборо́ни; *быть -ным* – не ма́ти оборо́ни (за́хисту).
- Безземелье** – безземéлля.
- Безземельный** (*о крестьянине*) – безземéльний.

- Безлошадный** (о крестьянине) – безкінний, без коня.
- Безнадежный** (о долге) – безнадійний, пропачий.
- Безнадзорность** – бездóглядність (-ности).
- Безнаказанный** (о поступке) – безкарний; *оставаться -ным* – залишатися непокараним.
- Безначальственный** – безурядний, без влади.
- Безнедоимочный** (о плательщике) – без недóплат, безнедóплатний, беззалéглий.
- Безоборотный** – 1) (о векселе, надписи) – беззворотний; 2) (о неимеющем обращения капитале) – безоборóтний, що не має оборóту.
- Безоговорочно** – 1) (без оговорки) – без застерéження; 2) (не возражая) – без заперéчення; **-но исполнить** – зробити без заперéчення (не заперéчуючи).
- Безоговорочный** – без застерéження, незастерéжений.
- Безопасность** – безпека, безпéчність (-ности); *б. личная* – безпéчність для особи.
- Безослабный** (о надзоре) – пильний, неослабний.
- Безосновательный** (о решении) – безпідста́вний, без підста́ви.
- Безостановочно** – невинно, безупинно, не спиняючись.
- Безответственность** – невідповідальність (-ности).
- Безответственный** – невідповідальний, без відповідальності.
- Безотговорочно** – без відмóви, не відмовляючись, невідмóвно.
- Безотдаточный** (о пособии) – безповорóтний, без відда́чі.
- Безотказно** – безвідмóви, не відмовляючись.
- Безотказный** (о ходатайстве) – безвідмóвний, невідмóвний.
- Безотлагательно** – нега́йно, не відклада́ючи.
- Безотлагательность, безотложность** – нега́йність (-ности), невідкладність (-ности), пильність (-ности).
- Безотлагательный** (о деле) – нега́йний, невідкладний, пильний.
- Безотлучно** – не відгоджа́ючись, невідгóдно, не відхóдячи.
- Безотлучный** (о пребывании) – невідгóдний, невідхідний, невідстúпний.
- Безотменно** – невідмінно, кóнче.
- Безотменный** – невідмінний, нескасóвний (*Н*).
- Безотносительно** – без ува́ги на що, не застосóвуючи до чо́го, неспóглядно (*Н*).
- Безотносительность** – незастосóваність (-ности), незастосóваний (-ности) (*Н*).
- Безотносительный** – незастосóваний до чо́го, неспóглядний (*Н*).
- Безотчетность** – 1) (в деле) – беззві́тність (-ности); 2) (*бессознательность*) – несвідомість (-мости).
- Безотчетный** – 1) (о суммах) беззві́тний; (*не обязанный отчитываться*) – невідповідальний; 2) (*бессознательный, о поступке*) – несвідомий.
- Безочередный** (о получении) – без черги, нечерговий.
- Безошибочность** – непомилечність (-ности), непомильність (-ности).
- Безошибочный** (о счете) – без по́милки, непомилечний, непомильний.
- Безработица** – безробіття.
- Безработный** (сущ.) – безробітний (-ного).
- Безраздельный** (о пользовании) – неподільний.
- Безрасчетный** (о предприятии) – без розраху́нку, нерозраху́нко́вий.
- Безрезультатный** – без на́слідків, безрезультатний, дарéмний, ма́рний.
- Безубыточность** – безутра́тність (-ности).
- Безубыточный** (о предприятии) – безутра́тний.
- Безукоризненный** (о работе) – бездога́нний, без ва́ди; *совершенно -ный* – цілком бездога́нний, без найме́ншої ва́ди.
- Безупречность** – бездога́нність (-ности).
- Безупречный** (о поведении) – бездога́нний, без дога́ни.
- Безурочный** (о работе, оплате) – ненормóваний, ненормóвий.
- Безусловный** (о праве) – безумóвний; (*беспорный*) – безперéчний.
- Безуспешность** – безуспі́шність (-ности), ма́рність (-ности).
- Безуспешный** (о ходатайстве) – без у́спіху, безуспі́шний, ма́рний.
- Безустанный** (о труде) – невто́мний.
- Безучастие** (безразличное отношение) – байдúжість (-жости).
- Безысходный** (о положении) – безпора́дний.
- Беловик** (беловая) – чистовий (-во́го), чистова́ (-во́ї).
- Бенефис** – бенефі́с (-су).
- Бенефициант, -ка** – бенефіціант (-та), бенефіціантка.

- Бережливость** – ошадлівість (-вості), ошадність (-ности).
Беременная (суц.) – вагітна (-ної); **-ной** *быть* – важкою ходити, б́ути у вазі; *сделаться -ной* – завагітніти.
Беременность – вагітність (-ности).
Беречь – 1) берегти, глядіти, пильнувати чогó; 2) (*экономить*) – щадити, заощаджувати, ховати що.
Берковец – берковець (-вця).
Бесконтрольность – безконтрольність (-ности).
Бескорытность, бескорыстие – некорисливість (-вості).
Бескорыстный – некорисливий.
Беспартийность – безпартійність (-ности).
Беспартийный – безпартійний.
Беспаспортный – безпашпортний, без пашпорта.
Беспатентный (о *торговле*) – безпатентний, без патенту.
Бесперебойно – без перерв, без перешкод.
Беспеременно – без переміни, безперемінно.
Беспечатный – без печатки, безпечатний.
Бесплатно – безплатно, без плати.
Бесплатность – безплатність (-ности).
Бесплатный (о *билете*) – безплатний, неплатний.
Бесплодность – 1) неплідність (-ности); (*земли*) – неродючість (-чості); 2) (*безрезультатность*) – марність (-ности), даремність (-ности).
Бесповоротный (о *ссуде*) – безповоротний.
Беспокоить, беспокоить – турбувати, потурбувати.
Бесполезный (о *вещи*) – некорисний, непожиточний; (*ненужный, о человеке*) – непотрібний; (о *работе*) – непотрібний, марний.
Беспорядок – 1) безлад (-ду), безладдя, нелад (-ду), непорядок (-дку); *бросить (дела) в -ке* – обличити (справи) непорядкованими, не впорядкувавши, у безладді; 2) (*беспорядки в стране*) – розрухи (-хів), заколоти.
Беспорядочный (о *ведении дела*) – безладний, без ладу.
Беспошлинно – без мита, безоплатно.
Беспошлинный – вільний від оплати, безоплатний; (о *заграничном товаре*) – вільний від мита, безмитний.
Бесправие – безправ'я, безправство.
Бесправный (о *положении*) – безправний.
Беспрекословно – не перечачи, безпереч.
Беспрепятственный (о *доступе*) – без перешкоди, вільний.
Беспрерывно – невинно, безперестанно, без перестанку.
Бесприбыльность – незискóв(н)ість (-в(н)ості).
Бесприбыльный (об *имуществе*) – незискóв(н)ий.
Беспризорность – безпритульність (-ности); (*безнадзорность*) – бездоглядність (-ности).
Беспризорный (о *ребенке*) – безпритульний; (*безнадзорный*) – бездоглядний.
Беспристрастный (о *суде*) – безсторонній.
Беспричастный – непричєтний.
Беспроволочно – нега́йно.
Беспроволочный (о *телеграфе*) – бездротóвий.
Беспроигрышный (о *лотерее*) – непрогравний, без про́гри.
Беспроцентный (о *ссуде*) – безвідсотковий, безпроцєнтний.
Бессемейный – безродинний, без сім'ї, без родини.
Бессистемность – 1) (*отсутствие системы*) – безсистемність (-ности), безпóладність (-ности) (*Н*); 2) (*отсутствие порядка*) – безладність (-ности).
Бессистемный – безсистемний, без системи, безпóладний (*Н*), без пóладу (*Секц.*).
Бесследно – безслідно, без сліду.
Бессленно – незмінно, не змінюючись.
Бессметный – 1) безкоштóрисний; 2) (*бессчетный*) – незлічєнний, незчислєнний.
Бессодержательный (о *докладе*) – без змісту, незмістóвний.
Беспорно – безперєчно, безсуперєчно.
Беспорность – безперєчність (-ности), незаперєчність (-ности).
Беспорный (о *праве*) – безперєчний.
Бессрочно – без речєнця, без тєрміну.

- Бессрочность** – безреченцєвість (-вості), нетермінóваність, безтермінóвість (-вості).
Бессрочный – нетермінóваний, нетермінóвий, без реченця, безрїчний.
- Бестаможенный** (о провозе) – безмитний.
- Бестоварье** – брак товару, краму, безтовар'я, безкрамів'я.
- Бесфамильный** – без прїзвища, безпрїзвищний.
- Бесхозяйный** (не имеющий хозяина, об имуществе) – без госпóдаря, безгоспóдарний, безхазяйний.
- Бесхозяйственность** (в ведении дела) – негоспóдарність (-ности).
- Бесхозяйственный** – 1) (о ведении дела) негоспóдарний, нехазяйський; 2) (лишенный хозяина) – без госпóдаря.
- Бесценный** – 1) (о посылке без означенной цены) – без цїни; 2) (о вещи, не имеющей ценности) – безцїнний, безвартний; 3) (имеющий невысокую цену в настоящее время, о товаре) – не в цїні; 4) (неоценимый, об утрате) – неоцїнений, неоцїнний.
- Бесценок** (в выражении) – бєзцїнь; за **-нок** – за бєзцїнь.
- Библиограф** – бїблїограф (-фа).
- Библиография** – бїблїографїя.
- Библиотека** – бїблїотєка, книгозбїрня.
- Библиотека-передвижка, передвижная** – перевїзнá, бїблїотєка (книгозбїрня).
- Библиотечарский** (об опыте, стаже) – бїблїотєкарський.
- Библиотечарь, -рша** – бїблїотєкар (-ря), бїблїотєкарка.
- Библиотечный** (о шкафе) – бїблїотєчний, книгозбїрний.
- Билет** – квитóк (-тка), бїлєт (-та); б. входной – квитóк на вхїд, входить; б. банковый – банкнóта, банкївка; б. выигрышный – вигравний бїлєт; б. катушечный – котóчковий квитóк; б. казначейства – бїлєт держáвної скарбниці; б. компостированный – закомпостóваний бїлєт; б. ломбардный – льомбáрдна (заставнá) кáртка; б. льготный – бїлєт пїльговий; б. лотерейный – льотерїйний бїлєт; б. отпускной – вїдпускний бїлєт; б. пересадочный – пересїдний (Н) бїлєт; б. перонный – квитóк на перóн, перóнний квитóк; б. пригласительный – запрóшення, запрóсний квитóк; б. проигрышный – програвний бїлєт; б. пропускной – перепускний бїлєт, перєпустка; б. увольнительный (в отпуск) – кáртка на вїдпúстку, кáртка про звїльнення; б. ученический – ученицька, учнївська кáртка; б. членский – члєнська кáртка; вход по **-там** – вхóдити з бїлєтами.
- Билетер** – квиткáр (-ря), бїлетєр (-ра).
- Билетный** (о кассе) – квитковий, бїлєтний.
- Биллиард** – бїльярд (-да).
- Биллиардная** – бїльярдна (-ної).
- Биография** – життєпис (-су), бїографїя.
- Биржа** – бїржа; б. товарная – товарóва, крамóва бїржа; б. торговая – торгóва (торговельна) бїржа; б. труда – бїржа праці; б. фондовая – фóндова бїржа.
- Биржевик** – бїржовик (-кá).
- Биржевой** (о маклере) – бїржовий.
- Благовидный** (о предлоге) – нїби повáжний.
- Благоволить** (в выражении): **-лите прислать** – пришлїть, бúдьте ласкáві (будь лáска).
- Благодарить, отблагодарить, поблагодарить кого** – дякувати, подякувати, вїддячити кому; **-ря кому, чему** – завдяки комú, чомú; (вследствие чего) – через кóго, що.
- Благодарность** – вдячність (-ности); (выражение **-сти**) – дякування, дяка, подяка; в знак **-сти** – на знак вдячності; **принести -ность** – склáсти подяку, вїддáти подяку, подякувати.
- Благонадежность** – пєвність (-ности).
- Благонадежный** – пєвний.
- Благоприобретенный** (о вещи) (добрóм) – набúтий, нáдбаний, нажитий.
- Благоприятный** (об ответе) – спрїятливий; (о времени, случае) – слúшний, щасливий, дóбрый, принагїдний; (об исходе) – щасливий.
- Благоприятствовать** – 1) (способствовать) – спрїяти, допомагáти; 2) (хорошо относится к кому) – бúти ласкáвим (прихильним) до кóго, спрїяти комú.
- Благосклонно** – прихильно, ласкáво.
- Благосостояние** – добрóбут (-ту), достáтки (-кїв).
- Благотворительность** – доброчинність (-ности), добродїйність (-ности).
- Благотворительный** (о цели) – доброчинний, добродїйний.
- Благоусмотрение** – вїльний рóзсуд (-ду); **оставить на -ние** – полишити на вїльний рóзсуд (на вóлю, на розмїркування).
- Благоустроить, -роить** – упоряджáти, упорядити, упорядкóвувати, упорядкувáти,

- припоряджати, припорядити.
- Благоустройство** – 1) упорядженість (-ности), добрий лад (-ду); 2) (приведение и порядок) – упорядження, упорядкування.
- Бланк** – блянк (-ка), блянок (-нка); б. *вексельный* – вексельний блянк; б. *опросный* – запитний блянк; б. *переводной* – переказовий блянк.
- Бланконадписатель** – надписувач блянка, блянконадписувач (-ча).
- Близлежащий** (о селений) – поблизький, близький.
- Близорукость** – короткозорість (-рости), низькообкість (-кости).
- Близость** – близькість (-кости); по **-сти** (находиться) – поблизу.
- Блок-нот** – потеска, нотатник (-ка).
- Блюсти, соблюсти** (заботиться о чем) – дбати, подбати за що; (соблюдать что) – додержувати, додержати чого; б. *чьи интересы* – дбати за чий інтерес; *соблюсти все формальности* – додержати всіх формальностей.
- Блюститель, -ница** – наглядач (-ча), наглядачка, доглядач (-ча), доглядачка; б. *порядка* – доглядач порядку.
- Богатый чем** – багатий на що; (об обстановке) – багатий, пишний, розкішний; (о растительности) – буйний; (об урожае) – багатий, великий, рясний.
- Бойкот** – бойкот (-ту).
- Бойкотировать** – бойкотувати.
- Бойня** (скотобойня) – різниці (-ниця).
- Болезненно** – прикро; *снижение цен -но отразилось на...* – зменшення цін прикро відбилося на...
- Болезнь** – 1) (состояние) – х(в)орість (-рости), слабкість (-бости); 2) (самая болезнь) – х(в)ороба, х(в)орість (-рости), недуг (-гу), недуга; б. *заразная* – заразлива (чіпка) хвороба; б. *повальная, эпидемическая* – пошесна хвороба, пошесть (-шести); *служащий не явился по болезни* – службовець (урядовець) не прийшов, бо хворий.
- Болезь чем** – 1) (о состоянии) – слабувати, хорувати, хворіти, недугувати, нездужати на що; 2) (об ощущении) – боліти; *у меня болит что* – мені болить що.
- Больница** – лікарня.
- Больничный** (о принадлежности, о режиме) – лікарневий (Н).
- Больной** – 1) слабий (-бого), х(в)орий (-рого), недужий (-жого); б. *амбулаторный* – амбулаторний хворий; б. *коечный* – ліжковий хворий; б. *мнимый* – ніби хворий, удаваний хворий; 2) (болезненный) – х(в)оробливий, х(в)орий; 3) (о вопросе) – болючий, пекучий; *быть -ным* – бути х(в)орим, х(в)оріти, хорувати, слабувати на що; *тяжело, опасно -ной* – трудний.
- Большинство** – більшість (-шости); б. *абсолютное* – абсолютна (цілковита) більшість; б. *голосов* – більшість голосів, перевага голосів; б. *огромное* – величезна більшість; б. *организованное* – організована (об'єднана) більшість; б. *относительное* – умовна більшість; б. *подавляющее* – переважна більшість; б. *преобладающее, решающее* – переважна більшість; по **-ву голосов** (проходит) – більшістю (перевагою) голосів.
- Бонификация** – боніфікація.
- Брак** – 1) (бракосочетание) – шлюб (-бу), одружіння; б. *гражданский* – цивільний шлюб; *вступить, -путь в б-к, сочетаться -ком* – одружуватися, одружитися, брати, взяти шлюб, побратися з ким; *вступающий в б-к* – шлюбіванець (-нця) (Н), друженець (-нця) (Н); *женатый вторым -ком* – жонатий удруге, одружений удруге; *расторжение -ка* – розв'язання шлюбу; *состоят в супружестве, не вступая в официальный брак* – жити з ким на віру; 2) (забракованное) – брак (-ку), вибірки (-рок); *поступать в брак* – іти, піти в брак; 3) (дефект) – ганч (-чу); *товар с -ком* – товар з ганчем.
- Бракованный** (о товаре) – збракований, браковий, негодящий.
- Браковать, забраковать что** – бракувати, забракувати що; (находит недостатки) – ганчувати, зганчувати що.
- Браковщик** – браківник (-ка); б. *присяжный* – присяжний браківник.
- Бракоразводный** – 1) (о процессе) – (шлюбо)розлучний; 2) (о документе) – розлучний.
- Брандмейстер** – брандмайстер (-тра).
- Братство** (общество, союз) – братство.
- Брать, -ся, взять, -ся** – брати, -ся, узяти, -ся; *брать в руки кого* – прибирати, прибрати до рук когось; б. *на себя что-либо* – переймати, пере(й)няти (брати, взяти) на себе що.
- Брачный** (о документе) – шлюбний.
- Брачущиеся** – шлюбіванці (-нців) (Н), друзенці (-нців) (Н).
- Бремя** – тягар (-ру); *ложиться, лечь тяжелым бременем на что (на бюджет)* – надто

обтяжати, обтяжити що.

Бригада – бригада.

Бригадный (о начальнике) – бригадний.

Бродяжничество, -чанье – волоцюство, бродяцтво; *находиться в -стве* – волочитися.

Бронировать, бронировать (места, деньги) – забезпечувати, забезпечити.

Броня (о местах, деньгах) – забезпечене (-ного); *входит в состав трехпроцентной -ни* – входить в забезпечені три відсотки.

Бросать, -сить (оставить дела) – кидати, кинути, покинути, лишати, лишити, залишити.

Брошюра – брошура, метелик (-ка).

Брошюрный (о формате) – брошурний, брошуровий.

Брошуровать, сброшуровать – брошурувати, зброшурувати.

Брошуровочная – брошурувальня.

Брошуровочный (о материале) – брошуровний.

Брошуровщик, -щица – брошурівник (-ка), брошурівниця.

Брутто – брутто; *вес брутто (вес товара с упаковкой)* – вага брутто, груба вага, вага з тарою.

Будень – будень (-дня).

Будка (сторожевая) – сторожівня; (караульная) – вартівня.

Будочник – сторож (-жа).

Будущий (о времени) – прийдешній; (о годе) – наступний; *в -щем* – надалі; *в недалеком -щем* – незабаром, невдовзі; *на -щее (время) оставит* – лишити надалі, на прийдешнє, на прийдешність.

Буква – літера, б́ква; (типографская в шрифте) – шрифтина; *б. прописная* – велика літера, б́ква; *в. строчная* – малá літера, б́ква.

Буквальный (о передаче) – до слова, дослівний, буквальный.

Букинист – букініст (-та), старокнижник (-ка).

Булавка – шпилька.

Булочная – пекарня, хлібня, хлібівня.

Булочник, -ница – пекар (-ря), пекарка, пекарниця.

Бульвар – бульвар (-ру).

Бумага – 1) папір (-пéру); *б. актовая* – áктовий папір; *б. бюварная* – папір бюва́рний (осушний); *б. вексельная* – папір векселéвий; *б. в клетку* – картáтий папір; *б. в линейку* – папір ліні́ений; *б. гербовая* – папір гербо́вий, штемпелéвий; *б. канцелярская* – канцелярський папір; *б. копировальная (копирка)* – перебивний (копіюва́льний) папір; *б. переводная* – перебивний (копіюва́льний) папір; *б. пергаментная* – папір пергаменóваний (Сец.); *б. печатная* – папір друкáрський; *б. писчая* – папір до писáння, писáльний, письмо́вий папір; *б. почтовая* – папір листóвний, пошто́вий; *б. промокательная (для бювара)* – папір осушний; 2) (документ) – папір (-пéра), лист (-та́); (*народ.*) – бума́га; *б. в копии* – ко́пія з папéра; *б. входящая, вступающая* – папір (лист) вступний, одéржуваний; *б. вступившая* – папір (лист) одéржаний, надійшли́й; *б. исходящая* – папір (лист) вихідний, відсиланий; *б., ожидающая исполнения* – папір, що чека́є на виконáння; *б. препроводительная, сопроводительная* – лист супровідний, супровідка; **-ги процентные** – процентóві папéри; **-ги ценные** – цінні папéри, грошові папéри; *старшинство -ги по времени* – давні́ність папéра.

Бумагодержатель – паперодéржець (-жця).

Бумагопродавец – папірник (-ка).

Бумагохранилище – паперосхо́вок (-вку), схóвок на папір.

Бумажник – 1) (для бумаг, денег) – портфéлька; 2) (бумагопродавец) – папірник (-ка).

Бумажный (об изделии) – паперо́вий.

Бухгалтер – бухгалтéр (-ра).

Бухгалтерия – бухгалтéрія; *б. двойная* – бухгалтéрія подвійна; *б. простая* – звичáйна бухгалтéрія; *б. тройная, итальянская* – потрійна, італійська бухгалтéрія.

Бухгалтерский – бухгалтéрський.

Бывший (о времени, событии) – колишній, б́лий; (*состоявшийся, о заседании*) – відб́тий; *б. в то время* – тодішній; *б. вот тогда-то* – отодішній; *б. до настоящего времени* – дотепéрішній; *б. до того времени* – дотогоча́сний; *б. очень давно* – д́уже давній, позако́лишній; *б. перед этим, до настоящего времени* – дотепéрішній; *завод им. Затонского, -ший Карбоник* – вирóбня імени Затóнського, колишній «Карбо́нік»; *ранее -ший* – передні́ший.

Быстро – х́ткість (-кости), швидкі́сть (-кости); *с наибольшей -той* – якнайшвидше.

Бытность – пробування; **в -ность мою** – за мо́го пробування, коли (як) я був; **в нашу -ность** – за на́шого пробування, як ми були.

Быть (в *выражениях*): **б. вакантным, свободным** – вакува́ти, гуляти; **б. в бегах** – на вті́ках бу́ти; **б. виновным** – винувати́м, винним бу́ти; **б. в нерешительности** – вага́тися; **б. в обучении** – бу́ти в на́уці; **б. в праве** – ма́ти пра́во; **б. в силах** – зду́жати, здола́ти; **б. вынужденным, принужденным** – му́сити, приневолени́м бу́ти; **б. кем** (в *смысле профессии, занятии, состоянии*) – *выражается через глаголы на -увати, -ювати, напр.: учителюва́ти, секретарюва́ти й т. д.; б. кем, в качестве чего* – бу́ти за що, за ко́го, напр.: бу́ти за секретаря, за рахівника́... *или выражается тем же глаголом на -увати, -ювати, напр.: секретарюва́ти, факторува́ти; б. лишним* – у за́йві бу́ти, за́йвим бу́ти; **б. напечатанным** – вийти дру́ком; **б. непричастным** – неприче́тним бути, о́сторонь бу́ти; **б. нужным** – потрі́бним, в зна́добі бу́ти; **б. ознакомленным с чем (с делом)** – зна́тися на чо́му, бути обізнани́м у чо́му (на чо́му, з чим); **б. осмотренным** – бу́ти обачни́м, обачли́вим, ма́тися на ба́чності; **б. подозреваемым** – бу́ти підозре́ним; **б. подходящим (годным к чему, на что)** – бу́ти прида́тним, годя́щим на що, до чо́го; **б. полезным кому** – у приго́ді ставати ко́му; **б. последним** – на оста́нку бу́ти; **б. признательным** – вдя́чним бу́ти; **б. сведущим в чем** – зна́тися (розумі́тися) на чім; **б. считанным** – під раху́нком, на о́бліку бу́ти; **б. уверенным в чем** – бу́ти пе́вним чо́го; **б. угрожающим** – погро́жувати, загро́жувати; **будет** (нар. *достаточно*) – го́ді, дово́лі, до́сить, бу́де; **будет одно и то же** – на одно́ вийде; **будучи** – бу́вши; **будьте добры** – будь ла́ска, бу́дьте ласка́ві; **должно быть** – пе́вно, ма́буть, ма́буть чи не...; **как б.** – що робити, як йо́го бу́ти; **не может б. удовлетворено** – не мо́жна задово́лити; **стало б.** – зна́чить, вихо́дить, о́тже; **так и б.** – гара́зд, до́бре, неха́й так.

Бювар – бюва́р (-ра).

Бюджет – бюдже́т (-ту); **б. государственный** – держа́вний бюдже́т; **б. местный** – місце́вий бюдже́т.

Бюджетный – бюдже́товий, бюдже́тний.

Бюллетень – бюлете́нь (-ня); **б. избирательный** – виборча ка́ртка.

Бюро – бюро́; **б. адресное** – бюро́ адресове́; **б. информационное** – інформаці́йне бюро́; **б. машинописное** – друка́рницьке бюро́; **б. по приисканию (помещений)** – бюро́ (на) поста́чання; **б. посредническое** – посере́дницьке бюро́; **б. справок, справочное** – дові́дкове бюро́, бюро́ до́відок.

Бюрократ – бюрокра́т (-та).

Бюрократизм – бюрокра́тизм (-му).

Бюст – погруддя́, бю́ст (-та).

В, во (*предлог*): **в два дня сделать** – у два дні зроби́ти; **в два (три) этажа (дом)** – на два (три) по́верхи; **в девять часов** – о дев'я́тій годи́ні; **в деревне** – на (в) се́лі; **в должности утвердить** – на поса́ді затве́рдити; **в квадратных метрах** – квадра́товими ме́трами; **в октябрьскую революцию** – за жовтне́вої револю́ції; **в пяти верстах от** – (за) п'ять верста́в од; **в трех, четырех, пяти частях** – на три, чо́тири, п'ять части́н; **в 1917 году** – тися́ч дев'ятсо́т сімна́дцятого ро́ку; **в учреждениях**: а) в установа́х, б) (*по учреждениям*) – по установа́х; **в Харькове** – до Ха́ркова; **во внимание к чему** – зважа́ючи на що; **во-первых, во-вторых, -третьих** – пе́рше, дру́ге, тре́те; попе́рше, подру́ге, потре́те.

Вагон – ваго́н (-на); **в. служебный** – службо́вий ваго́н.

Вагоновожатый – ваго́новод (-да).

Вагонщик – ваго́нник (-ка).

Важность – 1) (*большое значение*) – вага́, важли́вість (-ости); *особенной -сти дело* – ду́же важли́ва спра́ва; 2) (*степенность*) – пова́жність (-ности).

Важный – 1) (*имеющий значение, об обстоятельстве*) – важли́вий, ва́жний; **быть -ным** (*иметь значение*) – ва́жити, зава́жувати, бу́ти ва́жним; **оказаться -ным** – зава́жити; 2) (*степенный, о личности*) – пова́жний, значни́й.

Вакансия – вака́нсія, вільне місце́.

Вакантный (*о должности*) – вільни́й, вака́нтний; **оставаться -ным** – вакува́ти, бути вільни́м, не заміща́тися.

Валовой (*о доходе*) – гуртовий.

Валюта – валюта; **в. бумажная** – паперо́ва валюта; **в. вексельная** – векселе́ва валюта, валюта на ве́ксель; **в. золотая** – золота́ валюта; **в. твердая** – тверда́, стані́вка валюта; **в. устойчивая** – ста́ла валюта; **в иностранной -те** – закордо́нною валюто́ю.

Валютный (*о росписи, о политике*) – валютни́й.

Валютчик – валютни́к (-ка).

Вариант – варіа́нт (-ту), відмі́на.

Вариировать – відміняти; (*стат.*) – варіювати.

Варрант – варант (-та).

Вахта – вахта.

Вахтенный – вахтовий, вартовий.

Вахтер – вахтер (-ра).

Введение – 1) заведення; (*мероприяття, закона*) – запровадження; *в. в действие чего* – надання чинності (сили) чому; *в. (ввод) во владение* – увідини (увід) у володіння (посідання); 2) (*предисловие*) – вступ (-пу), передмова, передне (вступне) слово.

Вверитель, -ница (*порукающий*) – доручник (-ка), доручниця.

Вверять, вверить, -ся кому – звіряти, звірити, -ся на кого; (*поручать*) – доручати, доручити кому.

Ввод (*во владение*) – увідини (-дин), увід (-воду), уведення.

Вводит, ввести – 1) увідити, увести; (*мероприяття, реформу*) – запроваджувати, запровадити; *в. в заблуждение, обман* – увідити, увести в оману, омиляти, омилити ког (Г); *в. закон в действие (в силу)* – надавати, надати законів чинності (сили); 2) (*кого к кому*) – рекомендувати ког кому.

Вводный (*о листе*) – увідний, увідний; (*о статье*) – вступний; (*о счете*) – упровідний.

Ввоз – довіз (-возу), імпорт (-ту).

Ввозной, ввозный – 1) (*о привозном товаре*) – довізний; 2) (*об относящемся к ввозу свидетельстве, пошлинах*) – довозівий.

Вдаваться, вдаться во что – заходити, зайти в що; **-ться в подробности** – заходити в подробиці.

Вдвойне – подвійно.

Ведать – 1) (*знать о чем*) – відати що; 2) (*управлять чем*) – орудувати, завідувати чим.

Ведаться – знатися, мати з ким діло; **-ться судом** – судитися, позиватися.

I. Ведение – завідування, орудування чим; *быть, находится в -нии* – бути (перебувати) у завідуванні, під орудою, належати; *в свое -ние брать, принимать* – під свою оруду брати що.

II. Ведение – провадження, ведіння; *в. книг (книговодство)* – провадження книжок, книжкування; *в. заседания* – провадження засідання; *в. хозяйства* – господарювання; (*как отдельного предприятия*) – господарювання, хазяїнування; *поручить -ние дела кому* – доручити вести справу кому.

Ведомо – відомо, звісно; *без -ма* – без відома, без довідання; *с -ма* – за відомом, з відома.

Ведомость – розпис (-су), чому; (*Секу.*), таблиця, (*список*) – реєстр (-ру); *в. денежная* – грошовий розпис; *в. инвентарная* – реєстр інвентарю; *в. на выплату жалованья* – розпис платні, виплатний розпис; *в. оборотная* – таблиця оборотів, розпис оборотів; *в. передаточная* – передатний розпис; *в. перечневая* – перелічний, реєстровий розпис; *в. раздаточная* – роздатний розпис; *в. раскладочная* – розкладковий розпис, розпис розкладок; *в. распределительная* – розподільчий розпис; *в. вводная* – зведений розпис; *в. сдаточная* – здавальний реєстр; *в. сличительная* – розпис на порівнення, порівняльний розпис; *в. требовательная* – вимогівий розпис; *ведомостичка* – (розписова) табличка; *при (особых) -стях представит* – з (особливими) розписами подати; *сведения по -сти* – відомості з розпису.

Ведомственный (*о комиссии*) – зарядівий.

Ведомство – 1) (*отдел управления*) – заряд (-ду); 2) (*ведение*) – відання, уряд (-ду), присуд (-ДУ); *состоят, находится в -отве, под -ством* – бути під віданням, під урядом, присудом.

Вежливость – чемність (-ности), увічливість (-вості), звичайність (-ности); *соблюдают -сть* – бути чемним.

Вежливый (*об обращении*) – чемний, увічливий, звичайний.

Векселедатель – векселедавець (-вця).

Векселедержатель – векселедержець (-жця).

Векселенадписатель – векселенадписувач (-ча), джирант (-та).

Векселеполучатель – одержувач векселя, векселеємець (-мця), векселеодержувач (-ча).

Векселеприниматель – приємець (приймач) векселя, векселеприємець (-мця).

Векселеспособность – векселездатність (-ности).

Вексель – вексель (-ля); *в. безденежный* – безгрошівий вексель; *в. безоборотный* – беззворотний вексель; *в. бессрочный* – нетермінований, нетермінівий вексель; *в. к платежу* – вексель на сплату; *в. к получению* – вексель на одержання; *в. на предъявителя* – озаковий вексель; *в. на себя* – вексель на себе; *в. обеспечительный* –

забезпечний вексель; *в. обратный* – вексель зворотний; *в. переводной* – переказовий вексель, джировий вексель; *в. пересроченный* – перетермінований вексель; *в. предъявительский* – вексель на okazовця (на виставця); *в. просроченный* – задавнений (у терміні) вексель; *в. простой* – звичайний вексель; *в. протестованный* – опротестований вексель; *в. сальдированный до точки* – вексель сальдований до краю, до кінця; *в. сроком на января* – вексель (з) терміном 1 січня, вексель термінований 1-шим січня; *в. сроком на определенный день* – вексель на визначений день; *в. товарный* – вексель товаровий, крамовий; *в. учтенный* – здисконтований вексель; *в. -лях* – векселями; *взыскивать по -лю* – правити на підставі векселя; *на обратной стороне -ля* – на звороті векселя; *платеж по -лю* – сплата векселя; *по -лю получают* – одержувати на вексель (на підставі векселя); *по -лю следует* – за векселем належить; *погасить -ль* – оплачувати, оплатити вексель; *предъявление -ля* – о́каз векселя; *предъявляют -ль ко взысканию* – подавати до суду вексель; *учитывать -ль* – дисконтувати вексель.

Вексельный (об уставе, бумаге, обязательстве) – векселевий, вексельний.

Величина – величина; *большая -на размеров* – великі розміри; **-ною**, *по -не* – завбільшки, розміром з ко́го, з що́; *во всю -ну* – на весь розмір; *незначительная -на размеров* – малі розміри; *одной -ны* – одного розміру, однієї міри, однаковий завбільшки.

Вентилировать – провітрювати, сов. – провітрити.

Вентилятор – провітрювач (-ча), вітрогін (-го́на).

Вера (в выражении) на вере (товарищество) – на вірі.

Вербовать – вербувати, набирати, брати до війська.

Веритель – довірник (-ка), упова́жник (-ка).

Верительный (о письме, грамоте) – вірчий, упова́жний.

Верный – 1) (несомненный, об обеспечении, сообщении) – певний; (правильный, о замечании) – правдивий, слухний; (о часах) – правильний; 2) (согласный с чем, о копии) – згідний з чим; **-ный оригиналу** – згідний з первотвором, з оригіналом; (о документах) – згідний з первописом, з оригіналом; 3) (преданный кому) – вірний кому; *оставаться -ным кому* – додержувати вірності кому.

Вероятный – 1) (об известиях) – імовірний, правдоподібний, можливий; 2) (гипотетический, о предположениях) – здогадний.

Верста – верста; *в десяти -стах (лежат, находится)* – за десять верст (бв).

Верстовой (о пути) – верстовий.

Верфь – корабельня.

Верх (в выражениях): *брать, взять верх, одерживать, одержать верх над кем* – перемагати, перемогти, переважувати, переважити ко́го, брати, взяти го́ру, перева́гу, перемо́гу над ким; *взявший верх* – перемо́жець (-жця).

Вес – 1) вага; *в. брутто* – вага брутто, гру́ба вага, вага з та́рою; *в. живой* – жива́ вага; *в. нетто* – вага нетто; *в. собственный* – чиста вага; *в. удельный* – пито́ма вага; *в. чистый* – чиста вага; **-сом** (в смысле колич.), (нар.) – завва́жки; *на вес* – на вагу, ваго́ю; *сумма весов* – сумо́вана вага (окре́мих) ва́рностей; 2) (значение) – вага, значення; *иметь вес* – ма́ти вагу, ва́жити, зна́чити.

Веский – 1) (о почтовой посылке) – ваговитий, важкий; 2) (важный, о доводе) – пова́жний, важливий.

Весовой (о принадлежности) – ваговий.

Весовщик – вага́р (-ря).

Вести, весть, повести – 1) вéсти, повéсти, прова́дити; 2) (делать, совершать) – прова́дити, вéсти, повéсти; 3) (о дороге) – вéсти, прямува́ти; 4) (к последствиям) – спричиняти, спричинити наслідки, спричинятися, спричинитися до наслідків; 5) (вести себя) – пово́дитися; *в. себя по отношению к кому-либо* – пово́дитися з ким.

Вестник – ві́сник (-ка).

Вестовой (сущест.) – вістове́ць (-товця), послáнець (-нця).

Вестовщик, -щица – вістонóша.

Весть – (з)ві́стка; (молва) – чу́тка, поголо́ска; *без -сти* – без вісти; *без -сти пропавший* – безвісно (без вісти) пропа́лий, загиб́лий.

Весы – терези (-зі́в), вага; (ручные, небольшие) – ка́нтар (-ра); (большие базарные) – ва́жниця (Г); *в. верные* – правдиві терези, правдива вага; *в. десятичные* – десятко́ва ва́жниця; *в. коромысловые* – терези; *в. настольные* – малі терези; *в. римские* – безмі́н (-на); *в. чашечные* – ша́льки; *выверенный на -сах* – виважений.

Ветвь – 1) (отрасль) – па́рость (-рости), га́лузь; 2) (разветвление чего-либо) – ві́тка, рука́в (-ва); *в. железнодорожная* – залі́зничний рука́в.

Ветеран - ветеран (-на).

Ветеринар - ветеринар (-ра).

Вето - вето, заборона; *в. свободное* - вільне вето; *налагать в-о* - накладати вето (заборону).

Вежа - витичка, віха.

Вечер - вечір (-чора); *в. благотворительный* - добродійний вечір; *в. литературный* - літературний вечір; *в. школьный* - шкільний вечір; *каждый вечер (заседать)* - щовечора; *относящийся к -ру* - вечорівий.

Вечный - 1) (*о вкладе*) - довічний; 2) (*постоянный, о хлопотах*) - повсякчасний.

Вещевой (*о складе*) - речовий.

Вещественный (*о доказательствах, уликах*) - речовий.

Вещь - річ (речі); *вещи дорожные* - дорожні речі; **-щи меховые** - хутра, хутрянні речі; **-щи случайные** - випадкові речі; *в. покупная* - купована, куплена річ; *в. музейная* - музейна річ; *в. прокатная* - визична річ; *в. утерянная* - згублена (загублена) річ; *в. ценная, дорогая* - коштовна річ.

Взаем, взаймы - у по́зику, позичково; *брать, взять -мы* - брати, взяти в по́зику, позичати, позичити в ко́го; *взятый -мы* - позичений; *давать, дать -мы* - позичати, позичити ко́му, давати, дати в по́зику; *надавать -мы* - напозичати; *раздать -мы* - порозпозичати.

Взаимость - взаємність (-ности), обопільність (-ности); *на началах -сти* - на основі взаємності.

Взаимный (*о соглашении*) - взаємний, обопільний.

Взаимодействие - взаємодіяння, взаємодія.

Взаимодействовать - взаємодіяти.

Взаимоотношения - взаємини (-мин); *в области -ний* - у взаєминах.

Взаимопомощь - взаємодопомо́га, взаємна допомо́га; *касса -щи* - каса взаємної допомо́ги (взаємодопомо́ги).

Взамен чего - навзамін, вза́міну чо́го.

Взачет - на рахунок, в рахунок.

Взваливать, взвалить - накидати, накинути, скидати, скинути що на ко́го, на що; *взваливать вину на кого* - скидати, скинути, звертати, звернути вину́ на ко́го, прикидати, прикинути вину́ ко́му.

Взвешивать, взвесить - 1) (*определять вес*) - ва́жити, зва́жити; *в. наново* - перева́жувати, перева́жити; 2) (*учитывать обстоятельства*) - брати, взяти що під розва́гу, зважа́ти, зва́жити на що.

Взвинчивать, взвинтить (*нервы*) - напру́жувати, напру́жити; (*цены*) - наганяти, нагна́ти.

Взгляд - 1) (*мнение*) - по́гляд (-ду), думка; *бросить беглый в-д* - глянути побіжно, перебігти о́ком; *вырабатывать -ды* - дохо́дити, дійти (до) по́глядів; *держаться того -да, что...* - бу́ти то́го по́гляду (тієї думки), що...; *иметь определенные -ды* - ма́ти певні по́гляди; *на мой (его) взгляд* - з мо́го (йо́го) по́гляду, на мій (йо́го) по́гляд, як на ме́не (на ньо́го), на мою (на його) думку; *при первом -де* - як тільки подивитися, на пер́ший по́гляд; *разделять взгляд меньшинства (большинства)* - пристати́ на думку ме́ншости (бі́льшости); так са́мо, як ме́ншість (бі́льшість), думати; *я остаюсь при своем -де* - я й надалі так думаю, мій по́гляд і надалі той (такий) са́мий; 2) (*в выражении*) *на взгляд* - на о́ко, на по́гляд, як глянути.

Вздешеветь - подешевішати.

Вздорожать - подоро́жчати.

Взирать - брати; (*принудительно*) - стяга́ти, стяг(ну́)ти; *в. плату* - брати пла́ту, стяга́ти пла́ту.

Взирая (*в выражении*) *не взирая на то, что* - дарма́ що..., не зважа́ючи на те, що...

Взламывать, ломать - зла́мувати, ламати́, зламати́; (*рычагом*) - вива́жувати, виважити.

Взлом - зла́мування, ламан́ня, полóм (-му); *кража со -мом* - краді́ж (краді́жка) з полóмом.

Взломщик - зла́мувач (-ча).

Взнос - вно́сок (-ску); (*действ.*) - вно́сення; *в. в уплату* - вно́сок на спла́ту; *в. вступительный* - вступне́, вписове́; *в. платы (арендной и т. п., разделенной на известные сроки)* - ра́та; *в. срочный* - терміно́вий вно́сок; *в. страховой* - вно́сок на убезпечення; *в. членский* - вно́сок учасни́цький, учасни́цьке (-кого).

Взыскание - 1) справля́ння, праві́ж (-вежу́), правина́ (Г); (*налогов, недоимок*) - стяга́ння; *жесткая политика -ния* - тверда́ полі́тика стяга́ння; *ко -нию* - на стяга́ння, щоб стягну́ти; *подать ко -нию с кого* - по́зов скла́сти на ко́го; *подлежащие -нию суммы* - су́ми, що їх налє́жить стягти, спра́вити; *подлежит -нию* - налє́жить стягну́ти; 2) - кара;

в. административное – адміністративна кара; *в. денежное* – грошова кара, штраф (-фу); *в. дисциплинарное* – дисциплінарна кара; *подвергать -нию* – накладати, накласти кару на ко́го; *табеля административных -ний* – табеля адміністративним карам.

Взыскатель, -ница – правіжник (-ка), правіжниця; (*берущий в принудительном порядке*) – стягальник (-ка), стягальниця.

Взыскивать, взыскать – 1) правити, справляти, справити, виправляти, виправити; (*в принуд. порядке*) – стягати, стягнути; *в. судом* – випозивати; *в. штраф* – брати, взяти, стягати, стягнути штраф; 2) (*за вину*) – карати, покарати (за провину).

Взыскной (*об аппарате*) – правіжний, стягальний.

Взятка – хабар (-ря).

Взяточник, -ца – хабарник (-ка), хабарниця.

Взяточничество – хабарництво.

Вид – 1) (*наружность*) – вигляд (-ду); *в. внешний* – вигляд (-ду); *в виде наказания* – за кару, як кара; *в виде опыта сделать* – як спробу (на спробу) зробити; *в испорченном виде* – поспіваний; *в таком виде* – в такому вигляді, таким; *для виду* – про (людське) око, для годиться; *по внешнему виду* – виглядом, з вигляду, як подивитися; 2) (*в выражениях*): *быть на виду у кого* – перед очима. перед віччю в ко́го бу́ти; *виды на будущее* – сподіванки на майбутнє; *выпустить, упустить, потеряют из виду* – спустити з о́ка, недобачити, забути; *выпущено из виду следующее* – забули такé, не добачено такóго; *иметь в виду кого, что* – ма́ти на о́ці (на ува́зі) когó, що, брати на ува́гу когó, що; *иметь виды на кого, на что* – ва́жити на ко́го, на що; *на виду*: а) (*иметь кого, что*) – на о́ці, на прикме́ті; б) (*на видном месте*) – на видно́ті; *при благоприятных видах* – з га́рними сподіванками; *ставит кому что на вид* – подава́ти, пода́ти ко́му на ува́гу, що, заува́жувати, заува́жити ко́му що; 3) (*в значении «предлог» и «причина» в выражениях*): *в видах чего* – задля чо́го, ма́ючи на ува́зі що; *в виду чего* – вважа́ючи на що, че́рез що; *в виду этого* – че́рез те, то́му, вважа́ючи на це; *в служебных видах* – з причин службо́вих; *из корыстных видов* – щоб покористува́тися, гада́ючи (с)користа́тися, з корисливості; *ни под каким -дом нельзя* – (аж) ніяк не мо́жна; *под -дом болезни* – ніби хво́рий; *под -дом посетителя* – ніби відвідувач; *при виде чего* – (по)ба́чивши що; 4) (*вид на жительство*) – по́свідка (доку́мент) на прожива́ння; 5) (*species*) – вид; *в. кооперации* – вид коопера́ції; *в. расхода* – вид (категорія) видатків.

Видимость (*в выражениях*) для **-оти** – для годиться, про людське око, аби тільки сла́ва бу́ла; по **-сти** – як видко; по *всей -сти* – як з усьо́го (видно) видко.

Видный (*о признаке*) – примітний; (*значительный, о должности*) – (ви)значний; (*выдающийся, о работнике*) – видатний.

Видоизменять, видоизменить, -ся – відмінювати, відміняти, відмінити, -ся.

Виза – віза; *поставит визу* – покла́сти візу, повізува́ти.

Визировать – візува́ти, сов. – повізува́ти.

Визит – візита, одвідини (-дин); *делать -ты кому* – візитова́ги ко́му, одвідувати когó; *нанести визит* – зробити візиту; *отдать визит* – одвізитова́ти.

Визитация – візита́ція.

Визитер – візите́р (-ра), одвідач (-ча).

Вина – 1) (*провинность*) – (про)вина; *взводит на кого-либо вину* – зверта́ти, зверну́ти вину́ на ко́го; *вменять кому-либо в вину что* – привиняти, привинити ко́му що, ста́вити, поста́вити за провину ко́му що; *отягощать вину* – збі́льшувати, збі́льшити провину; *слагать, сваливать вину на другого* – зверта́ти, зверну́ти, склада́ти, скла́сти вину́ на іншого; *сознаться в вине* – повинитися; 2) (*причина*) – причина, вина́; *быть, послужит виною чего* – (с)причиня́тися, (с)причинитися чо́му, до чо́го; *по своей вине* – з влáсно́ї вини (причини).

Винить, обвинить – винити, винува́тити, обвинува́тити когó.

Виноватый в чем – винний, винува́тий (у) чо́му, чо́го, винен чо́го, чим, причинний до чо́го; **-тый перед кем** – винний про́ти ко́го.

Виновник, -ница – 1) (*провинившийся*) – провинник (-ка), провинниця; 2) (*послуживший причиной*) – причинець (-нця), причинниця; *в. косвенный* – побі́чний причинець; *быть -ком чего-либо* – спричиня́тися до чо́го, бу́ти причиною чо́му.

Виновность в чем – (про)винність (-ности) у чо́му, привинність (-ности) до чо́го.

Виновный – 1) (*виноватый*) – винува́тий, винний; 2) (*служащий причиной*) – винний, (при) винний, причинний до чо́го.

Винодел – винорóб (-ба).

Виноделие – вина́рство.

Винокур – гуральник (-ка).

Винокурение – гуральництво, горільництво.

Винопродавец, виноторговец – винопродávець (-вця), винáр (-ря).

Виноторговля (*торговля вином*) – виноторгування; (*заведение*) – винáрня.

Високосный (*о годе*) – перестúпний, бісекстóвий.

Витрина – вітрина.

Вклад – вклáдка; *в. бессрочный* – вклáдка нетермінóвана; *в. вечный* – довiчна вклáдка; *в. на хранение* – вклáдка до схóву (на схóванку); *делать вклад* – робити вклáдку, депонувати.

Вкладной (*об операции, вкладочный*) – вклáдковий.

Вкладчик, -чица – вклáдник (-ка), вклáдниця.

Вкладывать, вклась, вложить, -ся – вклáддáти, вклáсти, поклáсти, -ся.

Включать, включить, -ся – 1) (*присоединять*) – долучáти, долучити, -ся; *в. в список* – завóдити, завести (записувати, записáти, занóсити, занести) до списку; *в. в счет* – внóсити, внести (записувати, записáти) до рахóнку; 2) (*содержать*) – змiщáти, мiстити в собi.

Включение – долúчення; *со -нием* – долучáючи, долучивши.

Включительно – долúчно; *до 21 числа -но* – по двáдцять перше числó долúчно.

Вкратце – кóротко; (*сжато*) – стисло.

Вкус (*покупательский*) – уподóбання, смак; *прийтись по вкусу (покупателям)* – уподóбатись, пристáти до смáку.

Влагать, вложить – вклáдáти, вклáсти.

Владелец, -лица – володiлець (-льця), володiлиця; (*обладатель*) – посiдáч (-чá), посiдáчка; (*собственник*) – влáсник (-ка), влáсниця; *в. пожизненный* – влáсник-довiчник; *в. смежный* – сумiжник (-ка); *в. фактический* – фактичний посiдáч.

Владельческий (*собственнический, об интересе*) – влáсницький.

Владение – 1) (*обладание*) – володiння чим, держáння, посiдáння чогó; *в. бесспорное* – володiння безсуперéчне; *в. временное* – володiння тимчасóве (дочáсне); *в. законное* – посiдáння (володiння) прáвне; *в. пожизненное* – володiння (до пóки вiку), дожитне; *быть, находится во -нии кого* – бúти, перебувати пiд чийм володiнням, в чийóму посiдáнні, пiд володiнням, у посiдáнні в когó; *вводит в -ние чем* – увóдити, увести когó у володiння чим (посiдáння чогó); *вступать во -ние чем* – обiймáти, обняти посiдáння чогó; *получать во -ние* – дiставáти у влáсність; 2) (*то, чем владеют*) – володiння, посiлiсть (-сти).

Владенная – 1) а) (*запись*) – володiльний зáпис (-су); б) (*опись*) – володiльний випис (-су); 2) (*карточка*) – володiнна, кáртка на володiння.

Владетель, -ница – володiлець (-льця), держáвець (-вця), держáвиця.

Владеть чем – 1) (*иметь во владении, обладать*) – володiти чим, посiдáти, держáти що; *в. собою* – владáти собою, панувáти над собою; 2) (*действовать каким-либо орудием или органом*) – орудувати; *в. языком* – орудувати мóвою.

Властвовать – панувáти, владувáти.

Властный (*о тоне, приказании*) – влáдний.

Власть – 1) (*сила*) – влáда, сила, прáво; *в. ограниченная* – обмéжена влáда; *иметь власть что-либо сделать* – мáти силу що робити; *имеющий -сть и право* – влáдний, що мáє влáду; *облеченный властью* – надiлений влáдою, з нáданою влáдою, кому нáдано влáди; *превышение -сти* – надужиття влáди; *это не в моей -сти* – не моя на це сила, не вiд мене це залéжить; 2) (*власть*) – влáда; *в. административная* – адмiнiстративна влáда; *в. верховная* – найвища влáда; *в. законодательная* – законодáвча (праводáтна) влáда; *в. исполнительная* – виконáвча влáда; *-сти местные* – мiсцéва влáда; *-сти следственные* – слiдча влáда.

Влечь, повлечь за собой (*последствия*) – спричиняти, спричинити (нáслiдки), спричинятись, спричинитись до (нáслiдкiв).

Влияние – вплив (-ву); *иметь, оказывать -ние на кого, на что* – впливати, вплинути на когó, що, справляти, справити вплив на когó, на що; *оставаться без -ния* – не впливати, не вплинути на когó; *приобретать -ние* – набувати, набúти впливу.

Вложение – 1) (*действие*) – вклáдáння; *сов.* – вклáднення; (*почт.*) – долúчення; *со -нием денег* – з долúченими грiшми; 2) (*вложенное*) – вклáдене.

Вложенный (*о капитале, труде*) – вклáдений.

Вменение во что – стáвлення, постáвлення за що; *в. в обязанность* – стáвлення, постáвлення за обов'язок; *в. в вину* – стáвлення за (про)вину, привинення; *неподлежащий вменению* – невсúдний.

Вменимость – всудність (-ности).

Вменяемость – всудність (-ности).

Вменяемый (о состоянии, поступке) – всудний.

Вменять, -нить (в выражениях): в. в вину – ставити, поставити за (про)вину, привиняти, привинити ко́му що; в. в обязанность – ставити, поставити за обов'язок.

Вместимость, вместительность – місткість (-кости).

Вместительный – місткий; (для твердых тел) – укладистий; (для сыпучих тел) – насипчастий; (о зданиях) – просторий.

Вмешательство – втручання.

Вмешиваться, -шаться – втручатися, втрутитися.

Вмещать, -стить – 1) вміщати, вмістити; 2) (содержать в себе) – вміщати, містити в собі.

Вмещаться, -ститься – вміщатися, вміститися; (вкладываться) – вкладатися, вклатися.

Внебалансовый (о счете) – позабалансовий.

Внебиржевой – позабіржовий.

Внебрачный (о состоянии) – нешлюбний, позашлюбний.

Вневойсковой (о подготовке) – позавійськовий.

Внегородской (об имуществе) – позаміський, що поза містом.

Внедоговорный – позадоговірний.

Внедрять, внедрить – упроваджувати, упровадити, вкоріняти, вкоренити, вщиплювати, вщепити.

Внеземельность – позаземельність (-ности), екстериторіяльність (-ности).

Внеочередной (о рассмотрении дела) – позачерговий.

Внепартийный – позапартійний.

Внеслужебный (о времени) – позаурядовий; (о частной службе) – позаслужбовий.

Внесметный (о порядке) – позакошторисний.

Внесудебный (об обстоятельстве) – позасудовий.

Внешкольный (о времени, надзоре) – позашкільний.

Внешний – 1) (о виде) – зокільний (Н), зокілишний; 2) (поверхностный, об осмотре) – з[по] верхівий; 3) (о торговле, политике) – закордонний, зокілишний; 4) (о сношениях между государствами) – поміждержавний.

Вникать, -кнуть – вдаватися, вдатися, вглядатися, вглянутися в що.

Внимание – ува́га; **-нию** кого (предложит) – на ува́гу (до ува́ги) ко́му, ко́го; **во -ние** к чему – з ува́ги на що, до чо́го; **заслуживать -ния** – бу́ти ва́ртим ува́ги; **не оставлять -нием** – не лишати без ува́ги; **обращать усиленное -ние** – звертати, зверну́ти пильну ува́гу; **обращать на себя -ние** – бра́ти на себе чю́ ува́гу, звертати, зверну́ти на себе чю́ ува́гу; **обращать -ние на что, принимать во -ние** – бра́ти, взяти на ува́гу (до ува́ги) що, уважа́ти, ува́жити на що, зважа́ти, зва́жити на що; **оставлять без -ния что** – не звертати, не зверну́ти ува́ги, не вважа́ти на що, лишати, лишити без ува́ги що; **(пропускать)** – (об) мина́ти, (об)мину́ти що, помину́ти що; **останавливать -ние на чем** – звертати, зверну́ти ува́гу на що; **принимая во -ние что** – беру́чи до ува́ги що, зважа́ючи, уважа́ючи на що, ма́ючи на ува́зі що, з ува́ги (з о́гляду) на що; **уделять -ние** – віддава́ти, відда́ти ува́гу ко́му, чо́му.

Внимательный (об отношении к делу) – ува́жний, ува́жливий.

Вновь (возбудить) – знóв(у); **(рассмотреть)** – за́ново; в. **образованный** – новоутво́рений; в. **появившийся** – новопо(в)ста́лий.

Вноситель, -ница (кладчик, -чица) – вклада́ч (-ча́), вклада́чка.

Вносить, внести – 1) (предметы) – вно́сити, внести; 2) (условия в договор, что-либо новое в язык и т. д.) – впрова́джувати, впрова́дити, запрова́джувати, запрова́дити; 3) (в списки) – заво́дити, завести, занóсити, занести (до списків); в. в журнал – записувати в журна́л; 4) (деньги, налоги) – вно́сити, внести, платити, заплатити; в. в банк – кла́сти, покла́сти в ба́нк; в. деньги, налоги за что – опла́чувати, оплатити що; 5) (проект, план в комиссию) – подава́ти, пода́ти; в. на утверждение – подава́ти, пода́ти на затве́рдження.

Внутренний (о (рас)положении) – середовий, всерединний, вну́трішній.

Внушать, -шить – всиляти, всилити; (уговаривать) – намовляти, намо́вити; в. **подозрение** – виклика́ти підозре́ння; в. **собой доверие** – будити дові́ру.

Внушение – 1) всиляння; 2) (уговаривание, убеждение) – умовляння; 3) (подговаривание) – намо́ва, намовляння; **сделать по -нию** – зроби́ти з намо́ви (під впливом); 4) (дисциплинарное) – напоу́млення; **делать строгое -ние** – сувóро (го́стро) напоумляти ко́го.

Внушительный (о размерах) – показний, імпоза́нтний.

Внятный (о произношении) – чутний, виразний.

Вовлекать, -лечь – втягати, втягти, затягати, затягти; в. в невыгодную сделку – втягати в утратну справу.

Водворение (куда) – вселення, впровадження, оселення; (чего) – запровадження; в. на землю – осадження; в. порядка – запровадження ладу; в. тишины – утихомирювання, утихомирення.

Водворять, водворить, -ся (куда) – вселяти, вселити, -ся, оселяти, оселити; (что) – запроваджувати, запровадити; в. законность – запроваджувати законність; в. на место жительства – відпроваджувати, відпровадити до місця проживання; в. порядок – запроваджувати лад.

Водник – водник (-ка).

Водный (о пути) – водний; в. транспорт – водний транспорт; водным путем – водою.

Водокачка – водотяжня.

Водолечение – водолікування.

Водолечебница – водолікарня.

Водолечебный (о заведении) – водолікарний, водолікувальний.

Водопровод (предприятие) – водогін (-гону); (система труб) – водопровід (-воду).

Водопроводный (о станции, предприятии) – водогінний; (о трубе) – водопровідний.

Водопроводчик – водопровідник (-ка).

Водоснабжение – водопостачання.

Военнослужащий – військовий (урядовець).

Военнообязанный – військовозобов'язаний.

Военный – 1) (относящийся к войску, напр. о госпитале) – військовий; находится на -ной службе – служити у війську; 2) (относящийся к войне, напр., о плане) – воєнний.

Вожак – 1) (главарь) – ватажок (-жкá); 2) (вожатый слепого) – поводитар (-ря).

Вожатый – 1) (в отряде) – ватажок (-жкá); 2) (вагона) – вагоновід (-да).

Возбранять, -нить – заборонити, заборонювати, боронити, заборонити кому що; *возбраняется* – заборонено, не вільно.

Возбуждать, -будить – 1) (подозрение, сомнение) – викликати, викликати; в. охоту, желание в ком – заохочувати, заохотити, підохочувати, підохотити когось до чого; 2) в. против кого – збивати, збити когось на когось, підбурювати, підбурити когось на (проти) когось.

Возбуждение – 1) (чего, о вопросе) – порушення; (о деле) – порушення, розпочинання; 2) (возбужденность) – зворушення, запал (-лу); в состоянии -ния – зворушений, в запалі.

Возвещать, возвестить, -ся – провіщати, провістити, -ся, проголошувати, проголосити, -ся.

Возводит, -вести – 1) (сооружения) – виводити, вивести, будувати, збудувати, ставити, поставити; (насыпь) – висипати, висипати, насипати, насипати; 2) -ить в должность – ставити, поставити, призначати, призначити на посаду; 3) -ить обвинение на кого – винувати когось.

Возврат, возвращение кого-либо – вороття, вертання, вєрнення; (чего-либо) – вертання, вєрнення; *озаботиться -том денег* – потурбуватися повернути гроші.

Возвратный (о действии, о пути) – зворотний; (о подлежащ. возврату капитале) – поворотний.

Возвращать, возвращать, -ся – вертати, вернути-ся; в. по суду – судом вертати, вернути, судом виправляти, виправити.

Возвышать, возвысить, -ся – підносити, піднести, -ся; (цены) – збільшувати, збільшити; (в должности кого) – підвищувати, підвищити.

Возглавлять, -вить что – бути, стати на чолі чого.

Воздействие – 1) (влияние) – діяння, вплив (-ву); *оказывать -вие* – впливати, вплинути; 2) (*нажим*) – натиск (-ку).

Воздействовать – 1) діяти, подіяти на когось, на що, впливати, вплинути на когось, на що; (*нажимать*) – натискати, натиснути на когось, на що.

Воздерживаться, -жаться – утримуватися, утриматися, (пов)здєржуватися, (пов)здєржатися від чого.

Воззвание – відозва.

Воззрение (взгляд) – погляд (-ду).

Возлагать, -ложить – покладати, покласти що на когось; в. поручение на кого – припоручати, припоручити, доручати, доручити кому, давати, дати доручення комусь.

Возложение (обязанностей) – покладання; с -нием обязанностей – поклавши обов'язки, з покладеними обов'язками, доручивши виконувати обов'язки.

- Возмездие** – відплата; (за добро) – нагорода; (за преступление) – кара; нести **-дие**, получают **-дие** – каратися, приймати, прийняти кару.
- Возместитель, -ница, возмещатель, -ница** – сплатник (-ка), сплатниця, відплатник (-ка), відплатниця, розплатник (-ка), розплатниця.
- Возместительный** (о вознаграждении) – сплатний, відшкодівний.
- Возмещать, возместить, -ся** – 1) (восполняют) – надолужувати, надолужити, наганяти, нагнати; 2) (расходы кому) – повертати, повернути, сплачувати, сплатити.-ся комú; (убытки, вред и т. д.) – відшкодовувати, відшкодувати когó или комú що.
- Возмещение** (расходов) – повертання, повернення, сплачування, сплачення; (ущерба, потери) – відшкодування; в **-ние расходов** – повертаючи (сплачуючи) витрати, на повернення (сплачення, сплату) витрат, щоб повернути (сплатити) витрати; в **-ние убытков** – на відшкодування втрат, відшкодовуючи втрати; по **-нии расходов** – сплативши витрати, коли (як) витрати сплачено (будуть сплачені).
- Возможно** – 1) (вероятно) – можливо, можлива річ, може бути; 2) (есть возможность) – можна, є змога, є можливість.
- Возможность** – змога, можливість (-вості), спромога, спроможність (-ності); в. беспрепятственная – добра змога; в. осуществления – можливість здійснити; давать **-ность** – давати, дати змогу, уможливлувати, уможливити комú що; имеющий **-ность** – спроможний; по **-сти** (скорее) – як(о) мога, що (з)мога; получают **-ность** – спромагатися, спромогтися на що.
- Возможный** (об исходе) – можливий; делать **-ным** – уможливлувати, уможливити; считать, находит **-ным** – вважати за можливе, за річ можливу.
- Вознаградить, -градить кого за что** – (ви)нагороджувати, (ви)нагородити когó за що; (за прич. убытки, вред) – відшкодовувати, відшкодувати когó, комú що.
- Вознаграждение** (плата) – винагорода, плата, платня; (возмещение) – відшкодування; (действие) – (ви)нагороджування, (ви)нагородження; в. пожетонное – віджетонова платня; в. страховое – убезпечне відшкодування, убезпеччина, убезпечна нагорода; выдать положенное **-ние** – видати призначену платню.
- Вознамериваться, -рится** – наміряться, наміритися, брати, (по)взяти намір.
- Возникать, -кнуть** – по(в)ставати, по(в)стати з чо́го, виникати, виник(ну)ти; (начинается) – наставати, настати.
- Возобновляют, возобновить, -ся** – поновлювати, поновляти, поновити, -ся, відновляти, відновити, -ся; (о постройке) – відбудовувати, відбудувати, -ся; в. отношения – поновляти стосунки; в. разговор – знову починати, почати розмову.
- Возражатель, -ница** – суперечник (-ка), суперечниця, заперечник (-ка), заперечниця.
- Возражать, -разить** (кому, против чего, на что) – заперечувати, заперечити комú, заперечувати, заперечити що.
- Возражение** – заперечення; без **-ний** (принять) – не сперечаючись, не заперечуючи; не допускающий **-ний** (довод) – незаперечний, несперечний.
- Возрастительный** (о замечании) – заперечний; (юрид.) – відпóрний.
- Возраст** – вік (-ку), літа; в. детский – дитячий вік, дитинство, дитячі літа; в. допризывный – передпризовний вік; в. предельный – крайній вік, граничний вік, граничні літа; в. призывной – призовні літа; в. совершенный – повнолітність (-ності); в. школьный – шкільний вік; в **-сте**, по **-сту** – віком, літа́ми; достичь призывного **-ста** – на призові стояти; за достижением предельного **-ста** – дійшовши крайнього (граничного) віку, бо дійшов крайнього віку; распределять по **-сту** – поділяти за літа́ми, відповідно до віку; человек в **-сте** (пожилой) – літня людина.
- Возрастать, -расти** – зростати, зрости, зрости; в. силами – рости на силах, зростати, зрости на силах.
- Возчик** – хурман (-на), возій (-ія), возільник (-ка).
- Воинский** (о части) – військовий.
- Войско** – військо; квартирование **-ск** – постій (-то́ю); передвижение **-ск** – пересув військо; размещать, разместит **-ска** – розташовувати, розташувати військо.
- Вокзал** – вокзал (-лу), двірєць залізничний.
- Волокита** – тяганина.
- Волонтер** – волонтер (-ра), охóтник (-ка).
- Вольнонаемный** (о служащем, рабочем) – (вільно)на́йманий, вільного на́йму.
- Вольноопределяющийся** – (сам)охóтник (-ка), охóчий; вступать **-щимся** (в армию) – іти охóтою, іти охóтником.
- Вольнопрактикующий** (врач) – вільної пра́ктики, вільний.

Вольноприходящий (о враче) – прихóжий (СЖМ).

Вооружать, вооружить, -ся – 1) озброювати, озброїти, -ся; 2) (снаряжать пушками) – риштувати, обриштувати гарматами; 3) (подстрекать против кого) – збивати, збити на ко́го, підбурювати, підбурити на (проти) ко́го.

Вооружение – збрóя; (действие) – о[у]зброювання, о[у]зброєння; в полном **-нии** – у пóвній збрóї.

Вооруженный (о нападенни) – збрóйний, ору́жний; (о лице) – озброєний.

Вопиющий (о противоречии) – кричу́щий, разючий.

Вопрос – 1) пита́ння; (в анкетах, в бланках) – запита́ння; в. *главный* – найбільше пита́ння; в. *кардинальный* – кардина́льне пита́ння; в. *открытый* – нерозв'язане пита́ння; **-сы недоуменные** – непéвності, незрозумілі речі, сумнівні речі, сума́нви; в. *разрешимый* – розв'язне пита́ння; пита́ння, що можна розв'язати; в. *спорный* – спірне (суперéчне) пита́ння; в. *частный* – окреме пита́ння; *возбуждать, поднимать -рос* – пору́шувати, пору́шити пита́ння; *возникает -рос* – по(в)стає, виникає, заходить пита́ння; *задавать -рос* – ста́вити, поста́вити пита́ння; (на очереди) *вопрос об удовлетворении* – пита́ння, як задовольнити; 2) (дело) – спра́ва; в. *квартирный* – квартирна спра́ва; *выяснять -рос* – з'ясо́вувати, з'ясува́ти спра́ву; *к -су о чем* – у спра́ві чо́го; *по -су о чем* – у спра́ві (чо́го), про що.

Вопросник – за́питник (-ка).

Вопросный (о бланке) – за́питний.

Вор, воровка – зло́дій (-дія), зло́дійка, краді́й (-дія); в. *домашний* – ха́тній зло́дій; в. *квартирный* – квартирний зло́дій; в. *профессиональный* – зло́дій з фа́ху, фа́хом.

Воровать – кра́сти, злодія́чити, злодіюва́ти.

Воровской – 1) (о притоне) – злоді́йський; 2) (ворованный, о вещи) – кра́дений, краді́жний.

Воровство – краді́ж (-дежу́), краді́жка.

Ворочать, воротить (делами, деньгами, людьми) – ору́дувати ким, чим, верхово́дити ким, над ким.

Воскресение (первый день недели) – неді́ля.

Воскресник – неді́льник (-ка).

Воскресный (об отдыхе) – неді́льний.

Воспитание – виховання; *получать -ние* – вихо́вуватися, виховатися, дістава́ти, діста́ти вихова́ння, зчобува́ти, здобу́ти вихова́ння.

Воспитанник, -ница – вихо́ва́нець (-нця), вихо́ва́нка.

Воспитатель, -ница – вихо́вник (-ка́), вихо́вниця, вихова́тель (-ля), вихова́телька.

Воспитательный (о заведении) – вихо́вний.

Воспитывать, -тять – вихо́вувати, виховати.

Восполнять, восполнить, -ся – 1) (*возмещать недостаток чего-либо, возмещаться*) – надолу́жувати, надолу́жити, -ся; 2) (*добавлять, -ся*) – попо́внити, попо́внювати, попо́внити, доповня́ти, доповнюва́ти, допо́внити, випо́внювати, виповня́ти, виповнити, -ся.

Воспользоваться чем – 1) покори́стувати́ся чим, з чо́го, скористи́увати́ся, скориста́тися чим, з чо́го; **-тсья случаем** – скориста́тися з випа́дку (з наго́ди); 2) (*использовать*) – використати, зужиткува́ти що.

Воспоследовать – ста́тися, споді́ятися.

Воспрепятствовать – перепинити, перешко́дити, ста́ти на перешко́ді, ста́ти на зава́ді.

Воспретительный (о мерах, распоряжениях) – заборóнний.

Воспрещается, воспрещено – не вільно, заборóнено, зака́зано; **вход -щается** – входи́ти не вільно.

Воспрещать, -претить – боронити, забороня́ти, заборонити, зака́зувати, зака́зати.

Воспрещение – заборóна.

Воспроизводить, -весть – відтво́рювати, відтвори́ти, репродукува́ти.

Восстание – повста́ння.

Восстановимый (о положении) – відновний; (о сооружениях) – відбудóвний.

Восстановитель, -ница – відно́вник (-ка), відно́вниця, поно́вник (-ка), поно́вниця; (*сооружений*) – відбудóвник (-ка́), відбудóвниця.

Восстановительный (об организации, кредите) – відно́вний, відбудóвчий; (о питании) – відживний.

Восстанавливать, -ся – 1) відновля́ти, відно́влювати, відновити, поновля́ти, поновити, -ся; (о сооружениях) – відбудóвувати, відбудува́ти, -ся; в. *в должности кого* – поверта́ти, поверну́ти на поса́ду ко́го; в. *в правах кого* – поверта́ти пра́во ко́му; в. *силы* – відживля́ти(ся), відживити(ся); 2) (*против кого*) – збива́ти, збити, підбурюва́ти, підбурити

на (прóти) ко́го.

Востребование – по́спит (-ту), за́пит (-ту); *до -ния* – до по́спиту, до за́питу; *писать до -ния* – писáти залишеною по́штою, писáти до запитáння.

Востребовать – поспитáти, запитáти, (*груз*) – відібрати.

Вотировать – вотувáти, голосувáти.

Вотировка – вотувáння, голосувáння.

Вотирующий – голосувáч (-чá).

Впечатление – вра́ження, вражіння; *по первому -нию (судить)* – з пёршого вра́ження, на пёрше вражіння; *производить -ние* – справляти вражіння; *у нас составилось впечатление* – у нас склалось вражіння.

Вписывать, вписать, -ся – вписувати, вписáти, -ся; *в. в (список, реестр)* – завóдити, завести, вписувати, вписáти.

Вполне – цілком, цілковито.

Впоследствии – згóдом.

Вправе (*в выражении*) *быть в праве* – máти прáво; *он -ве* – він máє прáво.

Впредь – наперед, до, аж до, (аж) по́ки, надалі; *-дь до выяснения чего* – до́ки з'ясується, до́ки з'ясу́ють що; *-дь до изменения* – до (аж до) змíни, по́ки зміниться, по́ки змінять; *-дь до получения письма* – (аж) по́ки одержаний бóде лист.

Продолжение чего – прóтягом чо́го, че́рез що; *-ние ряда лет* – че́рез ряд ро́ків, прóтягом кілько́х ро́ків.

Впускной (*о билете*) – входовий.

Враждебный (*о действиях*) – воро́жий, неприязний, (су)противний ко́му.

Враждовать с кем – ворогува́ти на ко́го, з ким.

Враздробь – нарóздріб.

Врач – лі́кар (-ря); (*о женщ.*) – лі́карка; *в. ветеринарный* – ветерина́р (-ра) – (*о жен.*) – ветерина́рка; *в. главный* – найста́рший лі́кар (-ря), головний лі́кар; *в. зубной* – зубний лі́кар; *в. участковый* – діля́нковий, участко́вий лі́кар; *быть -чем* (*заниматься врачебной деятельностью*) – лі́карюва́ти.

Врачебный (*о помощи*) – лі́карський.

Вред (*ущерб материальный*) – шко́да; (*от тяжелой работы*) – надса́да; *в. личный* – ушко́дження о́соби; *во в-д (кому, чему)* – на шко́ду, на втра́ту; *потерпевший в-д* – ушко́джений; *причинитель -да* – шкідник (-ка́); *причинять, -нить в-д (кому)* – шко́ду чинити, шко́ду вчинити, шко́дити, пошко́дити, ва́дити, завáдити; *служить, послужить во в-д (кому, чему)* – вихóдити, ви́йти на шко́ду ко́му, чо́му; *терпеть в-д* – máти шко́ду, зазнава́ти, зазна́ти шко́ди.

Вредитель – шкідник (-ка́).

Вредить (*наносит ущерб*) – шко́дити ко́му, шко́ду чинити; (*причинять боль, страдание*) – ва́дити.

Вредность, вредностность – вадливі́сть (-вості), шкідні́сть (-ності), шкідливі́сть (-вості).

Вредный (*об условиях работы*) – шкідний, шкідливий, вадкий, вадливий.

Временно – тимчасóво, до яко́гось ча́су, по́кищо.

Временной, временный (*о подработке*) – тимчасóвий, на час.

Время – час (-су); *в. года* – порá ро́ку; *в. довоенное* – довоє́нний час; (*накануне войны*) – передвоє́нний час; *в. каникулярное* – лі́тні вака́ції, час канікул; *в. передобеденное* – передобі́дня (передобі́дня) година, передобі́ди (-дів); *в. прибавочное (для работы)* – надробі́тний час; *в. рабочее* – робі́тний (ді́льний) (Г) час; (*в учрежд.*) – урядо́вий час; *в. сверхурочное* – понаднормо́вий час; *в. свободное* – гуля́щий час, ві́льний час, дозві́лля; *в. урочное* – пéвно-визначений час; *в благоприятное время* – слóшним ча́сом, слóшного ча́су, при (добрі́й) наго́ді; *в ближайшее время* – незаба́ром, найближчим ча́сом, найближчо́го ча́су; *в возможно скором -ни* – як мо́га (що змо́га) швидше; *в довоенное -мя* – (за) довоє́нного ча́су, до війни; *в короткое -мя* – у малий час; *в надлежащее -мя* – в слóшний час; *в настоящее -мя* – тепе́р, цьо́го ча́су, нині; *в непродолжительном -ни* – незаба́ром, неба́вом, невдо́ві; *в неурочное -мя (прийти)* – в ненале́жний час; *в обеденное время* – в обі́ди, в обі́дню годину; *в одно (и тоже) -мя* – одноча́сно, рівноча́сно; *в более отдаленное -мя* – за давні́шого ча́су, давні́ше; *в отдаленные -на* – в давни́ну, за давніх часі́в; *в положенное -мя* – в нале́жний час; *в последнее -мя* – оста́ннім ча́сом, оста́нніми часáми, оста́ннього ча́су; *в рабочее -мя* – робі́тним ча́сом, під (у) робі́тний час; *в самом непродолжительном -ни* – щонайшвидше; *в самое близкое -мя* – найближчим ча́сом, найближчо́го ча́су; *в самом скорейшем -ни* – щонайшвидше, якнайшвидше; *в свободное -мя* – на дозві́ллі, ві́льного ча́су; *в свое -мя* – а) (*некогда*) – ко́лись, (за) сво́го часу, у свій

час; б) (своевременно) – своєчасно, у свій час; в течение некоторого **-ни** – протягом якогось часу; в то же **-мя** – рівночасно; в удобное **-мя** – при (добрій) нагоді, слухним часом, слухного часу; во-время (своевременно) – вчасно; во время чего (дежурства) – за (під час) чого, під (у) що; до настоящего **-ни** – дотепер, досі; до последнего **-ни** – донедавна; за истекшее **-мя** – за минулий час; и до настоящего **-ни** – і досі; имеется достаточно **-ни** – є досить (доволі) часу; к этому **-ни** – на цей час, до цього часу; как раз в это **-мя** – саме під цей час, саме тоді; на будущее **-мя** – надалі, на дальший час; на неопределенное **-мя** – на невизначений час, на безрік; на непродолжительное **-мя** – на недолгий, на малий час; не ко **-ни** – невчасно; непродводительная трата **-ни** – непродуктивна (марна) трата часу, марнування часу; от **-ни** до **-ни** – коли-не-коли; отвечающий духу **-ни** – відповідний до часу; отнимающий много **-ни** – забарний, загайний; по **-нам** – часами, іноді; по истечении некоторого **-ни** – тріхи згодом, коли минує (минє) деякий час; по настоящему, нынешнему **-ни**, в духе настоящего, нынешнего **-ни** – як на теперішній час; раньше **-ни** – передчасно, без часу; располагать **-нем** – мати час; с давних времен – віддавна; с некоторого **-ни** – з якогось часу; с того **-ни** – відтоді, з того часу; с этого (настоящего) **-ни** – відтепер, з цього часу; со **-нем** – згодом; со **-ни** получения письма – відколи одержано листа, відколи надійшов лист; спустя (через) некоторое **-мя** – згодом, незабаром, невдовзі, по якимсь часі; улучить **-мя** – вибрати (слухний) час; упустить **-мя** – пропустити час.

Врозницу – нарізно, нароздріб.

Вручать, -чить – уручати, уручити, подавати, подати до рук.

Вручение – уручання, сов. – уручіння, давання, подання до рук; по **-нии** (повестки) – коли дано до рук давши до рук.

Вручитель, -ница – уручник (-ка), уручниця; (податель) – подавець (-вця), подавиця.

Всаживать, всадить (деньги) – вгачувати, вгатити.

Всего (бухг.) – усього, разом.

Вселение – вселяння; сов. – вселення; производит **-ние** – вселяти, вселити.

Вселять, вселить, -ся – вселяти, вселити, -ся.

Всемерно – всіма способами.

Всенародный (о переписи) – всенародний, вселюдний.

Всеобщность – загальність (-ности), повсюдність (-ности).

Всеоружие – повне озброєння; во **-жии** – у півній зброї, цілком озброєний; во **-жии** опыта и знания – цілком озброєний досвідом та знанням.

Всесоюзный – всесоюзний.

Всесторонний (о рассмотрении) – всебічний.

Всеукраинский – всеукраїнський.

Всеуслышание (в выражении) «во всеуслышание» – щоб усі почули, щоб усім чути (було).

Всецело – цілковито, цілком.

Вскрывать, -рыть – 1) (обнаруживать что-либо) – викривати, викрити, виявляти, виявити; 2) (распечатывать сейф, запечат. двери) – відкривати, відкрити; (конверт) – розпечатувати, розпечатати; (посылку, тюк) – розпаковувати, розпакувати; 3) (анатомировать труп) – розтинати, розтяти.

Вскрытие – 1) (обнаружение) – викриття, виявлення; 2) (распечатание сейфа, запечатанных дверей) – відкриття; (письма) – розпечатання; (посылки) – розпакування; 3) (анатомирование трупа) – розтин (-ну).

Вследствие чего – 1) через що, з чого, наслідком чого; **-вие** вашего отказа – через те (вважаючи на те), що ви відмовили(ся); 2) (а поэтому) – (а) тому, (а) через те, з тієї, цієї причини; **-вие** изложенного – тому, вважаючи (зважаючи) на сказане.

Вспомогательный (о мероприятиях) – помічний, допоміжний.

Вспомогать, вспомоществовать, вспомочь кому – запомагати, запомагти когось чим, допомагати, допомогти.

Вспомоществование – запомога, допомога; дающий **-ние** – запомагач (-ча), допомагач (-ча).

Вставка (в рукопись, разговор) – вставка; (действие) – вставляння, вставлення.

Вставляют, вставить – 1) вставляти, вставити; (вделять) – вправляти, вправити; 2) **-лять** слова (в разговор) – докидати, докинути (слово).

Вставной, вставочный (о замечании) – вставний.

Встречаться, встретиться (в значен. «бывать», «оказываться») – траплятися, трапитися, бувати, бути; встречаются препятствия – є (трапляються) перешкоди.

Встречный (о направлении) – зустрічний, стрічний; (об иске) – супротивний.

Вступать, -пить – вступати, вступити, вхідити, увійти; *в. в должность* – ставати, стати на уряд, на посаду; *в. в пререкания* – починати, почати (заходжуватися, заходитися) сперечатися, заходити, зайти (вдаватися, вдатися) в суперечки; *в. в силу* – набувати, набутти, набирати, набрати чинности (сили), вхідити в силу; *в. в сношения* – нав'язувати, нав'язати стосунки, заходити, зайти в стосунки; *в. в союз* – вхідити, увійти в спілку, приставати, пристати до спілки; *в. в спор* – зазмагатися; *в. в тяжбу* – запізватися.

Вступающий (существ.) – вступник (-ка); *вновь -щий (о лице)* – 1) нововступник (-ка) (Н); 2) (прилаг.) (об оф. бумаге) – вступний, одержуваний.

Вступительный (о речи) – вступний.

Вступление – 1) (действие) – вступання, вступ (-пу); *по -нии в должность* – прийнявши посаду; 2) (в книге, в речи) – вступ (-пу), вступне слово.

Вторгаться, -гнуться – вдиратися, вдертися; (*вмешиваться*) – втручатися, втрутитися; *-гаться в чужие права* – втручатися, втрутитися в чуже право.

Вторично – удруге; **-но** являться – приходити вдруге.

Вторичный (повторный, о напоминании) – другий, повторний, другоразовий.

Вторник – вівторок (вівтірка); *происходящий по -кам (о собрании)* – вівтірковий.

Второбрачие – другий шлюб, другошлюб'я.

Второбрачный – одружений удруге, другошлюбний; **-ный сын** – син з другого шлюбу (СЖМ).

Второстепенный (о нуждах) – другорядний.

Вход – вхід (-ходу), (действие) – вступання, вступ (-пу); *в. платный* – вхідити за плату; *в. воспрещается* – вхідити не вільно, заборонено; *где вход?* – кудю вхідити, увійти, де вхід?; *разрешение на вход* – дозвіл увійти.

Входит, войти – 1) (куда) – увіходити, увійти, вхідити, вступати, вступити куди; 2) (*входит* – принадлежат к составу чего) – бути в (складі), належати до (складу).

Входной (о двери) – вхідний, входовий.

Входящий (о бумаге) – вступний, одержуваний; (о книге) – вписовий; (о номере) – вступний.

Вчерне – начорно.

Выбаллотировывать, -ровать – обирати, обрати голосуванням.

Выбирать, -брать – 1) вибирати, вибрати; 2) (*избирать кем*) – обирати, обрати, вибирати, вибрати на кого, за кого.

Выбор – вибір (-бору); *в. большой (чего)* – багато до вибору чого, багато чого вибрати, великий вибір; *в. недостаточный (чего)* – немає чого вибрати, малий вибір; *на выбор* – на вибір, на сподобання, на вподобу; *нет -ра* – ні з чого вибирати, вибрати, немає вибору; (*нет другого выхода*) – а) іншого не вибрати; б) немає іншого способу, ані способу; *по -ру (взять)* – на вибір, з вибору, на (сподобання) вподобу; *предоставляют выбор* – давати вибрати, полишати на вибір; *при -ре (депутата)* – вибираючи, коли вибирають, вибирали; *сделать выбор* – вибрати, зробити вибір.

Выборка – 1) вибране; (*извлечение из протоколов, ведомостей*) – витяг (-гу); 2) (действие) – вибирання, вибір (-бору); *день -ки патентов* – день брати патенти; день, коли беруть патенти; *сейчас происходит -ка патентов* – (са́ме) тепер беруть патенти.

Выборность – вибірність (-ности).

Выборный (о представителе) – вибірний (-ного).

Выборочный – вибірний.

Выборщик – виборець (-рця).

Выборы – вибори (-рів); *в. повторные* – повторні вибори; *в. прямые* – безпосередні вибори; *по -рам (должность)* – з обрання.

Выбывать, -быть – вибувати, вибути.

Выведывание – вивідування, розвіди (-дів), випитування, розпити (-тів).

Выведывать, -дать – 1) вивідувати, вивідати; 2) випитувати, випитати.

Выверка – вивіряння, вивірення, перевірка (-ру).

Вывеска – 1) вивіска, таблиця; (действие) – вивішування, вивіщення; 2) (*на весах*) – виважування, виваження.

Вывешивать, -весить – 1) вивішувати, вивісити; *в. флаги* – викидати прапори; 2) (*на весах*) – виважувати, виважити; (*тару*) – витаровувати, витарувати.

Вывод – 1) (лог.) – висновок (-вку); *в. обоснованный* – у[об]ґрунтований висновок; *делать вывод* – робити висновок, висно́вувати, виснувати; 2) (действие) – виводіння (СЖМ), виведення, вивід (-воду).

Выводить, вывести – 1) виводити, вивести; *в. на свежую воду* – виводити на чисту воду; 2)

-) (*делать заключение*) – робити, зробити висновок, виснобувати, виснувати.
- Вывоз** – 1) (*экспорт*) – вивіз (-возу); 2) (*действие*) – вивіз (-возу), вивізіння; *запрещение -за* – заборона вивозу, заборона вивозити; *разрешение на вывоз* – дозвіл вивозити.
- Вывозить, вывезти** – вивозити, вивезти.
- Вывозка** – вивіз (-возу), вивізіння.
- Вывозной** – 1) (*о товаре*) – вивізний; 2) (*напр., о пошлине*) – вивозівий.
- Вывозчик** – вивізник (-ка).
- Выговаривать, -ворить** – 1) (*произносить*) – вимовляти, вимовити; 2) (*делать выговор*) – вимовляти комú, зробити комú вимóву; 3) **-ать право, возможность** – застерігáти, застерегти прáво, можливість.
- Выговор** – 1) (*произношение*) – вимóва; 2) (*дисциплинарный*) – нагáна; *получать в-р* – діставáти, дістáти нагáну; 3) (*права и пр.*) – застережéння.
- Выгода** – вигода, інтерес (-су); (*прибыль*) – зиск (-ку); *для своей -ды* – на свою кóристь, собі на кóристь; *извлекать -ду* – máти з чо́го зиск, користувáтися, покористувáтися з чо́го; *получить -ду от чего* – зискáти на чо́му.
- Выгодность** – вигідність (-ности); (*прибыльность*) – зискóвність (-ности).
- Выгодный** (*о деле, предприятии*) – вигідний; (*прибыльный*) – зискóвний, пожитний (СЖМ).
- Выгодополучатель** – вигодоо́мець (-мця).
- Выгружать, -зить** – вивантáжувати, вивантажити.
- Выгрузка** – вивантáжування, вивантаження.
- Выгрузчик** – вивантáжник (-ка).
- Выдаваемость** – видаваність (-ности), видавáння.
- Выдавалыщик, -щица** – видавáч (-чá), видавáчка.
- Выдавать, выдать** – 1) видавáти, видати; *в. себя за кого* – видавáти себе за ко́го; 2) (*предавать*) – вика́зувати, виказати на ко́го (що).
- Выдача** – видача; (*действие*) – видавáння; *в. денег* – виплата грóшей; *в. натурная* – видавáння натúрою, натúрна виплата, натúрне видавáння; *в. премий* – видавáння прéмій; *отказать в -че чего (удостоверения)* – відмóвити видати що; *подлежит -че* – налéжить видати; *при -че* – видаючи, коли видають, під час видавáння; *производит -чу* – видавáти.
- Выдающий** – видавáч (-чá).
- Выдающийся** (*о работнике*) – видатний, визначний; (*о факте*) – визначний.
- Выдвигать, -двинуть** (*на должность*) – висувáти, висунути, відзнáчувати, відзнáчити.
- Выдвиженец** – висувáнець, відзнáченець (-нця).
- Выдвижение** (*на должность*) – висувáння, відзнáчення; *по -нию (получать должность)* – як висувáнець, відзнáченець.
- Выдвиженство** – висувáнство, відзнáченство.
- Выделение** – 1) вирізнéння, вилучення, вилука; 2) (*из хозяйства*) – виділ (-лу); 3) (*на должность*) – відзнáчення; *необходимость -ния чего (средств)* – потреба виділити що.
- Выделка, выделывание** – виріб (-робу), рóбливо; (*действие*) – виробляння, вирóблювання, вироблення; *заниматься -кой чего (тканей)* – вирóблювати, виробляти що, працювáти, вирóблюючи що.
- Выделять, выделить, -ся** – 1) вирізнáти, вирізнáти, вилучáти, вилúчити, -ся; 2) (*на должность*) – відзнáчáти, відзнáчити, виділяти, виділити; 3) (*из хозяйства*) – виділяти, виділити, -ся; **-ся на отдельный участок** – піти на одріз, на волóки, на відруб.
- Выделывать, -лать** – виробляти, вирóблювати, виробити.
- Выдержанность** – витриманість (-ности); (*о стиле*) – додérжаність (-ности).
- Выдерживать, -жать** – 1) (*стиль, тон, характер*) – додérжувати, додérжати чо́го; 2) (*экзамен*) – складáти, склáсти íспит(а), екзáмен; 3) (*о продуктах*) – видérжувати, видержати; (*о сыре*) – відкладáти, відклáсти.
- Выдержка** – 1) (*характера*) – витриманість (-ности); 2) (*извлечение*) – витяг (-гу), випис (-су).
- Выезд** – виїзд (-ду).
- Выезжать, -ехать** – виїздити, виїжджáти, виїхати; (*двигаться с места*) – (ви)рушáти, (ви)рушити.
- Выемка** (*конфискованное при обыске*) – вийнáток (-тку); (*действие*) – виймáння, вийнáття, конфіска́ція; *в. писем (из почтового ящика) производится* – виймáють листи.
- Выемочный** (*подлежащий выемке, конфискации*) – вийнáтний.
- Выздоровливать, -роветь** – одúжувати, одúжати, видúжувати, видужати.
- Вызов** – викликання, виклик (-ку); *в. врача* – викликання лікаря; *в. к суду* – викликáння на

суд; *в. по телефону* – виклик телефоном; *производит вызов* – виклика́ти; *с -вом сторон (расследовать)* – викликавши стóрони.

Вызыватель – виклика́ч (-ча́); (юридич.) – визовник (-ка́).

Вызывать, вызвать, -ся – 1) кликати, виклика́ти, викликати, покликати, -ся; *в. на суд (об истце)* – (за)позива́ти, запозва́ти кого́; 2) (*быть, послужит причиной чего*) – спричинювати, спричинити що, споводува́ти (СЖМ), спричинятися, спричинитися до чо́го; *многие причины вызывают это, это вызывается многими причинами* – до чо́го є бага́то причин, це вихо́дить з багата́о́х причин; 3) (*кого на что*) – зру́шувати, зру́шити кого́ на що; призво́дити, призвести кого́ на що; 4) **-ся на что (-ся сделать что-либо)** – зголо́шуватися, зголоситися, зохóчуватися, зохóтитися до чо́го, на що.

Вызывной (*о повестке*) – викличний.

Выигрывающий – вигравáч (-ча́).

Выигрывать, -грать – 1) вигравáти, виграти; *в. процесс, тяжбу* – виграти спра́ву, випозивати що; *в. время* – вигадати час; 2) (*получать пользу на чем*) – (по)зискува́ти, (по)зискáти на чо́му, вигáдувати, вигадати на чо́му.

Выигрыш – ви́гра (Г); *в. лотерейный* – лотері́йна ви́гра; *в. пал на облигацию* – ви́гра випала на обліга́цію.

Выигрышный (*о билете*) – 1) вигравний; 2) (*выигранный*) – виграний.

Выискивать, -кать – вишу́кувати, вишукати, нашу́кувати, нашукáти що, дошу́куватися, дошукáтися чо́го.

Выказывать, -зать – виявляти, виявлювати, виявити, показува́ти, показáти.

Выкидной (*об отбросах*) – викидний, викидуваний.

Выкладка – 1) (*в цифрах*) – вирахування; (*действ.*) – вирахóвування, вирахування; 2) (*соображение, предположение*) – мірко́вання; (*действ.*) – розмірко́вування, розміркува́ння.

Выкладчик – вирахівник (-ка́); (*груза*) – виванта́жник (-ка).

Выключать, -чить – вилучáти, вилучити; (*электр. ток*) – вимика́ти, вимкнути.

Выколачивать, -лотить – 1) (*мебель*) – вибивáти, вибити, витрі́пувати, витрепати; 2) (*налоги*) – здира́ти, здерти (СЖМ).

Выколка (*льда*) – вирóбування, вирубання.

Выкрадывать, -расть – викрадáти, викрасти.

Выкраивать, -кроить – викро́ювати, викраяти.

Выкуп – викупне́ (-но́го), викуп (-пу); (*действ.*) – викупáння, викупівля, викуп (-пу).

Выкупать, выкупить, -ся – викупáти, викупóвувати, викупляти, викупити, -ся.

Выкупка – викупáння, викупівля, викуп (-пу).

Выкупной (*о платеже*) – викупний.

Выкупщик, -щица – викупник (-ка́), викупниця.

Вылечивать, вылечить, -ся – лікува́ти, виліко́вувати, вилікувати, -ся; (*о ране*) – виго́ювати, виго́їти, -ся.

Вымен, выменивание (*действие*) – вимі́нювання, вимі́н (-ну).

Выменивать, -нять – вимі́нювати, вимі́няти.

Вымеривать, вымерять, -рять и -рять – вимі́рювати, вимі́ряти, вимі́ряти, змі́ряти.

Выметальщик, -щица – виміта́льний (-ка), виміта́льниця.

Выметка (*заметка*) – вимі́тка, нотáтка.

Вымечивать, -метить – значити, позначáти, позначити.

Вымогание, вымогательство (*денег, взятки*) – вимага́ння.

Вымогатель (*денег, взятки*) – вимага́ч (-ча́).

Вымогать, -мочь – вимага́ти, вимогти, пра́вити, виправити.

Вымышлять, -мыслить – см. **Измышлять**.

Вынимать, -нуть что – вийма́ти, вийняти що; (*жребий*) – витяга́ти, витягти; *в. деньги из банка* – бра́ти, узяти, вибира́ти, вибрати гро́ші з ба́нку.

Вынос – винос (-су), винесення; *на вынос* – на винос; *распивочно и на вынос (продавать)* – розпивно та на винос.

Выноска (*при тексте*) – виноска.

Выносной (*о графе*) – виносний.

Вынуждать, -нудить к чему – зму́шувати, зму́сити, силувати, присилувати до чо́го; (*у кого что*) – виму́шувати, вимусити.

Выпечатать – 1) видрукувати; 2) (*окончит наложение печатей*) – випечатати.

Выпечка (*хлеба*) – пе́чиво; (*действие*) – пе́чення; *в. утренняя* – врані́шне пе́чиво.

Выписка – 1) (*выпись из протокола, книги*) – випис (-су), виписка; (*действ.*) –

виписування, виписання; 2) (книги, товара, по предварительной подписке) – передплатчування, передплатчення; 3) (из партии, союза и т. д.) – виписування, виписання.

Выпись – випис (-су), витяг (-гу); в. брачная – випис про шлюб; в. метрическая – метричний випис.

Выписной (о товаре) – виписний; (выписанный) – виписаний.

Выписчик – виписувач (-ча).

Выписывать, выписать, -ся – 1) (книги, товар, по предвар. подписке) – передплатчувати, передплатити, -ся; 2) (кого из партии, союза и т. д.) – виписувати, виписати, -ся.

Выплата – сплата; в. жалования – видавання, видача платні; в. по частям – сплата ратами, виплат (-ту); на -ту – на рати, на виплат; на -ту купить – на виплат купити; производящий -ту – виплатник (-ка).

Выплачивать, -платить (деньги) – виплатчувати, виплатити, сплатчувати, сплатити.

Выполнение (исполнение) – виконання; при -нии ими условий (выдать) – коли вони виконають умови; содействие по -нию – допомога виконати.

Выполнять, -нить – виконувати, виконати; в. условие – виконувати умову, додержувати умови; в. функции – виконувати функції; (о неодоушев.) – правити за що.

Выправка (исправление) – поправлення, поправа, направлення, направа.

Выпуск (выпущенное) – випуск (-ску); (действие) – випускання, випущення, випуск (-ку); в. акций – випуск, випускання акцій; в. кредитных билетов – емісія кредитових білетів; ускорить выпуск (инженеров) – прискорити випускання.

Выпускать, -стить – випускати, випустити; в. в свет – випускати в світ; (об издании) – видавати, видати.

Выпускающий (типогр.) – випускач (-ча).

Выпускной – 1) (о товаре) – випускний; (о лице) – випускник (-ка) (Н); 2) (о праве банка) – випусковий, емісійний.

Вырабатывать, выработать, -ся – вироблювати, виробити, -ся.

Выработанность – виробленість (-ности).

Выработка – 1) (действие) – вироблювання, вироблення, вироблення; 2) (выделка) – виріб (-робу), робливо.

Выравнивать, -нять – вирівнювати, вирівняти.

Выражать, выразить, -ся – 1) (определять) – визначати, визначити, -ся; 2) (словами) – висловлювати, висловити, -ся; в. желание принять участие в чем, присоединиться к чему – зголюшуватися; сов. – зголоситися до чого; в. согласие – давати, дати згоду; 3) (передать) – віддавати, віддати, -ся; 4) (обнаружить) – виявляти, виявити, -ся; 5) (матем.) – виражати, виразити.

Выражение – 1) (словесное) – вислів (-лову); (действие) – висловлювання, вислів (-лову); в. доверия – вислів довіри; извините за -ние – даруйте (пробачте, вибачайте) на цім сліві; 2) (матем.) – вираз (-зу); в. ценностное – цінний вираз (-зу); в. численное – числовий вираз; 3) (обнаруживание) – виявлення, виявлення, вияв; 4) (лица) – вираз на лиці (на обличчі).

Выразитель, -ница – вислівник (-ка), вислівниця, виразник (-ка), виразниця.

Выразительность – виразність (-ности), вимовність (-ности).

Вырезка (вырезанная) – вирізка, виріз (-зу), витинок (-нку); (действие) – вирізування.

Выручать, -чить – 1) (спасть) – визволяти, визволити, рятувати, вирятувати, порятувати; в. свои деньги – повертати, повернути свої гроші; 2) (иметь выручку) – здобувати, здобути; (от продажи) – уторговувати, уторгувати.

Выручка – 1) (помощь) – визвіл (-волу), порятунок (-нку), допомога; 2) (добыток) – здобуток (-тку); (от продажи) – уторгування, уторг (-гу).

Высадка – 1) (высаживание) – висаджування, висад (-ду) (Н); 2) (выседание) – висідання.

Выселок – виселок (-лка), хутір (-тора).

Выселять, выселить, -ся – виселяти, виселити, -ся.

Высказывать, -зать – висловлювати, висловити, вповідати, вповісти, вимовляти, вимовити.

Высказываться, -заться – висловлюватися, висловитися, забирати (забрати) голос (СЖМ); в. в чью пользу – озиватися, озватися за ким, за кого; в. по вопросу – висловлюватися, висловитися в справі про...

Выслуга – вислуга; (выслуживание) – вислуження; по -ге лет – вислуживши свої літа, по вислужених літах; по -ге лет (награда) – за вислугу літ.

Выслуживать, выслужить, -ся – вислужувати, вислужити, -ся; в. срок – вибувати, вибути, добувати, добути часу.

Выслушивать, -шать – вислу́хувати, слухати, вислухати.

Высокосортный (о товаре) – ва́ртний.

Высота – вишина́; **-той** – заввишки; *стоять на -те* *требований времени* – іти на́рівні з часом.

Выспрашивать, -росить – випитувати, випитати що в ко́го, допитуватися, допитáтися що в ко́го.

Выставка – 1) вистáва; *передвижная -ка картин, выставка-передвижка* – переїзна́ (мандрівна) вистáва картин; 2) (*действ. в качестве кого, чего*) – становити, поста́вити ко́го, за що; *в. число* – ста́вити, поста́вити да́ту, датува́ти, задатува́ти; 2) (*удалять*) – викида́ти, викинути.

Выставочный – 1) (о сборе) виставо́вий, з вистáв; 2) (о пьесе) – виставний.

Выступать, -пить – виступáти, виступити; (*в путь*) – вируша́ти, вирушити; *в. из границ чего* – перехо́дити, перейти ме́жі чо́го; *в. на суде* – ставáти, ста́ти на суд, виступáти, виступити на суді; *в. против кого* – ставáти проті ко́го.

Выступление – виступ (-пу); (*в путь*) – вируша́ння, вирушення; (*на суде*) – виступ (-пу), ставáння.

Высчитывать, -тать – 1) вирахо́вувати, вирахувати, обрахо́вувати, обрахува́ти, вилічувати, вилічити; 2) (*учитывать*) – облічува́ти, облічити, числити, вичислити, обчислити; 3) (*из заработка*) – відверта́ти, відверну́ти, виверта́ти, вивернути.

Высылать, -слать – (*отправляют кого, что*) – висила́ти, вислати; (*что*) – надсила́ти, надісла́ти; (*отправляют кого*) – виряджа́ти, вирядити; (*ссылать кого*) – висила́ти, вислати, засила́ти, засла́ти; *в. письмо с нарочным* – вислати листá на́рочним; *в. товар с товарным поездом* – вислати крам ванта́жним по́їздом.

Высылка – 1) (*действ.*) (кого, чего) – висила́ння, випра́ва; (кого) – виряджа́ння, виряд (-ду); 2) (*ссылка*) – висла́ння, засла́ння; (*действие*) – висила́ння.

Вытекать, -течь – 1) витіка́ти, витекти; 2) (*логически*) – вихо́дити, вийти, вплива́ти, впливти.

Выторговывать, -говать – виторго́вувати, виторгувати.

Выторжка – виторгува́ння, вторгува́ння.

Вытребовать – виправити.

Выход – 1) вихід (-ходу); (*уход*) – відхі́д (-хо́ду); (*выбытие*) – вибуття, виступле́ння; *в. в отставку* – подáння на відстано́ву, на демісію; *в. из положения* – ряту́нок, поряту́нок, ра́да, пора́да; *за -дом его (из состава совета)* – (в зв'язку з тим, бо, через те), що він вийшов; *найти выход из положения* – зара́дити себе́ (або ко́го), да́ти собі ра́ду; *нет выхода из положения* – нема́ (по)ряту́нку, нема́ (по)ра́ди; *с -дом одного члена (никаких изменений не произойдет)* – коли вийде один учáсник; *указать выход* – показáти, кудо́ю (як) вийти; 2) (*продукта*) – вида́ток (-тку) (Г) (СЖМ), видобуток (-тку).

Выходец – виходе́нь (-дня), вихо́дько (-ка).

Выходить, выйти – вихо́дити, вийти, виступáти, виступити; *в. без убытков* – вихо́дити, вийти не втра́тившись (невтра́тно); *в. из вагона* – висіда́ти, висісти, вихо́дити, вийти; *в. из затруднения* – побору́вати, поборо́ти тру́днощі; *в. из употребления* – виво́дитися, вивестися, (вихо́дити, вийти) з ужитку.

Выходит – вихо́дить; (*следовательно*) – о́тже, значить.

Выходка (о поведении) – вихватка.

Выходной (о дне) – вихідний.

Вычеркивать, -кнуть – викре́слювати, викреслити.

Вычерчивать, -ртить – вирисо́вувати, вирисувати.

Вычет – відлічка, відрахува́ння; (*действие*) відверта́ння, виверта́ння, відлічува́ння, відрахува́ння; *в. в положенном размере* – відрахува́ння в на́лежному ро́змірі; *за -том расходов по пересылке* – відверта́ючи (коли одверну́ти) витра́ти на пересила́ння; *сделать вычет из жалования* – вивернути, одверну́ти, відрахува́ти з платні.

Вычисление – обчислюва́ння, обчисле́ння; обраху́нок (-нку); (*действие*) обчислюва́ння, обчисле́ння, обрахо́вування, обрахува́ння; *по моему -нию* – як я обчислив, за моїм обчисле́нням.

Вычислитель – обчислювач (-ча).

Вычислительный (об аппарате) – обчислюва́льний.

Вычислять, -лить – обчисля́ти, обчислюва́ти, обчислити, обрахо́вувати, обрахува́ти.

Вычитать, -честь (*удерживать из платы*) – відверта́ти, відверну́ти, виверта́ти, вивернути, відрахо́вувати, відрахува́ти.

Вышеизложенный (о заявлении) – вищепода́ний.

- Вышеименованный** (о лице) – вищеназваний.
- Вышеисчисленный** (вышевычисленный, о сумме) – вищевичислений.
- Вышеозначенный** (о факте) – вищезазначений.
- Вышеописанное** – вищенаписане.
- Вышепоименованный** (о лице) – вищеназваний.
- Вышеприведенный** (о факте) – вищеподаний.
- Вышесказанный** (о словах) – вищесказаний.
- Вышеуказанный** (о факте) – вищепоказаний.
- Вышеупомянутый** (об обстоятельстве) – вищезгаданий.
- Вышина** – височінь (-чіні).
- Выяснить, выяснить, -ся** – вияснювати, вияснити, вияснити, з'ясувати, з'ясувати, -ся; в. вопрос – з'ясувати справу; в. долги – виявити довги; в. себе (что) – з'ясувати самому собі що, усвідомити собі що.
- Гавань** – гавань (-ні).
- Гадательно** (предположительно) – здогадно, за здогадом; (сомнительно) – непевно.
- Газета** – газета; г. стенная – стінна газета, стіннівка (Н).
- Газетный** (о статье) – газетний; (об относящемся к работе или к работающему в газете) – газетярський.
- Газетчик** (продающий газеты) – газетник (-ка); (работающий в газете) – газетяр (-ра).
- Галантерейный** (о торговле) – гальянтерійний.
- Галантерейщик** – гальянтерійник (-ка).
- Галантерея** – гальянтерія.
- Галерея** – галерія.
- Гарантийный** (об обязательстве) – гарантійний.
- Гарантировать** – гарантувати, сов. – угарантувати.
- Гарантия** – гарантія.
- Гардеробная** – гардеробня.
- Гардеробщик** – гардеробник (-ка).
- Гармонировать** – гармоніювати з чим, до чого, ладнати з чим; (подходить) – пасувати до чого, лицювати до чого.
- Гарнец** – гарець (-рця).
- Гарнизон** – залога.
- Гарнизонный** (о службе) – залоговий.
- Гасильщик** – гасильник (-ка).
- Гастролировать** – гастролювати.
- Гастроль** – гастроль.
- Гастрономический** (о магазине) – гастрономічний.
- Гауптвахта** – гавптвахта, (головна) вартівня.
- Генеральный** (о балансе) – генеральний.
- Гербовый** (о бумаге, сборе) – гербовий.
- Гибельный** (о последствиях) – згубний.
- Гибкость** – гнучкість (-кости).
- Гильдия** – гільдія.
- Гильзовый** (о фабрике) – гільзовий.
- Гиря** – вага, важок (-жкя).
- Гирька** – тягарець (-рця), важок (-жкя).
- Глава** – 1) (в книге) – розділ (-лу); 2) (глава учреждения) – голова; во главе (учреждения) – на чолі.
- Главарь** – ватажок (-жкя).
- Главенствовать** – головувати, старшувати; (заправляют) – верховодити.
- Главкомандующий** – головний командувач (-ча).
- Главначальствующий** – головний начальник (-ка).
- Главноуполномоченный** – головний уповноважений, головний відпоручник (-ка).
- Главноуправляющий** – головний управитель (-ля).
- Главный** (о вопросе) – головний, найбільший.
- Главное** – головне, головна річ; самое -ное – найголовніше, найголовніша річ.
- Глаз** – 1) око; в глаза – у вічі; за глаза – позаочі, узавіч; с глаза на глаз – віч-на-віч, сам-на-сам; 2) (надзор) – догляд (-ду); нужен глаз – треба (потрібно) догляду; прикладывают на глаз – брати, взяти на око.
- Гласить** (юрид.) (в выражении) закон гласит – в законі сказано, закон приписує.

Гласно – при(все)людно, не криючись.

Гласность – вселюдна знаність, привселюдність (-ности); *предавать -сти* – подавати, подати до вселюдного відома, робити, зробити вселюдно знаним (відомим), знаним, відомим усім.

Гласный (*о суде*) – прилюдний, привселюдний.

Глубина – глибина.

Глубокоуважаемый (*при обращениях к почтенной особе*) – високошановний, високоповажний.

Глухонемой, -мая – глухонімий (-ого), глухоніма (-мої).

Говорить о ком, о чем – говорити, казати про ко́го, про що, за ко́го, за що; *г. на каком-либо языке* – говорити яко́ю мо́вою; *г. пространно* – широко говорити; *г. покровительственным тоном* – говорити (з) протекторським то́ном; *г. чистую правду* – казати саму пра́вду; *начинать -рить* – знімати мо́ву, починати говорити; *не -ря о чем-либо* – помину́вши що; *продолжать -рить* – казати да́лі, прова́дити да́лі.

Год – рік (-ро́ку), *мн.* ро́ки, літа́; *г. бюджетный* – бюджетний рік; *г. високосный* – переступний рік, бісекстовий рік; *г. круглый* – цілий рік, цілісінький рік, увесь рік; *г. отчетный* – звітний рік; *г. прошлый* – мину́лий рік; *г. позапрошлый* – передмину́лий рік; *г. следующий* – наступний рік; *г. текущий* – цей рік, поточний рік; *г. учебный* – шкільний (навчальний, академічний) рік; *в будущем году* – прийдешнього ро́ку; наступного ро́ку, на дру́гий рік, на́рік; *в год (два раза)* – на рік; *в наступающем году* – наступного ро́ку; *в один год (сделать)* – в один рік, за один рік; *в позапрошлом году* – позаторік; *в прошлом году* – торік, мину́лого ро́ку, тогó ро́ку; *в текущем году* – цьогó ро́ку; *в течение года, в продолжение года* – в рік, че́рез рік, протя́гом ро́ку; *в тысяча девятьсот тридцатом году* – тисяча дев'ятсот тридцятого ро́ку; *за истекший год (отчет)* – за мину́лий рік; *из года в год, каждый год* – щоро́ку, рік-у-рік; *круглый год* – цілий рік; *относящийся к этому году* – сьогорішній; *по истечении года* – як вийшов, як вийде рік, за рік; *с каждым годом* – з ро́ку на рік, рік від ро́ку; *с позапрошлого года* – позаторік; *с прошлого года* – з тогó ро́ку; *через год* – за рік; *этого года (выпуск)* – сьогорішній.

Годиться, пригодиться – 1) придаватися, придатися на що, до чо́го; (*быть полезным*) – в пригоді ставати, ста́ти; *г. в продажу* – придаватися, бу́ти годящим на про́даж; *работа никуда не -тся* – робота ні до чо́го; 2) (*годится – безл.*) – годиться, личить, подобає.

Годичный, годовой (*об отчете*) – роковий.

Годность – придатність (-ности), здатність (-ности) до чо́го, на що.

Годный (*о вещах, о материале*) – придатний, годящий на що, до чо́го; (*о человеке*) – здатний на що, до чо́го.

Годовщина – роковини (-вин), річниця.

Голова (*о должностном лице*) – голова; *быть -вой* – головувати.

Голод – го́лод (-ду); *г. денежный* – скру́та на грóші, грошова скру́та; *г. товарный* – го́лод на товари, крам, недостáча товару, кра́му, товаро́ва, крамо́ва скру́та; *на случай -да* – про го́лод, про го́лодний час; *обострение товарного -да* – заго́стрена товаро́ва, крамо́ва криза.

Голос – го́лос (-су); *г. избирательный* – вибо́рчий го́лос; *г. решающий* – ухва́льний (прису́дний) го́лос; *г. совещательный* – дора́дчий го́лос; *иметь право -са* – ма́ти пра́во голосува́ти, ма́ти пра́во на го́лос; *отбирать голоса* – збира́ти, позбира́ти голоси; *по большинству -сов (проходит)* – більшістю (перевáгою) голосі́в; *подавать г-с за кого* – подава́ти, подати го́лос на ко́го, голосува́ти на ко́го, за ко́го; *право решающего -са* – пра́во ухва́лювати; *подача -сов* – подава́ння голосі́в, голосува́ння.

Голословность – самі слова́, безпідста́вність (-ности).

Голосование – голосува́ння; *г. закрытое* – та́ємне голосува́ння; *г. открытое* – відкрите, одве́рте, голосува́ння; *приступить к голосованию* – почáти голосува́ти.

Голосовать – голосува́ти; *г. поднятием рук* – голосува́ти, підно́сячи ру́ки.

Гольный (*о цифрах, словах, фактах, предположениях*) – самісінький, самий ті́льки.

Гонение на кого (*притеснение*) – у́тиски (-ків), уполі́джування ко́го.

Гонец – гіне́ць (гінця), послане́ць (-нця).

Гонка (*нагоняй*) – нагінка.

Гонки – перего́ни (-нів).

Гонорант – гонора́нт (-нта).

Гонорар – гонора́р (-ру), заплáта, винагоро́да; *г. авторский* – áвторське (-ського).

Гонорат – гонора́т (-та).

Горнист – сурма́ч (-ча́).

- Горничная** – покóївка.
- Горнозаводский** (о промысле) – гірничий.
- Горнозаводство** – гірництво.
- Горнопромышленник** – гірнопромисловець (-вця).
- Горнопромышленность** – гірнопромисловість (-вості).
- Горнопромышленный** – гірнопромисловий.
- Горнорабочий** – гірник (-ка́); (в каменоломнях) – каменяр (-ра́); (в рудниках) – рудник (-ка); (в шахтах) – шахтяр (-ра́), шахта́р (-ря).
- Горнослужащий** – гірничник (-ка).
- Город** – місто; г. *главный* – головне (найбільше) місто; (*столица*) – столиця; г. *торговый* – торговельне місто; в *городах* – по містах; *центр -да* – середмістя.
- Городовой, городской** (о совете) – міський.
- Горожанин, -нка** – городянин (-на), городянка, містянин (-на) (Г).
- Горячо** (браться за дело) – щиро.
- Госпиталь** – шпиталь (-лю), військова лікарня (СЖМ), го́спіталь (-лю).
- Госпитальный** – шпитальний (СЖМ), го́спітальний.
- Господство, -твование** – панува́ння; (*власть*) – зве́рхність (-ности); *приобрести -во* – запанува́ти.
- Господствовать** – 1) панува́ти; 2) (*преобладать*) – переважа́ти, домінува́ти.
- Господствующий** (о классе) – владу́щий, владу́чий, вла́дний; (о положении) – вла́дний; (*преимущественный о черте, характере*) перева́жний.
- Гостинница** – готель (-лю).
- Гостинный** (о дворе) – купе́цький.
- Государственник** – держа́вник (-ка).
- Государственный** (об учреждении) – держа́вний; (о преступлении) – про́ти держа́ви, держа́вний; *делать -ным* – удержі́влювати, удержі́вати.
- Государство** – держа́ва.
- Готовить, -ся** – готува́ти, лаштува́ти, ла́годити, -ся; **-тсья к отъезду** – збира́тися ви́їхати; **-тсья к ревизии** – готува́тися до реві́зії; **-тсья к сдаче дел** – ла́годитися здава́ти спра́ви; *готовится проект* – готу́ють проє́кт.
- Готовность** – готóвість (-вості); *по моей -сти вы можете заключить* – з то́го, як я готóвий, ви мо́жете зроби́ти висно́вок; с **-ностью** – з охóтою, залю́бки, ра́до.
- Готовый** (о вещи) – готóвий, зла́годжений; (о лицах) – готóвий до чо́го, на що.
- Грабёж** – 1) грабі́ж (-бежу́); (*действие*) – грабува́ння; 2) (*обирательство*) – здирство.
- Грабитель, -ница** – 1) грабі́жник (-ка), грабі́жниця; 2) (*обирала*) – здирник (-ка), здирниця.
- Грабитель, ограбить** – 1) грабува́ти, ограбува́ти; (*загрести*) – га́рбати, зага́рбати; 2) (*обирать*) – де́рти, обде́рти, здира́ти, зде́рти.
- Гравировать, выгравировать** – ритува́ти, виритува́ти.
- Градация** – града́ція.
- Градобитие, градобой** – градобі́й (-бо́ю).
- Градоопасность** – градонебезпе́ка.
- Градус** – гра́дус (-са), ступі́нь (-пеня).
- Гражданин, гражданка** – громадя́нин (-на), громадя́нка; **-не** – громадя́ни (-дян), грома́да (ж. р.).
- Гражданский** – 1) (о повинности, о войне) – громадя́нський; 2) (*штатский*) (о службе) – циві́льний; 3) (*юридич.*) (о деле) – циві́льний; 4) (о похоронах) – грома́дський.
- Гражданство** – громадя́нство; *пользоваться правами -ства* – ма́ти громадя́нські права́, користа́ти з громадя́нських прав.
- Грамота** – 1) гра́мота, письмо́; 2) (*документ*) – лист (-та́); г. *охранная* – охоро́нний лист, охоро́нна гра́мота.
- Грамотность** – письме́нність (-ности), гра́мотність (-ности).
- Грамотный** – 1) (о работе) – гра́мотний; (о лице, обученном чтению и письму) – письме́нний, гра́мотний.
- Граница** – 1) межа́, границя́; *выйти из границ* – пере́йти край, ступи́ти через край; *определять -цы (чего)* – визна́чати ме́жі; *провести -цу (между чем)* – покла́сти межу́; 2) (*государственная*) – кордо́н (-ну); *за-границей* – закордо́ном.
- Граничить** – межува́ти.
- Гранка** (в типографии) – гра́нка.
- Графа** – графа́, шпа́льта; (*столбец*) – шпа́льта, коло́на; г. *выносная* – вино́сна графа́; г. *ссылочная* – графа́ (шпа́льта) поси́лання; г. *частная* – части́нна графа́, (шпа́льта).

График – графік (-ка).

Графить, награфить, разграфить – лініювати, налініювати, полініювати, лініїти, полініїти, графити, пографити.

Графический (о почерке) – графічний.

Графовка – ліновання, графівання; (*действие*) – лінієння, графування.

Гривенник – гривеник, двадцятка (20 шагів).

Грифель – грифель (-ля).

Грифельный (о доске) – грифельний.

Громить – розбивати.

Громко – гóлосно, угóлос, нагóлос.

Громоздкость – завáльність (-ности), невклáдистість (-стости).

Грош – шаг (-гá), шéляг (-га); *ни гроша* – ні шéляга.

Груз – вантáж (-жý); *без груза* – впорожні, порожнém, без вантажý.

Грузить, нагрузить – вантáжити, навантáжувати, навантáжити.

Грузовик – ваговíz (-вóза).

Грузовладелец – влáсник вантажý.

Грузовое (о пошлине) – вантажéве.

Грузовщик, грузчик – вантáжник (-ка).

Грузооборот – вантажобóбиг (-гу).

Грузоотправитель – посилáч вантажý, вантажопосилáч (-чá).

Грузоподъемность – вантáжність (-ности).

Грузополучатель – одérжувач, відбирáч вантажу.

Грузоприематель – приéмець вантажý, вантажоприéмець (-мця).

Группа – грúпа, гуртóк (-ткá), громадá.

Группировать, -ся – групувáти, гуртувáти, -ся.

Группировка (*группа*) – грúпа, угрупóвання; (*действ.*) – групувáння, угрупувáння.

Групповой (о подсчете) – груповий.

Грязелечебница – грязелікарня.

Грязнить, загрязнить – занечищáти, занечистити, бруднити, забруднити, брúдити, забрúдити.

Губерния – губérня.

Губернский (об учреждениях) – губérський.

Губить, погубить – губити, погубити, занапáщáти, занапáстити, збавляти, збáвити; *з. время* – марнувáти, змарнувáти (гáяти, згáяти) час.

Гудок (*паровой*) – гудóк (-дкá).

Гужево́й (о налоге, повинности) – вoзoвий, тягловий.

Гужом (*обозом*) – вáлкою.

Гулево́й (о дне) – гулящий.

Гуляние, гулянье – гуляння, гúлянка; *з. парходное* – гуляння пароплáвом.

Гумми-арабик – ара́бська гúма.

Гуртовщик – гуртíвник (-кá).

Гуртом – огу́лом, гурто́м, загалóм.

Густота (о плотности населения) – гу́стість (-тости), густотá.

Давка – тіснóта, (с)тиск (-ку).

Давление – тиск (-ку), нáтиск (-ку); (*действ.*) – тиснення; *делать что-либо под -нием кого* – під тиском чийм робити що; *оказывать -ние* – робити нáтиск, натискувати.

Давность – дáвність (-ности), задáвнення; *д. исковая* – позóвнá дáвність (-ности); *д. погасительная* – покривнá дáвність (-ности); **-сть истекла** – вийшла дáвність; *за -стью* – чéрез задáвнення; *погашенный -тью* – покритий дáвністю; *погашаться -стью* – покривáтися, покритися дáвністю, захóдити, зайти в дáвність; *пришедший в -сть* – задáвнений, задáвнїлий; *течение -сти* – задáвнювання.

Дальнейший (о заседании) – дáльший; *на -шее, в -шем* – надáлі.

Дальновидный (об администраторе) – передбáчливий, далекоглядний.

Дальность – далéкість (-кости); *за -стью расстояния* – чéрез велику́ відлéглисть, бо далéко.

Дамский (о вагоне) – жінóчий, дáмський.

Данная (*юрид.*) – дána (дáної).

Данные – дáні (*р. дáних*), дáні відóмості, відóмості; **-ные биографические** – біографічні дáні, відóмості, дáні (з життéпису); **-ные ориентировочные** – орієнтóвні дáні; **-ные статистические** – статистичні відóмості; **-ные цифровые** – цифрові дáні (відóмості);

работать по собиранию -ных – працювати, збираючи дані, працювати над збиранням даних; *по данным статистики* – за статистику, за даними статистики.

Дантист – зубний лікар (-ря), дантист (-ста).

Дань (в выражении) «отдать дань уважения» – віддати належну шанобу.

Дар – 1) (подарок) – дар (-ру), (по)дарунок (-нка); *принести в дар* – подарувати, дати як подарунок; 2) (дарование, одаренность) – хист (-ту), кебета, дар (-ру).

Даритель, -ница – дарівник (-ка), дарівниця, дародавець (-вця), дародавиця.

Дарительный (об акте) – дарувальний.

Дарить, подарить – дарувати, подарувати.

Даровой – 1) (о пользовании) – дармовий, даровий; 2) (о подаренном) – дарований, подарований.

Даром – 1) даром, задарма; 2) (напрасно) – даремно, дарма.

Дарственный (о записи) – дарчий, даровизний.

Дата – дата.

Датировать – датувати, сов. задатувати.

Дача – 1) дача; 2) (действие) – давання; *д. свидетельских показаний* – свідчення.

Дачник, -ница – дачник (-ка), дачниця, літник (-ка), літниця.

Дачный (о поселке) – дачний, літниківий.

Дачевладелец, -лица – дачовласник (-ка), дачовласниця.

Дважды – двічі.

Дверь – двері (-рэй); *заседание при открытых дверях* – прилюдне засідання; *при открытых дверях (заседать)* – прилюдно.

Двигатель (техн.) – руші (-ія); (переносн. значен.) – чинник (-ка); (о лице) – діяч (-ча); *д. просвещения* – чинник освіти; (о лице) – діяч освіти.

Движение – рух (-ху); (к известной цели) – прямування, простування; (суетливое) – ворушня, метушня; (вперед) – поступ (-пу); *д. грузовое* – вантажівий рух, рух вантажів; *д. железнодорожное* – залізничний рух; *д. пешеходное* – піший рух; *д. по делу* – рух у справі; *д. уличное* – рух вулицями; *без -ния (оставаться)* – нерухомо, без руху; *оставляют без движения* – не давати, не дати руху (ходу), лишати без руху; *приводит в -ние* – давати, дати рух, рухати.

Движимость – рухоме майно; *д. домашняя* – домашнє рухоме майно.

Движимый (об имуществе) – 1) рухомий; 2) (прич.) – зрушений, порушуваний; **-мый** *благим желанием оказать содействие* – маючи добрий намір допомогти, зрушений добрим бажанням допомогти.

Двоебрачие – шлюб удруге, другий шлюб.

Двоебрачный – 1) удруге одружений; 2) (двоеженец) – двождн (-на), двожеженец (-нця).

Двоевластие – двовлада.

Двоеженец – двождн (-на), двожеженец (-нця).

Двоеженство – двоженство.

Двоекратный (о приеме) – дворазовий.

Двоеточие – двокрапка.

Двойни – двійнята (-нят).

Двойной (о размере) – подвійний.

Двойственность – двоїстість (-тости).

Двойственный (о смысле) – двоїстий.

Двор – 1) двір (р. п. двора, двору), подвір'я, надвір'я; *д. гостинный* – купецький двір; *д. задний* – задвірок (-рка); *д. лесной* – лісний склад, лісна; *д. монетный* – монетарня, монетна виробня; *д. постоянный, заезжий* – заїзд (-ду), заїзний, постійний двір; *д. проходной* – прохідний (наскрізний) двір; *д. таможенный* – митниця, митна комора; *вход со двора, через двор* – входить, увходити двором; 2) (экономич.) – господарство.

Дворец – палац (-цу).

Дворник, -чиха – (по)двірник (-ка), двірничка.

Дворницкая – двірницька (-кої).

Дворницкий, дворничий (об обязанности) – двірницький, двірничий, (обов'язки) двірники.

Дворовый – (о постройке) – дворівий, двірський.

Дворцовый (об имуществе) – палацовий.

Двоюродный (брат, сестра) – у перших.

Двугривенный – сороківка; (устар.) – семигривеник (-ка).

Двуклассный (о школе) – двокласовий.

Двукратно – двічі, два рази; (*в два приема*) – двомá на́падами, двомá на́воротами.

Двукратный (*о напоминании*) – дворазовий.

Двумужие – двомужність (-ности).

Двумужница – двомужня (-ньої), двомужниця.

Двусторонний – 1) двобічний; 2) (*взаимный, о соглашении*) – обопільний, обосторонній (СЖМ).

Двухдневный (*о сроке*) – дводенний.

Двухместный – на два місця, на дві особи.

Двухмесячный (*об отпуске, о сроке*) – двомісячний, на два місяці.

Двухнедельный (*об отпуске, о сроке*) – двотижневий, на два тижні.

Двухстепенный (*о выборах*) – двоступневий.

Дебаты – дебати (-тів), дискусія, обміркування справи.

Дебет – дѐбет (-ту), прибуток (-тку); *записать в дебет* – записати на дѐбет.

Дебитовать – дебітувати.

Дебитор – дебітор (-ра).

Дебют – дебют (-ту), перший виступ (-пу).

Дебютант, дебютантка – дебютант (-та), дебютантка.

Девальвация – девальвація.

Девальвировать – девальвувати.

Девиз – девіза.

Дееспособность – діездатність (-ности).

Дееспособный – діездатний.

Дежурить – чергувати, бути черговим, дежурити.

Дежурный – черговий, дежурний; (*сторожевой*) – вартовий.

Дежурство – черга, чергування, дежурство; *мое -ство* – я черговий, чергую, мое чергування, я на дежурстві; *-ство принять* – ставати, стати на (чергування) дежурство.

Дезертир – дезертир (-ра), збіглець з війська, збіглець (-леця).

Дезертировать – дезертувати, *сов.* – здезертувати; тікати, утікати, *сов.* – утекти з війська.

Дезертирство – дезертирство, тікання, утікання з війська, збізтво з війська.

Дезинфицировать – дезинфікувати, *сов.* – подезинфікувати, зробити дезинфекцію.

Дезинфекция – дезинфєкція; *производит -цию* – робити дезинфєкцію, дезинфікувати.

Действие – 1) (*деяние*) – дія, чин (-ну); (*поступок*) – учинок (-нку); *-вия военные* – воєнні дії (операції); *комитет -вия* – комітет чину; *круг -вия* – обсяг роботи; *образ -вия* – поведінка, поводження, спосіб поводитися; *оскорбляют -вием* – зневажати чинно (чином, учинком); *открыть -вие* – почати функціонувати (працювати); *происходит, -дило -вие* – діється, діялось; 2) (*влияние*) – вплив (-ву); (*непосредственное воздействие*) – діяння, подіяння; *оказывает, производит -вие* – впливати, вплинути, робити, зробити вплив, діяти, подіяти на ко́го; 3) (*юрид.*) – чин (-ну), дія: (*о законе, актах*) – чинність (-ности), сила; *д. договора* – чинність договору; *д. обратное* – зворотна чинність, зворотна сила; *д. правовое* – правочин (-ну); *д. преступное* – злочин (-ну), злочинство; *д. судебное* – судочин (-ну); *д. юридическое* – юридичний чин, юридична дія; *вводит в -вие* – надавати, надати сили, чинності; *в распространение -вия* – на поширення чинності; щоб поширити чинність; *закон входит в -вие* – закон стає чинним; *подводит под -вия закона* – підводити, піддавати під чинність закону; 4) (*театральн.*) – дія, акт (-ту); *во время -вия* – під час дії; *драма в трех -виях* – драма на три дії (акти); 5) (*аппарата*) – робота; *время -вия на телефонной сети* – час, коли працює телефонна сітка; *завод в -вии* – виробня працює; *машина в -вии* – машина працює; *открыть телефонное -вие* – відкрити телефонне сполучення; *приводит в -вие машину* – приводити в рух, пускати (в роботу) машину.

Действительно – справді, до правди; (*пожалуй*) – щоправда; *-но так* – справді так.

Действительность – дійсність (-ности); (*подлинность*) – справжність (-ности), правдивість (-вости), (*д. обязательства*) – чинність, важність, сила; *в -сти* – на ділі, справді.

Действительный – 1) (*о факте*) – дійсний; (*подлинный*) – справжній, правдивий; 2) (*юридич. о документе*) – чинний, правосильний, важний; *быть -ным* – мати силу, бути важним; *перестать быть -ным* – втратити силу; (*удостоверение*); *действительно до...* – має силу до...

Действовать – 1) (*поступать*) – діяти, чинити, робити; *-вать в качестве истца* – бути, виступати позивачем (як позивач); *действовать против закона* – переступати закон, чинити проти закону; 2) (*работать*) – робити, працювати; *телефон -вует* – телефон працює; 3) (*влиять*) – впливати, вплинути; (*непосредственно воздействовать*) – діяти,

подіяти; *д. на кого* – впливати на ко́го, діяти на ко́го; 4) (*о законе*) – ма́ти силу, ма́ти чинність; 5) (*д. чем*) – ору́дувати чим.

Декабрь – грудень (-дня).

Декан – декáн (-на).

Декларация – декляра́ція, оголо́шення.

Декларировать – деклярува́ти, *сов.* – задеклярува́ти, оголо́шувати, *сов.* – оголосити.

Декоратор – декора́тор (-ра); (*в театре*) – декора́тор (-ра), лаштунка́р (-ря).

Декрет – декре́т (-ту); *издать декрет о чем* – видати декре́т про що, декретува́ти що.

Декретировать – декретува́ти, *сов.* – задекретува́ти.

Делать, сделать, -ся – робити, зробити, діяти, чинити, учинити, -ся; *д. вид (для виду)* – вдава́ти про о́ко; *д. возможным* – уможливлювати, уможливити; *д. вред* – шко́ду робити, шко́дити; *д. давним* – давнити, задавнити, удавнити, -ся; *д. наглядным* – унао́бчювати, унао́бчнити; *д. наперекор кому* – переки́р робити, робити наперекі́р; *д. невозможным* – унеможливлювати, унеможливити; *д. не спеша, толком* – покла́даючи, пові́льно робити, не поспіша́ючи робити; *д. по своему* – чинити свою во́лю, свої́м ро́бом (ладо́м) робити.

Делаться, сделаться – 1) робитися, зробитися; 2) (*становиться*) – ставати, ста́ти.

Делегат – відпору́чник (-ка), делега́т (-та).

Делегатский (*о полномочии*) – делега́тський.

Делегация – відпору́чництво, делега́ція.

Делегировать – делегува́ти ко́го.

Дележ – дільба́, ділення; (*раздел*) – по́діл (-лу), паюва́ння.

Деление – 1) по́діл (-ду); 2) (*арифм.*) – ділі́ння.

Делец – діловик (-ка) (*СЖМ*); *д. банковый* – ба́нковець (-ківця).

Делимость – поді́льність (-ности); *д. обязательства* – поді́льність зобов'язання.

Делить, поделить, -ся – ділити, поді́лити, -ся; (*на определ. части*) – паюва́ти, попаюва́ти; *д. на двое, раздваивать* – роздво́ювати, роздво́їти, ді́лити на́ дво́є; *д. на трое* – тро́їти, ді́лити на́ тро́є.

Дело – 1) спра́ва, ді́ло; *д. гражданское* – циві́льна спра́ва; *д. истребованное* – одержана на вимо́гу спра́ва; *д. копеечное* – копі́йча́на спра́ва, спра́ви на копі́йку; *д. личное* – а) особова́ спра́ва; б) особиста спра́ва (*напр., в выражении: «прийти по личному делу»*); *д. основное* – головна́, (основна́) спра́ва; *д. очередное* – чергова́ спра́ва; *д. рублевое* – спра́ви на карбо́ванець; *д. секретное* – та́ємна, секре́тна спра́ва; *д. служебное* – урядо́ва (службо́ва) спра́ва; *д. спешное, срочное* – нега́йна, пильна (нага́льна) спра́ва; *д. судебное* – судова́ спра́ва; *д. тайное* – та́ємниця; *д. текущее* – пото́чна спра́ва; *д. тяжёбное* – по́зов (-зву), спра́ва позо́вна; *д. уголовное* – криміна́льна спра́ва; *д. экстренное* – нега́йна спра́ва; *братся за дело* – бра́тися, взя́тися до спра́ви, захо́джуватися, захо́дитися ко́ло спра́ви; *в самом деле (на самом деле)* – спра́вді; *вести дело* – прова́дити спра́ву; *возбуждать дело (в суде)* – розпочина́ти, розпоча́ти, заво́дити, заве́сти спра́ву; (*в гражд. делах*) – позива́ти, запозива́ти ко́го; *возобновлять дело* – поновля́ти, поновити спра́ву; *войти в дело*: а) (*в качестве стороны*) – уві́йти в спра́ву; б) (*вникнуть*) – вгляну́тися в спра́ву; *дело выгорит* – спра́ва вийде на до́бре; *давать делу надлежащее направление* – нале́жно скеро́вувати спра́ву; *давать делу движение, ход* – зру́шувати, зру́шити спра́ву, пуска́ти, пустити, посува́ти, посу́нути спра́ву; *движение дела* – рух спра́ви, посува́ння спра́ви; *дела должны поправиться* – спра́ви ма́ють піти на краще; *дело лежит, остается без движения* – спра́ва не руша́є наперед; *д. обстоит так* – стан спра́ви такий, спра́ва в тако́му ста́ні; *д. очень нужное* – пильна спра́ва; *д. о кем иметь* – ма́ти з ким ді́ло; *знакомый с делом* – обізнаний із спра́вою, на спра́ві; *круг дел* – о́бсяг справ; *на деле доказать* – ді́лом дове́сти; *обратиться по делу (к кому)* – вда́тися в спра́ві (до ко́го); *переходит к очередным делам* – перехо́дити, перейти (да́лі) до порядку де́нного; *по делам* – у спра́вах; *по личному делу* – в особистій спра́ві; *по настоящему делу* – у ці́й спра́ві; *понимающий дело* – тяму́щий у спра́ві; *прекращать дело* – закрива́ти, закрити спра́ву, прикі́нчувати, прикі́нчити спра́ву; *при делах оставить* – залишити в спра́вах; *приобщение к делу* – долу́чення, приедна́ння до спра́ви; *приходить по делу* – прихо́дити, прийти в спра́ві; *проиграть дело* – програ́ти спра́ву; *расклеилось дело* – спра́ва не вдала́ся; *слушание дела* – ро́згляд спра́ви; *это дело особое* – 1) (*иное*) – це що́ інше, це інша спра́ва; 2) (*исключительное, особенное*) – це особлива спра́ва; *это дело исключительной важности* – це на́дто важлива спра́ва; *это дело решенное* – це вже рі́шено (вирі́шено); 2) (*труд, занятие, ремесло*) – робо́та, пра́ця, спра́ва; *д. банковое* – ба́нківство (*Н*); *д. газетное* – газетя́рство; *д. канцелярское* – канцеля́рська спра́ва; *д. комиссионерское* – комісіо́нерство, комісіо́нерська спра́ва; *д. маклерское* – ма́клерство; *д. основное* – головна́ (основна́) пра́ця; *д. переплетное* –

палітурництво; *д. печатное, типографское* – друкársька справа, друкárство; *д. писарское* – писарство; *д. счетоводное* – рахівництво; *д. табачное* – тютюнництво; *д. торговое* – торговельна справа, торгівля; *браться за дело* – братися до праці, заходжуватися коло роботи; *знать свое дело* – знáтися на своїому ділі, уміти свого діла; *не у дел остаться* – без праці лишитися; *у дела* – на (коло) праці; 3) (*предприятие*) – діло, підприємство; *дело книжное* – книгáрня; *д. мануфактурное* – мануфактúрна крамниця; *д. основное* – головне (основне) підприємство; *вложитъ деньги в дело* – вклáсти грóші в підприємство; *вступать в дело компаньоном* – (при)ставáти, (при)стáти компаньоном у підприємстві; *входитъ в дело* – приставáти, пристáти до підприємства; *выйти из дела* – відійти від справи, вийти з підприємства; *делать большие дела* – великі справи провáдити, добрі зиски máти; *отрывать от дела (кого)* – відривáти, відірвáти від діла; *расширитъ дело* – збільшити підприємство; 4) (*обстоятельство*) – річ, (речі), справа; *дело случайное* – річ випадкова; *случилось такое дело* – тра́пилося так, стáлася така річ.

Деловито – діловито, по-діловому.

Деловитость – діловитість (-тости).

Деловитый (*о тоне*) – діловитий.

Деловод, делопроизводитель – діловóд (-да).

Деловодство, делопроизводство – діловóдство; **-во на украинском языке** – діловóдство українською мóвою; *работать по -ву* – працювáти на діловóдстві.

Деловой (*о замечании, документе*) – діловий.

Делопроизводственный (*о порядке*) – діловóдний, справовóдний.

Дельный (*о замечании*) – пúтний, долáдний, додільний, доділа.

Делянка (*земли*) – ділянка.

Демобилизация – демобілізація.

Демобилизовать – демобілізувáти, сов. – здемобілізувáти.

Демонстрировать – демонструвáти, сов. – продемонструвáти.

Демонстрированный – продемонстрóваний.

Денационализация (*об имуществе*) – денационалізація.

Денационализировать (*имущество*) – денационалізувáти, сов. – зденаціоналізувáти.

Денежный (*о пособии*) – грошовий; (*об удовлетворении кого*) – грíшми, грошима.

День – день, днина; *д. базарный* – базáрний день, базáр (-ру); *д. будничный* – бúдний день, бúдень (-дня); *д. выходной* – вихідний день; *д. клубный* – клубний день; *д. неприсутственный* – неурядóвий день; *д. нерабочий* – день неробітний; *неробочий*; (*для учреждений*.) – неурядóвий день; *д. отдыха* – день на відпочинок, день відпочинку; *д. отработанный* – відбúтий, вироблений день; *д. памяти* – день на спóмин про ко́го; *д. праздничный* – свято, свят(éш)ний день; *д. предпраздничный* – переддéнь свята; *д. приемный* – день на приймáння, приймáльний день; *д. присутственный* – робóчий день, день урядóвий; *д. прогульный* – утрáчений, прогуляний день; *д. рабочий* – робітний, робóчий день; *д. торговый* – торго́вий день; *д. траурный* – день жалóби; *день на жалóбу*;

в день (получать) – дéнно, на день; *в один из дней, в один день* – одно́го дня; *в определенные дни* – пéвними, визначеними днями, у пéвні, визначені дні; *в предпраздничные дни* – напередóдні свят; *в продолжение (целого) дня* – через (цілий) день, прóтягом (цілої) днини (дня); *в течение дня, в день* – прóтягом дня, дéнно, у день; *в течение первых дней* – у пéрших днях, прóтягом пéрших днів; *днем* – удéнь; *днем вперед* – на день уперéд; *изо дня в день* – день-у-день, день-придні; *к этому дню* – на цей день; *каждый день (являются)* – щодня, щодéнь, день-у-день; *на днях* – цими днями; *на другой день* – дрúгого дня, наzáвтра; *на несколько дней (об отпуске, поездке, и т. п.)* – кíлькадéнний, на кíлька день; *на следующий день* – дрúгого дня, на дрúгий день; *по дням (платить)* – від дня, подéнно; *по сей день* – по сю днину, понині; *третьего дня* – позавчóра; *через день (бывает)* – що дрúгого дня; *через день состоится концерт* – за день відбúдеться концéрт; *через каждые два дня* – що трéтього дня; *что ни день то* – як день, то й...

Деньги – грóші (-шей); *д. весовые (за взвешивание)* – ваговé; *д. вкладочные* – вкладковí грóші; *д. задаточные* – завдáток (-тку), завдатковí грóші; *д. за доставку* – доставне́; *д. запасные* – покладні грóші, грóші про запáс; *д. за помол* – млиновé; *д. золотые* – золотí грóші; *д. карманные* – кишеньковí грóші, дрíбні грóші; *д. квартирные* – комірне, грóші за квартиру; *д. командировочные* – відрядне́, відрядні грóші, грóші на відрядження; *д. кормовые* – харчовé, грóші на годівлю; *д. ликвидационные* – ліквідаці́йне; *д. мелкие* – дрíбні, дрíбні грóші, дрíбняки; *д. медные* – мідні, мідні грóші, мідяки; *д. набавочные* – приплат (-ту); *д. наличные* – готóві грóші, готівка; *д. незаработанные (доставшиеся*

даром) – легкий гріш, незароблені гроші; *д. оборотные* – оборотні гроші; *д. остальные* – решта з грошей; *д. передаточные (переданные в излишке)* – передані гроші; (*следуемые к передаче*) – належні до передання гроші; *д. передовые* – завдаткові гроші, авансові гроші; *д. поверстные* – (по)верстовові; *д. подъемные* – гроші на виїзд, виїзні гроші; *д. подделанные* – підроблені гроші, фалшовані, фалшиві гроші; *д. полученные от продажи* – уторговані гроші, уторг (-гу); *д. причитающиеся* – належні гроші; *д. провозные* – гроші на (за) перевіз; *д. прогонные* – прогони, переїзні гроші; *д. разъездные* – подоріжні гроші, гроші на подорож, роз'їзні гроші; *д. расходные* – гроші на витрати; *д. сборные (собранные)* – складка, збірні гроші, збирані гроші; *д. свободные* – вільні, гулящі гроші; *д. серебрянные* – срібні, срібні гроші, срібняки; *д. спорные* – спірні гроші; *д. столовые* – харчові гроші, харчові; *д. суточные* – добові гроші; *д. счетные* – полічені, лічені гроші; *д. фальшивые* – фалшовані гроші; *д. фрахтовые* – перевізні, перевозові, фрахт (-хту); *д. хожалые* – ужитні гроші, гроші на першу потребу; *д. чаевые* – чайові гроші, чайові; *затруднительно с деньгами* – скрутні, сутужно на гроші; *изнашивание денег* – стирання грошей; *обратить в деньги* – повернути в гроші, згрошити (Г); *при -гах быть* – бути з грошима; *употреблять -ги на что* – обертати, обернути, повертати, повернути гроші на що.

Депеша – депеша.

Депо – депо; *д. пожарное* – пожежня.

Депозит – депозит (-ту); *вносит в -зит* – класти на депозит, депонувати.

Депозитный (о квитанции) – депозитний.

Депрессия – депресія.

Депутат – депутат (-та), посол (-сла); *присланный в качестве -та* – депутатський.

Депутатский (о собрании) – депутатський, посольський.

Депутатство – депутатство, послівання.

Депутация – депутатія, послі, посланці.

Деревенский (о мире) – сільський; (*крестьянский*) – селянський.

Держатель, -ница – 1) (*лицо*) – держальник (-ка), держальниця; (*в сложных словах*) – держець (-жця); *д. векселя* – векселедержець (-жця); *д. краденного* – передержець (-жця); 2) (*в папке для бумаг*) – державка.

Держать, -ся – держати, тримати, -ся; *д. в свежей памяти* – добре пам'ятати; *д. себя* – поводитися; **-ться выжидательно** – вичікувати; **-ться своего (прежнего) взгляда** – не кидатися свого погляду, додержувати (переднішого) свого погляду.

Десть – лібра.

Десятилетие – 1) (*десять лет*) – десятиріччя, десятиліття; 2) (*юбилей*) – десятиріччя, десяти роковини.

Десятина – десятина.

Десятичный (об исчислении) – десятковий.

Десятирублевка – десятка.

Десятка – десятка.

Десятник, десятский – десятник (-ка), десятський (-кого); *быть -ком* – бути за десятника, бути десятником, десятникувати.

Десяток – десяток (-тку); *не один -ток* – не одне десять; *несколько -ков* – кількадесять (-ти).

Детализация – деталізація, деталізування.

Деталь – деталь (-лю, м. род.), подробиця.

Детальный (о плане) – детальний, докладний.

Детский (о приюте) – дитячий.

Дефект – дефєкт (-кту), хиба; (*изъян*) – ганч (-чу).

Дефектный (о материале) – дефєктовий, дефєктний, з ганчем.

Дефицит – дефіцит (-ту); *д. по (местному) бюджету* – дефіцит (місцевого) бюджету; *покрывать д-т* – вирівнювати, вирівняти дефіцит.

Дефицитный (о предприятии, о товаре) – дефіцитний.

Деформировать – деформувати, сов. – zdeформувати.

Децентрализация – децентралізація.

Дециметр – дециметр (-тра).

Дешеветь, подешеветь – дешєвшати, подешєвшати, дешєвіти, подешєвіти.

Дешевизна – дешєвіна, дешєвінь.

Дешевка – 1) (*дешевизна*) – дешєвіна, дешєвінь; 2) (*дешевые вещи*) – дешєві рєчі, дешєвіна, дешєвінь; *по -ке* – за дешєво, за півдарма.

Дешифровать – розшифрувати, сов. – розшифрувати.

Деяние – вчинок (-нку); *д. наказуемое* – кáрний (карогідний) вчинок; *д. преступное* – злóчин (-ну), злочинство.

Деятель, -ница – діяч (-ча), діячка.

Деятельность – діяльність (-ности); *д. писательская* – письмéнництво, письмéнницька діяльність; *д. продуктивная* – плідна діяльність; *д. берегательная* – зберігáльна (щаднича) діяльність; *д. хозяйственная* – господáрча діяльність.

Деятельный (*об участии*) – діяльний, активний.

Диагноз – діагно́за, розпізна́ння (хворóби).

Диаграмма – діягра́ма.

Диаметр – поперéчник (-ка), діаметр (-ра); **в -ре** – у поперéчнику, у діаметрі.

Дивиденд – дивіде́нд (-ду).

Дивизионный (*относ. к дивизиону*) – дивізіо́нний; (*об отн. к дивизию*) – дивізі́йний.

Дивизия – дивізі́я.

Диктатура – диктату́ра.

Диктовать – диктува́ти, прока́зувати.

Диктовка – 1) (*диктант*) – дикта́т (-ту); 2) (*действие*) – диктува́ння, прока́зування; *писать под -ку* – писа́ти з го́лосу.

Динамика – дина́міка.

Диплом – дипло́м (-му).

Дипломат – диплома́т (-та).

Директива – директива.

Директор – дире́ктор (-ра).

Дирекция – дире́кція.

Дисконт – дискóнт (-ту), дискóнто.

Дисконтер – дисконте́р (-ра).

Дисконтировать – дисконтува́ти, *сов.* – здісконтува́ти.

Дисконтный – дискóнтóвий.

Дискредитировать – дискредитува́ти, *сов.* здіскредитува́ти.

Дискуссия – диску́сія.

Диспонент – диспоне́нт (-нта), розпорядник (-ка).

Диспут – диспут (-ту).

Диспутант – диспутáнт (-та).

Диспутировать – диспутува́ти.

Дистанция – віддаль, дистáнція.

Дисциплина – дисциплі́на.

Дисциплинарный (*о мерах*) – дисципліна́рний.

Дисциплинированность – дисципліно́ваність (-ности).

Дифференцировать – диференціюва́ти, *сов.* – здіфференціюва́ти.

Диета – діе́та.

Длина – довжина́; *в длину* – вдовж, завдо́вжки.

Длительность – до́вгість (-ости), довгочáсність (-ности), тривáлість (-лости), тяглість (-лости).

Длительный (*о процессе*) – до́вгий, довгочáсний, тривáлий.

Длителься, продлиться – тривáти, точитися, тягтися, протяг(ну́)тися; *дело длится полгода* – справа тягнеться пів ро́ку; *день длится 12 часов* – день тривáє 12 годин.

Для: а) (*при обозначении назначения предмета*) – на (*с вин. пад.*); б) (*для кого, чего, в см. «кому, чему»*) – для (*с род. пад.*) или же формо́й дат. пад. *им. существительного*; в) (*в развернутых предложениях обст. цели*) – щоб (*с неопред. накл.*); г) (*в знач. «к»*) – до (*с род. п.*); *д. (другой) цели* – на (іншу) потре́бу; *д. исполнения, ограждения* – щоб виконати, захистити; *д. использования* – щоб використати; *д. магазина, учреждения (нужно)* – крамниці, устанóві (треба); *д. моих потребностей* – мені на потре́би; *д. начала, д. образца* – на поча́ток, на зразóк; *д. обсуждения* – на обміркува́ння; *д. осуществления* – щоб здійснити, на здійснення; *д. ответа (взять слово)* – на відпові́дь; *д. предостережения* – щоб застерегти; *д. проверки* – щоб прові́рити (переві́рити); *д. производства торговли* – щоб торгува́ти; *д. разности бумаг (кюветка)* – розно́сити папе́ри; *д. рассмотрения, рецензии* – на розгля́д, реце́нзію; *д. служащих* – службо́вцям; *д. (собственного) употребления* – на (власний) ужиток; *д. торговых целей* – на торго́влю; *д. увеличений* – щоб збі́льшити; *д. удовлетворения (чего, нужд)* – щоб задово́л(ьн)ити що, на задово́лення чо́го; *д. утверждения* – на затве́рдження; *д. этой цели* – на це; *инструкция для руководства* – інстру́кція на керува́ння, інстру́кція, (щоб) керува́тися; *материал для*

сведений, отчетов – матеріал до відомостей, до звітів; *кредит для організації* – кредити на організацію; *не для чего* – нема чого, нема нащо, нічого; *платье для кого* – одіж на кого; *срок (день) для сдачи, подачи и т. п.* – термін (день) здавати, подавати; *шкаф для бумаг* – шафа на папери; *ящик для чего (писем, жалоб)* – скринька на що.

Дневальить – днювальити.

Дневальный – днювальний (-ного).

Дневка – днювання.

Дневник – щоденник (-ка); *вести -ник* – писати щоденника.

Дневной (о работе) – денний.

Добавка, добавление – 1) (то, что добавлено) – додаток (-тку), додочка; в **-ние** ко всему – на додаток до всього; 2) (процесс добавления) – додавання, додання.

Добавочный (о вознаграждении) – додатковий.

Добиваться, -биться – добиватися, добитися чого, доходити, дійти чого; (домагаться) – домагатися чого, про що, домогтися чого; *д. своего* – доходити свого; (поставить на своем) – довести свого.

Добрачный (о детях) – передшлюбний.

Доброволец – охотник (-ка), доброволець (-вільця).

Добровольно – з доброї волі, з своєї волі, своєю охотою, доброхітно, добровільно.

Добровольный (о пожертвовании, взносе) – добровільний, доброхітний.

Добровольческий (об организации) – охотний, добровільчий.

Доброжелательный (об отношении) – прихильний, (добро)зичливий.

Доброкачественность – добротність (-ности), добра якість (-кости).

Доброкачественный (о матери, продукте) – добротний, доброї якості.

Добросовестный (об исполнении) – сумлінний, совісний.

Добротный (о товаре) – добротний, доброї якості.

Добывать, -быть – діставати, дістаги, (з)добувати, (з)добути.

Добыча – 1) здобич; (техн.) – здобуток (-тку), видобуток (-тку); 2) (действие) – здобування, здобуття, видобування, видобуття.

Доверенность – 1) (доверие) – віра, довіра, довір'я до кого; (полномочие) – уповання, уповання, уповноваження; 2) (документ) – вірчий лист, довіреність (-ности); *д. с правом передоверия* – довіреність з правом передоверити; *д. срочная* – термінований вірчий лист, довіреність на певний реченіє; *по -сти (действовать)* – на підставі довіреності (вірчого листа); *прекращать -ность* – касувати довіреність; *совершать -ность* – укладати, укласти довіреність (вірчий лист).

Доверенный – 1) (кому, причастие) – довірений кому, повірений, звірений на кого; 2) (-ное лицо) вірник (-ка), повірник (-ка); (о женщ.) – вірниця, повірниця.

Доверие – віра, довіра, довір'я; *внушающий -рие* – певний, віригідний; *возбуждать -рие в ком* – вселяти кому довіру; *достойный, заслуживающий -рия* – віригідний, певний; *злоупотреблять -рием* – надуживати віри; *облеченный -рием* – наділений довірою, з наданою довірою, кому надано довіри; *оказывать -рие кому* – звірятися, звіритися кому, на кого, (вірити, повірити на кого), здаватися на кого; *по -рию к кому (выдать)* – з довіри до кого, віривши на кого, віривши кому; *с полным -рием* – з цілковитою довірою; *терять -рие к кому, к чему* – зневірятися, зневірися в кому, в чому.

Доверитель, -ница – віродавець (-вця), віродавиця (СЖМ).

Доверительный (о письме) – вірчий, довірчий, довірочний (СЖМ).

Доверять, доверить кому – вірити, повірити кому, на кого, звіряти, звірити на кого, що.

Доверять, -риться – звірятися, звіритися на кого; (полагаться) – здаватися, здатися на кого.

Довесок – доважка.

Довзыскивать, -окать – доправляти, доправити.

Довод – довід (-оду), аргумент (-ту); *обращаться к -дам* – братися (до) доводів.

Доводить, довести, доведеть – доводити, довести (до) чого, допроваджувати, допровадити до чого; (приводить к каким-либо результатам) – спричиняти, спричинити що, спричинятися, спричинитися до чого; *д. до разорения* – спричиняти руйнацію, доводити до руїни; *д. до сведения* – подавати, подати до відома, подавати, подати відати, давати, дати знати; *д. работу до конца* – доводити кінця роботи; *остаться -ным чем* – задовол(ьн)итися, вдовол(ьн)итися з чого.

Довоенный (о времени) – передвоєнний, довоєнний.

Довольный чем (о потребителе) – задоволений, вдоволений з чого.

Довольствие – 1) (конкретные виды довольствия); *д. денежное* – платня, гроші; *д.*

квартирное – квартира; (*деньгами*) – гроші на квартиру, комірне, квартирне; *д. пищевое* – харч (-чу, -чі), харчування; (*в. деньгах*) – гроші на харч, харчові гроші, харчові; *д. приварочное* – приварок (-рку); (*деньгами*) – гроші на приварок; *д. путевое* – харч на подорож, подорожне; (*деньгами*) – гроші на подорож; *д. суточное (деньгами)* – добові гроші; (*натурой*) – пайка, харчі на добу; *д. табачное* – тютюн (-ну); (*деньгами*) – гроші на тютюн; *д. чайное* – чай; (*деньгами*) – гроші на чай; 2) (*довольствование*) – постачання кому чого; (*едой*) – харчування; *д. вещевое* – речові постачання.

Довольствовать кого чем – постачати кому що; (*в см. -ать едою*) – харчувати ког.

Довольствоваться чем – за(в)довольнятися, за(в)довол(ьн)итися чим, з чого.

Договаривать, -ворить – єднати, поєднати, годити, погодити, рядити, порядити ког.

Договариваться, договориться (усплавливаться) – єднатися, поєднатися, годитися, погодитися, умовлятися, умовитися, поряджатися, порядитися з ким.

Договаривающиеся (о сторонах) – рядні (договірні) сторони, контрагенти.

Договор – договір (-вору), рядна (-ної); *д. издательский* – договір про видання (на видання); *д. кабальный* – кабальний договір; *д. коллективный* – договір колективний; *д.*

письменный – договір на письмі, писаний договір; *д. покупной* – купівельний договір,

договір на купівлю; *д. словесный* – усний договір, договір на словах; *д. страхования* –

договір на убезпечення; *д. торговый* – торговельний договір; *д. трудовой* – трудовий

договір, договір про працю; *д. условленный* – (об)умовлений договір; *заключатъ -вор* –

укладати, уложити договір, брати, узяти договір; *заключающийся в -ре* – договірний;

нарушатъ -вор – ламати, зламати договір; *необусловленный в -ре* – незастережений у

договорі; *обусплавливать что -ром* – зумовляти що в договорі; *по -рам* – згідно з

договорами, на підставі договорів; *право по -ру* – право з договору; *предусмотренный в*

-ре – застережений, зазначений у договорі; *прекращатъ действие -ра* – касувати,

скасувати чинність договору; *расторгатъ -вор* – розривати, розірвати договір; *совершатъ*

-вор – укладати, укласти договір; *согласно -ра* – згідно з договором; *условия -ра* – умови

(пункти) договору.

Договорный (об условиях, началах) – договірний, договірний.

Договорщик (закл. договор) – договірник (-ка).

Догрузка – 1) (*предмет*) – довантага (СЖМ); 2) (*действие*) – довантажування, довантаження.

Додавать, -дать – додавати, додати.

Дожизненный (о пользовании) – довічний.

Дозволение – дозвілення, дозвіл (-волу); *с -ния* – з дозволу, за дозволом; *с вашего -ния* – як ви дозволите, з вашого дозволу.

Дозволено, дозвоительно – вільно, дозволено.

Дозволительность – дозволєність (-ности), дозволєність (-ности).

Дозволительный – 1) (*допустимый, о поступке*) – дозволєний, дозволєний; 2)

(*разрешительный, о распоряжении, надписи*) – дозвільний.

Дозволять, -лить – дозволяти, дозволити.

Дознание – дізнавання, дізнання; *производитъ -ние* – чинити, провадити дізнавання.

Дозор – обхід (-ходу); (*конный*) – об'їзд (-ду); *ходить -ром* – дозором (обходом) ходити.

Дозорный – 1) (*сущ.*) – дозорець (-рця), доглядач (-ча); (*конный*) – об'їзний (-ого); 2)

(*прилаг., о патруле*) – дозорний.

Дозорщик – дозорець (-рця); *д. конный* – об'їзний (-ного).

Доимка – залєглість (-лости), недоплата.

Доимщик – стягач залєглостей.

Доискиваться, -каться – дошукуватися, дошукатися, доходити, дійти чого; (*расспрашивая*) – допитуватися, допитатися.

Доказанность – доведєність (-ности).

Доказательность – довідність (-ности).

Доказательный (об аргументе) – довідний.

Доказательство – 1) (*логический довод*) – довід (-воду); *д. неопровержимое* – незламний довід; *д. основательное* – слухний довід; *д. письменное* – писаний довід, довід на письмі;

д. прямое – безпосередній довід; *-ва убедительные* – переконливі доводи; *без приведения*

-ств (утверждать) – не подаючи, не подавши доводів; *в -ство* – на довід, доводячи, щоб

довести; *давать -ство* – давати, дати довід, доводити, довести, стверджувати, ствердити

доводом; *представляют, приводитъ -ства* – подавати, подати доводи; 2) (*улика*) – доказ (-

зу); *д. вещественные* – речові докази; *предъявляютъ вещественные -ства* – показувати,

показати речові докази.

Доказуемость – доводженість.

Доказчик, -чица – доводець (-дця), доводниця; (*уличитель*) – докázник (-ка), докázниця, викáзувач (-ча), викáзувачка.

Доказывать, -зять – доводити, довести.

Доклад – 1) (*реферат*) – доповідь; *д. в письменной форме* – писана доповідь; *д. обстоятельный* – докладна, ґрунтóвна доповідь; *д. пространный* – широка доповідь; *вносит -лад в собрание (входит с -дом)* – подавати, подати доповідь зборóві; *делает -лад* – доповідати, доповісти, робити, зробити доповідь; *по -ду взять слово* – з приводу доповіді (на доповідь, до доповіді) забрати слóво; *прения по -ду* – обміркування доповіді, дискусія з приводу доповіді (на доповідь); *резолуция по -ду* – резолюція на доповідь; 2) (*в выражениях*): *без -да не входит* – не оповістившись не вхóдити; *явится с -дом* (к кому, к начальнику) – ходити доповідати комú.

Докладывать, -ложить – 1) докладати, докласти; 2) (*делает доклад*) – доповідати, доповісти; 3) (*сообщать кому что*) – повідомляти, повідомити когó про що, подавати, подати до відома комú що.

Доктор – 1) (*ученая степень*) – дóктор (-ра); 2) (*врач*) – лікар (-ря); (*о женщи.*) – лікарка.

Докторство – 1) (*степень*) – докторát (-ту); 2) (*профессия*) – лікарювання.

Докторша (*женщина-доктор*) – лікарка.

Документ – докúмент (-та); *д. оправдательный* – виправдний докúмент; *д. подделанный, подложный* – підрóблений (зфалшóваний) докúмент; *д. товаро-распределительный* – краморозподільчий докúмент; *д. явленный* – показаний, пóданий докúмент; **-ты** *долженствующие быть представленными* – документи, що треба подати; *записывают в -мент* – задокументóвувати, задокументувати; *надлежащие -ты* (*представлены*) – налéжні документи; *получать по -менту* – одérжувати на підста́ві докúмента; *проживание по чужому документу* – проживання з чужим докúментом; *служить -том* – бúти, прáвити за докúмент.

Документальный (*о доказательстве*) – документальний, документóвий.

Докупать, -пить – докупóвувати, докупати, докупити.

Докупка – 1) (*о предмете*) – дóкупка; 2) (*действие*) – докупóвування, дóкуп (-пу).

Долг – 1) (*обязанность*) – повинність (-ности), обов'язок (-зку); *д. гражданский* – громадянська повинність; *исполнять, соблюдать долг* – чинити (викóнувати) повинність (обов'язок), додérжувати повинности (обов'язку); *отдавать последний долг кому (умершему)* – складати (віддавати) остáнню ша́ну комú, вшановувати пам'ять когó; *первым -гом* – щонайпéрше, передусім; *по долгу службы* – з повинности урядóвої, з урядóвого обов'язку; *поставляю, считаю долгом* – вважáю за повинність, за обов'язок; *я у вас в большом долгу* – я дúже вам зобов'язаний; 2) (*денежный*) – довг (-гу); *д. безнадежный* – пропáщий довг; *д. капитальный* – стовп (-па); *д. ненадежный* – ненадійний (непéвний) довг; *д. пассивный* – пасивний довг; *д. переводной* – переписаний (переписуваний довг); *д. погашенный* – сплáчений довг; *д. покрытый* – сплáчений довг; *д. сомнительный* – непéвний довг; *быть в -гах* – ма́ти довги; *взыскивать долг* – прáвити, спра́вити довг; *возвращать, отдавать долг* – віддавати, віддати, повертати, повернути комú довг; *входит в долги, делать долги* – позичáтися, напозичáтися; *исстребование долга* – спра́влення дóвгу; *отсрочить долг* – відкласти сплáту дóвгу; *перевод долга (на чье имя)* – переписування дóвгу на когó; *погасить долг* – виплатити, сплатити довг; *погашение долга*: а) сплáта, сплáчення дóвгу; б) *п. -га давностию* – покриття дóвгу давністю; *попасть в долги* – завинувáтити, завинувáтитися; *удовлетворение долгов* – сплáта (сплáчення) довгів; 3) (*кредит*): а) (*о деньгах*) – пóзика; б) (*о товарах*) – віра, борг (-гу); (*в выражениях*); *брать в долг (о товарах)* – б́рати на́бір, на віру; (*о деньгах*) – позичáти, позичити в когó; *в долг* – позикою, позичкóво, (*о товарах*) – на́бір; *верить, давать в долг (о товарах)* – да́вати на́бір, боргувати, поборгувати комú, навіряти, навірити комú; (*о деньгах*) – позичáти, позичити комú, у пóзику да́вати; *взятый в долг (о товаре)* – борговий, взятий на́бір; (*о деньгах*) – взятий у пóзику; *данный в долг (о товаре)* – (по) боргóваний, заборгóваний, да́ний на́бір; (*о деньгах*) – позичений; *свободный от долгов* – незавинувáчений, нікому невинний, вільний від дóвгу.

Долговой (*об обязательстве*) – довговий, кредитóвий.

Долговременный (*о пребывании, службе*) – довгочáсний.

Долгосрочный (*об обязательстве*) – довгореченцéвий, довгочáсний, на дóвгий час, на далéкий тэрмін.

Долевой (*о части*) – часткóвий, пайовий.

Должать, задолжать – робити довги, зробити довг (пóзичку), позичáтися, запозичáтися;

скільки задолжали? – скільки винні?

Должен, должный – 1) (*обязан*) – повинен, зобов'язаний; *быть -ным* (*обязанным*) – зобов'язаним бути; *заведующий хозяйством -жен* *следит за целостью инвентаря* – завідувач господарства повинен (має) глядіти, щоб інвентар був цілий; 2) (*должен деньги*) – винен; *быть -ным* (*иметь денежный долг*) – бути винним, мати довг, завинити; *он нам -жен 15 рублей* – він нам винен 15 карбованців; 3) (*я, ты, он вынужден*) – м'ушу, м'усиш, м'усить; *быть -ным* – м'усити; *вследствие болезни я должен остаться дома* – через хворість я м'ушу лишитися вдома; 4) (*имеет быть, имеет состояться*) – має; (*о людях*) (*предполагаю, намериваюсь*) – маю, маєш, гадаєш; *совещание должно состояться в 7 часов* – нарада має відбутися о 7-ій годині; *я должен (предполагаю) сегодня пойти в театр* – я маю сьогодні піти до театру.

Долженствующий (*об имеющем быть заседании, собрании, докладе*) – що має бути; **-щий** *быть представленным (об отчете)* – що треба подати; *долженствующий прибыть* – що має прибути.

Должник, -ница – винуватець (-тця), винуват(н)иця (Г); *д. вечный* – довічний (невиплатний) винуватець; *д. неоплатный* – невиплатний винуватець; *д. несостоятельный* – неспроможний винуватець; *он мой -ник* – він мені винен.

Должно – 1) слід, треба; (*полагается*) – належить; (*подобаает*) – годиться, повинно; *как должно быть* – як слід, як треба, як повинно бути, як належить (бути); *этого не должно быть* – цього не повинно бути; 2) (*должно быть, вероятно*) – мабуть, певно.

Должностной (*о лице*) – урядовий, службовий.

Должность (*место*) – посада; (*должностные функции, обязанности*) – уряд (-ду); *д. общественная* – громадський уряд, громадська посада; *д. ответственная* – відповідальна посада; *д. по выбору, по назначению* – посада з обрання, з призначення; *д. подчиненная (зависимая)* – залежна посада; *быть в -ности кого* – бути на посаді когось, заступати яку посаду; *вступить в -сть* – ставати, стати на посаду; *выдвигать на -сть* – висувати, висунути на посаду, відзначати, відзначити для посади; *заменить все свободные -сти* – попризначати на всі посади; *занимать, иметь -ность* – мати уряд, посаду, бути на уряді, на посаді; *замещать кого-л. по -сти* – заступати, заступити когось на посаді, уряд справувати за когось; *заменить -ность (кем)* – призначити на посаду; *исполнять -ность (напр., кассира)* – заступати посаду; *исправляют, исполняют -ность кого (временно замещать кого)* – заступати когось на посаді, уряд справувати за когось; *исправляющий -ность кого* – заступник когось на уряді, на посаді; *назначать на -ность* – призначати на посаду, настановляти на уряд; *освободить от занимаемой -ности* – відзволяти, відзволити від теперішньої посади; *оставляют за кем -ность* – зберігати ком'ю посаду; *отказаться от -сти* – зректися посади; *отправляют -ность* – урядувати, уряд справувати; *отрешать, отстраняют от -ности* – відстановляти, відстановити від посади, від уряду, звільняти, звільнити з уряду; *отставленный от -ности* – відстановлений від уряду, відстановленець (-нця) (Н); *повышение в -ности* – підвищення на уряді; *по занимаемой -ности* – відповідно до своєї посади; *получать повышение в -ности* – діставати більшу (значнішу) посаду; *получать по -ности кассира* – одержувати, як касир; *получать по двум -стям* – одержувати за дві посади; *пребывание в -ности, напр., ректора* – ректорування; *с оставлением в -сти* – залишаючи, залишивши на посаді; *с оставлением -сти* – залишивши, облишивши посаду; *сложит -ность* – здати уряд; *состоят в -ности* – бути на уряді (на посаді); *товарищ по -ности* – товариш посадою, на службі; *утвердить в -ности* – затвердити на посаді (на уряді).

Должный – 1) (*о внимании, участии, плате*) – належний; **-ное** – належне; 2) см. **Должен**.

Доля – частка, пайка; *д. в имуществе* – частка з майна; *д. третья, пятая, десятая* – третина, п'ятина, десятина; *д. участия в работе* – частина в роботі; *вступить в долю* – приставати, пристати до спілки; *делит на доли* – паювати, попаювати; *приходиться на долю* – припадати, припасти ком'ю на пайку.

Дольник – пайовик (-ка).

Дом – 1) (*жилое строение*) – дім (дому); (*здание*) – будинок (-нку); *д. каменный* – кам'яниця; *д. обитаемый* – заселений будинок; 2) (*учреждений*) – дім (дому); *д. арестный* – (а)рештарня, дім на арешт; *д. детский* – дитячий дім; *д. заезжий* – заїзд (-ду); *д. игорный* – гральний дім, гральня, картярня; *д. инвалидный* – шпиталь для інвалідів; *д. исправительно-трудовой* – дім направнотрудовий; *д. крестьянина* – селянський будинок; *д. молитвенный* – молитовня, молитовний дім; *д. ночлежный* – нічліг (-гу), поночівля, нічліжня; *д. отдыха* – дім відпочинку, дім на відпочинок ком'ю; *д. питейный* – шинок (-нку); *д. призрения* – шпиталь (-лю); *д. принудительных работ* – дім примусової праці; *д.*

рабочий – робітничий дім; *д. родильный* – поліжничий, породільний дім; *д. сиротский* – дім для сиріт; *д. суконный* – дім сукон; *д. торговый* – торгівий, торговельний дім; *д. умалишенных* – дім (лікарня) для божевільних, божевільня; *д. шелковый* – дім шовку; 2) (*домашний кров*) – господа, домівка; *жить своим домом* – мати своє господарство; *на дом приглашать (врача)* – додому запрошувати; *на дому принимать* – вдома приймати; *по домам разослать* – на домівки розіслати, по домах розіслати.

Домашний (*об аресте*) – домашній; (*о движимости*) – домівий; (*о хозяйстве*) – домовий, хатній; (*об образовании*) – домашній.

Домеривать, -рить – домірювати, домірити.

Доминировать – домінувати, панувати над чим, над ким.

Домовладелец, -лица – домовласник (-ка), домовласниця, домодержавець (-вця), домодержавиця.

Домовладельческий (*о правах*) – домовласницький, домодержавчий.

Домовладение – домоволодіння, домодержавка.

Домовод, -дка – домоводник (-ка), домоводниця (СЖМ).

Домоводство – домове (хатне) господарювання.

Домовый (*об управлениии*) – домовий.

Домоправитель – доморядець (-дця) (СЖМ), доморядник (-ка) (СЖМ).

Домоправительство – доморядництво (СЖМ).

Домостроитель – будівничий (-чого), будівник (-ка).

Домостроительство – домобудування, домобудівництво.

Домоуправитель – адміністратор дому, доморядець (-дця) (СЖМ), доморядник (-ка) (СЖМ).

Домоуправление – 1) доморядництво, домова адміністрація; 2) (*помещение домоуправления*) – канцелярія домової адміністрації.

Домоустройство – домоустрій, домовпорядкування, домовий лад (-ду).

Домохозяин, -зьяка – господар (-ря), господарка (дому).

Домохозяйство – домогосподарство, домохазяйство.

Донесение – донесення; *д. секретное* – таємне донесення; *д. срочное* – термінове донесення; *делать -ние* – донести, донести, подавати, подати до відома; *по -ниям с мест* – за відомостями (за дописами) з місць; *табель срочных -ний* – таблиця терміновим донесенням.

Донос – донос (-су) (СЖМ), виказ (-зу) (Г), (СЖМ); *д. ложный* – неправдивий донос.

Доносить, -несть – 1) (*на кого о чем*) – донести, донести на кого про що, виказувати що на кого; 2) (*докладывать*) – до відома подавати, подати, доповідати, доповісти.

Доносчик, -счица – виказувач (-ча), виказувачка (Н).

Дописка – дописка; (*о действ.*) – дописання; *сделать -ку* – дописати.

Доплата – доплата, приплата; (*доплачивание*) – доплачування, приплачування; *производит -ту* – доплачувати, доплатити.

Доплатный (*о письме*) – доплатний, приплатний.

Доплачивать, -латить – доплачувати, доплатити, приплачувати, приплатити.

Доподлинно – напевне, довідне, достеменно.

Дополнение к чему – додаток (-тку), доповнення до чого; *в -ние к (приказу)* – додаючи до, на додаток до.

Дополнительно – додатково, додатком, в додаток.

Дополнительный (*о налоге*) – додатковий.

Дополняют, -нить – доповняти, доповнювати, доповнити, додавати, додати.

Дополучать, -чить – добирати, добрати, дібрати.

Дополучка – добирання, добрання, дібрання.

Доправа – доправа.

Доправщик – доправник (-ка).

Допрашиватель, допрашивающий – допитувач (-ча).

Допрашивать, -росить – допитувати, допитати.

Допризывник – передпризівник (-ка).

Допризывной (*о возрасте*) – передпризівний.

Допрос – допит (-ту); *подвергать -су* – брати, взяти на допит; *снимать -рос с кого, производит -рос кого* – робити, зробити, чинити, вчинити допит кому, допитувати, допитати когось.

Допросный (*о листе*) – допитний.

Допросчик – допитник (-ка), допитувач (-ча).

Допуск – допуст (-ту), допуск (-ку).

Допускати, -стити – 1) (*пропускать к кому, к чему*) – допускати, допустити; 2) (*терпеть, позволять*) – попускати, попустити, дозволяти, дозволити; *д. себя до чего* – допуститися чого; *не допускайте этого* – не попускайте на це; 3) (*предполагать*) – припускати, припустити, гадати; *допустим, что (предположим)* – покладімо, припустімо, даймо на те, що...

Допустимость – 1) (*разрешенность*) – дозвіленість (-ности); 2) (*предполагаемость*) – припущенність (-ности).

Допустимый – 1) (*разрешаемый, о поступке*) – дозвілений, дозволений; 2) (*о предположениях*) – припущений.

Допущение – 1) допуст (-ту) (Г); **-ние ликвидации не имело места** – не трапилося ще, щоб допустилися ліквідації; *прошу о -нии меня* – прошу дозволити мені; 2) (*предположение*) – здогад (-ду); *подобное -ние не имеет никаких оснований* – такий здогад не має собі ніяких підстав.

Дорабатывать, доработать – доробляти, доробити, допрацьовувати, допрацювати.

Дореволюционный (*о времени*) – передреволюційний, дореволюційний.

Дорога – дороба, шлях (-ху); *д. грунтовая* – ґрунто́вий шлях; *д. гужевая* – возовий шлях; *д. железная* – залізни́ця; *д. проезжая* – проїзний шлях, проїзна дороба; *д. столбовая* – шлях (-ху), верстовий (широ́кий) шлях; *д. шоссейная* – сошовий шлях; *городские и пригородные жел. дороги* – міські та коломіські залізниці; *по дороге*: а) (*во время пути*) – доробогою; б) (*по пути*) – по доробі; *по железной дороге (ехать)* – залізницею.

Дорого – дороба; *в три дорога* – дуже дороба, утроба доробче.

Дороговизна – доробнеча.

Дорогой – 1) (*о товаре*) – доробий; 2) (*о ценной вещи*) – коштовний, доробий.

Дорожать, вздорожать, подорожать – доробчати, подоробчати.

Дорожный (*о повинности*) – доробній, шляховий.

Доска (*классная*) – та́блиця; *д. красная* – черво́на та́блиця, та́блиця похвали, та́блиця на похвалу; *д. черная* – чо́рна та́блиця, та́блиця дога́ни, та́блиця на дога́ну; *на красную доску* – на черво́ну та́блицю, на та́блицю похвали; *на черную доску* – на чо́рну та́блицю, на та́блицю дога́ни.

Доследование – додаткове слідство.

Доследо[ы]вать – прова́дити (робити) додаткове слідство.

Дословный (*о пересказе*) – дослі́вний, сло́во в сло́во.

Дослуживать, дослужить, -ся – дослу́жувати, дослужити, -ся.

Досматривать, -смотреть – 1) (*примечать*) – додивлятися, додивитися, добачати, добачити; 2) (*иметь досмотр*) – доглядати, доглянути.

Досмотр – 1) догляд (-ду); 2) (*в таможене*) – о́гляд (-ду), перо́гляд (-ду).

Досмотровый – дозо́рчий.

Досмотрщик, -щица – доглядач (-ча), доглядачка, дозо́рець (-рця), дозо́риця, доглядни́ця; *д. таможенный* – митний оглядач, митничий переглядач.

Досрочный (*об освобождении*) – передтермінóвий.

Доставаться, -таться – припа́дати, припа́сти.

Доставка – 1) (*доставление*) – доста́ва, приста́ва, приста́влення; *деньги за -ку* – доставне́, приста́вне; *предприятие для -ки* – доставний (приставний) за́клад; *с -кой на дом* – з доста́вою додо́му; 2) (*поставка, снабжение*) – поста́чення ко́му чо́го; 3) (*сведений*) – подава́ння.

Доставлять, -вить – 1) доставляти, доста́вити, приста́вляти, приста́вити; *д. сведения* – подава́ти, пода́ти відомо́сті; *д. под охраной* – припрова́джувати, припрова́дити з вартовими; *д. сведения* – подава́ти, пода́ти відомо́сті; *товар может быть доставлен* – това́р, кра́м мо́жна приста́вити; 2) (*приставляют, снабжают*) – поста́чати, поста́чити, доста́чати, доста́чити; 3) (*причиняют*) – завдава́ти, завда́ти; *д. беспокойство* – завдава́ти турбо́т.

Доставщик – 1) доста́вник (-ка); 2) (*поставщик*) – поста́чальник (-ка).

Достаток – доста́ток (-тку), доста́тки (-ків), ужитки (-ків); *припасы имеются в -ке* – за́пасу є до́сить.

Достаточность (*зажиточность*) – замо́жність (-ности); *имеется достаточное количество чего* – є до́сить чо́го, дові́льно на що; *при -сти денежных средств* – як є до́сить грошових за́собів, гро́шей.

Достаточный – 1) (*зажиточный*) – замо́жний, доста́тній (Г); 2) (*имеющийся в достаточном количестве*) – дові́льний на що, яко́го є до́сить, вистачний (Н); *быть -ным*

- ставати, вистачати; *имеется достаточное основание* - є досить підстави, є вистачна підстава; *имеется достаточно чего* - є досить чого.
- Достигать, достигнуть, достичь** - доходити, дійти чого, досягати, досягти чого, здобувати, здобути що; *д. совершеннолетия* - доходити повних літ; *д. цели* - доходити, дійти, досягти мети.
- Достижение** - здобуток (-тку), досягнення, дійдення; (*действ.*) - доходження, дійдення, досягання, досягнення, здобування, здобуття чого; *большие -ния* - великі здобутки; *до -ния совершеннолетия* - поки літа вийдуть; *по -нии совершеннолетия* - дійшовши повних літ, як літа (вийшли) вийдуть; *по -нии таковых сумм до 100 рублей* - коли тих сум набереться 100 карбованців; *по мере -ния* - у міру доходження, як дійшли, як дійдено.
- Достижимость** - досяжність (-ности).
- Достоверность** - певність (-ности), правдивість (-вости), віригідність (-ности).
- Достоверный** (*о сведениях*) - (цілком) певний, правдивий, віригідний.
- Достодолжный** - 1) (*об уважении, признательности*) - заслужений; 2) (*надлежащий*) - належний.
- Достоинство** - 1) (*личности*) - гідність (-ности), повага, поважність (-ности); *с -вом* - поважно; *умаление -ва* - пониження гідності; *чувство собственного -ва* - самоповага; (*монеты*) - вартість (-гости); (*качество*) якість (-кости); *хорошее -во чего* - добротність (-ности) чого, добра якість (-кости) чого.
- Достойный** *чего* - 1) (*доверия, наказания, похвалы*) - гідний, вартий чого; 2) (*почтенный, о лице*) - поважний, шановний.
- Достопамятный** (*о событии*) - вікопомний.
- Достопочтенный** (*о собрании*) - (високо) шановний, чесний.
- Достопримечательность** - знакоми́та річ (речі), славнозвісна річ; (*о памятнике старины*) - сла́вна пам'ятка.
- Достояние** - надбання, добро; (*имущество*) - майно́.
- Достраивать, -роить** - добудовувати, добудувати.
- Достройка** - добудова; (*действие*) - добудування.
- Доступ** - д́оступ (-пу), приступ (-пу); *получить доступ* - здобути д́оступ, доступитися.
- Доступность** - 1) (*учреждения для посетителей*) - присту́пність (-ности); 2) (*по цене*) - поці́нність (-ности).
- Доступный** - 1) *о цене* - присту́пний, досту́пний; *д. для всех* - присту́пний всім, загально-присту́пний; 2) (*по цене, о товаре*) - неці́нний.
- Досуг** - дозвілля, вільний час (-су); *на -ге* - на дозвіллі; *у меня нет -га* - у мене (мені) нема́ вільного часу́.
- Досчитывать, досчитать, -ся** - долі́чувати, долі́чити, -ся, дораховувати, дорахуватися.
- Досылка** - 1) (*досланное*) - до́силка; 2) (*действие*) - до́силання, до́слання.
- Досье** - досье́.
- Достигаемость** - досяжність (-ности); *быть вне пределов -сти* - бу́ти недосяжним.
- Дотация** - дота́ція.
- Доход** - добу́ток (-тку); *д. валовой* - гуртовий добу́ток; **-ды** *посторонние* - побі́чні добу́тки; *д. чистый* - добу́ток чистий, зиск; **-ды** *и расходы* - добу́тки та вибу́тки; *в доход государства* - державі на добу́ток; *вносит в доход* - вкладати на добу́ток; *поступать в доход* - надходити на добу́ток; *умаление доходов* - зме́шення добу́тків.
- Доходит, дойти** - доходити, дійти; (*поступать*) - надходити, надійти.
- Доходность** - добу́тність (-ности), добу́тковість (-вости); (*прибыльность*) - зискóвність (-ности); *д. текущая* - потóчна добу́тність.
- Доходный** (*о статье*) - добу́тний, добу́ткóвий; (*прибыльный, о предприятии*) - зискóвний.
- Доцент** - до́цент (-та).
- Драгоценность** - кошто́вність (-ности), доро́гоці́нність (-ности).
- Дробить, раздробить** - дробити, роздробити.
- Дробность** (*операций*) - дрі́бність (-ности).
- Дробь** (*арифм.*) - дрі́б (-рóбу).
- Дровяник** - 1) (*сарай для дров*) - дрові́тня; 2) (*дровоторговец*) - дровник (-ка́).
- Дрогист** - дрогі́ст (-ста), купець-корі́нник (СЖМ).
- Дружина** - 1) (*рабочая*) - дружина, вата́га, гурт (-ту); *д. пожарная* - поже́жний загі́н (-го́ну); 2) (*военная*) - загі́н (-го́ну).
- Дружинник** - дружинник (-ка), вата́жник (-ка); (*из отряда*) - загі́нник (-ка), загі́нча́нин (-на).
- Дублет** - дубле́та (*ж. р.*), дубле́т (-та); *д. книг* - дубле́та кни́ги, кни́жко́ва дубле́та, дру́гий

- примірник.
- Дубликат** – дублікат (-та); *д. ассигновки* – дублікат від асигна́ти.
- Дублировать** (*векселя*) – дублюва́ти, подво́ювати.
- Духовная** – духівниця, духовна.
- Душевой** (*о норме*) – поду́шний.
- Душеприказчик, -чица** – викона́вець (-вця), викона́виця духівниці (духовно́ї).
- Дырокол** (*канц. принадл.*) – пробива́ч (-ча).
- Дюжина** – дюжина.
- Дюйм** – цаль (-ля).
- Единение** – 1) еднан́ня, поеднан́ня; 2) (*единство*) – е́дність (-ности).
- Единица** – одиниця; *е. измерения* – одиниця вимірна́, одиниця виміру; *е. окладная* – окладна́, одиниця; *е. производственная* – виробнича одиниця.
- Единичный** (*отдельный, о случае*) – пооди́нкий, поединчий.
- Единобрачие** (*вообще*) – одношлю́б'я; (*о мужч.*) – одноже́нство; (*о женщ.*) – одному́зтво, одному́жжя.
- Единобрачный**: (*общ.*) – одношлю́бний; (*о мужч.*) – одноже́нний; (*о женщ.*) – одному́жня.
- Единовластие** – одновла́да.
- Единовременный** – 1) (*происходящий в одно и то же время*) – одноча́сний; 2) (*однократный, о пособии*) – одноразо́вий.
- Единогласно** – в один го́лос, одноголо́сно; (*единодушно*) – односта́йно.
- Единогласный** (*о решении*) – одноголо́сний; (*единодушный, о возгласе*) – односта́йний.
- Единолично** – одноособо́во, самодин.
- Единоличный** (*о решении*) – одноособо́вий, одноособистий (*СЖМ*); *мое -ное мнение* – моя особиста думка.
- Единомышленник, -ница** – одноду́мець (-мця) одноду́миця.
- Единоначальный** (*об управлении*) – единонача́льний.
- Единообразие** – одновзі́рність (-ности), одномані́тність (-ности); *е. учета* – одномані́тність в о́бліку (*о порядке*).
- Единообразный** – одно-взі́рцевий, на один взі́рець, одномані́тний.
- Единственно** – едино, ті́льки; **-но потому** (*оттого*) **что** – едино (ті́льки) то́му, едино че́рез те, що.
- Единственный** (*о случае*) – єдиний, одним один.
- Единство** – 1) (*единение*) – е́дність (-ности); 2) (*объединение*) – об'є́днаність (-ности), о́дність (-ности); *система -ва кассы* – систе́ма єдино́ї ка́си.
- Единый** (*о налоге*) – єдиний.
- Едок** – їде́ць (їдця).
- Ежегодник** – рі́чник (-ка), щорі́чник (-ка).
- Ежегодно** – щоро́ку, щорі́чно.
- Ежегодный** (*о взносе*) – щорі́чний.
- Ежедневник** – 1) (*дневник*) – щодо́нник (-ка), де́нник (-ка); 2) (*издание, выходящее ежедневно*) – щодо́нник (-ка), щодо́нне видан́ня.
- Ежедневно** – щодня́, щодо́нно, день-у-день.
- Ежедневный** (*о приемах*) – щодо́нний.
- Ежемесячник** – (що)мі́сячник (-ка), щомі́сячне видан́ня.
- Ежемесячно** – щомі́сяця, щомі́сячно.
- Ежемесячный** (*о выплате*) – щомі́сячний.
- Ежеминутно** – щохвилини, раз-у-ра́з.
- Еженедельник** – тижне́вик (-ка́).
- Еженедельно** – щотижня́.
- Еженедельный** (*об издании*) – щотижне́вий, потижне́вий.
- Езда** – їзда́; *быстрая езда по мосту воспрещается* – мосто́м швидко ї́хати заборо́ено (неві́льно).
- Емкость** – мі́сткість (-кости); *е. рынка* – мі́сткість на ринку.
- Жалоба** – ска́рга; *ж. апелляционная* – апеляці́йна ска́рга; *ж. кассационная* – касаці́йна ска́рга; *ж. частная* – побі́чна ска́рга, окре́ма ска́рга; *делопроизводство по -бам* – ділово́дство в спра́ві ска́рг (про ска́рги); **-бы по налогам** – ска́рги в спра́ві пода́тків, про пода́тки; *подавать -бу* – подава́ти ска́ргу на ко́го, оскáржувати, оскáржити ко́го; *подавать -бу на решение суда* – оскáржувати, оскáржити судову́ постано́ву; *приносит, заявляют -бу* – подава́ти (зано́сити) ска́ргу на ко́го куди, оскáржувати ко́го.
- Жалобщик, -щица** – ска́ржник (-ка), ска́ржни́ця; (*истец*) – позо́вник (-ка), позо́вни́ця,

позивач (-ча), позивачка.

Жалованье (*заработная плата*) – платня, плáта; *ж. окладное* – полóжена платня; *быть на -нии* – служити за плáту; *-ние в увеличенном размере* – збільшена (побільшена) платня; *жить на -ние* – жити з платні; *полагающееся, причитающееся -ние* – налéжна платня; *прибавляют -ние* – збільшувати, збільшити платню.

Жаловаться, пожаловаться – 1) скáржитися, поскáржитися, жалітися, пожалітися ко́му, на ко́го, на що; 2) (*приносит жалобу в суд*) – скáржитися на ко́го в суд, занóсити (подавати) на ко́го скáргу в суд.

Жгучий (*о вопросе*) – пекúчий; (*о потребности*) – нагáльний.

Ждать кого, чего – 1) (*быть в ожидании*) – ждáти, чекáти когó, чо́го, на ко́го, на що; 2) (*надеяться*) – сподівáтися когó, чо́го, на ко́го, на що.

Желание – бажáння; (*стремление*) – пра́гнення; *выражать -ние принять участие в чем* – зголóшуватися, зголоситися до чо́го; *движимый -нием (оказать содействие)* – зру́шений бажáнням, бажáючи...; *из -ния оказать помощь* – бажáючи допомогти; *имеющий -ние* – охóчий до чо́го; *исполнять -ние* – чинити во́лю, вволюти во́лю; *по -нию кого* – на бажáння чиé, на во́лю чию, з чийóго бажáння, во́лі, чиéю во́лею; *по собственному -нию* – своéю во́лею, з влáсною во́лі, з влáсного бажáння, охóтою, самохіть; *придавать -ние* – заохóчувати, заохóтити.

Желательность – бажаність (-ности); *ж. оставления на должности* – бажаність залишити на посáді.

Желательный (*об исходе, результате*) – бажáний.

Желать – бажáти; (*предпочитать*) – воліти.

Железнодорожник – залізничник (-ка).

Железнодорожный (*о ветви*) – залізничний.

Железоторговец – залізняк (-ка́).

Жена – жінка; (*супруга*) – дружина; *ж. законная* – шлюбно жінка; *ж. разведенная* – розлúчена жінка; *жена брата* – братовá; *ж. дяди* – дядина; *брат в жены* – за жінку бра́ти, взяти.

Женатый – жонáтий, одру́жений, оже́нений.

Жеребьевка – жеребкува́ння.

Жертва – 1) жéртва; *жертва долга* – жéртва з обов'язку; 2) (*пожертвование*) – пожéртва, офі́ра, дар; *собирать жертвы* – збирáти пожéртви.

Жертвователю, -ница – жертводáвець (-дáвця), жертводáвиця, офі́рник (-ка), офі́рниця; *пожертвовать* – жéртвувати, пожéртвувати.

Жесткий (*о политике*) – твердий.

Жетон – жетóн (-на).

Живописец – маляр (-ра́); (*о женщ.*) – малярка; (*художник*) – артист-маляр, артистка-малярка, мальовник (-ка́), (*о женщ.*) – мальовниця.

Животноводство – тваринництво.

Жизненный (*о вопросе*) – життьовий, життéвий.

Жизнеописание – життéпис (-су).

Жизнь – життя; (*пробывание*) – перебува́ння, пробува́ння; (*в значении прожиточная стоимость*) – прожиток (-тку); *ж. дорогая (дешевый)* – прожиток дорогий (дешéвий); *ж. общественная* – громадське (супі́льне) життя; *вводит, проводит в жизнь* – запрова́джувати в життя; *для жизни* – на життя; *лишить кого жизни* – позбáвити когó життя; *лишить себя жизни* – собі́ смерть заподіяти, (вкоротити), збáвити собі́ віку; *образ жизни* – пожиття; *пожертвовать жизнью* – віддáти життя за що; (*поплатиться жизнью*) – наложити життям; *посягать, покушаться на жизнь* – ва́жити, робити за́мах на життя; *пощадить жизнь кому* – дарувáти життя ко́го; *при жизни* – за життя.

Жилец, -лица – пожилéць (-льця), пожилиця, комі́рник (-ка), комі́рниця.

Жилище – житло.

Жилищный (*о кооперации*) – житловий.

Жилой (*о помещении*) – жилий, житий, житловий; (*о площади*) – житловий.

Жирировать – джирува́ти, перенóсити на ко́го (вéксель).

Жиро – джи́ро, на́пис на зворóті вéкселя.

Житель, -ница – житель (-ля), жителька, житéць (-тця), мешка́нець (-нця), мешка́нка; (*жители*) – житці́, мешка́нці; (*население*) – людні́сть (-ности); *ж. горный* – верховинець (-нця); *ж. городской* – міська́ людина, міський мешка́нець, містянин (Г), городянин, городянка; *ж. известной части села* – кутча́нин (-на); *ж. коренной* – тубі́лець (-льця); *ж. Киева, Харькова, Одессы* – киянин (-на), хáрківець (-вця), харків'янин (-на), одесець (-сця);

(ж. р.) одесчанин; ж. *местный* – місцевий житель, мешканець; **-ли окраинные** – покутні мешканці, покутяни; ж. *подгородный* – пригородянин (-на); ж. *предместья* – передмістянин (-на) (Н); ж. *приграничный* – узграничанин (-на); ж. *страны природный* – крайянин (-на), крайка; ж. *сельский* – селянин (-на), селянка; ж. *столицы* – столичанин (-на).

Жительство – проживання, пробування, мешкання; *вид на -во* – посвідка на проживання (пробування); *место -ва* – місце проживання (пробування); *по -ву (по месту жительства)* – на місце, на місці проживання (пробування); *поселиться на постоянное -во* – осістися, оселитися (на завжди); *постоянное место -ва* – сталий осідок, ста́ле пробування; *раздельное -во* – життя на́різно, на́різне життя; *уйти с места -ва неведомо куда* – змандрувати без вісти.

Жительствовать – жити, пробувати, мешкати.

Жить на нетрудовой доход – жити з нетрудового добу́тку.

Жребий – жереб (-ба), жеребо́к (-бка́); *бросать, метать -бий* – кидати жереб(о́к), жеребкувати; *избирать по -бию* – обира́ти жеребками́, на жеребки.

Журнал – журна́л (-лу); (*вообще периодическое издание*) – часо́пис (-су), журна́л (-ЛУ); ж. *входящих бумаг* – журна́л на одержувані (вступні) папери; ж. *двухнедельный* – двотижне́вик (-ка), двотижне́вий часо́пис; ж. *ежедневный* – щоденник (-ка); ж. *ежемесячный* – (що)місячник (-ка), щомісячний часо́пис; ж. *еженедельный* – тижне́вик (-ка́); ж. *исходящих бумаг, исходящий* – журна́л (вихідних) відсиланих паперів; ж. *кондуитный* – кондуїтний журна́л; ж. *поступления товаров* – журна́л надходженню, прибуванню товарів, краму; *вести журнал* – писати журна́л.

Журналист, -листка – журналіст (-ста), журналістка.

Журнальный (о постановлении) – журнальний.

Жюри – журі.

За: *за год* – річно; (*в течение года*) – протягом ро́ку, че́рез рік; *за исключением* – окрім, вилучивши; *за истечением срока* – (че́рез те), що мину́в те́рмін, що вийшов речене́ць, час; *за короткий срок, время* – за малий час, протягом мало́го ча́су; *за (месяц, год) перед этим* – (місяць, рік) пе́ред цим, пе́ред (місяцем, ро́ком); *за недостатком мест* – че́рез брак місць, що браку́є, бракува́ло місць; *за неимением денег* – не ма́вши, (че́рез те), що нема́є, що не було́ (гро́шей), че́рез брак (гро́шей); *за ненадобностью (исключен со списка)* – як непотрі́бний; *за неполучением* – не одержавши, бо не одержано; *за несогласием* – че́рез незго́ду; *за № 57* – під ч. 57; *за печатью* – з (під) печатко́ю; *за покрытием расходов* – покривши витрати, як покрити витра́ти; *за последнее время* – остáнними часа́ми, остáннім ча́сом; *за свой счет* – своїм ко́штом, на власні ко́шти; *за счет (страхового) фонда* – з фо́нду; *за работу возьмется* – до робо́ти ста́ти, почáти працюва́ти; *посылают за кем, за чем* – поси́лати по ко́го, по що́.

Заарендовывать, -довать – заорендо́вувати, заорендува́ти, бра́ти, взяти на оренду́.

Заарестовывать, -товать – заарешто́вувати, заарештува́ти.

Забаллотировывать, -ровать – забальото́вувати, забальотува́ти, не обира́ти, не обра́ти (бальотува́нням).

Забастовка – страйк (-ку).

Забастовочный (о комитете) – страйко́вий.

Забастовщик, -щица – страйка́р (-ря), страйка́рка.

Заблаговременно – заздалегі́д, заздалегі́ди, завча́сно, за́годя.

Заблаговременный (о решении) – завча́сний, заздалегі́дний.

Заболевание чем – захорува́ння, захворі́ння, занедужа́ння на що́; **-ния спорадические** – спорадичні, ра́зові захорува́ння; **-ния эпидемические** – по́шесні захорува́ння.

Заболевать, -леть чем – занедужува́ти, занедужа́ти, захворі́ти, захорува́ти, заслаба́ти, засла́бнути на що́.

Забор – 1) за́бір (-бо́ру), забира́ння; 2) *в долг* – бра́ння на́бір; 2) (*изгородь*) – паркán (-на́).

Заборный (относящийся к забору в долг, о книжке) – на́бірний.

Заборщик, -щица – за́бірник (-ка), за́бірниця; (*берущий в долг*) – на́бірник (-ка), на́бірниця.

Забота о чем (старание) – дба́ння про що́; (*попечение*) – піклува́ння про ко́го, за що́;

(*беспокойство*) – турбо́та, турбува́ння, кло́піт (-поту); *брать на себя -ту о чем* – бра́тися, дба́ти (піклува́тися) про ко́го, за що́, перейма́ти, перейняти на се́бе піклува́ння про ко́го, за що́.

Заботиться, позаботиться о ком, о чем – дба́ти чим, подба́ти про (за) ко́го, про (за) що́, клопотáтися, поклопотáтися ким, чим, про (за) ко́го, про (за) що́, турбува́тися, потурбува́тися про (за) ко́го, що́.

Заботливость – дбайливість (-вості).

Забраковывать, -ковать – бракувати, збракувати що.

Забронировывать, -ровать *что за кем (место, суммы)* – забезпечувати, запезпечити що за ким.

Заброс – занедбання; *оставаться в -се* – лишатися занедбаним, бути й надалі занедбаним.

Заваливать, -лить (*загромождать*) – завалювати, завалити; *з. работой* – закидати роботою.

Заведение – 1) заклад (-ду); *з. воспитательно-исправительное* – заклад на виховання та направу, виховно-направний заклад; *з. красильное и пятновыводное* – фарбарня та плямовивабний заклад; *з. лечебное* – лікарня; *з. ремесленное* – ремісничий заклад; *з. родовспомогательное* – поліжничий (породільний) дім; *з. торговое* – торговельний заклад; *з. учебное* – шкільний заклад, шкóла; *з. частное* – приватний заклад; *открывать заведение (основывать)* – відкривати заклад; 2) (*действие*) – запровадження, заведення.

Заведомо – напевно, вочевидь; *з. ложный (о сведении)* – вочевидь неправдивий.

Заведующий, -дывающий чем (должность) – завідач (-ча), завідувач (-ча) чогó; *з. канцелярией* – завідач (завідувач) канцелярії.

Заведывание – завідування; *во время -ния (кого)* – коли був за завідача; *поручать -ние* – доручати завідувати чим.

Заведывать чем – завідувати чим.

Завербовывать, -бовать – завербовувати, завербувати, зтягати, зтягти.

Заверение – 1) (*личности, документа*) – посвідчення; 2) (*кого в чем*) – запевнення, упевнення.

Заверитель – посвідник (-ка).

Заверстывать, -тать – 1) (*долги*) – зараховувати, зарахувати, вирівнювати, вирівняти; 2) (*типогр.*) – заверстувати, заверстати.

Завертывальщик, -ца – загортальник (-ка), загортальниця, загортач (-ча; загортачка).

Завертывать, заворачивать, завернуть (чем-нибудь) – загортати, загорнути, завивати, завинути в що.

Заверяют, -рять что – 1) (*свидетельствовать подпись, документ*) – посвідчувати, посвідчити, засвідчувати, засвідчити; 2) (*уверять*) – запевняти, запевнити, упевняти, упевнити.

Завещание – 1) заповіт (-ту); (*духовное*) – духівниця, духовна (-ної); *з. домашнее* – домашня духовна; *вскрыть -ние* – відкрити духівницю; *по -нию* – на підставі заповіту, згідно з заповітом.

Завещатель, -ница – заповідач (-ча), заповідачка; *з. наследства* – спадкодавець, спадкодавиця.

Завещательный (о распоряжении) – заповітний.

Завещать – заповідати, заповісти; (*имуущество*) – відказувати, відказати, відписувати, відписати.

Зависеть – залéжати від ко́го, чо́го.

Зависимость от кого, чего – залéжність (-ности) від ко́го, від чо́го; (*подчиненность*) – підлéглість (-ости), підпорядкованість (-ности) ко́му, чо́му; *в -ти от чего* – як до чо́го, залéжно від чо́го; *в тесной -сти от чего* – в близькій, щільній залéжності від чо́го; *находиться в -сти:* а) (*от чего*) – залéжати від чо́го; б) (*от кого*) – підлягати ко́му, залéжати від ко́го.

Зависимый, зависящий от кого – залéжний від ко́го; (*подчиненный*) – підлéглий, підпорядкований ко́му; *делать все -щее от* – робити, зробити все, що залéжить (все залéжне) від.

Завладевать, -деть чем – опанóвувати, опанувати, запосідати, запосісти що; (*захватывать*) – захоплювати, захопити що; (*воен.*) – здобувати, здобути що.

Завод – 1) вирóбня; *з. бездействующий* – нечинна, непрацівна вирóбня; *з. действующий* – чинна, працівна вирóбня; 2) (*для размножения животных*) – ста́дниця, розплідник (-ка); *з. конский* – кінська ста́дниця, конярня.

Заводить, -вести – 1) заво́дити, заве́сти, запрова́джувати, запрова́дити; *завести процесс* – по́зов у суді заложити; 2) (*речь*) – знімати, зняти; 3) (*часы*) – накру́чувати, накрутити (годинника).

Заводский, заводской (об ученичестве) – виробне́вий; (*племенной, о животных*) – расовий.

Заводоуправление – адміністра́ція (на) вирóбні.

Заводчик – виробничник (-ка); (*животнов.*) – стада́рник (-ка).

- Завоевание** (*достижение*) – здобуток (-тку); (*воен.*) – завоювання, (*завладение*) – здобуття чогó.
- Завоз** – дóвiз (-вóзу), завiз (-вóзу); *большой завоз* – завiзно.
- Завозной** (*о товаре*) – довiзний.
- Заворачивать, -вернуть** – загортати, загорнути, завивати, завинути в що; (*поворачивать куда*) – завертати, завернути куди; *з. в проулок* – завертати, завернути в завулок.
- Завтрак** – снiданок (-ку), снiдання.
- Завязывать, -затъ** – зав'язувати, зав'язати; *з. торговые сношения* – нав'язувати, нав'язати торговельні стосунки.
- Заглавие** – заголовок (-вку), титул (-лу); *под -вием* – з (пiд) заголовком.
- Заглавный** (*о листе*) – титульний, (*о букве*) – початковий.
- Заглазный** (*о решении*) – (в)завiчний, позаочний.
- Заговор** – змóва; *составитъ -вор* – змóвитися, змóву вчинити.
- Заголовок** – заголовок (-вку).
- Загонщик** – загóнич (-ча).
- Загородный** (*об арендных статьяx*) – замiський.
- Загородье** – замiстя.
- Заготовитель, -ница** – заготiвник, заготiвниця, заготiвець (-вця).
- Заготовительный** (*о стоимости*) – заготiвний; (*заготавливающий, об аппарате*) – заготiвчий.
- Заготовка** – 1) (*предметы*) – заготiвлене; *хлебные -ки* – заготiвлений хлiб; 2) (*заготовливание*) – заготiвля, заготування, заготiвлення; *отправитъ на хлебные -ки* – вирядити заготовляти хлiб; 3) (*для обуви*) – заготiвка.
- Заготавливать, -вить** – заготiвлювати, заготовляти, заготувати.
- Заграничный** (*о товаре*) – закордонний, заграничний.
- Заграфный** (*о счете*) – позаграфний.
- Загромождать, -моздить** – завалювати, завалити; (*мебелью*) – заставляти, заставити.
- Загружать, -грузить** – завантажувати, завантажити; *з. работой* – закидати, закидати робóтою; *з. средства в паи разных организаций* – вкладати, повкладати, грóші в паї рiзних органiзацiй.
- Загрузка** – завантажування, завантаження; (*средств в предприятие*) – вкладання.
- Загрязнять, -нить** – забруднювати, забруднити.
- Задавать, -дать** (*делать задание*) – давати, дати завдання, загадувати, загадати; *з. много труда* – великої праці завдавати, завдати.
- Задание** – завдання, загад (-ду); *з. ударное* – нагальне, бойове завдання; *давать -ние* – давати завдання, загадувати; *по -ниям* – на завдання, згiдно з завданнями.
- Задаток** – завдiток (-тку); *сила -ка* – вiажнiсть завдiтку; *юридические действия -ка* – правнi наслiдки завдiтку.
- Задаточный** (*о деньгах*) – завдiтковий.
- Задача** – завдання; *з. первостепенная* – щонайперше завдання, першорядне завдання; *входит в чьи -чи* – чиим завданням бiти, належати до чиїх завдань.
- Задельно** – вiд робóти, вiдрядно.
- Задельный** (*о плате*) – вiд робóти, вiдрядний.
- Задельщина** – закладна робóта, закладчина, вiдрядна робóта.
- Задельывать, -латъ** – запаковувати, запакувати.
- Задержание** – 1) (*кого, чего*) – затримання, задiржання; *личное -ние* – затримання особi; *подвергнуть личному -нию* – персонально затримати; *противозаконное -ние жалованья* – непра́вне затримання платнi; 2) (*задержка в чем*) – загiяння, гiянка (Г), загiй (-гiю) (Г).
- Задерживать, задержать, -ся** – 1) затримувати, затримати, задiржувати, задiржати; *выплата задержана* – сплiату затримано; 2) (*замедляютъ*) – гiяти, загiювати, загiяти, -ся; (*тормозитъ, приостанавливаться*) – припиняти, припинити, гальмувати, загальмувати.
- Задержка** – затримання, задiржання; (*промедление, приостановка*) – загiяння, загiй (-гiю), припин (-ну), загальмування; (*препятствие*) – перешкода; *вследствие -ки* – чiроз затримання, чiроз загiяння; *дело прошло без -ки* – справа пройшла без перешкод; **-жек** (*в пути*) *не встречалось* – перешкод не було, не траплялося; *исполнить без -ки* – виконати не гiючись, негiюно; *отправляйтесь без -ки* – вирушайте негiюно; *работа с -ками* – гiяна, гальмована робóта; *следуйте (в пути) без -жек* – в дорóзi не спиняйтеся; *чтобы не было -ки* – щоб не було загiяння.
- Задолжавший** – 1) (*кому*) – винний комy; 2) (*обремененный долгами*) – завинувачений.
- Задолжать** – завинити, завинувати (Г), бiти винним комy; (*набрать в долг товаров*) –

набір понабирати.

Задолжаться – завинуватитися (Г), напозичатися (Г).

Задолженность – завинуваченість (-ности), довги; (*оставшиеся неуплаченными, несделанными*) – залéглість (-лості); *з. вексельная* – векселéва завинуваченість; *з. по зарплате* – залéглість у зарплатні; *покрытие -ности (денежной)* – оплата довгів.

Задолженный – 1) (*взятый в долг, о товаре*) – заборгований; 2) (*обремененный долгами*) – завинувачений.

Заезд (*на бегах*) – виїзд (-ду).

Заезжий (*о лице*) – заїжджий, наїжджий, приїжджий, подорóжній; (*о дворе*) – заїзний.

Заем – пóзика; (*действ.*) – позичання; *з. по векселю* – векселéва пóзика, пóзика на (під) вéксель; *з. с залогом* – пóзика під застáву; *з. срочный* – а) термінóва (термінóвана) пóзика, до пéвного тэрміну; б) пóзика на визначений (пéвний) час, на (пéвний) реченéць; *брать, делать заем* – позичати в кóго, брати пóзику в кóго; *в виде займа* – як пóзика; *взятый в заем* – позичений, взятий в пóзику; *дают в заем* – позичати, позичити комú, давати, дати пóзику; *совершают заем* – позичати, позичити; *разрешение займа* – дóзвіл на пóзику.

Заемный – 1) (*служащий для займа, об обязательстве*) – позичкóвий; 2) (*взятый в заем, о деньгах*) – позичений.

Заемщик, -щица – позичáльник (-ка), позичáльниця, позичник, позичниця.

Зажитое – зажиток (-тку), зажиті грóші.

Зажиточно – у достáтку, замóжно.

Зажиточный (*о хозяине*) – замóжний.

Заимодавец, -вица, заимодатель, -ница (*кредитор*) – позикодáвець (-вця), позикодáвиця.

Заимообразно – у пóзику, позичкóво; *взять -но* – позичити в кóго; *дать -но* – позичити комú.

Заимствование – (за)позичення; (*действие*) – запозичання, запозичення; (*подражание*) – переймання від кóго, наслідування когó.

Заимствовать, позаимствовать у кого – (за)позичати, (за)позичити в кóго; (*подражать*) – переймати що в кóго, наслідувати когó.

Заинтересованность – зацікáвленість (-ности), зацікáвлення; (*материальная*) – заінтересóваність (-ности), заінтересóвання, інтерес (-су).

Заинтересовывать, -совать – цікáвити, зацікáвлювати, зацікáвити; (*материально*) – інтересóвати, заінтересóвувати, заінтересóвати.

Заказ – 1) замóвлення, замова, зáгад (-ду); *делать заказ* – давати, дати (робити, зробити) замóвлення, замовляти, замóвити; *-зы на немедленную присылку* – замóвлення, (щоб) негáйно прислáти; *по -зу (исполнять работу)* – на замóвлення; *получать заказ* – діставáти замóвлення; *при -зах* – замовляючи, коли замовляють; *принимаются -зы (изготавливаются)* – рóбимо на замóвлення що; 2) (*запрет*) – заборóна, закáз (-зу) (Г).

Заказной (*о вещи*) – замóвлений, на замóвлення зрóблений; (*о письме*) – реєстрóваний.

Заказный (*о запретном*) – закáзаний, заборóнений.

Заказчик, -чица – замóвець (-вця), замóвник (-ка), замóвиця, замóвниця.

Заказывать, -зать – 1) замовляти, замóвити; 2) (*запрещать*) – забороняти, закáзувати, закарáти, заборонити.

Заканчивать, -кончить – кінчати, закінчувати, закінчити.

Заклад – 1) застáва; *в -лад отдавать* – давати, дати на застáву, заставляти, застáвити, застановляти, застановити; *данное в заклад* – застáвщина; 2) (*пари*) – зáклад (-ду); *биться об заклад* – битися (захóдити, іти) в зáклад.

Закладная – заставна́ (-но́ї).

Закладной (*о записи*) – заставний.

Закладодержатель, -ница – заставоéмець (-мця), заставоéмиця.

Закладчик, -чица – застáвник (-ка), застáвниця.

Закладывать, -ложить – 1) (*основывать*) – закладáти, заклáсти, заложити; 2) (*отдать под залог*) – заставляти, застáвити, застановити, давати, дати в застáву.

Заключатъ, -чить – 1) (*делать заключение*) – вивóдити, вивести, робити, зробити висновок; 2) (*заключатъ в тюрьму*) – ув'язнювати, ув'язнити, садити, посадити, замикáти, замкнúти до в'язниці; 3) (*оканчивать*) – закінчувати, кінчати, закінчити; *з. свою речь* – закінчувати свою промóву; 4) (*книги, счета*) – закінчувати, закінчити, звóдити, звести; *з. баланс* – звóдити балянс; 5) (*в себе*) – máти, містити в собі, обіймáти; 6) (*условие, договор*) – укладáти, уклáсти, брати, взяти; *договоры заключаются у нотариуса* – договóри укладáють пéред нотарéм.

Заключатся - 1) (находиться в чем) - міститися, б́ути в чо́му; 2) (состоять) - б́ути в чо́му (поляга́ти в чо́му); в чем заключа́ется причина - в чо́м (є) причина; *ошибка заключа́лась в том* - по́милка була́ в то́му.

Заключение - 1) (вывод) - висновок (-вкy) на що, з чо́го; з. *обвинительное* - висновок на обвинува́чення; з. *предварительное (по делу)* - попередній висновок; *выводить -ние* - робити, зробити висновок, висно́вувати, виснувати; *давать, делать свое -ние* - подава́ти, пода́ти, робити, зробити свій висново́к; *на ваше -ние* - на ваш висновок, на вирішення, на присуд; *-ние по докладу* - висновок на до́повідь; *по -нии, после -ния* - пі́сля висновку; *по -нию (исполнять)* - на підста́ві висновку; *по -нию чьему (следует)* - за чо́їм висновком; *прийти к -нию* - прийти до висновку; *согласно вашего -ния* - згі́дно з ва́шим висновком; з. *присоединением -ния* - долуча́ючи, долучивши висновок, з долу́ченим висновком; 2) (тюремное) - ув'язнення, за́мкнення; з. *одиночное* - окре́ме ув'язнення; з. *предварительное* - передсудо́ве ув'язнення (за́мкнення); *держат в -нии* - держáти у в'язниці; *он в -нии* - він ув'язнений, він у в'язниці; *подвергать -нию* - ув'язнювати, ув'язнити, держáти у в'язниці, садити, посадити у в'язницю; 3) (окончание) - кінце́з (-нця), закінчення; в *-ние (сказать)* - на закінченні, закінчу́ючи, кінча́ючи, наприкінці, напослі́док, наостáтку; 4) (книг, счетов) - закінчування, закінчення, зве́дення; з. *баланса* - зве́дення, закінчення балья́нсу; 5) (условия, договора) - укладáння; з. *займа* - укладáння по́зики; з. *мира* - замирення; *по -нии условия* - укля́вши умо́ву; з. *-нием договора дела должны поправиться* - як б́уде укля́дений до́говір (як укляду́ть до́говір), спра́ви ма́ють піти на кра́ще.

Заключенный - ув'язнений, в'язе́нь (-зня).

Заключительный (о балансе) - кінце́вий, прикінце́вий.

Закон - пра́во, зако́н (-ну); (законоположение) - зако́н (-ну); з. *действующий* - чинне пра́во, чинний зако́н; з. *квартирный* - кварти́рний зако́н, зако́н про ко́мірне; з. *основной* - основний зако́н; *-ны существующие* - тепе́рішні зако́ни, суча́сні зако́ни, сьогоча́сні зако́ни; в *обход -на* - обмина́ючи зако́н; *во имя -на* - і́менем зако́ну (пра́ва); в *силу -на* - силою зако́ну (пра́ва), за силою зако́ну (пра́ва); *вводит закон в силу, действие* - надава́ти зако́нові сили (чинности); *вне -на* - поза зако́ном; *з-н входит в силу* - зако́н набира́є сили, ста́є чинним; *закон гласит* - в зако́ні ска́зано; *нарушат закон* - ламáти пра́во, переступáти зако́н; *обратное действие -на* - зворóтна сила зако́ну; *по -ну* - згі́дно з зако́ном, як зако́н велить, пра́вно; *полное собрание -нов* - по́вна збі́рка зако́нів; *поступать по -ну* - чинити, дія́ти пра́вно; *предусмотренный -ном* - передба́чений у зако́ні; *прилагать, применять закон* - застосо́вувати зако́н; *противный -ну* - суперече́ний зако́нові; *противоречащий -ну* - суперече́ний зако́нові, що пере́чить зако́нові.

Законовертыва́ть, -това́ть (бумаги) - заковерто́вувати, заковертува́ти.

Законник - зако́нник (-ка).

Законно - пра́вно, зако́нно, по зако́ну.

Законность - пра́вність (-ности), зако́нність (-ности).

Законный (о порядке, требовании) - зако́нний, пра́вний.

Законоблюсти́тель - праводо́глядач (-ча).

Законоблюсти́тельный (об органе) - праводо́глядчий.

Законовед - правозна́вець (-вця), за́конозна́вець (-вця), пра́вник (-ка).

Законоведение - правозна́вство, за́конозна́вство.

Законода́тель - праводо́вець (-вця), за́конода́вець (-вця).

Законода́тельный (о мерах) - праводо́вчий, за́конода́вчий, за́конода́тний.

Законода́тельство - праводо́вство, за́конода́вство.

Закономе́рный (о связи) - за́кономі́рний; (юрид.) - правомі́рний.

Законополо́жение - зако́н (-ну).

Законопреступник, -ни́ца - праволо́мець (-мця), праволо́м(н)и́ця, пересту́пник зако́ну.

Законопроє́кт - проє́кт зако́ну, за́конопроє́кт (-ту).

Законотолковате́ль - з'ясува́ч зако́ну, за́коноз'ясува́ч (-ча́).

Законтрактовыва́ть, законтрактова́ть, -ся - законтракто́вувати, законтрактува́ти, -ся.

Закрепля́ть, -пи́ть - закрі́пляти, закрі́пити.

Закругля́ти, -ли́ть (цифры) - закругля́ти, закру́глювати, закругли́ти.

Закрыва́ть, -кры́ть - 1) (*прекращать*) - закривáти, закрити, припиня́ти, припини́ти; (*упразднять*) - касува́ти, скасува́ти, закривáти, закрити; з. *воду, электричество* - припиня́ти во́ду, елє́ктрику; з. *заседание* - закривáти засі́дання; з. *кредит* - закривáти кредит; з. *подписку* - закривáти передпла́ту; з. *прием грузов* - припиня́ти прийма́ти ванта́ж; з. *список ораторов* - припиня́ти записува́ти про́мовців, бі́льше не записува́ти

- промóвців; *предприятие решено закрыть* – вирішено закрити підприємство; 2) (*затворять*) – зачиняти, зачинити; (*временно закрывают учреждение, заведение*) – зачиняти, зачинити; *клуб закрыт на летнее время (о помещении)* – клуб на літо зачинений; 3) (*глаза на что*) – заплющувати, заплющити.
- Закрытый** (*о заседании, спектакле*) – закритий; (*о дверях*) – зачинений.
- Закупать, -пить** – закупóвувати, закупити.
- Закупка** – 1) (*покупка*) – за́куп (-пу), за́купка, по́купка; 2) (*действ.*) – купува́ння, закупóвування, за́куп (-пу), купівля.
- Закупной** (*о материале, продуктах*) – закупний.
- Закупочный** (*об аппарате*) – за́купчий.
- Закупщик, -щица** – за́купник (-ка), за́купниця.
- Зал** – за́ля; з. *для чтения* – чита́льна за́ля; з. *зрительный* – за́ля для глядачів; з. *концертный* – за́ля на концерти, концертова за́ля; з. *лекционный* – лекці́йна за́ля; з. *ожидания* – за́ля чека́ти, чека́льня.
- Заламывать, -ломить (цену)** – заправляти, пра́вити, запра́вити.
- Залежалый, залежавшийся** (*о товаре*) – лежа́лий, залéглий, залежа́лий.
- Залежь** (*в делах*) – залéглисть (-лости), залéгле.
- Залог** – 1) заста́ва, застанóва; *в залог отдать* – заста́вити, відда́ти (на) в заста́ву, під заста́ву; *освободить из-под -га* – викупити з заста́ви; *отданное в залог* – заста́вщина; *под залог* – під заста́ву; *состоящий в -ге* – заста́влений, що є в (на) заста́ві, заставний; 2) (*гарантия денежная и иная*) – за(по)ру́ка; **-гом этого является** – запору́ка цьо́го є; 3) (*пари*) – за́клад (-ду); *идти в залог* – іти, піти на за́клад, битися, побитися об за́клад, заклада́тися, закла́стися з ким.
- Залоговой** (*об обязательстве, квитанции*) – заставний.
- Залогодатель, залогодательница** – заста́вник (-ка), заста́вниця.
- Залогодержатель, -ница** – заставодéржець (-жця), заставодéржиця; (*залогоприниматель*) – заставоéмець (-мця), заставоéмиця.
- Заложение** (*от гл. «заложить»=«основать»*) – заснува́ння; з. *текущих записей* – заснува́ння потóчних за́писів.
- Заложник, -ница** – заста́вленець (-нця), заста́вленник (-ка), заста́влениця, зару́чник (-ка), зару́чниця.
- Замедление** – га́янка, (за)га́яння, зага́й (-гаю) (Г); (*об уменьшении темпа*) – спові́льнення, спові́льніння; *без -ния* – не га́ючись, неба́вом; *в случае -ния* – якщо́ бу́де зага́яння, якщо́ зага́ється; з. *темпа работы* – спові́льнення, спові́льніння те́мпу в робо́ті, зме́шення те́мпу в робо́ті; з. *собирания паевого капитала* – га́янка у збира́нні пайово́го капіта́лу.
- Замедленный** (*о телеграмме*) – зага́яний; (*о темпе работы*) – пові́льний, спові́льнений.
- Замедлять, -лить** – га́ятися, зага́ятися, баритися; (*задерживать что*) – га́яти, приде́ржувати, приде́ржати що; з. *движение* – приде́ржати рух; *не замедлим ответить* – не га́ючись, відпові́мо.
- Замен, замена** – 1) замі́на, замі́н (-ну); 2) (*заместительство*) – заступа́ння.
- Заменять, -нить** – заміняти, замі́нити на що; (*замещать*) – заступа́ти, заступити, става́ти, ста́ти за ко́го.
- Заместитель** – засту́пник (-ка).
- Заместительство** – засту́пництво; (*замещение*) – засту́плення.
- Заметна** – замі́тка, нотáтка; (*в газете*) – замі́тка; **-ки карандашом, карандашные** – нотáтки олівце́м; *быть в -ке* – бу́ти (стояти) на замі́тці.
- Заметный** (*о случае*) – примі́тний, помі́тний; (*значительный, о размере*) – чима́лий; *стать -ным* – позна́читися.
- Замечание** – 1) (*примечание*) – ува́га, заува́ження; з. *уместное* – слу́шна ува́га; *иметь на -нии* – ма́ти на ува́зі (на о́ці); 2) (*дисциплинарное*) – заува́ження; (*действ.*) – заува́жування, заува́ження; з. *строгое* – сувóра дога́на; *делать -ние* – робити, зробити заува́ження, заува́жувати, заува́жити.
- Замечать, -метить** – 1) (*отмечать*) – зазнача́ти, зазна́чити, познача́ти, позна́чити; 2) (*видеть, наблюдать*) – поміча́ти, помі́тити, спостері́гати, спостерегти, заува́жувати, заува́жити; *замечу при этом* – скажу́ до цьо́го, заува́жу до цьо́го; 3) (*делать замечание*) – робити, зробити заува́ження, заува́жувати, заува́жити.
- Замешательство** (*смущение*) – збенте́ження; 2) (*в делах*) – перебі́й (-бо́ю); (*минутное в делах*) – перебі́й на хвилину.
- Замешивать, -шать** (*впутывать*) – впу́тувати, впу́тати.
- Замешиваться, -шаться** (*впутываться*) – втруча́тися, втру́титися, устрява́ти, устря́ти.

- Замещать, -местить** – 1) (кого) – заступати, заступити когось; 2) (заменять что чем) – замінити, замінити, заміщати, замістити; 3) (должность кем) – призначати, призначити когось на посаду; *должность не замещена* – на посаду не призначено, посада вільна.
- Замок** (в выражении), **под замком** (держатъ) – за замком.
- Замужество** – заміжжя; *состоятъ в -ве* – бути одруженою.
- Замужняя** – заміжня, одружена.
- Занимать, -нять** – 1) (одалживать) – позичати, позичити в когось, комусь; 2) (квартиру) – займати, зайняти; 3) (должность) – заступати, заступити посаду, бути на посаді, мати посаду; *я занимаю должность делопроизводителя* – я працюю за діловода, на посаді діловода; 3. *высокое положение* – бути на великій посаді, мати великий уряд; 3. *место* – забирати, забрати, місце; (о лице) – займати, зайняти місце; (должность) – мати посаду; 3. *время* – брати, забирати час.
- Заниматься, -няться** – 1) (чем) – робити що, працювати коло чого, жити з чого; 3. *выполнением чего* – виконувати що, (почати) виконувати що; 3. *каким-либо делом* – бути при якому ділі; 3. *какой-либо деятельностью* – працювати в якій галузі; 3. *составлением чего* – складати що, працювати над складанням чого, складаючи що; 2) (в значении – иметь какую-либо профессию); 3. *врачебной практикой* – жити з лікарської практики, лікарювати; 3. *земледелием* – хліб робити, працювати коло землі, жити з хліборобства; 3. *комиссионерскими делами* – комісіонерувати (Н), факторувати; 3. *коммерцией* – комерціювати; 3. *научной деятельностью* – працювати в науковій галузі, працювати науково; 3. *ремеслом* – ремісникувати, жити з ремесла; 3. *спекуляцией* – спекулювати; 3. *торговлей* – крамарювати; 3. *учительством* – учителювати; 3) (учиться) – учитися; 4) **-ться с учеником** – вчити учня.
- Заносить, нести** – 1) занести, занести (що куди); 2) (в книгу) – заводити, завести, вписувати, вписати; 3. *в протокол* – вписувати, вписати, записувати, записати до протоколу; 3. *в счет* – вписувати, вписати в рахунок, до рахунку.
- Занумеровывать, -вать** – занумерувати, занумерувати.
- Занятие** – 1) (работа) – праця, робота; (школьное обучение) – навчання; (занятие ученика) – вчиття; (состояние при деле) – придільність (-ности) (Н); 3. *личное* – особиста праця; 3. *населения* – на чому працює людність, над чим (коло чого) працює людність, що робить (з чого живе) людність; 3. *основное* – основна праця; 3. *профессиональное* – професія; 3. *ремеслом* – ремісникування; 3. *торговлей* – крамарювання; 3. *учительством* – учителювання; *ваше -тие?* – при якому ви ділі?; *род -тий* – праця, професія; *часы -тий* – робітні, урядові години; *человек без определенных -тий* – людина без певної праці, без певної придільності (Н), людина не при ділі; *человек, имеющий (определенное) -тие* – людина при (певному) ділі, придільна (Н) людина; 2) (должности) – заступання; *подготовленность к -тию должности* – підготованість (щоб) заступити посаду (стати на посаду); *право на -тие должности* – право вступити (стати) на посаду; 3) (квартиры) – займання, зайняття.
- Занятый** – 1) (одолженный, о вещи, о деньгах) – позичений; 2) (о месте, квартире, телефоне и т. п.) – зайнятий, не вільний; *место занято* – місце не вільне; 3) (не имеющий времени) – за ділом, за роботою; *мы так заняты* – у нас стільки роботи; *он занят этим делом* – він працює коло цієї справи; *я занят* – я працюю, мені ніколи.
- Заочно** – взіачі.
- Заочный** (о решении) – (в)завічний.
- Запаздывать, -поздать** – запізнюватися, запізнитися, спізнюватися, спізнитися.
- Запас** – запас (-су); *в (на) запас* – про запас; *видимые запасы* – навічні запаси; *отложенный в запас* – покладний; *солдат -са* – запасник (-ка).
- Запасной, запасный** (о капитале) – запасний, про запас.
- Запечатывать, -тать** – запечатувати, запечатати; 3. *в конверт* – заковертувати, заковертувати.
- Запирать** – замикати, замкнути.
- Записка** – 1) записка; (действ.) – записування; (в книги, списки) – вписування; 3. *докладная* – доповідна записка, писана доповідь; 3. *объяснительная, пояснительная* – поясняльна записка, записка на пояснення, писане пояснення; 3. *служебная* – уряднича записка, службова записка; 2) (заметка) – нотатка.
- Записки** – записи, записки.
- Записник, -ца, записыватель, -ница** – записувач, записувачка.
- Записывать, -сать** – записувати, записати; (в книги, списки) – вписувати, вписати, заводити, завести (до книг, до списків); 3. *в протокол* – до протоколу вписувати, вписати,

запротоколювати, за протоколювати; з. *в расход* – записувати на вибуток; з. *на приход* – записувати на прибуток; з. *на счет* – записувати на рахунок.

Запись – запис (-су); (*действ.*) – записування, запис (-су), вписування, впис (-су); з. *бухгалтерская* – бухгалтерський запис; з. *дарственная* – даровизний лист; з. *дозволительная* – запис про дозвіл, дозвільний запис; з. *закладная* – заставний лист; з. *запродажная* – запродажна, запродажний лист (запис); з. *из документов* – запис на підставі документів; з. *маклерская* – маклерський запис; з. *метрическая* – метричний запис; з. *мировая* – мирова; з. *обратная* – зворотний запис; з. *погодные* – річні записи; з. *раздельная* – (по)дільчий лист; з. *сторнировочная* – сторновний запис; з. *счетная* – рахунковий запис, запис рахункам; з. *уровнительная* – урівняльний запис; з. *уступочная* – відступний запис; *при -си* – записуючи, коли записують; *производит запись* – записувати, записати, вписувати, вписати.

Запломбировать – запломбувати.

Заповедник – непорушенець (-нця) (*Н*), непорушнина (*Н*), первісник (-ка) (*Н*).

Заповедный (*об участке*) – непорушний, заказаний, заборонений.

Заподозревать, -зрять – підозрювати, запідозрити.

Заподозренный – підозрений, кого підозрюють, на кого є підозрення, на кого мають призру.

Запоздание – запізнення, спізнення, припізнення; *являются, прибывают с -нием* – приходити, прибувати запізнаючись (запізнившись, спізнившись).

Заполнять, -нить – заповнювати, заповняти, заповнити; з. *анкету* – відповідати, відповісти на анкету.

Запрашивать, -просить – 1) (*спрашивать предварит.*) – запитувати, запитати, робити, зробити запит; 2) (*о цене*) – правити, заправляти, заправити.

Запрет – заборона, заказ (-зу).

Запретный – заборонений, заказаний.

Запретительный (*о распоряжении*) – заборонний, заказовий, заказник.

Запретчик – заборонець (-нця).

Запрещать, -реть – боронити, забороняти, заборонити, заказувати, заказати; *вход -тся* – не вільно (заборонено, заказано) входити.

Запрещение – заборона; *налагать -ние* – забороняти, накладати заборону; *снимать, снять -ние* – касувати, скасувати заборону.

Запрещено – заборонено, не вільно, не дозволено.

Заприходовать – заприбуткувати, записати на прибуток.

Запродавать, -дать – запродавати, запродавати, запродати.

Запродажа – запродаж (-жу).

Запродажная – запродажна, запродажний лист(запис).

Запрос – 1) запит (-ту), запитання; *входит с -сом* – вдаватися з запитом (запитуючи, запитавши); 2) (*о цене*) – справа, зацінка; *цены без -са* – ціни без торгу, сталі ціни; 3) (*потребность*) – потреба; **-сы рынка** – потреби ринку.

Запускать, -стить (*дело*) – занедбувати, занедбати, запускати, запустити, занехаявати, занехаяти, занехати.

Запутывать, -тать – заплутувати, заплутати.

Запущение – занедбання; *в состоянии -ния* – занедбаний, запущений, занехаяний.

Зарабатывать, -ботать – заробляти, заробити.

Зарабатывающий (*живущий заработком*) – зарібник (-ка), зароблящий (*Г*).

Заработный (*о плате*) – заробітний, зарібний.

Заработок – заробіток (-тку), зарібок (-бку); (*отхожие промыслы*) – заробітки; з. *побочный* – побічний (побічний) заробіток, заробіток на стороні; з. *посторонние* – побічні заробітки; з. *случайный* – випадковий заробіток, зарібок; *дающий -ток* (*о деле, местности, где можно найти заработок*) – заробітний; *идуший на -тки, ищущий -тка, работающий только для -ка* – заробітчанин (-на); *имеющий, хорошие -тки* – зароботящий; *ходит на -тки* – ходити на заробітки, зарібкувати.

Зарекомендовывать, -довать – зарекомендувати, зарекомендувати; з. *себя хорошим работником* – зарекомендувати себе, як доброго робітника.

Заручаться, -читься чем – забезпечувати, забезпечити собі що; з. *согласием* – забезпечувати собі згоду.

Засвидетельствовать – засвідчити, посвідчити; з. *акт* – засвідчити акт.

Заседание – засідання, рада; з. *вечернее* – вечірнє засідання, вечірня рада; з. *закрытое* – засідання неприлюдне (закрите), закрыта (неприлюдна) рада; з. *пленарное* – пленарне,

повне засідання, пленарна рада; з. *открытое (при открытых дверях)* – засідання прилюдне, прилюдна рада; з. *соединенное* – сполучене (об'єднане, спільне) засідання, спільна рада; з. *утреннее* – (в)ранішнє засідання, (в)ранішня рада; з. *экстренное* – нагальне засідання, позачергове засідання; нагальна, позачергова рада; в **-нии** – на засіданні, на раді; *закрывать заседание* – закривати раду, засідання; *объявляю -ние открытым* – оповіщати, що засідання почалося; що рада почалася; *открывать заседание* – відкривати (починати) раду, засідання; *очередное -ние* – чергова рада, чергове засідання; *предстоящее -ние* – наступна рада, наступне засідання; *следующее -ние* – наступне (дальше) засідання.

Заседатель, -ница – радник (-ка), радниця.

Заседать (*участвовать в заседании*) – радувати, (Г) засідати.

Заселенность – заселеність (-ности), залюдненість (-ности).

Заселять, -лить – заселяти, заселити; (*о заселении людьми*) – залюднювати, залюднити.

Заслуга – заслуга; *ставить в -гу* – ставити, поставити, покладати, покласти на заслугу ком'ю.

Заслуженный (*о деятеле, профессоре*) – заслужений, вислужений.

Заслуживать, -жить – заслужувати, заслужити, вислужувати, вислужити: (*чего*) – заслугувувати, заслужити на що; з. *особенного внимания* – бути вартим особливої уваги; *он -вает того, чтобы...* – він вартий того, щоб...; він заслугує, заслужив на те, щоб...

Заслушивать, -шать – слухати, вислухувати, вислухати; (*на суде*) – розбирати, розібрати.

Засрочный – позатермінбовий, позареченцевий.

Застава (*таможенная*) – митниця.

Застой – стоянина (Н); з. *в делах* – стоянина в справах; з. *в торговле* – безторжя; з. *на мельнице* – безмливія; *в совершенном застое (дело)* – зовсім без руху, зовсім стоїть; зовсім стало.

Застраивать, застроить – забудовувати, забудувати.

Застраховывать, -ховать – убезпечувати, убезпечити.

Застройка – забудова, забудовання.

Застройщик – забудовник (-ка).

Заступник, -ница – заступник (-ка), заступниця, оборонець (-нца), оборонниця.

Засчитывать, -тать – зараховувати, зарахувати.

Засылать, -слать – засилати, заслати.

Затворять, -рить – зачиняти, зачинити.

Затишье (*в выражениях*) «з. на фронте» – тихо на фронті; з. *на рынке* – мало торгу, малоторжя.

Затоваривать, затоварить, -ся – затоварювати, затоварити, закрамовувати, закрамувати, -ся.

Затрагивать, -тронуть – зачіпати, зачепити, порушувати, порушити; з. *вопрос* – порушувати справу; з. *вскользь* – казати, сказати, згадувати, згадати між іншим; з. *чьи-либо интересы* – стосуватися до чий інтересів, зачіпати чий інтерес.

Затрата – витрата; (*действ.*) – витрачання; з. *производительные* – продуктивні (доцільні) витрати; *производит -ты* – витрачати, робити витрати.

Затрачивать, -ратить – витрачати, витратити.

Затребовать – поставити (подати) вимогу на що; запропонувати подати що, наказати що зробити. **Затребовали представления сведений** – вимагають подати (щоб подано) відомості.

Затруднение – трудність (-ности), труднота, трудності (-щів); (*помеха*) – перешкода; з. *денежное* – грошова скрута, скрута на гробі; *главное -ние заключается в...* – найбільша перешкода (є) в...; *быть в -нии* – вагатися; (*материально*) – бути в скруті; *быть в денежном -нии* – бути в грошовій скруті; *встречать -ния* – натрапляти, натрапити на трудності; *перешкоды; встречались -ния* – були (траплялися) трудності, перешкоди; *испытать -ние* – зазнавати труднот; *после долгих -ний* – по великих перешкодах (труднотах); *поставить в -ние* – завдати трудності; *сопряженный с -ми* – зв'язаний, сполучений з труднотами, труднотний; *это сопряжено с большими -ми* – це зв'язане, сполучене з великими труднотами.

Затруднительный (*о деле, вопросе*) – трудний; (*материально, о положении*) – сутужний, скрутний.

Затруднять, -нить – кого утрудняти, утрудните, клопотати, заклопотати кого; (*ставать препятствия*) – перешкоджати, перешкодити ком'ю.

Затрудняться, -ниться – 1) (*брать на себя труд*) – клопотатися; *не стоит -ться* – не

- варту клопотатися; 2) (*не решаться*) – вагатися, завагатися; 3. *в выборе решения* – вагатися вирішити; *затрудняюсь Вам ответить* – мені важко (не легко) Вам відповісти.
- Затягивать, -тянуть** (*дело*) – тягти, затягати, затягти.
- Затяжка** (*дела*) – проволока із справою, гаяння справи.
- Заурядный** (*о деле, факте*) – звичайний; (*о лице*) – середній.
- Захват** – захоплення, загáрбання.
- Захватывать, -ватить** – захоплювати, захопити, загáрбувати, загáрбати.
- Захватчик, -чица** – загáрбач (-ча), загáрбачка.
- Захожий** (*о пришлом элементе населения*) – зайшлий.
- Зачеркивать, -кнуть** – закрéслювати, закрéслити.
- Зачерчивать, -ртить** – зарисóвувати, зарисувати.
- Зачет** – зараховання, зáлік (-ку); (*действ.*) – зараховування, зарахування; *в зачет, с -том* (*выдать*) – зараховуючи, зарахувавши; (*получить*) – з зарахуванням; *не в зачет* (*выдать*) – не зараховуючи; (*получить*) – без зарахування; *с -том вашего счета за вами долг 120 рублей* – коли зарахувати ваш рахунок, довг ваш становитиме 120 карбóванців.
- Зачетный** (*об испытаниях*) – залічний, на зарахування, на залічення; (*о книжке*) іспитóвий.
- Зачинщик, -чица** – призвóдник (-ка), призвóдниця.
- Зачисление** – 1) (*засчитывание*) – зараховування, зарахування, залічування, залічення; 2) (*на должность*) – призначання, призначення, зачислення; *постановление о -нии на должность* – ухвала призначити (зачислити) на посаду; *с -нием на должность* (*нового лица*) – коли (як) призначено на посаду, призначивши на посаду...
- Зачислять, -лить** – 1) (*засчитывать*) – зараховувати, зарахувати, залічувати, залічити; 2) (*на должность*) – призначати, призначити, зачисляти, зачислити на посаду.
- Зачитывать, -честь** – зараховувати, зарахувати, залічувати, залічити.
- Зачитывать, -читать** (*протокол, постановление*) – читати, прочитувати, прочитати.
- Защита** – 1) оборóна, зáхист (-ту); *выступить, подниматься, вставать на* (*в*) **-ту** (*кого, чего*) – ставати, стати до оборóни, в оборóні когó, чогó; обставати, обстати за ким, за чим; заступатися, заступитися за когó; *говорить в -ту* (*кого, чего*) – говорити в оборóні когó, чогó, промовляти за ким, за чим; 2) (*заграждение*) – заслóна, зáхист (-ту).
- Защитительный** (*о речи*) – оборóнний; (*предохраняющий, о заграждении*) – захисний; (*о знаке*) – охорóнний.
- Защитник, -ница** – оборóнець (-нця), оборóнниця; застúпник (-ка), застúпниця; захисник (-ка), захисниця; 3. *на суде* – правозастúпник (-ка), правозастúпниця.
- Защитный** (*о доводе*) – оборóнний; (*предохраняющий, о цвете*) – захисний.
- Защищать, защитить, -ся** – боронити, обороняти, оборонити, захищати, захистити, -ся.
- Заявитель, -ница** – заявник (-ка), заявниця.
- Заявка** (*предъявление*) – пóказ (-зу), подання; **-ка** *паспортов* – реєстрування паспортів.
- Заявление** (*кому*) – заява до когó; 3. *в писанной форме* – писана заява, заява на письмі; 3. *нотариальное* – нотаріальна заява; 3. *отказ* – заява про відмовлення (про зречення); 3. *словесное* – усна заява, заява на словах; *по -нию* (*давать справки*) – на заяву; *заключение по -нию* – висновок на заяву; *по Вашему -нию* (*выходит, что*) – з Вашої заяви; *сделать -ние* – скласти заяву, заявити.
- Заявлять, заявить, -ся** – заявляти, заявити, -ся; 3. *иск* – закладати, закласти пóзов; 3. *мнение* – подавати, подати думку; 3. *о своем согласии* – зголóшуватися, зголоситися; 3. *себя наследником* – зголóшуватися, зголоситися до спáдщини.
- Заявщик** (*паспортов*) – реєструвач (-ча).
- Звание** – стан (-ну).
- Звездины** – зорини (-рин).
- Звено** – лánка, кiльцé.
- Зверинец** – звiринець (-нця).
- Звонок** – дзвiнóк (-нка); 3. *к дворнику* – дзвiнóк до двiрникá; *по -ку* (*являются*) – на дзвiнóк.
- Здание** – будинок (-нку); (*каменное*) – кам'яниця; 3. *школьное* – будинок на шкóлу, шкiльний будинок.
- Здравоохранение** – охорóна здорóв'я.
- Зеленщик, -щица** – зеленяр (-ра), зеленярка.
- Земельный** (*о наделе*) – земéльний.
- Землевладелец, -лица** – землевлáсник (-ка), землевлáсниця.
- Землевание** – землеволóдiння.
- Земледелец** – хлiборóб (-ба).

- Земледелие** – хліборобство; **заниматься -лием** – хліборобити, хліб робити.
- Землемер** – землемір (-ра), мірчий (-чого).
- Землепользование** – землекористування.
- Землепользователь, -нища** – землекористувач (-ча), землекористувачка.
- Землеустроитель** – землевпорядник (-ка).
- Землеустроительный** (о комиссии) – землевпорядний.
- Землеустройство** – землевпорядження.
- Земля** – 1) земля, ґрунт (-ту); з. *неудобная* – непридатна земля; з. *огородная* – городня земля; з. *пахотная* – орна земля, нив'я (Г); з. *полевая* – польова́ земля; з. *пустующая* – гуляща земля; з. *сенокосная* – сіножатна земля, сіножать; з. *удобная* – ужиткова (придатна) земля; з. *усадебная* – садиба, садибна земля; 2) (*страна*) – країна, край (краю).
- Зерновой** (*продукт*) – зерновий.
- Зерноочистительный** (*об аппарате, складе*) – зерноочисний.
- Зернохранилище** – зерносківище.
- Злодеяние** – лиходійство, злочинство, злочин (-ну).
- Злонамеренность** – зловмисність (-ности).
- Злонамеренный, злостный** (о поступке) – зловмисний, підступний.
- Злоумышленник, -нища** – зловмисник (-ка), зловмисниця.
- Злоумышленный** (о поступке) – зловмисний.
- Злоупотребление** (*чем*) – 1) зловживання чого́; з. *по службе* – зловживання урядовця, уживання уряду на зле; 2) (*неумеренное употребление*) – надуживання, надужиття чого́; з. *властью* – надуживання вла́ди.
- Злоупотреблять, -бить** (*чем*) – зловживати, зловжити чого́, вживати на зле, на зле вжити; (*неумеренно употреблять*) – надуживати, надужити чого́; з. *доверием* – зловживати довіри.
- Знак** – 1) (*признак*) – знак (-ку), озна́ка; з. *межевой* – межовий знак, копéць (-пця); з. *надстрочный* – надрядковий знак; *знаки граничные* – межеві, граничні зна́ки; з. *денежный* – грошовий знак; з. *сигнальный* – гасло, гасловий знак; *в знак чего-либо* – на знак, на озна́ку чого́; 2) (*пометка*) – за́значка; з. *погасительный* – тамівка (Н), значкі́вка (Н); з. *препинания* – розділовий знак; 3) (*знак отличия*) – відзна́ка.
- Знакомить, ознакомить** *кого с чем* – давати, да́ти обізнáтися кому з чим, знайо́мити, познайо́мити кого з чим.
- Знакомиться, познакомиться** *с кем, с чем* – знайо́митися познайо́митися, зазнайо́млюватися, зазнайо́митися з ким, з чим; (*ознакамливаться*) – обізнава́тися, обізнáтися з чим, на чо́му, знайо́митися, познайо́митися з чим; дізнава́ти, дізнáти що.
- Знакомство** – 1) (*ознакомление*) – обізнава́ння; 2) (*ознакомленность*) – обізнані́сть (-ности), знайо́мство; *иметь -ство* – ма́ти знайо́мство; *свести -ство* – познайо́митися з ким.
- Знаменательный** (о дне) – знаме́нний, показний.
- Знаменитый** (*об ораторе*) – знаменитий, славнозві́сний.
- Знамя** – знаме́но, пра́пор (-ра); *выставляют -мя* – викида́ти, викинути пра́пора.
- Знание** – знáння; *нельзя отказать докладчику в -нии дела* – не мо́жна заперéчити, що доповідáч зна́є спра́ву (зна́ється на спра́ві).
- Знаток** – знаве́ць (-вця); *быть -ком по части чего* – знáтися на чо́му.
- Знать** – знáти, віда́ти; з. *делать что* – вмíти чого́; з. *толк в чем* – знáтися на чо́му, розумі́тися на чо́му; *дать -ть кому* – спові́стити ко́го, да́ти знáти ко́му.
- Значение** – 1) (*смысл*) – знáчення, змі́ст (-ту); з. *этого закона* – знáчення (змі́ст) цьо́го зако́ну; 2) (*важность*) – знáчення, вага́, сила; з. *служебное* – помі́чне знáчення; *иметь -ние* – знáчити, ма́ти знáчення, ва́жити, ма́ти силу, ма́ти вагу́; *иметь большое -ние* – ба́гато ва́жити, великова́жити; *иметь первостепенное -ние* – бу́ти першорядним; ма́ти першорядну вагу́; *иметь ударное -ние* – бу́ти нага́льним, ма́ти бойове́ знáчення; *потеряют -ние* – втра́тити чинні́сть, вагу́, знáчення, унева́жнитися; *придавать -ние чему* – надава́ти ваги чо́му; *придавать мало -ния чему* – надава́ти ма́ло ваги чо́му, легкова́жити що; *приобретать -ние* – набува́ти знáчення (ваги), ува́жнюватися; 3) (*матем.*) – ва́ртість (-тости); з. *приближенное* – набли́жена ва́ртість; з. *числовое* – числова́ ва́ртість.
- Значит** – о́тже, о́тож, вихо́дить.
- Значительный** – 1) (*о величине*) – чимáлий; 2) (*о личности*) – значний, визначний, ва́жний.
- Значить** – 1) (*означать*) – знáчити, озна́чувати; 2) (*иметь знач.*) – ва́жити, силу (вагу́) ма́ти.
- Значиться** (*числиться*) – бу́ти; з. *по списку в квитанции* – записано в списку, в квіта́нції;

товар значиться в описи – крам є в опису, крам занесений до опису.

Знаючий (о сведущем лице) – що знається на чому, тямущий, знающий, досвідчений.

Зодчий – будівничий (-чого).

Золото – зóлото; з. *настоящее* – щире, сýте зóлото; з. *чистое* – щире зóлото; в **-те** (*исчислять*) – зóлотом, на зóлото.

Зона – зóна, смýга.

Зрелище – видóвище; з. *театральное* – вистáва; з. *увеселительное* – весéле видóвище.

Зрение (в выражении) «с точки зрения» – з пóгляду; с *этой точки -ния* – з цьóго пóгляду.

Зритель, -ница – глядáч (-ча), глядáчка.

Игнорировать – ігнорувáти, сов. – зігнорувáти що, не зважáти, сов. – не звáжити на що; (*пренебрегать чем*) – нéхтувати, сов. – знéхтувати що.

Игра – (і)грá; (*действ.*) – грáння; *и. азартная* – газардóва гра; *и. карточная* – гра в карт(и); *и. на повышение* – гра на пiдвищення; *и. на понижение* – гра на зниження.

Идти, пойти – 1) (*куда, к кому, за кем, за чем, на кого, на что*) – іти, піти (куди, до кóго, по кóго, по що, на кóго, на що); *и. вперед (прогрессировать)* – поступáти, поступити; *и. впереди (предводительствовать)* – пéред вести, передувáти; *и. к лучшему, улучшаться* – на дóбре йти(ся) на дóбре клáстися; *и. к чему (к добру)* – іти(ся) на що (на дóбре); *и. по стопам чьим* – іти (за) чийм слiдом, іти за чийм прикладом; *идет время* – час минáє, спливáє; *идет к тому, что...* – ідéться до тóго (на те), що; 2) (*соглашаться на что*) – приставáти, пристáти, пускáтися, пуститися, іти, піти на що; 3) (*начаться*) – піти, почáтися; *пошли разногласия* – пішло на нéлад, почáвся нéлад.

Иждивенец, -нка – накóштник (-ка) (Н), накóштниця (Н).

Иждивение – кошт (-ту); **-нием** – кóштом; *иметь на -нии кого* – утримувати своїм кóштом когó; *состоят на -нии* – жити кóштом когó.

Иждивенческий (о положений) – накóштницький (Н).

Из(о) – (і)з, зі, зо; *изо всех сил* – як мóга, чимдужч, з усієї сили, щосили; *изо дня в день* – день-у-дéнь, день-придні; *из своего состава* – у-поміж сéбе, у-поміж свóго склáду; *из среды кого* – -поміж, -посерéd кóго.

Из-за – 1) (*откуда*) – з-за, з-поза; 2) (*по причине*) – чéрез (кóго, що), за (ким, чим); *из-за вас* – чéрез Вас, за Вáми; 3) *задля, ráди, для: работать из-за денег* – працювáти грóшей ráди, для грóшей.

Изба – хáта; *и. сборная* – збiрня.

Избач – хáтник (-ка).

Избавлять, избавить, -ся – визволяти, визволити, -ся; (*спасать*) – рятувáти. порятувáвати, вирятóвувати, вирятувати, -ся.

Избавляться, -виться от чего (отделяваться) – (по)збувáтися, (по)збúтися чого.

Избегать, -бежать чего – 1) обминáти, обминúти що, стерегтися, остерігáтися, остерегтися чого; (*уклоняться*) – ухилáтися, ухилитися від чого; *и. ошибок* – остерігáтися пóмилóк; 2) (*очуждаться*) – цурáтися когó, чогó.

Избежание (в выражении) «во избежание чего» – остерігáючись, обминáючи, щоб остерегтися чогó, обминúти що, запобігáючи, щоб запобігти чомú.

Избираемость – обирáність (-пости); *право -сти* – прáво бúти обраним; *частая -мость кого* – чáсте обирáння (вбирáння) когó.

Избиратель – вибóрець (-рця).

Избирательный (о списке) – вибóрчий.

Избирать, -брать – обирáти, обрáти, вибирáти, вибрати; *и. кого, кем* – обирáти когó (за), на кóго; *и. кого-либо подачей голосов* – обирáти, обрáти голосувáнням когó; *и. на должность* – обирáти на úряд (на посáду); *и. надлежащий путь к работе* – знайти налéжний спóсiб працювáти.

Избрание – обрáння.

Избранник, -ница – обрáнець (-нця), обрáнка, вибрáнець (-нця), вибрáнка.

Избранный (о представителе) – обраний, вибраний; (*отборный, об экземпляре*) – добiрний.

Избыток – надлишок (-шку), лишок (-шку), нáдмір (-ру). зайвинá; в **-ке** – здóбиль, нáдто багáто; **-ок рабочих рук** – зáйві робiтники; с **-ком** – з надлишком, нáдмір.

Избыточный (о запасе) – здóбильний (Н).

Известие – вість(сти), (з)вістка; *и. ответное* – відвість (-сти), відповість (-сти) (Н).

Известность – 1) (*в выражениях*); *привест в -ность* – вияснити, з'ясувáти; *ставит кого в -ность о чем* – повiдомляти когó про що, подавáти (комú), вiдати (що); с *приведением в -сть* – вияснiвши, з'ясувáвши; 2) (*слава*) – слáва; *пользоваться -ностью* – бúти вiдомою

(знаною, славнозвісною) людиною; *приобрести -ность* – стати відомим (знаним), уславитися, зажити слави.

Известный – 1) (о факте), відомий, звісний, знаний; 2) (определенный, о величине) – певний.

Извещать, -вестить кого – сповіщати, сповістити, повідомляти, повідомити когось, давати, дати знати комусь.

Извещение – оповіщення, оповістка, повідомлення про що; (действ.) – оповіщення, повідомляння; без **-ния** – безоповідно, не сповістивши; по **-нии** – сповістивши; по **-нию** явиться – на оповіщення (за оповіщенням, з оповіщення) прийти.

Извинение – 1) (перед кем) – перепрошення, (действ.) – перепрошування, перепрошення когось; 2) (кого) – пробачення, вибачення; (действ.) – пробачання, пробачення, вибачання, вибачення комусь; просить **-ния** – перепрошувати, просити вибачити; служить **-нием** – ставати, стати за виправдання, виправдувати, виправдати.

Извлекаемость – видобутність (-ности).

Извлекать, -влекь – видобувати, видобути, витягати, витягти, виймати, вийняти, вибирати, вибрати; у. деньги (из предприятия) – вибирати, вибрати гроші; у. доход – мати добуток з чого; у. выгоду – мати з чого зиск, користуватися, покористуватися з чого; у. пользу из чего – використовувати, використати що, мати користь з чого.

Извлечение – 1) (из протокола, книги) – витяг (-гу), випис (-су), виписка; путем **-ний** – витягом, на витяг; 2) (изымание) – вибірання; у. шаров из урны – вибірання кульок із урни; 3) извлечение доходов, пользы из чего – використання, використання чого; в целях из-ния прибыли – щоб мати зиск.

Извоз – фурманка; (занятие) – фурування фурманство; у. конный ломовой – возова, кінна фурманка, биндюжне фурування; у. легковой конный – візникування. Заниматься **-зом** – фурувати, фурувати.

Извозный (о промысле) – фурманський.

Извозчик – візник (-ка); у. ломовой – биндюжник, возовий фурман; у. легковой – легковик (-ка); у. одноконный – однокінний візник; у. пароконный – двокінний (парокінний) візник.

Извозчий (о свидетельстве) – візницький.

Извращать, -вратить (факты) – перекручувати, перекрутити.

Изготавливать, изготавливать, изготовить (производить) – вироблювати, виробляти, виробити; (приготовлять) – готувати, зготувати, виготовляти, виготовити.

Изготовитель – вироблювач (-ча), виготовувач (-ча).

Изготовление (изделие) – 1) виріб (-робу), робливо, вироблювання, вироблення, виріб (-робу); 2) (действие) – виготовляння, виготовлення, виготовіа.

Издавать, -дать – видавати, видати; у. издивением кого – видавати чиїм коштом.

Издание – 1) видання; у. годовое – річник (-ка); у. ежемесячное – (що)місячник (-ка); у. еженедельное – (що)тижневік (-ка); у. периодическое – часопис (-су), періодичне видання; у. повременное, периодическое – часопис (-су), періодичне видання; у. погодное – річник (-ка); 2) (действие) – видавання, видання.

Издатель, -ница – видавець (-вця), видавниця.

Издательский – 1) (о деятельности, плане) – видавничий; (принадл. издательству, о магазине) – видавницький; 2) (свойств. издателю) – видавецький.

Издательство – видавництво.

Изделие – виріб (-робу); (выработка) – виріб (-робу), робливо; **-лия кондитерские** – цукерні вироби, цукеркові вироби; **-лия кустарные** – домашні, домові, хатні вироби, саморобка; **-лия машинного производства** – машиніві вироби; **-лия необандероленные** – незабандеролені вироби; **-лия фабричные** – фабричні вироби; **домашнего -лия** – доморобний, саморобний, свого роблива.

Издельный (о работе) – закладний, відрядний, від штуки, від роботи.

Издельщик – закладник (-ка), відрядний (-ного).

Изддерживать, издержать, -ся – тратити, потратити, -ся, витрачувати, витрачати, витратити, -ся.

Изддержки – витрати; у. накладные – накладні витрати; у. по ремонту – витрати на ремонт; ч. производства – витрати на виробництво; у. путевые – витрати на дорогу, подорожні витрати; у. судебные – витрати на судівництво, судові витрати; возлагать **-ки** – покладати витрати; нести **-ки** – робити витрати, сплачувати витрати.

Изживать, -жить что (выводит из обихода) – позбуватися, позбутися чого, вибавляти, вибавити що; это необходимо изжить – треба позбутися цього.

Излагать, -ложить (дело) – викладати, викласти; (мнение) – висловлювати, висловити;

- (*содержание*) наводити, навести, переказувати, переказати; *и. в следующей редакции* – викласти так; *изложите в письменной форме* – подайте на письмі.
- Излечение** – лікування, вилікування; (*раны*) – гоїння, вигоєння.
- Излиневать** – полініювати, полініти.
- Излишек** (*остаток*) – лишок (-шку), (*излишнее*) – зайвіна; *и. при отдаче* – передаток (-тку); **с -ком** – надлишком.
- Излишество** – надмірність (-ности); (*неумер. пользование чем*) – надуживання чого.
- Излишне** – зайве, зайва річ; (*сверх меры*) – над міру; *и. говорит о том, что* – зайва річ говорити про те, що; (нема) що вже й говорити про те, що; *и. поступивший* – над міру надійшлий, зайво надійшлий; *и. разглагольствовать* – надто багато говорити.
- Излишний** (*о расходе*) – зайвий; (*сверх меры о требовании*) – надмірний.
- Изложение** – 1) виклад (-ду); *и. безукоризненное* – виклад бездоганный; 2) (*действ.*) – викладання; (*мысли*) – висловлювання; (*содержание*) – переказування, переказ (-зу); *и. обстоятельств дела* – викладання, переказування належного до справи.
- Изложенный** – викладений (*словами*) – висловлений; **-ное** в докладе – подане, з'ясоване в доповіді; *об -ном сообщается* – про зазначене повідомляємо (сповіщаємо).
- Изменение** – зміна, одміна; *и. существенное* – ґрунтовна одміна; *без -ния чего* – без зміни чого, не змінюючи чого; *во -ние чего (приказа)* – змінюючи що, на зміну чого, щоб змінити що; *вносит -ние во что* – змінити що, запроваджувати зміну до чого; *впредь до -ния настоящего пункта* – надалі до зміни цього пункту, поки буде змінений цей пункт; *неподлежащий -нию* – незмінний; *подвергаться -ниям* – зазнавати, зазнати змін, (з) мінятися, змінюватися, змінитися.
- Изменять, изменить, -ся** – 1) (з)міняти, змінювати, змінити; *и. своему слову* – ламати, зламати своє слово, не додержувати, не додержати свого слова; **-ся к лучшему** – на краще йти, кращати; 2) (*кому*) – зраджувати, зрадити когось.
- Измерение** – вимір (-ру); (*действ.*) мірання, виміряння.
- Измеривать, измерять, измерить** – міряти, зміряти, виміряти, виміряти.
- Измеритель** – вимірник (-ка).
- Измерительный** (*о приборе*) – вимірчий.
- Измышлять, измыслить** – вигадувати, вигадати.
- Изнасиловать** – зґвалтувати.
- Изнашиваться, -носиться** (*о машинах, механизмах*) – знюшуватися, зноситися, ужитковуватися, зужитися, спрацьбуватися, спрацюватися.
- Износ** (*в выражении*) «до -су» – до зносу.
- Изношенность** – знюшеність (-ности), зужиткованість (-ности).
- Изнурительный** (*о болезни, работе*) – виснажливий.
- Изобилие чего** – ряснота (*Сеқц.*), рясотá (*Сеқц.*), багато чого; «в -лии» – здобіль, багато, рясно.
- Изобиловать чем** – бути багатим на що, рясніти чим (на що); *книга изобилует печатками* – книга рясніє друкáрськими помилками.
- Изобличать, -чить что** – викривати, викрити що; (*кого в чем*) – доказувати на когось що.
- Изобличение чего** – викриття; (*кого*) – доказ на когось; (*действ.*) – викривання, викриття чого; доказування на когось.
- Изобретатель, -ница** – винахідник (-ка), винахідниця.
- Изобретать, -ресть** – винаходити, винайти.
- Изобретение** – винахід (-ходу); (*действ.*) – винайдення.
- Изолировать** – ізольовувати, ізольовати, відокремлювати, відокремити.
- Изоляция** – ізоляція, відокремлення; *и. строгая* – цілковита ізоляція.
- Израсходование** – витрачення, витратá.
- Израсходовать, -ся** – витратити, -ся; (*только о вещах*) – зужиткувати, -ся; *и. весь товар* – випродати весь крам, спродати геть (чисто) увесь крам; *бумага и чернила израсходовались* – папір і чорнила вийшли.
- Изрядный** (*о количестве, размерах*) – чималий.
- Изувечивать, -чить** – калічити, скалічити, покалічити.
- Изучать, -чить что** – вивчати, вивчити, студіювати, вистудіювати що; *и. язык* – вивчати, студіювати мову.
- Изъявлять, -вить** – виявляти, виявити; *и. согласие* – згоджуватися, згодитися, давати, дати згоду, погоджуватися, погодитися.
- Изъян** – вада, ганч (-чу); *находит -ны* – ганчувати, зганчувати.
- Изъяснять, -снить** – з'ясовувати, з'ясувати; вияснити, вияснити.

- Изъятие** (*исключение*) – ви́вняток (-ку); (*действ.*) – вилуча́ння; (*средств из предприятия*) – вибира́ння, вибрання; *без -тия* – без вивнятку, не вилуча́ючи; *в -тие закона* – як вивняток із закону; *в -тие из (общего правила)* – як вивняток.
- Изымать, изъять** – вилуча́ти, вилучи́ти; (*средства из предприятия*) – вибира́ти, вибрати; *и. из обращения* – вилуча́ти з о́бігу.
- Изыскание** – 1) (*отыскание*) – вишу́кування, винайде́ння; (*способов*) – добира́ння, добра́ння; *поручить -нке средств* – доручи́ти вишукати за́соби; 2) (*исследование*) – розвідува́ння; *и. железнодорожное* – залізни́че розвідува́ння; 3) (*научное*) – до́слід (-ду); (*действ.*) – дослі́джува́ння, дослі́дження.
- Изыскатель** – вишу́кувач (-ча); (*исследователь*) – дослі́дник (-ка).
- Изыскивать, -кать** – 1) вишу́кувати, вишукати; *и. способ* – добира́ти спо́собу; 2) (*научно*) – дослі́джувати, дослі́дити.
- Иллюстрация** – ілюстра́ція.
- Иллюстрировать** – ілюструва́ти.
- Именной** (*список*) – іме́нний.
- Именованье, -ся** – назива́ти, -ся, зва́ти, -ся.
- Иметь** – ма́ти; (*иметься*) – бу́ти; *и. место (бывает, происходит)* – бува́ти, трапля́тися; *имеется* – є, єсть; **-ся в виду:** а) (*принимается во внимание*) – береться на ува́гу; б) (*предполагается*) – є думка; *имеется в продаже* – продає́ться, є в про́дажу; *если в этих учреждениях -тся* – якщо ці уста́нови ма́ють, якщо в цих уста́новах є; *если -тся надобность* – якщо трéба, коли є потре́ба, в ра́зі потре́би; *не имеется* – нема́є; *если таковыя имеются* – якщо вони є; *имевший быть* – що мав бу́ти; *имевшийся* – що був; *имеющий быть* – що бу́де; *имеющийся* – що є; *все -щиеся* – всі, що є; **-щие место случаи** – випа́дки, що бува́ють, що трапля́ються; *села, -щиеся на территории района* – села, що в ме́жах райо́ну; **-щий силу (закон)** – чинний.
- Имитация** – іміта́ція, підрóблення.
- Импорт** (*ввоз*) – до́віз (-возу), імпóрт (-ту).
- Импортный** (*о товарах*) – дові́зний, імпóртóвий; (*о торговле*) довозо́вий, імпóртóвий.
- Импровизированный** (*о речи*) – імпровізо́ваний.
- Имущественный** – (*об ответственности*) – майно́вий.
- Имущество** – майно́, добро́; *и. приобретенное* – придба́не, нажите добро́, набу́ток (-тку), дорóбок (-бку); *и. выбывшее* – вибу́ле, занепа́ле, зужитко́ване майно́; *и. выморочное* – відумéрщина; *и. движимое* – рухо́ме майно́; *и. нажитое* – придба́не майно́, нажиток (-тку); *и. наследственное* – спадко́ве майно́; *и. недвижимое* – нерухо́ме майно́; *и. неоперационное* – неопера́ційне майно́; *и. неотчуждаемое* – невивласне́нне майно́; *и. отчуждаемое* – вивласню́ване майно́; *и. отчужденное* – вивласне́не майно́; *и. производительное* – майно́ продукці́йне; *бесполезная растрата, расточение -ва* – пере́від майна́, марнува́ння; **-ство обременено долгами** – на майні великі довги, ба́гато довгі́в.
- Имуций** (*о состоятельном лице*) – замо́жний, маю́чий, ма́єтний.
- Имя** – 1) ім'я, іме́ння; *и. подложное* – підмі́нне (підрóблене, фалшиве) ім'я; *по имени* – на ім'я; *от (моего) имени* – (мої́м) іме́нем, від мене; 2) (*известность*) – сла́ва, ім'я; *запятнать имя* – знесла́вити.
- Инвалид** – інвалі́д (-да).
- Инвалидность** – інвалі́дність (-ности).
- Инвентаризовать** – інвентаризува́ти.
- Инвентарный** (*об описи*) – інвента́рний; (*в сельском хозяйстве*) – ремане́нтний, інвента́рний.
- Инвентарь** – інвента́р (-рю); (*сельск.-хоз.*) – ремане́нт (-ту), інвента́р (-рю); *и. живой* – живий ремане́нт, худо́ба; *и. мертвый* – ме́ртваий ремане́нт, неживий ремане́нт; *списать -тарь, пришедший в негодность* – викресли́ти із списку інвента́р, що (став) неприда́тний.
- Индекс** – індекс (-ксу), пока́зник (-ка); *и. бюджетный* – бю́джетóвий і́ндекс; *и. групповой* – групо́вий і́ндекс; *и. мемориальный* – меморіа́льний і́ндекс.
- Индивидуальный** (*о карточке*) – індивідуа́льний, особóвий; (*об опыте*) – особистий.
- Индикатор** – і́ндика́тор (-ра), пока́зник (-ка); *и. предметный* – і́ндика́тор предме́товий.
- Индосамент** – і́ндосаме́нт (-нту).
- Индоссант** – і́ндоса́нт (-та).
- Индоссат** – і́ндоса́т (-та).
- Инженер** – інжене́р (-ра).
- Инициатива** – ініціа́тива, почин (-ну); *по -ве (возбудить дело)* – з ініціа́тиви, з почи́ну.

Инициатор – ініціатор (-ра), починач (-ча́).

Инкассатор – інкаса́тор (-ра).

Инкассировать – інкасува́ти.

Инкассо – інкасо́.

Инкриминировать – інкримінува́ти, привиняти, *сов.* – привинити, *сов.* – приінкримінува́ти, заінкримінува́ти.

Иногородец – з іншого міста, іномістець (-стця) (*Н*).

Иногородний (*о корреспонденте*) – іноміський, з іншою міста.

Иной в выражении: «по иному» – іна́кше, на іна́кше.

Иностранец – чужоземець (-мця), чужозёмка, чужинець (-нця), чужинка.

Иностранный (*об обычае*) – чужозёмний; (*о валюте*) – закордо́нний; (*о языке*) – чужий.

Инспектировать – інспектува́ти.

Инспектор – інспе́ктор (-ра).

Инспекция – інспе́кція.

Инстанция – інста́нція; *и. кассационная* – касаці́йна інста́нція; *в подлежащие -ции (передать): а) (в надлежащие)* – до нале́жних інста́нцій; б) (*в подчиненные*) – до підле́глих, підпорядко́ваних інста́нцій; *по -циям (проходит)* – інста́нціями, через інста́нції.

Институт – інститу́т (-ту).

Инструктаж – інструкта́ж (-жу); на́від (-воду).

Инструктировать – інструктува́ти, *сов.* – поінструктува́ти, на́від дава́ти, *сов.* – на́від да́ти.

Инструктор (*для чего*) – інстру́ктор (-ра) чо́го, наві́дник (-ка) (*Н*); *и. по кооперации* – інстру́ктор коопера́ції.

Инструкция – інстру́кція; *и. по чему* – інстру́кція до чо́го, на що; *и. по составлению смет* – інстру́кція (як) склада́ти кошто́риси, інстру́кція на склада́ння кошто́рисів; *давать, дать и-и* – інструктува́ти, поінструктува́ти, дава́ти, да́ти інстру́кції.

Инструмент – струме́нт (-ту); (*музыкальный*) – інструме́нт (-та); *набор -тов* – справилля.

Инструментальщик – струмента́р (-ря).

Инструментщик – доглядач інструме́нтів, інструме́нтник (-ка).

Интендант – інтенда́нт (-та).

Интендантство – інтенда́нтство.

Интенсивный (*о работе*) – інтенсивний, напру́жений.

Интервьюировать кого – ма́ти інтерв'ю з ким.

Интерес – 1) інтере́с (-су); *и. деловой* – діловий інтере́с; *и. личный* – особистий інтере́с; *и. общий* – спі́льний; (*общественный*) – грома́дський інтере́с; *и. страховой* – інтере́с убезпечний; *фінансові інтереси*; *в -сах вовлеченный масс (в работу)* – щоб утягти ма́си; *в -сах дела* – для спра́ви; *действовать в чем-либо -се* – чинити на чий інтере́с; *ограждать -сы* – боронити, обороня́ть, оборонити інтере́си; *это не в наших -сах* – це не на́ші інтере́си; 2) (*любопытство*) – ціка́вість (-вості); 3) (*интересность*) – ціка́вість (-вості), інтере́с (-су); *дело не представляет -са* – спра́ва не має інтере́су, спра́ва неціка́ва; 4) (*заработок, прибыль*) – зиск (-ку), інтере́с (-су).

Интересующийся чем – ціка́вий чо́го, до чо́го; (*заинтересованный*) – заціка́влений у чо́му.

Инфекционный (*о болезни*) – інфекці́йний, зара́зливий.

Информационный (*об отделе*) – інформаці́йний, повідо́мний.

Информация – інформа́ція; (*действ.*) – інфомува́ння, поінформува́ння, повідо́млення, повідо́млення ко́го; (*ознакомление с чем*) – обізнава́ння, обізна́ння з чим.

Инцидент – інциде́нт (-ту), випа́док (-ку); *и. ликвидирован* – інциде́нт зліквідо́вано (зліквідо́ваний).

Ипподром (*гипподром*) – гіподро́м (-му), біго́вище.

Иррегулярный (*о частях*) – ірегуля́рний, непості́йний, неста́лий.

Иск – по́зов, по́з(о)ву; *и. встречный* – супротивний по́зов; *и. первоначальный* – початко́вий по́зов; *возбуждать, возбудить иск* – розпочина́ти, розпоча́ти по́зов; *выступить с иском против кого* – позива́ти ко́го, виступа́ти з по́зовом на, проти́ ко́го; *предъявляют, предъявить иск (к кому)* – позива́ти, по́зов заклада́ти, залажити на ко́го; *по делу по иску гражданина Н.* – в спра́ві по́з(о)ву громадянина *Н*; *поддерживать иск* – підпира́ти, підтримува́ти по́зов.

Искажать, -казить – 1) (*факты, слова*) – переку́чувати, переку́тити; (*текст*) – нівечити, понівечити; 2) (*образ*) – спотво́рювати, спотво́рити.

Искаженность (*фактов*) – переку́ченість (-ности), спотво́реність (-ности).

Искать – 1) шукати; *и. предлога* – шукати чим вимовитись; (*в смысле искать повода*) – шукати зачіпки (приключки); *и. работы* – напитувати робіти; *ищут сторожа* – питають сторожа; 2) (*искать в суде*) – позиватися, судом правити.

Исключать, исключить, -ся – вилучати, вилучити, -ся; *и. из обихода* – виводити з ужитку; *и. из списка* – виписувати когось, що, вилучати із списку; *и. со счета* – вилучати, викидати з рахунку.

Исключая – опріч, окрім, вилучаючи; *не исключая* – не вилучаючи.

Исключение – вийняток (-тку); (*действ.*) – вилучання, вилучення; *в виде -ния* – як вийняток, виїмково; **-ния допускаются** – вийнятки можливі, можна робити вийнятки; *и. из службы* – позбавлення посади; *за -нием* – (о)крім, опріч; *составляют -ние* – бути вийнятком, бути за вийняток, становити вийняток; *подлежит -нию* – треба, належить вилучити.

Исключительно – 1) (*только*) – тільки; (*с именем существ.*) – самий, самий тільки; *говорит -но по делу* – говорити тільки в справі; *говорит -но деловым языком* – говорити тільки діловою мовою; *принимать -но безработных* – приймати самих (тільки) безробітних; 2) (*исключая*) – не долучаючи, вилучно; *по 20 число -но* – по двадцяте, не долучаючи його; *по двадцате вилучно, до двадцятого вилучно*.

Исключительный (особенный) – вийнятковий, особливий.

Исковой (о давности) – позовний.

Искомый (о числе, величине) – шуканий, відшукуваний.

Искоренять, -нить (злоупотребления) – викорінити, викорінювати, викоренити.

Искупать, -пить (вину) – покútувати, спокútувати.

Искусный (об изделии) – майстерний.

Искусность – майстерність (-ности).

Искусственный (о тоне) – штучний, рóблений; (*о минеральн. воде*) – рóблений.

Искусство – 1) (*изящн. иску.*) – мистецтво; 2) (*умение*) – умілість (-лости).

Исписывать, -сать – списувати, списати; (*испачкать писанием*) – пописати.

Исполнение – виконання; (*длит. действие*) виконування; *и. предварительное (решения)* – попереднє виконання; *бумага находится в стадии -ния* – папір саме виконують; *в добросовестном -нии будьте уверены* – що совісно виконаємо, будьте певні; *в порядке -ния* – виконуючи, викональним порядком; *во -ние сего* – виконуючи це, щоб виконати це; *для -ния* – щоб виконати, на виконання; *к -нию* – виконати, на виконання; *к неуклонному -нию* – неодмінно виконати; *к сведению и -нию* – до відома й (на) виконання; *находиться в стадии -ния* – бути в стадії виконання; *об -нии донести* – виконати, повідомити, про виконання повідомити; *по -нии* – виконавши, коли був виконаний, коли буде виконаний; *подлежащий -нию* – що, треба (належить) виконати; *подлежит -нию* – треба виконати; *предлагаю к неуклонному -нию* – пропоную неодмінно (непохитно) виконати; *приведение в -ние* – виконання; *при -нии нами служебных обязанностей* – виконуючи службові обов'язки, коли ми виконували службові обов'язки; *приводит -ние* – виконувати, виконати; *принимать заказы на дальнейшее -ние* – брати замовлення, щоб пізніше (пóтім) виконати; *приостанавливать -ние* – припинити, припинити виконання; **-нием этого окажете мне услугу** – виконавши це, зробіть мені послугу.

Исполнено – виконано, зрóблено; *и. будет* – а) буде зрóблено, зрóбиться; б) (*о спектакле*) – виставлене буде.

Исполнитель, -ница – виконавець (-вця), виконавиця; *и. судебный* – судовий виконавець, судовиконавець (-вця).

Исполнительный – 1) (*о листе*) – виконавчий; 2) (*о сотруднике*) – акуратний, ретельний.

Исполнять, -нить – (*обязанности*) виконувати, виконати, робити, зробити; (*слово*) – додержувати, додержати, справджувати, справдити; *и. волю, желание* – учинити волю, вволити волю, бажання; *и. должность* – а) заступати посаду; б) (*замещать кого по должности*) – заступати когось на посаді, уряд справувати за когось.

Исполняться, -ниться – 1) виконуватися, виконатися, робитися, зробитися; 2) (*сбываться*) – справджуватися, справдитися; 3) (*о времени*) – виходити, вийти, кінчатися, скінчитися; *исполнился год* – вийшов рік.

Исполу, с исполу (с половины) – з половини.

Использовать – використувувати; *сов.* – використати.

Исправительный (об учреждении) – напрямний, поправчий.

Исправление – 1) (*исправленное, напр., в документе место*) – поправка, поправлення; (*действ.*) – поправляння, поправлення, поправа; *местами встречаются -ния* – подекуди трапляються поправки; **-ния не допускаются** – поправляти не можна; 2) (*починка*) –

лагодіння, напра́ва, пола́годження, ладнува́ння; 3) *и. должности* – справува́ння уряду, урядува́ння; (*за кого*) – заступа́ння ко́го на поса́ді, справува́ння уряду за ко́го.

Исправлять, исправить, -ся – 1) поправл'яти, попра́вити, -ся; 2) (*починять, -ся*) – лагодити, полагодити, напра́вляти, напра́вити, -ся; 3) *и. должность* – уряд справува́ти, урядува́ти; (*за кого*) – заступа́ти ко́го на поса́ді, уряд справува́ти за ко́го.

Исправно (*в исправности*) – гара́зд, спра́вно; (*и. работать, о человеке*) акура́тно, ретельно.

Исправность (*инструмента*) – спра́вність (-ности); (*служащего*) – акура́тність (-ности), ретельність (-ности); *все в -сти* – все гара́зд; (*о предмете, машине*) – все ці́ле.

Исправный – 1) (*о приборе, инструменте*) – спра́вний; 2) (*о человеке*) – акура́тний, ретельний.

Испрашивать, -просить – просити, допроситися чо́го, проха́ти чо́го, випрохати, виклопотати що́.

Испробовать – 1) випробувати, спробо́вати; 2) (*испытать, изведать*) – зазна́ти.

Испытание – 1) спроба́, випроба́; (*действ.*) – випробува́ння; 2) (*экзамен*) – іспит (-ту).

Испытательный (*служащий для испытания, о приборе*) – випробни́й; (*экзаменационный, о комиссии*) – іспитови́й.

Испытывать, -тать – 1) (*проверя́ть*) – про́бувати, випробо́вувати, випробувати, бра́ти, взяти на спробо́; 2) (*изведать*) – зазнава́ти, зазна́ти чо́го; 3) (*ощущать*) – відчува́ти, відчу́ти.

Исследование – 1) (*научное*) – до́слід (-ду); (*научный труд*) – розпра́ва (Г), ро́звідка про що́; 2) (*действ.*) – до́сліджува́ння, до́слідження, розвідува́ння; *и. психофизическое* – психофізичне до́слідження; *по тщательном -нии, мы...* – до́бре до́слідивши, ми...

Исследователь, -ница – до́слідник (-ка), до́слідниця.

Исследовательский – 1) (*о методе*) до́слідчий; 2) (*об относящемся к исследованию приборе*) – до́слідницький.

Исследывать, -довать – до́сліджувати, до́слідити, розвідувати, розвідати.

Иссякать, -кнуть – вичерпуватися, вичерпатися, вихо́дити, вийти.

Истекать, -течь (*о времени*) – мина́ти, мину́ти, вихо́дити, вийти, кінча́тися, скінчитися; *завтра истекает срок* – за́втра те́рмін, за́втра вихо́дить речене́ць; *истекает срок отпуска* – кінча́ється відпу́стка; *истекли все сроки* – всі те́рміни мину́ли.

Истец, истица – позовник (-ка́), позовниця, позива́ч (-ча), позива́чка.

Истечение (*в выражениях*): *до -ния срока* – до те́рміну; *поки выйде речене́ць*; *по -нии каждого месяца* – щора́зу, коли мине́ місяць; *по -нии некоторого времени* – трóхи зго́дом, коли мину́в (минé) де́який час; *по -нии срока* – коли (як) вийде (минé) речене́ць; коли вийде те́рмін.

Истолкователь – тлума́ч (-ча), товма́ч (-ча).

Истолковывать, -ковать – тлумачити, витлумачити, товмачити, витовмачити; **-вывать в дурную сторону** – зле розуміти.

Источник, -ница – гру́бник (-ка), гру́бниця.

Источник – джерело́; *и. авторитетный* – авторитетне (пова́жне) джерело́; *и.*

достоверный – ці́лком) певна́ (віригі́дне) джерело́; *и. подлинный* – автентичне джерело́; *по достоверным -кам* – з певних джерел; (*о людях*) – від певних людей.

Истощать, -щить (*средства*) – вичерпувати, вичерпати, (*силы, почву*) – висна́жувати, виснажити.

Истрачивать, истратить, -ся – витра́чувати, витратити, трати́ти, потрати́тися.

Истребитель – нищу́н (-на́), винищувач (-ча).

Истреблять, -бить – нищити, винищувати, винищити, вигубляти, вигубити, вибавляти, вибавити.

Истребование – вимо́га, виправлення, виправа́; *впредь до -ния* – до вимо́ги, по́ки не пра́витимуть, по́ки не вимага́тимуть.

Истребовать – виправити; *и. по суду* – виправити судо́м.

Исход – кіне́ць (-нця́); *на -де (года, месяца)* – наприкінці́; *деньги на -де* – кінча́ються гро́ші (доходя́ть краю).

Исходатайствование – виклопотання́.

Исходатайствовать – виклопотати що́, вистаратися.

Исходит – вихо́дити; *это исходит из того положения* – це ґрунту́ється (базу́ється) на то́му, це вихо́дить (іде́) з то́го пун́кту.

Исходный (*о пункте*) – вихідни́й, виступни́й.

Исходящий (*о бумаге*) – вихідни́й, відсилани́й; (*о номере*) – вихідни́й.

Исчезать, исчезнуть – зникати, зникнути.

Исчерпывать, -пать – вичерпувати, вичерпати; *нами исчерпаны все средства воздействия* – ми вжили (геть) усіх заходів, щоб вплинути; *исчерпывающе перечислить (условия)* – (геть) усі чисто перелічити.

Исчисление – обчислення, обрахування, обрахунок (-нку); (*действие*) – обчислювання, обчислення, обрахування, обрахування, вирахування, вирахування, вилічування, вилічення; *и. золотое* – обчислення золотом, на золото; **-ния сметные** – кошторисні обчислення, обрахування; *и. червонное* – червінцове обчислення; *в золотом -нии* – обчислюючи на золото; *не поддаваться -нию* – не надаватися до обрахування; *по -нии* – обрахувавши, коли був (буде) обрахований, були (будуть) обраховані; *по предварительному -нию* – за попереднім обчисленням, обрахуванням; *при -нии* – а) вирахуючи, коли вирахую (вирахуєш); коли вирахував (вирахували); б) коли вирахувати; *работа по -нию (налога)* – праця над вирахуванням.

Исчислять, -лить – обчисляти, обчислити, обрахувати, обрахувати, вирахувати, вирахувати.

Итак – отже; (*следовательно*) – виходить.

Итог – підсумок (-мку); *и. конечный* – остаточний підсумок; *и. общий* – загальний підсумок; *и. предварительный* – попередній підсумок; *и. частный* – частковий підсумок; *в итоге значит* – в підсумку є; *в общем итоге* – загальним підсумком, загальною сūмою; *подведение итогов* – підсумування, підсумування.

Итого, в итоге (*для част. итога*) – разом; (*для общего итога*), а всього; *в итоге полугодия* – за все півріччя; *в конечном итоге* – після всього, кінець-кінцем; *подводит итог* – підсумувати, підсумувати, робити, зробити підсумок.

Итоговый (*о подсчете*) – підсумковий.

Итожный (*о цифре*) – підсумковий.

Ищайка – стежійка, слідєць (-дця), дойда.

Июль – липень (-пня).

Июнь – червень (-вня).

К (*предл. с дат. пад.*) – а) до (*с род. пад.*) на (*с вин. пад.*); б) (*при отгл. существ.*) – щоб (*неопр. накл.*); *бумаги к делу* – папери до справи; *к сведению* – до відома; *к сожалению* – на жаль; *к сроку* – на термін; *меры к поднятию (производительности)* – заходи, засоби (щоб) збільшити.

Кабальный (*о договоре*) – кабальний.

Кабинет – кабінет (-ту).

Кавалерист – кіннотник (-ка).

Кавалерия – кіннота.

Кадастр – кадастр (-етру), реєстр (-ру).

Кадр – кадр (-дру).

Кадровый (*о составе*) – кадровий.

Казарма – касарня.

Казарменный (*о принадлежности*) – касарнівий.

Казаться – здаватися; *факты кажутся неправдоподобными* – факти видаються (здаються) неправдоподібними; *факты, здаётся, неправдоподобны*; *здаётся, что факты неправдоподобны*.

Казенный (*о средствах*) – скарбовий, державний.

Казна – скарб (-рбу); *поступило в казну* – надійшло до скарбу, до скарбниці.

Казначей – скарбник (-ка).

Казначейский (*о квитанции*) – скарбницький.

Казначейство – скарбниця.

Казнить – карати, *сов.* – скарати на смерть, страчувати, *сов.* – стратити.

Казнокрадство – крадіж скарбового майна, óкрад (*Н*) скарбу.

Казнохранилище – скарбівниця, скарбівня.

Казнохранитель, -ница – скарбівничий (-ого), скарбівнича (-чої).

Казнь (*наказание*) – кара, страта; (*казнение*) – карання; *к. смертная* – кара на смерть (на горло), кара смерті; *место казни* – місце страти, страчення; *предать казни* – скарати, стратити.

Каланча – вежа дозорча.

Календарный (*о плане*) – календарний.

Календарь – календар (-ря); *к. отрывной* – відривний календар; *к. рабочий, к. работы* – календар роботи; *к. стенной* – стінний календар.

Калибер, калибр – калібр (-бру).

Каллиграфически (*переписать*) – каліграфічно, краснопісно.

Каллиграфия – каліграфія, краснопіс (-су).

Калькулировать – калькулювати.

Калькулятор – калькулятор (-ра).

Калькуляция – калькуляція; *по последней -ции* – за останньою калькуляцією.

Камера – камера; *к. одиночная* – камера на одного, окрімна камера; *к. примирительная* – еднальна камера.

Кампания – кампанія; (*военная*) – похід (-ходу), кампанія; *к. посевная* – засівна кампанія; *к. ударная* – нагальна кампанія; **-ния по борьбе с...** – кампанія боротьби з.; **-ния по ликвидации неграмотности** – кампанія ліквідації неписьменності; *вести против кого -нию* – іти походом проти кого; *во время настоящей -нии* – за теперішньої кампанії; *открывают -нию* – розпочинати, розпочати кампанію, відкривати, відкрити кампанію; *при проведении -нии* – провадячи (коли провадять, провадили, провадитимуть) кампанію.

Канализация – каналізація.

Кандидат – кандидат (-та); *к. в члены* – кандидат на члена (учасника).

Кандидатский (*о списке*) – кандидатський.

Кандидатура – кандидатура.

Канун – переддень (-додня); *накануне* – напередодні, упереддень; *канун базара* – підторжя.

Канцелярист – канцелярист (-ста).

Канцелярия – канцелярія.

Канцелярский (*о принадлежностях*) – канцелярський.

Капелла – капеля.

Капельдинер – капельдинер (-ра).

Капельмейстер – капельмайстер (-тра).

Капитал (*вообще*) – капітал (-лу); (*денежный*) – грощі (-шей); *к. безоборотный* – безоборотний капітал; *к. вспомогательный* – помічний, допоміжний капітал; *к. запасный* – запасний капітал, капітал про запас; *к. наличный* – готівий капітал; *к. оборотный* – оборотний капітал; *к. основной* – капітал основний; *к. паевой* – пайовий капітал; *к. первоначальный* – початковий капітал; *к. предпринимательский* – капітал підприємницький; *к. производительный* – капітал продуктивний; *к. резервный* – резервний; *к. складочный* – складковий капітал; *погашать капитал* – сплачувати капітал; *размещать капитал* – розміщати капітал; *в состав оборотного капитала входит* – в оборотному капіталі є.

Капитализировать – капіталізувати.

Капитан – капітан (-на).

Капитулировать – капітулювати, сов. – скапітулювати.

Каптенармус – каптенармус (-са).

Карандаш – олівець (-вця); *к. цветной* – кольоровий олівець; *к. чернильный* – чорнильний, атраментовий олівець.

Карантин – карантена; *находиться под -ном* – відбувати карантєну.

Карательный (*о мерах*) – карний, (*об органах*) каральний.

Карать, покарать – карати, покарати.

Караул – вярта, сторожа; *к. строгий* – пильна сторожа; *брать, взять под караул* – брати, взяти під сторожу; *вступать на караул* – ставати, стати на сторожу; *начальник -ла* – начальник сторожі; *стоять на -ле* – бути на сторожі.

Караулить – вартувати, стерегти.

Караулка – сторожівня, вартівня.

Караульный (*прил.*) – сторожовий; (*сущ.*) сторож (-жа), вартовий.

Карета – карєта; *к. скорой помощи* – карєта негайної допомоги, карєта на негайну допомогу.

Карта – 1) карта; **-ты игральные** – карти до гри, гральні; *поставлен на карту не только мой интерес, но и мой кредит* – поважено не самим тільки моїм інтерєсом, але й кредитом (*Секц.*); 2) (*геогр.*) – мапа; *к. топографическая* – топографічна мапа.

Картежничество – картярство.

Картограмма – картограма.

Картон – текстюра.

Картотека – картотєка.

Карточка – картка; *к. должностная* – картка про посаду; *к. наблюдательная* – картка на спостереження, картка спостережень; *к. по учету* – картка для облїку (на облїк), облїкова

картка; к. *почтовая* – листівка, пошто́ва картка; к. *регистрационная* – реєстраційна картка; к. *справочная и указательная* – картка довідкова й указова; к. *ссылочная* – картка посилання (покликання).

Карточный – 1) (о системе) – картковий; 2) (об игре) – картярський.

Карцер – карцер (-цера).

Касательно чего – про що.

Касательство – дотичність (-ности), стосунок (-нку); (о лице) – причётність (-ности), дочинення до чо́го; **-во иметь к чему либо** – бути дотичним до чо́го, стосуватися, належати до чо́го; (о лице) – бу́ти причётним до чо́го, ма́ти дочинення до чо́го; я к этому не имею **-ва** – я до цього непричётний.

Касаться, коснуться чего – 1) (вопроса, дела) – пору́шувати, пору́шити, зачіпа́ти, зачепити що; *теперь коснемся следующего* – тепе́р ска́жемо про таке́; 2) (*соприкасаются, относится к чему*) – стосуватися, належати до чо́го; *вопрос касается (ассигнования)* – справа́ йде про...; *что касается меня, то...* – що(ж)до ме́не, то...; *это дело меня не касается* – ця справа́ мене́ не обхо́дить; *это касается его специальности* – це́ нале́жить до його́ фа́ху.

Касса – ка́са; к. *больничная* – ка́са на лікува́ння, лікува́льна; к. *взаимного вспомоществования* – ка́са на взає́мну допо́мгу; к. *взаимопомощи* – ка́са на взає́мну допо́мгу, ка́са на взає́модопо́мгу; к. *вспомогательная*: а) (*дающая вспомоществование*) – ка́са на допо́мгу; б) (*дополнительная*) – ка́са допо́мжна́; к. *для выплаты* – ка́са виплати, платни́ча ка́са; к. *несгораемая, огнеупорная* – вогнетрива́ла ка́са; к. *сберегательная* – щадни́ця, щадни́ча ка́са; к. *ссудная* – позичко́ва ка́са; к. *ссудо-сберегательная* – позичко́во-щадни́ча ка́са; к. *страховая* – ubezпечна́ ка́са; *поступили деньги в кассу* – гро́ші надійшли (вступили) до ка́си; *поступления в кассу* – надхо́дження до ка́си.

Кассационный (об инстанции) – касаці́йний.

Кассация – каса́ція.

Кассир, -рша – касир (-ра), касирка.

Кассировать, скассировать – касува́ти, скасува́ти, покасува́ти.

Кассовый (об обороте) – ка́совий.

Каталог – ката́лог (-гу), реє́стр (-тру), список (-ку).

Каталогизатор – каталогіза́тор (-ра).

Каталогизация – каталогіза́ція.

Каталожная (комната) – катало́жня.

Категорически – категорично.

Категория – категорія; *подвести под -рию* – прилучити до категорі́ї; (о лице) – залі́чити до категорі́ї.

Катедра – кате́дра; к. *ораторская* – кате́дра для промо́вця.

Качественно (в качественном отношении) – які́стю, на які́сть, які́сно.

Качество – які́сть (-кости); (*свойство*) – властиві́сть (-вости); к. *высокое* – висо́ка які́сть; в **-ве докладчика** – як доповідáч, за доповідáча́; в **-ве чего** – як що; *испытывают -во* – випробовувати які́сть; *материя хорошего -ва* – добро́тний кра́м; *повышение качества* – полі́шення якости; *по -ву* – які́стю, (як) на які́сть; *товар -вом похуже* – кра́м на які́сть гірший.

Квадрат – квадра́т (-ту).

Квадратный (об измерении) – квадрати́вий.

Квадратура – квадрати́ра.

Квалификация – кваліфіка́ція.

Квалифицировать – кваліфікува́ти, сов. – скваліфікува́ти; **-вать**, как упущение по службе – визна́ти за службо́вий недо́гляд.

Квартал – 1) (*города*) – кварта́л (-лу); кв. *рабочий* – робі́тничий кварта́л; 2) (*четверть года*) – чверть ро́ку, кварта́л; *по -лам* – кварта́лами, на кварта́ли, по кварта́лах; *по -лам отчитываются* – за (ко́жний) кварта́л звітува́ти.

Квартальный (о расположении) – кварта́льний; (*за четверть года*) – за чверть ро́ку, кварта́льний.

Квартира – 1) квартира, помі́шкання; к. *совместная* – спі́льна квартира; к. *стеснительная* – невігідна квартира; *агент по подысканию к-р* – аге́нт шука́ти (підшу́кувати) квартири; *очистить -ру* – звільнити квартиру (помі́шкання), уступитися з квартири (помі́шкання); 2) (*для войск*) – пості́й (-то́ю); *предоставит -ры для войск* – да́ти примі́щення (військо́ві) під пості́й.

- Квартирант, -тка** – квартира́нт (-та), квартира́нтка, пожи́лець (-льця), пожи́лиця, комі́рник (-ка), комі́рниця.
- Квартирный** (*о плате*) – квартирний, комі́рний; (*о воре*) – квартирний; (*о вопросе*) – житловий.
- Квартирование** – 1) квартирува́ння, ме́шкання; 2) (*войск*) – пості́й (-сто́ю).
- Квартировать** – квартирува́ти, ме́шкати, ма́ти ме́шкання.
- Квартировладелец** (*собственник квартиры*) – вля́сник квартири, квартировля́сник (-ка).
- Квартиронаниматель, -ница** – 1) (*снимающий квартиру*) – квартиронайма́ч (-ча), квартиронайма́чка; 2) (*сдающий в наём квартиру*) – квартиродерже́ць (-жця), квартиродержи́ця.
- Квартирохозяин** – господа́р квартири.
- Квитанционный** (*о книге*) – квіта́нційний, квітко́вий.
- Квитанция** – квіта́нція, квіто́к (-тка); *к. багажная* – бага́жний квит; *к. зачетная* – квіта́нція про зарахува́ння; *к. о приеме вещей на хранение* – пакунко́ва квіта́нція; *к. платежная* – платі́жна квіта́нція; *к. по платежу* – квіто́к на виплату; *к. покупная* – квіто́к про купівлю; *к. почтовая* – пошто́вий квіто́к, пошто́ва квіта́нція; *к. приемочная* – квіта́нція про прийня́ття; *к. продажная* – квіто́к про про́даж; *по -ции* значи́тся – у квіта́нції (квитку́) записано; *по -ции* получи́ть – на квіта́нцію одержати.
- Квитаться, поквитаться** – квітыва́тися, поквітыва́тися.
- Кворум** – кво́рум (-му); *за отсутствием -ма* – (че́рез те) що нема́ (не було́, не бу́де) кво́руму; *начать заседание при наличии -ма* – поча́ти засіда́ння (ра́ду) з кво́румом (коли є кво́рум); *при наличии -ма* – *заседание действительно* – засіда́ння чинне, якщо є кво́рум.
- Квота** – квóта, ча́стка; *к. налоговая* – квóта податко́ва.
- Кило** – кі́ло.
- Киловат** – кі́ловат (-та).
- Килограмм** – кі́логра́м (-ма).
- Кинематограф** – кі́немато́граф (-фа).
- Кинофикация** – кі́нофіка́ція.
- Киоск** – будка, я́тка; *к. книжный* – я́тка книжко́ва.
- Кипа** – па́ка; *бумага в кипах* – папі́р па́ками.
- Кипяток** – окрі́п (-о́пу), вар (-ру) (Г).
- Кладбище** – кладо́вище.
- Кладовая** – комо́ра.
- Кладовщик** – комі́рний (-ного), комі́рничий (-чого).
- Кладь** (*груз*) – ванта́ж (-жу́), вага́, покла́жа.
- Класс** – 1) кля́са; 2) (*общественный*) – суспі́льна кля́са; (*слой*) – суспі́льна верствá; *к. господствующий* – владу́ща (владу́ча) кля́са.
- Классификация** – кля́сифіка́ція; (*действ.*) – кля́сифікува́ння, кля́сува́ння.
- Классифицировать** – кля́сифікува́ти. *сов.* – покля́сифікува́ти, кля́сува́ти, *сов.* – покля́сува́ти.
- Классовый** (*о тарифе*) – кля́совий.
- Клать** – кла́сти, покла́сти; *к. на счетах* – кидати на рахі́вниці.
- Клевета** – обмо́ва, на́клеп (-пу); *взводит клевету* – обмовляти, обмо́вити.
- Клеветать на кого** – обмовляти кого́.
- Клеветник, -ница** – обмо́вець (-вця), обмо́вник (-ка), обмо́вниця.
- Клеенка** – це́ра́та.
- Клеймить, поклеить** (*товар*) – таврува́ти, потаврува́ти, клейнува́ти, пркле́йнува́ти, шта́мпува́ти, пошта́мпува́ти.
- Клеймильщик, -щица** – таврува́ч (-ча), таврува́чка.
- Клеймо** – тавро́, кле́йно́; *к. пробирное* – пробар́ний карб (-бу), пробар́не тавро́; *к. фабричное* – фабри́чне кле́йно́.
- Клиент** – кліе́нт (-та).
- Клиентура** – кліє́нтеля.
- Клиника** – клі́ніка.
- Клинический** (*о лечении*) – клі́нічний.
- Кличка** – на́звище.
- Клонить, склонить, -ся** – хилити, схиляти, схилити, -ся; *действия, клонящиеся ко вреду* – вчинки, що ма́ють пошко́дити; *дело клонится к тому* – до то́го йде́ться; *к чему клонится* – до чо́го йде́ться, на що поверта́є.
- Клочок** – шмато́к (-тка); (*бумаги*) – кла́поть (-птя), кла́птик (-ка).

Клуб – клуб (-бу); к. *рабочий* – робітничий клуб; в *клубах* – в клубах, по клубах.

Ключ – ключ (-ча́); (источник) – джерелó.

Ключник, -ни́ца – ключа́р (-ра), ключа́рка, ключни́ця, шафа́р (-ря), шафа́рка.

Клякса – ляпка, клякса.

Клятва – присяга; к. *ложная* – кривоприсяга; *давать -ву* – присяга́тися, присягну́тися.

Клятвенно – під присягою, присяга́ючись.

Клятвопреступление – кривоприсяжство, зламáння присяги.

Клятвопреступник, -ни́ца – кривоприсяжник (-ка), кривоприсяжни́ця.

Кляуза – клявза, обмо́ва.

Книга – книга, книжка; к. *адресная* – адресо́ва книга, книга на адре́си, адре́сник (-ка); к. *актов гражданского состояния* – книга для а́ктів циві́льного (громадя́нського) ста́ну; к. *вспомогательная* – книга допо́міжна; к. *входящая* – вписо́ва книга; к. *долговая* – книга довго́ва, книга довгíв; к. *домовая* – домо́ва книга; к. *жалоб* – книга на ска́рги; к. *заборная* – набі́рна книжка; к. *записная* – нотáтник (-ка), записна́ книжка, книжка на нотáтки; к. *зачетная* – іспито́ва книжка; к. *инвентарная* – інвентáрна книга; к. *конторская* – книга конто́рська; к. *материальная* – книга мате́ріальнів; к. *метрическая* – книга ме́трик; к. *насто́льная* – підру́чна книга; к. *окладная* – опла́тна книга; к. *памятная* – пам'я́тко́ва книжка; к. *параллельная* – книга парале́льна, рівнобі́жна; к. *паспортная* – па́спортна книжка; **-ги** *первопечатные* – першодрúки; к. *по учету* – книга на о́блік, для о́бліку; к. *подворная* – домо́ва книга; н. *поддержанная* – де́ржана книжка; к. *подручная* – підру́чна книжка; к. *приходная* – прибу́тко́ва книга, книга прибу́тків; к. *приходо-расходная* – книга прибу́тково́випу́тко́ва, книга на прибу́тки та вибу́тки; к. *рабочая* – робі́тна книга; к. *разносная* – розно́сна книга; к. *рассыльная* – розси́льна, розно́сна книга; к. *расходная* – книга на вибу́тки, вибу́тко́ва книга; к. *расчетная* – розраху́нко́ва книга, книжка на розраху́нки; к. *сберегательная* – ща́днича книжка; к. *сборов* – книга опла́т; к. *срочная (сроков)* – книга терміно́ва, книга те́рмінів; к. *счетная* – книга на раху́нки; к. *талонная* – книжка з тало́нами, тало́нна книжка; к. *товарная* – товаро́ва, крамо́ва книга; к. *частная-подавательская* – книга прива́тного подавача́; к. *чековая* – че́кова книжка; к. *членская* – учáсницька, чле́нська книжка; *вести книги* – прова́дити (ве́сти) книжки; *вносит в книгу* – вписува́ти до книги, зано́сити в книгу, заво́дити до книги; *заводит книги* – заво́дити, завести книги, запрова́джувати, запрова́дити книги; *по книге значитсья* – в книзі записано.

Книговодство – кигово́дство.

Книгоиздательство – видавни́цтво.

Книгопечатание – друкува́ння, друкáрство.

Книгопечатник – друкáр (-ря).

Книгопечатня – друкáрня.

Книгопродавец, книготорговец – книгáр (-ря).

Книготоровля (занятие) – книгáрство; (*магазин*) – книгáрня.

Книгохранилище – книгосхо́вище; (*библиотека*) – книгозбі́рня; **-ний шкаф** – ша́фа на книжки.

Кнопка – пришпилька; (*электрическая*) – гúдзик (-кг).

Кодекс – ко́декс (-ксу); к. *гражданский* – циві́льний ко́декс; к. *земельный* – земе́льний ко́декс; к. *процессуальный* – процесо́вий ко́декс; к. *трудовой* – трудо́вий ко́декс; к. *уголовный* – криміна́льний ко́декс.

Кодификатор – кодифіка́тор (-ра).

Кодификация – кодифіка́ція.

Кодифицировать – кодифікува́ти.

Кожевенник (вообще) – шкіря́ник (-ка́); (*на дуб. зав.*) – чинба́р (-ря).

Койка – лі́жко.

Колбасная (-ное заведение) – ковба́сня.

Колбасник, -ни́ца – ковба́сник (-ця), ковба́сни́ця.

Колебание – 1) (*о цене, курсе*) – хита́ння; к. *вексельного курса* – хита́ння вексе́левого кúрсу; 2) (*нерешительность*) – вага́ння.

Колебаться – 1) (*о ценах*) – хита́тися; 2) (*быть в нерешительности*) – вага́тися.

Колея – ко́лія; к. *железнодорожная* – залі́знична ко́лія; *войти в свою колею* – пі́ти своєю ко́лією.

Количественно (в количественном отношении) – кі́лькістю, кі́лькісно; (*в отношении поддающегося исчислению количества*) – число́м, на число́.

Количество (о массе, чего) – кі́лькість (-кости); (*о поддающемся исчислению количестве*)

- число; к. *потребное* - потрібна кількість, скільки треба; в *большом -ве* *случаев* - у багатьох випадках; в *-стве* - кількістю, числом; в *достаточном -ве* *имеется что* - с досить чого, доволіно на що; в *недостаточном -ве* *имеется что* - обмаль, чого, не досить чого; *давать в достаточном -ве что* - давати, дати чого досить; *давать в ограниченном -ве* - обмеженою мірою давати; *при таком -ве* - з такою кількістю, з таким числом; *при таком ничтожном -ве чего* - коли (так) занадто мало чого, з такою занадто малою кількістю; *товар в огромном -ве* - величезна кількість товару, крாமу; *иметь порядочное -во чего* - мати чимало чого; *иметь потребное -во чего* - мати скільки треба чого.

Коллегиальный (об учреждении) - колегіальний.

Коллегия - колегія.

Коллектив - колектив (-ву), громада.

Коллективный (о труде) - колективний, гуртовий.

Коллекция - збірка, колекція.

Колокольчик - дзвінок (-ика), дзвонк (-ка).

Колонизация - колонізація.

Колонист - колоніст (-ста).

Колония - колонія.

Колонка - стовпець (-пця), проділ (-лу); (в газете) - шпальта.

Колотильник (в ломбарде) - вибивач (-ча).

Команда - 1) (приказание) - команда; по команде - за командою, з команди; 2) (отряд) - команда; к. *пожарная* - пожежна, вогнева сторожа.

Командир - командир (-ра), старшина.

Командировать - відряджати, відряджувати, відрядити когось.

Командировка - відрядження, відряд (-ду); в *-ке* - у відряді; он поехал по *-ке* - він поїхав як відряджений; по служебной *-ке* - як службово відряджений.

Командировочный (о деньгах) - відрядний.

Командование - командування; под *-нием* - під командуванням.

Командовать - командувати.

Командующий - 1) (суц.) - командувач (-ча); 2) (прилаг.) - командний, владущий, владущий.

Комбинат - комбінат (-ту).

Комбинация - 1) комбінація; 2) (сочетание) - сполучення.

Комбинировать, скомбинировать - 1) комбінувати, скомбінувати; 2) - сполучати, сполучити, поєднувати, поєднати.

Комендант - комендант (-та).

Комиссар - комісар (-ра).

Комиссариат - комісаріат (-ту); к. *внешних сношений* - комісаріат закордонних справ; к.

директивный - директивний комісаріат; к. *здравоохранения* - комісаріат охорони

здоров'я; к. *народного образования (просвещения)* - комісаріат народної освіти; к.

народный - народний комісаріат; к. *объединенный* - об'єднаний комісаріат; к. *по*

внутренним делам - комісаріат внутрішніх справ; к. *по военным делам* - комісаріат

військових справ; к. *по морским делам* - комісаріат морських справ; к. *почты и*

телеграфа - комісаріат пошти й телеграфу; к. *путей сообщения* - комісаріат шляхів; к.

самостоятельный - самостійний комісаріат; к. *торговли* - комісаріат торгівлі; к. *труда* -

комісаріат праці; к. *финансов* - комісаріат фінансів; к. *юстиции* - комісаріат юстиції; *во*

всех -тах - в усіх комісаріятах, по всіх комісаріятах; *приказ по -ту* - наказ комісаріатові;

служить по -ту - працювати в комісаріаті.

Комиссионер - комісіонер (-ра), фактор (-ра); *держать -ра* - мати комісіонера; *состоят -ром* - бути за комісіонера.

Комиссионерство - комісіонерство, посередництво; *плата за -ство* - комісійне, комісове.

Комиссионный (о вознаграждении) - комісійний, комісовий; *-нные* - комісійне, комісове.

Комиссия - 1) (учреждение) - комісія; к. *ведомственная* - зарядова комісія; к.

землеустроительная - землевпорядна комісія, комісія на землевпорядження; к.

конфликтная - конфліктна комісія; к. *лавочная* - крамнична комісія; к.

междуведомственная - межизарядова комісія; к. *наблюдательная* - комісія для наглядю;

к. *особая* - окрема комісія; к. *оценочная* - цінувальна комісія; к. *по охране труда* - комісія

на охорону праці; к. *по рационализации* - комісія (в справі) раціоналізації; к. *предметная*

- предметова комісія; к. *приемная, приемочная* - приймальна комісія, комісія на

приймання; к. *ревизионная* - ревізійна комісія; к. *ручательная* - поручна комісія; к.

следственная – слідча комісія; *к. согласительная* – (по)єднальна комісія; *рассмотреть в расширенной -сии* – розглянути в ширшій (поширеній) комісії; 2) (*посредничество*) – комісія, коміс (-су); *брать на -сию* – брати на комісію; *отдавать на -сию* – давати, дати на комісію; *плата за -сию* – комісове.

Комитент – комітент (-та), доручник (-ка), (*о женщ.*) – доручниця.

Комитет – комітет (-ту); *к. действия* – комітет чину; *к. исполнительный* – виконавчий комітет; *к. крестьянской бедноты* – комітет незможних селян; *к. местный* – місцевий комітет; *к. раскладочный* – розкладчий комітет; *к. по оказанию помощи* – комітет на допомогу; *к. центральный исполнительный* – центральний виконавчий комітет; **член -та** – комітетник (-ка).

Комментарий – коментар (-ря), пояснення.

Комментатор – коментатор (-ра).

Комментировать – коментувати, *сов.* – скоментувати, пояснювати, пояснити, *сов.* – пояснити.

Коммерсант – комерсант (-та).

Коммерция – комерція.

Коммерческий (*о переписке*) – комерційний.

Коммивояжер – комівояжер (-ра); *в качестве коммивояжера (служить)* – за комівояжера.

Коммуна – комуна.

Коммунальный (*о хозяйстве*) – комунальний.

Коммуникация – комунікація, сполучення.

Коммунист, -стка – комуніст (-ста), комуністка.

Коммутатор – комутатор (-ра), сполучник (-ка).

Комната – світлиця, покій (-кою), кімната; *к. сборная* – збірня (-ні); *к. меблированная* – мебльована світлиця; *к. для ожидания* – чекальня, дождальня; *к. служительская* – служницька кімната; *к. совещательная* – нарадча (-ої), нарадча світлиця (кімната), кімната для нарад; *квартира из 4-х комнат* – квартира на чотири покої.

Комнатонаиматель – наймач покою; (*сдающий комнату в наем*) – (ви)наймач покою.

Компактный (*об изложении*) – компактний; (*сжатый*) – стислий.

Компания – компанія; (*торгово-промышленная*) – товариство, спілка, компанія; *к. акционерная* – акційне товариство; *вступить, войти в -нию* – стати, пристати в спілку, до спілки; *в -нии делать* – спілкою, в спілці робити.

Компаньон (-нка) – спільник (-ка), спілниця, компаньйон (-ка), компаньйонка; *принимать -ном в дело* – приймати, прийняти за компаньйона в підприємство.

Компенсация – компенсата, компенсація; (*за вред*) – відшкодування.

Компенсировать – компенсувати, *сов.* – укомпенсувати; (*за вред*) – відшкодувати, *сов.* – відшкодувати.

Компетентность – компетентність (-ности); (*осведомленность*) – обізнаність (-ности).

Компетентный (*о лице*) – компетентний; (*осведомленный*) – обізнаний, знаючий.

Компетенция – компетенція; (*осведомленность*) – обізнаність (-ности); *это в моей -ции* – це в моїй компетенції, це до мене належить.

Компилировать – компілювати, *сов.* – скомпілювати.

Компиляция – компіляція.

Комплект – комплєкту (-ту); (*комплект инструментов*) – справилля.

Комплектовать – комплектувати.

Компостир – тавровиця.

Компостировать (*билеты*) – таврувати, *сов.* – затаврувати.

Компрометировать – компромітувати, *сов.* – скопромітувати.

Компромисс – компроміс (-су), угода, поступка; *идти на -мисс* – іти на компроміс, іти на поступки; *пойти по линии -са* – піти на компроміс.

Компромиссный (*о решении*) – компромісовий.

Конвенция – конвенція, угода.

Конверсия – конвєрсія, заміна.

Конверт – коверта; *запечатывать в конверт* – заковертівувати, заковертувати.

Конвоир – конвоїр (-ра).

Конвоировать – конвоювати, супроводити під сторожею.

Конвой – конвої (-вою); *к. почетный* – по́чет (-чету).

Конвойный – конвоїний (-ного); *с -ми* – з конвоєм, з конвоїними.

Конгресс – конгрєс (-су).

Кондитер – цукерник (-ка).

Кондитерская – цукерня.

Кондиционный (о началах) – кондиційний.

Кондиция – 1) кондиція, умова; 2) (частные уроки) – приватні лекції.

Конduit – кондуїт (-ту).

Конduitный (о журнале) – кондуїтний; (стат., о списке) – контрольний.

Кондуктор – кондуктор (-ра).

Конец – кінєць (-нця), край (краю); в конце – в кінці, кінєць (чогó), наприкінці; в конце, до конца – у край, до краю, до остáнку, до рєшти; до щєнту; в конце (месяца) – наприкінці, з кінцєм; в конце концов – кінєць-кінцєм; в самом конце – на самий кінєць, на самкінєць, аж наприкінці; к концу (года) – на кінєць, пєред кінцєм; на худой конец – в гїршому рáзі; положить конец чему (волоките) – припинити що, поклáсти край чому; под конец чего (работы) – пєред кінцєм чого, закінчуючи що; приводит к концу – (до) краю, (до) кінця доводити, довести; приходит к концу – доходить краю (кінця).

Конечный (о станции) – кінцєвий; (последний, об этапе) – остáнний; (окончательный, об итоге) – остаточний; в -ном итоге (в конце концов) – кінєць кінцєм, наприкінці всьóго.

Конкретизировать – конкретизувáти; сов. – сконкретизувáти.

Конкретный (о предложении) – конкретний, пєвно визначений, пєвний.

Конкурент, -тка – конкурєнт (-та), конкурєнтка.

Конкуренция – конкурєнція.

Конкурировать – конкурувáти.

Конкурс – кóнкурс (-су) на що; поступить куда по -рсу – вступити за кóнкурсом; прием по -рсу – приймáння за кóнкурсом, з кóнкурсу.

Конкурсный (об экзамене) – кóнкурсний, конкурсóвий.

Конница – кіннóта.

Коннозаводство – конярство.

Консерватор (должность в музее) – консервáтор (-ра).

Консерватория – консерваторія.

Консервация – консервáція.

Консилиум – консиліум (-му), лікарська нарада.

Конспект – конспєкт (-ту).

Конспективный (об изложении, обзоре) – конспективний.

Конспектировать – конспектувáти, сов. – сконспектувáти; (записывать конспективно) – законспектовувáти; сов. – законспектувáти.

Констатировать – констатувáти, сов. – сконстатувáти.

Конституция – конститúція.

Конструировать – конструтувáти, сов. – сконструтувáти, конструювáти, сов. – сконструювáти.

Конструкция – констру́кція.

Консул – кóнсул (-ла); к. генеральный – генерáльний кóнсул.

Консульство – кóнсульство.

Консультант – консультáнт (-та), порáдник (-ка).

Консультация – консультáція, порáда; давать -цию – консультиувáти, давáти порáди.

Консультировать – консультиувáти, давáти порáди.

Контакт – контакт (-ту); быть в -те – бúти в контактї (контактувáти).

Контактировать, сконтактировать – погóджувати, погóдити, контактувáти, сконтактувáти.

Контингент – контингєнт (-ту).

Конто – кóнто, рахúнок (-нку).

Контокоррент – контокорєнт.

Контокорренто – кóнтокорєнто.

Контора – контóра; к. меняльная – міняльна контóра, міняльня; к. посредническая – посередницька контóра; к. справочная – довідкóва контóра; к. погребальная, похоронная – похорóнна контóра; к. транспортная – транспортóва контóра.

Конторка – контóрка, бюрко.

Конторщик, -щица – контóрник (-ка), контóрниця.

Контрабанда – 1) (предметы) – контрабáнда; 2) (занятие) – пачкарство, контрабáнда; заниматься -дой – пачкарювáти.

Контрабандист, -стка – пачкар (-ря), пачкарка, контрабандист, контрабандистка.

Контрабандный (о товаре) – пачкарський, контрабáндний.

Контрагент – контрагѐнт (-та).

Контрагентство – контрагѐнтство.

Контракт – контра́кт (-ту); *заключать контракт* – бра́ти, взяти контра́кт; *по -ту* – за контра́ктом, з контра́кту.

Контрактный (*о договоре*) – контра́кто́вий.

Контрамарка – контрама́рка.

Контрассигновка – контрасигна́та.

Контрассигновывать, -новать – контрасигно́увати, контрасигнува́ти.

Контрибуция – контрибу́ція, о́куп (-пу).

Контролер – контроле́р (-ра); (*о женщи.*) – контроле́рка.

Контролерский (*об обязанности*) – контроле́рський.

Контролировать – контролюва́ти.

Контроль – контро́ль (-лю), переви́р (-ру); *к. взаимный* – обопі́льний контро́ль; *к. предварительный* – попе́редній контро́ль; *к. сплошной* – повний (поспі́льний) контро́ль; *под -лем* – під контро́лем, під до́глядом.

Контрольный (*о листке*) – контро́льний.

Конференция – конфе́ренція.

Конфетчик – цукѐрник (-ка), цукѐрниця.

Конфиденциально – таѐмно, конфіде́ційно.

Конфискация – конфіска́ція, конфіска́та.

Конфисковать – конфіскува́ти, *сов.* – сконфіскува́ти.

Конфликт – конфлі́кт (-ту), сутичка. *Комиссия по разбору -тов* – конфлі́кто́ва комі́сія.

Конфликтовать – конфлі́кува́ти.

Концентрировать – концентрува́ти, *сов.* – сконцентрува́ти, зосере́джувати, *сов.* – зосере́дити.

Концерт – конце́рт (-ту).

Концертировать – концертува́ти.

Концессионер – концесіоне́р (-ра).

Концессионный (*об условии*) – концесі́йний.

Концессия – конце́сія.

Конъюнктура – конъю́ктура; *к. рыночная* – ринкова конъю́ктура.

Кооператив – кооператив (-ву).

Кооператор – кооперато́р (-ра), (*о женщи.*) – кооперато́рка.

Кооперация – коопера́ція.

Кооперировать – кооперува́ти, *сов.* – скооперува́ти.

Кооптация – коопта́ція.

Кооптировать – кооптува́ти, *сов.* – закооптува́ти.

Копилка – щадничка.

Копирка (*бумага*) – пере́бивка.

Копировальщик, -щица, копировщик, -щица – копі́ст (-та), копі́стка.

Копировать, скопировать – копіюва́ти, скопіюва́ти.

Копить, скопить – збива́ти, збити, склада́ти, скла́сти.

Копия – ко́пія; *к. рукописи* – ко́пія (з) ру́копису; *к. точная* – то́чна, досто́тна ко́пія; *бумага в копия* – ко́пія (з) папе́ра; **-копии** – в ко́пії; *в виде копии* – як ко́пію; *снять точную копию с документа* – досто́тно списа́ти ко́пію з докúмента; *снятие копии* – скопіюва́ння, зняття ко́пії.

Коренной (*о вопросе*) – грунто́вний.

Корешок (*переплета*) – спинка, коріне́ць (-нця); *к. ордера* – спинка о́рдера, о́рдеровий коріне́ць.

Кормить, прокормить – годува́ти, прогодува́ти; (*продовольствовать*) – харчува́ти, прохарчува́ти.

Корпорация – корпора́ція.

Корпус – ко́рпус (-су).

Корректировать – коре́гува́ти, поправляти, пра́вити.

Корректный (*об обращении*) – че́мний, коре́ктний.

Корректор – коре́ктор (-ра), поправляч (-ча́).

Корректорская – коре́кторська.

Корректурa – коре́кта, пра́вня (Н).

Корректурный (*о листе*) – коре́ктовий.

Корреспондент – дописувач (-ча), кореспонде́нт (-та); *к. научный* – науко́вий

кореспондент.

Корреспондентский (о материале) – кореспондентський; (относ. к корреспонденту, об отделе) – дописувацький.

Корреспонденция – 1) (в газете) – допис (-су), кореспонденція; 2) (переписка) – листування, кореспонденція, листи; к. *вскрытая* – перлюстрована кореспонденція; к. *заказная* – реєстрована кореспонденція; к. *секретная* – таємне листування; к. *спешная* – негайна кореспонденція; к. *переходящая* – перехідна кореспонденція; к. *простая* – звичайна кореспонденція; *вести -цию* – листуватися, провадити листування, кореспонденцію.

Корреспондировать – 1) дописувати (кому); 2) – листуватися (з ким).

Корридор – коридор (-ру).

Корысть (польза) – користь (-сти).

Косвенный (о налоге) – посередній; (о виновнике) – побічний.

Котировать – квотувати.

Котировка – квотування.

Котировочный – квотувальний, котирувальний.

Котировщик – квотувальник (-ка), квотувач (-чя).

Кофейня – кав'ярня, кафе.

Кража – крадіж (-дежy), крадіжка.

Крайне – кінче, докінче.

Крайне необходимо – (до)кінче потрібно, (до)кінче треба.

Крайний (о мерах, сроке) – крайній, останній; (о пункте) кінцевий, конічний; (чрезмерный) – надмірний; (предельный) – граничний.

Крайность (чрезмерность) – надмірність (-ности); (неминуемость) – конічність (-ности); (нужда) – скрута, злидні; в *крайности* – при конічній потрібі; **-ность заставила** – скрута примусила.

Красильня – фарбівня.

Красноармеец – червоноармієць (-йця).

Красть, украсть – красти, украсти; (*заниматься воровством*) – красти, злодіячити.

Краткий (о докладе) – короткий, стислий, недівгий; *я буду краток* – скажy коротко.

Кратковременность – короткочасність (-ности), малий час, малочасовість (-вості).

Кратковременный (об отпуске) – недовгочасний, недівгий, малочасовий, короткочасний, на малий час.

Краткосрочный (о кредите, отпуске) – на малий час, малочасовий; на короткий реченіць; (о курсах) – короткочасний.

Краткость – короткість (-ості); к. *времени* – малий час, недівгий час; к. *доклада* – короткість доповіді; в *виду -сти имеющегося у меня времени* – (через те) що я маю мало часу, маючи мало часу.

Кредит – 1) (бухг. и фин.) – кредит (-ту); к. *взаимный* – взаємний кредит; к. *восстановительный* – відбудовчий кредит, кредит на відбудування; к. *краткосрочный* – кредит на малий час; к. *мелкий* – дрібний кредит; к. *мелколавочный* – кредит на дрібний крам; к. *по сметам* – кредит із кошторисів, кредит на підставі кошторисів; к. *сверхсметный* – (по)надкошторисний кредит; к. *условный* – умовний кредит; *восстанавливать кредит* – поновляти, поновити кредит; *отказывать в -те* – відмовляти в кредиті; *открывать кредит* – відкривати, відкрити кредит; *отпускать -ты* – давати, дати кредити; *располагать -том* – мати кредит; 2) (долг) в *выражениях: брать в кредит* – брати, взяти набір, на борг, на віру; *отпускать в к-т* – давати, дати набір, на віру, боргувати, поборгувати; 3) (*доверие*) – кредит (-ту), віра; к. *личный* – особистий кредит; *подрывать чей кредит* – хитати, похитнути чий кредит, віру до кого.

Кредитив – кредитива, вірче.

Кредитный (об операциях) – кредитовий.

Кредитование – кредитування; к. *долгосрочное* – кредитування на довгий час; к. *мелколавочное* – кредитування дрібним крамом, на дрібний крам.

Кредитовать – кредитувати; (о лавочном кредите) – набір давати кому, кредитувати.

Кредитоваться – кредитуватися; (о лавочном кредите) – набір (на віру) брати, кредитуватися.

Кредитор – кредитор (-ра).

Кредитоспособность – кредитоздатність (-ности); к. *вексельная* – вексельна кредитоздатність.

Крематориум – крематорій (-рія).

- Крепость** – 1) міцність (-ности); (*прочность*) – тривкість (-кости); 2) (*укрепление*) – фортеця, твердиня; 3) (*закладная -сть*) – заставний лист, заставна; (*купчая -сть*) – кúпчий záпис (-су), кúпчий лист (-та), кúпча; *совершать купчую крепость* – укладáти, уклáсти (робити, зробити) кúпчий záпис (кúпчу); 4) (*о вине, спирте*) – міцність (-ности).
- Крестьянин, -нка** – селянин (-на), селянка; (*мн.*) – селяни.
- Крестьянство** – селянство.
- Кривосудие** – непра́вий суд, кривдний суд, кривосúд (-ду).
- Кризис** – криза; (*стеснение*) – скру́та; *к. денежный* – криза грошовá, скру́та грошовá, скру́та на грóші; *к. жилищный* – житловá криза; *к. топлива* – пáливна криза, криза на пáливо; *к. экономический* – економíчна криза; *смягчение -са* – змéшення кризи.
- Криминалист** – криміналіст (-ста).
- Критерий** – критерій (-рія); *служить -рием* – бúти за критерій.
- Критик** – критик (-ка).
- Критика** – критика; *ниже всякой -ки* – не вáрте жáдної критики; *подвергать -ке* – пiддавáти, пiддáти критици.
- Критиковать** – критикувáти.
- Критический** – 1) (*о статье*) – критичний; 2) (*о положении*) – скру́тний.
- Круг** – круг (-гу); (*окружность круга*) – кóло; (*в см. объем*) – óбсяг (-гу); *к. деятельности* – óбсяг діяльності; *к. знаний* – óбсяг знання; *к. общества* – товариство; **-ги партийные** – партійні кóла; **-ги руководящие** – мiродáйнні кóла; *в круг обязанностей входит* – до обов'язків налéжить; *в своем кругу* – пóмiж своїх, у своїому гúрті.
- Кругозор** – круговид (-ду), кругогляд (-ду); *с широким -ром* – ширóкого пóгляду.
- Кругооборот** – кругооборóт (-ту); *к. бумаги* – кругооборóт папéра; *нормаль -та* – нормáль кругооборóту.
- Кругообращение** – кругобiг (-гу).
- Кружка** – 1) кúхоль (-хля); 2) (*для денег*) – карнáвка.
- Кружок** – гуртóк (-ка). **Кружки** *устраивать* – закладáти гуртки.
- Крупный** (*о печати*) – великий, буйний; (*о предприятии*) – великий; (*об ученом*) – видатний; (*о разговоре*) – гóстрий.
- Крушение** (*планов*) – загибель (-белі); (*поезда*) – розбиття; *потерпеть -ние* (*о поезде*) – розбитися.
- Куб** – куб (-ба); (*дров*) – стiс (стóсу).
- Кубатура** – кубатúра; *по -ре* – кубатúрою.
- Кубический** (*об измерении*) – кубiчний, кúбовий.
- Кулак** (*мироед*) – глитáй (-тая).
- Кулинария** – куліна́рство.
- Культ** – культ (-ту); *служитель культа* – служитель кúльту.
- Культивировать** – культивувáти, плекáти.
- Культурный** – культúрний.
- Купе** – купé; *ехать в отдельном купе* – iхати в окрéмому купé, окрéмим купé.
- Купец** – купéць (-пця).
- Купля** – купiвля; *купля на наличные деньги* – купiвля за гóтiвку; *купля-продажа в кредит с рассрочкой платежа* – купiвля-прóдаж на виплат.
- Купон** – купóн (-на), вiдтинок (-нку); *к. отрезной* – вiдрiзний купóн.
- Купчая** (*крепость*) – кúпча (-чоi), кúпчий лист.
- Купюра** – купюра.
- Курение** (*табака*) – курiння, пáлення; **-ние** *запрещается* – курити, палити заборóнено.
- Курилка** (*комната для курения*) – курильня.
- Курить** – курити, палити.
- Курящий** – курéць (-рця); *вагон для -щих* – вагóн для курцiв.
- Курорт** – курóрт (-рту).
- Курортный** – курóртний (-ного).
- Курс** – 1) (*денег, ценностей*) – курс (-су); *к. биржевой* – курс бiржовий; *к. дня* – курс дéнний; *курс бумаг пал* – курс папéрiв упáв; *курс идет в гору* – курс iдé вгóру; *падение, понижение курса* – спадáння (спад) кúрсу; *по курсу дня* – за чинним кúрсом, за кúрсом дéнним; *потеряют на курсе* – утрáтити на кúрси; *устанавливают курс* – установляти (визначáти) курс; 2) (*направление*) – нáпрямок (-мку), курс (-су); *к. государственной политики* – нáпрямок держáвної полiтики; *держат курс на что* – прямувáти до чо́го; 3) (*наук*) – курс (-су); *к. трехлетний* – навчáння трирiчне.
- Курсив** – письмiвка, курсив (-ву).

- Курсировать** – курсувати, ходити, обігати; *вагоны курсируют по всем улицам* – вагони обігають усі вулиці (всіма вулицями); *пароход курсирует между Киевом и Черкасами* – пароплав ходить від Києва до Черкас.
- Курсовой** – курсовий (-вого).
- Курсы** – курси (-сів); *к. кроя и шитья* – кравецькі курси; *к. по бухгалтерии* – бухгалтерські курси; *к. по политграмоте* – курси політграмоти (політзнання); *к. счетоводные* – курси рахівництва.
- Куртаж** – куртаж (-жу), факторове (-вого).
- Куртажные** – куртажне (-ного), факторове (-вого).
- Курьер** – кур'єр (-ра), посланець (-нця); *к. дипломатический* – дипломатичний кур'єр; *к. специальный* – спеціальний (нарочитий) кур'єр; *передавать через -ра* – передавати кур'єром; *позвать, окликнуть курьера* – покликати кур'єра, гукнути на кур'єра.
- Курьерский** (о поезде) – кур'єрський; *на -ских* (следовать) – кур'єрськими.
- Кустарничество** – доморобство.
- Кустарный** (об изделии) – доморобний, саморобітний, хатній, домашній.
- Кустарь** – домороб (-ба).
- Кустарь-одиночка** – однороба, домороб (-ба), одинак (-ка), одинач (-нця).
- Кухарка** – кух(ов)арка.
- Кучер** – хурман (-на).
- Куш** (*большая сумма денег*) – купа грошей.
- Кюветка** (*для разноски бумаг*) – обгортка.
- Лабаз** (*мучной*) – шпихлір (-ра), борошenna комора.
- Лабазник** (*торговец мукой*) – борошеник (-ка), борошняник (-ка); (*хозяйин лабазы*) – власник шпихліра, шпихлірник (-ка).
- Лаборант** – ляборант (-та).
- Лаборатория** – лябораторія, робітня.
- Лавировать** – маневрувати; (*увертываться*) – викручуватися, викрутитися; *л. в трудных вопросах* – раду собі давати із складними справами, в складних справах.
- Лавка** – крамниця; *л. книжная* – книгарня; *л. мелочная* – крамниця дрібного продажу; *л. меняльная* – міняльня; *л. мясная* – різниці (-ниць); *л. овощная* – крамниця з городиною, крамниця городиної; *л. семенная* – крамниця насіння, насіннева крамниця; *л. съестная* – харчова крамниця; *открыть лавку* – закласти, заложити крамницю.
- Лавочник, -ница** – крамар (-ря), крамарка.
- Лавочный** (о комиссии) – крамничний.
- Лагерник** – таборник (-ка).
- Лагерный** (о сборах, о времени) – таборівий.
- Лагерь** – табор (-ра), кіш (-коша); *место -ря* – таборище; *стать, расположиться -рем* – табором, кошом оташуватися, стати, отаборитися.
- Ладиться, наладиться** – налагоджуватися; *дело ладится* – справа налагоджується.
- Лаж** – ляж (-жу).
- Лажный** – ляжовий.
- Лазарет** – шпиталь (-лю).
- Лазаретный** – шпитальний, шпиталевий; (*суц.*) – шпитальний (-ого).
- Лампа** – лямпа; *л. настольная* – лямпа на стіл, настільна лямпа.
- Ламповщик** (*зажигающий лампы*) – лямпівник (-ка).
- Ларь, ларек** – рундук (-ка).
- Легализация** – легалізація, узаконення.
- Легализировать** – легалізувати, *сов.* – злегалізувати, узаконювати, узаконити, *сов.* – узаконити.
- Легальный** (о поступке) – легальний, законний.
- Легковесный** – легкий на вагу; (*несолидный*) – легковажний.
- Легковоспламеняющийся** (о веществе) – займистий.
- Легкоисправимый** (о повреждении) – (легко)поправний, легконаправний.
- Легкорезуемый** – що легко зреалізувати, легкозреалізовуваний.
- Ледоход** – кригоплав (-ву).
- Лекарство** – лікарювання.
- Лекарство от чего, против чего** – ліки (-ків) на що.
- Лекарь, -рка** – лікар (-ря), лікарка; *быть лекарем* – лікарювати.
- Лектор** – лектор (-ра); (*женщ.*) – лекторка.
- Лекторская** – лекторія.

- Лекція** – лекція; *л. по (бухгалтерии)* – лекція (з бухгалтерії).
- Лента** (*к пишуш. машинке, телеграфная*) – стьобка, стрічка.
- Лес заповедный** – непорушний ліс (*Секу.*), ліс-непорученець (*Н*).
- Лесник** (*лесной сторож*) – поберэжник (-ка).
- Лесничество** – лісництво.
- Лесничий** – лісничий (-чого).
- Лесовладелец** – лісовласник (-ка).
- Лесовод** – лісівник (-ка).
- Лесоводство** – лісівництво.
- Лесовщик** – лісник (-ка).
- Лесозаготовительный** (*о сезоне*) – лісозаготівчий, лісозаготівний.
- Лесозаготовка** – заготівля лісу, лісозаготівля.
- Лесоистребление** – нищення лісу.
- Лесоохранительный** (*о комитете*) – лісоохорончий.
- Лесопорубка** – поруб лісу.
- Лесопромышленник** – лісопромисловець (-вця).
- Лесопромышленность** – лісова промисловість (-вості).
- Лесоразработки** – розроблення лісу, лісорозроблення.
- Лесорубочный** (*о сезоне*) – лісорубний.
- Лесосека** – ділянка лісу.
- Лесоуправление** – з'ряд (-ду) лісовий.
- Лестница** (*переносная*) – драбина; (*неподвижная*) – сходи (-дів).
- Лета** – 1) (*годы*) – літа, роки; 2) (*возраст*) – вік (-ку); *в зрелых летах* – літнього віку, літній; *в совершенных летах* – у повних літах; *одних лет* – одного віку; *преклонные лета* – похилий вік; *средних лет* – середнього віку.
- Летоисчисление** – літочислення.
- Летопись** – літопис (-су) (*м. р.*).
- Летчик** – літун (-на).
- Лечебница** – лікарня.
- Лечебный** – лікувальний.
- Лечение** – лікування; (*о ранах*) – гоїння; *заниматься -нием* – лікарювати.
- Лечить** – 1) лікувати; (*раны*) – гоїти; 2) (*заниматься врачебной практикой*) – лікарювати.
- Лечиться** – лікуватися.
- Лжедонос** – неправдивий виказ (донос), наклеп (-пу).
- Лжесвидетель** – кривосвідок (-дка).
- Лжесвидетельство** – кривосвідчення.
- Лжесвидетельствовать** – кривосвідчити, неправдиво свідчити.
- Либретто** – лібретто.
- Лидер** – лідер (-ра), проводир (-ря).
- Ликвидант** – ліквідант (-та).
- Ликвидат** – ліквідат (-та).
- Ликвидатор** – ліквідатор (-ра); (*о женщ.*) – ліквідаторка.
- Ликвидационный** (*в периоде*) – ліквідаційний; **-нные** – ліквідаційне.
- Ликвидация** – ліквідація; (*действ.*) – ліквідування; *л. окончательная* – остаточна ліквідація; *л. полная* – повна ліквідація; *л. частная* – часткова ліквідація; *в случае -ции учреждения* – якщо установу ліквідуватимуть (зліквідують); *подлежащий -ции* – ліквідний; *работа по -ции неграмотности* – робота в справі ліквідації неписьменності.
- Ликвидировать** – ліквідувати, сов. – зліквідувати.
- Ликвидность** – ліквідність (-ності).
- Ликвидный** (*о материале*) – ліквідний.
- Лимит** – ліміт (-ту).
- Линейть, разлинейть** – лініювати, лініти, полініювати, полініти.
- Линейка** – 1) лінійка; 2) (*линия*) – лінія; *бумага в две линейки* – папір у дві лінії.
- Линия** – 1) лінія; (*черта*) – риска; *л. обозначенная пунктиром* – лінія крапками; *л. пограничная* – прикордонна лінія; *работать по профессиональной линии* – працювати в професійній лінії; 2) (*войска*) – ряд (-ду), лава; 3) (*жел. дороги*) – колія; 4) (*направление*) – лінія; *л. твердая* – непохитна лінія.
- Линовальщик** – лініювач (-ча).
- Линовать** – лініювати, лініти.
- Лист** – лист (-ста); (*бумаги*) – аркуш (-шу); *л. вводный* – увідний лист; *л. заглавный* –

титульна сторінка; *л. исполнительный* – виконавчий лист; *л. окладной* – податковий, окладний лист; *л. опросный* – опитний, запитний блянок; *л. печатный* – аркуш друку, друківаний аркуш; *л. подписной* – підписний лист; *л. похвальный* – похвальний лист; *книга в 5 листов* – книга на 5 аркушів; *по исполнительному листу* – стягати на підставі виконавчого листа.

Листок – картка; *л. больничный* – картка хворого; *л. контрольный* – контрольна картка; *л. счетный* – рахункова картка.

Литера – літера.

Литератор – літератор (-ра), письменник (-ка); (*о женщ.*) – літераторка, письменниця.

Литература – література, письменство; *л. изящная* – krásне письменство.

Литограф – літограф (-фа).

Литографировать – літографувати.

Литография – літографія.

Литографский – літографський.

Литр – літр (-ра).

Лифт – ліфт (-ту).

Лихвенный (*о проценте*) – лихварський.

Лихоимец – хабарник (-ка).

Лихоимство – хабарництво.

Лицевой (*о стороне*) – прāvий, лицєвий; (*о счете*) – іменний.

Лицо – 1) (*личность*) – особа; *л. авторитетное* – авторитєтна (повājна) особа; *л. действующее* – дійова особа; *л. должностное* – урядова особа, урядовець (-вця); *л. заинтересованное (в деле)* – особа, що має інтерєс, заінтерєсована особа; *л. неподсудное* – а) неприсудна особа; б) (*несостоящее или же несостоявшее под судом*) – непідсудна особа; *л. официальное* – офіційна особа; *л. подозреваемое* – підозрена особа; *л. подозрительное* – непєвна особа, підозрєнна особа; *л. подотчетное* – підзвітна особа; *л. подставное* – підставна особа; *л. постороннее* – сторєнна особа; *л. подсудное* – а) присудна особа; б) (*состоящее или же бывшее под судом*) – підсудна особа; *л. сведущее* – знаюча (досвідчена) особа; *л. третье* – трєтя особа; (*в договоре*) – трєтя сторєна; *л. физическое* – фізична особа; *л. частное* – привātна особа; *л. юридическое* – юридична особа; *в лице его* – в ньєму, в йєго особі; *будем иметь в лице его хорошего работника* – матимемо в ньєму гārного робітника, він бєде для нас гārний робітник; *посторонним лицам вход воспрещен* – сторєнним (особам) вхєдити не вільно (заборєнено); 2) *быть на лицо*: а) (*об одушевл.*) – бєти присутнім, бєти нāvич; б) (*о неодушевл.*) – бєти нāvич, бєти; *полагать налицо* – уважати, що є; 3) (*чего-либо*) – лицє, прāvий бєк, верх (-ху); (*фасад*) – пєред (-ду), фасад (-ду); *на лицо* – на лицє, спєреду; *показать товар лицом* – показати крам лицєм; 4) (*поличное*) – рєчєві дєкази.

Личность – 1) особа; *л. значительная* – (ви)значна особа; *л. неизвестная* – невідєма, незнана особа; *вопросы для определения -сти* – питājня, щєб вияснити особу; 2) (*индивидуальность*) – особистість (-стєсти).

Лично – особисто, сам, особєво, персонājно; *знать кого лично* – персонājно (особисто) знати когє; *он явился лично* – він прибєв особисто, він прибєв сам.

Личный (*свойственный, принадлежащий или относящ. к данной личности, напр., о мотивах*) – особистий; (*персональный, напр., о пенсии*) – особєвий, персонājний.

Лишатся, -шиться – утрачати, утрātити, збуватися, збєтися чєгє; *л. доверия у кого* – утрачати, утрātити чию довїру; *л. речи* – утрачати мєву; *л. силы* – знесилюватися, знесилитися, знемагатися, знемогтися; *л. ума* – позбавлятися, позбāvитися рєзєму, бєжєвєліти, збєжєвєліти; *л. чувств* – зємлівати, зємліти, неpritємніти, сов. – знеpritємніти.

Лишек – лишка, лишєк (-шку).

Лишение – 1) (*потеря*) – втрātа; (*недостаток, нужда*) – нестātки (-кєв), злидні (-днєв); *терпеть -ния* – зазнавати злиднєв; 2) (*действ.*) – позбāvлення, позбāва (Н); *л. свободы* – позбāvлення вєлі, ув'язнення когє; *подвергать лишению прав* – позбавляти, позбāvити прав.

Ловля – 1) (в)лєви (-вєв); 2) (*промысел*): *зверинная ловля* – лєвєцтво; *рыбная ловля* – рєбājство, рєболєвля.

Лодка (*спасательная*) – рятункєвий чєвен.

Лодочник (*мастер*) – чєвєнник (-ка), чєвнār (-ря); (*перевозчик*) – пєрєвєзник (-ка); (*дающий лодки на прокат*) – чєвновий (-вєго).

Ложный (*о доносе*) – неpritєвий; (*о тревоге*) – фєлшивий.

- Лозунг** – гасло, лѡбзунг (-гу); *лозунг выставлять* – викидати, викинути гасло.
- Локализация** – лѡкалізація.
- Локализовать** – лѡкалізувати; *сов.* – злѡкалізувати.
- Локаут** – лѡкавт (-вту).
- Лом** (*материалов*) – лѡмань (-ні); *л. разный* – усяка лѡмань; *л. золота и серебра* – лѡмане зѡлото і срібло.
- Ломать, сломать** – ламати, зламати; (*о постройке*) – розкидати, розкидати.
- Ломбард** – лѡмбѡрд (-ду), застѡвня (*Н*).
- Ломбардный** (*о квитанции*) – лѡмбѡрдний.
- Ломка** (*льда*) – ламання.
- Ломовик** (*ломовой извозчик*) – биндюжник (-ка).
- Лотерея** – лѡтерія, гра на щастя.
- Лото** – лѡтѡ.
- Лотерея-аллегри** – лѡтері-алѡгрі.
- Лотерейный** (*о билете*) – лѡтерійний.
- Лоцман** – лѡцман (-на).
- Льгота** – пільга; *л. налоговая* – податкѡва пільга; *л. по промысловому налогу* – пільга в промислѡвому подѡтку; *л. по семейному положению* – пільга чѡрез родинний стан; *л. при уплате налогов* – пільга платникѡві подѡтків, пільга, коли сплѡчуються подѡтки; *давать льготу кому* – давати, дати пільгу комѡ, пільгувати, попільгувати когѡ; *лица, пользующиеся льготой* – осѡби, що маѡють пільгу, пільговики; *пользоваться, иметь -ту* – мати пільгу, пільгуватися.
- Льготный** (*о сроке*) – пільговий.
- Любитель, -ница** (*в какой-н. области, в противоположность специалисту*) – дилетѡнт (-та), дилетѡнтка; (*об актере*) – амѡтор (-ра), амѡторка.
- Мавзолей** – надгрѡбок (-бка), мавзолѡй (-ею).
- Магазин** – 1) магазин (-ну), крамниця; *м. антикварный* – антиквѡрня; *м. готового платья* – крамниця гѡтѡвого вбрѡння; *м. книжный* – книгѡрня; *м. мебельный* – магазин мѡблїв; *м. меховой* – магазин хѡтра, хутровий магазин; *м. обойный* – магазин шпалѡр; *м. оптовой продажи, оптовый* – гуртовий магазин; *м. парфюмерный* – парфумѡрня, парфумѡрна крамниця; *м. писчебумажный* – паперѡва крамниця; *м. пищевой* – харчѡва крамниця; *м. посудный* – пѡсудна крамниця; *м. продуктовый* – харчѡва, продуктѡва крамниця; *м. розничной продажи* – роздрібно крамниця; *м. с подсобным помещением для хранения товара* – крамниця з комѡрою; *м. складочный* – склад (-ду); *м. скобяной* – залізна крамниця; *м. стекольный* – магазин склѡ; *м. универсальный* – унїверсѡльний магазин (крамниця); *м. хлебный, зерновой* – шпихлїр (-рѡ); *м. цветочный* – крамниця квїття, квїткѡрня, квїттярня; *м. ювелирный* – юбілѡрня; 2) (*склад*) – магазин (-ну), склад (-ду).
- Магазинер** – магазинер (-ра).
- Магазинщик, -щица** – магазинник (-ка), магазинниця.
- Магистраль** – магістрѡль, магістрѡля.
- Май** – травѡнь (-вня).
- Майский** (*о торжествах*) – травнѡвий.
- Маклер** – мѡклер (-ра); *м. биржевой* – біржѡвий мѡклер; *м. торговый* – торговѡльний мѡклер.
- Маклерство** – маклерування; *заниматься -ством* – маклерувати.
- Маклерствовать** – маклерувати.
- Максимальный** (*о требованиях*) – максимѡльний, найбільший.
- Максимум** – найбільше (-ого), мѡксимум (-му).
- Малодоходный** (*о предприятии*) – малѡдобуткѡвий, з малим добѡтком.
- Малозаселенный, малонаселенный** (*о местности*) – малѡзалюднений, малѡзасѡлений.
- Малоземелье** – малѡземѡлля.
- Малоземельный** (*о хозяйстве*) – малѡземѡльний.
- Малоимущий** (*о части населения*) – незамѡжний.
- Малолетний** (*о правонарушителе*) – малѡлїтний.
- Малолеток** – малѡлїток (-тка).
- Малолетство** – малѡлїття.
- Маломощный, маломочный** (*о предприятии*) – малѡсилиий, квѡлий; (*малоимущий*) – незамѡжний.
- Малонаселенность** – малѡзасѡленість (-ности), малѡ залюдненість (-ности), малѡ засѡленість (-ности).

- Малоприбыльность** – малозисківність (-ности), малий зиск (-ку).
- Малоприбыльный** (*о предприятии*) – малозисківний.
- Малосостоятельный** – незможний.
- Малоупотребительный** (*о приеме*) – маловживаний.
- Малоценный** (*о вещи*) – малоцінний.
- Малочисленность** – нечисленність (-ности), мале, невелике число.
- Мандат** – мандат (-ту), припоручення; *поехать по -ту учреждения* – поїхати з мандатом від установи.
- Маневр** – манер (-вру). **Маневры** – маневри (-врів).
- Маневрировать** – маневрувати.
- Манифестация** – маніфестація; (*действие*) – маніфестування.
- Манкировать чем** – недбало ставитися до чого, нехтувати чим, що; *м. своими обязанностями* – нехтувати своїми обов'язками, свої обов'язки.
- Мануфактура** – мануфактура.
- Мануфактурист** – мануфактурник (-ка), мануфактурист (-ста).
- Мануфактурный** (*о товаре*) – мануфактурний.
- Марка** – марка; *м. гербовая* – гербова марка; *м. погашенная* – тамована марка; *м. почтовая* – поштова марка; *м. рублевая* – марка на карбованець; *м. товарная* – крамова марка, крамовий знак; *м. фабричная* – фабрична марка, фабричний знак.
- Маркер** – значник (-ка).
- Маркировать** – маркувати, значити.
- Маркировщик** – значій (-ія), марківник (-ка).
- Марочный** (*о системе*) – марочний, марковий.
- Март** – березень (-зня).
- Маршрут** – маршрут (-ту).
- Маскировать, -ся** – маскувати, *сов.* – замаскувати, личкувати, *сов.* – заличкувати (-ся).
- Маслобойня** (*где выгнет. постное масло*) – олійниця, олійня; (*где изгот. коровье масло*) – маслоробня.
- Маслодел** – маслороб (-ба).
- Маслоделие** – маслоробство.
- Масса** – 1) (*вещество*) – маса; 2) (*множество*) – сила, маса; *в общей массе* – загальною масою; *в общей массе случаев* – у загальній масі випадків.
- Мастер, -рица** – 1) майстер (-стра), майстриця; *м. главный* – головний майстер; *м. старший* – старший майстер; *м. молочный* – молочар (-ря); 2) (*искусный в чем-нибудь человек*) – митець (-тця) на що, дільник (-ка).
- Мастеровой** – майстровий (-вого).
- Мастерская** – майстерня; *м. главная* – головна майстерня; *м. граверная* – ритівня; *м. белошвейная* – швацька майстерня; *м. бочарная* – бондарня; *м. жестяная* – бляхарня; *м. зеркальная* – люстрівня; *м. кондитерская* – цукерня; *м. красильная* – фарбівня; *м. кузнечная* – кўзня; *м. мебельная* – меблярня; *м. меховая* – кушнірня; *м. модельная* – модельярня; *м. паяльная* – лютувальня; *м. переплетная* – оправня, палітурня, палітурна майстерня; *м. портняжная* – кравечня, кравецька майстерня; *м. сапожная* – шевня, шевська майстерня, чоботарня; *м. слесарная* – слюсарня; *м. стекольная* – склярня; *м. столярная* – столярня; *м. ткацкая* – ткальня; *м. токарная* – токарня; *м. формовочная* – формувальня; *м. художника* – робітня; *м. часовая* – годинникарня; *м. чулочная* – панчішня; *м. шапочная* – шапкарня; *м. швейная* – кравечня; *м. шляпочная* – капелюшня, брильня; *м. шорная* – лимарня; *м. щеточная* – щіткарня; *м. экипажная* – стельмашня; *м. ювелирная* – юбілерня.
- Мастерски** – майстерно.
- Мастерство** – 1) майстерство; 2) (*искусность*) – майстерність (-ности).
- Масштаб** – мірило; *в -бе округа* – відповідно до мірила округи, мірилом округи.
- Материал** – матеріал; *м. вспомогательный* – допоміжний матеріал; *м. горючий* – пальний матеріал; *м. перевязочный* – в'язальний, перев'язувальний матеріал; *м. посевной* – сійний матеріал, сійво, насіння; *м. следственный* – матеріал слідства; *м. статистический* – матеріал статистичний, статистичні відомості; *м. строительный* – будівний, будівельний матеріал; *м. сырой* – сировинний матеріал, сировина; *м. упаковочный* – пакувальний матеріал, матеріал на пакування, матеріал, щоб пакувати, паківний; *имеется обильный -риал* – є багато матеріалу; *испытывать -риал* – випробувати матеріал; *м-л по изучению чего* – матеріал на вивчення чого, щоб вивчати що; *м-л по обследованию* – матеріал (про) дослідження.

Материальный (о положении) – матеріальний.

Машина – машина; *м. пишущая* – друківниця (*Н*), машинка друкувати; *м. пожарная* – пожежна машина; *м. счетная* – лічильна машина, рахівна машина.

Машинизировать – машинізувати.

Машинист, -стка – машиніст (-ста), машиністка; (*работ. на пишущей машине*) друкарник (-ка), друкарниця.

Мебель – меблі (-лів), (*только во мн. ч.*).

Меблировать – меблювати, сов. – умеблювати.

Меблировка – меблі (-лів), умеблювання; (*действ.*) – меблювання, умеблювання.

Медик, -чка – медик (-ка), медичка.

Медикамент – медикамент (-нту).

Медицинский (об институте) – медичний; (о помощи врача) – лікарський.

Медленность – повільність (-ности); *м. производства* – повільність у виробництві; *м. работы* – повільність роботи.

Медлительный (о плательщике) – забірливий; (о работе) – забірний, загайний.

Медлить, замедлить – баритися, забаритися, гаятися, загаятися; *м. с ответом* – не поспішати відповісти; *не медля* – негайно, не гаючи часу.

Межа – межа; (*между нивами*) – обміжок (-жка); *проводить межу* – робити, зробити (класти, покласти) межу.

Междуведомственный (о сношениях) – межизарядовий.

Междугородный (о сообщении) – межиміський.

Междуконторный (о расчете) – поміжконторний, між конторами.

Международный (о сношениях) – міжнародний.

Межевание – межування; *м. генеральное* – генеральне (загальне) межування.

Межевать, размежевать – межувати, размежовувати, размежувати.

Межевой (о знаке) – межовий.

Межевщик – мірник (-ка), мірчий (-чого).

Мелиоративный (о работах) – меліоративний, меліораційний.

Мелкий (о деньгах, о производстве) – дрібний.

Мелколавочный (о кредите) – на дрібний крам.

Мелочный (о товаре) – дрібний; (о человеке) – дріб'язковий.

Мелочь – 1) дрібниця; *заниматься -ми* – гаяти час на дрібниці; *по -чам* – дрібницями; 2) (*мелкие деньги*) – дрібні гроші, дрібняки.

Меморандум – меморандум (-му).

Мемориал – меморіал (-лу).

Мемориальный (о таблице) – меморіальний.

Мена – міна; (*действ.*) – міньба; *договор мены* – міновий договір (-вору); *заниматься меной* – менджувати.

Меновой (о торговле) – міновий, вимінний.

Меновщик, -ца – міняльник (-ка), міняльниця.

Меновщина – міняння, мінянина, міньба.

Меньшинство – міншість (-шости).

Меняло – міняйло (-ла).

Меняльный (о конторе) – міняльний.

Менять – міняти.

Мера – 1) (*единица измерения*) – міра; *м-ы высоты* – міри вишини; *м-ы длины* – міри довжини; *м-ы жидких тел* – міри рідини, міри на рідину; *м-ы метрические* – метричні міри; *м-ы сыпучих тел* – міри сипкого, міри на сипке; *м-ы ширины* – міри ширини; *в большей, меньшей мере* – більшою, меншою мірою; *в достаточной мере* – а) наліжною (вистачною) мірою; б) *досить, досить добре*; *в меру, по мере брать* – брати до міри, за мірою; *в меру того, по мере того* – в міру того; *в полной мере* – цілком; *в равной мере* – однаково, однаковою мірою, зрівно; *в той или иной мере* – так чи інакше; *выдавать мерю* – видавцем видавати, до міри давати, (за) мірою давати; *высшая мера наказания* – найвища кара; *испытывать меру терпения* – терпéць випробувати; *мерами принуждения* – примусом; *по крайней мере, по меньшей мере* – щонайменше, принайменше, принаймні; *по мере надобности* – до потреби, як до потреб; *по мере получения* – в міру того, як одержувано; як одержуємо, як одержуватимемо; *по мере сил, возможности* – по змозі, в міру змози, що змога, як змога; *переступить всякую меру* – переходити всяку міру, перебирати міру, братися над усяку міру; *превышать меру терпения* – виходити за межі терпіння; *продавать на меру* – продавати мірою; 2)

(*средство, мероприятие*) – спосіб (-собу), засіб (-собу), заходи (-дів); *м-ы борьбы* – способи боротися, заходи до боротьби; *м-ы законодательные* – праводавчі, законодавчі заходи; *м-ы исправительные* – направні заходи; *м-ы обеспечения* – способи забезпечити; *м-ы понудительные* – спонукні заходи; *м-ы поощрительные* – заходи (щоб) заохотити, заходи на заохочування; *м-ы практические* – практичні заходи; *м-ы превентивные* – запобіжні (превентивні) заходи; *м-ы предупредительные* – запобіжні заходи; *м-ы пресечения* – препинні заходи, заходи (щоб) перепинити що, поклáсти край, чомú; *м-ы регулятивные* – правильні, регулятивні, регуляційні заходи; *м-ы социального обеспечения* – способи соціального захисту; *м-ы по охране здоровья* – заходи (в справі) охорони здоров'я; *изыскивать меры* – добирáти, добрáти спóсоби; *прибегать к мерам* – вдава́тися, вда́тися до заходів; *употреблять принудительные меры взыскания* – вживáти заходів, щоб примусом стягну́ти, вживáти примусових заходів до стягáння; *употреблять решительные меры* – вживáти, вжити твердих заходів.

Мерило – мірило; *служить -лом* – бу́ти за мірило, пра́вити за мірило.

Мерить, измерить – міряти, зміряти, виміряти, виміряти.

Мерка – мірка, міра; *снимать мерку* – бра́ти міру (мірку).

Мероприятие – заходи (-дів); *м-я решительные* – тверді заходи; *проведение в жизнь этих -тий дает нам возможность* – ці заходи, запрова́джені в життя, даду́ть нам змо́гу; коли ці заходи бу́дуть запрова́джені в життя, ми ма́тимемо змо́гу.

Мертвец – мрець (мерця), мертвяк (-ка).

Мертвецкая – трупáрня.

Мертворожденный – мертвонарóджений (-ного); (*о деле*) – ме́ртвий.

Мертвый (*о часе*) – ме́ртвий.

Мерщик – мірщик (-ка), мірчий (-чого).

Местечко – містéчко.

Местком – місцевко́м (-му).

Местность – місцеві́сть (-вості).

Местный (*об осмотре, комитете, о властях*) – місцеві́й; (*об обитателе*) – тутéшний, та́мошний.

Место – 1) місце; *м. дворовое* – двóрище; *м. для лежания* – місце лежа́ти; *м. для поселения* – се́лище, се́льбище; *м. для сидения, сидячее* – місце сиді́ти; *м. жесткое (в вагоне)* – тверде́ місце; *м. назначения кого* – призначене ко́му місце; *м. новозаселенное* – новосе́лиця; *м. общее, выражение (в речи)* – загал́ьник (-ка); *м. отхожее* – вихóдок (-дку), відхóдок (-дку); *м. платежа* – місце виплати; *м. постоянного жительства* – місце (пості́йного) проживáння; *м. председательское* – місце (для) голови; *м. присутственное* – урядóва устанóва; *м. проезда* – прої́зд (-ду), переї́зд (-ду); **-ста** *развлечения* – місця розва́ги; *м. сохрaнное* – схóванка, безпéчне місце; *м. спальное* – місце (щоб) спа́ти; *места судебные (о здании)* – судовий будинок; (*об учреждении*) – судові устанóви, суди; *м. торговое* – місце торго́ве; *м. усадебное* – садиба, ґрунт (-нту), місце під садибу, сади́бне місце; *м. хранения* – схóванка; *в места не столь отдаленные (сослать)* – в не дúже далéкі місця; *в подлежащих местах (искать)* – в налéжних місцях; *местами* – де-не-де, місцями, подéкуди; *не к месту* – не до рéчі; *занимать место* – займа́ти місце; *иметь место (быть)* – бу́ти; *на видном месте вывесить* – виві́сити на видно́ті; *на месте постоянного жительства Н. не оказалось* – на місці, де *Н.* пості́йно проживáє, його́ не знайшли; *определить Н. место постоянного жительства в г. Киеве* – призначити *Н.* пості́йно проживáти в м. Києві; *освободить место* – звільняти, звільнити місце; *отправляют по месту назначения* – поси́лати (надси́лати) до призначеного місця; *по местам (кое-где)* – місцями; *по местам (разослать)* – на місця; *по всем местам* – скрізь, всюди; *по месту жительства, рождения*: а) (*на вопрос «куда?»*) – в (на) місце проживáння, наро́дження; б) (*на вопрос – где*) – в місці, на місці проживáння, наро́дження; *с указанием места нахождения* – зазнача́ючи, зазнача́вши, де вони є; *это имело место (происходило)* – це відбува́лося; (*случилось, было*) – тра́пилося, ста́лося, бу́ло; 2) (*должность*) – поса́да; *м. секретарское* – секретáрство, секретáрська поса́да; *м. штатное* – штáтна поса́да; *занимать место* – ма́ти поса́ду, бу́ти на у́ряді; *занимать видное место* – бу́ти на визначній поса́ді; *занять место (должность)* – діста́ти поса́ду, ста́ти на поса́ді; *искать места* – шука́ти поса́ди; *лишиться места* – втра́тити поса́ду; *освободить место* – звільняти, звільнити поса́ду; *отчислять от места* – звільняти, звільнити з поса́ди; *получать место* – дістава́ти, діста́ти поса́ду; *поступать на место* – дістава́ти, діста́ти поса́ду, ставáти, ста́ти на поса́ду; *предоставляют место* – дава́ти, да́ти поса́ду; *хлопотать о месте* – клопотáтися за поса́ду, шука́ти собі поса́ди; 3) (*о вещах*) –

пакунок (-нка); *сдано на хранение три места багажа* – здано до схову три пакунки багажу.

Местоительство – домівка; (*постоянное*) – осілість (-лости).

Местонахождение (*о лице*) – місце пробування; (*о предмете*) – місце; *м. документа* – місце, де є документ; *по -нию*: а) (*куда*) – в місце (на місце) пробування; б) (*где*) – в місці пробування.

Местоположение – місцевість (-вості).

Местопребывание – місце пробування; (*постоянное*) – осілість (-лости); *по -нию Н.:* а) (*куда*) – у місце, де *Н.* пробуває (пробував, пробуватиме); б) (*где*) – у місці, де *Н.* пробуває (пробував, пробуватиме).

Месяц – місяць (-ця); *в позапрошлом -це* – передостаннього місяця; *в текущем -це* – цього місяця; *за истекший месяц (отчет)* – за минулий місяць; *каждый месяц (получать)* – щомісяця.

Месячный (*об отпуске*) – 1) місячний; (*помесячный, о жалованьи*) – помісячний; 2) (*ежемесячный, об отчетности*) – щомісячний.

Металл – металь (-лю), металь (-лу); *м. благородный, драгоценный* – добrorодний, коштовний, дорожочінний металь; *-лы цветные* – кольорові металь[и].

Металлообрабатывающий (*о промышленности*) – метальообробний.

Металлопромышленность – метальопромисловість (-вості), метальоіндустрія.

Метеорологический (*о станции*) – метеорологічний.

Метка – знак, зазначка, (*фабричная*) – тавро, клейно; (*действие*) – значіння, позначання, таврування, клейнування; *м. нарезная* – карб (-бу); *м. товарная* – крамове тавро (клейно).

Метод – метод (-ду); *м. выборочный* – метод витягів.

Метр – метр (-ра); *в (квадратных) метрах* – (квадратовими) метрами.

Метранпаж – верстальник (-ка), метранпаж (-жа), головний складач (-ча).

Метрика – метрика.

Метрический (*о записи*) – метричний.

Механизировать – механізувати.

Механик – механік (-ка); *м. старший* – головний механік.

Мешать, помешать – 1) (*быть помехой*) – перешкоджати, перешкодити, заваджати, завадити; 2) (*перемешивать*) – мішати, змішати.

Мешаться, вмешаться (*в дело, в разговор и т. п.*) – втручатися, втрутитися, встрявати, встряти.

Мешечник, -ница – торбар (-ря), торбарка.

Мещанин, -нка – міщанин (-на), міщанка.

Мзда (взятка) – хабар (-ря).

Милицейский – 1) (*прил., о районе*) – міліційний; 2) (*существ.*) – міліціонер (-ра).

Милицонер, -рка – міліціонер (-ра), міліціонерка.

Милицийный (*о системе*) – міліційний.

Милиция – міліція; *м. сыскная* – розшукна міліція, міліція для розшуку.

Миллиард – мільярд (-да).

Миллион – мільйон (-на), мільйон (-на).

Миллионер – мільйонер (-ра), мільйонер (-ра).

Милосердие – милосердя; *брат -дия* – брат-жалібник; *сестра -дия* – сестра-жалібниця.

Милость – ласка; *-сти просим* – прбсимо, будь ласка; *сделайте -сть* – будь ласка.

Миля – миля; *плата от мили* – плата від милі, мильовé.

Минимальный (*о требовании*) – мінімальний, найменший.

Минимум – мінімум (-му), найменше; *прожиточный -мум* – мінімум на прожиття, прожитковий мінімум.

Министерство – міністерство.

Министр – міністр (-тра), міністер (-тра).

Минование (*в выражениях*): *по -нии надобности* – коли минé потреба, як не треба буде; *по -нии опасности* – як минула, як минé небезпека, коли вже не було, коли вже не буде небезпеки.

Минута (*времени*) – хвилина; *без двадцати минут 8 часов* – за двадцять хвилин вóсьма година; *в настоящую минуту* – цієї хвилини; *в решительную минуту* – в хвилину кризи, у вирішну (переломову, кризову) хвилину; *десять минут 9-го (часа)* – дéсять хвилин на дев'яту (годину).

Минутный (*о замешательстве*) – хвилинний, хвилéвий, (*о стрелке*) – хвилинний.

Мир – 1) мир (-ру); (*мирные отношения*) – згода, (з)лагода; *заклучать мир* – укладати,

укла́сти мир, зами́р'ювати, зами́рити, зами́ритися; *покончить дело миром* – кінчити справу миром, зми́ритися, поладна́ти справу; 2) (*вселенная*) – сві́т (-ту), всесві́т (-ту); 3) (*деревенская община*) – (сі́льська) грома́да.

Мириться, помириться – ми́ритися, поми́ритися, при́ходити, при́йти до зго́ди.

Мировой (*сущ.*) – ми́ровий (-о́го).

Миссия – мі́сія, до́ручення, завда́ння; *на него возложена миссия* – йо́му до́ручено, він ма́є завда́ння, до́ручення, мі́сію.

Митинг – мі́тинг (-гу), ві́че.

Митинговый (*о речи*) – мі́тинго́вий.

Мнение – думка, га́дка, по́гляд (-ду); *м. общепринятое* – думка загалу́, думка всіх, (скрізь, всюди) засво́ена думка; *м. общественное* – грома́дська думка; *м. особое* – окре́ма думка; *быть иного мнения* – ма́ти іншу думку; *высказывать свое мнение* – висло́влювати (подава́ти) свою думку; *мы остаемся при своем мнении* – ми й надалі так дума́ємо, на́ша думка лишáється та са́ма; *обмениваться, обменяться мнениями* – обра́джуватися, обра́дитися, порозумі́ватися, порозумі́тися про що, спільно́ обмі́рковувати, обмі́ркува́ти що; *оставаться при особом мнении* – лишáтися з окре́мою думкою; *по моему мнению* – на мою думку, як на ме́не, як я гада́ю; *по общему мнению* – на думку всіх, на думку загалу́; *поддерживать мнение* – підтри́мувати думку; (*новыми аргументами*) – підпира́ти думку; *придерживаться такого мнения* – доде́ржувати тако́ї думки; *разделять чье-л. мнение, соглашаться с чьим-л. мнением* – пристава́ти, пристáти на чю́ думку, прийма́ти, прийня́ти чю́ думку.

Мнимоумерший – завме́рлий (-лого), нібивме́рлий (-лого).

Мнимый (*притворный, о больном*) – уда́ваний; (*ложный, о сделке*) – неправи́дий, неспра́вжній.

Многобрачие – мно́гошлю́б'я.

Многобрачный – мно́гошлю́бний.

Многоженец – мно́гоже́нець (-нця).

Многоженство – мно́гоже́нство.

Многоземельный (*о хозяйстве*) – багато́земельний.

Многозначный (*о числе*) – мно́гоцифрóвий.

Множественность – багаторазóвість (-вості), кількарразóвість (-вості); *несмотря на -ность напоминания* – дарма́ що багáто раз нага́дувано.

Множественный (*о напоминании*) – багаторазóвий, кількарразóвий.

Многолетний (*об опыте*) – довго́річний, довголі́тній.

Многолюдный (*о собрании*) – велелю́дний, лю́дний.

Многомужие – мно́гому́зтво.

Многооплатный – великоопла́тний.

Многосемейный – великосіме́йний, з великою родино́ю (сем'єю).

Многоотомный – на багáто томів, багатото́мовий.

Многоуважаемый (*при обращении к почтенному лицу, собранию*) – високопова́жний, вельмишано́вний.

Многоценный – (велико)кошто́вний, великоці́нний, багатоці́нний.

Многочисленность – числі́нність (-ности).

Мобилизационный (*о плане*) – мобілізаці́йний.

Мобилизация – мобіліза́ція (ко́го, чо́го).

Мобилизовать – мобілізува́ти, *сов.* – змобілізува́ти.

Моделировать – моделюва́ти.

Модель – моде́лі (-лі), зразо́к (-ка).

Модус – мо́дус (-су), спо́сіб (-собу).

Мойка – миття, прання; *отдать в мойку* – да́ти випрати.

Молодеж учащаяся – шкі́льна мо́лодь.

Молочная – молоча́рня.

Молочник, -ница – молоч́ник (-ка), молоч́ниця.

Молчание – мовча́ння, мовча́нка; *обходит -нием* – замо́вчувати, замо́вчати що.

Момент – моме́нт (-ту); *м. благоприятный* – слу́шний моме́нт; **-ты отрицательные в работе** – недóбре (негати́вне) в робо́ті; *м. решительный* – ви́ршний (Н), (кризовий) моме́нт; *м. текущий* – тепе́рішній моме́нт; *в настоящий момент* – тепе́р, в цей моме́нт.

Монета – монéта; *м. звонкая* – дзві́нка (метале́ва) монéта; *м. золотая* – золотá монéта; *м. медная* – мідна монéта; *м. мелкая* – дрі́бна монéта; *м. находящаяся в обращении* – обі́гво́ва монéта; *м. разменная* – розмі́нна монéта, дрі́бні гро́ші; *м. серебрянная* – срі́бна монéта; *м.*

- ходячая* – приймана монета; (*находящаяся в обращении*) – обігова монета; *в мо-те* – монетою.
- Монетчик** – монетник (-ка).
- Монография** – монографія.
- Монометаллизм** – монометалізм (-зму).
- Монометаллический** (*о денежном обращении*) – однометалевий.
- Монополизировать** – монополізувати, сов. – змонополізувати.
- Монополист** – монополіст (-ста).
- Монополия** – монополія; *м. винная* – горілчана монополія, монополія на вино; *м. карточная* – монополія на карти; *м. правительственная* – урядова монополія.
- Мораториум** – мораторій (-рію).
- Мореплавание, мореходство** – мореплавання, мореплавання, мореплава́.
- Морзист** – морзист (-ста).
- Мостить** (*досками*) – мостити, стелити; (*камнем*) – брукувати.
- Мостовая** – мостинець (-ця); *м. каменная* – мостинець кам'яний, брук (-ку), бруківка.
- Мостовое, мостовщина** – мостове́ (-во́го).
- Мотив** (*основание*) – мотив (-ву); *по мотивам личного характера, по личным мотивам* – з особистих мотивів, причин.
- Мотивировать** – мотивувати, сов. – умотивувати, подавати, подати мотиви (причини).
- Мотивировка** – мотиви, умотивування; (*действ.*) – мотивування.
- Мотовство** – марнотра́тство.
- Мотоциклет** – мотоциклéт (-та).
- Мотоцикл(ет)ист** – мотоциклетист (-ста), мотоцикліст (-ста).
- Мошенник, -ница** – шахра́й (-ая), шахра́йка.
- Мошенничать** – шахраювати.
- Мощность** – потужність (-ности), міць (мо́ці).
- Мощный** (*о предприятии*) – потужний, міцний, дужий.
- Муж** (*супруг*) – чоловік (-ка), муж (-жа), дружина.
- Муж и жена** – чоловік і жінка, подру́жжя.
- Музей** – музе́й (-зею).
- Музейник** – музе́йник (-ка).
- Музейный** (*о вещи*) – музе́йний.
- Музыкальный** (*о магазине*) – музичний.
- Музыкант** – музика, музикáнт (-та).
- Муниципальный** – муніципáльний.
- Мусор** – сміття; (*щебневый*) – груз (-зу); *место, куда сбрасывают мусор* – смітник (-ка).
- Мусорщик, -щица** – сміттяр (-ра), сміттярка.
- Мучник** (*торговец мукой*) – бороше́нник (-ка).
- Мучной** (*о складе*) – борошн'яний.
- Муштровать** – муштрувати.
- Муштровка** – му́штра; (*действ.*) – муштрува́ння.
- Мыловар** – милова́р (-ра).
- Мыловарение** – милова́рство.
- Мыслить** – думати.
- Мысль** – думка, га́дка; *м. руководящая* – провідна́ думка; *наводит на мысль кого* – давати ко́му на розум; *прийти на мысль* – на думку спа́сти.
- Мясник** – різник (-ка); **-ком быть** – різникувати.
- Мясницкий** (*о ряде*) – різницький.
- Мясной** (*о рынке*) – м'ясний.
- На:** *на вид* – з вигляду; *на глаз* – на око; *на днях* – цими днями; *на запас* – про за́пас; *на предмет получения* – щоб одержати; *на разработке (торфа)* – на добува́нні; *на хранение* – до схóву.
- Набавка** – набавка, на́кидка; (*действ.*) – набавля́ння, набавле́ння.
- Набавлять, -вить** – набавляти, набавити, накидати, накинати.
- Набат** – дзвін на спóлох, дзвін на гвалт; *бить в набат* – бити (дзвонити) на спóлох.
- Набело** – на́чисто.
- Набивать, -бить** – набивати, набити; (*о цене*) – наганяти, нагна́ти.
- Набирать, -брать** – набирати, набра́ти, понабирати; *н. в долг* – бра́ти на́бір; *н. книгу (в типографии)* – скла́дати, скла́сти, набирати, набра́ти книгу.
- Наблюдатель, -ница** – 1) (*наблюдающий какое-либо явление*) – спостере́жник,

спостережниця; 2) (*надзиратель*) – наглядчач, наглядчачка; 3) (*находящийся на наблюдательном пункте*) – дозорець (-рця).

Наблюдательный – 1) (*о человеке*) – спостережливий; 2) (*о совете, комиссии*) – наглядчий; 3) (*о пункте*) – дозорчий.

Наблюдать – 1) (*рассматривать явление*) – спостерігати; *в городе наблюдаются заболевания* – зауважено (помічено), що в місті захворювання; 2) (*надзирать, следить за кем*) – стежити за ким; 3) (*присматривать за кем, за чем*) – наглядати, пильнувати, доглядати когось, чого.

Наблюдение – 1) спостереження; (*действ.*) – спостерігання; *н. непосредственное* – безпосереднє спостереження; *по -ниям* – як спостережено, за спостереженнями; *по моим -ниям* – як я спостеріг, спостерігаю, за моїми спостереженнями; 2) (*надзор, присмотр*) – догляд (-ду), нагляд (-ду); (*действ.*) – наглядання, доглядання; *н. агентурное* – агентурний нагляд; *возлагать обязанность -ния* – покладати обов'язок доглядати; *под -нием* – під доглядом.

Набор – 1) набір (-бору); (*действ.*) – набирання; *н. рекрутский* – бранка, рекрутчина, набір (-бору), рекрутський набір; 2) (*ассортимент*) – набір, асортимент (-ту) крामी; (*комплект*) – комплєт (-ту); (*инструментов*) – справилля; 3) (*типографский*) – складене (Н), склад (-ду); (*действ.*) – складання.

Наборка – набір (-бору); (*действ.*) – набирання, (*шрифта*) – складання, набирання.

Наборный (*состоящий из частей*) – збірний, штукований; (*относящийся к типографск. набору*) – складальний.

Наборщик (*в типограф.*) – складач (-ча).

Набрасывать, -росить (*делать набросок*) – накреслювати, накреслити, робити, зробити начерк.

Набросок – начерк (-ку); *н. черновой* – чорнєтка, начерк начорно.

Наверстывать, -тать – надолужувати, надолужити.

Навигационный (*о времени*) – навігація, плавбовий.

Навигация – навігація, плавба; *открыть -цию* – (роз)почати навігацію (плавбу).

Наводит, -вести – наводити, навести; *н. справку* – довідку брати, взяти, довідуватися, довідатися.

Наводнение – повінь (-воді), залива; (*в рудниках*) – затоплення.

Навык – навичка, вправа; *приобретать навык* – набувати навички.

Навязывать, -зать кому что – накидати, накинути комусь що; *н. кому свои товары* – накидати, накинути комусь свій крам.

Нагоняй – нагінка.

Награбленный (*о вещах*) – грабований.

Награда – нагорода; *в награду* – у нагороду; *в виде -ды* – як нагорода; *получать награду* – діставати (мати) нагороду; *представляют к награде* – подавати, подати до нагороди.

Наградные – нагорода грішми.

Награждать, -радить – нагороджати, нагороджувати, нагородити, винагородити.

Награждение – нагорода, винагорода; (*действ.*) – нагороджування, нагородження, винагородження.

Нагромождать, -моздить – нагромаджувати, нагромадити, накопичувати, накопичити.

Нагружать, -рузить – 1) (*грузить*) – вантажити, навантажувати, навантажити; 2) (*работой*) – а) давати роботу; б) (*обременять работой*) – обтяжувати, обтяжити.

Нагружаются работой – набирати, набрати роботи, обтяжувати, обтяжити себе роботою.

Нагрузка – 1) (*груз*) – вантаж (-жу); вантага, навантаження; 2) (*действ.*) – навантажування, вантаження, навантаження; 3) (*о нагрузке работой*) – обтяження; *дать работу в порядке -ки* – дати працю як навантаження; *работать в порядке -ки* – працювати з навантаження; 4) (*плата за сверхурочную нагрузку работой*) – приплат (-ту).

Нагрузчик – навантажувач (-ча), навантажник (-ка).

Надбавка – набавка, накидка, націнка; (*действ.*) – набавляння, набавлення, накидання, накинєння; *н. процентная* – відсоткова набавка.

Надбавлять, -вить – набавляти, набавити, накидати, накинути.

Надбавочный – набавний.

Наддавать (*на торгах*) – набавляти, набавити.

Наддача – набавка; (*действ.*) – набавляння, набавлення.

Надежда (*в выражениях*): *в надежде на что* – сподіваючись чого; *в надежде на свои силы* – покладатися на свою силу; *быть в -де* – мати надію, сподіватися; *с -дой на скорое окончание дела* – сподіваючись (з надією), що справа скоро скінчиться.

Надежный (о долге) – певний, надійний.

Надел – наділ (-лу).

Надельный (об участке земли) – надільний.

Наделять, -лить (давать земельный надел) – наділяти, наділити когó (землею), нарізувати, нарізати землі ко́му.

Надзиратель, -ница – наглядач (-ча), наглядачка, доглядач (-ча), доглядачка, дозорець (-рця), дозориця; *н. тюремный* – дозорець в'язниці.

Надзирательский (об обязанностях) – наглядáцький, доглядáцький, дозóрницький.

Надзирательство – наглядництво.

Надзирать – наглядáти, доглядáти.

Надзор – нагляд (-ду), догляд (-ду); *н. бдительный* – пильний нагляд, невсипу́щий нагляд; *н. негласный* – неявний нагляд; *н. неослабный* – пильний нагляд; *н. прокурорский* – прокурóрський нагляд; *н. санитарный* – саніта́рний нагляд, догляд; *отдать кого кому под надзор* – відда́ти когó ко́му під догляд; *состоящий под -ром* – піддоглядний.

Надлежать – належа́ти; **-жит:** а) (*исполнить*) – слід, треба, повинно, належить; б) (*причитается*) – належить.

Належащий (о подписи) – нале́жний, (*соответствующий, об образе действия*) – відповідний; (*удобный, подходящий, о времени*) – слóшний.

Надобность – потреба; *в случае -сти* – як буде потреба, коли треба; *по встретившейся -сти (просить)* – вважа́ючи на потребу, ма́ючи потребу; *по мере -сти* – в міру потреби; *по миновании -сти* – коли мину́ла, коли минé потреба, коли вже не було, коли вже не буде потреби; *при -сти* – коли бу́ла, бу́де потреба; *смотря по -сти* – скі́льки треба, як до потреби, вважа́ючи на потребу.

Надписание – на́пис (-су); (*действ.*) – надписування, надписа́ння.

Надписатель – надписувач (-ча); (*на векселе*) – джира́нт (-нта).

Надписывать, надписать – надписувати, надписа́ти; *н. вексель* – ста́вити свій підпис на векселі, дава́ти сво́є джи́ро на векселі.

Надпись – на́пис (-су); *н. безоборотная* – беззворóтний на́пис; *н. бланковая* – бля́нковий на́пис, джи́ро; *н. доверительная* – ві́рчий на́пис; *н. заглавная* – титу́льний на́пис; *н. исполнительная* – викона́вчий на́пис; *н. на векселе* – на́пис, джи́ро; *н. передаточная* – відступний на́пис; (*на договоре*) – на́пис про переда́чу до́говору; *н. погасительная* – тамі́вний на́пис; *н. поручительная* – поручний, запо́ручний на́пис; *н. препоручительная* – доручний на́пис; *н. промежуточная* – промі́жний на́пис; *н. разрешительная* – дозві́льчий, дозві́льний на́пис.

Надсматривать – наглядáти, доглядáти.

Надсмотр – догляд (-ду), нагляд (-ду).

Надсмотрщик, -щица – доглядач (-ча), доглядачка, наглядач (-ча), наглядачка, дозорець (-рця), дозориця.

Надстройка – надбудóва, надбудува́ння; (*действ.*) – надбудóвування, надбудува́ння.

Надувательство – ошукáнство.

Надувать, надуть – ошу́кувати, ошукáти.

Наездник (*наколка на верхний край карточки*) – на́шпилька.

Наем – 1) (*личный*) – на́йми (-мів); (*действ.*) – на́ймáння; *н. рабочей силы* – на́ймáння робо́чої сили; *в наем* – у на́йми; *в наем брать* – на́йма́ти, бра́ти в на́йми; *служить по найму* – у на́ймах бу́ти (працюва́ти); *в на́ймах служить*; 2) (*имущественный*) – винаймлення, на́ймáння; *брать в наем (имущество)* – винайма́ти, на́йма́ти в ко́го; *отдавать в наем* – на́йма́ти ко́му кварти́ру; *отдается в наем квартира* – на́йма́ють кварти́ру, відда́ють під на́йми; *плата за наем* – винайма́нщина, на́йма́нщина; *наемник, -ца* – на́йма́нець (-нця), на́йма́нка; (*батрак*) – на́ймит (-та), на́ймичка.

Наемнический (о подозрении, батрацкий) – на́ймитський.

Наемный (о рабочей силе, нанимаемый) – на́йманий; (*относящийся к найму*) – на́ймовий.

Наемщик, -щица – на́йма́ч (-ча́), на́йма́чка.

Нажива – нажива, зиск (-ску); *с целью -вы* – для наживи, для зиску.

Наживать, -жить – набува́ти, набу́ти, нажити, надба́ти; *н. долг* – завинува́тити, завинува́титися.

Наживаться, -житься на чем (*богатеть, разбогатеть*) – розжива́тися, розжита́тися на чо́му.

Нажим – на́тиск (-ску); (*действ.*) – на́тискáння.

Нажимать, -жать – на́тискувати, на́тисну́ти.

Название – на́зва; *без -ния* – без на́зви, безіме́нний; *носить -ние* – зва́тися, ма́ти на́зву; *по*

-нию, под -нием – з назвою, що зветься.

Назидание – наука, напоумлення.

Назначать, -чить – 1) (*на должность*) – призначати, призначити, настановлювати, настановляти, настановити, наставляти, наставити (за кого, на кого); *н. в командировку* – призначити на відрядження, до відряду; *н. курьером* – призначити на (за) кур'єра; *н. на ревизию* – призначити на ревізію; *он назначен ревизором* – його призначено на (за) ревізора; *товарищ Н. назначается на должность (в приказах)* – товариша Н. призначити на посаду; *говорят, что товарищ Н. назначается на должность* – кажуть, що товариша Н. призначають на посаду; 2) (*определять, устанавливают*) – визначати, визначити, призначати, призначити, покладати, покласти; *н. срок* – визначати, визначити реченєць (термін); *н. цену* – визначати, визначити, покладати, покласти, складати, скласти ціну.

Назначенец – призначенець (-нця).

Назначение – 1) (*на должность*) – призначення, настановлення, настанова; *н. сметное* – кошторисне призначення, призначення в кошторисі; *в порядке -ния (отправиться куда)* – за призначенням, як призначений; *должность по -нию* – посада з призначення; **-ние на должность** – призначення (настанова) на посаду; *оставаться без -ния* – лишитися непризначеним; *по месту -ния* – на призначене місце; *по -нию служит* – з призначення працювати (на уряді); *получить -ние* – дістати призначення; *при -нии* – призначаючи, коли призначають, коли призначали, коли призначатимуть; *производит -ние* – призначати, настановляти; 2) (*определение*) – визначення; *н. срока* – визначення реченця (терміну); *при -нии срока* – визначючи реченєць (термін), коли визначають реченєць (термін); 3) (*цель*) – призначення; *н. кредитов* – призначення кредитів; *станция -ния* – станція призначення; *отправит по -нию* – відіслати куди призначено.

Наизусть – напам'ять; (*по памяти*) – з пам'яті; *заучить -сть* – завчити напам'ять; *читать -сть* – читати з пам'яті.

Наименование – назва; (*действ.*) – (на)йменування.

Наименовать – назвати, найменувати.

Найденый – знайдений.

Наймы – найми (-мів); *ходить по наймам* – наймитувати.

Наказ – наказ (-зу); *согласно наказа* – згідно з наказом.

Наказание – кара; (*действ.*) – карання, покарання; *в -ние* – за кару, як кару; *высшая мера -ния* – найвища кара; *достойный, заслуживающий -ния* – кари гідний; *неподлежащий наказанию* – некарний; *нести, отбывать -ние* – відбувати, відбути кару, діставати, дістати кару; *нести незаслуженное наказание* – безневинно каратися; *под страхом -ния* – під загрозою кари; *подвергаемый -нию* – караний, каранець (-нця); *подвергнутый -нию* – покараний; *подлежащий -нию* – (о лице) повинний карі, когó треба (належить) покарати; (*о поступке*) – що за ньогó треба покарати; *карный; подлежит -нию* – підлягає карі.

Наказной (*о пункте наказа*) – наказний (-ногo).

Наказуемость – карність (-ности).

Наказывать, -зать – карати, покарати.

Накануне – напередодні, упереддєнь.

Накидка (*на стоимость товара*) – накидка; набавка, націнка; (*действ.*) – накидання, набавляння.

Наклад – утрата; *в -де окажется* – утратитися.

Накладная (*сопроводит. документ*) – накладна (-ної); (*на жел. дор.*) – перевізний лист (-та).

Накладно – утратно, не вигідно.

Накладной (*о расходе*) – накладний.

Накладный – утратний, не вигідний.

Накладчик, -чица, накладыватель, -ница – накладач (-ча), накладачка.

Накладывать, -ложить – накладати, накласти; *н. пошлину* – накладати мито.

Наклеивать, -клеить – наліплювати, наліпити, наклеювати, наклеїти.

Наклейка – 1) (*этикетка*) – наліпка; 2) (*действ.*) – наліплювання, наклеювання.

Накопировать (*наделать копий*) – накопіювати.

Накопление – набір (-бору) (Н), нагромáдження; (*действ.*) збирання, нагромáдження; *большое -ние денег* – чимáлий набір грошей.

Накоплять, -пить – збирати, назбирати, нагромáджувати, нагромáдити.

Накрывать, -крыть – 1) (*поймать*) – застúкувати, застúкати, захоплювати, захопити; *н. на месте преступления* – заскóчити (застúкати) на гарячому; 2) (*обмошенничать кого*) –

обшахра́ювати, обшахра́їти когó.

Накупка – накупóвування, на́куп (-пу).

Налагать, -ложить – накладáти, накла́сти, накида́ти, накинута́ти, що на ко́го; *н. взыскание* – кара́ти, накладáти ка́ру; *н. денежное взыскание* – накладáти грошову́ ка́ру (ка́ру грішми), накладáти штраф; *н. запрещение* – накладáти заборóну; *н. на себя руки (самому)* – собі смерть заподіювати, заподія́ти; *н. налоги* – оподатко́вувати, оподаткува́ти, накладáти подáтки; *н. свой отпечаток* – відбива́тися, відбитися, познача́тися, позначитися на чо́му; *н. штемпель* – штампува́ти, накладáти штамп.

Налаживать, -ладить – нала́годжувати, нала́годити, направляти, напра́вити, ладна́ти, наладна́ти.

Налегать, -лечь (*на что*) – наляга́ти, налягти; (*на кого*) – напосіда́ти, напосісти, натиска́ти, натиснути.

Налет (*бандитов*) – на́скік (-ко́ку), на́пад (-ду).

Налетчик, -чица – наскóчник (-ка), наскóчниця, нападник (-ка), нападниця.

Налитографировать – налітографува́ти.

Налицо – на́віч; *все налицо* – усі на́віч; *проверитъ, все-ли налицо товары* – переві́рити, чи всі това́ри є (на́віч).

Наличие, наличность – 1) на́вічність (-ности), на́очність (-ности); *н. товаров совпадает с ведомостью* – кра́му є (спра́вді) сті́льки, як показано в ро́зпису; *быть в -сти* – бу́ти на́віч; *в виду наличия чего* – зважа́ючи на те, що на́віч є; *в виду -чия* кворума – зважа́ючи на те, що є (був) кво́рум; *в случае -чия* чего – (в ра́зі), коли є що; *все имеется в -сти* – все на́віч є; *при -сти, -чии* – коли є, коли на́віч є, якщо́ є; *при -чии* кворума – коли є, коли бу́де кво́рум; *при -сти* трех членов – коли є (бу́де, було́) три уча́сники, три чле́ни; *проверитъ -сть* товаров – переві́рити скі́льки є това́ру (кра́му); 2) (*о деньгах*) – готівка, готóві гро́ші; *н. кассы* – готівка ка́си, ка́сова готівка; *н. свободная* – вільна готівка; *в -сти* имеется 100 рублей – готівкою є 100 карб.

Наличный – 1) (*о населении*) – що є на́віч, на́вічний; 2) (*о деньгах*) – готóвий; *за наличные* – за (на) готівку, за (на) готóві гро́ші; *за наличный расчет* – за (на) готóві гро́ші; *платитъ -ными* – платити готівкою (готóвими грішми).

Налог – подáток (-тку); *н. гужевой* – возовий, тягловий подáток; *н. денежный* – грошовий подáток; *н. дополнительный* – додатко́вий подáток; *н. земельный* – поземельне; *н. квартирный* – подáток житловий; *н. косвенный* – подáток посередній; *н. на лиц* – подáток з осіб; *н. натуральный* – натурáльний подáток, подáток натуро́ю; *н. невыплаченный* – залéглий подáток; *н. окладной* – окладний подáток; *н. обще-гражданский* – подáток загáльногромадянський; *н. от души* – подóшне; *н. поголовный* – подóшне, подóшний подáток; *н. подоходно-поимущественный* – подáток з добу́тку та майна́, віддобутко́во-майно́вий подáток; *н. подоходный* – подáток з добу́тку, віддобутко́в подáток; *н. поземельный* – поземельний подáток, поземельне; *н. прогрессивный* – подáток прогресивний, прогресійний (поступний); *н. прогрессивно-подоходный* – подáток прогресійно-віддобутко́вий; *н. промысловый* – подáток промисло́вий, подáток з прóмислу; *н. прямой* – безпосередній, подáток; *н. раскладочный* – подáток розкладко́вий; *н. сельскохозяйственный* – сільсько-господáрський подáток, подáток із сільсько́го господáрства; *н. таможенный* – мито; *н. уравнильный* – урівняльний подáток, вирівняльний подáток; **-ги** *чрезвычайные* – надзича́йні подáтки; *взыскание -га* – стяга́ння подáтку; *внесение -га за что* – сплáчення (сплáта) подáтку; *облагаемый -гом* – оподатко́ваний; *облагать -ми* – оподатко́вувати, оподаткувати, накладáти подáтки; *обложение -гом, -ми* – оподаткува́ння; накладáння подáтків: *освободятъ от налогов* – звільняти, звільнити від подáтків; *подлежащий -гу* – що нале́жить оподатко́вувати; *поступление налогов* – надхо́дження подáтків; *распределятъ -ги* – розкладáти, порозкладáти подáтки; *свободный от налога* – неоподатко́ваний.

Налоговик, -чка (*финанс. работник*) – податко́вець (-вця), податко́виця.

Налоговой (*об отделе*) – податко́вий.

Налогоплательщик – платник подáтків.

Налогоспособность – податко́ва спро́можність (-ности).

Намежевывать, -жевать – межува́ти, намежо́вувати, намежува́ти.

Намекать, -кнутъ – натяка́ти, натякну́ти, на (з)до́гад дава́ти.

Намереваться, -риться, вознамериться – ма́ти на́мір, ма́ти думку, взяти думку; *депутаты намеривались прибыть на совещание* – депутáти ма́ли прибу́ти на нара́ду.

Намерение – на́мір (-ру), думка; *н. заранее обдуманное* – заздалегі́дь (наперéд) узятий на́мір, наперéд узята думка; *имея преступное -ние* – ма́ючи злочинний на́мір; *не в моих*

-них (*делать это*) – не мій намір; *с заранее обдуманым -нием* – наперед зваживши; *это не входит в наши намерения* – ЦЕ не є наш намір; ми не маємо цього наміру, наміру це робити.

Намеренный (*о поступке*) – умисний, навмисний, з наміром.

Намечать, -метить – визначати, визначити, намічати, намічувати, намітити; (*набрасывать*) – накреслювати, накреслити, робити, зробити начерк; *н. кандидатом* – визначати, визначити на кандидата; *н. проект* – накреслювати, накреслити проєкт, проєктувати, запроєктувати; *н. цель* – визначати, визначити мету.

Наниматель, -ница – наймач (-ча), наймачка.

Нанимать, -нять – наймати, найняти; (*н. помещение*) (*у кого*) – (ви)наймати, (ви)найняти (*кому*) – наймати, найняти; (*н. рабочего*) – єднати, поєднати, наймати (найняти).

Наниматься, -няться – найматися, найнятися, ставати, стати до когось за найми.

Наносить, -нести – 1) (*вред, убыток*) – завдавати, завдати чогось, заподіювати, заподіяти щось; *н. обиду, несправедливость* – кривдити, скривдити; *н. оскорбление* – ображати, образити; 2) (*о линиях в чертеже*) – значити, назначити, накреслювати, накреслити (лінії).

Нападать, -пасть – нападати, нападати; (*набрасываться*) – накидатися, накинутися на когось, напускатися, напуститися; *н. на след* – нападати на слід, натрапити на слід, слід узяти.

Нападение – напад (-ду); *н. вооруженное* – збройний напад.

Наперечет – переліком, наперелік; *все наперечет* – всі, чисто всі, геть усі.

Напиток – напій (-пою); **-ки крепкие** – міцні напої; **-ки прохладительные** – холодні напої; **-ки спиртные** – трюнки (-ків), спиртові напої, п'янки напої.

Наплыв (*просителей*) – наплив (-ву), наплин (-ну).

Напоминание – нагад (-ду); (*действ.*) – нагадування; *н. вторичное* – другий нагад; *делается второе, вторичное -ние* – нагадується вдруге; *несмотря на неоднократные -ния* – дарма що скільки раз нагадувано (нагадувалося), хоча не раз нагадувано.

Напоминать, напомнить – нагадувати, нагадати.

Напор – натиск (-ку).

Направление – 1) (*устремление*) – напрямок (-мку), напрям (-му), спрямовання, скеровання; *н. грузов* – напрям, спрямовання вантажів; *держатъ -ние* – прямувати, простувати; *по -нию к* – прямуючи до, в напрямі до; *сохранять -ние* – додержувати напрямку; 2) (*сообщение направления*) – спрямовування, спрямування, скерування, скерування; *давать -ние делу* – скерувувати, скерувати справу; 3) (*руководство*) – направа, навід (-воду), провід (-воду); *давать направление чему* – давати навід в чому.

Направлять, -вить – 1) направляти, направити, скерувувати, скерувати, спрямовувати, спрямувати (що), керувати чим; *н. работу* – керувати роботою, скерувувати роботу; 2) (*посылать*) – посилати, послати когось, що, надсилати, надіслати що.

Например – наприклад; *как, например* – як от, як ось; *так, например* – отож.

Напрокат – на користання.

Напрягать (*силы*) – напружувати, напружити.

Напряженность – напруженість (-ности); *н. труда* – напруженість праці.

Нарицательный (*о стоимости*) – названий.

Народный (*о суде*) – народній, людівий (Г).

Народонаселение – людність (-ности), населення.

Нарождаемость – народжуваність (-ности).

Наростать, -сти – наростати, нарости; (*о процентах*) – рости, зрости; *процент нарастает* – процінт росте.

Нарочный – 1) (*существ.*) – посланець (-нця); *выслать письмо с -ым* – вислати (послати) листа посланцем; 2) (*прилаг.*) – навмисний, умисний.

Наружный – зокільний, зоколишній, надвірний.

Наружное – зокільне.

Нарушать, -шить – порушувати, порушити, порушити, (*слово, закон, право*) – ламати, зламати, порушувати, порушати, порушити; *н. договор* – ламати договір; *н. интересы* – порушувати інтереси; *н. ход работы* – перебивати роботу.

Нарушитель, -ница – порушник (-ка), порушниця; *н. закона* – праволомець (-мця), правопорушник (-ка); *н. спокойствия* – порушувач спокою.

Наряд – 1) (*урок*) – завдання, загад (-ду); 2) (*приказание о посылке людей на работу*) – виряд (-ду); *н. рабочих* – виряд робітників; 3) (*отправленная на работу группа людей*) – виряд (-ду), загін (-гону).

Нарядчик – вирядник (-ка).

Наряжать, -рядить (кого на работу) – виряджати, вирядити.

Население – людність (-ности), населення; (действ.) – заселення, залюднення; *н. городское* – міська людність; *н. наличное* – навічна людність; *н. постоянное* – стала людність; *н. пришлое* – зайшла людність; *плотность -ния* – залюдненість (-ности), густота людности.

Населенность – залюдненість (-ности), заселеність (-ности).

Населять, -лить – залюднювати, залюднити; заселяти, заселити.

Насилие – насильство; *путем -лия* – насильством, силою, примусом.

Наследник, -ница – спадкоємець (-мця), спадкоємиця.

Наследование (имущества) – спадкоємство, спадкоємність (-ности), діставання у спадок.

Наследовать (имущество) – діставати, *сов.* – дістати спадок по ко́му, одбира́ти, *сов.* – узяти спадок.

Наследователь – спадкодавець (-вця).

Наследственность – спадковість (-вості).

Наследственный (о праве) – спадковий, спадкоємний.

Наследство – спадок (-дку), спадщина; *н. (оставшееся) после матери* – материзна; *н. (оставшееся) после отца* – батьківщина; *н. по завещанию* – заповітна спадщина; *вступать в -ство* – обіймати, обняти спадщину; *оставаться в -во кому* – спасти на ко́го, припасти ко́му; *оставить в -ство* – спадком (у спадок) лишити ко́му; *по -ству* – в спадок, спадко́во.

Настаивать, -стоять (на чем) – стояти на чо́му, допевнятися, допевнитися чо́го; *н. на немедленном удовлетворении* – допевнятися, щоб нега́йно задовольнили.

Настойчиво – упérто, долéгливо (*Н*); (*очень*) – дўже; *требовать настойчиво* – упérто, долéгливо вимага́ти.

Настольный (о лампе) – настільний; (о служащей постоянным руководством книге) – підручний.

Настоятельность – нагальність (-ности), пильна потреба, пильність (-ности).

Настоятельный (о потребности) – нагальний, пильний.

Настоящее (сущест.) – теперішне (-нього), теперішність (-ности).

Настоящий – 1) (*действительный*) – справжній, щирий, су́тий; 2) (*теперешний*) – теперішній, (*современный*) – сучасний; *в -щее время* – тепér; *во время -щей кампании* – за теперішньої кампанії; 3) (*этот*) – цей, оцéй; **-щий закон** – цей зако́н; *по -щему делу* – в цій справі.

Настрого – щонайтвердіше, якнайсуворіше; **-го воспрещается** – щонайтвердіше заборóнено.

Настроение – на́стрій (-рою); *н. крепкое* – на́стрій твердий; *н. на повышение, повышательное* – тендénція збільшувати; *н. рынка, биржи* – на́стрій на ринку, біржі; *н. сдержанное (покупателей)* – стриманий на́стрій, стриманість (-ности).

Настройщик, -щица – на́строювач (-ча), на́строювачка.

Наступать, наступить – наступати, наступити; (о времени) – наставати, настати, надхóдити, надійти.

Наступление – 1) (*действие*) – наступання, настúплення; (о времени) – наставання, настання, надхóдження; *по -нии срока* – як надійшов, як надійде тэрмін; 2) (*войска*) – на́ступ (-пу).

Насущный – 1) (о потребностях) – насúщний; (*обыденный*) – щодéнний; 2) (*неотложный, о вопросе*) – доконéчний, невідкладний.

Насчет (нар.): а) (в см. предлога «о, об») – про (за) ко́го, про (за) що; б) (в см. «что касается»..., то...) – щодо..., то...; *насчет кого, чего* – про ко́го, про що, за ко́го, за що; *насчет этого дела*: а) (*об этом деле*) – про (за) цю справу; б) (*что касается..., то...*) щодо цієї справи, то...

Насчитывать, насчитать, -ся – налічувати, налічити, нарахóвувати, нарахувати, -ся; *в учреждении -ется до 80 работников* – в установі є щось із 80 робітників.

Насчитывать, -честь – налічувати, налічити нарахóвувати, нарахувати.

Натура – на́тура, приро́да; (*характер*) – вдáча; *получать плату -рою* – одérжувати платню в на́турі (на́турою).

Натурализовать – натуралізувати.

Натуральный (о повинности) – натуральний, (*естественный, напр., о явлении*) – природний.

Натурный (о вкладе) – на́турний, на́турою.

- Натяжка** – прибільшення, силування; *большая -ка* – велике прибільшення; *вывод с -кой* – силуваний висновок; *с большой -кой* (можна дати) – од сили.
- Наущать** – намовляти, намовити, підмовляти, підмовити.
- Наущение** – намова, направа; (*действ.*) – намовляння, направляння; *по -нию* (учинять) – з направи, з намови.
- Находить, найти** – (з)находити, (з)найти, натрапляти, натрапити; *н. нужным, возможным* – вважати, визнавати, визнати за потрібне, за можливе; *н. при обыске* – витрушувати, витрусити; *н. распросом* – напитувати, напита́ти; *н. способ, средство* – добирати спосіб.
- Находиться, найтись** (*отыскиваться*) – знаходитися, найтись, знайтись.
- Находиться** (*быть где*) – бути де, пробувати; (*о вещах*) – бути де, лежати (стояти, висіти) де; *н. в зависимости от кого, чего* – залежати від ко́го, чо́го; *н. в стадии исполнения* – бути в (на) стадії виконання; *н. на военной службе* – бути на військовій службі, служити у війську; *н. на сохранении* – бути на схові (на схованці).
- Находка** – знахідка.
- Находчик, -чица** – знахідник (-ка), знахідниця.
- Нахождение** – 1) (*отыскание, кого, чего*) – знаходження, зна́йдення, нашу́кування, нашукання; *в случае -ния* – якщо знайдуть, якщо найдеться, якщо найдене буде; *на месте -ния* (*арестовать*) – де знайдуть, де знайдений (знайдено) буде; 2) (*пребывание кого где*) – перебування, пробування.
- Национализация** – націоналізація.
- Национализировать** – націоналізувати, *сов.* – знаціоналізувати.
- Национальность** – національність (-ности), народність (-ности).
- Начало** – 1) початок (-ку), почин (-ну); *в -ле* (*года, книги*) – на початку; *для -ла* – на почин, на початок; *с -ла существования* – відкбли існує; 2) (*основание, принцип*) – основа, засада, принцип (-пу); *начала корпоративные* – корпоративні засади; *-ла паритетные* – паритетні, рівні, однакові засади; *вести дело на компанейских -лах* – мати підприємство (провадити справу) в компаніїстві, провадити справу на спілку; *на коллегиальных началах* – колегіально, на колегіяльних засадах; *на комиссионных началах* – комісово, на комісійних засадах; *на полных -лах* – на повноправних засадах.
- Начальник, -ница** – начальник (-ка), начальниця; *н. караульный* – начальник сторожі; *н. областной* – начальник краю, крайовий начальник.
- Начальнический, начальственный** (*о распоряжении*) – начальницький.
- Начальство** – зверхність (-ности), начальство; (*начальники*) – начальство; *под -ством* – під зверхністю, під проводом.
- Начальствовать** – бути за начальника, начальникувати, старшинувати.
- Начернить** (*написать начерно*) – накидати, написати начорно.
- Начерно** – начорно, у чернетці.
- Начерчивать, -ртить** – нарисовувати, нарисувати; (*циркулем*) – нациркулювати, нарисувати циркулем.
- Начерчивать, -ртать** – накреслювати, накреслити, визначати, визначити.
- Начет** – нарахування; *сделать начет* – зробити нарахування, нарахувати.
- Начинание** – 1) почин (-ну), захід (-ходу); (*действ.*) – починання, розпочинання чо́го, заходжування коло чо́го; *благое -ние* – гарний почин, добрі заходи; 2) (*предприятие*) – підприємство; *н. промышленное* – підприємство промислове.
- Начинатель, -ница** – починальник (-ка), починальниця, почина́ч (-ча), почина́чка.
- Начинать, -чать** – починати, почати, розпочинати, розпочати що, заходжуватисяг заходитися коло чо́го; *н. говорит* – починати говорити, знімати, зняти го́лос; *н. исковое дело* – закладати, закла́сти по́зов.
- Начисление** – нарахування; (*действ.*) – нараховування, нарахування; *путем -ния* – нараховуючи, нарахувавши, че́рез нарахування.
- Начислять, начислить** – нараховувати, нарахувати.
- Начисто** – 1) (*набело*) – начисто, чисто; 2) (*вполне*) – начисто, цілком, геть усé, усé чисто.
- Неаккуратность** – неакуратність (-ности).
- Неаккуратный** (*неисправный, о служащем*) – неакуратний.
- Небезвыгодный** – небезкорисний, не без ко́ристи.
- Небезопасный** (*о мерах*) – небезпечний.
- Небезосновательный** (*о предположениях*) – небезпідставний.
- Небережливость** – неощадливість (-вности), неощадність (-ности).
- Неблаговременно** – невчасно, не в свій час.
- Неблагонадежный** (*политически*) – непевний.

Неблагополучно – негарзд.

Неблагополучный – небезпечний; (об исходе) – нещасливий; **-ный** в отношении эпидемии – незабезпечений від пошесті, загрожений пошестю, пошесть, що загрожує.

Неблагоприятный (об обстоятельстве) – несприятливий; (о времени) – неслухний; (об исходе) – нещасливий.

Небрежение к чему – нехтування чого.

Небрежность – недбальство, недбайливість (-вості), недбалість (-лості); *н. сплошная* – саме недбальство, цілковите недбальство; *н. явная* – видиме (явне) недбальство; **по -сти** – через недбальство.

Небрежный (об отношении к делу) – недбалий, недбайливий.

Неведение – незнання; *оставаться в -нии относительно чего* – не знати про що.

Неверный (неправильный, о сведении) – неправдивий, хибний; (сомнительный, о деле) – непевний; (изменчивый) – невірний.

Невзирая – не вважаючи на що, дарма що, без огляду (на що).

Невзнос – неплатіж (-теж), несплата, невплата, невнесення.

Невиновность – (без)невинність (-ности).

Невиновный – (без)невинний, невинуватий.

Невменяемость – невідповідність (-ности); *быть в состоянии -сти* – бути в невідповідному стані, невідповідним бути.

Невменяемый (о поступке, состоянии) – невідповідний.

Невнесение – невнесення; (в списки) – невнесення, невписання; (налога) – неплатіж (-теж), несплата; **-ние** в список послужило причиной – те, що не внесли до списку, спричинило; невнесення до списку спричинило.

Невнимание – неувважність (-ности), неуввага.

Невозвращение (чего) – неповорнення чого; (кого) – невороття; *в случае -ния его из отпуска* – якщо він не повернеться з відпустки; *в случае -ния им денег* – якщо не поверне він грошей.

Невозможность – неможливість (-вості), незмога; (материальная) – неспромога, неспроможність (-ности); *в случае -сти* – якщо не можна; *при -сти немедленно оповещения* – якщо не можна негайно повідомити; *ставить кого в -сть* – унеможливити комусь що; *это ставит меня в -сть* – через це я не можу.

Невозможно (исполнить) – неможливо.

Невозможный (о требовании) – неможливий; *делать -ным* – унеможливити, унеможливити.

Невостребование – незапит (-ту), непіспит (-ту); *в виду -ния* – що (бо) не запитували.

Невостребованный (о суммах) – невідібраний.

Невручение (денег, повестки) – невручення.

Невыгодность – невідгідність (-ности), некорисність (-ности), незисківність (-ности); (убыточность) – утратність (-ности).

Невыгодный (о предприятии) – невідгідний, некорисний, незисківний; (убыточный, о сделке) – утратний.

Негласный (о надзоре) – неявний, таємний.

Негодный (о материале) – непридатний, негодящий; *признать -ным* – визнати за непридатне.

Неграмотность – неграмотність (-ности); (в чтении и письме) – неписьменність; *в случае -сти получателя* – якщо одержувач неписьменний.

Неграмотный – неграмотний; (неумеющий читать и писать) – неписьменний.

Недвижимость – нерухоме майно.

Недействительность – нечинність (-ности), недійсність (-ности); (отсутствие юрид. силы) – неважність (-ности), нечинність (-ности).

Недействительный (о мерах) – нечинний, недійсний.

Недельный (о сроке) – тижневий.

Неделя – тиждень (-жня); *в течение -ли* – протягом тижня, через тиждень; *каждую -лю* (собираются) – щотижня; *на предыдущей -ле* – тогось тижня, минулого тижня; **-лю** тому назад – тиждень тому, перед тижнем; *с будущей недели* – з неділі; **через -лю** – за тиждень.

Недеятельный – не діяльний, неактивний.

Недобор – недобір (-бору), (недоимка) – недоплата.

Недоброкачественность – недобротність (-ности), погана якість (-кості); *н. упаковки* – погане пакування.

- Недоброкачественный** (о продукте) – недобрóтний, недóброї якості, погáний.
- Недобросовестный** (об отношении к делу) – несумлínний, несóвісний.
- Недоверье** – недовíра; *питать -рие* – máти недовíру, недовíряти; *по -рию* – чéрез недовíру, з недовíри до кóго, не довіряючи комú.
- Недовес** – недовагá, непóвна вагá.
- Недовешивать, -весить** – недова́жувати, недова́жити.
- Недовольство чем** – незадовóленість (-ности), невдовóлення з чóго.
- Недовыработка (нормы)** – недовирíб (-робу), недовироблення.
- Недовыручка** – недобíр (-бóру).
- Недодача** – недодáння, недодáча.
- Недоделка** – недорóблення, недокínчення.
- Недоимка** – залéглисть (-лости), недоплáта.
- Недоимочность** – недоплáтність (-ности).
- Недоимочный (о суммах)** – залéглий, недоплáтний.
- Недоимщик, -щица** – недоплáтник (-ка), недоплáтниця.
- Недоказанность** – недовéденість (-ности).
- Недомер** – недоми́р (-ру).
- Недооценивать, -нить** – недооці́нювати, недоці́нити, легковáжити.
- Недоплата** – недоплáта, недóплат (-ту), недоплáтка.
- Недопоказанный (о доходах)** – недопоказаний.
- Недополучать, -чить** – недобира́ти, недобрáти, не все дістава́ти, діста́ти, не все одéржувати, одéржати.
- Недопустимость** – недозволéнність (-ности), недозвóленість (-ности).
- Недопустимый (о поступке)** – недозволéнний, недозвóлений.
- Недопущение (куда)** – недопу́щення, недопусkáння, недóпуст (-ту): (*чего*) – недозволя́ння, недозвóлення, недóзвіл (-олу).
- Недоработка** – недорóблене (-ного), недорíб (-рóбу); (*действ.*) – недорóблювання, недорóблення.
- Недоразумение** – непорозумíння; *вышло -ние* – ста́лося непорозумíння; *по -нию* – з непорозумíння, через непорозумíння.
- Недород** – недорíд (-рóду).
- Недосмотр** – недóгляд (-ду); *по -тру* – чéрез недóгляд, з недóгляду; *поплатиться за -тр* – приплатитися чéрез недóгляд.
- Недосмотреть** – недогля́дити, недодивитися, недобáчити чогó.
- Недоставать** – бракува́ти, не ставáти, не вистачáти.
- Недостаток** – 1) (*дефект*) – ва́да, хиба, ганч (-чу); 2) (*недостаточность чего*) – брак (-ку), недоста́ча; *вследствие -ка* – (чéрез те) що браку́є, бо браку́є; *в случае -ка* – якщо не вистачить мiсця; *по -ку (за -ком) времени, средств* – чéрез брак, бо бракува́ло ча́су, за́собiв; 3) (*нужда*) – неста́ток (-ку).
- Недостаточно** – недóсить, máло чогó.
- Недостаточность** – 1) (*недостача чего*) – недоста́ча, брак чогó; 2) (*малосостоятельность*) – незамóжність (-ности); *н. питания* – злиде́нне (мiзе́рне) харчува́ння; (*организма*) – погáне живлення.
- Недостаточный (о количестве)** – малий для чóго, невивстачний; (*о малосостоятельном*) – незамóжний.
- Недоста́ча** – брак (-ку), недоста́ча, недóсталь, неста́ча; *в случае -чи* – коли браку́є, бракува́тиме; *за -чу веса* – за недова́ження; *при -че* – коли браку́є, коли бракува́тиме.
- Недовершенство** – непéвність (-ности).
- Недочет** – 1) недóлік (-ку); *н. сумм* – недóлік сум; 2) (*в работе*) – хиба, óгрiх (-ху).
- Нежилой** – 1) (*о доме, где не живут*) – нежилый; 2) (*о строении, где нельзя жить*) – нежитловий, неприда́тний, щоб жити (мéшкати).
- Независимый (о положении)** – незале́жний.
- Незаконмерно** – неправомíрно, незакономíрно.
- Незаконный (о требовании)** – неправ́ний, незакóнный.
- Незамедлительно** – нега́йно, не га́ючись.
- Незаменимость** – незамíнність (-ности), незастúпність (-ности).
- Незаменимый (о работнике)** – незамíнний, незастúпний.
- Незанятой (о служащем)** – вiльний, гулящий.
- Незаполненный (об анкете)** – без відповíдей; (*о бланке*) – незапóвнений.
- Незаслуженно** – не по заслúзи; (*без вины*) – безвинно, безневинно.

- Незастроенный** (о месте) – незабудований.
- Незатребованный** (багаж, письмо) – невзятий, незапитаний.
- Нездоровый** – 1) (о больном) – недужий, слабий; 2) (вредный, об атмосфере) – вадливий, шкідливий.
- Незначительный** (о количестве чего) – невеликий, малий; (о личности) – незначний.
- Неизбежный** (о последствии) – неминучий.
- Неизвестный** – невідомий.
- Неизмеримый** (о потере) – незмірний; (о величине) – невимірний.
- Неимение** – брак (-ку), недостача чого; за **-нием** – не маючи, не мавши, через брак, бо не було, бо немає.
- Неимущий** – бідний, незаможний, незасібний.
- Неисполнение** – невиконання; (несоблюдение) – недодержання.
- Неисправимый** (об упущении) – непоправний, ненаправний.
- Неисправность** – 1) (об инструменте, вещи) – ненаправленість (-ности), несправність (-ности); 2) (о лице) – неакуратність (-ности), неретельність (-ности).
- Неисправный** – 1) (об инструменте, вещи) – ненаправлений, несправний; 2) (о лице) – неакуратний, неретельний.
- Неистребованный** (о документе) – невзятий, незапитаний.
- Нейтрализовать** – неутралізувати, сов. – знеутралізувати.
- Некредитоспособность** – некредитоздатність (-ности).
- Некролог** – некролог (-гу).
- Неликвидный** (об имуществе) – неліквідний.
- Немедленно** – негайно, не гаючи часу.
- Немногие** (в выражениях): в **-гих** словах – кількома словами; в **-гих** случаях – в небагатьох випадках, не часто; для **-гих** – небагатьом, мало кому; *немногие смогут* – мало хто зможе, не багато тих, що зможуть.
- Ненадежный** (сомнительный, о долге) – непевний.
- Ненаказуемый** (о поступке) – некарний.
- Неналоговой** (о поступлениях) – неподатковий.
- Ненарушимый** (о законе) – непорушний, незламний.
- Необандероленный** (об изделии) – незабандеролений, без перепаски.
- Необеспеченность** – незабезпеченість (-ности).
- Необеспеченный** (о материальном положении) – незабезпечений.
- Необжалованный** (о решении) – неоскаржений.
- Необлагаемый** (налогами) – неоподатковуваний, невіддільний оподаткуванню.
- Необнаруженный** (о преступнике) – невиявлений; *оставаться обнаруженным* – бути невиявленим.
- Необоснованный** (о выводе) – необґрунтований, безпідставний.
- Необусловленный** – незумовлений; (в договоре) – незастережений.
- Необходимо** – треба, потрібно; *крайне необходимо* – докінче треба.
- Необходимость** – (до)конечність (-ности), потреба; *н. крайняя, насущная* – (до)конечна потреба; *в случае, при -сти* – якщо є, якщо буде потреба, в разі потреби; *иметь -сть в чем* – потребувати чого; *имеется -сть в чем* – є потреба на що; *приводит к -сти* – змусувати, змусити, примусувати, примусити.
- Необходимый** (нужный) – потрібний; (без чего нельзя обойтись, чего нельзя заменить) – необхідний (Н), незамінний; (*неминуемый*) – неминучий; (*непременный, обязательный*) – невідмінний, докінчений; **-мое зло** – неминуче лихо; **-мое условие** – невідмінна, (до)конечна умова; **крайне -мый** – докінче потрібний, необхідний; *нужный и даже -мый (расход)* – потрібний і навіть докінче потрібний.
- Необъяснимый** (о причине, явлении) – нез'ясовний, нез'яснений, не пояснений.
- Необязательный** (о работе) – необов'язковий.
- Неограниченный** (о полномочиях) – необмежений, без обмеження.
- Неоднократно** – скільки раз, не раз.
- Неоднократный** (о случае) – неодноразовий, кількарізний.
- Неодобрительный** (об отзыве) – непохвальний.
- Неоказание** – неподання; за **-ние помощи (выговор)** – що не подано допомоги.
- Неокладной** (о сборе) – посередній.
- Неокончательный** (о решении) – неостаточний.
- Неоперационный** (об имуществе) – неопераційний.
- Неоплата** – несплата, несплата.

- Неоплатный** (о должнике) – невивплатний; (о долге) – несплатний.
- Неоправданный** (документом) – невивправ даний, неоправданий.
- Неопределенность** – невизначність (-ности), неозначеність (-ности); (сомнительность) – непевність (-ности); (неясность) – невивразність (-ности).
- Неопределенный** – 1) (о времени, сроке) – невизначений, неозначений; (сомнительный, об успехе) – непевний; 2) (неясный, об ответе) – невивразний.
- Неорганизованность** – неорганізованість (-ности), невивпорядкованість (-ности).
- Неослабный** (о надзоре) – пильний.
- Неосмотрительность** – необачність (-ности), необережність (-ности).
- Неосновательность** – безпідставність (-ности), безгрунтовність (-ности).
- Неосновательный** (без оснований, о требовании) – безпідставний, безгрунтовний; (несолидный) – негрунтовний; (о человеке) – нестатечний.
- Неоспоримый** (о праве) – незаперечний.
- Неосторожный** (о поступке, шаге) – необережний.
- Неосуществимый** (о плане) – нездійснений.
- Неответственный** (о работнике) – невивповідальний.
- Неотложность** – невивдкладність (-ности), нагальність (-ности), пильність (-ности).
- Неотложный** (о деле) – невивдкладний, пильний, негайний.
- Неотлучно** – невивдгодно, не вивдгоджаючись, невивдлучно.
- Неотменный, неотменяемый** (о декрете) – неодмінний, нескасовний (Н).
- Неотступный** (о ходатайстве) – невивдступний, настирливий; (настойчивый) – долегливий (Г).
- Неотчуждаемый** (о владении) – невиввласнюваний, невиввласнений.
- Неотъемлемый** (о принадлежности, части, чего) – невивднятний.
- Неотыскание** – незнайдення; за **-нием** (документа) – що не знайшли, не знайшовши, бо не знайдено (бо не знайшли).
- Неофициальный** (о сообщении) – неофіційний.
- Непартийный** – непартійний.
- Неплатеж** – невивплатіж (-тежу), несплата, несплатення.
- Неплатежеспособность** – невивплатоспромобність (-ности).
- Неплательщик, -щица** – невивплатник (-ка), невивплатниця; н. *злостный* – зловмисний невивплатник.
- Непман** – неппман (-на).
- Неподатной** (о свободном от налогов) – невивподатковий, вільний вивд податків.
- Неподведомственный** (о деле) – невивпідурядний.
- Неподдельный** (о вещи) – невивпідроблений, невивфалшований, невивфалшивий; (о тоне) – щирий.
- Неподкупный** (о свидетеле) – невивпідплатний, невивпідкупний.
- Неподлежащий** (неотносящийся к чему, о примере) – невивналежний до чоґо.
- Неподсудный** (о лице) – невивприсудний.
- Неподходящий** (о вещи) – невивпридатний; (о времени) – невивзручний; (о выражении) – невивдповідний, невивслушний; (**-щий по цене**) – невивпоцінний.
- Неподчиненность** – невивпідпорядкованість (-ности), невивпідлеглість (-лости), невивпідвладність (-ности).
- Непозволенный** (о поступке) – невивдозволений, невивдозволений.
- Неповнозрелость** – невивповноліття, невивповні літа, невивдоліття.
- Неполноправный** (о гражданине) – невивповноправний.
- Неполнота** (сведений) – невивповність (-ности).
- Непомерный** (о требовании) – невивзмірний; (о количестве) – невивнадмірний.
- Непорядок** – невивзладдя, невивлад (-ду).
- Непоследовательно** – невивпоследовно.
- Непосредственный** (о наблюдении) – невивпосередній.
- Неправильность** – невивправильність (-ности), невиввірність (-ности), невивхибність (-ности), помилковість (-вости).
- Неправомерный** (о поступке) – невивправний.
- Неправомерный** – невивправоможний, невивправосильний.
- Неправоспособность** – невивправоздатність (-ности).
- Неправосудие** – невивкривосуд (-ду), невивправний суд, невивправосуддя.
- Непредвиденный, непредусмотренный** (об осложнении) – невивпередбачений; н. (в договоре) – невивзастережений.
- Непредусмотрительно** – невивпередбачливо, невивобачно.

- Непреложный** (о решении) – незмінний; (о намерении) – непохитний, (об истине) – незаперечний.
- Непременный** (об условии) – неодмінний; (несменяемый, о секретаре) – незмінний.
- Непрерывно** – без перерви, без перестанку, беззупинно.
- Непрерывный** (о неделе) – безперервний.
- Неприбытие** – неприбуття; за **-ем Н.** – що не прибув Н.
- Непригодность** – непридатність (-ности).
- Непригодный** (о вещи) – непридатний, негодящий.
- Неприемлемый** (о предложении) – неприйнятний.
- Непризнание** – невизнання.
- Неприкосновенность** – 1) непорушність (-ности), незайманість (-ности); н. личности – незайманість особи; в **-сти** – непорушно; 2) (непричастность) – непричетність (-ности).
- Неприкосновенный** (о запасе) – 1) непорушний, незайманий; 2) (непричастный, о лице) – непричетний до чого.
- Неприменимость** – незастосовність (-ности), непридатність (-ности).
- Непринятие** – неприйняття; в случае **-тия** – якщо (коли) не приймають, не приймуть, не прийматимуть.
- Неприсутственный** (о дне) – неробітний; (о часе) – неурядовий.
- Неприсутствующий** (о лице) – неприсутній.
- Непродолжительный** (о времени, сроке) – недовгий, короткий, недовгочасний.
- Непроизводительность** – непродуктивність (-ности); (тщетность) – марність (-ности).
- Непроизводительный** (о труде) – непродуктивний; (напрасный) – марний, даремний.
- Неработоспособный** (о лице) – непрацевдатний.
- Нерабочий** (о времени) – неробітний, гулящий; (о скоте) – неробочий, гулящий.
- Нерадение** – недбалість (-лости), недбалство.
- Неразборчивый** – 1) (о почерке) – нечиткий, невирізний; 2) (н. в средствах) – невибагливий на..., непереребрілий.
- Неразменный** (о ден. знаках) – нерозмінний.
- Неразрешенный** – 1) (непозволенный, о собрании) – недозволений, заборонений; 2) (нерешенный, о вопросе) – нерозв'язаний, невирішений.
- Неразрешимый** (о вопросе) – що не можна вирішити, розв'язати, нерозв'язний.
- Нераспорядительный** (о лице) – нерозпорядливий.
- Нерасторжимость** (условия) – нерозривність (-ности).
- Нерасчетливость** – нерахунність (-ности), неощадливість (-вости).
- Нерасчитанность** – необрахованість (-ности), незваженість (-ности).
- Нерегулярно** – нерегулярно, непостійно, нестало.
- Нерозыск** – нерозшук (-ку); за **-ком адресата** – не розшукавши, що не розшукано, бо не розшукано, не розшукали адресата; при **-ке** – коли не розшукано (не буде розшуканий).
- Несвоевременный** (о заявлении, замечании) – невчасний, несвоечасний, що не в свій час.
- Несгораемый** (о шкафе) – неспалений, вогнетривалий, вогнетривкий.
- Нескончаемый** – нескінченний, безконечний, безкрай; (только о работе) – невивідний (Г).
- Несменяемость** – незмінність (-ности).
- Несменяемый** (о должности, лице) – незмінний, незмінений.
- Несмотря на...** – дарма що..., не вважаючи на..., не зважаючи на..., хоча...; **-ря на неоднократные напоминания** – дарма (не вважаючи на те), що не раз нагадувано, хоча не раз нагадувано.
- Несоблюдение** – недодержання, невиконання; в виду **-ния (условий)** – що не додержано, бо не додержано.
- Несовершеннолетие** – неповноліття, неоліття.
- Несовершеннолетний** (о лице) – неповнолітній, неолітній.
- Несовместимость** – несполучність (-ности); (стат.) – незбіжність (-ности).
- Несовместимый** (об обязанности) – несполучний; (стат.) – незбіжний.
- Несогласие** – незгода, не(з)лагода; н. во мнениях – розбіжність думок; по **-сию, вследствие -сия** – через незгоду.
- Несогласованность** – непогодженість (-ности), незгідність (-ности).
- Несогласованный** (о действиях) – непогоджений.
- Несоответствие с чем, несоответственность чему** – невідповідність (-ности) до чого.
- Несоответственный** чему – невідповідний до чого.
- Несоразмерный с чем** – недомірний, незавмірний (Н), невідповідний до чого.

- Несостоявшийся** – 1) (о заседании) – що не відбувся, невідбутий; (о товариществе) – неутворений; в виду **-шейся** продажі – зважаючи на те (через те), що продаж не відбувся; 2) (об условиях договора) – нездійснений.
- Несостоятельность** – 1) неспроможність (-ности), неспромога; (долговая) – невикладність (-ности); н. злостная – зловмисна невикладність; 2) (бедность) – незможність (-ности), неса́ток (-тку,) нестатки (-ків); по **-сти** – через неспроможність, через незможність, через нестатки; 3) (неимущий, о гражданине) – незможний; (неосновательный, об аргументации) – неслухний, невлучний.
- Несправедливость** – 1) несправедливість (-ности), неправда; 2) (обида) – кривда; причинить **-сть** (кому) – заподіяти кривду ко́му, скривдити кого.
- Нестарательность** – нестаранність (-ности), недбайливість (-ности).
- Нести, понести**: н. наказание – відбувати, відбути ка́ру, дістати ка́ру; н. ответственность – відповідати; н. служебные обязанности – відбувати, виконувати службові обов'язки; н. убытки – зазнавати, зазнати втрат, ма́ти втра́ти, утрача́тися, утратитися; н. убытки при работе – проробляти, проробити.
- Несудимость** – 1) несудженість (-ности); 2) (неподсудность) – неприсудність (-ности); 3) (невменяемость) – невідність (-ности).
- Несудимый** – 1) несуджений; 2) (неподсудный) – неприсудний; 3) (невменяемый) – невідний.
- Несущественный** (о замечании) – несутній.
- Несходный** (о деле) – невідний; (о несходном по цене) – непоцінний.
- Несчетный** (о количестве) – незліченний, незчислений.
- Нетактичный** (о поведении) – нетактовний.
- Нетерпящий** отлагательства (о деле) – невідкладний, що не можна відкласти.
- Неточность** – неточність (-ности), недостатність (-ности), нестотність (-ности).
- Нетрудовой** (о хозяйстве) – нетрудовий; (о части населения) – нетрудящий, нетрудовий.
- Нетрудоспособный** (об инвалиде) – непрацездатний.
- Нетто** – нетто.
- Неубыточность** – невтратність (-ности).
- Неуважительный** (о причине) – 1) неважливий; 2) (об отношении к кому) – зневажливий.
- Неувязка** – непогодженість (-ности), непоєднаність (-ности), непоєднання.
- Неудача** – невдача; потерпеть **-чу** – зазнати невдачі.
- Неудачный** (об исходе) – невдалий.
- Неудобный** (о положении) – невідний, незручний; (о земле) – непридатний.
- Неудобство** – невідга, незручність (-ности); причинять кому **-ство** – завдавати ко́му незручності.
- Неудовлетворение** – незадоволення; в случае **-ния** ходатайства – якщо не буде задоволене прохання.
- Неудовлетворительность** – негодність (-ности), незадовільність (-ности), недоладність (-ности).
- Неудовлетворительный** (о работе) – негодний, незадовільний, недоладний; (недостаточный, об ответе) – незадовільний, невисачний; (отрицательный) – негативний; работа **-льна** – робота не задовольняє; робота незадовільна.
- Неудовольствие** кем, чем – невдоволення, незадоволення ко́го, з чо́го; высказывать **-вие** по поводу чего – висловлювати невдоволення, незадоволення з чо́го, з приводу чо́го.
- Неуказание** – незазначення; за **-нием** точного адреса – (через те), що не зазначено то́чно адреси, бо не зазначено то́чно адреси.
- Неуклонный** (об исполнении) – непохитний, неу(в)хильний, неодмінний.
- Неуместный** (о замечании) – недоречний, недоладний.
- Неумышленно** – ненавмисне, без наміру.
- Неумышленный** (о поступке) – невмисний, ненавмисний.
- Неуплата** – несплата, несплачення.
- Неупотребительный** (о средстве) – невживаний.
- Неуправка** – невпорання, невпоранка; в виду **неуправки** – що не впоралися, бо не впоралися.
- Неурочный** (о работе) – незагаданий, ненормований; (о времени) – невизначений, ненормований; (несоответствующий, о времени) – невідповідний, неналежний; (сверхурочный) – наднормовий.
- Неустановленность** – 1) невизначеність (-ности); н. срока – невизначеність терміну; 2) (недоказанность) – недоведеність (-ности); н. факта – недоведеність факту.

- Неустановленный** – 1) (время) – невизначений; 2) (недоказанный, о факте) – недоведений.
- Неустойка** – 1) (неисполнение условия) – недодержання; при **-ке** – якщо не додержано, якщо не додержати; 2) (пена за неустойку) – недодержка (Н); **заплатить -ку** – сплатити недодержку.
- Неустойчивый** (о цене) – хиткий, несталий, нестійкий.
- Неустрашимый** (о препятствии) – невідвдний.
- Неустройство** – невпорядкованість (-ности).
- Нефтепромышленник** – нафтопромисловець (-вця).
- Нехозяйственность** – негосподарність (-ности).
- Нецелесообразно** – недоцільно.
- Неценный** (о вещи) – некоштовний.
- Нечеткий** (о почерке, печати) – нечиткий, невчитний; (невыразительный, о речи) – невиразний.
- Нечетный** – непарний, нечтний.
- Неявившийся** – неприбулий.
- Неявка** – неказ (-зу) (Н), неприбуття, неприхід (-ходу); (непредъявление) – неказ (-зу), неподання, неказ (-зу); н. на работу – нестання, неприбуття на роботу; за **-кою** их – бо вони не з'явилися, не оказалися; при **-ке** – якщо не прибували, не прибувають, не прибудуть.
- Неясный** (об ответе) – невиразний, неясний.
- Нижеизложенный** – поданий далі, нижчеподаний.
- Нижеименованный** – названий далі, нижченазваний.
- Нижеозначенный** – зазначений далі, нижчезазначений.
- Нижеподписавшийся** – що підписався далі, нижчепідписаний.
- Нижеприведенный** – наведений далі, нижченаведений.
- Нижеследующий** – дальший, поданий далі, нижчеподаний, наведений далі, нижченаведений.
- Нижеупомянутый** – згаданий далі, нижчезгаданий.
- Низкий** (о намерении, поступке) – нищий, негідний.
- Низкопробный** – малопробний, малої проби.
- Ничтожный** (о спросе, цене, потреблении) – зовсім малий, мізерний.
- Нищенствовать** – старцювати, жебрачати.
- Нищий, -щая** – жебрак (-ка), жебрачка, старець (-рця), старчиха.
- Новаторство** – новинництво.
- Новобранец** – новобранець (-нця), рекрут (-та).
- Нововведение** – новина, новозапроваджене; (действие) – запровадження вперше; **путем -ния** – уперше запроваджуючи.
- Новогодие** – новоріччя.
- Новозаселенный** (о пункте) – новозаселений.
- Новоизбранный** (о депутате) – новообраний, нового обрання.
- Новоизданный** (о распоряжении) – нововиданий.
- Новообразовавшийся** (о селении) – новопосталий, новоутворений, що недавно утворився, недавно утворений.
- Новооснованный** (об учреждении) – новозаснований, новозаложений, недавно заложений.
- Ножик** (перочинный) – ніжик (-ка), цезорик (-ка), складанчик (-ка); (разрезной) – різак (-ка).
- Ноль** – нуль (-ля), зеро.
- Номенклатура** – номенклятура.
- Номенклатурный** (о списке) – номенклятурний.
- Номер** – 1) число (40) нумер (-ра) (№); н. входящий – вступне число, вступний нумер; н. исходящий – вихідне число, вихідний нумер; н. по порядку – число (нумер) з ряду, чергове число; н. по журналу – журнальний нумер; н. порядковый – рядове, порядкове число (нумер); за № таким – число такє, під таким числом; **подбирать по -рам** – укладати (складати) за нумерами; 2) (в гостиннице) – номер (-ра), кімната; **-ра для приезжающих** – номера для приїжджих; 3) (газеты) – число, нумер (-ра).
- Номерной, номерант** – номерний (-ного), номерант (-нта).
- Номеровать** – нумерувати, числами позначати.
- Номеровщик** – нумерувальник (-ка).

Номинал – номінал (-лу); *по -лу* – за номіналом.

Номинальный (*о стоимости*) – номінальний, іменований.

Норма – норма; *н. возрастная* – норма літ, вікова норма; *н. выработки* – норма виробу, вироблення; *н. душевая* – норма на душу, подушна норма; *н. оценочная* – цінувальна, таксаційна норма; *н. предельная* – гранична, кінцева норма; *н. средняя* – пересічна норма; **-мы количественные** – норми кількості; *входит в норму* – ставати, стати на нормі; (*сделаться нормой*) – ставати, стати за норму; *по норме* – за нормою; *вверх (свыше) нормы* – понад норму.

Нормализация – нормалізація; (*действ.*) – нормалізування.

Нормальный (*об окладе*) – нормальний.

Нормировать – нормувати, *сов.* – унормувати.

Нормировщик – нормувальник (-ка).

Носильщик – носильник (-ка), вагоніша.

Носитель – носій (-сія); *н. фамилии* – власник прізвища.

Носить – носити; *н. имя* – зватися, мати ім'я (назву).

Нотариальный (*о заявлении*) – нотаріальний, нотарний.

Нотариус – нотар (-ря); *профессия -са* – нотарство.

Нотариат – нотаріят (-ту).

Нотация – нотация, вимова; *прочитать кому -цию* – вимовити кому, вичитати нотацию кому.

Ночной (*о дежурстве, работе*) – нічний.

Ноябрь – листопад (-да).

Нужда – 1) (*потребность в чем*) – потреба на що; (*крайняя*) – скрута на що; **-ды повседневные** – повсякденні (щоденні) потреби; **-ды текущие** – поточні потреби; *без видимой нужды* – без явної, очевидної потреби; *по крайней, неотложной нужде* – з кінцевої (кінчої) потреби; *удовлетворение нужд* – задоволення потреб; 2) (*бедность, состояние нужды*) – нужда, нестаток (-тку), злидні (-нів).

Нуждаться – 1) (*в чем-либо*) – потребувати чого; 2) (*терпеть нужду*) – бідувати, терпіти злидні (нестаток).

Нуждающийся – бідний, убогий; (*в чем*) – що потребує чого; *предоставит работу, как более -муся* – дати роботу, бо більш потребує.

Нужный (*о расходе*) – потрібний; *н. и даже необходимый* – потрібний і навіть докінче потрібний; *находит -ным* – вважати за потрібне; *очень -ный* – дуже потрібний, пильний.

Нумератор – нумератор (-ра); **-ром проставляют** – значити нумератором.

Нумерация – нумерація; (*действ.*) – нумерування, числування.

О, об, обо – 1) (*с. предл. над.*) – за, про (*с вин. пад.*); *вопрос об утверждении* – справа про затвердження; *донести о происшествии* – сповістити за пригоду; *ходатайствовать о ком, о чем* – клопотатися за кого, за що; 2) (*с качеств. прилаг. и числ.*) – на (*с вин. пад.*), з (*с твор. пад.*); *дом о трех этажах* – будинок на три поверхи.

Обандероливать, -лить – забандеролювати, забандеролити.

Обанкручивать, -рутиться – банкрутувати, збанкрутувати.

Обвертка (обложка) – обгортка, обкладинка; (*обвертывание*) – обгортання.

Обверточный, оберточный (*о бумаге*) – обгортковий.

Обвертывать, -вернуть – обгортати, обгорнути чим, угортати, угорнути в що.

Обвес – 1) (*обман в весе*) – обважування, обваженн-я; 2) (*ошибка в весе*) – помилка на вазі; 3) (*о недовешенном количестве чего*) – недоважка.

Обвешивать, обвесить кого – обважувати, обважити когю.

Обвешиваться, обвеситься – помилятися, помилитися важивши.

Обвинение – обвинувачення, обвина; (*действ.*) – звинувачення, обвинувачування, обвинувачення; *о. встречное* – супротивне обвинувачення; *брать назад обвинение* – зрікатися, зректися обвинувачення; *взводит -ние на кого* – прикидати кому вину, винуватити, обвинувачувати, обвинуватити когю; *возбуждать -ние* – починати, почати винуватення; *дело по -нию в чем* – справа про обвинувачення за що (в чому); *он судится по -нию в измене* – його судять, обвинувачуючи за зраду; *предъявляют -ние* – ставити, поставити обвинувачення; *признавать -ние* – визнавати обвинувачення; *свидетели со стороны -ния* – свідки сторони винуватення, свідки з поводової сторони.

Обвиненный – 1) (*на кого взведено обвинение*) – винуватений, оскаржений; 2) (*осужденный*) – засуджений.

Обвинитель, -ница – обвинювач (-ка), обвинювачка; *о. частный* – оскаржник (-ка), (*о женщ.*) – оскаржниця.

Обвинительный (о речи) – обвинівний.

Обвиняемый – винувачений (-ного).

Обвинять, -нить кого в чем – винити, винуватити, обвинуватити когo за що (у чoму);

-**нять** напрасно – винуватити безпідставно; он **-нен** за злоупотребления – його обвинуватили у зловживаннях; суд **-нил** его – суд визнав його за винного, суд обвинуватив його.

Обвиняться, -ниться – винитися, винуватитися, обвинуватитися.

Обдира́ла – здирник (-ка), здирця; (*взяточник*) – хабарник (-ка).

Обдира́тельство – здирство, здирництво, здирщина; (*действ.*) – обдирання.

Обдумывать, -мать – обмірковувати, обміркувати що.

Обед – обід (-ду); *обед из двух, из трех блюд* – обід на дві, на три страви[i]; *даются обеды* – дають обіди.

Обеденный (о перерыве) – обідній, на обід; (*оставшийся от обеда*) – обідняшній.

Обеднеть (о лице) – збідніти, зубожіти, зійти на злидні, звестися нінащо; (о хозяйстве) – підупасти, збідніти, звестися нінащо.

Обезвреживать, -редить – знешкоджувати, знешкодити (СЖМ).

Обезденежить – витратитися з грошей, звестися з грошей.

Обезземеливать, -лить – збезземелювати, збезземелити, знеземелювати, знеземелити.

Обезлюдеть – збезлюдіти.

Обезоруживать, -жить – знезброювати, знезброїти, роззброювати, роззброїти.

Оберегатель – оберігач (-ча), охоронець (-нця), охоронник (-ка).

Оберегать, -речь – берегти, оберігати, оберегти когo, що, стерегти, устерегти когo, чогo.

Обеспечение – забезпечення, безпека; *о. имущество* – забезпечення майном, майнове забезпечення; *о. социальное* – соціальне забезпечення; *о. страховое* – убезпечне, убезпеччина (Н); *в -ние* – на забезпечення, щоб забезпечити, забезпечуючи; *в целях -ния* – щоб забезпечити; *давать в -ние* – класти, покласти, що на заставу; *дать -ние* – дати забезпечення, забезпечити; *с -нием платы* – забезпечуючи, забезпечивши плату, з забезпеченою платою.

Обеспеченность – забезпеченість (-ности).

Обеспечиватель, -ца – забезпечник (-ка), забезпечниця.

Обеспечивать, -чить кого чем или в чем – забезпечувати, безпечити, забезпечити когo чим, кому що.

Обеспечительный (о договоре) – забезпечний.

Обесценивать, -нить – знецінювати, знецінити.

Обещание – обіцянка, обітниця; (*обет*) – зарік (-року), обітниця; *о. клятвенное* – обіцянка під присягою, заприсяжена обіцянка; *о. торжественное* – урочиста обітниця; *давать торжественное -ние* – урочисто обіцятися; *исполнить -ние* – додержати обіцянки.

Обещать, пообещать – обіцяти (-ся), пообіцяти (-ся).

Обжалование – оскарження; *в случае -ния их* – якщо їх оскаржать.

Обжаловать – оскаржувати, оскаржити.

Обзаведение, обзавод, обзаводка – 1) (*оборудование*) – за́від (-оду); 2) (*действ.*) – справляння, справлення, облаштування, облаштування.

Обзаводить, -вести кого чем – справляти, справити когo що, облаштувати, облаштувати когo чим.

Обзаводиться, -вестись чем – заводити, завести (собі) що, справляти, справити (собі) що.

Обзор – о́гляд (-ду); (*действ.*) – оглядання; *о. беглый* – побіжний о́гляд; *о. конспективный* – конспективний о́гляд.

Обзорщик, -щица – о́глядач (-ча), о́глядачка.

Обивать, обить (*пороги*) – оббивати, оббити.

Обида (*несправедливость*) – кривда, покривдження; (*оскорбление*) – обра́за; *о. кровная* – тяжка́, обра́за; *выносит -ду* – терпіти кривду; *наносит, причиняет -ду* – а) чинити кривду, кривдити, скривдити, покривдити; б) ображати, образити.

Обидчик, -чица – кривдник (-ка), кривдниця.

Обиженный – скривджений (-ного), покривджений (-ного); (*оскорбленный*) – ображений.

Обилие чего (*множество чего*) – багátосила, велика кількість, здобіль чогo; *большое -лие* – дуже багáто.

Обильный (о материале) – достáтній, що його багáто є, рясний; (*об урожае*) – великий.

Обирало[а] – здирник (-ка), здирниця, драпіжник (-ка).

Обирать, обобрать кого – обдирати, обдérти, обд́рати когo.

Обитаемый (о заселенном доме) – заселений, залюднений.

- Обитатель, -ниці** – житіць (-тця), мешканець (-нця), мешканка.
- Обиход** (*хозяйство и его принадлежности*) – господарство; (*текущий расход, потребность*) – обихідка, обихідність (-ности); (*употребление*) – ужиток (-тку); *для домашнего -да* – до хатнього господарства, для хатнього вжитку; *для своего -да* – на власну обихідку, собі на обихідку, собі на вжиток; *пустить в -ход* – пустити до вжитку, запровадити в вжиток.
- Облава** – облав (-ву), облава.
- Облагать, -пожить** – 1) (*кого чем*) – обкладати, об(і)класти, обложити; *о. податью, налогом* – оподатковувати, оподаткувати когось, накладати, накласти податок на когось; *о. пошлиной* – накладати мито на що; 2) (*окружать*) – облягати, облягти, оточувати, оточити, обступати, обступити.
- Обладание чем** – посідання чого.
- Обладатель, -ниці** – посідач (-ча), посідачка, володар (-ря), володарка.
- Обладать чем** – посідати що, володіти чим; *о. всеми правами* – мати всі права; *о. полномочиями* – мати вповноваження.
- Областной** (*о потреблении*) – крайовий, крайній.
- Область** – 1) край, країна; 2) (*переносно*) – поле, царина, обсяг (-гу), галузь (-зі); *о. влияния* – обсяг (поле) впливу; *о. действия* – поле діяння (чину); (*о законе, правилах*) – сфера (обсяг) чинності; *о. применения* – царина вжитку (застосування); *о. распространения* – терен поширений; *в данной -сти* – в цій галузі; *в научной -сти* – в царині науковій; *вне -сти* – поза обсягом, поза сферою.
- Облегчать, -чить** – полегшувати, полегшити, улегшувати, улегшити; (*давая льготу*) – пільгувати, попільгувати, попільжити.
- Облегчение** – полегшання, полегкість (-кости); (*льгота*) – пільга; *о. налогов* – зменшення податків, полегкість у податках; *о. положения (больного)* – полегшення стану; *больной получил -ние* – хворому полегшало, стало легше; *в целях -ния* – щоб полегшити, на полегшення; *замечается -ние налогов* – укрічено, що податки полегшали; *получить -ние* – діставати, дістати полегкість (-кости).
- Облекать, -лечь кого чем** (*властью, доверяем*) – надавати, надати комусь чого.
- Облигационер** – облігаціонер (-ра), облігаційник (-ка).
- Облигационный** (*о листе*) – облігаційний.
- Облигация** – облігація.
- Обличать, -чить** – 1) (*показывать, обнаруживать*) – виявляти, виявити, показувати, показати; 2) (*уличать, изобличать*) – доказувати, доказати на когось, доводити, довести комусь що, викривати, викрити когось, що; *о. кого во лжи, измене* – доводити комусь його брехню, зраду.
- Обличаться, -читься** – виявлятися, виявитися; *виновный обличается всем ходом дела* – винуватця виказує (виявляє) увесь хід справи.
- Обличатель, -ниці** – виявник (-ка), виявниця, викривач (-ча), викривачка, доказник (-ка), доказниця.
- Обличительный** (*о свидетельствовании*) – виявничий, виявний, викривний.
- Обложение** – 1) оподаткування; *о. косвенное* – посереднє оподаткування; *о. подоходное* – віддобуткове оподаткування; *о. пропорциональное* – пропорційне оподаткування; *о. прямое* – безпосереднє оподаткування; *неподлежащий обложению* – неоподатковуваний; *при -нии* – а) оподатковуючи; б) коли оподатковують (оподатковували, оподатковуватимуть); 2) (*осада*) – облога.
- Обложка** (*обертка*) – обгортка, обкладинка.
- Обложковый** (*о бумаге*) – обгортковий, на обгортку.
- Обман** – 1) (*надувательство*) – ошуканство, ошук (-ку); *о. явный* – видиме ошуканство; *добыть обманом* – витуманити, видурити; 2) (*заблуждение*) – омана; *вводит в обман кого* – омиляти, омилити когось; *вдаваться, впасть в обман* – омилятися, омилитися, допускатися, допуститися омани.
- Обманный** – 1) (*надувательский, о виде, весе*) – ошуканський, шахрайський; 2) (*призрачный, о явлении*) – оманий.
- Обманщик, -щиці** – ошуканець (-нця), ошуканка, ошукач (-ча), ошукачка.
- Обманывать, -нуть** – обманювати, обманити, ошукувати, ошукати; *о. в весе* – недоважувати, недоважити; *о. в мере* – недомірювати, недомірити.
- Обмежувать, обмежевать, -ся** – обмежувати, обмежувати, -ся.
- Обмен** – вимін (-ну), заміна, обмін (-ну); *о. грамотами* – обмін грамотами; *о. мнениями* – обміняти, обміняти; *о. торговый* – торговельний

вимін, торговельна мінбба; *в обмен* – на вимін, на заміну; *в порядке -на матеріалами* – щоб помінятися матеріалами, міняючись, помінявшись матеріалами; *для обмена* – на вимін, на заміну; *после обмена мнень по докладу мы...* – спільно обміркувавши доповідь, обравшись про доповідь, ми...

Обменивать, обменять, обменяться, -ся – обмінювати, обмінити, обмінити, міняти, помінити, -ся; **-тсья письмами** – мінятися листами; **-тсья мненьями** – обравжуватися, обравжитися, порозуміватися, порозумітися.

Обменный (*о предмете*) – замінний, вимінний, на вимін призначений, обмінний.

Обмер – 1) (*измерение*) – вимір (-ру); 2) (*мера*) – міра; 3) (*недомер*) – недомір (-ру); (*действ.*) – недомірювання, недомірення; 4) (*обмен в мере*) – обмір (-ру); (*действ.*) – обмірювання, обмірення.

Обмеривать, обмерять, обмерить – 1) (*измерять*) – вимірювати, виміряти що; 2) (*недомеривать*) – недомірювати, недоміряти, недоміряти; (*обманывать в мере*) – обмірювати, обміряти, обміряти.

Обмерок, обмерыш – недомірок (-рку).

Обмеренный (*о приборе, измерительный*) – вимірний.

Обмерщик (*обманывающий мерой*) – недомірник (-ка).

Обмолвка – помилка на слові.

Обморок – обмирання, зомління; *в состоянии -ка* – зомлілий; *упасть в о-в* – зомліти.

Обмошенничать – обшахрувати, обшахрати, обшахрати, обкрутити.

Обмундировка, обмундирование – 1) (*одежда*) – умундурування; 2) (*действ.*) – умундурування, споряджання уніформи.

Обмундировывать, -ровать – умундурувати, умундурувати, споряджати, спорядити, справляти, справити уніформу кому.

Обнадеживать, -жить – забезпечувати, забезпечити ког, подавати, подати надію кому.

Обнародывать, -довать – оголошувати, оголосити що, знаймувати, ознаймувати, знайти, ознайти що, оприлюднювати, оприлюднити що, про що.

Обнаруживать, -жить – виявлювати, виявляти, виявити що; (*о преступлении*) – викривати, викрити; (*находит*) – находити, знайти; *о. по следам* – слідом доходити, дійти, вистежувати, вистежити по слідах; *о. при обыске* – витрушувати, витрусити що в ког; *о. свое нерадение* – виявляти, показувати свою недбалість.

Обнимать, -нять что – охоплювати, охопити, обіймати, обійняти що; *район обнимает территорию* – район охоплює територію.

Обновлять, -вить – о(б)новляти, о(б)новити, поновляти, поновити.

Обобщать, обобщить, -ся – узагальнювати, узагальнити, -ся; *частные законы не могут -тсья* – поодиноких законів не можна узагальнювати.

Обобщение – узагальнення; *делать, сделать обобщение* – узагальнювати, узагальнити.

Обобществлять, -ствить – усупільнювати, усупільнити.

Обогащаться, -гатиться чем – збагачуватися на що, багатитися, збагатитися з чого, багатіти, збагатіти на що; *о. на чей счет* – багатіти чим коштом.

Обогреть, обогревать, -ся – о(бі)грівати, о(бі)гріти, -ся (*о здании*) – огрівати, -ся.

Обоз – валка; (*воен.*) – обоз (-зу); *о. пожарный* – пожежна валка; *о. санитарный* – валка санітарна.

Обозначать, -чить – 1) (*отмечать знаком*) – зазначати, зазначувати, зазначити, позначати, позначувати, позначити; 2) (*определять*) – визначати, визначити; *о. направление* – визначати напрям; 3) (*значить*) – означати.

Обозначаться, -читься – зазначуватися, зазначитися, позначатися, позначитися; (*определяться*) – визначатися, визначитися.

Обозначный (*нач. обоза*) – отаман валки, валковий.

Обозный (*об имуществе*) – валковий.

Обозревать, -реть – оглядати, оглянути, оглядіти, озирати, озирнути що.

Обозреватель, -ница – оглядач (-ча), оглядачка.

Обозрение – огляд (-ду); *о. конспективное* – конспективний огляд.

Оборачиваемость (*денег, товара*) – швидкість обігу (обертання).

Оборона – оборона; *стать в -ну кого* – стати на обороні ког, заступатися, заступитися, оступатися, оступитися за ким, стати в оборону за ким.

Оборонять, оборонить, -ся – боронити, бороняти, боронити, відбороняти, відборонити, -ся.

Оборот – 1) оборот (-ту); (*обращение*) – обіг (-гу), обертання; *о. денежный* – грошовий оборот; *о. кассовый* – касовий оборот; *о. торговый* – торговельний оборот; *о.*

- хозяйственный – господарчий оборót; *быть в -те* – б́ути в оборóті; *без оборота на меня, на вас (надпись на векселе)* – не оберта́ючи на ме́не; *дать делу другой оборот* – поверну́ти спр́аву на іна́кше; *дело приняло хороший, дурной оборот* – спр́ава поверну́ла на до́бре (лихе́); *пускать деньги в -рот* – пускати грóші в оборóт; 2) (*речи*) – зворóт (-óту).
- Оборотливость** – промі́тність (-ности), (у *справах*) – спритність (-ности).
- Оборотливый** (*об агенте*) – спритний, промі́тний, меткий (у спр́авах).
- Оборотный** – 1) (*о капитале*) – оборóтний; 2) (*обратный, о стороне листа*) – зворóтний.
- Оборудывание, -дование** – 1) (*завода, мастерской и т. п.*) – урядження, ста́ток (-тку), опоря́дження, устаткува́ння; (*действ.*) – уряджа́ння, урядження, опоря́дження, опоря́дження, устатко́вування, устаткува́ння; 2) (*о дела*) – ла́годження, пола́годження, о́благоджування, о́благодження.
- Оборудывать, -довать** – 1) (*дело*) – зроби́ти спр́аву, пола́годити спр́аву, спр́авити спр́аву, спр́авитися; 2) (*снабжать всем нужным*) – уряджувати, урядити, обмислити чим (Г), опоря́жати, опоря́дити, устатко́вувати, устаткува́ти.
- Обосновывать, -новать что чем** – у́грунто́вувати, у́грунтува́ти що на чо́му, о́бгрунто́вувати, о́бгрунтува́ти.
- Обособлять, -бить** – відокре́млювати, відокре́мити.
- Обострять, -рить** (*отношения, положение*) – заго́стрювати, заго́стрити.
- Обоюдный** (*о рыске*) – 1) двосторо́нній, двобі́чний; (*обоюдноострый, о вопросе*) – двосі́чний; 2) (*взаимный, о соглашении*) – обопі́льний.
- Обрабатывать, -ботать** – 1) обробля́ти, обрóблювати, обробити, опрацо́вувати, опрацо́вувати; 2) (*землю*) – по́рати, упо́рати, обрóблювати, обробля́ти, обробити.
- Обработка** – обрóбка; (*действ.*) – обробля́ння, опрацо́вання; *производит -ку* – обробля́ти, обробити.
- Образ** (*способ*) – спо́сіб (-собу), чин (-ну), по́бит (-ту); *о. действия* – пово́дження, поводи́ння; *о. мыслей* – на́пря́м думо́к; *о. правления* – систе́ма урядува́ння, у́ряд (-ДУ); *главным -зом* – найбі́льше, найголови́ше, голо́вне́; *коренным -зом* – грунто́вно; *надлежащим -зом* – нале́жно, як слід, як годиться; *насильственным образом* – гвалто́вно; *некоторым -зом* – яко́юсь мірою; *никаким -зом* – ніяк, жа́дним спо́собом, жа́дною мірою; *обманным -зом* – ошукáвши, о́шуком; *обыкновенным -зом* – зви́чайним спо́собом, зви́чайно; *равным -зом* – так са́ме, теж; *решительным -зом* – тве́рдо, рі́шуче; *самым решительным -зом* – щонайтве́рдіше; *самым обыкновенным -зом* – зви́чайнісі́нським спо́собом; *таким -зом (так)* – так, таким спо́собом, таким ро́бом, чином, по́битом; (*итак*) – о́тже, о́то́ж, вихо́дить; *частным -зом* – прива́тно.
- Образец** – зразо́к (-зка), взі́р (-зо́ру), взіре́ць (-рця); *-зцы товарные* – зразки това́ру (кра́му); *брать для -зца* – бра́ти на зразо́к; *брать за -зец* – бра́ти, взяти на зразо́к; *по -зцу* – на зразо́к, на взіре́ць; *продавать по -зцам* – на зразки продава́ти; *служить -зцом* – б́ути за зразо́к; *существующего -зца (марки)* – тепе́рішнього зразка́.
- Образование** – 1) осві́та; *о. высшее* – вища осві́та; *о. домашнее* – до́машня осві́та; *о. начальное* – початко́ва осві́та; *о. низшее* – нижча осві́та; *о. общее* – за́гальна осві́та; *о. профессиональное* – професі́йна осві́та; *о. специальное* – спеці́альна (фаховá) осві́та; *получать -ние* – дістава́ти осві́ту; 2) (*созидание, формирование*) – твóрення, утво́рення, утво́рювання, формувáння, зформува́ння; *о. новых учреждений* – утво́рення, формувáння, зформува́ння нових устанóв; 3) (*результат процесса*) – у́тві́р (-вору), витві́р (-вору).
- Образованный** – 1) (*прил., о получившем образование*) – осві́чений; 2) (*прич.*) – утво́рений, зформóваний; *вновь -ный* – новоутвóрений.
- Образовательный** – 1) (*о цензе*) – осві́тній; 2) (*о процессе*) – твóрчий, формува́льний.
- Образовывать, -зывать** – 1) (*давать образование*) – осві́чувати, осві́тити ко́го, дава́ти, да́ти осві́ту (на́уку) ко́му; 2) (*создавать*) – утво́рювати, творити, утворити; 3) (*составляют*) – становити що, да́ти що; *образует что* – стано́вить що, є́ що; *это образует большую сумму* – це стано́вить (дає) велику сýму.
- Образовываться, -зываются из чего** – утво́рюватися, утворитися, зформóвуватися, зформува́тися, скла́датися, скла́стися; (*возникать*) – постава́ти, поста́ти з чо́го.
- Образцовый** (*об уставе*) – зразко́вий, взі́рце́вий.
- Образчик** – зразо́к (-зка); *для -ка* – на зразо́к.
- Обратно** – наза́д; *получать деньги -но* – одéржувати грóші наза́д, одéржати грóші зворóтом.
- Обратный** (*о действи*) – зворóтний; (*о расписке*) – поворóтний.
- Обращаемость** (*денег, товаров*) – обі́гання, обі́г (-гу), оберта́ння; (*предметов*) – ужива́ність (-ности).

- Обращать, -рывать** – 1) (*устремлять*) – повертати, повернути, звертати, звернути; (*направлять*) – наvertати, наvertнути; *о. внимание* – звертати, звернути увагу, зауважувати, зауважати, зауважити; *о. внимание кого на что* – давити, подати до уваги комусь що, звертати увагу чію на що; *обратить иск (к кому-нибудь)* – розпочати позов проти когось, запозивати, запозвати когось; 2) (*употреблять на что*) – повертати, повернути на що, обертати, обертнути, уживати, ужити на що; *о. в доход* – повертати, повернути на прибуток; 3) (*превратить во что*) – переводити, перевести на що, повертати, повернути на що, у що; *о. в деньги* – переводити, перевести на гроші, повертати, повернути в гроші, згрошити (Г).
- Обращаться, -раться** – 1) (*к кому, к чему*) – вдаватися, вдатися до когось; *о. к кому по делу* – вдаватися до когось в справі; *о. с вопросом* – вдаватися запитуючи (з запитанням); 2) (*во что*) – повертатися, повернутися на що; (*физ.*) – братися, взятися чим; *о. в развалины* – повертатися в руїни, руїною стаєти; 3) (*с кем*) – поводитися, повестися, об(і)ходитися, обійтися; (*с чем*) – ходити коло чого; *о. пренебрежительно (с кем)* – поневіряти ким; 4) (*о деньгах, товаре*) – обігати, обертатися, ходити; *деньги -ются (на рынке)* – гроші ходять; *товар -ется (на рынке)* – крам обертється, ходить.
- Обращение** – 1) (*к кому по делу*) – вдавання до когось; 2) (*с кем*) – поводження, обходження; (*с чем*) – ходження коло чого; *о. вежливое* – чемне поводження; *о. грубое* – нечемне поводження; *о. обходительное* – обіхідливе поводження; *о. унижительное* – зневажливе поводження; *вменяется в обязанность вежливое обращение с посетителями* – ставитися за обов'язок чемно поводитися з одвідувачами; *в -нии (быть корректным)* – в поводженні, поводячись, поводившись; 3) (*денег, товаров*) – обіг (-гу), обертання; *о. денежное* – грошовий обіг; *о. капитала* – обертання капіталу; *о. ценностей* – обертання цінностей; *вводит деньги в -ние* – запроваджувати гроші до обігу; *изъять из -ния* – вивести, вибрати з ужитку, з обігу; 4) (*во что*) – повертання, обертання в що, на що; *с -нием в доход* – повертаючи на добуток; 5) (*в учение, секту*) – наvertання, наvertнення, когось (до когось, на що).
- Обревизовывать, -зывать** – ревізувати, обревизовувати, обревизувати когось, що.
- Обрез (книги)** – край, країю, бєрег (-га); *в обрез* – без лишку.
- Обремененность** – обтяженість (-ности), обтяження.
- Обременительный (о поручении)** – обтяжливий, важкий, тяжкий.
- Обременять, -нить** – обтяжати, обтяжувати, обтяжити.
- Обрисовывать, -совать (положение)** – змальовувати, змалювати.
- Обрывать, оборвать (разговор, смех)** – уривати, увірвати, урвати (розмову, сміх); *о. кого в разговоре* – урвати комусь мову.
- Обрывок** – уривок (-вка).
- Обрывочный (о сведениях)** – уривчастий, уриваний.
- Обселять, -лить** – обселяти, обселити, осаджувати, осадити, залюднювати, залюднити що ким.
- Обселяться, -литься** – обселятися, обселитися.
- Обсерватория** – обсерваторія.
- Обсервационный (о пункте)** – обсерваційний, наглядний, спостережний.
- Обследование** – досліджування, дослідження, дослід (-ду), обсліджування, обслідження.
- Обследователь, -ница** – дослідник (-ка), дослідниця, обслідник (-ка), обслідниця.
- Обследовательный (об аппарате)** – дослідчий.
- Обследывать, -довать** – досліджувати, дослідити, обсліджувати, обслідити що.
- Обслуживать, -жить** – обслуговувати, обслуговувати когось, що, когось в чому.
- Обставляют, обставит, -ся** – обставляти, обставити, -ся.
- Обстаивать, -стоять (защищать кого)** – обставати, обстати за ким, стояти за когось.
- Обстановка** – обстава, обстанова; (*об окружающем быте, строе*) – оточення; *о. внешняя* – оточення; *о. домашняя* – хатня обстанова, хатне оточення; *о. неблагоприятная* – несприятливі умови, несприятливе оточення; *о. окружающая* – оточення, околиціні умови; *о. стеснительная* – непридоба; *при (иной) -вке* – в (інших) обставинах, умовинах, в (іншому) оточенні; *снабженный -кой* – обставлений, з обстановою.
- Обстоятельность** – 1) докладність (-ности), ґрунтовність (-ности); 2) (*положительность*) – статечність (-ности).
- Обстоятельный** – 1) (*об изложении*) – докладний, ґрунтовний; 2) (*о человеке*) – статечний.
- Обстоятельство** – обставина; (*чаще во мн. числе*) – обставини, річ (-речі), факт (-у); **-ва дела** – обставини справи, факти справи, належне до справи; *о. побочное* – побічна річ, побічність (-ности); **-ва приходящие** – побічні обставини; **-ва случайные** – випадок (-дку),

- випадкова річ; **-ва**, *сопровождаящие дело* – супровідні в справі обставини; **-ва стесненные** – скрутні обставини, скрута; **-ва уличающие** – доказні обставини, виявні обставини; *быть в стесненных -вах* – у скруті бути; *вникать в -ва (дела)* – зважати на обставини; *изложить все -ва дела* – подати всі факти справи; *не случайным является и то -во* – не випадкове (не випадкова річ) і те...; *обнаруживаются новые -ва* – виявляються нові факти; *по личным (домашним, независящим, непредвиденным) -вам* – з особистих (з хатніх, з незалежних, з непередбачених) обставин (причин), через особисті (хатні, незалежні, непередбачені) обставини (причини); *поправить -ва* – поліпшити справи; *последнее -во указывает* – це показує, ця обставина показує; *препятствует одно -во* – одна (такá) річ стоїть на заваді (на перешкоді); *при благоприятных -вах, при благоприятном стечении о-в* – за сприятливих обставин, за сприятливими обставинами; *при разных -вах* – в різних обставинах, за різними обставинами; *применяются к -вам* – пристосовуватися до обставин; *сообразно -вам, смотря по -вам* – відповідно до обставин, як до обставин, зважаючи на обставини; *сообразоваться с -вами* – зважати на обставини; *существенные -ва дела* – посутне в справі; *упомянуть некоторые -ва дела* – згадати дещо (деякі факти) із справи.
- Обстоять** – бути; *все обстоит благополучно* – усé гарáзд, усé добре; *все обстояло благополучно* – все було гарáзд, добре; *дело обстоит так* – справа такá, етап справи такий; *дело обстояло так* – справа була такá.
- Обстраивать, обстроить, -ся** – оббудовувати, оббудувати, будувати, побудувати, -ся.
- Обсуживание, обсуждение** – обмірковування, обміркування; *о. всестороннее* – всебічне обмірковування, обміркування; *о. предварительное* – попереднє обмірковування, обміркування; *о. совместное* – обрада, спільне обмірковування, обміркування; *входит в -ние* – починати (заходжуватися, братися) обмірковувати; *для -ния* – на обміркування, щоб обміркувати; *неподлежащий -нию* – необміркований (Н); *приниматься за -ние чего* – починати, почати обмірковувати, братися, взятися обмірковувати що; *подвергать -нию* – брати, взяти на обміркування.
- Обсуживать, обсуждать, -судить** – обмірковувати, обміркувати, зважувати, зважати, зважити що; *о. всесторонне* – обмірковувати всебічно (усіма сторонами).
- Обсчитывать, -тать и обчесть** – 1) (*сосчитать*) – облічувати, облічити, -ся; 2) (*обмануть при счете*) – ошукувати, ошукати на рахунках; скривдити когó на лічбі.
- Обсчитываться, -таться (ошибаться в счете)** – помилятися, помилитися на рахунках; (*дают промах*) – огулюватися, огудитися.
- Обувный** (*о магазине*) – взуттєвий, взуттяний.
- Обусловленный чем** (*зависящий*) – залежний від чо́го; *успех обусловлен хорошим началом* – успіх залежить від гарного початку.
- Обусловливать, -словить** – 1) обмежувати, обмежити умовою, зумовлювати, зумовити, узалежнювати, узалежнити, ставити, поставити в залежність від чо́го; 2) (*договором*) – застерігати, застерегти, вимовляти, вимовити; 3) (*собой что*) – становити підставу, ставати, ста́ти на підставу, спричинятися, спричинитися до чо́го.
- Обусловливаться чем** – залежати від чо́го, виходити з чо́го.
- Обучать, обучить, -ся** чому – навчати, навчити, -ся чо́го.
- Обход** – 1) (*осмотр*) – обхід (-ходу); *о. докторский* – лікарський обхід; *окончился докторский обход* – лікар кінчив обходити, лікарі кінчили обходити; 2) (*уклонение от чего*) – обхід (-ходу), обминання чо́го; *в обход закона* – щоб обійти, обминути, закóн, обходячи, обминаючи закóн.
- Обходить, обойти** – 1) (*кругом чего*) – обходити, обійти; 2) (*пройти мимо*) – обминати, обминути; *о. вопрос* – обминати, обминути питання; *о. молчанием* – замóвчувати, замóвчати.
- Обходиться, обойтись** – 1) (*без чего-нибудь*) – обходитися, обійтися; *о. без помощи* – обходитися, обійтися без допомоги; 2) (*с кем-либо*) – поводитися, повестися, обіходитися, обійтися з ким; 3) (*кому во что*) – коштувати, вийти, ставати, ста́ти ко́му в що; *постройка дома обойдется очень дорого* – збудувати (поставити) будинок дуже дорого вийде; *ремонт обошелся нам в сто рублей* – сто карбóванців (став) вийшов нам ремóнт.
- Обчет** – помилка, обмилка в лічбі (в рахунках), невлічка (Н).
- Обширность** (*доклада*) – широкі, великі розміри; (*помещения*) – простóрість (-рости).
- Обширный** (*о докладе*) – широкий; (*о помещении*) – простóрий, великий.
- Общеармейский** – загальновійськовий.
- Общедоступный** (*о цене*) – 1) загальноприсутній, загальнодоступний, усім, присутній, доступний; 2) (*о книге, изложении*) – загальнозрозумілий, усім зрозумілий.

- Общежитие** (*интернат*) – бурса, інтернат (-ту).
Общежитный (*о порядке*) – бурсовий, інтернатський.
Общепризнанный (*о интересе*) – всенародний, вселюдний.
Общеобразовательный (*о литературе*) – загальноосвітній.
Общеобязательный (*о распоряжении*) – обов'язковий для всіх, загальнообов'язковий.
Общепользовательный (*о мероприятиях*) – загальнокорисний, корисний для всіх.
Общепризнанный (*о факте*) – визнаний від усіх, загальновизнаний.
Общепринято – звичайно, заведено; *это здесь -то* – це тут звичайно, так тут ведеться, так тут поведлося.
Общепринятый (*о формуле*) – скрізь уживаний, скрізь засвоєний: (*о порядке*) – звичайний.
Общепраспространенный (*о правиле*) – скрізь поширений, загальнопоширений.
Общесоюзный (*об учреждении*) – всесоюзний.
Общественный – 1) (*социальный, о классе*) – суспільний; 2) (*публичный, об учреждении, работе, жизни*) – громадський; (*гражданский, о долге*) – громадянський.
Общество – 1) суспільство; *о капиталистическое* – капіталістичне суспільство; 2) (*общественно-самосознательная часть населения*) – громадянство; *о советское* – радянське громадянство; 3) (*крестьянское общество и проч. объединения*) – громада; *о. земельное* – земельна громада; 4) (*товарищество*) – товариство; *о. акционерное* – акційне товариство; *о. кооперативное* – кооперативне товариство; *о. кредитное* – кредитове товариство; *о. научное* – наукове товариство; *о. потребительское* – споживче товариство; 5) (*сообщество*) – компанія, товариство; *быть в -стве кого* – бути в компанії з ким, в чієму товаристві, в товаристві з ким.
Общеуважаемый (*о деятеле*) – від усіх шанований.
Общеукраинский (*об учреждении*) – всеукраїнський.
Общепотребительный (*о приеме*) – скрізь уживаний, звичайний.
Общеустановленный (*о порядке*) – загальновстановлений.
Общий – 1) (*совместный, о пользовании*) – спільний, гуртовий; 2) (*относящийся ко всему, ко всем, об итоге, плане*) – загальний; (*повальный, об обыске*) – поспільний; *в общем* – загалом, взагалі, у цілому; *в общем и в частности* – зокрема і взагалі.
Община (*общество*) – громада; *о. религиозная* – релігійна громада; *о. сельская* – сільська громада.
Общинный – громадський, спільнинний; (*о принадлежащем участникам общества*) – спільницький.
Общность – спільність (-ности), поспільність (-ности).
Объединение – об'єднання, гурт (-рту); (*действ.*) – об'єднування, об'єднання, гуртування, згуртування.
Объединение профессиональное – конфесійне об'єднання; *о. профессиональное* – професійне об'єднання.
Объединительный (*о мероприятии*) – єднальний.
Объединять, объединить, -ся – об'єднувати, об'єднати, гуртувати, згуртувати, -ся.
Объезд – 1) (*объезжание*) – об'їзд (-ду); *в объезд* – на об'їзд, об'їздом; 2) (*объездной путь*) – об'їздка, обмінка; 3) (*конная стража*) – роз'їздка.
Объездчик – об'їзний, об'їзник (-ка), поберіжник (-ка).
Объект – об'єкт (-ту); *о. обложения* – об'єкт до оподаткування.
Объем – обсяг (-гу), обшир (-ру); (*мат.*) – об'єм; *в полном объеме* – цілим обсягом, в цілому обсягу (-зі), на повний обсяг; *увеличиваться в объеме* – більшати обсягом.
Объемистый (*вместительный, о ящике*) – укладистий, місткий.
Объявитель, -ница – оповісник (-ка), оповісниця, об'явник (-ка), об'явниця.
Объявка – оповідь (-ді).
Объявление – оповіщення, оповістка, оголошення; (*заявление*) – заява; (*действ.*) – оповіщення, оголошення; заявляння; *о. газетное* – оповіщення в газеті; *о. страхователя* – заява від убезпечувача; *без -ния* – без оповістки, не оповіщаючи, не оповістивши.
Объявлять, -вить – оповіщати, оповістити, оголошувати, оголошати, оголосити; (*всенародно*) – ознайомувати, ознаймувати, ознаймити; *о. амнистию* – ознайомувати амністію; *о. безвестно отсутствующих* – визнавати, визнати за безвісного; *о. в печати* – оголошувати, оголосити друком; *о. во всеобщее сведение* – оповіщати, подавати до вселюдного відома; *о. кому свои намерения, цель, мнение, волю* – освідчувати комусь свої заміри, мету, думку, волю; *о. недействительным* – уневажнювати, уневажнити, унедійснювати, унедійснити; *о. о себе* – оповіщатися, оповіститися; *о. приказ* – оповіщати

- наказ; *о. себя кем, чем* – об'являтися, об'явитися чим, називатися, назватися чим.
- Объявляться, -виться** – 1) (*показываться*) – об'являтися, об'явитися, знаходитися, знайтися; (*заявиться*) – оповіщатися, оповіститися, зголошуватися, зголоситися куди, до ко́го; 2) (*быть объявленным*) – оповіщатися, оголошуватися, оповіститися, оголоситися; *настоящим -ться* – цим оповіщаємо, подаємо до відома.
- Объяснение чего или к чему** – пояснення до чо́го; (*действ.*) – пояснювання, пояснення, з'ясування, з'ясування чо́го; (*с кем*) – розмова з ким; *о. по жалобе* – пояснення до скарги; *в -ние* – на пояснення, щоб пояснити, пояснюючи; *дать исчерпывающие -ния* – да́ти по́вні пояснення; *иметь с кем -ние* – ма́ти з ким розмову; *принять -ние* – прийняти пояснення, взяти на ува́гу пояснення.
- Объяснительный** (*о тексте, записке*) – пояснювальний, поясняльний, на пояснення.
- Объяснять, -нить** – поясняти, пояснювати, пояснити, з'ясувати, з'ясува́ти.
- Объясняться, -ниться** – 1) з'ясуватися, з'ясува́тися; 2) (*объясняться с кем*) – порозуміва́тися, порозумі́тися з ким, вияснити, вияснити непорозуміння; (*говорить с кем*) – говорити, розмовляти; (*иметь разговор с кем*) – ма́ти розмову з ким; *о. жестами* – порозуміва́тися на кивах, на мигах; *о. на каком-либо языке* – розмовляти (говорити) яко́ю мо́вою.
- Обыватель** – обива́тель (-ля), обива́тельница, громадянин (-на), громадянка.
- Обыкновение** – звича́й (-ча́ю); *было -ние* – поводи́лось, бу́ло заведе́но, був звичай; *вошло в -ние* – поведо́ся; *нарушать -ние* – лама́ти звича́й; *по заведенному -нию* – заведе́ним звича́єм; *по -нию* – звича́йно, звичне, як звича́йно; *по своему -нию* – сво́ім звича́єм; *такое -ние* – так ведо́ться, поводи́ться, такий звича́й; *там это в большом -нии* – там це дуже звича́йне, там чо́го дуже доде́ржують.
- Обыск** – 1) (*для обнаружения украденного, запрещенного*) – трус (-су); *о. домовый* – ха́тній трус, трус удо́ма; *о. личный* – особо́вий трус; *о. повальный, поголовный* – поспі́льний трус; *делать обыск у кого, подвергать кого обыску* – трусити, потрусити ко́го, трус робити ко́му, в ко́го; *находит при -ке* – витру́шувати, витрусити; 2) (*при браке*) – за́пис (-су).
- Обыскивать, -кать** – трусити, потрусити, обшу́кувати, обшукáти ко́го, що.
- Обычай** – звичай (-ча́ю); *входит в обычай* – става́ти, ста́ти за звичай; *согласно (торговому) обычаю* – згі́дно з (торго́вими) звичаями.
- Обычный** (*о явлении*) – звича́йний, звичний; (*о правовых отношениях*) – звича́євий.
- Обязанность** – обов'язок (-зку), повинні́сть (-ности); *о. общественная* – грома́дська (громадя́нська) повинні́сть; *-сти по службе* – урядо́ві обоб'язки; *в круг -стей входит* – до обоб'язків на́лежить; *вменять в -ность* – зобов'язувати ко́го, ста́вити за обоб'язок, за повинні́сть ко́му; *возлагать -ность* – наклада́ти обоб'язок; *исполняют свои -сти* – вико́нувати свої обоб'язки, пильнува́ти своїх обоб'язків; *круг -стей* – обсяг обоб'язків, обоб'язки; *нести (служебные) -сти* – відбува́ти, вико́нувати (службо́ві) обоб'язки; *освободить от -стей* – звільняти, звільнити від обоб'язків; *по -сти* – з повинні́сти, з обоб'язку; *слагать -сти* – скида́ти обоб'язки; *считать своей -стью* – ма́ти за свій обоб'язок, ма́ти собі за обоб'язок, вважа́ти за повинні́сть.
- Обязанный** – (з)обов'язаний, повинний; *много обязан* – дуже вдячний; *-ным быть кому* – завдячува́ти ко́му що; *чувствовать себя -ным* – почува́тися до обоб'язку; *я обязан* – я повинен.
- Обязательность** – неодмінні́сть (-ности), (до)коне́чність (-ности), обоб'язко́вість (-вости); *о. участия* – обоб'язок бра́ти у́часть; *в порядке -сти* – порядком обоб'язко́вості, як обоб'язко́вий (-а, -е, -і).
- Обязательный** (*непремный*) – неодмінний, (до)коне́чний; (*обязательный к исполнению*) – обоб'язко́вий.
- Обязательственный** (*о расписке*) – обоб'язний.
- Обязательство** – зобов'язання; *о. вексельное* – ве́ксельне зобов'язання; *о. взаимные* – зобов'язання обо́пільні (вза́ємні); *о. долговое* – зобов'язання до́вгове́; *о. заемное* – позичко́ве зобов'язання; *о. письменное* – зобов'язання на письмі, писане зобов'язання; *о. срочное*: а) (*на год, напр.*) – зобов'язання на (пе́вний) речене́ць, реченце́ве зобов'язання; б) (*к определенному числу*) – терміно́ве зобов'язання, зобов'язання до (пе́вного) те́рміну; *брать, принять на себя -ство, входит в -ство* – бра́ти, взяти на се́бе зобов'язання, зобов'язуватися, зобов'язáтися; *давать письменное -ство* – дава́ти зобов'язання на письмі, зобов'язуватися, зобов'язáтися на письмі; *иметь неопределенные -ства* – ма́ти невизначе́ні зобов'язання; *исполняют свои -ства* – вико́нувати свої зобов'язання, доде́ржувати своїх зобов'язань; *-ва по отношению к кому* – зобов'язання до ко́го.
- Обязывать, -зать** – (з)обов'язувати, (з)обов'язáти, поклада́ти, покла́сти обоб'язок; *о.*

подпиской кого – зобов'язувати, зобов'язати когось на письмі; *о. кого весьма многим* – надто зобов'язати когось; *договор -вает* – договір зобов'язує; *это ни к чему не -вает* – ні до чого це не зобов'язує.

Обязываться, -заться – (з)обов'язуватися, (з)обов'язатися, брати, взяти на себе обов'язок (зобов'язання); *о. письменно* – підписуватися, зобов'язуватися на письмі.

Овладевать, -деть кем, чем – опановувати, опанувати когось, що, запановувати, запанувати над ким, заволодіти ким, чим; *о. земель, имуществом* – посідати, посісти, опановувати, опанувати землю, майно, добро; *о. позицией* – здобувати, здобути (опановувати, опанувати) позицію; *о. производством* – опановувати виробництво; *о. языком* – опановувати мову.

Оглавление (книги) – зміст (-ту), оглав (-ву) що є в книзі, перелік змістові.

Огласитель – оповісник (-ка), оголосник (-ка), окличник (-ка).

Огласительный (об акте) – оповісний, оголосний.

Огласка – оголоска, розголос (-су); (*действ.*) розголосшування, розголоснення; *получить -ку* – набувати, набути розголосу, оголосуватися, оголоситися; *передать -ке, пустить в -ку что* – оголосити, розголосити що, дати оголоску, розголос чомусь; *сделать без -ки* – зробити не розголосуючи.

Оглашать, огласить – 1) оголосувати, оголосити; (*опубликовывать*) – оповіщати, оповістити, опубліковувати, опублікувати; 2) (*ослышатся, раздаваться где*) – лунати, залунати в чому; *возгласы негодования огласили зал* – окрики обурення залунали в залі.

Огнестрельный (об оружии) – вогневий, пальний; (*о ране*) – стрільний, стріляний.

Огнетушение – гашення вогню, вогнегасіння.

Огнетушитель – гасилник (-ка).

Оговаривать, -ворить – 1) (*делать оговорку*) – застерігати, застерегти, завважати, завважити; 2) (*оклеветывать, опорочивать*) – обмовляти, обмовити, о(б)говорювати, о(б)говорити.

Оговариваться, -вориться – 1) (*делать оговорку*) – застерігати(ся), застерегти(ся); *я наперед оговорился, что...* – я наперед, застерігся, що...; 2) (*оправдываться*) – вимовлятися, вимовитися; 3) (*ошибаться в речи*) – помилитися, помилитися словом.

Оговор – обмова.

Оговорка – застереження; *внести -ку в протокол* – зробити застереження, застерегти в протоколі; *сделать -ку* – зробити застереження, застерегтися.

Оговорный (о речах) – обмовний.

Оговорочный (о пункте в договоре) – застережний.

Огородник, -ца – городник (-ка), городниця.

Огородный (о рынке) – городинний.

Огосударствление – удержавлення.

Ограбление – ограбування, пограбування; (*грабеж*) – грабунок (-нку).

Ограждать, -градить (защищать) – захищати, захистити, боронити, обороняти, оборонити.

Ограничение – обмеження; (*действ.*) – обмежування, обмеження; *о. в правах кого* – обмеження прав комусь; *о. для количества сортов* – обмеження кількості гатунків.

Ограниченность – обмеженість (-ности); *в виду -сти средств* – що засоби обмежені, вважаючи на обмежені засоби, через обмежені засоби.

Ограничивать, ограничить, -ся в чем – обмежувати, обмежити, -ся на чому; **-ться** *краткими замечаниями* – обмежитися на самі короткі уваги, на самих коротких увагах.

Ограничительный (о постановлении) – обмежний.

Огромный (о большинстве) – величезний, величінний.

Огулом – гуртом, загалом, огулом.

Огульный (о счете) – гуртовий, огульний.

Одежда и одежда – одіж (-діжу), одяг (-гу), одяга; *о. производственная* – виробничий одяг; *о. рабочая* – робітничий, робітний одяг; *о. форменная* – уніформа, форма.

Одиночка – одинець (-нця), одинак (-ка); (*о женщ.*) – одиначка; *кустарь -ка* – домороб-одинець (*род. п.* – домороба-одинця); *по -ке* – по одинці, по одному; 2) (*одиночная камера*) – опрічна камера.

Одиночный – 1) (*о заключении, отдельный*) – окрем(н)ий, опрічний; (*о хозяйстве*) – відрубний; 2) (*единичный, о случае*) – поодинокий.

Одновременно – одночасно, рівночасно; **-но с этим (пересылаем)** – одночасно з цим, разом із цим.

Однодневный (о сборе) – одноденний; (*сделанный в один день*) – обиденний.

Одноженец – одножонець (-нця).

- Однократный** (о выдаче) – одноразовий.
- Однолавка** – однокрамничний кооператив, однокрамничник (-ка).
- Одноместный** (об экипаже) – на одне місце.
- Однородный** (о явлении) – того самого роду, однакостайний; (сходный) – однаковий.
- Односелье** – хутір (-тора).
- Односельчанин, -нка** – односелець (-льця), односелиця, з одного села.
- Одностепенный** (о выборах) – одноступневий.
- Однотипный** (о произведениях) – того самого типу, однотипний.
- Однофамилец** – однопрізвищний, що має те саме прізвище, однопрізвищник.
- Одобрение** – 1) (хвала) – похвала; *заслужить -ние* – заробити похвали; 2) (апробация) – ухвалення, ухвала; *по -нии совета* – коли ухвалити, коли ухвалила рада; *с -ния цензуры* – за ухвалою цензури, з цензурної ухвали.
- Одобрительный** (об отзыве) – похвальний, хвальний.
- Одобрять, одобрить** – 1) (апробировать) – ухвалювати, ухвалити; 2) (хвалить) – похвалити, похвалити.
- Одолжать, -жить кому, у кого** – позичати, позичити кому, у кого; *о. кого услугой* – робити кому послугу, зобов'язувати когось послугою.
- Одолжаться, -житься у кого (брать займы)** – позичатися, позичитися, зазичатися, зазичитися; *о. услугой у кого* – користуватися, скористатися з чийої послуги, приймати, прийняти чию послугу.
- Одолжение** – послуга, ласка; *за -ние* – за послугу; *оказывать одолжение* – робити послугу, ласку робити (чинити) кому; *сделайте -ние* – зробіть ласку, будьте ласкаві.
- Оживление** – жвавність (-вості); (действие) – пожвавлення, пожвавлення; (чего) – жвавішання, пожвавішання (в чому); *для -ния профработы* – щоб пожвавити профроботу; *замечается -ние торговли (в торговле)* – помітно, що торгівля жвавішає (пожвавішала).
- Оживлять, -вить (работу)** – пожвавлювати, пожвавити.
- Ожидальня** – дождальня, чекальня.
- Ожидание** – дождання, чекання когось, чого, на когось, на що; (надежда) – сподівання, сподіванка; *зал -ния* – заля чекати, чекальня, дождальня; *в -нии вашего распоряжения* – чекаючи на Ваше розпорядження; *в -нии чего (в надежде)* – сподіваючись на що; *после долгого -ния* – довго прождавши; *сверх общего -ния* – несподівано для всіх, над сподівання всіх.
- Ожидать кого, чего** – ждати, дождати(ся) когось, чого, чекати; (надеяться) – сподіватися когось, чого, на когось, на що; *о. в очереди* – застювати черги, ждати в черзі; *о. удобного случая* – ждати нагоди; *нет основания ожидать (надеяться)* – а) нема підстави сподіватися; б) (напрасно) шкода сподіватися.
- Озабочиваться, -ботиться чем** – клопотати(ся), поклопотати(ся), дбати, подбати про (за) що; *о. своевременной посылкой чего* – подбати вчасно надіслати що.
- Озаглавленный** (о книге) – затитулований, з заголовком; *неправильно -ный* – з неправильним заголовком.
- Озаглавливать, -главить** – давати, дати заголовок, затитулювати, затитулювати.
- Оздоровлять, оздоровлять, -вить** – оздоровляти, оздоровити.
- Ознакомливать, -мить кого с кем** – знайомити, ознайомлювати, ознайомити; (кого с чем) – дати обізнатися кому з чим, ознайомитися.
- Ознакомливаться, -миться с чем** – знайомитися, ознайомлюватися, ознайомитися, обізнаватися, обізнатися з чим.
- Ознаменовывать, -новать** – відзначати, відзначити, відзнаменовувати, відзнаменувати.
- Ознаменовываться, -новаться** – відзначатися, відзначитися, позначатися, позначитися.
- Означать, -чить** – 1) (отмечать знаком) – значити, позначати, зазначити, зазначати, зазначувати; 2) (значить) – означати.
- Оказия** – 1) о́казія, нагода; *по первой -зии* – при першій-ліпшій нагоді; *прислать при -зии* – прислати при нагоді, з нагодою; 2) (приключение) – пригода.
- Оказывать, -зять** – 1) (обнаруживать) – виявляти, виявити; *о. пренебрежение* – виявляти зневагу до когось, зневажати, зневажити когось; 2) (подавать) – (по)давати, (по)дати; *о. предпочтение* – давати, дати перевагу кому; 3) (делать) – робити, зробити, чинити, учинити; *о. влияние, действие* – робити вплив на когось, на що, впливати; (непосредственно) – діяти на когось, на що.
- Оказываться, -заться (безл.)** – виявлятися, виявитися, виходити, вийти; *о. в безвыходном положении* – опинитися, опинитися в скрутному становищі; *оказывается, оказалось, что...* – виявляється, виявилось, що..., виходить, вийшло, що...; *в пакете оказалось* – в

пакеті було; *он оказался невинным* – виявилось, що він невинний; *у него оказалась лихорадка* – виявилось, що в нього пропасниця.

Оканчивать, -чить – кінчати, (с)кінчити, докінчувати, докінчити, закінчувати, закінчити, доводити, довести (до) краю; *о. дело* – кінчати, закінчувати справу (роботу), доробити роботу; *о. жизнь* – віку доживати, дожити, довікувати; *о. (полевые или другие хозяйственные) работы* – оброблятися, обробитися (на полі, вдома).

Оканчиваться, -читься – 1) (*когда, где*) – кінчатися, (с)кінчитися, докінчуватися, докінчитися, закінчуватися, закінчитися, доходити, дійти (до) краю; (*истекать*) – виходити, вийти, кінчатися; **-ется** *два месяца с тех пор, как...* – виходить два місяці, відколи...; *год работы -тсся 1 октября* – 1 жовтня кінчається, виходить рік роботи; 2) (*чем*) – виходити, вийти на що, стати на що і на чому, вершитися чим; *о. благополучно, неблагоприятно* – виходити, вийти на добре, на зле; *этим дело не -лось* – на тім не стало, тим не завершилося.

Оклад (*налоговая ставка*) – оплата; (*содержание*) – платня, утримання; *о. жалования* – положена платня; *о. налога* – положений податок; *о. убавочный* – зменшена платня.

Окладной (*о единице налога, листе, книге*) – оплатний, податковий; (*о налоге*) – безпосередній.

Оклеветывать, -ветать – обмовляти, обмовити когось, наклепувати, наклепати на когось.

Около – 1) (*вокруг, кругом*) – коло, навколо, довкола; *около этого вопроса* – навколо цієї справи; 2) (*возле, подле*) – коло, (по)біля, край, (по)бік когось, чого, попри когось(що); *постовой стоит около учреждения* – постовий стоїть коло установи; 3) (*приблизительно*) – тріхи чи не, мало не, (і)з що, щось, із; *ему около тридцати лет* – йому щось із тридцять років; *лет тридцать или около этого* – років з тридцять, або тріхи чи не стільки; *около двадцати минут тому назад* – хвилин за двадцять перед цим; *он получает около ста рублей* – він дістає щось із сотню карбованців; *туда будет около десяти верст* – туди буде верстів із десять; *я не видал его около трех лет* – я не бачив його мабуть чи не 3 роки; *я приходил к вам около девяти часов* – я приходив до вас годині о дев'ятій.

Окололежащий (*о селении*) – околицьний, поблизький.

Околоток – 1) (*часть села, города*) – кутік (-тка), кут (-та); (*жители околотка*) – кутяни, кутчани; 2) – лікарський пункт, лікарська дільниця.

Околоточный – 1) кутковий; 2) районний.

Окольный – околицьний, окружний, поблизький, довколишній; **-ным путем** – манівцём, манівцями, об'їздкою, обходом.

Окончание (*конец*) – кінєць (-нця) чомусь; (*действие*) – скінчення, закінчення; *о. работы* – скінчення, закінчення праці; *о. (конец) статьи* – кінєць статті; *близкий к -нию* – на скінченні; *дело близится (пришло) к -нию* – справа доходить (дійшла) кінця (краю); *перед -нием чего* – наприкінці, наприкінеччі чого; *по -нии года, срока* – як рік, термін вийшов, вийде; *по -нии работы* – по роботі, скінчивши роботу, коли скінчили роботу; *по -нии чего* – по чому, скінчивши що; *при -нии работы* – закінчуючи роботу, коли закінчували роботу.

Окончательно – остаточно, цілком, вкрай, до рєшти; **-но исследовать** – остаточно дослідити; **-но не быть в состоянии** – зовсім, цілком не в спромозі бути; **-но разорить** – до рєшти, до щєнту, вкрай зруйнувати.

Окончательный (*об отказе*) – остаточноий; (*о слове, о форме*) – останній; (*о балансе*) – кінєцьвий.

Окраина (*города, деревни*) – край, крайниця (Н); (*государства*) – прикордонна країна (Н), покуття (*Секц.*); *о. города* – край міста; **-ны УССР** – покуття УСРР(*Секц.*); *на -не города* – на краю міста.

Окраинный (*о жителей*) – покутній.

Окрестность – околиця, окіл (-колу).

Окрестный (*о местности*) – околицьний, окільний.

Округ – округ; *в -га* – на округи; *в -гах* – на округах; *по -гу (ездить)* – по округі.

Округлять, -лить – заокруглювати, заокругляти, заокруглити, округлити, округлити; *о. фразы* – округляти речення; *о. цифры, суммы* – заокругляти цифри, суми.

Окружать, -жить (*облегать*) – оточувати, оточати, оточити, обступати, обступити; (*неожиданно*) – обскочити.

Окружающие (*сущ.*) – що навколо, прибічні (-них).

Окружность – коло; *в -сти* – кругом, навколо; *город имеет милью в -сти* – місто має одну милью кружини; *на пять километров в -сти* – на п'ять кілометрів кругом.

Окружный, окружной (*о селениях округа*) – окружний.

Октябрины – червоні вводи.

Октябрь – жовтень (-втя).

Октябрьский (о торжествах) – жовтневий.

Окуп – викуп (-пу).

Окупать, -пить – 1) (давать выкуп) – викупляти, викупити, давати викуп; 2)

(вознаграждать расходы) – оплачувати, оплатити, повертати, повернути витрати; *это издание не окупит всех издержек* – видання це не оплатить (не поверне) усіх витрат.

Окуроч – недокуроч (-рка); для **-ков** – на недокурки.

Окурочница – недокурочниця.

Омнибус – омнібус (-са).

Онколь – онкіль (-ля).

Онкольный (о счете) – онкільний.

Опоздывать, опоздать – спізнюватися, спізнятися, пізнитися, запізнитися, спізнитися;

(немного) – припізнюватися, припізнятися, припізнитися; *опоздать к поезду* – спізнитися на поїзд.

Опасаться – 1) (бояться чего) – боятися чого, побоюватися чого; (за что) – потерпати за що; (не решаться, колебаться) – варуватися; 2) (остерегаться) – опаску мати, стерегтися, вистерігатися когось, чого.

Опасение, опаска – 1) побоювання, опаска; без **-ний** – безпечно, не боячись; *возникает -ние* – заходить опаска; *из -ния чего* – побоюючись чого, боячись чого; 2)

(предосторожность) – обачність (-ности), обережність (-ности); *с опаской* – бережно.

Опасно – небезпечно, непевно; *опасно заболеть* – тяжко зах(в)оріти, тяжко занедужати.

Опасность – небезпека, небезпечність (-ности); *о. пожарная* – пожежна небезпека, небезпека від пожежі; *(следует воздержаться) в виду -сти отравления* – бо можна отруїтися; *возникает о.* – заходить небезпека; *находиться в -сти* – бути (перебувати) в небезпечі; *находиться вне -сти* – безпечним бути, в безпечі бути, поза небезпечкою бути; *подвергаться -сти* – давати, дати себе під небезпечу, наражатися, наразитися на небезпечу; *повышение, увеличение -сти* – збільшення небезпечки; *предупреждают об -сти* – перестерігати про небезпечу когось; *сопряженный с -стью* – сполучений, зв'язаний з небезпечкою.

Опасный (о положений) – небезпечний, непевний; *быть -ным (для кого)* – стояти небезпечкою для когось, загрозувати комусь..

Опека – опіка; *брать кого в опеку* – брати, забирати опіку над ким; *состоящий под опекой* – опікуваний, опікуванець (-нця) (Н); (о женщ.) – опік(ув)анка (Н).

Опекаемый, -мая – опіканець (-нця), опіканка, опікуванець (-нця) (Н), опікуванка (Н), підопічний.

Опекать (*быть опекуном кого, чего*) – опікуватися ким, чим, опікувати когось, що.

Опекаться – бути під опікою.

Опекун, -нша – опікун (-на), опікунка; *быть, состоять чьим-либо -ном* – опікуватися ким, чим, опікувати когось.

Опера – опера.

Оперативный (об отделе) – оперативний.

Операционный (о плане, где) – операційний.

Операция – операція; **-ции валютные** – валютіві операції, операції з валютою; **-ции военные** – воєнні операції; **-ции коммерческие** – комерційні операції; **-ции по продаже** – операції продажу; **-ции сбытовые** – збутові операції, операції в збуті, операції збуту; **-ции товарообменные** – товаровимінні, кршовимінні операції; *дробность операции* – дрібність операції; *открывают -ции* – розпочинати операції; *по причине дробности операций* – (через те) що операції дрібні; *при записях -ции обезличиваются* – записувані операції знеособлюються; *производит, совершают -ции* – провадити, провести операції; *расходы по -циям* – операційні витрати.

Оперировать – 1) (делать операцию) – оперувати когось, що, робити операцію комусь; 2) (*производит операции с чем*) – оперувати чим; (*действовать*) – орудувати чим.

Опечатка – друкарська помилка; *досадная -ка* – прикра друкарська помилка.

Опечатывать, -тать – запечатувати, запечатати; (*прикладывать печать*) – печатати, припечатати, накладати, накласти печатку.

Описание – опис (-су); (*действ.*) – описування, описання, опис (-су).

Описка – оґріх (-ху), оґріх (помилка) руки, (помилка) на письмі, писарська помилка.

Описчик (*описывающий*) – цінувальник (-ка), переписувач (-ча).

Описывать, -сать – 1) описувати, описати списувати, списати; 2) (*для продажи с торгов*) – цінувати, (п)оцінувати, переписувати, переписати; *о. имущество за долг* – поцінувати

(переписати) майно за довг.

Опись - 1) (*документ*) - о́пис (-су), реєстр (-ру), перéпис (-су); *о. имущества* - о́пис на майно́, о́пис майну́; *о. инвентарная* - реєстр інвентарю, інвентарний о́пис; *о. подворная* - подві́рний перéпис; *составить опись инвентаря* - укла́сти інвентарний реєстр; 2) (*действ.*) - описування, описання, о́пис (-су); переписування, переписаний, перéпис (-су), реєструва́ння; (*имущества для продажи с торгов*) - цінува́ння, (п)оцінува́ння; *производит опись* - цінува́ти, (п)оцінува́ти.

Оплата - о́плата; (*долгов, налогов*) - спла́чування, спла́та; *о. лекционная* - полекці́йна о́плата, о́плата від ле́кції; *о. от штуки* - о́плата від шту́ки; *о. повременная* - почасо́ва о́плата, пла́та від ча́су; *о. построчная* - відрядко́ва о́плата, о́плата від рядка́ (за рядо́к); *о. почасовая* - о́плата від години; *о. сдельная* - о́плата відрядна́ (від робо́ти); *о. частями* - спла́та ра́тами, виплат (-ту); *на оплату чего (средства)* - щоб оплатити що; *подлежащее -те* - що нале́жить оплатити.

Оплачивать, -латить - о́плачувати, оплатити; (*долги, налоги*) - спла́чувати, сплатити; *расходы* - спла́чувати, сплатити витра́ти; *о. счет (уплатить по счету)* - спла́чувати, сплатити раху́нок.

Опломбировка - пльо́мби; (*действ.*) - заплю́мбува́ння.

Оплошность - хиба, недба́лість (-лости); (*неосторожность*) - необа́чність (-ности); *допустит -ность* - схибити.

Оповещать, -вестить (*о чем*) - опові́щати, опові́стити, оголо́шувати, оголосити про що; (*кого*) - спові́щати, спові́стити, опові́щати, опові́стити про що; *о. посредством объявлений* - опові́щати об'явами, оголо́шувати опові́щеннями; *о. через посланцов* - спові́щати (опові́щати) посланцями.

Оповещение - опові́щення, оголо́шення, опові́стка; (*действ.*) - опові́щання, оголо́шування.

Опоздание - спі́знення, запі́знення; (*незначительное*) - припі́знення; *с -нием явиться* - спі́знівшись (запі́знівшись) прибу́ти; *со значительным -нием* - чимáло запі́знівшись.

Опознавать, -нать - пізнава́ти, пізна́ти.

Опознаваться, -наться (*осмотреться*) - орієнтува́тися, зорієнтува́тися.

Опозорение - знесла́влення.

Опозоривать, -рить - несла́вити, знесла́влювати, знесла́вити, ганьбити, зганьбити кого́.

Ополченец - ра́тник (-ка).

Ополчение - 1) узбро́ювання, опоря́джування до війська; 2) ру́шення; *о. всенародное* - посполите ру́шення; *ратник -ния* - ра́тник (-ка).

Опорочение - заплямува́ння, зга́нений.

Опорочивать, -чить - плямити, запляму́вувати, заплямити, ганити, зганити, ганчува́ти, зганчува́ти.

Оппозиционный (*о настроении*) - опозиці́йний.

Оппозиция - опози́ція.

Оппонент - заперéчник (-ка), опоне́нт (-та).

Оппонировать - заперéчувати ко́му, опонува́ти.

Оправдание - 1) виправдан́ня, оправда́ння; *в -ние себя* - щоб виправдати себе́; *сказать в -ние* - сказа́ти на виправдан́ня; 2) (*осуществление*) - спра́вдження, зді́йснення.

Оправданный - виправдан́ий, оправдан́ий.

Оправдательный (*о приговоре, документе*) - виправд́ний.

Оправдывать, оправдать, -ся - 1) випра́вдувати, виправдати, виправдити, опра́вдувати, оправда́ти, -ся; *затраты -ются* - витрати не підуть на ма́рне, витра́ти о́платяться; *не оправдать чьего-либо доверия* - не виправдати (не спра́вдити) чиє́їсь дові́ри; *суд оправдал подсудимого* - суд виправдив підсу́дного; 2) (*осуществляют, -ся*) - спра́вджувати, спра́вдити, зді́йснювати, зді́йснити, -ся.

Опрашиваемый - опитува́ний (-ного).

Опрашивать, -росить - опитува́ти, опита́ти кого́.

Опрашивающий - опитува́ч (-ча).

Определение - 1) (*логич.*) - визна́чення; (*действ.*) - визна́чування, визна́чення; 2) (*кого куда*) - призна́чення, призна́чення, настановля́ння, настановле́ння, настано́ва; (*детей в школу*) - віддава́ння, відда́ння; 3) (*постановление*) - ухва́ла; *о. суда* - ви́рок (-ку).

Определенность - 1) пе́вність (-ности), вира́зність (-ности), тве́рдість (-дости); 2) (*стат.*) - визна́ченість (-ности).

Определенный - 1) (*прилагат., о мнении*) - пе́вний, визна́чений; (*ясный*) - вира́зний; *вполне определенный* - ці́лком вира́зний; 2) (*прич., назначенный на должность*) - призна́чений, настановле́ний; (*постановленный*) - ухва́лений, постанове́лений; *о. к аресту*

- що його ухвалили арештувати.

Определять, -лить - 1) (*что*) - визначати, визначувати, визначити; (*предназначать*) - призначати, призначити, приділяти, приділити; (*выяснять*) - вияснити, вияснити, з'ясувати, з'ясувати що; 2) (*кого куда*) - призначати, призначувати, призначити, настановляти, настановити до ко́го, до чо́го, за ко́го, на ко́го, на що, пристановляти, пристановити до ко́го, до чо́го; (*отдавать кого куда*) - віддавати, віддати; *о. на должность* - призначати, настановляти на посаду; 3) (*постановлять*) - ухвалювати, ухвалити, вирішати, вирішити, постановляти, постановити; (*в суде*) - вирікати, виректи.

Оприходовать - заприбуткувати, записати на прибуток.

Опровергать, -гнуть - заперечувати, заперечити що, спростовувати, спростувати.

Опровержение - заперечення, спростовання; (*действ.*) - заперечування, заперечення, спростовування, спростування; *служить -нием чего* - становити заперечення (чому), бути за довід проти (чо́го), свідчити проти чо́го, спростовувати що.

Опрометчивость - необачність (-ности), нерозважність (-ности).

Опрометчивый (*о решении*) - необачний, нерозважний.

Опрос - опит (-ту), допит (-ту); (*действ.*) - опитування, допитування.

Опросный (*о бланке*) - опитний, запитний.

Опротестовывать, -товать - 1) запротестовувати, запротестувати проти чо́го, опротестовувати, опротестувати що; 2) (*вексель*) - протестувати, опротестувати; 3) (*опровергать*) - спростовувати, спростувати що.

Опрятность - охайність (-ности), чепурність (-ности).

Оптовик, оптовщик - гуртовик (-ка).

Оптовый (*о продаже, складе*) - гуртовий.

Оптом - гуртом, нагурт, огулом.

Опубликовывать, -ковать - оголошувати, оголосити, опубліковувати, опублікувати; *о. в печати* - оголошувати друком; *о. во всеобщее сведение* - оголошувати, подавати до загального відома, ознайомувати, ознаймити.

Опустошительность чего - спустошення, спустошення, нищення через що; (*об эпидемии*) - згубність (-ности), вигубність (-ности); *о. наводнения* - спустошення через повідь; *о. эпидемии* - пішесна згубність; *огромная -ность случившегося пожара* - величезне спустошення через пожежу, що сталася; *-ность пожара ужасна* - пожежа страшенно спустошить, нищить.

Опыт - 1) (*проба*) - спроба, спиток (-тку); (*эксперимент*) - дослід (-ду); *в виде, в качестве опыта* - як спроба, на спробу; *производит опыт* - робити дослід; 2) (*опытность*) - досвід (-ду), досвідченість (-ности); *на личном опыте, из личного опыта (узнать)* - з особистого досвіду, особистим досвідом, на собі, по собі; *приобретать опыт* - набувати досвіду; *узнавать по опыту* - досвідчатися, досвідчуватися, досвідчитися; *умудренный опытом* - добре досвідчений, удосвідчений.

Опытность - досвід (-ду), досвідченість (-ности); (*как результат упражнения*) - вправність (-ности).

Опытный - 1) (*о станции, поле*) - дослідний, експериментальний; (*о служащем для опытов, о материале*) - спробний; 2) (*о человеке*) - досвідчений у чо́му; (*бывалый*) - бувалий; (*в техническом смысле*) - досвідчений, вправний.

Орабочивать, -ботить - зробітничувати, зробітничити.

Оранжерея - теплиця, оранжерія.

Оратор - промовець (-вця), промовник (-ка); (*женщ.*) - промовниця; *о. красноречивый* - красномовець (-вця).

Ораторский (*о даровании*) - промовницький.

Ораторствовать - промовляти (до ма́си).

Орган - орган (-ну); *о. налоговой* - податковий орган; *о. планирующий* - пляновний орган; *о. правящий* - керівний орган; *о. регулирующий* - правильний, регулятивний, регуляційний орган; *о. руководящий* - провідний орган; *о. судебный* - судовий орган; *-ны наблюдающие* - наглядчі органи, органи для нагляду; *-ны хозяйственные* - господарчі органи.

Организатор - організатор (-ра), упорядник (-ка).

Организаторский (*о способностях*) - організаторський, упорядницький.

Организационный (*о заседании*) - організаційний; упорядний (*Н*).

Организация - 1) (*объединение*) - організація, об'єднання, згуртування; *о. подпольная* - потайна організація; *о. самочинная* - самовільна організація; 2) (*действ.*) - організація, упорядкування, упорядження чо́го, (*объединение*) - організація, гуртування, згуртування,

- об'єднування, об'єднання кого; *разрешить -цию чего* – дозволити організувати що.
- Организовывать, -зывать** – 1) (*что*) – організувати, організувати; зорганізувати, упорядкувати, упорядити що; 2) (*кого*) – організувати, організувати, зорганізувати, гуртувати, згуртувати, об'єднувати, об'єднати.
- Орден** – 1) (*организация*) – орден (-ну); 2) (*знак отличия*) – орден (-на), відзнака.
- Ордер** – ордер (-ру), наказ листівний; *о. мемориальный* – меморіальний ордер; *о. приходный* – прибутковий ордер; *по ордеру (получить)* – за ордером, на підставі ордеру, на ордер.
- Ординарец** – ординарець (-рця).
- Ординарный** (*о деле*) – звичайний; (*о сукне*) – простий, ординарний; (*о профессоре*) ординарний.
- Оригинал** – 1) первотвір (-твіру), оригінал (-лу); (*рукописи*) – первопис (-су); *с -лом верно* – з оригіналом згідно; з первописом згідно; *согласно -ла* – згідно з оригіналом; *точная копия -ла* – достотна копія з оригіналу; 2) (*типогр.*) – оригінал (-лу); (*писанный*) – рукопис (-су).
- Оригинальность** (*подлинность*) – первотвірність (-ности,) оригінальність (-ности); *о. документа доказана* – доведено, що документ оригінальний.
- Ориентация, ориентировка** – орієнтування, орієнтація.
- Ориентироваться** – орієнтуватися, *сов.* – зорієнтуватися серед чого, в чому, на що; *о. в массе чего* – дати собі раду з чим.
- Ориентировочный** (*о программе, плане*) – орієнтовний.
- Оркестр** – оркестра.
- Орудие** – 1) знаряддя; *-дия земледельческие* – хліборобське знаряддя; *о. труда* – знаряддя (до) праці; *быть слепым орудием в чьих-либо руках* – бути за сліпе знаряддя в чіих руках; 2) (*воен.* – *пушка*) – гармата.
- Оружие** – зброя, броне; *о. военное* – військóва зброя; *браться, взяться за оружие* – братися, взятися до зброї, ставати, стати до зброї; *к оружию* – до зброї, до броні; *ношение огнестрельного и холодного оружия без надлежащего разрешения воспрещено* – заборóнено мати (носити) стрільну і січну зброю без належного дозволу; *поднять оружие* – зняти зброю проти ко́го, на ко́го; *при оружии* – озброєний, у зброї.
- Осведомитель** – повідомник (-ка), інформатор (-ра), повідомлювач (-ча).
- Осведомительный** (*о бюро*) – повідомний, інформаційний.
- Осведомленность** (*в чем*) – обізнаність (-ности) із чим, на чому; (*о чем*) – поінформованість (-ности) про що; *необходима полная -ность о положении дела* – потрібна цілковита, повна поінформованість про стан справи; *обнаружить техническую -ность* – виявити обізнаність із технікою, на техніці.
- Осведомленный** – 1) (*в чем*) – обізнаний з чим, на чому; 2) (*кем о чем*) – повідомлений, сповіщений, поінформований від ко́го за що, про що; *я уже осведомлен об этом* – менé вже повідомлено про це.
- Осведомлять, -мить кого, о чем** – повідомляти, повідомити ко́го про що, сповіщати, сповістити, інформувати, поінформувати ко́го за (про) що.
- Осведомляться, -миться о ком, о чем** – довідуватися, довідатися, дізнаватися, дізнатися про що, про ко́го.
- Освещать, -ветить** – освітлювати, освітлити; (*вопрос, событие*) – висвітлювати, висвітлити.
- Освещение** – 1) (*свет*) – освітлення, світло; *о. электрическое* – електричне освітлення; 2) (*действ.*) – освітлювання, освітлення; (*вопроса, события*) – висвітлювання, висвітлення; *в целях постороннего -ния вопроса* – щоб висвітлити справу цілком; *при надлежащем -нии дела* – коли висвітлити як слід справу.
- Освидетельствовать** – освідувати, оглядіти ко́го, що, зробити óгляд ко́му, чо́му; (*проверить*) – перевірити; *о. больного* – освідувати (оглядіти) хвóрого; *о. кассу* – перевірити касу.
- Освобождать, -бодить** – 1) (*кого откуда* – *дают свободу заключенному*) – визволяти, визволити ко́го з чо́го; (*о мног.*) – повизволяти ко́го з чо́го; 2) (*кого от чего, от наказания, налогов*) – звільняти, відзвільнити; (*от занимаемой должности*) – відзвояти, відзвóлити, звільняти, звільнити; (*что от чего, напр., место*) – звільняти, звільнити; (*от содержимого*) – спорожняти, спорожнити; *о. детей от учения (для отдыха)* – відзвояти, відзвóлити дітéй від на́уки; *о. имущество от залога* – викупати майно́ з застáви; *о. помещение: а) (переходит в другое помещение)* – звільняти приміщення; б) (*очищают от вещей*) – спорожняти приміщення; *о. посуду* – спорожняти посуд.

- Освобождаются, -бодиться** – 1) (*избавляются*) – визволятися, визволитися з чого, позбуватися, позбутися чого; 2) (*увольются*) – звільнятися, звільнитися від чого, відзволятися, відзволитися від чого; 3) (*о помещении, посуде*) – спорожнитися, спорожнитися, звільнятися, звільнитися.
- Оседлость** – осілість (-лости); *иметь -лость* – мати житло, мати осілілість.
- Оседлый** (*о населении*) – осілий.
- Оскорбитель, -ница** – образник (-ка), образниця.
- Оскорбительность** – образливість (-вости).
- Оскорбительный** (*о выражении*) – образливий, уразливий.
- Оскорбление** – образа, ураза; (*действ.*) – ображання; *о. действием* – образа чином (вчинком); *о. словом* – образа словом; *наносит -ние* – ображати, образити.
- Оскорбленный кем, чем** – ображений від кого, з чого, ображенець (-нця) (Н).
- Оскорбляют, -бьт** – ображати, образити; *о. словом, действием* – ображати, образити словом, чином, учинком, діянням.
- Ослабевать, ослабеть, ослабнуть** – ослабати, ослабнути, слаб(і)шати, послаб(і)шати, підупадати, підупасти; *дисциплина -вает* – дисципліна підупадає, слабшає.
- Ослабление** – ослаба.
- Ослабляют, -бьт** – послаблювати, послабити.
- Осложнение** – ускладнення.
- Осложняют, осложняют, -ся** – ускладняти, ускладнювати, ускладнити, -ся.
- Осматривать, -реть** – оглядати, оглядіти, оглянути, обдивлятися, обдивитися.
- Осмеливаться, -литься** – зважуватися, зважитися, наважуватися, наважитися, насмілюватися, насмілитися.
- Осмотр** – огляд (-ду), оглядання; *о. местный* – огляд на місці, місцевий огляд; *о. поверхностный* – побіжний огляд; *производит осмотр* – робити, зробити огляд, оглядати, оглянути, обдивлятися, обдивитися.
- Осмотрительно** – обачно, обачливо.
- Осмотрительность** – обачність (-ности), обачливість (-вости); *без -сти* – необачно, без обачності.
- Осмотрщик, -щица** – оглядач (-ча), оглядачка.
- Осмысленность** – розумність (-ности), свідомість (-мости).
- Основа** – основа, засада, підвалина, ґрунт, підстава; *полагают -вы* – закладати підвалини; *полагают в -ву* – ставити в основу чого.
- Основание** – 1) основа; (*обоснование*) – підстава; *о. достаточное* – вистачна підстава; *о. законное* – правна підстава; *о. непринятия на работу* – підстава, чому не прийнято на роботу; *о. первое* – першопідстава; *о. приказа* – підстава до наказу; *без -ния* – безпідставно; *без достаточного -ния* – без вистачної підстави (причини); *брать в -ние* – брати за підставу; *брать что за -ние* – засновувати на чому; *быть -нием* – бути за підставу; *в деле два -ния* – в ділі є дві основи; *иметь -ние (быть правым)* – мати рацію; *имеется достаточно -ний* – є досить підстав; *иметь -ние для предположения* – мати підставу гадати, думати; *лишенный -ния* – безпідставний, безґрунтовний; *ложиться, лечь в -ние (чего)* – за основу чому ставати, стати; *на -нии закона* – на підставі права (закону), на правній підставі; *на каком -нии (вы это говорите?)* – з якої рації? з якої причини?; *не имеет твердого -ния* – не мати твердого ґрунту (твердих підстав); *по многим -ниям* – з багатьох причин; *послужит -нием* – стати за підставу до чого; *признать -ние за нем* – визнати рацію комусь; *служит -нием* – бути за підставу; *уничтожат до -ния* – нищити до тла (до щенту); 2) (*действ.*) – засновування, заснування, закладання, закладення, закладини; *о. общества* – заснування товариства; 3) (*принцип*) – засада, основина (Секц.); *работают на указанных -ниях* – працювати на зазначених засадах; 4) (*в постройке*) – підвалина; (*каменное*) – підмурок (-ка).
- Основатель, -ница** – засновник (-ка), засновниця, фундатор (-ра), фундаторка, основник (-ка), основниця.
- Основательно** – ґрунтовно; (*обстоятельно*) – докладно; (*резонно*) – слішно; *о. изучит* – докладно (добре) вивчити; *о. обследовать* – ґрунтовно обслідити; *о. предполагать* – слішно гадати.
- Основательность** – ґрунтовність (-ности); (*обстоятельность*) – докладність (-ности); (*резонность*) – слішність (-ности).
- Основательный** (*глубокий, об исследовании*) – ґрунтовний; (*обстоятельный, об изложении*) – докладний; (*резонный, о доказательстве*) – слішний; (*о жалобе*) – умотивований; (*изрядный, солидный о количестве*) – чималий, засадний; (*степенный*,

солидный, о человеке) – статичний, поважний.

Основной (*о капитале*) – основний; (*о части*) – головний.

Основоположение – засада, принцип (-пу).

Основывать, -вать – 1) (*учреждение*) – засновувати, заснувати, закладати, закласти; (*поселение*) – осаджувати, осадити; 2) (*обосновывать чем*) – засновувати, заснувати, базувати, убазувати на чому, ґрунтувати, уґрунтувати, уґрунтувати чим, на чому, спирати, спертися на що, будувати, збудувати на чому; *о заключения на фактах* – спирати свої висновки на факти, будувати, ґрунтувати висновки на фактах.

Особа – особа.

Особенно (*в особенности*) – особливо, надто, найбільше; *о благоприятный (факт)* – надто сприятливий; *не -но давно* – нещодавно, не дуже давно.

Особенность (*свойство*) – особливість (-вості), властивість (-вості); (*отличие*) – відмінність (-ності), відмінність (-ності); *в -сти* – особливо, надто, найбільше.

Особенный (*исключительный, о причинах*) – особливий; (*своеобразный, о форме*) – відмінний; (*специальный, о назначении*) – спеціальний, особливий.

Особо – 1) (*отдельно*) – окремо, нарізно, осібно; *жить особо* – жити нарізно, окремо; 2) (*в особенности*) – особливо; *особо важный (о деле)* – особливо важний.

Особый – 1) (*отдельный, о мнении*) – окремий; 2) (*особенный, о причине*) – особливий.

Особь (*в выражении*) «*это особь статья*» – це річ інша.

Оспаривать, -порить *что* – змагатися проти чого, заперечувати, заперечити що; (*у кого что*) – змагатися, сперечатися з ким за що; *о. чье-либо мнение, взгляд* – змагатися проти чиеї думки, проти чийого погляду, заперечувати, заперечити чию думку, чий погляд; *о. чье-либо право* – сперечатися, змагатися з ким за право.

Оспопрививатель, -ница – віспар (-ря), віспарка, щепій (-пія), щепійка.

Оставаться, -таться – (за)лишатися, (за)лишитися, зоставатися, (з)остатися; *о. без влияния* – не впливати, не вплинути; *о. без последствий* – не мати наслідків, лишатися без наслідків; *о. верным кому* – додержувати вірності кому; *о. должным кому* – бути винним, завинити кому; *о. обнаруженным* – бути невиявленим; *о. открытым (о вопросе)* – лишатися нерозв'язаним; *о. при своем мнении* – залишатися, залишитися з своєю думкою, не відмінити своєї думки, стояти, стати на своїому; *продолжать -таться* – надалі лишатися; *преступник остается обнаруженным* – злочинця не виявлено.

Оставляют, -вить – (за)лишати, (за)лишити, облишати, облишити; (*бросать*) – кидати, кинути, покидати, покинути; *о. без удовлетворения* – не задовольняти, не задовольнити; *о. в покое* – давати покій; *о. в пренебрежении* – занежувати, занежати, занедбувати, занедбати; *о. в стороне* – лишати без уваги, минати що, обминати що.

Остальной, оставшийся – 1) (*оказавшийся в остатке, о деньгах, работе, долге*) – решта (від) чого; *в -ном* – в решті, щодо решти, то...; *-ная часть* – решта; 2) (*прочий*) – інший, інші; *-ные, выйдите* – інші, повиходьте; *-ные товары мне не нужны* – інший крам мені не потрібний.

Останавливать, -новить – зупиняти, зупинити, спиняти, спинити, впиняти, впинити; (*приостановить*) – припиняти, припинити; (*прерывать*) – перепиняти, перепинити; *о. работу* – припинити роботу; *пусть нас это не останавливает* – хай це нас не спиняє, не зважаймо на це, цим не зупиняймося.

Останавливаться, -новиться – спинятися, спинитися, зупинятися, зупинитися, ставати, стати; (*приостанавливаться*) – припинятися, припинитися; *о. в гостинице* – стати в готелі; *не -ваюсь* – не спиняючись, не зупиняючись; (*без отдыха*) – без перерви, без відпочинку; *работа -лась* – робота стала (спинилась).

Остановка – 1) зупинка; (*перерыв*) – перестанок (-ку), перерва; (*действие*) – припинення, припин (-ну), упинення, упин (-ну); *о. в торговле* – перерва в торгівлі; *о. работы* – перестанок (у) праці; *о. трамвайная* – зупинка трамваю; *во избежание -ки в работе* – щоб не припинилася робота; *десять минут -ки* – стояти десять хвилин; (*в работе*) – перерви 10 хвилин; *до полной -ки трамвая выходит на переднюю площадку воспрещается* – поки вагон цілком не стане, виходити на передній ганок не вільно; *остановка только за тем, что* – тільки те на заваді, що; *остановка только за тем, что он болен* – на заваді тільки те, що він хворий, тільки те на заваді, що він хворий; 2) (*стоянки*) – постойка (Г) (*Секц.*).

Остаток (*матем.*) – решта, остача; (*лишек*) – (за)лишок (-ку), зайвина; *о. по счету* – лишок на рахунку; *без -на* – до остачки, до решти, геть чисто, вкрай, все цілком; *в виде -ка (сумм)* – як решта (сум).

Остаточный (*о сумме*) – остатковий.

- Остерегать, -речь кого** – остерігати, остерегти, перестерігати, перестерегти когось.
- Осторожно** – обережно, обачно; (*не спеша*) – помалу, поволі; **-но идти** – обережно йти, стерегтися йдучи; **-но, окрашено!** – обережно, пофарбовано!; **-но, трамвай идет!** – стережіться, трамвай іде! (*двигается с места*) – трамвай рушає!
- Осторожность** – обережність (-ности), (о)бачність (-ности), осторога.
- Острый** – гострий; (*о вопросе, потребности*) – пекучий; (*о недостатке чего*) величезний.
- Осуджать, осудить** – 1) засуджувати, засудити, осуджувати, осуджати, осудити когось на що, до чого; 2) (*порицать*) – судити, осудити, гудити, огудити, ганити, зганити (Г).
- Осуждение (по суду)** – осуд (-ду), засуд (-ду); *о. условное* – умовний засуд; 2) (*порицание*) – догана; *вынести -ние* – давати догану; *достойный -ния (порицания)* – вартий догани.
- Осужденный** – засуджений, осуджений (-ка) (Н).
- Осуществимо** – можливо (можна) здійснити; *вполне -мо* – річ цілком здійсненна, цілком можна здійснити.
- Осуществляют, -вить** – 1) (*проводит в жизнь*) – здійснювати, здійснити, здійснити, запроваджувати, запровадити; 2) (*исполняют*) – виконувати, виконати.
- От, ото:** *доход от торговли, от продажи* – добуток із торгівлі, з продажу; *лекарство, средство от чего* – ліки (засіб) проти чого, на що; *от головы (рогатого скота)* – з голови (худоби); *от имени* – іменем когось, в імені; *от строки (5 копеек)* – за рядок, від рядка; *от тифа, от тяжелой болезни (умереть)* – з тифу, з тяжкої хвороби; *циркуляр от 15 декабря* – об'язник з 15 грудня.
- Отапливать, отопить, -ся** – опалювати, опалити, -ся.
- Отбирать, отобрать** – 1) (*что от (у) кого*) – відбирати, відібрати що в когось, від когось, комусь; *о. показания у свидетелей* – допитувати, допитати свідків, вислухувати свідків; *по отобранном у свидетелей показаниям, оказывается* – з того, що свідчили свідки, виходить; 2) (*что от чего*) – відбирати, відібрати; (*из массы*) – вибирати, вибрати, добирати, дібрати; (*уменьшают массу*) – надбирати, надібрати.
- Отбой (отражение удара)** – відсіч (-чі); (*отступление*) – відступ (-пу); *дать отбой (по телефону)* – дати віддзвін (Н).
- Отбор, отбирание, отборка** – добір (-бору); (*действ.*) – добирання, відбирання.
- Отборный (об обществе)** – добірний, вибірний, вибірний; (*крупный, выдающийся, о зерне*) – чільний, добірний.
- Отборщик, -щица** – добирач (-ча), добирачка, добірник (-ка), добірниця.
- Отбросы (о предметах)** – покидь (-ді) (*ж. р.*), відпадок (-дку).
- Отбывать, отбыть** – 1) (*работу, повинность*) – відбувати, відбути; 2) (*уезжать*) – від'їжджати, від'їхати; *поезд отбывает* – поїзд відходить.
- Отвергать, -гнуть** – відкидати, відкинути, не приймати, не прийняти чогось; (*отрицать*) – заперечувати заперечити що.
- Ответ** – 1) відповідь, відказ (-зу); (*только письменный*) – відпис (-су); *о. неудовлетворительный* – відповідь, незадовільна, невистачна (Н), негативна відповідь; *о. отрицательный* – відмовна відповідь; *о. письменный* – писана відповідь, відповідь на письмі; (*в форме письма*) – відповідь листом, листівна відповідь, відпис (-су); *о. положительный* – позитивна (сприятлива) відповідь; *о. удовлетворительный (достаточный)* – задовільна, вистачна відповідь; (*положительный*) – позитивна відповідь; *о. уклончивый* – одноклива (Н) відповідь; *о. устный* – усна відповідь, відповідь з уст, відповідь словами; *о. утвердительный* – позитивна відповідь; (*согласие*) – згода; *без -та оставит* – не відповісти, без відповіді лишити; *в ответ* – відповідаючи, на відповідь; *в ответ на ваше отношение мы...* – (відповідаючи) на ваш лист (на вашого листа), ми...; *в ответ на ваше письмо сообщаем* – на ваш(ого) лист(а) повідомляємо (сповіщаємо); *держат, дают, дать ответ* – давати, дати відповідь, відповідати, відповісти; (*только письменный*) – відписувати, відписати, дати відпис; *для -та (взять слово)* – на відповідь; *ответ удовлетворителен* – відповідь задовольняє; *подлежащий -ту* – що на нього треба відповісти; 2) (*ответственность*) – відповідальність (-ности); *быть в -те за что* – відповідати за що; *принять что на свой ответ* – взятися відповідати за що, взяти що на свою відповідальність.
- Ответвление** – відгалуження, галузь.
- Ответный (о слове, письме)** – відповідчий, відповісний (Н), відказовий.
- Ответственность** – відповідальність (-ности); *о. взаимная* – кругова відповідальність; *о. долевая* – відповідальність за (свою) частку; *о. законная* – відповідальність перед законом, правна відповідальність; *о. имущественная* – відповідальність майном, майнова відповідальність; *о. личная* – особиста відповідальність; *о. полная* – цілковита

- відповідальність; *о. уголовная* – кримінальна відповідальність; *на полной -сти* – під цілковитою відповідальністю; *нести -сть* – відповідати; *-сть падает на вас* – ви відповідаєте; *под вашу -сть* – на вашій відповідальності, на вашу відповідальність, за це ви відповідатимете; *подвергнуть ответственности* – підпадати, підпасти під відповідальність; *привлекать, подвергать кого к -сти* – притягати до відповідальності (до відповіді); *привлекать кого к судебной -сти* – позивати до суду (в суд) когось, подавати до суду на когось, віддавати, віддати під суд когось; *принимать -сть* – брати на себе відповідальність; *слагать с себя -сть* – зрікатися, зректися відповідальності.
- Ответственный** (*о работнике*) – відповідальний; *быть -ным за что перед кем* – бути відповідальним (відповідати) за що перед ким.
- Ответчик, -чица** – відповідач (-ча), відповідачка; (*поручитель за кого*) – поручник (-ка), поручниця; (*только юрид.*) – позиванець (-нця), позиванка.
- Отвечать, -ветить** – 1) відповідати, відповісти; (*только словом*) – відказувати, відказати, відрікати, відректи; *о. письмом, письменно* – відписувати, відписати, повідписувати, відвіщати, відвістити комусь; 2) (*откликаться, отзываются*) – обзиватися, обізватися до когось; 3) (*за что чем*): а) (*ручаться*) – ручитися, поручитися, відповідати, відповісти за щось; б) (*платиться*) – сплачувати, сплатити щось; *о. головой за что* – ручатися, ручитися головою.
- Отвешивать, отвесить, отвешать** – відважувати; відважити щось.
- Отвлекать, отвлечь, -ся от чего** – відривати, відірвати, відтягати, відтягти, відвертати, відвернути, -ся від чого; *о. кого-либо от работы* – відтягати когось від роботи, заваджати комусь робити (в роботі); *о. чье-либо внимание от чего* – відвертати чию увагу від чого.
- Отвод** – 1) (*куда*) – відведення, відпровадження; (*действ.*) – відвбодження, відведення, відпроваджування, відпровадження; 2) (*отклонение*) – відвертання, відвернення, відвбодження, відвбодення; 3) (*предоставление*) – визначення, приділення; (*действие*) – визначання, визначення, приділяння, приділення; 4) (*юридич.*) – відсторонення; (*действие*) – відсторонювання, відсторонення; *делать отвод кому* – відсторонити когось; *заявить об -де* – заявити, що маємо відсторонити; *заявление об -де* – заява про відсторонення; *право -да* – право відсторонити, відвбодити; *предъявляют о-д кому* – подавати, щоб відсторонити когось; *у нас имеются к -ду два лица* – маємо відсторонити дві особи.
- Отводит, отвести, отвезть** – 1) (*куда*) – відвбодити, відвести, відпроваджувати, відпровадити, завбодити, завести, запроваджувати, запровадити когось куди; 2) (*отклонять*) – відвбодити, відвести, відвертати, відвернути когось, що від чого; 3) (*предоставить*) – визначати, визначити, приділяти, приділити комусь щось; *о. землю колонистам* – приділити землю, колоністам (осадникам); *о. квартиры* – приділяти комусь приміщення, ставити когось на постій; 4) (*свидетелей, кандидатов*) – відсторонити, відсторонити.
- Отвращать, -вратить** (*предотвращать*) – відвертати, відвернути, відвбодити, відвідвести, відхилити, відхилити щось від когось.
- Отговаривать, -ворить** (*кого что-либо делать*) – відмовляти, відмовити, відговбрювати, відговорити, відраджувати, відрадити.
- Отговорка** – відмова, відмага, відмагання, відмовляння, вимовляння; **-ки** – відмагання; **без -рок** – не відмагаючись.
- Отграничивать, -ничить** – відмежбувати, відмежувати.
- Отгружать, отгрузить** – відвантажувати, відвантажити.
- Отдавать, отдать, -ся** – віддавати, віддати, -ся; (*уступать кому что*) – відступати, відступити комусь щось; *о. назад* – повертати; *о. рукописи в печать* – віддавати рукопис до друку, пускати рукопис у друк; **-ется в наем квартира** – наймають квартиру.
- Отдаленность** (*нахождение на расстоянии*) – відлєглість (-лости); (*большая даль*) – далечінь; *по -сти* – що далєко, бо далєко.
- Отдаленный** (*отстоящий, о селении, городе*) – відлєглий; (*о месте, расстоянии*) – далєкий, далньий; (*о времени*) – давньий.
- Отдалять, -лить** – 1) віддаляти, віддалити когось, що від когось, від чого; *о. уплату* – відкладати сплату; 2) (*отстранять*) – відсторонити, відсторонити когось, що від когось, від чого.
- Отдача** – віддання, віддача; (*действ.*) – віддавання, віддання; *о. в наем* – наймання, винайма; *о. долга* – віддання (повертання) довгу.
- Отдежуривать, -журить** – чергувати, відчергувати, відбувати, відбути чергу.
- Отдел** – 1) відділ (-лу); *о. агитации и пропаганды* – відділ агітації та пропаганди; *о. административный* – адміністративний відділ; *о. бюджетный* – бюджетовий відділ; *о.*

взысканий – відділ справлянь; *о. здравоохранения* – відділ охорони здоров'я; *о. земельный* – земельний відділ; *о. коммерческий* – комерційний відділ; *о. контрольно-бухгалтерский* – контрольно-бухгалтерський відділ; *о. местного хозяйства* – відділ місцевого господарства; *о. налоговой* – податковий відділ; *о. народного образования* – відділ народної освіти; *о. общий* – загальний відділ; *о. окружной* – окружний відділ; *о. организационный* – організаційний відділ; *о. особый* – окремий відділ; *о. сдаточный* – здавальний відділ; *о. статистический* – статистичний відділ; *о. счетный* – рахунковий відділ; *о. таксационный* – відділ таксування; *о. технический* – технічний відділ; *о. торговый* – торговельний відділ; *о. труда* – відділ праці; *о. управления* – відділ керування; *о. учебный* – навчальний відділ; *о. финансовый* – фінансовий відділ; *о. хозяйственный* – господарчий відділ; *о. юридический* – юридичний відділ; 2) (в книге) – розділ (-лу), відділ (-лу).

Отделение – 1) (учреждения, предприятия и т. п.) – відділ (-лу), підвідділ (-лу), частина, секція; (филиальное) – філія; *о. государственного банка* – філія державного банку; *о. исправительное* – направний відділ; *о. недоимочное* – відділ недоплат; *о. счетное* – рахунковий відділ, рахункова частина; *о. счетоводное* – рахівнича частина; *о. сыскное* – відділ розшуку, частина розшуку; 2) (в вагоне, комнате) – переділ (-лу); (в шкафу, в ящике) – перебірка; *о. для курящих* – переділ для курців; 3) (действ.) – відокремлювання, відокремлення, відділяння, відділення, відмежовування, відмежування.

Отделенность – відокремленість (-ности), відмежованість (-ности).

Отделенный – відділовий.

Отделенский (о стороже) – відділовий.

Отделка – обробка, оброблення; (действ.) – оброблювання, оброблення.

Отделывать, -лать – обробляти, обробити.

Отделываться, -даться – 1) (от кого, от чего) – збуватися, збутися когось, чого; 2) (покончить с работой) – упоратися, обробитися з чим.

Отдельный (о мнении) – окремий; (обособленный, о камере) – опрічний; (об участке земли) – відрубний; (единичный, о случае) – поодинокий.

Отделять, -лить – 1) (часть от целого) – відділяти, відділити, відокремлювати, відокремити когось, що від когось, від чого; (выделять) – виділяти, виділити; 2) (отграничивать) – відмежовувати, відмежувати.

Отдых – відпочинок (-нку), відпочивок (-вку), спочинок (-нку), спочивок (-вку); без **-ха** – не спочиваючи, без спочинку; *во время -ха* – на спочинку, на відгали, коли спочивають, спочивали; *время -ха* – час відпочивати, час на відпочинок, час відпочинку; *дом -ха* – дім відпочинку, дім на відпочинок; *не давать -ха* – не давати відпочинку, не давати відпочити.

Отдыхать, -дохнуть – відпочивати, відпочити.

Отдыхающий – відпочиванець (-нця).

Отель – готель (-лю).

Отзыв – 1) (отзывание) – відкликання, відклик (-ку); 2) (мнение о ком, о чем) – а) вислів (-лову), думка; б) (в чью-либо пользу) – озвання, озва за когось (Н); *о. лестный* – похвала, прихильна оцінка; *о. неодобрительный* – вислів непохвали, озва проти когось, чого; *о. одобрительный* – вислів похвали, озва за когось, за що; *давать на отзыв* – давати на розгляд (на оцінку); *дать отзыв* – подати думку, висловитись; 3) (ответ) – відповідь (-ді), відказ (-зу); (письменный) – відпис (-су).

Отзывать, отозвать кого – відкликати, відкликати когось.

Отзываться, отозваться – 1) (заявлять о себе) – зголошуватися, зголоситися на що, подавати, подати голос, відгукуватися, відгукнутися; 2) (давать отзыв о ком, о чем) – висловлюватися, висловитися, висловити свою думку про когось, що; **-ться о ком с похвалой** – висловлюватися, висловитися похвально (з похвалою) – за когось; 3) (отражаться) – позначатися, позначитися, відбиватися, відбитися.

Отзывной, отзывный (о приказе) – відкличний.

Отказ – 1) (кому в чем) – відмова, відмовлення комусь чого; *о. в принятии* – відмова прийняти; *о. окончательный* – остаточна відмова; *о. от места* – звільнення когось з посади; *о. положительный* – цілковита відмова; *надеюсь не встретит с вашей стороны -за* – сподіваюся, що Ви не відмовите мені; *получит отказ в своей просьбе* – дістати відмову на своє прохання; 2) (чей-либо от чего) – відмовлення, відмовляння від чого, зречення чого, відмага, відмагання від чого; *о. от наследства* – зречення спадщини; *о. от работы* – відмовлення (зречення) працювати; *в случае -за магазина в принятии товара* – якщо магазин відмовиться прийняти крам; *он заявил отказ* – він заявив, що відмовляється; *ответить -зом* – відмовити; 3) (имущества) – відказ (-зу), відпис (-су) комусь чого; *о. по*

завещанию – відка́зування, відказáння, відписування, відписа́ння.

- Отказывать, -зать** – 1) (*кому в чем*) – відмовляти, відмовити ко́му чо́го (в чо́му); *о. в принятии* – відмовляти прийняти; *о. в просьбе* – відмовлятися задоволити проха́ння; *о. на отрез* – цілком відмовляти; *о. окончательно* – остато́чно відмовити; *ему нельзя отказать в знании дела* – не мо́жна заперечи́ти, що він зна́є спра́ву; 2) (*что кому завещать*) – відписувати, відписа́ти, відка́зувати, відказа́ти; 3) (*отрешать, увольняют*) – звільняти, звільнити ко́го з чо́го, від чо́го, скида́ти, скинути з чо́го; *о. от места* – звільнити з поса́ди.
- Отказываться, -заться от кого, от чего** – відмовлятися, відмовитися (Г), зріка́тися, зректис́я чо́го, ко́го, відри́кати́ся, відректис́я від ко́го, від чо́го; (*усиленно*) – відмага́тися, відмогти́ся від чо́го; *о. от занимаемой должности* – зріка́тися, зректис́я своєї поса́ди.
- Откладывать, откласть, отложить** – відкладáти, відкла́сти, відложити; *о. дело в долгий ящик* – відкладáти спра́ву на б́еззрік; *не -вая далее дела* – не відкладáючи спра́ви надалі; *срок был отложен* – те́рмін відкла́ли.
- Отклонять, отклонить** – 1) (*что, кого*) – відхиляти, відхилити; *о. просьбу* – відхиляти, відхилити проха́ння; 2) (*отговаривать*) – відрáджувати, відрáдити ко́го від чо́го.
- Откомандирование, откомандировка (куда)** – відрядження, відряд (-ду); (*от чего*) – відстано́влення, відстано́ва, відкликáння; *сделано распоряжение о вашей -ке в...* – да́но ро́зказ (наказа́но) відрядити вас до....
- Откомандировывать, -ровать (кого куда)** – відряджа́ти, відрядити: (*кого от чего*) – відстановляти, відстановити, відкликáти, відкликати від чо́го, з чо́го; *о. в распоряжение (партийного комитета)* – відряджа́ти в розпо́рядження; *о. от полка и прикомандировывать к штабу* – відстановляти від по́лку і відряджа́ти до шта́бу.
- Открывать, пооткрывать, открыть, -ся** – 1) (*что-либо закрытое*) – відкривáти, відкрити; (*что-либо затворенное*) – відчиня́ти, відчинити; (*что-либо запертое*) – відмика́ти, відімкну́ти; (*книгу*) – розгорта́ти, розгорну́ти, -ся; *о. кредит* – відкривáти кредит; *о. лавку (в 8 часов утра)* – відчинити крамни́цю; 2) (*находит*) – нахо́дити, зна́йти, відшу́кувати, відшукáти; (*делать открытия*) – винахо́дити, вина́йти що; *открывать дорогу (к чему)* – знахо́дити шлях до чо́го; 3) (*обнаруживают*) – викривáти, викрити, виявля́ти, виявити; *открывать преступление, виновника* – викривáти злочи́н, винува́тця; 4) (*основывать, о курсах, камере суда, предприятии и пр.*) – відкривáти, відкрити, закладáти, закла́сти, заво́дити, завести; (*начинать дело, собрание*) – відкривáти, відкрити, почина́ти, поча́ти, розпо́чинати, розпо́чати; *о. дело за свой счет* – своїм ко́штом закладáти підприє́мство; *председатель открывает собрание* – голова́ розпо́чинає (відкривáє) збі́р; 5) (*открываются, появляются*) – відкривáтися; *открылось место: а) (учреждена должность)* – заведе́но поса́ду; б) (*освободилось место*) – звільни́лася поса́да; 6) (*сообщить кому что*) – сказа́ти ко́му про що, відкрити ко́му що.
- Открытие** – 1) (*начало*) – поча́ток (-ку); 2) (*результат изысканий*) – зна́йдення, зна́хід (-ходу); (*изобретение*) – вина́йдення, вина́хід (-ходу); 3) (*действ.*) – **Открывать**.
- Открытка** – листі́вка, листовна́ ка́ртка.
- Открыто** – відве́рто; (*публично*) – прилюдно.
- Открытый** – 1) (*прилаг., публичный, о заседании*) – прилюдний; (*о помещен. в газете, письме*) – одве́ртий; 2) (*прич.*) – **Открывать**.
- Откуп** – відкуп (-пу).
- Откупать, -пить** – 1) відкупо́вувати, відкупити що в ко́го; 2) (*брать на откуп, арендовать*) – відкупо́вувати, відкупити, орендува́ти, бра́ти в оренду; 3) (*выкупить*) – викупо́вувати, викупити, окупа́ти, окупити ко́го з чо́го, від чо́го.
- Откупной** – відкупний.
- Откупщик, -щица** – відку́пник (-ка), відку́пниця.
- Отлагательство** – відклад (-ду) (Г), проволóка (Г); **без -ства** – не відкладáючи, без проволóки; *в случаях, не терпящих -ства* – в нега́йних випадка́х, якщо не мо́жна відкла́сти; *дело, не терпящее -ства* – невідкладна спра́ва, пильна, нага́льна спра́ва.
- Отлагать, -пожить** – відкладáти, відкла́сти.
- Отличать, -чить** – 1) (*различать*) – відрізня́ти, відрізнити; (*выделять*) – вирізня́ти, вирізнити; 2) (*ставит выше*) – відзнача́ти, відзначити.
- Отличаться, -читься** – 1) різнитис́я, порізнитис́я, відрізня́тися, відрізнитис́я від ко́го, від чо́го чим; 2) (*выделяться*) – відзнача́тися, відзначитис́я чим від чо́го, визнача́тися, визначитис́я чим, вирізня́тися, вирізнитис́я чим, між ким, між ко́го.
- Отличие** – 1) відмі́на від ко́го, від чо́го, різниця́ між ким, чим; **в -чие от кого, от чего** – а) відрізняючис́ь від ко́го, чо́го; б) відрізня́ючи, щоб відрізнити від ко́го, чо́го, на відмі́ну від ко́го, чо́го; 2) (*награда*) – відзна́ка; 3) (*заслуга*) – заслуга; **знак -чия** – відзна́ка за заслуги;

награждать за отличие – нагороджувати за заслуги.

Отличительный (о признаке) – відмінний, відмітний.

Отличный – 1) (*отличающийся*) – відмінний, відмітний; 2) (*превосходный, об исполнении*) – чудовий, дуже добрий.

Отлучаться, -читься – 1) (*от чего, отторгаться, отделяться*) – відлучатися, відлучитися від чого, від кого; 2) (*удаляются, оставляют*) – відгоджатися, відгодитися, відбавлятися, відбавитися від кого, від чого.

Отлучка – відгода, відлұка; *о. самовольная* – відгода без дозволу; *без -ки* – не відгоджаються, невідгодно; *быть в -ке* – перебувати на стороні, відгодитися; *-ки запрещаются* – відгоджатися заборонено (не вільно).

Отмежевывать, отмежевать, -ся – відмежовувати, відмежувати, -ся.

Отмена – 1) касування, скасування, скасування; *в -ну постановления* – касуючи постанову, на скасування постанови; *подлежащий -не* – що треба (що належить) скасувати; 2) (*разница*) – відміна, різниця.

Отменимость – скасовність (-ности) (Н).

Отменительный (о распоряжении) – касувальний.

Отменный – 1) (*различный*) – відмінний, відмітний; 2) (*превосходный, об исполнении*) – чудовий; (*изысканный, о приемах обращения с кем*) – вибірний, добірний.

Отменять, -нить – касувати, скасувати, скасувати; *о. постановление* – касувати, скасувати постанову; *о. собрание* – відкладати, відкласти збір; *спектакль отменяется* – вистава не буде, вистава не відбудеться.

Отмеривать, отмерять, -рить – відмірювати, відміряти, відміряти.

Отмета, отметка – 1) зазначка, позначка, значка; (*окончен. действ.*) – зазначення, занотування, позначення; 2) (*балл*) – значка, бал.

Отмечать, отметить, -ся – 1) зазначити, зазначити, позначати, позначити, нотувати, занотувувати, -ся; 2) (*отличать*) – відзначати, відзначити, -ся.

Отнимать, -нять – відбирати, відібрати, відіймати, відняти комусь що; (*лишатъ кого чего*) – позбавляти, позбавити когось чого; *отнимают у кого время* – відбирати комусь час.

Относительно – 1) (*в знач. предлога*) – за, про; **-но** *чего это сказано?* – проти чого це сказано?; **-но** *этого дела*: а) (*об этом деле*) – за цю справу, про цю справу, в цій справі; б) (*что касается этого дела, то...*) – щодо цієї справи, то...; **-но** *этого существуют различные мнения* – про це (на це) є різні думки; 2) (*в знач. наречия, в см. «условно», «сравнительно»*) – умовно, з порівняння, порівнюючи, споглядно (Н); *все надо понимать -но* – все треба розуміти умовно (з порівняння, порівнюючи).

Относительный – релятивний, розмірний, стосунковий; (*условный, о большинстве*) – умовний; (*приблизительный о подсчете*) – приблизний; (*о числах*) – релятивний; (*о средствах*) – обмежений.

Относить, отнести, отнести – 1) (*куда*) – відносити, віднести, заносити, занести; 2) (*на чей-либо счет*) – прикидати, прикинути комусь; *о. на счет чьей-либо неаккуратности* – бачити, добачати причину в чий неаккуратності; *судебные издержки отнести за счет виновного* – судові витрати перенести на винуватця; *убытки отнести за счет банка* – втрати прикинути банкові; 3) (*к какой-либо категории или виду*) – прилучати, прилучити; (*на письме*) – записувати, записати; *отнести к первой категории* – записати до 1-ої категорії.

Относится, -нестись – 1) (*к чему*) – належати до чого; 2) (*обращаться с кем*) – ставитися, поставитися до кого; *о. враждебно* – ворогувати на кого, проти кого, ставитися вороже проти кого, чого; 3) (*обращаться к кому*) – вдаватися, вдатися до кого; **-ться** *письменно* – вдаватися з листом, листовно до кого.

Отношение – 1) (*касательство к чему*) – стосунок (-нку), доділ (-лу) (Н), дочинення, притока (до чого), зв'язок (-зку) між чим; *в -нии аккуратности* – акуратністю, щодо акуратності; *в процентном -нии* – відсотково, на відсотки; *в санитарном -нии* – санітарним станом, щодо санітарії; *в этом -нии* – з цього погляду, цією стороною; *во всех -ниях* – з кожного погляду, всіма сторонами, кругом; *во всех других -ниях* – у всьому іншому, всіма іншими сторонами; *завязывать -ния с кем* – нав'язувати стосунки з ким, заходити в стосунки з ким; *иметь -ние к чему* – стосуватися до чого, мати дочинення з чим до чого; *имеющий -ние к чему* – причетний до чого; *опасно в пожарном -нии* – небезпечно супроти пожежі; *по -нию к кому, чему*: а) супроти кого, чого; (*судить о ком по его отношению к делу*) – міркувати про кого з того, як він ставиться до справи; 2) (*о. к кому, к чему, в см. обращения с кем, с чем*) – ставлення до кого, до чого; *о. несправедливое* – кривдження когось, кривда комусь; *о. отрицательное (к кому)* –

несприятне (негативне) ставлення; *(к чему)* – заперічне негативне ставлення; *о. ровное* – однакове ставлення; *халатное о. к служебным обязанностям* – недбайливе ставлення до службових обов'язків, службове недбальство; 3) *(вид бумаги)* – лист (-та), завідомлення; *в ответ на ваше -ние от 15 ноября текущего года за №...* – відповідаючи на ваш лист (на вашого листа) з 15 листопада цього року під ч... (під нумером); *вследствие вашего -ния* – (вважаючи) на Вашого листа; *прислать при -нии* – надіслати разом з листом; *согласно -ния* – згідно з листом.

Отношения (*между кем*) – взаємини (-ин), стосунки (-ів) між ким; *о. взаимные* – взаємини (-ин), обопільні стосунки; *о. враждебные* – ворогування, ворожнеча, ворожі стосунки між ким; *о. мирные, миролюбивые* – (з)лагода, мирні взаємини, мирні стосунки між ким; *о. правовые* – правні взаємини, правні стосунки; *о. родственные* – родяцькі стосунки; *о. хозяйственные* – господарчі стосунки; *у нас -ния обостренные* – наші стосунки зіпсовані.

Отождествлять, -вить – ототожнювати, тотожнити, ототожнити.

Отопление, отопка – опал (-лу), опалення; *(паровое)* – огрівання; *без -ния (квартира)* – без опалу; *с -нием (квартира)* – з опалом; *(о паровом о.)* – з огріванням.

Отопительный (*о периоде*) – огрівний.

Оторванность – відірваність (-ности).

Отпадать, -пасть – відпадати, відпасти.

Отпечаток – відслід (-ду), відбиток (-тка); *(типогр. оттиск)* – відбиток (-тка).

Отпечатывать, -чатать – друкувати, віддруковувати, віддрукувати, надрукувати, відбивати, відбити.

Отпирательство – відмагання, відрікання.

Отписка – відписка, відпис (-су); *(действ.)* – відписування, відписання.

Отписывать, отписать, -ся – відписувати, відписати, -ся.

Отплата – відплата.

Отплывать, -лыть – відпливати, відплити, відплисти.

Отпор – відсіч (-чі) (*ж. р.*); *дать отпор кому* – дати відсіч кому.

Отправитель, -ница – посилач (-ча), посилачка.

Отправление – 1) *(отправка кого куда)* – виряджання, вирядження, виряд (-ду), виправа; *о. поезда* – виряд поїзду; 2) *(почтовое)* – відсилка, пересилка; *(действ.)* відсилання, пересилання, виправа; *заделка отправлений* – запаковування відсилок; *о. бандерольное* – бандерольна пересилка; 3) *(отъезд, отход)* – вирушання, відхід (-ходу); *перед -нием в дорогу* – рушаючи в дорогу, перед тим, як руйшити в дорогу; 4) *(должности)* – урядування, справування уряду; *(исполнение)* – виконання службових обов'язків; *(повинностей)* – відбúток (-тку), відбування; *вступить в -ние обязанностей* – починати виконувати обов'язки.

Отправлять, -вить – 1) *(кого куда)* – виряджати, вирядити, виправляти, виправити, посилати, послати; *(услать)* – відсилати, відіслати; 2) *(посылать что)* – відсилати, відіслати, посилати, послати; *о. товары по железной дороге* – посилати товар, крам залізниці; 3) *(отправлять должность)* – урядувати, справляти, справувати уряд, віконувати урядові обов'язки; *о. повинность* – відбúтки відбувати.

Отправляться, -виться – виряджатися, вирядитися, виправлятися, виправитися, іти, піти, їхати, поїхати; *(двигаться)* – рушати, руйшити, вирушати, вирушити; *о. аеропланом* – їхати, поїхати аеропланом; *о. в поход, на заработки* – виряджатися (виправлятися, піти) в похід, на заробітки; *о. (двинуться) в путь* – рушати, вирушати в дорогу.

Отправной (*пункт*) – вирядний, відпровідний.

Отпрашиваться, -проситься (*в отпуск*) – відпрóшуватися, відпроситися, відпрóхуватися, відпрохатися.

Отпуск – 1) *(профессиональный)* – відпúстка; *(действ.)* – відпускання; *о. по болезни* – відпúстка через хворість; *о. срочный* – а) відпúстка на певний реченець, на (певний) час, реченева відпúстка; б) відпúстка до (певного) терміну; *получить отпуск* – дістати відпúстку; *уволенный в отпуск* – відпускник (-ка), *(о женщ.)* – відпускниця; 2) *(выдача)* – видавання; *о. безакцизный (чего)* – безакцизне видавання чо́го; *о. кредитов* – видавання кредитів; 3) *(товаров за границу)* – вивіз (-возу); 4) *(копия отправляемого документа)* – відбиток (-тку), ко́пія.

Отпускать, -стить – 1) *(пускать кого)* – пускати, пустити, відпускати, відпустити; *(освобождают)* – звільняти, звільнити ко́го; 2) *(кому что)* – видавати, видати ко́му що; *о. в кредит* – давати набір, на (в) борг, на віру, боргувати, поборгувати, нав'язати, нав'язити ко́му; *о. товары (за границу)* – вивозити, вивезти товари, крам (за кордо́н).

Отпускной (*сущ.*) – відпускник (-ка).

- Отпускной** (*прилаг.*) – 1) (*о билете*) – відпускний, відзвольний; 2) (*о цене*) – видавний; 3) (*о вывозном товаре*) – вивізний.
- Отрабатывать, -ботать** – 1) відробляти відроблювати, відробити, відбувати, відбути що, чим; *о прогульные дни* – відбувати (за) прогούляні дні; 2) (*окончить работу*) – відробити, скінчити робити.
- Отработок** – відробіток (-тку), відбуток (-тку); *брать на -ток (в счет работы)* – брати на відробіток.
- Отравление** – отруювання, отруїння; *смерть от -ния* – смерть від отруїти.
- Отравляют, -вить** – труїти, отруїти, струїти; (*делает ядовитым*) – затруювати, затруїти.
- Отражать, отразить, -ся** (*на ходе работы*) – відбивати, відбити, -ся.
- Отрапортовывать, -вать** – рапортувати, відрпортувати.
- Отрасль** – галузь, парость (-рости); *во всех -лях промышленности* – в усіх галузях промисловости.
- Отрезанность** – відокремленість (-ности), відрубність (-ности).
- Отрезной** (*о купоне*) – відрізний, обрізний.
- Отрезывать, -зять** – відрізувати, відрізати, відтинати, відтяти; (*часть чего-либо, укоротить*) – урізувати, урізати.
- Отрекается, -речься** – зрікати, зрєктися когó, чогó, відрікати, відрєктися когó, чогó (від когó, від чогó), вирікати, вирєктися когó, чогó.
- Отрекомендовывать, отрекомендовать, -ся** – відрєкомендувати, відрєкомендувати, -ся.
- Отречение от чего** – зрєчення чогó, відрєчення (від) чогó.
- Отрешать, -шить** – відстанóвлювати, відстановити когó від чогó; *о. от должности* – звільняти, звільнити, з посади.
- Отрешаться, -шиться от чего** – звільнитися, звільнитися від чогó, позбуватися, позбуватися чогó.
- Отрицательный** – 1) (*об ответе*) – відмóвний, заперєчний; (*о результате*) – негáтивний, уємний (*Н*); (*об отношении, к кому*) – негáтивний, несприятний, (*к чему*) – негáтивний, заперєчний; 2) (*матем., о величине*) – від'ємний.
- Отрицать** – заперєчувати, відкидати що...
- Отруб** – відруб (-бу).
- Отрывок** – уривок (-вка).
- Отрывочный** (*о сведениях*) – уривчастий, уриваний.
- Отряд** – загін (-гóну), відділ (-лу); *о. конный* – кінний загін; *о. санитарный* – відділ санітарний; *о. сторожевой* – чáта.
- Отряжать, -рядить** – виряджати, вирядити, виправляти, виправити; *о. агента* – вирядити агєнта.
- Отсидка** (*под арестом*) – висидка.
- Отсидывать, -сидеть** – відсиджувати, відсидіти, висиджувати, висидіти.
- Отслуга** – відслуга.
- Отслуживать, -жить** – відслужувати, відслужити, вислужувати, вислужити, відбувати, відбути, вибувати, вибути; *о. прогульные дни* – здобувати, добути прогούляні дні.
- Отсоветывать, -товать кому что** – відрáджувати, відрáджати, відрáдити когó від чогó, розрáджувати, розрáджати, розрáдити когó що.
- Отсортировать, -ровать** – відсортувати відсортувати.
- Отсроченный** – відтермінóваний, відкладений (до терміну).
- Отсрочивать, отсрочить, -ся** – відкладати, відкласти (термін), відтермінóувати, відтермінóвати; *о. время взноса налогов* – відкладати термін (внóсити) сплáчувати подáтки; *о. уплату* – відкладати термін сплáти.
- Отсрочка** – відклад (терміну), відтермінóвання; *о. призыва* – відтермінóвання призову; *дать -ку на месяц* – відкласти (відтермінóвати) на місяць; *подвергать дело дальней -ке* – відкладати ще на новий термін; *получить -ку на месяц* – дістати відтермінóвання на один місяць.
- Отставать, -стать** (*оставаться позади*) – відставати, відстати; (*тянутся в хвосте*) – отягáтися.
- Отставка** – відстанóва, демісія; *выходить, уходит в -ку* – подаватися, подáтися на відстанóву (на демісію); *вышедший, уволенный в -ку* – відстановний, відстанóвленець (-нця) (*Н*); *давать -ку кому* – відстановляти, відстановити когó від ўряду; *находящийся в -ве* – відстанóвлений; (*с пенсией*) – пенсіонóваний; *просит об -не* – просити відстановити, просити дати відстанóву; *уволенный в -ку* – відстанóвленець (-нця) (*Н*), (*о женщ.*) – відстанóвленеця (*Н*).

- Отставляют, -вить** – 1) (что от чего) – відставляти, відставити, відсувати, відсунути що від чого; 2) (кого от должности) – відстановляти, відстановити когось (від уряду).
- Отставной** (о быв. служащем) – відстановлений; (о солдате.) – вистужений.
- Отстаивать, -стоять** – 1) (кого, что) – обставати, стояти за когось, за що, за ким, обстоювати, обстояти когось, що, за когось, за що; (защищать) – боронити когось, що, чогось, оборонити, відборонити когось, що, від когось, від чого; 2) (долго простоят) – вистоювати, вистояти.
- Отсталость** – відсталість (-лости).
- Отсталый** (об учащемся) – відсталий.
- Отстоять** – 1) (от чего) – відлєжати від чого, відлягати; деревня отстоит от города на шесть верст – село відлєжить (відлягає, відлєгле) від міста на шість верстів; 2) см.
- Отстаивать, отстоять** кого, что.
- Отстраивать, отстроить, -ся** – відбудовувати, відбудувати, -ся.
- Отстранять, -нить** кого, что – відстороняти, відсторонити, відстановляти, відстановити; (что) відсувати, відсунути; о. от должности – відстановляти від уряду (посади); о. свидетелей (юрид.) – відстороняти свідків.
- Отступать, -пить** – відступати, відступити, відходити, відійти від чого; о. от закона, от правил – відступати (відходити) від закону, правила.
- Отступаться, -питься** – відступатися, відступитися від чого, відрікатися, відректися, зрікатися, зректися чогось.
- Отступление** – 1) (отход) – відступ (-пу); 2) (отказ, отпадение) – відступання, відбігання, зрікання; 3) (уклонение) – збчєння, відбіг (-гу), відхилення; о. от общих правил – порушення загальних правил; позвольте сделать маленькое **-ние** – дозвольте тріхи ухилитися.
- Отступное** – відкупнє (-ного), відступнє (-ного).
- Отсуждать, отсуживать, -судить** – відсуджувати, відсудити.
- Отсутствие** (неимение) – брак (-ку); (неприсутствие) – неприсутність (-ности); безвестное **-вие** – безвість (-сти), перебування невідомо де; в виду **-вия** – що нема, що не було, чєріз неприсутність (когось), чєрез брак (чогось); (в конце фразы) – бо не було, бо немає; в нашем **-вии** – коли нас не було, як нас не було, не при нас; в случае **-вия** – якщо немає, не буде; в чье-либо **-вие** – коли (як) когось нема, не було, не буде; во время **-вия** кого, чего – поки нема, поки не було когось, чогось; за **-вием** – (чєрез те) що нема, що небуло; (только о вещах, деньгах) – немаючи, не мавши; за **-вием** времени, доказательства – чєрез брак часу, доводів, бо бракувало часу, доводів; находится в **-вии** – не бути; по причине **-вия** средств – що нема (що не було) засобів, не маючи, не мавши засобів; по причине **-вия** председателя – що нема (не було) голови; при **-вии** средств – якщо нема (не буде) коли нема (не буде) засобів.
- Отсутствовать** – не бути, бути неприсутнім, не бути присутнім; мы отсутствовали – нас не було, ми не були (присутні) при тому.
- Отсутствующий** (о члене правления, общества) – неприсутній, якогось (якої) нема; о. безвестно – що безвісно де подівся.
- Отсчитывать, -читать** – відлічувати, відлічити, відрахувувати, відрахувати що.
- Отсчитываться, -таться, отчестья** – 1) відлічуватися, відлічитися, відрахувуватися, відрахуватися; 2) (давать денежный отчет) – здавати, здати грошовий звіт.
- Отсылать, отослать** – відсилати, відіслати, відпроваджувати, відпровадити когось, що; о. обратно (возвращать) – повертати, повернути.
- Отсылка** – відсилання, відіслання; (в книге, ссылка на кого, на что) – покликання, посилання на когось, що.
- Отсыпное** (плата зерном) – відсипнє (-ного).
- Оттиск** – відбиток (-тка).
- Оттискивать, -снуть** что на чем – вибивати, вибити що на чому; (о книге) – друкувати, видрукувати; о. печать – вибивати печатку.
- Оттягивать, -тянуть** – 1) (время, дело) – протягувати, протягти, проволікати, проволочки; 2) (медлит с чем) – отягатися, зволікати, зволокти з чим...
- Оттяжка** (дела, времени) – протягування, протягнення, проволікання, проволічка, відкладання, відклад (-ду) чогось.
- Отход** – відхід (-ходу); (отступление) – відступ (-пу); о. поезда – відхід поїзду; на **-де** – при кінці, відходячи.
- Отходит, отойти** – відходити, відійти, іти, піти; осторожно, поезд отходит! – стережіться, поїзд рушає!; почта отходит по вторникам – пошта відходить (ідє)

щовівтірка.

Отчасти – почасті, частково.

Отчеканивать, -нить (*монету*) – бити, вибивати, вибити.

Отчеркивать, -кнуть – відкреслювати, відкреслити.

Отчество – (ім'я) по-батькові.

Отчет – звіт (-ту) про що, за що; *о. годичный* – звіт за рік, річний звіт; *о. денежный* – грошовий звіт; *о. ежемесячный* – щомісячний звіт; *о. месячный* – звіт за місяць; *о. операционный* – операційний звіт; *о. по Н. операциям* – звіт із Н. операцій; *о. по предприятиям* – звіт за підприємства; *о. подробный* – докладний звіт; *давать отчет* – давати, дати звіт, звітувати; *давать, брать под отчет* – давати, дати, брати, взяти що на звіт; *давать денежный отчет* – (по)давати, (по)дати, укладати, укласти грошовий звіт; *давать себе (полный) отчет в чем-либо* – (цілком) усвідомлювати, усвідомляти, усвідомити собі що; *поступить, не отдавая отчета* – чинити несвідомо; *представит отчет* – подавати, подати звіт.

Отчетливость – виразність (-ности), чіткість (-кости).

Отчетливый (*о произношении*) – виразний; (*о письме – четкий*) – чіткий.

Отчетность – 1) звітність (-ности); *о. годичная* – річна звітність; *о. денежная* – грошова звітність; *о. первичная* – первинна звітність; *о. по расходам* – звітність про витрати; *о. по счетоводству* – звітність з рахівництва; *неблагополучный по отчетности (отдел)* – неакуратний (непевний) у (щодо) звітності; *неподача -стей* – неподання, неподання звітів; *обязанный -стью кому-либо* – зобов'язаний подавати звіт, звітувати комусь; *подавать -ность* – звітувати, подавати звіт; *ускорить представление -оти* – прискорити подання звіту; 2) (*ответственность*) – відповідальність (-ности).

Отчетный – 1) (*период*) – звітний; 2) (*по денежным счетам*) – рахунковий.

Отчетчик – звітодавець (-вця).

Отчисление – відрахування, відлічення; (*действ.*) – відрахування, відрахування, відлічування; *сделано -ние из жалования* – відраховано, вивернено з платні.

Отчисляют, -лить – 1) відраховувати, відрахувати; (*удерживать*) – вивертати, вивернути з чого; *о. в чью-либо пользу* – відраховувати на когось, (на чий користь); 2) (*кого куда*) – переводити, перевести; *он отчислен в запасные войска* – його переведено до запасного війська; 3) (*уволить отчего*) – звільняти, звільнити з чого, відстановляти, відстановити від чого.

Отчитывать, -читать кого – вимовляти, вимовити, вичитувати, вичитати комусь.

Отчитываются, -читаться (*перед кем*) – давати, дати, складати, скласти звіт комусь, перед ким, звітувати; *о. о своей работе* – давати звіт (звітувати) про свою роботу; *о. перед кем в деятельности* – (по)давати звіт комусь про діяльність.

Отчуждаемость – вивласненість (-ности), вивласнюваність (-ности).

Отчуждатель, -ница – вивласнювач (-ча), вивласнювачка.

Отчуждать, -ждить – вивласнювати, вивласнити.

Отчуждение – вивласнювання, вивласнення; *неподлежащий отчуждению* – невивласний, невідбірний; *полоса -ния* – смуга вивласнення.

Отъезд – від'їзд (-ду), виїзд (-ду); *готовый к -ду* – готівий від'їхати; *за отъездом, по случаю отъезда* – з причини від'їзду (виїзду), з нагоди від'їзду (виїзду), через від'їзд (виїзд).

Отъезжать, отъехать – від'їжджати, від'їхати.

Отъезжающий (*о пассажире*) – від'їжджий, що від'їздить.

Отъэкзаменовывать, -новать кого – робити, зробити іспит комусь, іспитувати, проіспитувати когось.

Отыскивать, отыскать, -ся – шукати, відшукувати, відшукати, -ся, знаходити, знайти, -ся; *о. путем расспросов* – напитувати, напитувати когось, що.

Отяготительный (*об условиях*) – обтяжливий, тяжкий.

Отягощать, отягчать, отяготить, отягчить – обтяжати, обтяжувати, обтяжити, отягчати, отягчитий; *о. вину* – збільшувати, збільшити провину.

Оформливать, оформлять, -мить – оформлювати, оформити.

Официально – урядово, з уряду, офіційно.

Официальность – офіційність (-ности).

Официальный (*о сообщении*) – урядовий, офіційний.

Охват – охоплення; *о. рабочего бюджета* – охоплення робітничого бюджету.

Охватывать, -тить – 1) о(б)хоплювати, о(б)хопити, обіймати, об(ій)няти, осягати, осягти когось, що; *эпидемия охватила весь город* – пошесть о(б)хопила все місто; *этот период охватывает* – цей період обіймає; 2) (*окружать*) – оточувати, оточити когось, що.

- Охота** (*промысел*) – мисливство, ловіцтво, стрілецтво; (*процесс охоты*) – (в)лові, полювання; *о. воспрещается* – полювати заборонено; *заниматься -той* – жити з ловіцтва, ходити на влові, на полювання; *место для охоты* – ловище.
- Охотиться** – полювати (на) ко́го, (на) що, ходити на (в)лові, на полювання.
- Охотник** – 1) мисливець (-вця), ловіць (-вця), стрілець (-льця); 2) (*волонтер*) – охочий (-чого).
- Охотничий** (*о промысле, сборе*) – мисливський, ловіцький, стрілецький.
- Охрана** – 1) (*охранение*) – охорона; *о. труда* – охорона праці; *о. усиленная* – збільшена охорона; *аппарат по охране труда* – апарат охорони праці, на охорону праці; *меры охраны* – заходи до охорони; 2) (*стража*) – сторожа, варта; *иметь под своей -ной* – держати за своєю вартою, сторожею.
- Охранение** – 1) охорона, вартування; (*сторожевое*) сторожа, варта; (*воен.*) бекет (-ту); 2) (*действие.*) – вартування.
- Охранник** – охоронник (-ка).
- Охранный, охранительный** (*о грамоте*) – охоронний, охорончий.
- Охранять, -нить** – охороняти, охоронити; (*стеречь*) – стерегти, устерегти ко́го, що й чо́го від ко́го, від чо́го; *о. от убытка* – забезпечити від утрат; *о. порядок* – стерегти ладу; *о. бдительно кого, что* – пильнувати ко́го, чо́го, пильно (чу́йно) охороняти ко́го, що, чу́йно (пильно) стерегти ко́го, чо́го.
- Оценивать, оценить, -ся** – цінувати, цінити, оцінювати, оцінувати, оцінити, поцінити, -ся; *о. в деньгах* – цінувати (оцінювати) на гроші; *о. в рублях* – цінувати (оцінювати) на карбованці; *о. для продажи с торгов* – цінувати, оцінувати, поцінувати.
- Оценка** – оцінка чо́му, чо́го; (*действие.*) – цінування, оцінування; *о. балльная* – оцінка балами, балова оцінка; *о. качественная* – оцінка якості; *о. относительная* – умовне оцінування; *о. сравнительная* – порівняльна оцінка; *делать -ку* – цінувати; *к -ке привлечь экспертов* – запросити експертів оцінити, запропонувати експертам оцінити; *согласно с -кой* – відповідно до оцінки.
- Оценочный** (*о списке*) – 1) оцінний; 2) (*о комиссии для оценки*) – цінувальний.
- Оценщик, -щица** – оцінник (-ка), цінувальник (-ка), цінувальниця; (*лесов и земель*) таксатор (-ра).
- Оцепляют, -пить** – оточувати, оточити, обступати, обступити.
- Очаг** (*для варки*) – ватра, кабиця; (*кузнечный*) – горно (-рна); *о. для безпризорных детей* – дитячий захисток (притулок); *о. эпидемии* – джерелó (осередок) пошести.
- Очевидец, -дица** – самовидець (-дця), самовидиця; *быть -цем* – самому бачити, самовидцем бу́ти, бачити на власні очі.
- Очередной** (*о номере, вопросе, посетителе*) – черговий; *стать -ным* (*о деле, вопросе*) – ста́ти на порядку де́нному.
- Очередность** – черговість (-вості); *в порядке -сти* – порядком черги, за черго́ю.
- Очередь** – черга; *о. живая* – жива черга; *о. за кем* – черга ко́му; *о. за мной* – моя черга, мені черга; *быть, стоять на -ди* (*о текущих делах, вопросах*) – бути, стояти на де́нним порядку, на че́рзі дня; *в первую -дь* – у пе́ршу че́ргу; (*прежде всего*) – насампе́ред, упе́ред, передусім, пе́рше; *в порядке -ди* – за рядом, за черго́ю; *в свою -дь* – і собі теж, так са́мо, сво́єю черго́ю; *вне -ди* – не в ряд, позачерго́во, поза черго́ю; *выставить в -ди* – засто́ювати черги; *ждать -ди* – черги дожида́тися, жда́ти на чергу́; *не в -дь* – не в ряд, без черги, не в чергу́, поза черго́ю; *по -ди* – за рядом, черго́ю, в чергу́, за черго́ю; *попасть в -дь* – під чергу́ прийтися; *соблюдают -дь* – ряду, доде́ржувати черги; *ставит, поставит на -дь* (*дело, вопрос*) – ста́вити, поста́вити на порядок де́нний (на чергу́ дня).
- Очерк** (*краткое описание*) – на́рис (-су), на́черк (-ку).
- Очеркивать, -ртить** – о(б)крéслювати, о(б)крéслити.
- Очеркивать, очернять, -нить** (*порочить*) – осла́влювати, осла́вити, заплямо́увати, заплямува́ти, знесла́влювати, знесла́вити ко́го.
- Очинивать, -нить** (*карандаш*) – заго́стрювати, заго́стрити, підстру́гувати, підструга́ти.
- Очистительный** (*о пошлине*) – очисний.
- Очистка** – 1) чищення, очища́ння, вичища́ння, вичищення; *о. улиц* – чищення ву́лиць; 2) (*опорожнение*) – споро́жнення, випоро́жнення.
- Очищать, очистить** – 1) чистити, очища́ти, очистити, вичища́ти, вичистити; 2) (*хим.*) – чистити, очистити, рафінува́ти; 3) (*освободить*) – звільняти, звільнити, спорожняти, спорожнити; *о. место* – звільняти місце; *о. посуду* – спорожнити посуд.
- Очной** (*о свидетеле*) – (на)бу́чний.
- Очутиться** – опинитися; *о. в безвыходном положении* – опинитися в безпора́дному ста́ні

(станобвищі); *о. в неловком положенни* – опинитися в прикрому стáні.

Ошибаться, -биться – помилятися, помилитися, (об)милятися, о(б)милитися на чому, чим; *о. в отношении чего* – помилятися на чому; *о. в расчете* – в раху́нку помилитися, помилитися, прога́дувати, прогада́ти; *о. в цене* – на ціні помилитися, процінува́ти, процінити.

Ошибка – помилка, ó(б)милка; *о. исправимая* – попра́вна помилка; *о. неисправимая* – непопра́вна помилка; *о. явная* – явна, видима помилка; *вводит в -ку* – омиляти, омити кого; *вкралась -ка* – тра́пилася (ста́лася) помилка; *впасть в -ку* – допускáтися, допуститися помилки; *по -ке (ошибочно)* – у помилку, помилко́во, помилившись; *при допущении -ки* – якщо тра́питься, тра́пилася помилка, якщо є (бу́де) помилка.

Ошибочно – помилко́во, помилечно, хибно, помилкою, у помилку, помиляючись, помилившись.

Ошибочность – хибність (-ности), помилечність (-ности), помилко́вість (-вости).

Ошибочный (*о взгляде*) – хибний, помилечний, помилко́вий.

Оштрафовывать, -фовать – штрафувáти, оштрафувáти.

Ощущать, ощутить, -ся – відчува́ти, відчу́ти, -ся; *всеми ощущается крайняя потребность* – всі відчува́ють го́стру потре́бу.

Павильон – паві́льйо́н (-ну).

Пагинация – пагіна́ція, зазна́чення сторіно́к, сторінкува́ння.

Падать, упасть – па́дати, упáсти; (*понижаться*) – спада́ти, спа́сти; (*приходит в упадок*) – підупада́ти, підупáсти, занепа́дати, занепа́сти; (*приходиться*) – припада́ти, припа́сти, випада́ти, випасти; *п. в цене* – спада́ти з ціни (на ціні); *жеребий пал на него* – жеребо́к йому́ випав (діста́вся); *курс бумаг пал* – курс папе́рів упáв; *подозрение падает на...* – ду́мають на..., є підо́зра на...; *товар падает в цене* – кра́м спада́є з ціни.

Падеж чого (*повал на что*) – упáдок (-ку), у́падь.

Паевой (*о взносе*) – пайовий.

Паек – па́йка; *п. продовольственный* – харчова́ па́йка; *п. суточный* – па́йка на добу́; *относящийся к пайку* – пайковий; *получать причитающийся паек* – дістава́ти, діста́ти нале́жну па́йку.

Пай – пай (па́ю); (*доля*) – па́йка; *п. учредительский* – засно́вницький (фунда́торський) пай; *на паях* – на паях, пайовий; *товарищество на паях* – пайове товариство, товариство на паях.

Пайщик, -ца – пайовик (-ка́), пайовичка; *принять в -ки* – прийняти до пайовиків.

Пакгауз – пакга́вз (-взу), ко́бра.

Пакет – паке́т (-та); (*сверток*) – паку́нок (-нка); *п. индивидуальный* – особистий паке́т; *п. срочный* – спішний паке́т; *в -те послать* – паке́том посла́ти.

Пакетный (*о размере*) – паке́тний, паке́товий.

Палата – 1) (*учреждение*) – пала́та; *п. мер и весов* – пала́та мі́ри та ваги, міровивірна́ пала́та; *п. пробирная* – проба́рня; *п. поверочная, проверочная* – перевірна́ пала́та; 2) (*помещение в больнице и т. д.*) – по́кій (-кою), пала́та; 3) (*палаты - дворец*) – пала́ц (-цу).

Палатка – 1) (*шатер*) – наме́т (-ту), шатро́; *п. походная* – похідний наме́т; 2) (*базарная*) – я́тка.

Памятник – 1) (*в честь кого, монумент*) – пам'ятник (-ка), че́стень (че́сня) кому́; *открывать п-к* – відкривáти, відкрити пам'ятника; 2) (*надгробный*) – надгробо́к (-бка); 3) (*п. старины*) – пам'ятка старовини.

Памятный (*о дне*) – пам'ятний; (*для памяти, о книжке*) – пам'ятко́вий.

Память – пам'ять; *в здоровом уме и твердой -ти* – в до́брій пам'яті і при ро́зумі (бу́вши); *с -ти, по -ти* – з пам'яті; *держат в -ти* – пам'ятáти.

Панама – панáма; *открыта целая панама* – відкрили спра́вжню панáму.

Паника (*на бирже*) – па́ніка.

Панорама – панора́ма.

Пансион – пансіо́н (-ну); *на полном -не* – з по́вним пансіо́ном (утримання́м), на по́вному пансіо́ні (утриманні́).

Пансионер, -ка – 1) (*живущий на полном пансионе*) – пансіоне́р (-ра), -ка; 2) (*воспитанник пансиона*) – пансіоне́р (-ра), пансіоне́рка, вихова́нець (-нця), вихова́нка пансіо́ну.

Папка – те́ка; (*обложка*) – обго́ртка, обкла́динка; (*из картона*) – паліту́рка; *п. для дел, бумаг* – обго́ртка (паліту́рка) на спра́ви (на папе́ри); *папка раздувается* – те́ка повніша́є.

Параграф – пара́граф (-фу); *остаток по -фу* – лишок на пара́графі.

Парад (*военн.*) – пара́да.

Парадировать (*участвовать в параде*) – парадувáти, бра́ти у́часть у пара́ді.

- Парадний** - 1) (о двери) парадний, чільний; 2) (торжественный, о заседании) - урочистий, парадний.
- Парализовать** - паралізувати, сов. - спаралізувати.
- Параллель** - 1) (параллельная линия) - паралелія, рівнобіжник (-ка), рівнобіжна (лінія); 2) (сравнение) - паралелія, порівняння; **проводить -ли** - робити порівняння, порівнювати.
- Параллелизм** - рівнобіжність (-ности), паралелізм (-му).
- Пари** - заклад (-ду); **держать пари** - закладатися, йти у заклад, битися об заклад; **держащий пари** - закладник (-ка).
- Парикмахер** - голяр (-ра).
- Парикмахерская** - голярня, перукарня.
- Паритет** - паритет (-ту), рівність (-ности), рівнозначність (-ности); *п. покупательной силы* - паритет купівельної сили.
- Паритетный** (о начале) - паритетний, рівний, однаковий.
- Парк** - парк (-ку); *п. трамвайный* - трамвайний парк.
- Парламентар** - парламентарський діяч (-ча), парламентар (-ра).
- Парламентер** - парламентар (-ра).
- Пароль** - пароль (-ля), гасло.
- Пароход** - пароплав (-ва); *п. отходит* - пароплав від'їздить; *п. прибывает* - пароплав прибуває; *п. уходит* - пароплав відпливає.
- Пароходный** (о сообщении) - пароплавний.
- Пароходство** - пароплавство, пароплавба.
- Партиец, -ка** - партієць (-ійця), партійка, партійник (-ка), партійниця.
- Партийность** - партійність (-ности), сторінництво.
- Партийный** (о работнике) - партійний.
- Партикулярный** (об одежде, о портном) - цивільний, партикулярний.
- Партионный** (о продаже) - партіонний, партіями, гуртами.
- Партия** - 1) партія; 2) (торг.) - партія, гурт (-ту); **аванс под -тию товара** - аванс під партію товару, крामу.
- Паспорт** - паспорт (-та); *п. заграничный* - закордонний паспорт; *п. подложный* - підроблений, зфальшований паспорт; *п. прописанный* - записаний паспорт; *по -ту значит*ся - в паспорті записано; *по -ту проживать* - з паспортом проживати; *прописка паспорта* - запис паспорта, записання паспорта.
- Паспортный** (о книжке) - паспортівий, паспортний.
- Пассаж** - пасаж (-жу).
- Пассажир, -ка** - пасажир (-ра), пасажирка; *п. отъезжающий (с поездом, парходом)* - від'їжджий пасажир.
- Пассажирный, пассажирский** (о поезде) - пасажирний.
- Пассив** - пасив (-ву).
- Пассивный** (о балансе, долге) - пасивний.
- Патент** - патент (-ту); *п. на изобретение* - патент на винахід; **выбирать -нт** - брати патент; **выборка -та** - брання патенту.
- Патентный** (о сборе) - патентний, патентівий.
- Патентовать** - патентувати, сов. - упатентувати когось, що, видавати, сов. - видати патент комусь, на що.
- Патронировать** - патронувати.
- Патруль** - патруль (-ля).
- Пауза** - павза, зупинка.
- Пахотный** (о земле) - орний; (об орудиях) - хліборобський.
- Пахоть** - рілля, нив'я (Г).
- Пациент, -ка** - пацієнт (-та), пацієнтка.
- Пачка** - пачка.
- Паштетная** - паштетня.
- Педагогический** (о совете) - педагогічний.
- Пекарня** - пекарня.
- Пекарь, -ка** - пекар (-ря), пекарка.
- Пенал** - пеналь (-лю).
- Пенсионер, -ка** - пенсіонер (-ра), пенсіонерка, висулуженець (-нця), висулужениця (Н).
- Пенсионный** (об уставе) - пенсійний.
- Пенсион, пенсия** - пенсія; **жить на -сию** - жити з пенсії; **получающий пенсию, на -сии** - пенсіонер (-ра), висулуженець (-нця) (Н).

- Пеня** (*штраф*) – грошова кара, штраф (-фу); *налагать пеню* – штрафувати, оштрафувати, накладати, накласти грошову кару.
- Пепельница** – попільничка.
- Первенство** – першість (-шости), першенство.
- Первичный** – первинний; (*первоначальный*) – початковий, первісний.
- Первобрачие** – перший шлюб.
- Первобрачный** (*о детях*) – від першого шлюбу, первошлюбний.
- Первоисточник** – перше джерелó, перводжерелó.
- Первоклассный** (*наилучший, об отеле*) – першорядний.
- Первоначальный** (*об иске*) – початковий, первісний.
- Первопечатный** (*о книге*) – перший друком.
- Перворазрядный, перворядный** – першорядний.
- Первый** – перший; *во-первых* – перше, поперше, раз що.
- Переадресовывать, -совать** – переадресовувати, переадресувати.
- Перебаллотировывать, -ровать** – переголосовувати, переголосувати (кульками), перебальотувати.
- Перебой** – перебі́й (-бо́ю), перерва; *на -бой* – навперейми, назахват, перебиваючи один одного; *работа без -оев* – неперебивана робота.
- Перебор** – 1) перебі́р (-бо́ру); 2) (*действие*) – перебирання, перебі́р (-бо́ру).
- Переборка** – 1) (*сверх меры взятое*) – перебі́р (-бо́ру); (*действ.*) – перебирання, перебрання; 2) (*перегородка*) – переди́лка.
- Переборный** (*о деньгах*) – перебра́ний, перебі́рний.
- Перебрасывать, -бросить** – перекида́ти, перекину́ти; (*о лицах, учреждениях*) – переноси́ти, перене́сти.
- Переваливать, -лить** (*грузы*) – переванта́жувати, переванта́жити.
- Перевалка** (*грузов*) – переванта́ження.
- Перевалочный** (*о пункте*) – переванта́жний.
- Проверка** – перевіря́ння, переві́р (-ві́ру), (*СЖМ*).
- Проверить, -рить** – перевіря́ти, переві́рити.
- Перевес** – 1) (*перевешивание*) – перева́жування, перева́ження; 2) (*лишек веса*) – перева́га, лишок ваги; 3) (*преимущество*) – перева́га; *иметь, получить, -вес* – переважа́ти, перева́жити, ма́ти, здобу́ти перева́гу, бра́ти, взяти го́ру над чим; *данное мнение получило -вес* – ця думка взяла́ го́ру, ця думка перева́жила.
- Перевешивать, -весить** – 1) (*взвесить многое*) – ва́жити, пова́жити; 2) (*вторично*) – перева́жувати, перева́жити, на́ново ва́жити, на́ново зва́жити, поперева́жувати що; 3) (*перетягивать весом, превосходить*) – перева́жувати, перева́жити, перетяга́ти, перетягти.
- Перевод** – 1) (*кого через что*) – перепра́ва, переві́д (-во́ду), перепро́від (-во́ду); *п. через границу* – перепро́від че́рез кордо́н; *п. учащихся (в следующ. группы)* – переві́д у́чнів; 2) (*перемещение*) – перемі́щення, перенесе́ння; *п. служащих* – перемі́щення службо́вців; *п. учреждения* – перенесе́ння устано́ви; 3) (*денежный*) – грошовий пере́каз; (*действ.*) – перека́зування гро́шей; (*бланк*) – пере́каз (-зу), блянок на (грóші) (грошовий) пере́каз; *п. денег по почте, телеграфу* – перека́зування грóшей по́штою, телеграфом; *п. почтовый* – пере́каз пошто́вий, пере́каз по́штою; *п. телеграфный* – пере́каз телеграфі́йний, пере́каз телеграфо́м; *по -ду* (*получить*) – пере́казом; 4) (*о долге, имуществе*) – переписува́ння; *п. долга* – переписува́ння до́вгу; 5) (*о векселе*) – джирува́ння, переписува́ння на ко́го ве́кселя; 6) (*на другой язык*) – пере́клад (-ду); (*действ.*) – пере́кладан́ня; *п. дословный* – пере́клад сло́во в сло́во; *п. точный* – достóтний, то́чний пере́клад; *не поддается -ду* – не надае́ться до пере́кладу, не мо́жна пере́класти; *сделать перевод на украинский язык* – пере́класти украї́нською мо́вою.
- Переводитель, -ница** (*коммерч.*) – переписува́ч (-ча).
- Переводить, -вести** – 1) перево́дити, перевести; 2) (*перемещать кого через что*) – переправля́ти, переправі́ти, перемі́щати, перемі́стити, переноси́ти, перене́сти; *п. по службе* – перемі́щати на у́ряді; 3) (*деньги по почте или телеграфу*) – перека́зувати, перека́зати по́штою, телеграфо́м, пересила́ти, пересла́ти пере́казом; *переведено по почте (сто рублей)* – перека́зано по́штою; 4) (*имущество на чье-либо имя*) – переписува́ти, переписа́ти що на ко́го; *п. долг* – переписува́ти до́вг; 5) **-ить** *вексель на кого* – джирува́ти, переписува́ти, переписа́ти на ко́го ве́ксель; 6) **-ить**, *что-либо на деньги* – оберта́ти, оберну́ти що на грóші, згрóшити що; (*в см. исчислять в деньгах*) – вирахо́вувати, вирахува́ти в грóшах; *п. рубли на франки* – оберта́ти карбо́ванці на фра́нки.

- Переводный** – 1) (об относящемся к переводу денег, бланке, отношении, операции) – переказовий, на переказ; 2) (о долге) – переписаний; 3) (о векселе) – джирований, переписаний; 4) (переведенный с другого языка, о документе, произведении) – перекладний; (к переводу относящийся) – перекладовий; **-ная литература** – перекладна література; 5) (о бумаге) – перебивний, копіювальний.
- Переводчик, -чица** (произведения) – перекладач (-ча), перекладачка; *п. векселя* – джирант (-та), переписувач векселя.
- Перевоз** (переправа) – перевіз (-вóзу); *п. лодочный* – човновий перевіз, перевіз човном; *заниматься -зом* – держати перевіз; *плата за -воз* (перевозное) – перевозове.
- Перевозить, -везти** на чем – перевозити, перевезти чим; *п. на лошадях* – перевозити кіньми.
- Перевозка** – перевіз (-вóзу), перевезіння; **-ки гужевые** – тяглові перевози; **-ки железнодорожные** – залізничні перевози.
- Перевозочный** (о средствах) – перевозовий, транспортівий.
- Перевозчик** – перевізник (-ка).
- Перевыборы** – перевибори (-рів), переобрання.
- Перевыручка** – перетóрг (-ргу).
- Перевязочный** (о пункте) – перев'язний; (о материале) – перев'язувальний.
- Переговорить с кем о чем** – переговорити з ким про що; *п. по делу* – переговорити в справі.
- Переговоры** – переговори (-рів), пересправи (-справ); *вести -ры* – провадити переговори (пересправи) з ким, пересправляти з ким; *вступить в -ры* – розпочинати переговори, стати до переговорів; *прекратить -ры* – припинити переговори (пересправи).
- Переграфливать, -фить** – переграфлювати, переграфити, перелініювати, перелініти.
- Перегруженность** – перевантаженість (-ности); (*работой*) – переобтяженість (-ности).
- Перегруживать, перегружать, -грузить** – 1) (что) – перевантажувати, перевантажити; 2) (кого работой, делами) – переобтяжувати, переобтяжити когó.
- Перегрузка** – 1) перевантаження: (*длит. действ.*) – перевантажування; 2) (*работой*) – переобтяження; (*длит. действ.*) – переобтяжування.
- Перегрузочный** (о станции) – перевантажний.
- Перегрузчик** – перевантажник (-ка).
- Перегруппировывать, -ровать** – перегрупóвувати, перегрупувати.
- Передавать, -дать** – 1) передавати, передати комú що; *п. вексель* – переджирóвувати, переджирувати, переписувати, переписати на когó вексель; *п. дело в суд* – передавати справу до суду; *п. дело на чье усмотрение* – віддавати справу на чий рóзсуд; *п. по духовному завещанию* – одписувати, одписати; *п. через кого* – передавати ким; 2) (*изобразать*) – віддавати, віддати; 3) (*лишнее*) – передавати, передати; (*деньгами*) – переплачувати, переплатити за що; 4) (*на словах*) – переказувати, переказати; (*рассказывать*) – переповідати, переповісти; *п. через кого (на словах)* – переказувати ким.
- Передаток** (*излишне данное*) – передаток (-тку).
- Передаточный** (об акте) – відступний, (о переданных в излишке деньгах) – переданий, переплачений.
- Передачик, -чица** – передавець (-вця), передавач (-ча), передавачка (*на словах*) – переказувач (-ча), переказувачка.
- Передача** – 1) (что переданное кому или куда) – передача; (*действ.*) – передавання, передання; *п. векселя* – переджирóвування, переджирування; *п. права, имущества* – передання права, майна комú; *акты по -че* – акти (про) передавання, передання майна; 2) (*отображение*) – віддання; 3) (*сверх меры*) – передання; (*деньгами*) – переплачення, переплата за що, зайві, передані гроші; 4) (*на словах*) – переказ (-зу) рóзповідь; (*действ.*) переказування, розповідання.
- Передвигать, -двинуть** – пересувати, пересóвувати, пересунути; *п. кредиты* – пересувати кредити.
- Передвижной** (о столе) – пересувний, переставний; (о выставке) – мандрівний, переїзний; (о библиотеке) – перевізний.
- Передел** – переділ (-лу).
- Переделка** (*переделанное*) – перерóбка, перерóблення, перерóблене; (*действ.*) – перерóблювання, перерóблення.
- Переделять, -лать** – переробляти, перерóблювати, переробити що.
- Передержатель, -ница** – передержець (-жця), передержувач (-ча), передержувачка.
- Передерживать, -жать** – 1) передержувати, передержати, перетримувати, перетримати

когó, що де; 2) (*укрывать беглых, чужие вещи*) – перехóвувати, переховáти, передéржувати, передéржати; 3) (*издержать лишнее*) – перетрáчувати, перетрáтити, перевитрáчувати, перевитратити.

Передержка – 1) (*перерасход*) – перетрáта, перевитрата; 2) (*извращение фактов, слов*) – перекрúчення.

Передняя (*комната*) – передпóкй (-кою).

Передобеденный (*о времени*) – передобíдній, передобíдяний.

Передоверие – передовíреність (-ности); (*действ.*) – передовíряння, передовíрення.

Передоверитель, -ница – передовíрець (-рця).

Передоверять, -рять – передовíряти, передовíрити.

Передовица – провídна стаття, передовá (-бí).

Передовой – 1) (*о позиции, части*) – передовий, передíній, начíльний, чíльний; 2) (*в работе, вожаке*) – передовик (-ка́); 3) (*прогрессивный, о взгляде*) – поступóвий.

Передокладывать, -доложить (*дело или кому о чем*) – знов доповідáти, доповісти про спрáву, или ко́му про (за) що.

Передопрашивать, -просить – передопитувати, передопитáти, знов (удрúге) допитувати, передопитáти, знов (удрúге) допитувати, допитáти.

Передопрос – передóпит (-ту), новий дóпит, дóпит удрúге.

Переезд – 1) (*переезжание*) – переїзд (-ду), переїжджáння; 2) (*перегон*) – переїзд (-ду), перегін (-гóну); 3) (*место, где переезжают*) – переїзд (-ду), переїздка (*через реку*) – перепрáва, перевíз (-вóзу).

Переезжать, переехать – переїздити, переїжджáти, переїхати, перевóзитися, перевезтися.

Пережиток (*остатки прошлого*) – рéшткы (-кíв), забúток (-ку), віджиток (-тку).

Перезаклад – перезастáва.

Перезакладческий (*об операции*) – перезастáвницький.

Перезакладчик, -ца – перезастáвник (-ка), перезастáвниця.

Перезакладывать, -заложить – заставляти, застáвити, удрúге перезастáвлювати, перезаставляти, перезастáвити.

Перезаключать, -чить (*договор*) – переукладáти, переуклáсти, укладáти, уклáсти новий (дóговір).

Перезалог – перезастáва.

Переизбирать, -брать – переобирáти, переобрáти, нáново обирáти, нáново обрáти.

Переизбрание – переобрáння.

Переименовывать, переименовать, -ся – перейменóвувати, перейменува́ти, -ся.

Переклеймить (*сызнова*) – перетаврува́ти; (*поклеить многое*) – потаврува́ти.

Перекличка – перекликáння, перéклик (-ку); *п. поименованная* – поімéнний перéклик; *делать -ку* – перекликувати, переклика́ти, перекликати когó.

Перекочевывать, -чевать – кочува́ти, перекочóвувати, перекочува́ти.

Перекрещивать (*гербовые марки*) – перекрéслювати, перекрéслити.

Перекупать, -пить – перекупóвувати, перекупити.

Перекупка – перекупóвування, перéкуп (-пу), перекупíвля.

Перекупщик, -щица – перекúпник (-ка), перéкупень (-пня), перéкупка, перекúпниця.

Перелagать, -ложить – перекладáти, переклáсти.

Перелистовывать, -тать (*дело*) – перегортáти, перегорну́ти.

Перемежевывать, -жевать – перемежóвувати, перемежува́ти.

Перемена – перемíна, змíна.

Переменный (*о составе*) – перемíнний, змíнний.

Перемерка – перемíр (-ру); *при -ке оказалось* – коли перемíряли, виявилось, перемíривши виявили.

Перемечать, -метить – перезнáчувати, перезнáчити; (*о мног.*) – поперезнáчувати, поперезнáчити.

Перемещать, -местить – перемíщáти, перемíстити; (*переводить*) – перевóдити, перевéсти; *п. служащего* – перемíстити урядóвця (на íншу посáду).

Перемещение (*на другую должность*) – перемíщення.

Перенаселенность – перелюдненість (-ности).

Перенос, -ка – перенесéння; **-сы** в *главной книге* – перенесéння в головнíй книзі; **к -су 40 рублей** – до (на) перенесéння 40 карбóванців.

Переносить, -нести – 1) перенóсити, перенéсти; *п. итог (из книги в книгу)* – перенóсити, переписувати підсумок; 2) (*перетерпевать*) – знóсити, знéсти, терпíти, витерпíти.

- Переносный** (*иносказательный, о смысле*) – переносний; в **-ном смысле** – в переносному розумінні, переносно розуміючи.
- Перенумеровывать, -ровать** (*наново*) – нумерувати наново, перенумерувати наново, перенумеровувати, перенумерувати; (*сряду все*) – нумерувати, понумерувати.
- Переоборудовать** – переустатковувати, *сов.* – переустаткувати, переуряджати, переурядити.
- Переобременять, -нить** – переобтяжувати, переобтяжити.
- Переосвидетельствование** – переосвідування, переосвід (-ду) (*Н*).
- Переосвидетельствовать** – переосвідувати когось.
- Переоценивать, переоценить, -ся** – 1) перецінювати, перецінувати; 2) (*оценивать дороже, чем следует*) – перецінювати, перецінити.
- Переоценка** – перецінка, перецінення; (*действ.*) перецінювання, перецінування, перецінювання, перецінення.
- Перепечатка** (*перепечатанное издание*) – передрук (-ку); (*действ.*) – передруківування, передрукування.
- Перепечатывать, -чатать** – передруківувати, передрукувати.
- Переписка** – 1) (*письма*) – листи, листування; (*обмен письмами*) – листування; *п. коммерческая* – комерційне листування; *п. служебная* – службове листування; *вести пк-у с кем либо* – листуватися з ким; 2) (*переписывание чего*) – переписування, переписання; *п. на машине* – друкування машинкою; *плата за -ку* – плата за переписування, переписне; *принимать -ку на машине* – брати до друку (друкувати) машинкою.
- Переписчик, -чица** – переписувач (-па), переписувачка, переписник (-ка), переписниця.
- Переписывать, -сать** – 1) (*наново*) – переписувати, переписати; 2) (*копировать, составлять список*) – списувати, списати, переписувати, переписати; *п. имущество, вещи* – списати (переписати) майно, речі.
- Переписываться, -саться** (*обмениваться письмами*) – листуватися з ким, зсилатися листами з ким.
- Перепись** – перепис (-су); *п. всеобщая, всенародная* – загальний, вселюдний перепис; *п. народная* – перепис людности; *п. поголовная* – поспільний перепис.
- Переплата** – переплата.
- Переплачивать, -платить** – переплачувати, переплатити.
- Переплет** – 1) (*книги*) – оправа, палітурки (-рок); *п. кожаный* – оправа шкірою, шкіряна оправа, шкіряні палітурки; *п. коленкорový* – перкалові палітурки; 2) (*переплетание книг, действ.*) – оправляння, палітурення, опалітурювання; *книги находятся в -лете* – книги (са́ме) оправляють (палітурять); *отдать книги в -лет* – віддати книги в оправа, оправляти.
- Переплетчик, -чица** – палітурник, палітурниця, оправник, оправниця.
- Переподготовка** – перепідгото́ва, перепідготівлення, перепідготування; *заниматься -кой* – а) перепідготовляти когось; б) перепідготовлятися; *курсы по -ке* – курси перепідгото́ви (перепідготівлення).
- Переправа** – переправа, перевіз (-во́зу), переїзд (-ду).
- Переправлять, -вить** – 1) (*кого, что, через что*) – переправляти, переправити; 2) (*сызнова исправлять*) – заново поправляти, заново поправити; 3) (*передельвать*) – переробляти, переробити.
- Переприем** – переприймання.
- Перепродавать, -дать** – перепро́дувати, перепродавати, перепродати.
- Перепродавец, -щица** – перепро́дувач (-ча), перепро́дувачка.
- Перепродажа** – перепро́даж (-жу), перепро́дування.
- Перепродажный** (*о товаре*) – перепро́дажний, на перепро́даж.
- Перепроизводство** – надпро́дукція, надвиробництво, перепро́дукція; (*населения*) – намно́ження.
- Перерабатывать, -ботать** – 1) переробляти, перероблювати, переробити; 2) (*работать излишнее время*) – працювати з надлишком (*Н*); *п. ежедневно полчаса* – щодня півгодини працювати надлишком.
- Переработка** – 1) (*переработанное*) – переробка, перері́б (-ро́бу); 2) (*действие*) – перероблювання, перероблення, перетво́рення, переробок (-бку).
- Переработок** – надлишок пра́ці.
- Перераспределение** – новий розподі́л, пере(роз)поді́л (-лу); (*действ.*) – нове розподіляння, нове розподілення, пере(роз)поділяння, пере(роз)поділення.
- Перераспределять, -лить** – перерозподіляти, перерозподілити, переропділяти,

переподілити що.

Перераследование, переследование – новий розслідування, розслідування наново.

Перераследовать, переследовать – розслідувати, *сов.* – розслідувати наново, робити, *сов.* – зробити слідство наново; *дело это перерасследовано* – цю справу розслідувано наново, у цій справі слідство зроблено наново.

Перерасход – перевитрата, перетрата; *п. по смете* – перетрата проти кошторису.

Перерасходовать – пере(ви)трачати, пере(ви)трачувати, *сов.* – пере(ви)тратити.

Перерешать, -шить – перерішати, перерішити, пересуджувати, пересудити.

Перерыв – перерва; *п. обеденный* – перерва на обід, обідня перерва; *без -ва работать* – без відгалю працювати.

Пересадка (*в пути, действ.*) – пересідання, пересід (-ду) (*Н*); *п. на Харьков* – пересідати на Харків; *билет с -кой* – пересідний (*Н*) білет; *здесь -ка* – тут пересідати; *проехать без -ки* – проїхати не пересідаючи.

Переселенец, -нка – переселенець (-єнца), переселець (-льця), переселенка, переселиця.

Переселенческий (*о пункте*) – пересельський, переселенський.

Переселять, переселить, -ся – переселяти, переселити, -ся.

Пересматривать, -смотреть – 1) (*наново*) – переглядати, переглянути (*наново*); 2) (*просматривать*) – переглядати, переглянути.

Пересмотр – перегляд (-ду) (*наново*); *дело подлежит -тру* – справу треба розглянути наново; *п. решения суда* – перегляд вироку.

Пересортировывать, -ровать – пересортовувати, пересортувати.

Переспрос – перепит (-ту).

Переспросный (*о показании*) – перепитний.

Пересрочивать, -срочить – призначити інший термін (реченіць), перенести на інший термін, визначити, визначити інший термін (реченіць), перетермінувати, перетермінувати.

Пересрочка – призначення, визначення іншого терміну (реченця), перенесення на інший термін, перетермінування.

Перестраивать, -строить – перебудувати, перебудувати, інакше укладати, інакше укласти, наново укладати, наново укласти; *п. ассортимент* – інакше укладати, укласти асортимент; *п. планы* – інакше (*наново*) укладати пляни, переплянувати, переплянувати; *п. работу* – інакше укладати, переплянувати роботу.

Перестрахование – переубезпечення; *п. по опасности* – переубезпечення через (особливу) небезпечу.

Перестраховывать, -ховать – переубезпечувати, переубезпечати, переубезпечити, убезпечати, убезпечити наново.

Перестраховщик, -щица – переубезпечник (-ка), переубезпечниця.

Пересуд (*дела в суде*) – пересуд (-ду), пересуджування, пересудження.

Пересчитывать, пересчитать – перелічувати, перелічити, перераховувати, перерахувати.

Пересылать, -слать – пересилати, переслати.

Пересылка – пересилання, пересланя; *-ка дорого будет стоить* – переслати багато коштів; *-ка за счет фирмы* – фірма пересилає своїм коштом.

Пересильный и пересылочный (*о пункте*) – пересильний.

Переторжка, переторг – переторг (-гу).

Перетрата – перевитрата.

Переупаковывать, -ковать – перепакувати, перепакувати що.

Переустроить, -строить – перебудувати, перебудувати.

Переустройство – перебудова, перетвір (-вору) (*Н*); (*действ.*) – перебудування, перебудування, перетворювання, перетворення.

Переуступать, -пить – перевідступати, перевідступити що комусь.

Переуступка – перевідступ (-пу); (*действ.*) – перевідступання, перевідступлення; *совершать -ку имущества* – укладати акт на перевідступ майна.

Переуступочный (*о записи*) – перевідступний.

Переучет – 1) переоблік (-ку), новий облік когось, чого; 2) (*векселя*) – передисконтування, передисконто.

Переучитывать, -честь – 1) переоблічувати, робити, зробити новий облік; 2) (*вексель*) – передисконтовувати, передисконтувати вексель.

Переформировывать, -ровать – переформувати, переформувати.

Переход – перехід (-ходу); *п. на новые методы работы* – перехід на нові методи праці; *оставит службу за -дом на другую работу* – залишити, (покинути) посаду, перейшовши

на іншу роботу.

Переходить, перейти – переходити, перейти; *перейдемте к следующему вопросу* – перейдімо до дальшого питання (дальшої справи).

Переходной (о времени) – переступний, переходовий.

Переоценить, -нить – 1) (наново) – перецінювати, перецінувати, перецінити наново, цінувати наново; (*оценить все*) – поцінувати наново; 2) (*выше достоинства*) – перецінювати, перецінити.

Переценка – 1) – перецінювання, перецінування; 2) – перецінювання, перецінення.

Перечень – перелік (-ку), реєстр (-ру); *п. исчерпывающий* – повний перелік (реєстр).

Перечеркивать, -кнуть – перекреслювати, перекреслити.

Перечет – перелічення, перерахування, перелік (-ку); *п. полистный* – поаркушний перелік.

Перечислять, -лить – 1) лічити, перелічувати, перелічити, перерахувувати, перерахувати, (*поименно называть*) – називати, назвати, перелічувати, перелічити; 2) (*бухг.*) – переписувати, переписати, переносити, перенести (на інший рахунок).

Перечислять суммы (*со счета на счет*) – переписувати суми.

Перечитывать, перечитать, перечесть – 1) – перечитувати, перечитати, поперечитувати, попрочитувати; 2) (*снова*) – читати, прочитати наново, перечитувати, перечитати.

Перечневый (*отн. к перечню, о ведомости*) – переліковий, перелічний, реєстровий.

Перештамповать – 1) – поштампувати; 2) (*снова*) – поштампувати наново, перештампувати.

Перезаменная – новий іспит (-ту), переіспит (-ту), повторний іспит.

Перезаменявать, -новать – 1) – іспитувати, поіспитувати; 2) (*снова*) – іспитувати, поіспитувати наново, переіспитувувати, переіспитувати.

Перезаменяются, -новаться – складати, скласти іспит наново, переіспитуватися, переіспитуватися.

Период – період (-ду), доба (*род. мн. – діб*); *п. времени* – період часу; *п. навигационный* – навігаційний, плавбовий період (час); *п. отчетный* – період звітний; *п. экзаменационный* – період іспитів, іспитовий період.

Периодический (*об издании*) – періодичний.

Периферия – периферія; *работающий на -рии* – периферієць (-рійця).

Перо (*писчее*) – перо (*мн. – пера*).

Перон – перон (-ну).

Перонный (*о билете*) – перонний.

Персона – персона, особа; *плата от -ны* – плата з особи.

Персонал – персонал (-лу), особовий склад (-ДУ); *п. низший* – (нижчі) технічні робітники; *п. обслуживающий* – обслужний персонал; *п. регистрирующий* – реєстровий персонал; *п. счетный* – рахівний персонал.

Персонально – персонально, особисто, сам, своєю особою.

Перфоратор – пробивач (-ча), перфоратор (-а).

Перфорировать – пробивати, перфорувати.

Петит (*типогр.*) – дрібень (-бню), петит (-ту).

Петиция – прохання, петиція, подання.

Пехота – піхота.

Пехотинец – піхотинець (-нця).

Печатать – 1) (*прикладывать печатку*) – печатати, припечатувати, запечатувати що; 2) (*типогр.*) – друкувати.

Печатать на пишущей машинке – друкувати машинкою.

Печатка – печатка.

Печатник, -ца – друкар (-ря), друкарка; *союз -ков* – спілка друкарів.

Печатно – друком.

Печатный – 1) (*клеяменный, о товаре*) – штампований, печатний, значений; 2) (*типогр. о станке*) – друкарський: (*о напечатанном листе*) – друкований.

Печатня – друкарня.

Печаточник, -ница – печаткар (-ря), печаткарка.

Печать – 1) печатка, печатать; *п. сургучная* – смілкова, сургучна печатать; *взлом -тей* – порушення (зірвання) печаток; *-ть взломана* – печатать зламано; *наложит печать* – накласти (покласти) печатку; *подписью и приложением -ти свидетельствую* – підписом і печаткою свідчу; *прилагать печать к чему* – відтискувати, відтиснути печатку на чому; *с*

приложением -ти – за печаткою (печаттю), з (відтисненою) печаттю; 2) (*клеймо*) – тавро, відбиток; 3) (*типогр.*) – друк (-ку); (*пресса*) преса; *п. периодическая* – періодична преса; *опубликовывать в -ти* – друком подавати, подати, оголошувати, оголосити друком; *отдавать в печать* – віддавати, віддати до друку; *постановления, относящиеся к -ти* – постанови про пресу (про друк); *появится в -ти* – з'явитися (появитися, вийти) друком; *приготовить к -ти* – виготовити (обробити) до друку; *разрешать, одобрять к -ти* (к печатанню) – дозволити друкувати, ухвалити до друку; *с наложением сургучной печати* – запечатавши смілкою, наклівши смілкову печатъ; 4) (*шрифт*) – друк (-ку), шрифт (-ту); *п. крупная* – буйний друк; *п. убористая* – дрібний, стислий, тисний друк.

Пивная – пивниця, пивна.

Пивовар – бровар (-ря).

Писарский (*о столе*) – писарський.

Писарь, -ша – писар (-ря), писарка; *быть -рем* – бути писарем, писарювати.

Писатель, -ница – письменник (-ка), письменниця.

Писательский (*о деятельности*) – письменницький.

Писательствовать – письменникувати.

Писать, написать – 1) писати, написати; *п. прописью* – а) писати ручним письмом; б) (*цифры*) писати словами; 2) (*красками*) – малювати, намалювати.

Писец – переписувач (-ча).

Писчий (*о бумаге*) – письмовий, писальний, до писання.

Письменно (*не устно*) – па письмі; (*в письме*) – листовно, листом; **-но** *излагать* – подавати на письмі; **-но** *отвечать* – відписувати, відповідати (на письмі) (листовно).

Письменный (*не устный, о договоре, доказательстве, обязательстве*) – на письмі, писаний, у письмі; (*в письме*) – листовний; (*о приборе*) – письмовий; (*о работе*) – письмовий, (*об уже написанном*) – писаний.

Письмо – 1) (*писание, почерк*) – письмó, писання, рука; *п. отчетливое, разборчивое, четкое* – чітка рука, розбірне письмó, чіткє письмó; *п. убористое* – густє письмó; *на -ме* – на письмі; 2) (*сообщение на бумаге*) – лист (-ста); *п. верительное* – вірчий лист; *п. до востребования* – лист до запитання; *п. доверительное* – вірчий, доручний лист; *п. доплатное* – доплатний лист; *п. заказное* – забезпечений лист; *п. ответное* – відписний лист, відпис (-су), лист на відповідь; *п. открытое (в газете)* – одвертий лист; *п. открытое (открытка)* – листовна картка, листівка; *п. очень нужное* – дуже потрібний лист; *п. подметное* – підкидний (підкинутий) лист; *п. поручительное* – поручний лист, гарантійний лист; *п. просительное* – лист із проханням; *п. простое* – звичайний лист; *п. расшифрованное* – розшифрований лист, розшифровка (Н); *п. рекомендательное* – рекомендаційний лист; *п. ручательное* – поручний лист; *п. с объявленной ценностью* – лист з показаною цінністю; *п. со вложением денег, денежное п.* – грошовий лист; *п. со вложением десяти рублей* – грошовий лист на десять карбованців; *п. сопроводительное* – супровідний лист; *п. уведомительное* – повідомний лист; *п. угрожающее* – погрозливий лист; *п. упряднительное* – лист на скасування; *п. циркулярное* – обіжний лист, обіжник (-ка); *весовые деньги за -ма* – листовє; *в ответ на ваше п.* – відповідаючи на вашого листа; *получать -ма* – одержувати (відбирати, діставати) листи; *по получении этого -ма (сообщите)* – одержавши (одібравши, діставши) цього листа; *носится -ми* – листуватися.

Письмоводитель, -ница – діловóд (-да), діловóдка.

Письмоводительство – діловóдство.

Письмоносец – листонóша.

Питание – 1) (*пища*) – харч (-чу), харч (-чі), їжа; *улучшить -ние* – поліпшити харч; 2) (*действ.*) – харчування, живлення; (*грудных детей*) – годування; *п. общественное* – громадське харчування.

Питательный – 1) (*содерж. много питат. веществ, о продукте*) – поживний, тривний (Г); (*доставляющий питание, о жел. ветви*) – живний; 2) (*пищевой, о пункте*) – харчовий.

Питомец, -мица – 1) (*вскормленный*) – годіванець (-нця), годіванка; 2) (*воспитанник*) – вихованець (-нця), вихованка.

Пищевик – харчовик (-ка); **союз -ков** – спілка харчовиків.

Пищевой (*о продукте, складе*) – харчовий.

Плавание – плавання; (*навигация*) – плавба; *матрос далекого плавания* – матрós далєкої плавби.

Плакат – плякát (-ту).

План – плян (-ну); *общий п. (работы)* – загальний плян; *п. погашения* – амортизаційний

плян, плян амортизації; *п. производственный* – виробничий плян; *п. рабочий* – плян роботи; *п. учебный* – навчальний плян, плян навчання, плян (як) навчати; *вести, поставить в п.* – занести до плану, заплянувати; *начертить план* – зарисувати (накреслити) плян; *п. не выдержан* – пляну не додержано; *по плану видно* – з пляну видно; *по плану делать* – за планом (пляново) робити; *по определенному плану* – за певним пляном; *снимать план* – робити, зробити плян; *согласно плану* – згідно з планом; *составлять план работы* – укладати, укласти плян роботи, плянувати, сплянувати, сплянувати роботу.

Планировать (*составлять план*) – плянувати, укладати плян.

Планировка – плянування.

Плановой (*о работе*) – пляновий.

Плановость – пляновість (-вості).

Планомерно – пляномірно, пляново.

Планомерность – пляномірність (-ності), пляновість (-вості).

Планомерный (*о действии, работе*) – пляновий, пляномірний.

Плантатор, -ша – плянтатор (-ра), плянтаторка.

Плата – 1) плата (*о заработной плате*) – платня; *п. арендная* – орєндна плата, орєнда; *п. вперед* – плата наперед; *п. вступительная* – вступне; *п. входная* – входове; *п. годовичная* – річна плата, плата на рік; *п. дневная* – плата на день, денна плата; *л. дополнительная* – додаткова плата; *п. за вход* – входове; *п. за квартиру, квартирная* – комірне, плата за квартиру; *п. за место на базаре* – містове; *п. за ночлег* – нічліжне; *п. за пользование весами* – вагове; *п. за помол натурой* – розмір, мєливне; *п. за право торговли* – патєнт (-ту); *п. задельная* – відрядна плата, плата від роботи, відрядне, зарібне; *п. заработанная* – зароблена платня; *п. заработная* – заробітна (зарібна) платня; *п. заслуженная* – заслуженина; *п. наемная* – наймова плата, наймиця, наймове; *п. пастушья* – пастушина; *п. поверстная* – плата від верст(в)и; *п. поврежденная* – часова плата, плата від часу, почасове, почасова плата; *п. подесятинная* – плата від десятини, віддесятинна плата; *п. полуторная* – півтори платні, плата в півтора рази (більша); *п. помесечная* – місячна платня (помісячна платня); *п. попенная (от пня дерева)* – плата від пня; *п. пословная* – плата від слова; *п. посрочная* – плата на реченєць; *п. построчная* – плата від рядка; *п. посуточная* – плата (платня) від доби; *п. поштучная* – плата від штуки, відштучне; *п. провозная* – доставне, перевозове, провозове; *п. сделная* – відрядна плата, плата від роботи, закладна плата; *п. уговорная* – умовлена плата; *вносит плату по частям* – сплачувати ратами; *за плату* – за плату, платно; 2) (*действ.*) – сплачення, платіж (-тежұ).

Платеж – платіж (-тежұ), (*уплата*) – сплата, сплачення; *п. аннуитетный* – платіж ануїтетний; *п. в рассрочку* – виплат (-ту); *п. в счет* – платіж на рахунок; *п. выкупной* – викупне, викупний платіж, викуп (-пу); *п. наложенный* – післяплата; *п. отсроченный* – відтермінований платіж; *п. по векселю, по счету* – сплачення вєкселя, рахунок; *п. последний* – остаточний платіж; *п. просроченный* – пореченцевий платіж, платіж по терміні, потермінний; *п. рассроченный* – платіж ратами; *п. срочный* – термінований платіж; *вносит причитающийся платеж* – вносити належний платіж; *к -жу принимает* – приймати до сплати; *наложенным -жом* – (з) післяплатою; *наложит п-ж на отправляемый товар* – посилаючи товар, крам, накласти післяплату; *нести -жи* – платити за що, оплачувати що; *отстрачивать п-ж* – відкладати, відкласти термін платежұ, відтермінувати, відтерминувати платіж; *перевод платежа (по почте)* – переказ платежу; *производит платеж* – платити, сплачувати, сплатити; *просрочит платеж* – перепустити, пропустити термін платежұ; *рассрочит платеж* – розкласти платіж на рати; *ручательство в верности -жа* – гарантування (запорұка) певної сплати; *срок -жа* – термін платити.

Платежеспособность – платежеспромобність (-ності), спромобність платити.

Платежеспособный (*о предпринимателе, об облагаемом*) – платежеспромобний, спромобний платити.

Платежный (*о расписке*) – платіжний.

Плательщик, -щица – платник (-ка), платниця.

Платить, заплатить – платити, заплатити; (*оплачивать*) – сплачувати, сплатити комұ за що, виплачувати, виплатити; *п. вперед* – платити вперед; *п. в рассрочку* – платити ратами, платити виплатом; *п. долг* – сплачувати довг; *п. звонкой монетой* – платити (дзвінкою) монєтою; *п. наличными* – платити готівкою; *п. по частям* – виплачувати частинами, частками (ратами).

Платный (*о билете, посещении*) – платний, за плату.

Пляцкарта – пляцкарта; *п. спальная* – пляцкарта спати, пляцкарта на ліжко.

Плевательница – плювальниця.

Пленарный (*о заседании*) – пленарний, півний.

Пленум – плéнум (-му).

Пломба – пльомба.

Пломбировать, запломбировать – пльомбувати, запльомбувати.

Плотничать – теслярувати, теслювати.

Плотность (*заселения*) – густота, густина.

Плохой (*об исполнении, о товаре*) – поганий, кепський, недоладний; (*негодный*) – негодящий, нікчемний.

Площадка (*детская*) – майданчик (-ка).

Площадь – 1) (*общественная в городе, в деревне*) – майдан (-ну), пляц (-цу); *п. базарная* – базарний майдан; (*для торговли животными*) – торгівця (Г); *п. торговая* – торг (-гу) (Г); 2) (*геометрия*) – плóща; *п. жилая* – житлова плóща; *п. посевная* – засівна плóща; *по -ди* – плóщею.

Плутовство – шахраїство, крутіїство.

Пляж – пляж (-жу).

По: а) (*с дат. падеж.*) – 1) (*для обозначения места*) – *по* (*с предлож. пад.*) – на, в (*с винит. пад. на вопрос «куда» и с предлож. пад. на вопрос «где»*); *по балансу значится* – на (в) балянсі записано; *по всей Украине* – на всю Україну, *по* (на) всій Україні; *по книгам вести учет* – в книгах (по книгах) провадити облік; *вручить повестку по месту службы* – повістку вручити, до рук, дати на місці (в місці, при місці), де урядує; *зарегистрироваться по месту жительства* – зареєструватися в місці проживання; *работать по профессиональной линии* – працювати в професійній лінії, працювати в професійних організаціях; *по селам и городам* – по селах і по містах; *по учреждениям* – по установах; 2) (*для обозначения направления движения и пути следования, а также способа передвижения, способа сообщения употребляется конструкция с творительным падежом без предлога*): *плавание по Днепру* – плавба Дніпром; *ехать по железной дороге* – їхати залізницею; *переслать по почте, телеграфу* – переслати поштою, телеграфом, телеграфно; *по телефону говорить* – розмовляти телефоном; *по улице ехать* – їхати вулицею; 3) (*на вопрос «куда», для обозначения места назначения*) – на, в (*с винит. пад.*); *по адресу послать* – на адресу послати; *обратиться по адресу* – вдатися на адресу; *отослать по месту жительства* – одіслати, надіслати (на) місце проживання; *разослать приказ по округам* – порозсилати наказ по округах (на округи); *уехать по месту назначения* – поїхати в призначене місце, до призначеного місця; *по месту службы командировать* – на місце (в місце) слўжби відрядити; 4) (*с дат. пад. множ. числа для обозначения времени и действия передается чаще всего творит. падежом множ. числа, либо конструкциями с предлогом «у» с вин. пад. мн. числа, а также род. падеж. с «что»*): *по временам* – часами, часом; *по праздникам, по праздничным дням* – у святá, у святні дні, святами, святними днями; *заседания происходят по пятницам* – засідання відбуваються у п'ятниці, п'ятницями; (*еженедельно*) – щоп'ятниці; *он принимает по вторникам* – він приймає у вівтірки, вівторками; (*еженедельно*) – щовівтірка; *пароход отправляется по средам* – пароплав відпливає щосереди; 5) а) (*согласно чему, сообразно с чем*) – за; (*с творит. пад.*) – згідно з чим, додержуючи чогó; *по алфавиту* – за абеткою; *по всем правилам, требованиям* – за всіма правилами, вимогами; *по декрету* – за декретом; *по его совету* – за його порáдою, згідно з його порáдою; *по закону* – за закóном, за правом; *по исчислениям, предположениям и т. п.* – за обрахунками, припущеннями і т. ін.; *по Марксу, по Ленину* – за Мáрксом, за Лéніном; *по общему согласию* – за спільною згóдою; *по определению суда* – за вироком сўду; *по очереди* – за чергóю; *по подписке* – за передплáтою; *по порядку* – за порядком, вряд; *по порядку считать* – рахувати (лічити) з ряду, вряд; *по постановлению* – за ухвалою, постановою; *по приложенному образцу* – за доданим зразкóм, на доданий зразок; *по следующей форме сделать* – зробити за (згідно з) такою фóрмою, зробити, додержуючи такої фóрми; *распределять, классифицировать по каким-либо признакам* – поділяти, клясифікувати за якими ознаками; б) (*с род. пад.*) – з, (на підставі чогó); *по ассигновке* (*выдавать, получать*) – на підставі асигна́ти; *по поручению* – з дорúчення; *по приказу заведывающего* – з наказу завідача́; *по распоряжению Окрисполкома* – з (на підставі) рóзказу Окрвиконкóму; *по чеку* (*выдать, получить*) – на підставі че́ка, на чек; *заплатить по векселю* – заплатити на підставі вéкселя, оплатити вéксель; *заплатить по счету* – заплатити на підставі раху́нку, оплатити раху́нок; *налагать взыскания по*

докладам управляющего делами – накладати кару на підставі доповідей (від) керівника справ; он арестован по доносу – він заарештований на підставі доносу, виказу, через донос, виказ; судить по наружности, по внешнему виду – судити з окола, з зовнішнього (з околишнього) вигляду; судя по этому, по тому, что – судячи з цього, з того, що; в) (в виду чего) – (уважаючи) на що; по заказу М... – на замовлення; по моей просьбе – (уважаючи) на моє прохання; он уволен (в отставку) по прошению – його звільнено (у відстанову) (уважаючи) на (його) прохання (на підставі його прохання); по первому его требованию – на першу його вимогу; по прошению, по ходатайству – на прохання, на клопотання; по требованию – на вимогу; г) (по причине чего, вследствие чего) – з (с род. пад.) – через що, з чого; по болезни – через хворість, через хворобу (за хворобою); по недоразумению – через непорозуміння (з непорозуміння); по недостатку средств – через брак засобів; по несогласию – через незгоду; по ошибке – через помилку, у помилку; по принципиальным соображениям – з принципівих міркувань (через принципіві міркування); по принуждению – з (при)мусу, з принуки, через примус; по случаю столетия – з нагоди, з приводу столітніх роковин; по случаю чего? по поводу чего? – з якої нагоди? з якого приводу?; по той причине – з тієї причини, через ту причину; д) (соответственно чему) – відповідно до чого, від чого; зарплата назначается по занимаемой должности – зарплатню призначають відповідно до посади; плата по работе – плата від роботи, як до роботи, плата відповідно до роботи; б) а) (в каком отношении, чаще всего твор. пад. без предлога) – на, про що, з чого; по качеству – якістю, на якість; по количеству народонаселения – числом людности; по самой идее – самою ідеєю, з самої ідеї; по своей величине, по своей силе – своїм розміром, своєю силою; по социальному положению он служащий – соціальним станом він службовець; по существу своего содержания – суттям свого змісту; литература по этому вопросу – література до цього питання, література про це (питання); по форме и по содержанию (интересный доклад) – і формою і змістом; товарищ по профессии – товариш професією; б) (по какому способу) – по (с дат. пад.), на (с вин. пад.); назвать по имени, по фамилии – назвати когось на ймення, на прізвище (ім'ям, прізвищем); по моему – (як) на мене, по мому; по моему мнению – на мою думку; по моему соображению – на мою гадку (думку); по такому способу – на такий спосіб, по такому, таким способом; по-украински, по-русски – по-українському, по-російському; в) (по сравнению с кем, с чем, по отношению к кому, к чему) – проти когось, проти чого, як рівняти (рівняючи) до когось, до чого; по смете у нас перерасход – проти кошторису в нас перетрата; г) (на вопрос для чего? для какой цели? по какому вопросу, делу?) – в справі чого, для чого, на що... (и часто непосредственно родит. падеж без предлога); по этому делу – в цій справі; высказываться по вопросу о чем – висловлюватися в якій справі (в справі) про що; делопроизводитель по учету личного состава – діловод для обліку особового складу, діловод у справі обліку особового складу; доктор по (нервным) болезням – лікар (нервових) хвороб; издержки по предприятию – витрати підприємства; (вкладываемые в самое предприятие) – витрати на підприємство; издержки по содержанию аппарата – витрати на утримання апарату; комиссариат по внутренним делам – комісаріят внутрішніх справ; комиссия по землеустройству – комісія (для) землевпорядкування; комиссия по охране труда – комісія (в справі) охорони праці, комісія для охорони праці; комиссия по составлению словаря – комісія на (для) складання словника, комісія (в справі) складання словника; конференция по разоружению – конференція в справі роззброєння; обратиться к кому по делу – удатися до когось в справі; работа по рационализации аппарата – робота над раціоналізацією, коло (з) раціоналізації апарату; расходы по операциям – операційні видатки; специалист по внутренним болезням – спеціаліст на (всерединні) внутрішні недуги, х(в)ороби; д) на вопрос из какой отрасли? из какой области? – з (с родит. пад.); лекции по истории литературы – лекції з історії літератури; руководство по бухгалтерии – підручник (з) бухгалтерії; е) (в выражениях): по выборам служит – служити з вибору; по длине, по ширине, по высоте измеряют – виміряти на (в) довжину, на (в) ширину, на (в) височину; по докладу резолюция – резолюція на доповідь; по дороге, по пути: а) (в дороге) – дорогою, в дорозі, по дорозі; б) (одна дорога) – по дорозі, одна дорога, одною дорогою (йти); доход по предприятию – добуток підприємства; (извлекаемый из самого предприятия) – добуток із підприємства; по закону, по праву – по закону, по праву; по командировке – а) як відряджений, з відрядження, з відряду; б) з документом про відрядження, про відряд; по мере возможности – у міру можливості; по случаю дешево продается мебель – випадком (випадково) дешево продають меблі; по справедливости – по правді; по цене – за ціну; б) (с вин. падеж.) – 1) (на вопрос по сколько?) – по (с винит. пад.); платит по 2 рубля метр – платити по два карбованці за

метр; *по рублю с каждого* – по карбіванцю з ко́жного; *получать по 3 рубля в день* – одержувати (по) три карбіванці на день; *приложит по одному образцу (экземпляру)* – додати по одніму зразкові (примірникові); *сделать по два вопроса каждому* – задати по два пита́ння ко́жному; 2) (*на вопросы: по что, до какой поры?*) – до чо́го, по що, по ко́го; *по настоящее время, по сие время* – до́сі, до чо́го ча́су, по цей час; *по эту, по ту сторону, по обе стороны* – по цей, по той бік, при цей, при той бік, по обидва бо́ки; *с 1917 по 1927 год* – з 1917 ро́ку до 1927 ро́ку, з 1917 ро́ку по 1927 рік; *с 5 января по 5 марта* – з 5 січня до 5 бе́резня; 3) (*с предлож. пад. на вопросы: по ком, по чем, после, чего*) – за ким, за чим, по ко́му, по чо́му; *по истечении, по прошествии срока* – як вийде те́рмін; *по истечении трех недель* – по трьох тижнях, за три тижні пі́сля чо́го; *по окончании праздников* – по святах.

Побег – уте́ча, утіка́ння; *совершить побег* – утекти.

Поблажать – потура́ти ко́му.

Поблажка – потура́ння, по́тур (-ру); *делать -ки* – потура́ти.

Побои – бій (-бо́ю), побо́ї (-їв); *нанести побои кому* – побити ко́го; *умереть от побоев* – уме́рти з побо́їв.

Побор – 1) – побі́р (-бо́ру); 2) (*непосильные -ры*) – здирство.

Побочный (*о зароботке*) – сторо́нній, побі́чний.

Побудительный (*о причине*) – спону́кний, спонука́льний.

Побуждать, побудить (*кого к чему*) – спону́кувати, спонука́ти.

Побуждение – 1) (*побуждающая причина*) – спону́ка, мотив (-ву), міркува́ння; *движимый такими -ниями* – спону́куваний цим (тим), з таких мотивів; *из каких -ний* – з яких мотивів; *из корыстных -ний* – з корисливості, гада́ючи (с)користа́тися, щоб (с) користа́тися; *по собственному -нию* – з вля́сної во́лі (наміру); 2) (*действ.*) – спону́кування, спонука́ння.

Повальный (*об обыске*) – по́спільний, масовий.

Повар, -риха – ку́хар (-ря), ку́харка, кухова́р (-ра), кухова́рка; *быть -ром* – за ку́хара бу́ти, кухарюва́ти.

Поведение – поведі́нка, пово́дження; *за предосудительное -ние* – за негі́дну поведі́нку; *он дурного -ния* – він пога́но пово́диться, пога́но себе́ пово́дить; *он хорошего -ния* – він до́бре пово́диться, він до́бре себе́ пово́дить; *примерный по -нию* – зразко́вий поведі́нкою (пово́дженням).

Поведерно – відрами, на відра.

Повеление – ро́зказ (-зу), велі́ння.

Поверенный, -ная – пові́рник (-ка), пові́рниця, ві́рник (-ка), ві́рниця; **-ный в делах** – пові́рник у спра́вах.

Поверитель, -ница – дові́рець (-рця), дові́рниця.

Поверительный, поверочный (*о счете*) – переві́рчий.

Поверка – переві́ряння, переві́р (-ру); *при -ке (книг)* – переві́ряючи, коли переві́ряють, переві́ряли, переві́рятимуть; *производит -ку* – переві́ряти, -вірити.

Поверочный – переві́рчий.

Поверстный (*о плате*) – поверсто́вий, від верст(в)и, верстовий.

Поверять, -рять – 1) (*проверить*) – переві́ряти, переві́рити; *п. счета* – переві́рити раху́нки; *п. часы* – зві́ряти, зві́рити годинника; 2) (*кому*) – ві́рити, пові́рити ко́му.

Повестка – 1) по́вістка, опо́вістка; *п. о явке* – по́вістка, щоб прибу́ти, (з')явитися; *п. объявке в суд* – опо́вістка прибу́ти, ста́ти на суд; 2) (*п. дня*) – порядок де́нний.

Повиниться – призна́тися до вини, повинитися в чо́му.

Повинность – повинні́сть (-ности); *п. воинская* – військо́ва повинні́сть; *п. гужевая* – тягло́ва, возова́ повинні́сть; *п. денежная* – пода́ток (-тку), *мн.* – пода́тки, о́платки (-ток); *п. дорожная* – шляховий, доро́жній відбу́ток; *п. натуральная* – відбу́ток (-тку); *п. повозная* – возове́, возовий відбу́ток; *п. постоянная* – постоя́ле; *п. рекрутская* – рекру́тська повинні́сть, рекру́тчина; *п. трудовая* – трудо́ва повинні́сть; *отбывать воинскую -сть* – відбува́ти, відбу́ти військову́ повинні́сть; *подлежащий воинской -сти* – повинний (що повинен) відбува́ти військову́ службу́; *по отбытии повинности, я...* – відбу́вши повинні́сть, я...

Повинный, повинен – 1) (*виноватый*) – винувáтий, винний (у) чо́му; 2) (*обязанный*) – повинний; (*должен*) – винен; *он повинен мне 5 рублей* – він винен мені 5 карб; *он повинен это сделать* – він повинен це зробити; 3) (*подлежит*) – підляга́є.

Повиноваться – слуха́тися, сов. – послуха́тися, коритися, сов. – скоритися.

Повиновение – по́слух (-ху), по́кора; *выйти из -ния* – переста́ти слуха́тися (коритися).

- Повлечь за собой** – спричинити що, спричинитися до чого; *п. за собой последствия* – спричинити наслідки, спричинитися до наслідків; *п. издержки* – спричинити витрати, спричинитися до витрат.
- Повести** – 1) (*к чему*) – спричинити що, спричинитися до чого; 2) (*дело*) – повісти справу.
- Повод** – привід (-воду); **-ды кассационные** – підстави до касації; **без всякого -да** – без ніякого приводу, не маючи ніякого приводу до чого; **по -ду (чего)** – з приводу; **по какому -ду** – з якого приводу; *подавать, подать п-д к чему* – давати, дати привід до чого; *послужить -дом* – стати за привід; *это послужило -дом к жалобе, кассации* – це стало за підставу до скарги, до касації.
- Повреждать, -вредить** – 1) (*что*) – ушкоджувати, ушкодити що; (*портить*) – псувати, попсувати що; 2) (*кому, чему*) – шкідити, пошкодити, зашкодити комú, чомú; *п. здоровью* – вадити, шкідити, завадити, зашкодити здорóв'ю.
- Повреждение** – пошкодження, ушкодження; (*действ.*) – ушкодження, ушкодження; *констатировать сильное -ние* – сконстатувати велике пошкодження; *исправляют -ние* – полагоджувати, полагодити пошкоджене; *получать -ние* – зазнавати, зазнати ушкодження; *причиняют -ние* – шкідити, ушкодити, робити, зробити пошкодження.
- Повременить** – почека́ти, зажда́ти.
- Повременно** – від ча́су до ча́су, періодично.
- Повременный** – 1) (*об издании*) періодичний; 2) (*о плате*) – почасóвий.
- Повседневный** (*о нуждах*) – повсякде́нний, щоде́нний.
- Повсеместный** (*о распространении*) – повсю́дний.
- Повторение** – повто́рювання, повто́рення; *во избежания -ния* – щоб не повто́рюватися.
- Повторительный** (*о задании*) – повто́рний.
- Повторность** – повто́рність (-ности).
- Повторный** (*о выборах*) – повто́рний.
- Повторяемость** – повто́рність (-ности), повто́рюваність (-ности).
- Повторяют, -рять** – повто́ряти, повто́рювати, повто́рити, гово́рити, каза́ти, сказа́ти вду́рге; *повторите, что вы сказали* – скажи́ть уду́рге.
- Повышать, -высить** – 1) підвищувати, підвищити: (*жалованье, цену*) – збільшувати, збільшити; *повышено жалованье* – збільшили платню; *рынок повышает цены* – ринок збільшує ціни; 2) *п. в должности кого* – давати, дати комú вищу (визначнішу) більшу посаду, підвищувати, підвищити кого на у́ряді; 3) *п. качество чего* – поліпшувати, поліпшити що, поліпшувати, поліпшити якість чо́го.
- Повышаться, -выситься** – 1) підвищуватися, підвищитися; (*о ценах*) – більшати, побільшати, збільшуватися, збільшитися; *цена начала повышаться* – ціна пішла вгóру (пішла рости); *цена повышается* – ціна росте (іде вгóру, більшає); 2) *п. в качестве* – ліпшати, поліпшати; *п. в цене* – дорóжчати, подорóжчати; *акции повышаются* – а́кції йду́ть угóру, дорóжчають.
- Погасительный** (*о давности*) – покривний; (*о надписи, штемпеле*) – тамівний (Н); (*о фонде*) – сплатний.
- Погашать, погасить, -ся** – 1) (*долги*) – сплáчувати, сплатити, посплáчувати, поплатити; (*вексель*) – оплáчувати, оплатити; 2) (*гербовые марки, билеты, чеки*) – тамувати, потамувати (Н); *п. второй участок в билете* – значкува́ти квито́к на дру́гу діляницю; 3) **-шать тиражем** – тиражува́ти, стиражува́ти.
- Погашаться, -гаситься** – 1) сплáчуватися, сплатитися; (*о векселе*) – оплáчуватися, оплатитися; 2) (*п. давностью*) – покрива́тися да́вністю.
- Погашение** (*долгов*) – сплáта, сплáчування, сплáчення; (*векселя*) оплáчування, оплáта; (*марок, акций*) – тамува́ння; *п. давностью* – покриття да́вністю; *обращать в погашение* – поверта́ти, поверну́ти на покриття.
- Поглощать, -глотить** (*средства, энергию*) – убира́ти, убра́ти в себе, забира́ти, забра́ти; *рынок поглощает* – ринок убира́є (забира́є).
- Погодный, погодичный** (*о записи*) – роковий.
- Поголовно** – поспіль усі, усі до о́дно́го, усі чисто, геть усі.
- Поголовный** (*о переписи*) – поспільний; (*о налоге*) – поду́шний.
- Погоня** (*за кем*) – погóня; (*за чем*) – гонитва; *в погоню (за кем)* – у погóню; (*за чем*) – навздогін за чим.
- Погранична** – узграниця, пограниччя.
- Пограничник** – узграниця́нин (-на), погранича́нин (-на).
- Пограничный** – 1) (*о полосе*) – пограничний, узграниций, межовий; (*о страже, на госуд. границе*) – прикордо́нний; 2) (*смежный, об участке*) – сумі́жний.

Погреб – льох (-ху), по́гріб (-гребу); *п. винный* – льох винний; *п. пивной* – пивниця.

Погребальный (*о шествию*) – похоронний.

Погребение – поховання, по́хорон (-ну); *место -ния* – місце, де поховано; *пособие на -ние* – запомо́га на по́хорон, запомо́га поховати; *п. состоится в 2 часа* – по́хорон відбудеться о 2 год, хова́тимуть о 2-й годині.

Погребщик – вина́р (-ря).

Погрешность – о́гріх (-ху), по́милка.

Погружать, -грузить (*о грузах*) – наванта́жувати, наванта́жити.

Погрузка – ванта́ження, наванта́жування, наванта́ження; *п. суточная* – добо́ве наванта́ження.

Погрузочный (*о материале*) – ванта́жний.

Под, подо – 1) (*с винит. пад.*) – під що, по́під що; (*накануне*) – про́ти чо́го; (*к*) – над що; *под вечер* – надвечі́р; *под конец года* – наприкі́нці ро́ку, над кіне́ць ро́ку; *под новый год, под праздник, под пятницу* – про́ти ново́го ро́ку, про́ти свята, про́ти п'ятниці; *взять под арест* – узяти під арешт; *отдать под суд* – відда́ти під суд, поста́вити пе́ред суд ко́го; 2) (*с творит. пад.*) – а) під ким, під чим; *быть, находится под следствием, под судом* – бу́ти, перебува́ти під слідством, під судо́м; *земля под огородом, лесом* – земля під горо́дом, під лісо́м; *под опекою, под надзором* – під опі́кою, під до́глядом; б) *под редакцией* – за (під) редагува́нням; *под ружьем быть* – бу́ти озбро́єним; *под руководством* – за (під) про́водом; *под тем предлогом* – на́чебто з тієї причи́ни, подаючи ту (ні́би) причи́ну, ні́би че́рез те, що.

Подавать, подать – подава́ти, пода́ти.

Подакцизный – підакци́зний.

Податель, -ница – подаве́ць (-вця), подава́чка; *п. заявления* – подаве́ць заяви, заявник (-ка); *п. письма* – подаве́ць листá; *пришлите с -лем письма* – пришліть подавце́м листá.

Податной (*об аппарате*) – податко́вий.

Подать (налог) – подáток (-тку); *взыскивать -ти* – пра́вити, виправляти, виправити подáтки, стяга́ти, стягти подáтки; *наложитъ подать на кого, обложитъ, -тью кого* – опода́ткува́ти, накла́сти подáток на ко́го; *раскладывать -ти* – розкла́дувати, розкла́дати, розкла́сти подáтки; *сборщик -тей* – побіре́ць (-рця).

Подача – 1) – подава́ння, подáння; *п. голосов* – подава́ння голосі́в, голосува́ння.

Подачка (*в выражениях*): *давать подачки кому* – дава́ти ко́му з своєї ла́ски, дава́ти да́тки; *жить подачками* – в ру́ки ко́му дивитися, жити з то́го, що хто дасть; *получать -ки от кого* – дістава́ти з чиєї ла́ски, дістава́ти да́тки від ко́го.

Подбирать, подобрать что к чему – добира́ти, добра́ти, дібра́ти; *п. по номерам* – уклада́ти (склада́ти) за нумера́ми; *п. сотрудников* – добира́ти співробі́тників.

Подбор – до́бір (-бо́ру); (*действие*) – добира́ння; *на подбор* – до́бірний.

Подборщик, -щица – добира́ч (-ча), добира́чка, до́бірник (-ка), до́бірниця.

Подвал – 1) підму́р'я (*Н*), підмури (-рів) (*Н*), сутере́ни (-ре́н), примі́щення в підму́рах; (*нежилой*) – склеп (-пу); 2) (*склад*) – склеп (-пу), льох (-ху).

Подведомственный (*о лицах, учреждениях*) – підурядний.

Подвергать, -гнуть (чему) – піддава́ти, підда́ти чо́му, під що, наража́ти, нара́зити на що, виставляти, виставити під що; *п. взысканию, наказанию кого* – накла́дати, накла́сти ка́ру на ко́го; *п. допросу* – бра́ти, взяти ко́го на до́пит; *п. заключению* – ув'язнюва́ти, ув'язнити; *п. испытанию* – бра́ти, взяти на спробо́у, випробо́вувати, випробува́ти; *п. критике* – піддава́ти, підда́ти критиці; *п. лишению прав* – позбавляти, позба́вити прав; *п. наказанию* – накла́дати, накла́сти ка́ру, кара́ти, покара́ти; *п. осуждению* – взяти (поста́вити) на обміркува́ння; *п. обыску кого* – робити тру́с у ко́го; *п. опасности* – наража́ти на небезпе́ку, виставляти на небезпе́ку; *п. ответственности* – притяга́ти, притягти ко́го до відповіда́льності; *п. суду* – притяга́ти, притягти до пра́ва, віддава́ти, відда́ти під суд; *п. штрафу* – штрафува́ти, оштрафува́ти, накла́дати, накла́сти грошову́ ка́ру (ка́ру грошима).

Подвергаться, -гнуться чему – підпада́ти, підпа́сти під що, наража́тися, нара́зитися на що; (*испытывать*) – зазнава́ти, зазна́ти чо́го; *п. изменениям* – зазнава́ти змін; *п. штрафу* – підпада́ти штра́фові, бу́ти оштрафо́ваним; *он подвергся наказанию* – його́ покара́но; *он подвергся нападению* – на ньо́го напа́ли.

Подвода – підво́да; (*с кладью*) – ху́ра.

Подводит, -вести – 1) (*итоги, счета*) – підсумо́вувати, підсумува́ти, підбива́ти, підбити раху́нки, зробити підсумок; 2) (*обманывать*) – підво́дити, підвести, підма́нювати, підманити; 3) (*п. под статью*) – застосо́вувати, застосува́ти артикул ко́му до чо́го.

Подводчик – фу́рман (-на), хурши́к (-ка́).

- Подвоз** – до́віз (-возу), привіз (-во́зу); *подвоз угля налажен* – до́віз вугілля впорядко́вано.
- Подворный** (*об описи*) – подві́рний; (*о книге*) – до́мовий.
- Подворье** – подві́р'я; (*заезжий двор*) – за́їзд (-ду), заї́зний двір.
- Подговоривать, -ворить** – намовляти, намо́вити, підмовляти, підмо́вити; *его подговорили* – його́ намо́влено (намо́вили).
- Подговор** – намо́ва, підмо́ва; *поддаться -ру* – да́тися на підмо́ву.
- Подгородный** (*о селении*) – передмі́ський, примі́ський.
- Подготовительный** (*о работе*) – підгото́вчий, підгото́вний.
- Подготовка** – 1) – підгото́ваність (-ности); *слабая -ка* – ма́ла підгото́ваність; 2) (*действие*) – готува́ння, підгото́влюванн́я, підгото́вленн́я, підгото́ва.
- Подготавливать, подготовить, -ся** – підгото́влювати, підготовляти, підгото́вити, готува́ти, приготува́ти, наготува́ти, -ся; *п. исподволь* – готува́ти потро́ху, пово́лі.
- Поддаваться, -даться чему** (*переводу, исчислению и т. п.*) – надава́тися, надáтися до чо́го.
- Подданный, -ная** – підда́нець (-нця), підда́ниця; *иностранные -ные* – чужоде́ржавні підда́нці.
- Подданство** – підда́нство.
- Подделка** – 1) (*поддельная вещь*) – підро́бка (*под-ный продукт*) – фалсифіка́т (-ту); 2) (*действие*) – підробля́ння, підробле́ння, фалшува́ння, зфалшува́ння.
- Подделыватель, -ница** – підроблю́вач (-ча), підроблю́вачка, підро́бник (-ка), підро́бниця, фалші́вник (-к), фалші́вниця.
- Подделывать, подделать, -ся** – підроблю́вати, підробляти, підробити, фалшува́ти, зфалшува́ти, -ся; *п. под чью руку* – фалшува́ти, зфалшува́ти чий підпис, під чию́ ру́ку підробля́тися, підробити́ся.
- Поддельный** (*о документе, подписи*) – підробле́ний, фалшивий, зфалшо́ваний.
- Поддерживать, -жать** – 1) (*оказывать поддержку*) – підде́ржувати, підде́ржати, підтримува́ти, підтримати; (*помогать*) – спомага́ти, спомогти, підпира́ти кого́, підпе́рти кого́; *п. здание (в предупреждение разрушения)* – берегти́ будівлю від руйна́ції; 2) (*соблюдать, не прекращать*) – держа́ти що, доде́ржувати, доде́ржати чо́го; *п. переписку с кем* – листува́тися з ким; *п. порядок* – доде́ржувати порядку (ла́ду); *п. равновесие* – держа́ти рівнова́гу.
- Поддержка** – підтри́м (-му) (*Н*), підтри́манн́я, підпомо́га (*Г*); (*опора*) – підпертя́ (*Г*); *без всякой поддержки* – без ніякого підтри́му; *необходима -ка* – тре́ба підтримати; *оказывать -ку кому* – підтримува́ти кого́.
- Поденно** – подéнно; *ходит работать -но* – ходити на робо́ту подéнно, ходити подéнно.
- Поденный** (*о плате, работе*) – подéнний.
- Поденщик, -щица** – подéнний (-ного), подéнна (-ої), подéнник (-ка), подéнниця.
- Поденщина** – подéнне, подéнщина, подéнна робо́та.
- Подешевелый** (*о токаре*) – здешеві́лий.
- Подешеветь** – *см. Дешеветь.*
- Подзаконный** – підзако́нний.
- Подзащитный** – підоборо́нний (-ного), підзахисний (-ного).
- Подкомиссия** – підкомо́сія.
- Подконтрольный** (*об учреждении, должностном лице*) – підконтро́льний.
- Подкрепление** – підси́лення; *для -ния* – на підси́лення, щоб підсилити; *послать -ние* – післа́ти підмо́гу.
- Подкреплять, -пить** – підсилюва́ти, підсилити; (*подтверждать*) – покрі́пляти, покрі́пити, підкрі́пляти, підкрі́пити, стве́рджувати, стве́рдити; (*пищей*) – підживля́ти, підживити; *п. доказательством* – стве́рджувати, стве́рдити (підпира́ти, підпе́рти) до́водами; *п. присягой* – стве́рджувати, стве́рдити присяго́ю.
- Подкуп** – підку́п (-пу), підпла́та; *прибегнуть к -ку* – вда́тися до підку́пу; *с помощью -ка* – підку́пом.
- Подкупать, -пить** – 1) підку́пувати, підку́плювати, підкупити; (*деньгами*) – підпла́чувати, підплатити кого́; 2) (*прикупать*) – прику́пувати, прикупити, доку́пувати, докупити.
- Подкупной и подкупный** (*о взяточнике*) – підку́пний, підплатний.
- Подкупщик, -ца** – підку́пник (-ка), підку́пниця, підплатник (-ка), підплатниця.
- Подлежать** – підляга́ти, підпада́ти чо́му, нале́жати до чо́го; *п. юридической ответственности* – підляга́ти пра́вній відповіда́льності; *дело не подлежит спору* – спра́ва безперéчна, безсуперéчна; *дело подлежит суду* – спра́ва підляга́є су́дові; **-жит** *поставке* – нале́жить поста́чити; **-жит** *удовлетворению* – нале́жить (треба) задово́л(ьн)

- ити; *это не -жит сомнению* – ця річ (справа) певна (безперечна, безсумнівна.), сумнівів нема про це; *это -жит такому ведомству* – це належить до такого урядництва; *это -жит упразднению* – це належить скасувати; (*ходатайство удовлетворению не подлежит*) – не належить (не слід) задовольняти.
- Подлинник** – первотвір (-твір); (*рукописи*) – первопис (-су), оригінал (-лу); *п. контракта* – оригінал контракту; **-ни писем** – оригінали листів, автентичні листи; *согласно -ку* – згідно з первотвором, з оригіналом; *согласно с -ком* – з первотвором (з оригіналом) згідно.
- Подлинно** – 1) (*истинно*) – справді; 2) (*в точности*) – достоту, нестемэнно.
- Подлинность** – справжність (-ности), справдешність (-ности); (*в произведениях, документах*) – первотвірність (-ности), автентичність (-ности).
- Подлинный** (*о причине*) – справжній, справдешний; (*о произведениях, документах*) – первотвірний, автентичний; (*настоящий, неподдельный, о правде*) – сүтий, щирий; *с -ным верно* – з первотвором (оригіналом) згідно; *утверждать за -ное* – ствєрджувати, що так справді було.
- Подлог** – підроблення, підроб (-робу) (*Н*), підміна, зфалшовання; *делать, сделать (совершать, совершить) подлог* – робити, зробити (чинити, вчинити) підроблення (зфалшовання), підроблювати, підробити; *учинение -га в документах* – зфалшовання (підроблення) в документах.
- Подложнический, -ничий** (*о приеме, ухищрении*) – підробницький, фалшівницький.
- Подложность** – підробленість (-ности), фалшованість (-ности), підмінність (-ности).
- Подложный** – підмінний, підроблений, (з)фалшований.
- Подмастерье** – підмайстер (-тра).
- Подмен, подмена чего чем** – підміна чого на що.
- Подменивать, -нить что чем** – підмінювати, підмінити що на що.
- Подменный** (*о предмете, о подставном лице*) – підмінний.
- Подметный** (*о письме*) – підкидний.
- Поднадзорный** (*об учрежд.*) – піддóглядний.
- Поднаем** – піднаймлення, піднайми (-мів).
- Подначалие** – підвладність (-ности), підурядність (-ности).
- Подначальный** (*о должности, лице*) – підвладний, підурядний.
- Поднимают, -няют** – підіймати, підійняти, здіймати, здійснити, підносити, піднести, (цену) збільшувати, збільшити; *п. вопрос* – порушувати, порушити справу; *п. голос в защиту кого* – подавати, подати гóлос в оборóні когó чогó, озиватися, озватися за когó; *п. производство* – підносити виробництво; *п. шум* – збивати, збити, здіймати, зняти, зчиняти, зчинити гáлас.
- Поднимаются, подымаются, подымаются** – підноситися, підністися, іти, піти вгóру; **-ся в цене** – у грóші йти; *аэроплан поднялся* – аероплян злетів, знявся (вгóру); *свидетель, подымитесь* – свідку, встаньте; *хлеб в цене -ся* – хліб іде в грóші; *цена на хлеб -мается* – ціна на хліб іде вгóру (ростє).
- Подобный** (*в выражениях*): *в -ном случае* – в такому рáзі; *и тому -ное* – і такє інше, тощо; *ничего -ного* – зóбсім ні; *ничего -ного не наблюдалось* – нічóго такóго не помічали.
- Подозревать** – думати на когó, призру на когó мáти, підóзрювати когó в чóму.
- Подозреваются** – б́ути на підóзренні, б́ути на призрі, б́ути підóзреним; *он -ваётся в воровстве* – на йóго думают (йóго підóзрюють, призру на йóго мáють), що він краде.
- Подозрение** – призра, підóзрення, підóзріння, думка на когó; *быть в (на) -нии* – б́ути на призрі, б́ути підóзреним; *возбуждать -ние* – викликáти підóзріння; *вызывающий -ние в ком* – підóзрений комú; *иметь -ние на кого-либо* – мáти думку (призру) на когó; *на кого падает -ние?* – на когó думают, на когó є підóзріння, призра?; *он на -нии* – йóго підóзрюють; *оставить в -нии* – лишити підóзреним; *питать -ние* – призру на когó мáти, думати на когó, мáти на когó підóзріння; *по -нию* – з підóзрення, як підóзрений; *устранять -ние* – відвóдити, відвєсти підóзрення.
- Подозрительный** (*возбуждающий подозрения, о человеке, о случае*) – підóзрений.
- Подопечный** (*прил.*) – опікуваний; (*сущ.*) – опікуванєць (-нця).
- Подорожать** – см. **Дорожать**.
- Подорожная** – подорóжня (-ньої).
- Подорожный** (*путевой, о расходах*) – подорóжній.
- Подответный** – 1) (*ответственный, о должности, лице*) – відповідáльний за що; 2) (*находящийся под судом*) – підсудний (*Г*).
- Подотдел** – підвідділ (-лу).
- Подотчет** – підзвіт (-ту).

Подотчетность – підзвітність (-ности).

Подотчетный (о лице, о сумме) – підзвітний.

Подходящий (о налоге) – віддодатковий, з добутку; *прогрессивно-подходящий* – прогресійновіддодатковий.

Подчередный – підчерговий.

Подпадать, -пасть под что – підпадати, підпасти під що, підлягати, підлягти чому.

Подписавшийся – 1) (давший подпись) – підписаний, що підписався; 2) (на журнал, газету) – передплатник, що передплатив; 3) (на заем) – записаний.

Подписание (подпись) – підпис (-су); (действ.) – підписування підписання; для **-ния** – щоб підписати, на підпис; *окончить -ние* – закінчити підписувати; *по -нии договора* – підписавши договір, рядну; *при -нии условия* – підписуючи умову; *производит -ние* – підписувати.

Подписатель, -ница, подписывающий, -щая – підписувач (-ча), підписувачка, підписаний на чому; *п. векселя* – підписувач векселя, підписаний на векселі.

Подписка – 1) (действ.) – підписування, підписання; 2) (обязательство на бумаге) – підпис (-су); *п. о невыезде* – підпис не виїздити; *обязать -кою кого* – зобов'язати когось на письмі; *обязаться -кою, дать -ку* – зобов'язатися на письмі, дати підпис на що; *объявить с -кою* – оповістити під розписку; 3) (на издание) – передплата; (длит. действ.) – передплачування; *закреть -ку* – закрити передплату; *по -ке* – з передплати, передплативши; *при -ке просят указать...* – просять передплачуючи зазначити...; **-ка** *принимается* – передплату приймають; 4) (на заем) – записування, запис (-су).

Подписной – 1) (о листе) – підписний; 2) (о цене) – передплатний; (о реестре на заем) – записний.

Подписчик, -ца, подписывающийся – 1) – підписувач (-ча), підписувачка; 2) (на газету, журнал) – передплатник (-ка) передплатниця; *п. на заем* – записаний на позику.

Подписывать, -сать – підписувати, підписати; *п. доверенность* – підписати довіреність; *п. собственноручно* – своєю рукою підписувати, власною рукою підписувати.

Подписываться, -саться – 1) – підписуватися, підписатися; *п., под чужую руку* – підписуватися під когось, підробляти, підробити чий підпис; *бумаги -ваются секретарем* – папери підписує секретар; 2) (на журнал, газету) – передплачувати, передплатити; *п. на заем* – записуватися, записатися на позику.

Подписывающий – см. **Подписатель**.

Подписывающийся – см. **Подписчик**.

Подпись – підпис (-су); *п. подделанная* – підроблений підпис; *п. подлинная* – справжній підпис; *п. подложная* – підроблений, (з)фалшований підпис; *п. собственноручная* – власноручний підпис, підпис власною рукою; *за надлежащей -сью* – з належним підписом; *за собственноручною -сью* – з власноручним підписом; *к -си, на подпись* – на підпис, підписати.

Подпольный (об организации) – потайний.

Подправка – 1) – підправа, підправляння, підправлення; 2) (подправленное место в документе, бумаге) – підмітка, підправка; *поправки в документах запрещены* – підправляти в документах заборонено; *обнаружены в документах -ки* – виявлено, що в документах підправки; *производит -ки* – підправляти, підправити.

Подрабатывать, -ботать – прироблювати, приробляти, приробити.

Подработка – тимчасова робота, приробіток (-тку), приробок (-бку).

Подразделение – підпіділ (-лу), підрозділ (-лу).

Подразделять, подразделить, -ся – поділяти, поділити далі, підподіляти, підподілити, підрозподіляти, підрозподілити, -ся.

Подразумевать – розуміти (під чим), мати на думці.

Подробно – докладно, в подробицях, в деталях, детально; *п. расспросить* – докладно розпитати.

Подробность – 1) (деталь) – подробиця, деталь (-лю, м. р.); *входит в -сти* – заходити, вдаватися в подробиці (деталі); 2) (обстоятельность) – докладність (-ности).

Подробный (о рассказе) – в подробицях, детальний; (обстоятельный, об отчете) – докладний.

Подручный – 1) – підручний, потрібний; 2) (помощник) – помічник (-ка), помічника.

Подрыв – 1) – підрив (-ву), підірва, підривання; *п. авторитета* – підрив (порушення) авторитету, збавлення авторитету; *п. власти* – підрив влади; 2) (ущерб) – шкода; *в подрыв торговле* – на шкоду торгівлі.

Подрывать, -дорвать – 1) (авторитет, доверие) – підривати, підірвати, порушувати,

поругати (авторитет чий, довіру чію); 2) (*наносить ущерб*) – шкідити, пошкодити комусь, чомусь.

Подряд (*сделка*) – підряд (-ду); *п. на поставку муки, хлеба* – підряд постачати борошно, хліб; *брать подряд* – підряджатися, підрядитися, брати, взяти підряд; *взятие -да* – підрядження; *договор -да и поставки* – договір про підряд та постачання; *по -ду доставляют* – підрядившись (з підряду) постачати; *сдавать п-д* – здавати на підряд; *сдать работу с -да* – здати роботу з підряду, підрядити когось виконати роботу; *строит, что-нибудь -дом* – будувати щонебудь з підряду (підрядом).

Подрядный (*о работе*) – підрядний, з підряду.

Подрядческий (*об обязанностях*) – підрядницький.

Подрядчик, -ца – підрядник (-ка), підрядниця; *п. по поставке* – підрядник-приставник; *п. по постройке* – підрядник-будівельник.

Подряжать, -рядить – рядити, порядити, підряджати, підрядити.

Подскабливать, -скоблить – підскрібати, підскребти.

Подследственность – підслідність (-ности).

Подследственный – підслідний, що (перебуває) під слідством.

Подсобный (*о предприятии*) – помічний, допоміжний.

Подставной (*о лице*) – підставний, підставлений.

Подстрочный (*о примечании*) – (що) під рядками, підрядковий.

Подсудимость – підсудність (-ности).

Подсудимый – підсудний (Г), підсудник (-ка) (Г); *п. оправдан* – підсудного виправдано.

Подсудность – 1) – присуд (-ду), судові підлеглість, підсудність (підлеглість) судові; *оспаривать -ность дела* – заперечувати підсудність справи, судову підлеглість справи; 2) (*судимость*) – судженість (-ности), підсудність (-ности).

Подсудный – 1) – (*о лицах, делах*) присудний, підлеглий судові; *быть -ным* – підлягати судові, бути присудним; 2) (*бывший под судом, судимый*) – суджений, що був підсудним.

Подсчет – підрахунок (-нку); (*действ.*) підрахування, підрахування; *п. групповой* – груповий підрахунок; *п. итоговый* – п. підсумковий підрахунок; *п. относительный* – примірник, приблизний підрахунок; *п. постраничный* – посторінковий підрахунок, підрахунок по сторінках; *п. суммарный* – сумарне, загальне підсумування, підсумок (-мка); *по -ту видно* – з підрахунку видно; *по -ту оказалось* – коли підрахували, виявили, за підрахунком виявилось; *сделать, производит подсчет чего* – робити, зробити підрахунок чомусь й чого, підрахувати, підрахувати що.

Подсчитывать, -считать – підрахувати, підрахувати.

Подтвердительный (*о приказании*) – ствердний.

Подтверждать, -твердить – стверджувати, ствердити; *п. на деле, делом* – стверджувати ділом; *п. присягою* – посвідчувати присягою; стверджувати присягою.

Подтверждение – ствердження; *в -ние этого* – на ствердження цього, щоб ствердити це, стверджуючи це.

Подход – приступ (-пу), підхід (-ходу); *п. к делу* – ставлення справи; *п. классовый* – клясові мірка; *п. профессиональный (к делу)* – професійне ставлення; *с классовым -дом* – взявши клясову мірку; *такой подход к делу* – так брати справу, так братися до справи, таке ставлення справи; *требуется индивидуальный подход* – треба підходити індивідуально; *у него умелый подход к делу* – від уміє підійти до справи, уміє ставити, поставити справу.

Подходить, подойти – 1) – підходити, підійти, підступати, підступити; *п. ближе к делу* – братися ближче (щільніше) до справи; *п. к теме* – підходити до теми; *умело подходит к делу* – ставити справу уміючи; 2) (*соответствовать*) – відповідати чомусь, підходити, підійти під що; *п. под мерку* – відповідати мірці, бути відповідної мірки; *это не -дит под мои требования* – це не відповідає моїм вимогам; 3) (*о времени*) – надходити, надійти, наближатися, наблизитися; *дело подходит к концу* – справа доходить кінця; *подходит срок платежа* – надходить термін платити.

Подходящий (*прилаг.*) – 1) (*о материале*) – годящий, придатний; (*соответств. о должности*) – відповідний; (*похожий*) подібний; 2) (*о времени, случае*) – слухний, відповідний.

Подчеркивать, -кнуть – підкреслювати, підкреслити.

Подчинение (*кому*) – підпорядкування, підлягання когось комусь; (*действ.*)

підпорядкування, підпорядкування; *п. закону* – підлягання законові; *находиться в -нии* – підпорядкованим бути, підлягати комусь; *с -нием их* – підпорядковуючи, підпорядкувавши їх; 2) (*повиновение*) – покора, перед ким, перед чим, послух (-ху).

Подчиненность – підлеглість (-лости), підпорядкованість (-ности).

Подчиненный (о должностном лице) – підлеглий, підпорядкований; (зависимый) – залежний.

Подчинять, -нить – підпорядковувати, підпорядкувати.

Подчиняться, -ниться – 1) – підлягати, підлягти; *п. власти, постановлению* – підлягати владі, постанові; 2) (*повиноваться*) – коритися, скоритися, слухатися, послухатися.

Подчистка (в документе, счете) – підчищення, підчищене (місце); (действ.) підчищення, підчищення; **-ки и поправки** – підчищення та поправки; *п. на векселе* – підчищення у векселі; **-ки и поправки в документах воспрещены** – підчищати та поправляти в документах заборонено, не вільно; *производит* **-ку** – підчищати, підчистити.

Подчищать, -чистить – підчищати, підчистити.

Подшивать, -шить (бумаги) – підшивати, підшити.

Подъемные деньги – виїзні (вирушні) грощі, грощі на виїзд.

Подыскивать, -скать – шукати, підшукувати, підшукати.

Подытоживать, -тожить – підсумовувати, підсумувати, підбивати, підбити підсумок, робити, зробити підсумок.

Подюжинно – дюжинами, на дюжину, дванадцятками, на дванадцятий.

Поезд – поїзд (-да); *п. дачный* – літниківий поїзд; *п. пассажирский* – пасажирний поїзд; *п. почтовый* – поштовий поїзд; *п. прямого сообщения* – поїзд прямого сполучення; *п. скорый* – швидкий поїзд; *п. служебный* – службовий поїзд, поїзд для службовців; *п. товарный* – поїзд вантажний; *п. экстренный* – екстрений поїзд; *п. отбывает* – поїзд від'їздить, вирушає; *п. прибывает* – поїзд прибуває; *послат* с товарным поездом – послати вантажним поїздом; *скрещивание -дов* – розмин (-ну); *следование -дов* – прихордження поїздів.

Пожаловать – 1) (*кому что, кого чем*) – нагородити когось чим; 2) (*к кому*) – завітати; *добро -вать* – прорисимо завітати.

Пожар – пожежа, пожар (-ру); *звонит* на пожар – дзвонити на пожежу, вогонь вістити; *при возникновении пожара* – коли виникає (виникла, виникне) пожежа.

Пожарный (суц.) – пожежник (-ка); (*прил.*) – пожежний, пожарний; *пострадавший от пожара* – погорілець (-льця).

Пожелание – побажання; *выражать пожелание* – висловлювати, висловити побажання.

Пожертвование – пожертва, жертва, даток (-тку); (действ.) – пожертвування.

Пожетонный (о вознаграждении) – віджетонний.

Пожизненно – довічно, до смерті, до життя, до віку, по вік.

Пожизненность – довічність (-ности), досмертність (-ности), дожитність (-ности).

Пожизненный (о пользовании) – довічний, досмертний, дожитний.

Позаниматься чем – попрацювати коло чого, над чим.

Позапрошлый (о собрании) – передминулий, передостанній; (о годе) – залітошній (Г), передминулий.

Позволение – дозвіл (-волу); *дать -ние* – давати, дати дозвіл, дозволяти, дозволити комусь; *получать -ние* – діставати, дістати дозвіл; *просить -ния* – питати, спитати дозволу в когось, просити когось дозволити, дозволятися, дозволитися в когось; *с вашего -ния* – з вашого дозволу.

Позволительный – 1) (*дозволенный, о поступке*) – дозволений, вільний; 2) (*могущий быть дозволенным*) – дозволений.

Позволять, -лить – дозволяти, дозволити.

Поздравительный (о речи, слове) – поздоровний, на поздоровлення.

Поздравлять, -вить – вітати, повітати, поздоровляти, поздоровити когось з чим.

Поземельный (о налоге) – поземельний.

Познания – знання (з) чого; *п. специальные* – фахові (спеціальні) знання; *иметь в чем-либо большие -ния* – багато знати що, добре знатися на чому.

Позорный (о поступке) – ганебний.

Поименный (о переключке, о списке) – поіменний.

Поименовать – поіменувати, назвати.

Поимка – піймання, спіймання.

Поимущественный (о налоге) – відмайновий, майновий, з майна.

Поиск, поиски – шукання за чим; **-ки тщетные** – марне шукання; *начались -ки* – почали шукати, почалася шуканина; *после долгих -ков* – попошукавши довго, по довгому шуканні; *потеряют время в тщетных -ках* – шукуючи, час змарнувати.

Поисправит – поправити, полагодити.

Поистратить, -ся – витратити, -ся.

Поймать – пійма́ти, спійма́ти, зловити; *п. на месте преступления* – спійма́ти (зловити) на злочині, спійма́ти (зловити) на гарячому.

Пойти – *см. Идти.*

Показание – 1) (*свидетельствование*) – свідчення; *п. ложное* – криве свідчення, кривосвідчення; *п. переспросное* – перепитне свідчення; *п. свидетельское* – свідчення; *давать свидетельские -ния* – свідкува́ти, свідчити, посвідчити; *давать ложное -ние* – криво свідчити, не по правді свідчити; *давать разноречивые -ния* – суперечно свідчити, не в одно свідчити (говорити); *дача -ния* – свідкува́ння, свідчення; *засвидетельствовать, подтвердить свидетельскими -ниями* – свідками засвідчити; *отбирание свидетельских -ний* – відбира́ння свідчень, вислуха́ння свідків; *снимать -ния* – відбира́ти свідчення; 2) (*указание термометра, счетчика*) – по́каз (-зу).

Показатель – 1) (*указатель*) – по́казник (-ка); (*симптом, примета*) – озна́ка, прикме́та; 2) (*улицитель*) – до́казник (-ка), до́казниця, свідок (-дка), свідчи́ця.

Показательный – 1) (*о проводке*) – по́казовий; (*о поле*) – зразко́вий; 2) (*симптоматический, о явлении*) – знаме́нний, по́казний, прорече́стий.

Показательский (*о заявлении*) – до́казницький.

Показной (*о стороне дела*) – по́казний; (*о товаре*) – виставний.

Показывать, -зять – 1) по́казувати, по́каза́ти; (*о примере*) – да́вати, да́ти; (*проявляют*) – виявляти, виявити; *п. свои намерения* – виявляти, виявити свої на́міри; *п. себя чем* – виявляти, виявити себе́ чим; 2) (*научить кого чему*) – по́каза́ти ко́му́ що, навчи́ти ко́го чо́го; 3) (*свидетельствовать*) – свідкува́ти, свідчити, посвідча́ти, посвідчити, да́вати, да́ти свідчення.

Покипно – па́ками, па́чками, на па́ки, на па́чки.

Покладчик – покла́дник (-ка).

Поклажа – вага́, ванта́ж (-жу́), кладь.

Поклеймить – потаврува́ти.

Поклеп – на́клеп (-пу).

Покой (*приемный*) – по́кій (-кою).

Покойник, -ница – небі́жчик (-ка), небі́жчи́ця, по́кійник (-ка), по́кійни́ця.

Покончить – скінчи́ти, покі́нчити; *п. жизнь самоубийством* – заподі́яти собі́ смерть, укороти́ти собі́ віку; *п. на чем* – скінчи́ти, пого́дитися на чо́му; *п. с чем* – упо́ратися з чим, відбу́ти що; *п. счеты с кем* – поквитува́тися з ким; *это дело покончено* – цю́ спра́ву скінче́но, ці́й спра́ві до́ведено кінця, ці́й спра́ві кіне́ць.

Покража – 1) краді́ж (-дежу́); 2) (*украденное*) – кра́дене.

Покровительственный (*охранительный, о пошлине, системе*) – протекці́йний, захисний, охоро́нний; (*о тоне*) – протекторський.

Покровительство – за́хист (-ту), протекці́я, охоро́на; *брать, взять кого под -во* – бра́ти, взяти ко́го під свій за́хист, свою протекці́ю; *быть под -вом законов* – бу́ти під за́хистом (під охоро́ною) зако́нів; *общество -ва животных* – товари́ство за́хисту тварин; *отдаться под чье -во* – ста́ти під чию́ охоро́ну (під чий за́хист).

Покровительствовать кому – протегува́ти ко́му́, патронува́ти ко́му́, захища́ти ко́го.

Покрывать, -рыть – покрива́ти, покрити; *п. дефицит* – вирівнювати, вирівняти дефі́цит; *п. долги* – спла́чувати, сплатити, випла́чувати, виплатити, поспла́чувати довги, оплати́тися з довгі́в; *п. издержки* – поверта́ти витрати, спла́чувати витра́ти; *п. платежем (счет)* – сплатити; *п. чей поступок* – покрива́ти, покрити що, ко́го.

Покрытие – покриття; *п. дефицита* – вирівнення дефі́циту; *п. стоимости* – спла́чування (спла́та) ва́ртости; *на -тие долга* – на спла́ту до́вгу.

Покупатель, -ница – покупе́ць (-пця), покупни́ця.

Покупательный (*о силе*) – купіве́льний, купівний, купува́льний.

Покупательский (*об интересах*) – покупницький.

Покупать, купить – купува́ти, купити; *п. в долг* – бра́ти на́бір.

Покупка – 1) (*действие*) – купува́ння, купі́вля, кúпля, по́куп (-пу); 2) (*купленное*) – по́купка; *п. рублевая* – по́купка на карбо́ванець; *документ на -ку* – докúмент на купі́влю; *сделать -ку* – купити.

Покупной – 1) (*о цене*) – купний (Г), купіве́льний; 2) (*купленный, о вещи*) – купо́ваний, кúплений.

Покупщик, -щица – покупе́ць (-пця), покупник (-ка́), покупни́ця.

Покушаться, покуститься сделать что-либо – замі́ряться, замі́ритися, ва́жити, пова́жити (-ся) нащо́, чинити, вчинити за́мах на що́; *п. на чью жизнь, на чье имущество* – ва́жити, пова́жити (-ся) на чи́е життя́, на чи́е до́бро, на ко́го.

- Покушение** – замах (-ху), в'язання; *п. с негодными средствами* – замах з непридатними (негодящими) засобами.
- Пол** (*род мужск. или женск.*) – стаття; *п. женский* – жіноча стаття; (*женщины*) – жіноцтво; *п. мужской* – чоловіча стаття; (*мущины*) чоловіки; *население обоего пола* – людність усякої статі, чоловіки й жінки; *всего обоего пола* – разом тієї й тієї (другої) статі.
- Полагать, положить, -ся** – 1) – класти, покладати, покласти, положити (-ся); *положить (предел) чему* – зробити (покласти) кінець (край) чому, прикінчити що; *п. начало, основание чему* – закладати, закласти що, засновувати, заснувати що; 2) (*определять*) – покладати, покласти, визначати, визначити (-ся); *п. жалование* – покладати, покласти, визначати, визначити платню; *п. резолюцию* – написати, дати резолюцію; 3) (*думать, держаться мнения*) – гадати, думати, уважати; *п. за хорошего работника* – мати за гідного робітника; *п. своей обязанностью* – уважати (мати) за свій обов'язок; **-гаю**, *что...* – я гадаю, що, думка така, що... я такої (тієї) думки, що..., на мою думку, мені здається, що...; *положим, что* – даймо на те, що, нехай і так що; *положим, что (это) так* – візьмімо, що це й так, нехай (це) буде й так, нехай і так.
- Полагаться, -ложиться** – 1) (*следовать по положению*) – належати; (*по обычаю*) годитися; *п. согласно обычая, закона* – належати згідно з звичаєм, законом, бо велить так звичай, закон; **-ється** (*по обычаю*) – годиться, заведено; **-тся выдавать пищу** – належить видавати харчі; *как -тся* – як належить, як слід, як годиться; **-ся на каждого по одному фунту хлеба** – кожному належить по одному фунтові хліба; *по закону -тся, чтобы...* – закон велить (наказує), щоб...; *по закону так поступать не -тся* – закон не дозволяє (не велить) так чинити (робити); *так поступать не -тся (обычаем)* – так чинити не годиться; 2) (*на кого, на что*) – звірятися, звіритися на когось, на що, комусь, здаватися, здатися, покладатися, покластися, спускатися, спуститися, на когось, на що; *п. на свою опытность* – покладатися на свою досвідченість.
- Полаживать, -ладить** – 1) (*исправляют, приводят в порядок*) – налагоджувати, налагодити; 2) (*помириться*) – поладнати, дійти ладу, порозумітися.
- Полгода** – півроку; *через полгода* – за півроку.
- Поле** – 1) поле; *п. опытное* – дослідне поле; *п. показательное* – зразкове (показове) поле; 2) (*в книге*) – край (-краю), берег (-рега); *на полях книги* – на краях книги; 3) (*поприще*) – поле, нива, царина; *п. вашей деятельности* – поле (низа), де ви працюєте; *п. деятельности* – нива (поле) праці, царина діяльності.
- Полеводство** – рільництво, польове господарство.
- Полевой** (*о суде, стороже*) – польовий.
- Полезность** – корисність (-ности); (*пригодность*) – придатність (-ности); (*для употребления в пищу*) – пожиточність (-ности); (*для употребления в хозяйстве*) – ужиточність (-ности).
- Полезный** (*о мероприятиях*) – корисний; (*пригодный, о породе*) – придатний; (*для пищи*) – пожиточний; (*в хозяйстве*) – ужиточний; *быть -ным кому* – в пригоді бути, стати комусь, бути корисним комусь.
- Полемика** – полеміка.
- Полемический** (*о статье*) – полемічний.
- Полесовщик** – поберіжник (-ка).
- Полиграфический** – поліграфічний, друкарський.
- Полиграфия** – поліграфія, друкарство.
- Полис** – поліс (-су); *п. страховой* – поліс убезпечний.
- Полистный** (*о перечете*) – поаркушний.
- Политехникум** – політехнікум (-му).
- Политика** – політика.
- Политический** (*о деле*) – політичний; **-кий заключенный** – політичний в'язень, політв'язень (-зня).
- Политичный** (*о подходе*) – політичний, обережний.
- Поличное** – лице, речовий доказ; (*при воровстве*) – крадене; *поймать с -ным* – зловити з речовими доказами (з краденим).
- Полк** – полк (-ку).
- Полка** – полиця, поличка; *п. для книг* – поличка на книжки.
- Полковой** (*об имуществе*) – полковий.
- Полновесный** (*о товаре*) – повної ваги.
- Полновозрастие** – повні літа, повноліття.
- Полномочие** – повноваження, уповноваження; *п. вексельное* – векселєва припорюка; *дать*

кому-либо **-чия** – уповноважувати, уповноважити когось, давати, дати вповноваження; *превышение полномочий* – перебільшення повноважень; *облеченный полномочиями* – уповноважений.

Полномочный (о представителе) – повноважний.

Полноправный (о гражданине) – повноправний.

Полнота, полнота – докладність (-ности), повнота; *п. содержания* – докладність (повнота) змісту; *полностью (возместить)* – цілком, уповні; *в такой -те изложит* – так докладно викласти; *для -ты сведений* – щоб докладніше дати відомості; *с надлежащей -той* – докладно, як належить.

Полный (о сведениях) – повний, докладний; (о сумме) – цілий, увесь; (об ответственности) – цілковитий.

Половина – половина; *уменьшить наполовину* – наполовину зменшити; *половинный (о части)* – половинний; *выдать плату в -ном размере* – видати половину плати.

Положение – 1) (состояние) – становище, стан (-ну); *п. безвыходное* – безпорадний стан; *п. военное (п. войны)* – воєнний стан, стан війни; *п. выжидательное* – становище вичікування, вижидання; *п. высокое (в обществе, по службе)* – значне становище; *п. господствующее* – владне становище; *п. дела* – стан справи; *п. затруднительное* – трудне, скрутне становище; *п. имущественное* – майнове становище, достатки; *п. материальное* – матеріальний стан; *п. командное* – командне становище; *п. неловкое* – ніякове становище; *п. неудобное* – невідне становище; *п. общественное* – громадське становище; *п. плачевное* – гіркий (лихий) стан; (о человеке) – гіркий (злідений) стан; *п. первенствующее* – першенство; *п. семейное* – родинний стан; *п. социальное* – соціальний стан, суспільний стан; *п. стеснительное* – скрутний стан; *п. твердое* – становище міцне; *п. тяжелое* – скрутний стан; *п. угрожающее* – загрозливе становище, загроза; *п. унижительное* – уполідржене становище; *п. шаткое* – непевне становище, хитке становище; *в угрожающем -нии (находящийся)* – під загрозою, загрожений; *входит в -ние* – уважати на становище; *занимать выжидательное -ние* – очікувати, почати очікувати; *находит выход из -ния* – давати, дати собі раду в скрутному стані, виходити із скрути; *-ние изменилось к лучшему* – повернулось на краще, становище покращало; *находиться в бедственном -нии* – бідувати; *оставаться в одном -нии* – пробувати в тому самому стані; *по -нию (своему)* – із (свого) становища, через (своє) становище, своїм становищем; *попасть в затруднительное -ние* – опинитися в трудному становищі, скрути; *ставит в затруднительное -ние кого* – завдавати, завдати труднот (трудности) комусь, ставити, поставити в трудне становище когось; *спасти -ние дела* – урятувати справу; *удовлетворенность -нием* – задоволення із становища; *человек с -нием* – людина на стану, (становищі); 2) (постановление) – правила, положення, устава (У); *п. о налогах* – положення про податки; *п. урочное* – робітні норми; (строительное) – будівельні норми; *по -нию* – згідно з положенням; 3) (тезис) – теза, твердження; *-ния доклада (главные)* – твердження, тези (в) доповіді; *-ния основные* – засади.

Положено (законом, уставом) – устанівлено; (обычаем) – заведено; *как положено*: а) (законом, уставом) – як устанівлено; б) (обычаем) – як заведено.

Положительно – 1) (в положительном смысле) – позитивно; 2) (совсем) – зовсім; **-но** непонятно – зовсім незрозуміло.

Положительный – 1) (утвердительный, об ответе) – позитивний; 2) (о человеке) – статечний; 3) (полный, об отказе) – цілковитий.

Поломойка – змивальниця.

Полоса – смуга; *п. отчуждения* – смуга вивласнення; *п. пограничная* – прикордонна смуга, узграниччя (Г); *полоска бандерольная* – бандерольна перепаска.

Полтинник – півкарбіванця, коповик (-ка).

Полтора – півтора.

Полтораства – півтораства.

Полуверстный: (в -ном расстоянии от чего) – за (на) пів верстви від чого.

Полугодие – півріччя, піврік (-року), півроку; *по -диям* – щопівріччя, півріччями.

Полугодичный (об отчете) – піврічний.

Полугодно – по-півроку, піврічно.

Полуграмотный (о заявлении) – напівграмотний; (о лице) – напівписьменний.

Полулист – піваркуш (-ша).

Полумесячный (об окладе) – півмісячний, на півмісяця.

Полуофициальный (о сообщении) – напівофіційний.

Полусотня – півсотня.

Полустанок – полустанок (-нка).

Полоторный (о розміре) – у півтора рази більший.

Полуфабрикат – напівфабрикат (-ту), полуфабрикат (-ту).

Получатель, -ница – одержувач (-ча), одержувачка, відбирач (-ча), відбирачка.

Получать, -чить – одержувати, одержати, відбирати, відібрати, доставати, дістати, мати; *п. возможность чего* – доставати змогу на що; *п. перевес над кем, чем* – гóру брати над ким, чим, взяти, переважати, переважити когó, що; *п. права* – здобувати, здобути правá; *п. распоряжение* – одержувати рóзказ; *подсчитавши, получим...* – підрахувáвши, мáтимемо; коли підрахувáти, вийде....

Получение – одержування, одержання, відбирання, відібрання, доставання, дістання; (*права*) – здобуття; *впредь до -ния письма* – аж по́ки одержано бóде листá; *для -ния* – щоб одержати; *известить о -нии* – сповістити, що одержано; *по -нии* – одержавши, як одержáв; *подтверждая -ние вашего письма* – ств́рджуючи, що Вáшого листá одержано; *право на -ние* – прáво одержувати (одержати); *при -нии, я...* – одержуючи, коли одержую...; *расписка в -нии* – рóзписка про одержання, що одержано; *расписка в -нии денег* – рóзписка, що одержано грóші (на одержані грóші); *следующее к -нию* – що належить одержати; *с -нием, по -нии (сего следует)* – одержавши, відібравши це; *являются за -нием (материалов)* – приходити, приїжджáти (щоб) одержати.

Получка – 1) – одержані грóші, одержане; 2) (*действие*) – одержування, одержання; *сегодня -ка* – сьогóдні одержують платню, сьогóдні виплата; *у меня сегодня -ка* – я сьогóдні одержую платню.

Полушка – шаг (-гá).

Польза – кóристь (-сти),пожиток (-тку); (*прибыль*) – зиск (-ку); (*употребление*) – ужиток (-тку); *в -зу кого, чего* – на кóристь (на пожиток) комóу, чомóу; *в свою -зу* – собі на кóристь; *для чьей -зы* – комóу на кóристь; *извлекать -зу* – мáти з чóго зиск; *иметь, извлекать, извлечь -зу* – мáти, брáти, взяти, кóристь з чóго; *обращать в свою -зу* – на свою кóристь обертáти, обернóти; *послужит в -зу* – вийти на кóристь, стáти в пригóді; *приносит в -зу* – давáти, дáти, кóристь; *стоять без всякой -зы (употребления)* – дармувáти, лишáтися без нiякого вжитку.

Пользование – користування, користання, пожиткування, ужиткування, уживання; *п. арендное* – орéнда; (*землей*) – орéнда, посéсія; *п. вечное* – довiчне користування; *п. врачебное* – лiкування; *п. общее* – спiльне користування, спiвкористування; *п. пожизненное* – довiчне, дожитне користування; *п. правами* – користування з прав; *в -ние отдать* – на користування вiддáти; *в чьем-бы -нии он не находился* – хто б з нбóго (ним) не користувáвся, хоч би хто з нбóго користувáвся; *для -ния* – (щоб) користувáтися, на користування; *находиться в -нии* – бóти на користуванні; (*эта вещь находится в моем -нии*) – з цiєї рéчi я користóюсь; *обращать в -ние* – обертáти, обернóти на вжиток; *право -ния* – прáво користувáтися, прáво користування.

Пользовать кого – лiкувáти когó.

Пользоваться, воспользоваться – користувáтися, скористувáтися, з чóго, чим, користáти, скористáти з чóго; (*иметь что*) мáти що; (*употреблять*) уживáти, ужити чогó, ужиткувáти, зужиткувáти що; (*лечить у кого*) – лiкувáтися в кóго; *п. в лечебном заведении* – лiкувáтися; *п. дурной славой* – у неслáви бóти; *п. наемным трудом* – вживáти нáйманої прáцi; *п. льготой* – мáти пiльгу; *п. случаем* – користувáтися з нагóди, окáзiї; *п. уважением* – у пошáні бóти; *п. хорошей репутацией* – мáти дóбру слáву, гáрну репутáцiю.

Полюбовно – за взаéмною згóдою.

Помарка – замáзане (мiсце), зачérкнення.

Помесячный (о расчете) – мiсячний, помiсячний, щомiсячний.

Пометка – познáчка, зáзначка, нотáтка.

Помещать, поместить – 1) – мiстити, умiшáти, умiстити, помiстити; *п. объявление* – умiстити оголошeння; 2) (*дать помещение*) – примiшáти, примiстити, давáти, дáти примiщення; *п. на квартире* – примiшáти на квартири; 3) (*о деньгах в дело*) – вкладáти, вклáсти; (*банк*) – клáсти, покладáти, поклáсти; 4) (*в школу*) – вiддавáти, вiддáти.

Помещение – 1) примiщення; *п. для весов* – вáжня (Г); *п. жилое* – жилé, житловé примiщення; *п. наемное* – нáймане примiщення (Н); *п. подвальное* – примiщення у пiдмóрах(Н), пiдмóр'я (Н), пiдмóри (-рiв) (Н); *п. складочное* – комóра, склад (-ду); *п. станционное* – стáцiйне примiщення, примiщення стáцiї; *п. чердачное* – горище, примiщення на горищi; 2) (*денег, к дело*) – вклюдáння, вклюдeння; (*в банк*) – покладáння, поклáдення; 3) (*статьи в газету*) – умiщáння, умiщення.

Помиловать – помилувати.

Помощник, -ница – помічник (-ка), помічниця.

Помощь – допомога, поміч (-мочі); *п. единовременная* – одноразова допомога; *п. медицинская* – медична, лікарська допомога; *п. скорая* – негайна допомога; *п. юридическая* – юридична допомога; *оказывать, подавать -щъ* – допомагати, давати допомогу, ставати, стати, до помічі кому; *по оказании -щи* – в справі допомоги; *при -щи, с -щью* – за (з) допомогою, за (з) поміччю.

Понедельник – понеділок (-лка); (*относящийся к понедельнику*) – понеділковий.

Понедельно – тижнево, потижнево; *платить -но* – від тижня платити, тижнево платити, потижнево платити.

Понести – см. **Нести**.

Понижатель (на бирже) – знижувач (-ча), зменшувач (-ча).

Понижать, понизить – 1) знижати, знижувати, знизити; *п. служащего* – знижувати службовця посадою; 2) (*цену*) – зменшувати, зменшити.

Понижаться, понизиться – 1) знижуватися, знизитися; *п. в цене* – дешівшати, подешівшати; 2) (*о цене*) – міншати, зменшитися.

Понижение – знижування, зниження; (*цены*) зменшення; (*падения*) – спадання (ціни); (*в цене*) – дешівшання; *п. курса* – зниження, зменшення курсу; *цены в большом -нии* – ціни дуже впали, ціни стали дуже малі, ціни дуже зменшилися; *цены пошли на -ние* – ціни почали спадати, на спад.

Понимать, понять – розуміти, зрозуміти, тямити, утямити.

Поновлять, -вить – поновляти, поновити, відновляти, відновити.

Понудительный (о мерах) – спонукний.

Понуждать, понудить – понукати, спонукувати, спонукати; *п. к скорейшему исполнению* – спонукати швидше виконати.

Понятливый, понимающий – тямущий, тямучий.

Понятой – понятий (-того).

Пооткрывать – см. **Открывать**.

Поочередно – у чергу, за чергою, чергуючись.

Поощрение – заохочування, заохочення, заохота, поохочування, поохочення, підохочування, підохочення; *в целях -ния* – на заохоту, щоб заохотити; *поощрение торговли и промышленности* – поохочування, поохочення торгівлі й промисловости.

Поощрительный (о мерах) – заохотливий, заохітний.

Поощрять, поощрить – заохочувати, заохотити.

Поперечеркивать – см. **Перечеркивать**.

Попечение – піклування про (на) кого; дбання про (за) кого; *иметь на -нии кого* – опікуватися ким; *иметь -ние (о ком)* – піклуватися про (за) кого, дбати про (за) кого.

Попечитель, -ница – піклувальник (-ка), піклувальниця.

Попечительный (о совете) – піклувальник.

Попечительство – піклування, опікування чим, опіка; (*над имуществом*) – заопікування, опіка.

Попечительствовать – піклуватися, опікуватися чим.

Пополнять, -нить – поповнювати, поповняти, поповнити.

Поправка (поправленное) – поправка; (*действ.*) – полігодження, поправа; *все -ки должны быть оговорены* – всі поправки треба застерегти, мають бути застережені.

Поправлять, -вить – 1) поправляти, поправити; (*починять*) – лагодити, полігодити.

Поправляться, -виться – здорівшати, поздорівшати; (*после болезни*) – видужувати, видужати, одужувати, одужати.

Поприще – поле, нива, царина; *п. деятельности* – поле (царина) діяльності; *п. служебное* – урядова діяльність; *на этом -ще* – в цій діяльності, на цій ниві.

Попросить – см. **Просить**.

Популяризация – популяризація, популяризування.

Популяризировать – популяризувати; *сов.* – спопуляризувати.

Популярный (о лекции) – популярний.

Попустительство, попущение – попуст (-ту), попуск (-ку), попускання.

Попытка – спроба, спиток (-тку); *п. к побегу* – спроба втекти; *при -ке к побегу (убит)* – коли пробував утекти.

Пора – порá, час (-су); *п. обеденная* – обіди, обідня година; *на первых порах* – спочátку, перший час; *наступает пора профессиональных отпусков* – настає порá професійних відпусток.

Поработать над чем – попрацювати над чим, коло чо́го, рук докласти до чо́го.

- Поражать, поразить** – 1) (*разбивать противника*) – розбива́ти, розбити; 2) (*поражать в правах*) – позбавляти, позбавити прав; 3) (*вызывать удивление*) – дивува́ти, здивува́ти.
- Пораженный в правах** – позбавлений прав.
- Порассылать – см. Рассылать.**
- Порицание** – дога́на; *п. общественное* – громадська дога́на; *вынести -ние* – зробити дога́ну; *выразить -ние* – дога́ну да́ти, висловити дога́ну; *достойный, заслуживающий -ния* – ва́ртий дога́ни; *заслужить -ние* – заслужити на дога́ну.
- Поровну** (*делит*) – рівно, на рівні ча́сті, на́рівно.
- Порочить, опорочить** – га́нити, зга́нити, несла́вити, знесла́вити.
- Порт** – порт (-ту).
- Портить, испортить** – псува́ти, зіпсува́ти, нівечити, понівечити.
- Портовой** (*о городе*) – порто́вий.
- Портрет** – портре́т (-та).
- Портфель** – портфе́ль (-ля).
- Порубка**, (*вырубленное место*) – по́руб (-бу); (*действ.*) – рубáння, ру́банка; *самовольная -ка леса запрещена* – рубáти без до́зволу ліс заборóнено.
- Порука** – пору́ка, зару́ка, запору́ка; *п. круговая* – кругова́ пору́ка (запору́ка).
- Поруки** – пору́ки (-рук); *отдать, взять на -ки* – відда́ти, взяти на пору́ки.
- Поручатель, -ница** – дору́чник (-ка), дору́чниця.
- Поручать, -чить** – доруча́ти, доручити, припоруча́ти припоручити.
- Поручаться, -читься** – ручитися, руча́тися, поручитися.
- Поручение** – дору́чення, припору́чення; *п. спешные* – невідкла́дні (нега́йні) дору́чення; *браться, взяться за -ние* – бра́ти, взяти дору́чення; *возлагать -ние на кого* – припоруча́ти ко́му; *по -нию* – з дору́чення.
- Поручитель, -ница** – пору́чник (-ка), пору́чниця, запору́чник (-ка), запору́чниця; *п. на векселе* – співпідписник (-ка), співпідписаний на ве́кселі.
- Поручительный** (*о надписи*) – пору́чний, запору́чний.
- Поручительство** – пору́ка, зару́ка, запору́ка; *п. имущественное* – пору́ка майно́м; *п. личное* – особиста пору́ка; *п. по векселю (вексельное п.)* – пору́ка на ве́кселі, пору́ка за ве́ксель, співпідпис на ве́кселі; *п. простое* – про́ста пору́ка; *п. судебное* – судовá пору́ка.
- Порционный** (*о выдаче*) – порці́йний, пайко́вий.
- Порция** – по́рція, па́йка; *п. пробная* – по́рція на спрóбу.
- Порча** (*испорченное*) – попсо́ване, зіпсо́ване; (*длит. действ.* – псува́ння; (*приведение в негодность*) – нівечення; *-чи нет* (*в доставленном товаре*) – зіпсо́ваного нема́; *при -че товаров* – коли псується крам; *списание брака и -чи* – списа́ння бра́ку й зіпсо́ваного.
- Порядковый** (*о нумерации*) – порядко́вий, рядо́вий.
- Порядок** – 1) порядок (-дку), лад (-ду); (*устройство*) – лад (-ду); *п. государственный* – державний лад; *п. дня* – порядок де́нний; *п. правовой* – пра́вний порядок, правола́д (-ду), пра́вний лад; *п. следственный* – порядок слі́дства; *п. общежительный* – інтерна́тський порядок; *п. установленный, существующий* – заведе́ний лад; *вводит -ки* – заво́дити, запрова́джувати порядки; *все в -ке* – все гара́зд; *п. давать чему* – порядкува́ти, попорядкува́ти чим, розпоряджа́ти, розпорядити що; *держат в надлежащем -ке* – трима́ти, як нале́жить (як слі́д, у порядку); *наводит п-к* – заво́дити, завести лад; *поддержание -дка* – доде́ржання порядку; *порядка ради* – задля порядку, для порядку; *приводит в -док что* – упорядко́вувати, упорядкува́ти, що, лад дава́ти, да́ти чо́му; *смотреть за -ком* – гляді́ти, догляда́ти порядку; *соблюдают -док* – доде́ржувати порядку; *устанавливают -док* – заво́дити, завести порядок (лад); *утверждают -док* – запрова́джувати лад; 2) (*способ*) – порядок (-дку), спо́сіб (-собу); *п. ведения книг* – спо́сіб (порядок) вести книги; *п. ведения предварительного следствия* – яким порядком нести поперед́не (передсудо́ве) слі́дство; *п. обжалования решений суда* – яким порядком оскаржую́ться судові присуди (вироки); *п. частный* – окре́мий порядок; *в административном -ке* – адміністративно, адміністративним порядком; *в бесспорном -ке* – безсуперечно, безсуперечним порядком; *в дискуссионном -ке* – спо́собом дискусі́ї, дискусійно; *в законной -ке* – пра́вним (зако́нним) порядком; *в законодательном -ке* – правода́тно, законода́тно; *в -ке назначения, нагрузки* – як призначення, як наванта́ження; *в общем -ке* – зага́льним порядком, спо́собом; *в обычном -ке* – звича́йним порядком, спо́собом; *во внесметном -ке* – позако́што́рисним порядком; *в надлежащем -ке* (*проводит*) – уста но́вленим порядком; *в -ке поступления заказов* – за тим порядком (за то́ю черго́ю), як надхо́дять замо́влення; *в положенном, установленном -ке* – заведе́ним порядком; *в спешном, срочном -ке* – нега́йно, спі́шно; *в -ке статьи закона* –

згідно з артикулом закóну, на підста́ві артикулу закóну; в *том са́мом* **-ке** – тим са́мим порядком; в *ударном* **-ке** – нага́льним порядком, нага́льно, в щонайпе́ршу чергу́; *законным* **-ком** – пра́вним спо́собом, пра́вним чином, пра́вно; *судебным* **-ком** – судо́м, судо́вно, судо́вим порядком, че́рез суд; *этапным* **-ком** – ета́пом; *явочным* **-ком** – о́казо́вим (Н) спо́собом, без дозво́лу, о́казо́во (Н); 3) (*очередь*) – черга́, ряд (-лу); в *алфавитном порядке* (*расположить*) – за абе́ткою; *номер по* **-ку** – ну́мер (число́) з ряду, черговий ну́мер (число́); *по* **-ку** – в чергу́, з ряду; *считать по порядку* – лі́чити зряду; *число по* **-ку** – порядко́ве число́.

Порядочно (*о количестве*) – чима́ло, до́сить; (*о качестве*) – порядно, гара́зд.

Порядочность – порядні́сть (-ности).

Порядочный – 1) (*о количестве*) – чима́лий; 2) (*о порядочн. человеке*) – порядний, стате́чний, пу́тній, пу́тящий; (*о качестве вещи*) – порядний, пу́тящий.

Посад – слобода́.

Посадка – 1) (*растений*) – саді́ння, са́дження, наса́дження; *день -ки деревьев* (*приближается*) – день са́дити де́рево; 2) (*о посадке на судно, поезд*) – поса́дження; **-ка** *пассажиров начинается за полчаса до отхода поезда* – пасажи́ри почина́ють са́дати до ваго́нів за півгодини до від'ї́зду.

Посадский (*о жителе*) – слобі́дський.

Посажено – сажня́ми, від са́жня, на сажні́; *посаженный (об окладе, оплате)* – від са́жня, відсажне́вий.

Посвидетельствование (*документов*) – засві́дчення; посві́дчення.

Посевной (*о кампании*) – засі́вний; (*о материале*) – посі́вний.

Посезонне – посезо́нно.

Поселенец, -нка – осе́льник (-ка), осе́льниця посе́ленець (-нця), посе́ленця; (*первый п-ц*) – оса́дник (-ка), оса́дниця, оса́дчий (-чого), оса́дча (-чої).

Поселение, селище – оса́да (Г); (*действ.*) – оселе́ння, посе́лення; *п. опустевшее* – пу́стовщина (Г); *на поселение (ссылка)* – на оселе́ння.

Поселок – посе́лок (-лка), висе́лок (-лка).

Поселять, поселить, -ся – оселити, оселити, -ся.

Посемейно – родина́ми.

Посемейный (*о списке*) – родинний.

Посессионный (*о праве*) – посесі́йний.

Посессия – посесі́я.

Посетитель, -ница – одві́дач (-ча), одві́дачка одві́дувач (-ча), одві́дувачка.

Посетительская (*комната*) – кі́мна́та (для) одві́дачі́в.

Посещать, посетить – одві́дувати, одві́дати.

Посещение – одві́дання, одві́дини (-дин); (*действ.*) – одві́дування, одві́дання; *п. лекций* – одві́дування ле́кцій; *число -ний* – кі́лька́сть одві́дань.

Послабление – по́пуск (-ку), по́пуст (-ту), по́пускання́; *делать -ние* – по́пускати́, по́пустити́, по́пуск дава́ти, да́ти.

Посланец, посланный – послане́ць (-нця).

Посланник – посбо́л (-сла́), посланні́к (-ка).

Последний (*о сроке*) – оста́нній, оста́тній; (*окончательный*) – оста́то́чний.

Последовательность – послі́довні́сть (-ности); *п. определенная* – пе́вна послі́довні́сть; *п. сетевая (движения бумага в учреждениях)* – послі́довні́сть сі́ткова́; *п. цепная* – послі́довні́сть ланко́ва.

Последовать – 1) пі́ти слі́дом; *п. указаниям* – пі́ти за на́водо́м; 2) (*произойти, наступить*) – ста́тися, бу́ти, наста́ти; **-ло** *определение* – ста́лася ухва́ла; *решение по этому делу еще не -ло* – по́стано́ви в ці́й спра́ві ще не ухва́лено (не ста́лося, ще не бу́ло).

Последствие – на́слідок (-дку); *п. законное* – пра́вний (зако́нний) на́слідок; *нести, влечь за собой -вия* – спри́чиняти, спри́чинити на́слідки, спри́чинятися, спри́чинитися до на́слідкі́в; *жалоба осталась без -вий* – ска́ргу зали́шено без на́слідку, ска́рги не задово́лено; *оставаться без -вий* – не ма́ти на́слідкі́в, лишáтися без на́слідкі́в; *оставить без -вий* – лишити́ без на́слідкі́в.

Последующий (*о предстоящем контроле*) – да́льший, наста́пний, пото́мний; *о -щем прошу уведомить* – про да́льше про́шу спові́стити.

Послужить – см. **Служить**.

Посменно – змі́нами, мі́няючись.

Пособие – 1) (*вспомоществование*) – допо́мога, запо́мога; *п. выходное* – вибу́вне, вибу́вна допо́мога; *п. денежное* – грошо́ва допо́мога, запо́мога грі́шми (гроши́ма); *п.*

единовременное – одноразова допомога; *п. натурой* – допомога натурою; 2) (*учебное*): а) (*учебник*) – підручна книга, підручник (-ка); б) (**-ные принадлежности**) – навчальне приладдя, шкільне приладдя.

Посодействовать – см. **Содействовать**.

Посол – посол (-сла).

Посольство – посольство.

Поспешать, -шить – поспішатися, поспішитися, спішитися; (*стараться, торопиться*) – кватитися, покватитися; *п. с исполнением* – поспішитися виконати.

Посредник, -ница – посередник (-ка), посередниця; *быть -ком* – бути за посередника.

Посредничать – посередничати, бути за посередника.

Посреднический (*о бюро, об услугах*) – посередницький; *вознаграждение комиссионеру за -кие услуги* – посередницьке.

Посредничество – посередництво; *п. торговое* – торговельне посередництво.

Посредство – 1) (*в выражениях: «при -ве», через -во кого*) – за допомогою (кого); *при -ве милиции* – за допомогою міліції; 2) (*средство*) – спосіб (-собу); **-вом анкеты** – анкетною, анкетним способом; **-вом начисления** – нарахування, способом нарахування; **-вом публикации** – а) публікуючи, б) публікацією, публікуванням; **-вом этого** – цим способом.

Посрочно – реченцями, термінами, на реченці, на терміні.

Посрочный (*о плате*) – терміновий, реченцевик.

Пост – 1) (*караул*) – пост (-ста), стійка; *п. наблюдательный* – пост (с)постеріжний; *п. путевой (ж.-д.)* – пост колійний; *п. сторожевой* – охоронна (сторожова) стійка (варт); 2) (*положение*) – становище; (*должность*) посада; *п. высокий* – високе становище, велика, висока посада.

Поставить – см. **Ставить**.

Поставка – поста́ча; (*длит. действ.*) – поста́чення кому́ чо́го; *договор по -ке* – договір (рядна) про поста́чення; *долги по -кам* – довги за поста́чі; *сдавать -ку кому* – годити, згодити ко́го до поста́чення.

Поставлять, поставить (*снабжать кого чем*) – поста́чати, поста́чити кому́ що; *п. для учреждения* – поста́чати на устанóву.

Поставочный – поста́чальний, поста́чний.

Поставщик, -щица – поста́чальник (-ка), поста́чальниця, поста́чник (-ка), поста́чниця.

Постановка – 1) (*вопроса, дела*) – на́лад (-ду), поста́влення (спра́ви); (*действ.*) – ста́влення, поста́влення; *п. слабая* – пога́ний, ке́пський на́лад, недола́дне поста́влення; *вся постановка дела* – увесь (цілий) на́лад; спра́ви; *такая -на вопроса недопустима* – так ста́вити спра́ву не мо́жна; 2) (*пьесы, картины*) – поста́ва, поста́но́ва, худо́жне офо́рмлення.

Постановление – поста́но́ва; (*определение*) – ухва́ла; (*действ.*) – ухва́лювання, ухва́ла; *п. обязательное* – обов'язко́ва поста́но́ва; *п. ограниченное* – обме́жена поста́но́ва; *вынести -ние* – ухва́лити, поста́новити; *делать, принимать -ние* – ухва́лювати (поста́но́ву), поста́новляти; *постановление о зачислении (на должность)* – ухва́ла приза́чити; *постановление приговора* – ухва́ла поста́но́ви; (*судебн.*) – ухва́ла ви́року.

Постановлять, -вить – 1) поста́новляти, поста́новити; (*определять*) – ухва́лювати, ухва́лити; *п. приговор* – ухва́лювати поста́но́ву; (*судебн.*) – ухва́лювати ви́рок; 2) (*решить, сделать*) – поклада́ти, покла́сти.

Постараться – см. **Стараться**.

Постепенный (*об улучшении*) – ступне́вий, пові́льний.

Постовой – постовий (-во́го), стійчик (-ка).

Постой (*войска*) – постій (-сто́ю); *поставить на п.* – поста́вити на поста́ях; *стоять -ем* – поста́єм сто́яти.

Посторонний (*о зарботке*) – сторо́нній; **-ним вход воспрещается** – сторо́ннім захо́дити не ві́льно (заборóнено).

Постоялец, -лица – заї́жджа́нин (-на) (*Н*), заї́жджа́нка (*Н*), поста́єнець (-нця), поста́єниця; (*квартирант*) – пожи́лець (-льця), пожи́лиця.

Постоялое (*деньги за постой*) – заї́зне, поста́єльне.

Пострадавший (*о лице, от кого*) – потерпі́лий, потерпі́лець (-льця), скривде́жений; (*от чего*) – ушко́джений, що зазна́в шко́ди (утра́ти).

Пострадать от чего (*о челов.*) – зазна́ти шко́ди, потерпі́ти че́рез що; (*о вещах*) – бу́ти пошко́дженим, чим, че́рез що.

Постраничный (*об оплаты*) – від сторі́нки, підсторі́нко́вий; (*о подсчете*) – посторі́нко́вий, по сторі́нках.

Построение (*балланса, бюджета*) – будóва; (*действ.*) – будова́ння, збудова́ння.

- Постройка** (строение) – будівля, будова; (действ.) – будування, збудування; *п. наружная* – надвірна будівля.
- Построчно** – від рядка, за рядок.
- Построчный** (об оплате) – відрядковий, від рядка.
- Поступать, -пить** – 1) (действовать) – робити, зробити, чинити, вчинити, діяти, вдіяти; *п. целесообразно* – робити (чинити) доцільно; 2) (зачисляться куда) – вступати, вступити; *п. в партию* – вступати до партії; *п. в услужение* – йти в найми, ставати на службу; *п. на службу* – ставати, стати на посаду, заступати, заступити посаду; 3) (о деньгах, материалах) – надходити, надійти; *в кассу поступило 15 рублей* – до каси надійшло 15 карбованців; 4) (вести себя) – поводитися.
- Поступаться, -питься** – поступатися, поступитися чим кому.
- Поступление** – 1) (куда) – вступання, вступ (-пу) до чого; 2) (денег, материалов, продуктов) – надходження, прибування; **-ния в кассу** – надходження до каси; *п. денег в кассу идет туго* – гроші до каси надходять поволі; **-ния неналоговые** – неподаткові надходження; **-ния по специальным средствам** – надходження спеціальних коштів.
- Поступок** – вчинок (-нку); *п. наказуемый* – карний (каригідний) вчинок; *п. позволительный* – дозволений вчинок; *п. унижительный* – негідний вчинок.
- Посуточный** (о расчете) – від доби, добовий.
- Посылать, послать** – слати, посилати, послати, пересилати, переслати; *п. за кем, за чем* – послати по кого, по що; *п. по почте* – посилати, пересилати поштою.
- Посылаться, послаться на кого, на что** – посилатися, послатися, накликуватися, покликатися на кого, на що.
- Посылка** – посилка; (длит. действие) – посилання; *п. бандерольная* – посилка під перепаскою, бандерольна посилка; *п. без цены* – посилка без ціни; *п. почтовая* – поштовий пакунок, поштова посилка; *п. ценная* – цінна посилка; (с обозначенной ценой) – оцінована посилка; *п. ценная на сто рублей* – посилка оцінована (пакунок оцінований) на сто карб.; *задержаться с -кой чего* – затримати посилання чого; *с по-кой товара задержитесь* – товару, крாமу покищо не посилайте.
- Посыльный** – посланець (-нця).
- Потерпевший** (от кого) – скривджений, укривджений, що зазнав кривди; (от чего) – ушкоджений, що зазнав шкоди (утрати); (только о лицах) – потерпілий, потерпілець (-льця) (Н).
- Потерпеть** (от кого) – зазнати кривди, бути скривдженим; (от чего) – зазнати шкоди, бути ушкодженим; (только о лицах) – потерпіти.
- Потеря** – 1) утрачання, утрачення; *п. времени* – утрачання (гаяння) часу; *без -ри времени* – не гаючи часу; 2) (убыток) – утрата; *довести до -ри* – довести до втрати; *нести -ри при чем* – втрачатися, мати втрати, зазнавати втрат на чому; 3.) (вещей) – загублення, загуба; (потерян. вещь) – загуба, згуба; *отыскалась -ря* – знайшлася згуба.
- Потерять** – см. Терять.
- Потратить** – см. Тратить.
- Потребитель, -ница** – споживач (-ча), споживачка.
- Потребительский** (об обществе) – споживчий.
- Потребление** – споживання, спожиття, спожиток (-тку); *предметы широкого -ния* – речі загального споживання (спожиття).
- Потреблять, -бить** – споживати, спожити.
- Потребность в чем** – потреба на що; *п. настоятельная* – нагальна, пильна потреба; *п. необходимая* – доконечна потреба; **-сти необходимые** – щонайперші потреби; *для наших -стей* – на наші потреби, нам на потреби; *для удовлетворения -стей* – щоб задовольнити потреби, на задоволення потреб.
- Потребный** (о количестве) – потрібний, скільки треба.
- Потребовать** – см. Требовать.
- Похвала** – похвала; *достойный -лы* (поступок) – вартий, щоб похвалити.
- Похищение** – викрад (-ду), викрадення, крадіж (-деж); *обнаружено -ние денег* – виявлено крадіж грошей, виявили, що вкрадено гроші.
- Походный** (о положении, порядке) – похідний.
- Похоронный** (о конторе) – похоронний.
- Похороны** – похорон (-ну), (по)ховання; *п. гражданские* – громадський похорон.
- Почерк** – письмó, рука; *п. отчетливый* – читка рука; *п. убористый* – густе письмó; *п. ясный* – розбірна рука.
- Почесть** (сущ.) – шана, пошана, шаноба; *оказывать -сть* – віддавати, віддати шану.

Почётъ (глаго.) – см. **Почитать, почестъ**.

Почетный (о председателе) – почесний.

Почин – 1) (начало) – початок (-ткú), почин (-ну); на почин – на початок; 2) (инициатива) – ініціатива, почин (-ну); по собственному -ну – з власного почину, з своєї ініціативи.

Починка – направа, полáгода; (действие) – лáгодження, лáгодіння, полáгодження; давать в -ку – давати до направи, давати, направити (поправити, полáгодити); принестъ -ку: а) (в починку) – принести лáгодити, полáгодити, направити; б) (починенное) – принести поправу.

Починять, -нить – лá(го)дити, полá(го)дити, поправляти, поправити, направляти, направити.

Почитать, почтить – шанувати, ушанувати; (уважать) – поважати; п. известием – ласкаво сповістити; п. память вставанием – вставши, пам'ять ушанувати.

Почитать, почестъ (считать чем) – уважати, визнавати, визнати когó за когó; п. своим неременным долгом – вважати за свій неодмінний обов'язок.

Почта – пошта; п. внутренняя – внутрішня пошта; п. воздушная – повітряна пошта; п. обратная – поворотна пошта; п. спешная – негайна пошта; отправитъ по -те – послати, переслати поштою; с обратной -той – поворотною поштою.

Почтальон (разносчик писем) – листонóша; (развозящий почту) – поштáр (-ря).

Почтамт – пошта; п. главный – головна пошта.

Почтение – поважання, пошáна; относится с совершенным -нием к кому – ставитися з цілковитою пошáною до когó; с совершенным -нием к вам остаюсь НН – цілком поважáю Вас НН.

Почтенный (уважаемый, о собрании) – шанóвний, повáжаний.

Почтовый (об отправлении, сборе) – поштóвий.

Пошлина – оплáта, óплатки (-ток) (Г); (таможенная) – мито; п. базарная – місцеве, плáта за місце; п. ввозная – мито з довозу, довозóве; п. весовая – ваговé; п. вывозная – мито з вивозу, вивозóве; п. гербовая – гербóва оплáта, гербовé; п. за провоз – перевозóва плáта, перевозóве; п. исковая – позовна оплáта, позовнé; п. канцелярская – канцелярська оплáта, канцелярські óплатки; п. мостовая (за проезд по мосту) – мостовé, мостовщина; п. очистительная – очиснé мито; п. покровительственная – протекційне (охорóнне) мито; п. судебная – оплáта судовá, судовé; п. таможенная – мито; очищаютъ товар от таможенной пошлины – звільняти крам від мита.

Пошлинный – оплáтковий; (о тамож. пошлине) – митний.

Поштучный (об оплате) – від штúки, на штúки.

Пояс тарифный – тарифна смúга.

Пояснение – пояснення; (действие) – пояснювання, пояснення; для -ния – щоб пояснити, на пояснення; сопутствующие -ния к чему – супровідні пояснення до чого.

Поясный (о тарифе) – посмуговий.

Пояснять, пояснить – пояснювати, поясняти, вияснити, вияснити.

Правило – правило; -ла внутреннего распорядка – правила внутрішнього порядку; -ла общие – загáльні правила; по всем существующим -лам – відповідно до всіх, які є, правил; додержавши всіх, які є, правил; принимаютъ за -ло – брати, узяти за правило; соблюдать -ла – додержувати правил; с соблюдением этих правил (легко установитъ) – додержуючи, додержавши цих правил, коли додержувати цих правил.

Правильность – правільність (-ности), правдивість (-вост).

Правильный (о счете) – правільний, вірний; (о весе) – правдивий; (о предположениях – правдивий, вірний.

Правительственный (о сообщении, распоряжении) – урядóвий.

Правительство – ўряд (-ду); п. советское – радянський ўряд.

Править, управить – правувати, правити, управити, керувати, скерувати.

Править, исправить (исправлять) – правити, поправляти, поправити.

Правление – 1) (учреждение) – управа; п. железных дорог – управа залізниці; 2) (распорядительный орган учреждения) – виділ (-лу); п. союза – виділ спілки; 3) (действие) – керування, правування.

Право – право; п. авторское – áвторське право; п. вещное – речовé право, право на речі; п. владения – право володіти, право на володіння, право володіння; п. голоса, слова – право на гóлос, на слóво; п. горное – гíрниче право; п. гражданства – право на громадянство; п. давности – право на підста́ві давности; п. долговое – довговé право; п. заклада – право заставляти, заставне право; п. застройки – право забудовувати, право на забудування; п. землепользования – право користувáтися землею (з землі); п. избирательное – виборче

пра́во; *п. имущество* – пра́во на майно́, пра́во майно́вэ; *п. наследственное* – спадко́ве пра́во; *п. на труд* – пра́во на пра́цю; *п. обычное* – зви́чаєве пра́во; *п. обязательственное* – пра́во зобов’язань; *п. первенства* – пра́во пе́ршого; *п. пользования чем* – пра́во на користува́ння з чо́го, пра́во користува́тися з чо́го; *п. председательские* – пра́ва голови; *п. преимущественного удовлетворения* – пра́во на перева́жне задово́лення; *п. преимущественное* – перева́жне пра́во; *п. производства* – пра́во ви́робляти, пра́во на ви́робляння; *п. распоряжения* – пра́во розпо́ряджа́тися, пра́во розпо́ряджа́ти; *п. уголовное* – криміна́льне пра́во; *п. утерянное* – ут́рачене пра́во; *без поражения в правах кого (осудить)* – не позбавля́ючи, не позба́вивши пра́в ко́го; *быть в праве* – ма́ти пра́во; *(иметь основание)* – ма́ти ра́цію; *воспользоваться выговоренным -вом* – скориста́тися з засте́реженого пра́ва; *восстанавливать в правах* – поверта́ти, відновля́ти пра́ва ко́му; *выговорить себе -во* – засте́регти собі пра́во; *давать кому -во* – дава́ти ко́му пра́во, надава́ти, нада́ти ко́му пра́ва (пра́во), у́правнити ко́го; *добиваться своего права* – дохо́дити, дійти сво́го пра́ва; *лишать права слова кого* – відби́рати, відби́рати сло́во ко́му (в ко́го), позбавля́ти, позба́вити сло́ва ко́го; *на каких правах* – яким пра́вом; *на правах (делегата)* – з пра́вами, пра́вом; *наделить -ми* – у́правнити; *оговаривать себе право, оставлять за собою право* – засте́рига́ти, засте́регти собі пра́во; *ограничивать кого в правах* – обме́жувати, обме́жити пра́ва ко́му, обме́жувати, обме́жити ко́го на пра́ві; *он в праве* – він ма́є пра́во; *отказывать кому в праве* – відмовля́ти, відмо́вити ко́му пра́ва; *отнимать у кого право* – відби́рати, відби́рати ко́му пра́во; *оставлять за собой право* – засте́рига́ти, засте́регти собі пра́во, лишáти собі пра́во; *по праву (пользоваться)* – пра́вно, на підста́ві пра́ва; *по праву давности (владеть)* – пра́вом (на підста́ві пра́ва) да́вности; *по какому праву* – яким пра́вом; *пользоваться правом* – ма́ти пра́во, користува́тися з пра́ва; *поражение в правах* – позба́влення, позба́ва (*Н*) пра́в; *предоставляется вам право* – Ва́м ві́льно, Ви ма́єте пра́во; *предоставляют право* – дава́ти, да́ти пра́во (ко́му); *приобретать право* – здо́бува́ти пра́во, набува́ти пра́ва; *располагают своими правами* – користува́тися з сво́їх пра́в; *право распространяется* – пра́во поширю́ється; *считать себя в праве* – вва́жати, гада́ти, що ма́єш пра́во; *с предоставлением права (назначить)* – нада́вши пра́ва; *с предоставлением себе права (согласиться на что)* – засте́рига́ючи собі пра́во; *терять, утратить право* – відпада́ти, відпа́сти пра́ва, ут́рача́ти, ут́ратити пра́во; *уступить кому право* – посту́пати́ся ко́му пра́вом, відсту́пити пра́во ко́му; *право утрачивается* – пра́во відпа́дає.

Правовед – правозна́вець (-вця), правник (-ка).

Правовой (*об отношениях*) – пра́вний, правовий.

Правозаступник – правозасту́пник (-ка), оборо́нець пра́в.

Правомочие – 1) правомо́жність (-ности), у́правнення, правоси́льність (-ности); 2) (*полномочие*) – упо́внова́ження.

Правомочный (*о представителе*) – правомо́жний, у́правнений, правоси́льний; (*уполномоченный*) – упо́внова́жений.

Правонарушение – праволо́мство, правопо́рушення.

Правонарушитель – праволо́мець (-мця), правопо́рушник (-ка).

Правопоражение – позба́влення, позба́ва (*Н*) пра́в.

Правоспособность – правозда́тність (-ности).

Правоспособный – правозда́тний.

Правосудие – пра́вий суд, правосуддя.

Правосудный – правосу́дний.

Правота – правота́, пра́вість (-вості); *признавать за ним -ту* – визнава́ти, визна́ти, що він пра́вий.

Правый – 1) (*справа находящийся*) – пра́вий; *по -вую сторону* – правору́ч, пра́вою сторо́ною; 2) (*справедливый, о суде, решении*) – пра́вий; справедли́вий; (*имеющий ос.....*); *вы правы* – Ва́ша пра́вда, ма́єте ра́цію; *он оказался -вым* – його́ бу́ла пра́вда, він ма́є ра́цію; 3) (*невинный*) – пра́вий, безневинний, неповинний, непровинний.

Правящий (*об органе*) – кері́вний; (*о классе*) вла́дущий, вла́дучий.

Праздник – свято; *п. революционный* – революці́йне свято.

Праздновать, отпраздновать – святкува́ти, відсвяткува́ти, відбува́ти, відбу́ти свято.

Практика – пра́ктика; в **-ке** – на пра́ктиці; *проходит -ку* – відбува́ти пра́ктику.

Практикант, -ка – практикан́т (-нта), практикан́тка.

Практиковать – практикува́ти.

Практический (*о мерах*) – практи́чний.

Прасольство – гуртопра́вство.

Прачешная – пральня.

Пребывание – перебування, пробування; *п. постоянное* – постійне (стале) пробування; *во время Вашего -ния* – під час Вашого перебування, коли Ви були (перебували); *место -ния* – місце пробування.

Превращать, превратить, -ся – перетворювати, перетворити, -ся, братися чим.

Превышать, -высить – 1) (*что*) – перевищувати, перевищити, перебільшувати, перебільшити що, переходити, перейти за що; *стоимость не -ает (рубля)* – коштує не більше як, вартість не більша за...; *это -шает мои полномочия* – це переходить за мої повноваження; *я не могу п. мои полномочия* – я не можу перебільшити моїх повноважень; 2) *превышать власть* – надуживати, надужити влади.

Преграда – перепона.

Предавать, -дать – 1) (*изменять кому, чему*) – зраджувати, зрадити когось, що; 2) в *выражениях*: *п. гласности* – подавати, подати до вселюдного відома, оголошувати, оголосити; *п. забвению* – забувати, забути; *п. смерти* – карати, скарати на смерть; *п. суду* – віддавати, віддати під суд, до суду.

Предварительно – уперед, попереду.

Предварительный (*о заключении по делу*) – попередній; (*о заключении под стражу*) – передсудовий; *по -ном обсуждении* – наперед (попереду) обміркувавши, після того, як наперед обмірковано.

Предвидеть, -ся – передбачати, передбачити, -ся; *предвидится по плану организация...* – за пляном мають (є думка) організувати...

Предвыборный (*о собрании*) – передвиборчий.

Предвыборы – передвибори (-рів).

Предел – границя, межа; *п. численный* – числова границя; *положить предел (чему)* – покласти межі, кінці покласти чомусь, припинити що.

Предельный – 1) (*о возрасте, стоимости*) – граничний, крайній; (*о размере, цене*) – крайній; (*о сроке*) – останній, крайній.

Предисловие – передмова, передне слово.

Предлагать, -ложить – 1) – пропонувати, запропонувати, подавати, подати, вносити, внести; *п. вопрос* – ставити, поставити питання, запитувати, запитати; *п. на обсуждение* – подавати на обміркування; 2) (*предписывать*) – пропонувати, запропонувати.

Предлог – 1) (*повод*) – привід (-воду), притока, зачіпка; *под -гом* – ніби (з чого, через що), начебто; *под благовидным -гом* – через ніби важливу причину, з ніби важної причини; *под вымышленным -гом* – вигадавши причину, з вигаданою причиною; 2) (*отговорка*) – вимовка.

Предложение – 1) – внесення, подання, пропозиція; *п. конкретное* – конкретне (певне) внесення, конкретна (певна) пропозиція; *п. неприемлемое* – пропозиція, на яку не можна пристати, якої не можна прийняти, неприйнятне подання; *п. письменное* – писане внесення, внесення на письмі, писана пропозиція, пропозиція на письмі; *п. словесное* – словесне внесення, внесення на словах; *предложение услуг относительно вступления в сношения* – пропонування послуг, (щоб) налагодити (нав'язати) стосунки; *внести -ние* – подати внесення; *входит с -нием* – пропонувати, запропонувати, робити, зробити внесення; *по моему -нию (последовало)* – на мою пропозицію, з моєї пропозиції; *признавать -ние неприемлемым* – визнавати, визнати, що внесення неприйнятне, що на внесення не можна пристати, внесення не можна прийняти; *принимать -ние* – приймати, прийняти пропозицію, приставати, пристати на пропозицію; 2) (*предписание*) – пропонування, загад (-ду); *сделано -ние исполнить* – дано загад виконати, запропоновано виконати; *сделать -ние подведомственным органам* – запропонувати підурядним органам; 3) (*товара*) – подавання; *-ние превышает спрос* – подавання більше за попит; *при большом -нии (товара)* – за великого подавання, з великим подаванням; *спрос и -ние* – попит і подавання.

Предместник, -ца – передступник (-ка) (*Н*), передступниця (*Н*), на посаді попередник (-ка), попередниця на посаді.

Предместье – передмістя.

Предмет – 1) річ (речі), предмет (-ту); *-ты вывоза* – вивозові речі, речі на вивіз; *-ты первой необходимости* – найпотрібніші речі, речі на першу потребу; *-ты роскоши* – речі розкоші; *п. сделки* – об'єкт згоди, угоди; 2) (*предмет преподавания*) – предмет (-ту), дисципліна, наука; 3) (*в отдельных выражениях с «на этот, тот предмет»*): *действующие на этот п. правила* – чинні про це правила; *на предмет образования фондов* – на утворення фондів, щоб утворити фонди; *на предмет получения* – щоб одержати; *на этот предмет: а*

) (выдано) – на це, для цього; б) (существующие предположения) – про це.

Предметный (об указателе) – предметовий.

Предназначать, -чить – (наперёд) призначати, призначити, (наперёд) приділяти, приділити.

Предназначение – призначення.

Предоставлять, предоставить, -ся – 1) (отпуск) давати, дати; (право) – надавати, надати, -ся; п. в распоряжение: а) давати, дати до розпорядження; б) (в пользование) – давати, дати користуватися з цього, дати що комусь на вжиток; п. сделать что кому – давати зробити що комусь; предоставлено Вам право – Вам вільно, Ви маєте право; 2) – полишати, полишити, -ся; -лять на чье суждение – полишати на чий суд, здавати на чий суд.

Предостережение – пересторога, осторога; для -ния – щоб перестерегти проти цього, в пересторогу.

Предосторожность – обережність (-ности); меры -сти – запобіжні заходи.

Предосудительный (о поведении, поступке) – вартий догани, негідний, доганный.

Предотвращать, -рывать (что) – запобігати, запобігти чомусь, відвертати, відвернути що.

Предотвращение чего – запобіг (-гу) (Н), запобігання чомусь, відвертання, відвернення чого.

Предохранительный (о мерах) – запобіжний, охоронний, застеріжний.

Предписание – припис (-су), наказ (-зу).

Предписывать, -сать – приписувати, приписати, наказувати, наказати.

Предполагать, -пожить – 1) (иметь в виду) – гадати, мати на думці; п. что-нибудь сделать – мати на думці (гадати) що робити; -ется сделать – є думка зробити; 2)

(допускать) – припускати, припустити; -жим, что... – даймо на те; що, припустимо, що.

Предположение – 1) гадка; (соображение) – міркування; (догадка) – здогад (-ду); -ния о причине пожара – здогади про причини пожежі; п. по делу – міркування в справі; п.

построит новый завод – гадка (думка) збудувати нову виробню; п. правильное – правдиве міркування; существующие на этот счет -ния – міркування, які є про це; 2) (допущение) – припущення; п. сметное – кошторисне припущення.

Предположительно – здогадно, на здогад, гадано.

Предположительный (о соображениях) – здогадний, гаданий, проєктований.

Предпоследний (о сроке) – передостанній.

Предпочитать, -честь (выбирать из двух зол меньшее) – воліти, воліти, зволіти; (считать лучшим) – вважати, визнати, що за краще, перевагу чомусь давати, дати.

Предпочтение, предпочтительность – перевага; давать, оказывать -ние чему – віддавати (давати) перевагу чому, вважати що за краще.

Предпраздничный (о дне) – передсвятковий.

Предприимчивость – підприємницький хист, підприємливість (-вості).

Предприимчивый (об агенте) – підприємливий, промітний.

Предприниматель, -ница – підприємець (-мця), підприємця.

Предпринимательский (о прибыли) – підприємницький.

Предпринимать, -нять (что, какое-л. дело) – починати, почати, братися, узятися до цього, заходжуватися, заходитися до цього; (меры) – уживати, ужити чого; предпринято массовое перезаключение договоров – почали масово переукладати договори.

Предприятие (начинание, дело) – підприємство; (заведение) – заклад (-ду); п. беспроигрышное – невтратне, непрогравне підприємство; п. вспомогательное – допоміжний заклад; п. единоличное – одноособове підприємство; п. зрелищно-увеселительное – заклад видобищ; п. коллективное – колективне підприємство; -тия коммунальные – комунальні підприємства (заклади); п. консервированное – консервоване підприємство; п. крупное – велике підприємство, великий заклад; п. малое – дрібне (мале) підприємство, дрібний (малий) заклад; п. мало мощное – малосиле, кволе підприємство; п. мощное – потужне (міцне) підприємство; п. перевозочное – перевозовий заклад; п. подсобное – поміжний заклад; п. производственное – виробничий заклад; п. промышленное (дело) – промислове підприємство; (заведение) – промисловий заклад; п. работающее – чинний заклад; п. самокупаемое, самокупающееся – самооплатне підприємство, самооплатний заклад; п. торговое (дело) – торговельне підприємство; (заведение) – торговельний заклад; п. транспортное – транспортове підприємство, транспортний заклад; п. фабрично-заводское – фабрично-виробнєве підприємство; вести -тие (управлять -тием) – керувати закладом (підприємством); всаживать деньги в -тие – вгачувати, вгатити гроші в підприємство; открывать -тие – закладати, закласти підприємство; по -тию: а) (доходы) – з підприємства; б) (расходы) – на підприємство.

Председатель, -ница – голова; *п. почетный* – почесний голова; *быть -лем* – головувати, за голову бути; *избирать -лем* – на (за) голову обрати; *товарищ -ля* – заступник, замісник голови.

Председательский (*о правах*) – належний голові.

Председательство – головування; *под -вом* – за (під) головуванням.

Председательствовать, председатель – головувати, за голову бути.

Председательствующий – голова.

Представитель, -ница – 1) (*выразитель*) – репрезентант (-та), репрезентантка, заступник (-ка), заступниця, речник (-ка) (*стар.*); *п. интересов (безработных)* – заступник, (речник) інтересів; *п. общественного мнения* – репрезентант, (речник) громадської думки; 2) (*уполномоченный на представительство*) – відпоручник (-ка), відпоручниця, заступник, заступниця; *п. полномочный (фирмы)* – повноважний відпоручник; *быть -лем* – бути за відпоручника, заступати когось де; *в лице своих -лей (иметь)* – в особі своїх відпоручників; 3) (*принадлежащий к составу, известному классу и т. п.*) – хто належить до...; *каждый представитель нашего класса* – кожний, хто належить до нашої кляси, кожний, хто з нашої кляси.

Представительственный (*об органе*) – репрезентативний.

Представительство – відпоручництво; *п. полномочное* – повноважне відпоручництво; *уполномоченный от нашего -ва* – уповноважений від нашого відпоручництва.

Представление – 1) (*о чем*) – уявлення; *п. отчетливое* – виразне уявлення; *дают -ние о деле* – давати уявлення про справу; *иметь -ние о чем* – уявляти собі що; *иметь надлежащее -ние о деле* – належно (собі) уявляти справу; *никакого -ния не имеет о чем* – зовсім не (ніяк не) уявляти (собі) чогось; *составить себе -ние о чем* – скласти собі уявлення про що, уявити собі що; 2) (*театр*) – вистава; *п. театральное* – театральна вистава; 3) (*действие*) – подавання, подання; *п. к награде* – подання до нагороди; *п. проекта* – подання проєкту; *в случае -ния ложных сведений* – якщо подано неправдиві відомості; *в целях -ния им возможности дальнейшей работы* – щоб дати їм змогу далі працювати; *входит с -нием; делать -ние* – вдаватися з поданням; *обязать (ежемесячным) -нием отчетности* – зобов'язати (щомісяця) подавати звіт; *по -нии* – подавши, після подання; *потребовать -ния документов* – вимагати подати документи, поставити вимогу, щоб подано документи, зажадати документів; *по -ниям (на основании -ний)* – на підставі подань, на подання; *согласно с -нием* – згідно з поданням; 4) (*кого кому*) – рекомендування когось комусь; 5) (*подчиненного по начальству*) – явлення перед когось, о́каз (-зу).

Представляют, -вить – 1) подавати, подати; (*о представлении свидетелей суда*) – ставити, поставити; *представляя при сем* – подаючи разом з цим; 2) (*кого кому*) – відрекомендувати, відрекомендувати; 3) (*представительствовать*) – бути репрезентантом, заступником когось, репрезентувати когось, заступати когось; *общество представлено агентурой* – а́гентура, заступає товариство, товариство має своїм заступником а́гентуру, товариство репрезентоване а́гентурою; 4) (*иметь представление*) – уявляти, уявити; 5) (*оставляют что*) – становити; *п. собою, из себя* – являти (становити) собою, бути; 6) (*в театре*) – виставляти, виставити.

Представляться, -виться – 1) (*рекомендоваться*) – рекомендуватися, відрекомендуватися; 2) (*по начальству*) – являтися, явитися; 3) (*случаются*) – траплятися, трапитися, бувати, випадати; **-вился случай** – випала (була, трапилася) нагода; **-ется возможным** – можна, (є) можливо; **-ется доступным** – (є) приступно; **-ется необходимым** – треба, (є) потрібно.

Предстоит – має бути, буде; *п. большой труд* – має бути (буде) багато праці (роботи); *п. заседание* – має бути засідання; *мне -ит поездка* – я маю їхати; **может -ять** (*командировка*) – може бути.

Предстоящий (*о выборах, ревизии*) – прийдешній, наступний, що має бути, майбутній; *в виду -щей ревизии* – вважаючи на те, що має бути ревізія; *план -щей в следующем сезоне работы* – плян роботи, що має бути наступного сезону; *план работы на -щий сезон* – плян роботи на наступний сезон.

Предупредимьять, -мить – наперед (уперед) повідомляти, повідомити, завідомляти, завідомити, застерігати, застерегти.

Предумышленный (*о преступлении*) – умисний.

Предупредительный (*предохранительный, о мерах*) – запобіжний.

Предупреждать, -предить – 1) (*предварять*) – попереджати, попереджувати, попередити; 2) (*предостерегать*) – перестерігати, перестерегти когось про що; 3) (*принимать*

предварительные меры, отвращать что) – запобігати, запобігти чому; *п. несчастье* – запобігати лихові.

Предупреждение – 1) (*предостережение*) – пересторога, застерєження; *делать -ние* – робити пересторогу, давати пересторогу; 2) (*чего*) – запобіг (-гу) чому (*Н*); (*действ.*) – запобігання чому; в **-ние** *чего* – щоб запобігти чому.

Предусматривать, предусмотреть, -ся – передбачати, передбачити-ся; (*в договоре, оговоривать*) – застерігати, застерегти, -ся; *доход предусмотрен в размере...* – добуток має бути розміром...

Предусмотрительность – передбачливість (-вості), обачність (-ності).

Предусмотрительный (*о начальнике*) – передбачливий, обачний.

Предшественник, -ница – передступник (-ка) (*Н*), передступниця (*Н*), попередник (-ка), попередниця; *п. по должности* – що раніш заступав посаду, передступник (попередник) на посаді.

Предшествовать – бути раніше, бути перед чим (ким).

Предшествующий (*о собрании*) – передніший, передущий, раніший.

Предъявитель, -ница – оказовець (-вця) (*Н*), оказовиця (*Н*); (*податель*) – подавець (-вця), подавниця; *п. дубликата* – подавець дублікату; *бумаги на -ля* – папери на оказовця, оказові папери.

Предъявительский (*о документе*) – оказівницький (*Н*), подавецький.

Предъявление (*действ.*) – оказування, оказання, оказ (-зу), подавання, подання; *п. вещественных доказательств* – показування речових доказів; *п. иска* – закладання, закладення позову; *п. обвинения* – обвинувачення, ставлення обвинувачення; *п. требований* – ставлення вимог; *по -нию* – на подання, на оказ; *сроком по -нию* – на термін, коли подадуть, на термін до подання.

Предъявлять, -вить (*документ*) – оказувати, оказати; (*подавать*) – подавати, подати; (*доказательство*) – подавати, подати; (*обвинение, требование*) – ставити, поставити; *п. вексель ко взысканию* – подавати вексель до суду; *п. иск* – закладати, закласти позов на кого, позивати, запізвати кого; *п. отвод (кому)* – заявляти, щоб відсторонено кого.

Предыдущий (*об ораторе*) – передніший.

Преемник, -ница – наступник (-ка), наступниця.

Прежде всего – насамперед, передусім.

Преждевременный (*о выводе*) – передчасний.

Президиум – президія.

Преимущественный (*о праве*) – переважний.

Преимущество – 1) перевага; *дать -во* – перевагу дати; *иметь -во (перед кем)* – мати проти кого перевагу, переважати кого; *по -ву* – переважно, здебільшого; 2) (*привилегия*) – привілей (-ю); *права и -ва* – права та привілеї.

Прейс-курант – цінник (-ка).

Прекращать, прекратить, -ся – кінчати, кінчити, прикінчувати, прикінчити, закривати, закрити, -ся; (*временно*) – припиняти, припинити, -ся; *п. дело* – закривати (прикінчувати) справу, уморити справу; *п. дело производством* – переставати, перестати переводити справу; *п. договор* – розривати, розірвати договір; *п. обязательства* – касувати, скасувати зобов'язання; *п. переговоры* – прикінчувати переговори (пересправи); *п. работу* – припиняти роботу; (*п. свою р.*) – переставати працювати; *выдача денег прекращена (пока)* – (покищо) гроші видавати припинили.

Премияльный (*о вознаграждении*) – преміяльний.

Премировать – преміювати.

Премировочный – преміювальний.

Премия – премія; *п. валовая* – гуртовá (огólna) премія; *п. натуральная* – премія натурою; *п. страховая от огня* – безпечна пожежна премія, безпечні пожежні гроші.

Пренебрегать, -бречь – нехтувати, знехтувати.

Прения – дискусія, дебати (-тів), змагання; *п. сторон* – змагання сторін; *п. судебные* – судові дебати, судові змагання; *вести судебные прения* – провадити судові змагання; *открывать -ния* – розпочинати дискусію; *прекращать -ния* – закривати (кінчати) дискусію.

Преобладать – переважати, перевагу мати.

Преобладающий (*о большинстве, о населении*) – переважний.

Преобразование (*реформа*) – реформа, перебудова, переутворення, перевпорядження; (*действ.*) – реформування, зреформування, перебудовування, перебудування, переутворювання, переутворення, перевпоряджання, перевпорядження; *важность -ния*

- важливість реформи; *необходимы -ния* - потрібні реформи, перевпорядження.
- Преобразовывать, -зовать** - реформувати, зреформувати, перебудувати, перебудувати, перетворювати, перетворити, перевпоряджати, перевпорядити.
- Преодолевать, -леть** - перемагати, перемогти, подужувати, подужати, подолати.
- Препинание: знаки -ния** - розділові знаки; (*Двоеточие*) - двокрапка; (*Запятая*) - кома; (*Знак вопросительный*) - знак запитання; (*Знак восклицательный*) - знак оклику; (*Кавычки*) - лапки; (*Квадратные скобки*) - ламані дужки; клямри; (*Многоточие*) - крапки, багато крапок; (*Скобки*) - дужки; (*Тире*) - риска; (*Точка*) - крапка; (*Точка с запятой*) - середник (-ка); (*Черточка*) - рбзділка.
- Преподавание** - викладання, виклад (-ду), навчання.
- Преподаватель, -ница** - викладач (-ча), викладачка, учитель (-ля), учителька.
- Преподавать, преподать** - викладати, викласти що, навчати, навчити чого; *преподать руководящие указания* - дати провід, провідний навід.
- Препоручительный (о надписи)** - доручний, припоручний.
- Препроводительный (о бумаге)** - супровідний.
- Препровождать, -водит** - надсилати, надіслати, пересилати, переслати; *п. под конвоем* - відпроваджувати, відпровадити з вартовим; *при сем -даем* - з цим надсилаємо.
- Препятствие** - перешкода, перепона, завада; *встречается неустранимое -вие* - є невідводна перешкода; *для устранения -ствий* - щоб позбутися перешкод, щоб видалити перешкоди; *-вий не встречается* - перешкод нема; *послужит -вием* - стати на перешкоді (на заваді); *о нашей стороны -вий не встречается* - ми не перечимо, ми не перешкоджаємо, від нас перешкод нема; *чинит -вия* - робити (чинити) перешкоди, перешкоджати.
- Препятствовать, воспрепятствовать** - перешкоджати, перешкодити, на перешкоді ставати, стати, чинити, вчинити перешкоди.
- Пререкание** - сперечання, суперечка, змагання; *входит в -ния с кем* - заходити (вдаватися) в суперечку з ким, почати сперечатися з ким.
- Прерогатива** - прерогатива, осібне право.
- Прерывать, -рвать** - 1) (*чей-либо разговор, чью-либо речь*) - припиняти, припинити, переривати, перервати кому (розмову, промову); *п. заседание* - припиняти засідання; *п. судоговорение* - припиняти судові промови, судопересправи; 2) (*свою речь*) - припиняти, припинити; 3) (*пути сообщения*) - перетинати, перетяти.
- Пресекать, -сечь (останавливать)** - перепиняти, перепинити, припиняти, припинити; (*окончательно*) - класти, покласти, край; (*уничтожать*) - винищувати, винищити, вибавляти, вибавити; *п. в корне* - викорінювати, викорінити, викоренити, перепиняти, перепинити цілком; *п. в корне злоупотребления* - викорінювати зловживання; *п. злоупотребления* - класти край зловживанням.
- Пресечение** - припинення, припин (-ну), зниження, винищення; (*в корне*) - викорінення; *в целях -ния чего (злоупотреблений)* - щоб покласти край чому; *меры -ния* - перепинні заходи, заходи (щоб) перепинити що (покласти край чому).
- Преследовать** - переслідувати; *п. цель* - мати за мету.
- Пресс-папье** - прес-пап'є, гніток (-тка), нагніток (-тка).
- Пресса** - преса, часописи; *объявит в -се* - оповістити в пресі, в часописах.
- Преступление** - злочин (-ну), злочинство, переступ (-пу); *п. государственное* - злочин проти держави; *п. должностное* - злочин урядовця, урядовий злочин; *п. предумышленное* - умисний злочин; *п. уголовное* - карний злочин, кримінальний злочин; *вменять в -ние* - ставити, поставити за провину, привинювати, привинити кому; (*по суду*) - всуджувати, всудити кому; *на месте -ния* - на місці злочину; (*с поличным*) - на гарячому вчинку; *уличит кого в -нии* - довести (доказати) кому його злочин; *учинение -ния* - заповідання (учинення) злочину.
- Преступник, -ница** - злочинець (-нця), злочинниця.
- Преступность** - злочинність (-ности).
- Преступный (о попустительстве)** - злочинний.
- Претендент, -тка** - претендент (-та), претендентка.
- Претендовать** - претендувати на що, заявляти право на що, допоминатися, допевнятися чого.
- Претензия** - претенсія, домагання; *-зии по договорам* - а) претенсії в справі договорів; б) претенсії на підставі договорів; *быть в -зии* - мати претенсію до кого, нарікати, ремствувати на кого; *возбуждать -зии* - а) заявляти претенсії, право на що; б) спричинятися до претенсій; *по -зиям* - в справі претенсій, на претенсії; *предъявляют*

-зюю – заявляти претенсію; ставити (подавати) домагання (претенсію).

Преувеличивать, преувеличить – перебільшувати, перебільшити.

Прецедент – прецедент (-ту), передніший випадок; *послужить -том* – стати за прецедент.

При (*предлог*): *при взыскании, при обложении* – стягуючи, оподатковуючи, під час стягання, оподаткування, коли (як) стягати, оподатковувати; *при всем том* – попри все те, протє; *при делах* – в справах; *при деньгах* – з грошима; *при жизни* – за життя; *при ком, при чем (составлять, находится)* – при ко́му (бу́ти); *при первом появлении (кого)* – щойно з'явиться (з'явився); *при помощи* – за допомогою, з допомогою; *при режиме экономии* – за режиму ощадності; *при себе* – у себе; *при случае* – при нагоді; *при таких обстоятельствах* – за таких обставин, при таких обставинах; *при том (кроме того)* – до того, та ще й; *при условии (исполнить)* – з умо́вою.

Прибавка – додаток (-тку), до́бавка, на́кидка (Г); (*цены*) – набавка, прибавка; (*действ.*) – додавання, додання; (*цены*) – набавляння, набавлення, прибавляння, прибавлення.

Прибавление – 1) – додаток (-тку), до́бавка, збі́льшення; *п. семейства* – збі́льшення родини; 2) (*действ.*) – додавання, додання; (*цены*) – набавляння, набавлення, накидання, прибавляння; *с -нием расходов* – долучаючи, долучивши витрати, коли долучити витрати.

Прибавлять, -вить – додавати, додати, добавляти, додати, накладати, накинути; (*цену*) – набавляти, набавити, накидати, накинути, прибавляти, прибавити; *п. жалованье* – збі́льшувати платню, добавляти платні.

Прибавочный (*о ценности*) – додатковий.

Прибегать, -гнуть к кому, к чему – удаватися, удатися до ко́го, до чо́го; (*к чему*) – удаватися, удатися до чо́го, братися, взятися чо́го; *п. к закону* – удаватися до пра́ва; *п. к (крайним) мерам* – удаватися, удатися до (надзвичайних) заходів; *п. к средствам* – братися спосо́бів (засо́бів); *п. к суду* – удаватися, удатися до су́ду.

Приближенный (*о значении*) – наближений.

Приблизительный (*о размере, расчете*) – примірний, приблизний.

Прибор – прилад (-ду); *п. письменный* – прилад до письма́; *п. столовый* – обідній прилад; *-ры счетные* – лічильний прилад; *п. чернильный* – прилад до писання.

Приборка – прибирання, прятання.

Прибрежный (*о полосе, жителях*) – прибере́жний, надбере́жний, береговий.

Прибывать, -быть – прибувати, прибути.

Прибыль – зиск (-ку); (*барыш*) – бариш (-шу́); *п. валовая* – гуртовий зиск; *п. на капитал* – зиск із капіталу; *п. от дела* – зиск із підприємства; *п. предпринимательская* – підприємницький зиск; *п. скрытая* – затаєний зиск; *п. чистая* – чистий зиск; *извлекать прибыль* – зискувати, ма́ти зиск; *получить прибыль* – ма́ти зиск, убаришувати.

Прибыльность – зисківність (-ности).

Прибыльный (*о предприятии*) – зисківний.

Прибытие – прибуття, прихід (-хóду); *п. поезда* – прибуття поїзду; *по -тии, с -тием (на станцию мы...)* – прибу́вши, коли (як) прибу́ли, коли (як) прибу́демо.

Приват-доцент – приват-доце́нт (-та).

Приветственный (*об адресе, слове*) – віта́льний, привіта́льний.

Приветствие – привіта́ння, віта́ння, приві́т (-ту).

Приветствовать – віта́ти, *сов.* – привіта́ти.

Привилегированный (*о положении*) – упривілейований, привілейований, що ма́є привілеї.

Привилегия – привіле́й (-лею), перева́жне пра́во; *пользоваться -ми* – ма́ти привілеї.

Привлекать, -лечь – 1) (*к суду, к ответственности*) – притяга́ти, притягти, притягну́ти; *п. к оценке экспертов* – запро́шувати експертів оцінити, запропо́нувати експертам оцінити; *п. к (со)участию* – запро́шувати (притяга́ти) до у́часті; 2) (*на чью сторону*) – привертати, приверну́ти на чию руч.

Привод – приве́дення, припровáдження; *п. к присяге* – прийма́ння чиєї присяги; *п. под конвоем* – припровáдження з вартовим; *п. принудительный* – примусове́ приве́дення; *подвергнуть -ду через милицию* – загада́ти міліції привести.

Приводить, -вести – 1) (*кого, куда*) – приво́лити, привести; 2) (*в выражениях*): *приводить под стражей* – припровáджувати, припровáдити з ва́ртою; *п. в известность* – з'ясо́вувати, з'ясува́ти, вияснити, вияснити; *п. в исполнение* – вико́нувати, виконати; *п. в порядок (что)* – упоря́дковувати, упоря́дкувати що, дава́ти, да́ти лад чо́му; *п. в разорение* – до розо́ру (руїни) дово́дити, довести, нищити, знищити, руйнува́ти, зруйнува́ти; 3) (*цитировать, представлять*) – подава́ти, пода́ти; *п. пример* – подава́ти приклад; *п. факты* – подава́ти фа́кти; *п. чьи слова* – подава́ти чи́ слова́; 4) (*к чему*) – причиня́ти, спричинити, виклика́ти, викликати що, спричиня́тися, спричинитися до чо́го;

активность приведет к – активність спричиниться до...

Привоз (*импорт*) – до́віз (-вóзу); (*место привоза*) – приві́з (-вóзу); *купить на -зе* – на приві́зі купити.

Привозной (*о товаре*) – дові́зний, довозо́вий, приві́зний.

Привозить, -везти – дово́зити, довести, приві́зити, привезти.

Привратник – воротáр (-ря).

Пригласительный (*о билете*) – запро́сний, із запро́шенням.

Приглашать, -гласить – запро́шувати, просити, проха́ти, запросити; *п. председателем* – запро́шувати на (за) го́лову.

Приглашение – запро́шення, запро́сини (-син); *по -нию* (*явится*) – а) на запро́шення; б) з запро́шення, як запро́шений; *он был по пр-нию* – він був як запро́шений; *он прибыл по -нию* – він прибу́в на запро́шення.

Приговаривать, приговорить (*на суде*) – прису́джувати, присудити до чо́го, засу́джувати, засудити на що; *п. к штрафу* – прису́джувати, присудити оштрафува́ти; *п. на два года принудительных работ* – засу́джувати на два ро́ки примусо́вої пра́ці.

Приговор (*суда по уголовн. делу*) – ви́рок (-ку); (*по гражд. делу*) – присуд (-ду); (*сельского общества*) – пригові́р (-во́ру); *п. обвинительный* – за́суд (-ду), ви́рок засудний, ви́рок із засу́дженням; *п. окончательный* – оста́точний ви́рок; *п. оправдательный* – виправдний ви́рок; *п. смертный* – ви́рок на смерть, сме́ртний ви́рок, о́суд на смерть; **-вор выносить** – видава́ти, видати ви́рок, ви́рiшувати, ви́рiшити ви́рок, ухва́лювати, ухвалити ви́рок; **-вор исполнен** – ви́рок виконано; *по -ру* – згідно з ви́роком, за ви́роком; *постановить -вор* – ухва́лити, видати ви́рок; *смягчение -ра* – полéгшення ви́року; *состоялся -вор* – ви́рок ста́вся (відбу́вся); *ходатайствовать о смягчении -ра* – просити полéгшити ви́рок.

Пригонка (*карточек*) – припасува́ння.

Пригонять, пригнать (*карточки*) – припасо́вувати, припасува́ти.

Пригород – примі́стя.

Пригородный (*о селениях, сообщениях*) – примі́ський.

Приготовлять, приготовить, -ся – готува́ти, приготува́ти, наготува́ти, ла́годити, нала́годити, -ся; *п. к отъезду* – ла́годити, нала́годити, готува́ти, приготува́ти до від'ї́зду, споряджа́ти, спорядити до від'ї́зду; *п. к поступлению в школу* – готува́ти до всту́пу в шкóлу, готува́ти до шкóли; *п. отчет* – готува́ти, приготува́ти звіт.

Придавать, -дать – 1) (*приписывать*) – надава́ти, нада́ти; *п. большое значение* – надава́ти велико́ї ваги; *п. чему слишком мало значения* – на́дто легкова́жити що́; 2) (*прибавляют*) – додава́ти, дода́ти.

Придаточный – додатко́вий.

Придача – додáток (-тку), придáток (-тку); *в -чу* – на додáток, на придáння.

Придерживаться – доде́ржувати чо́го, дотримува́ти чо́го; *п. данных указаний* – доде́ржувати да́ного на́воду; *п. принципа* – доде́ржувати принципу; **-ться строго** – пильно доде́ржувати чо́го, пильнува́ти чо́го.

Придирка – причі́пка; (*нападки*) – на́пад (-ду).

Приезд – приї́зд (-зду), прибу́ття.

Приезжий, приезжающий (*о пассажирах*) – приї́жджий.

Прием – 1) (*приемка*) – прийма́ння; (*в солдаты*) – набі́р (-бо́ру), бра́нка (Г); *п. денег и посылок* – прийма́ння гро́шей та по́силок; *день -ма* – день на прийма́ння; *прием корреспонденции происходит с 10 часов утра* – прийма́ють кореспондénцію з 10 год. ра́нку; *оказать хороший прием* – до́бре прийня́ти (привіта́ти); *прием посетителей (происходит) ежедневно* – одвідувачі́в прийма́ють щодня; *производит прием* – прийма́ти; *сейчас нет приема* – те́пер не прийма́ють; 2) (*принятие*) – прийня́ття; *на один прием (о лекарстве)* – за один раз прийня́ти; 3) (*способ*) – спо́сіб (-собу); 4) (*начинание*) – за́хід (-ходу); *в два, три приема* – двома́, трьома́ за́ходами (на́падами), за дру́гим, трéтим на́воротом.

Приемка (*вещей, материалов*) – прийма́ння, відбира́ння.

Приемлемый (*о предложении*) – прийнятний.

Приемная – прийма́льня.

Приемный (*о дне, о комиссии*) – на (для) прийма́ння, прийма́льний; (*об экзамене*) – вступний.

Приемочный (*о комиссии*) – прийма́льний.

Приемщик, -щица – прийма́ч (-ча), прийма́чка, прийма́льник (-ка), прийма́льниця.

Приз – при́з (-зу).

Призвание – поклика́ння.

- Признавать, -знать** – визнавати, визнати; (*кого чем, что чем*) – вважати, визнавати, визнати за кого, за що; *п. документ недействительным* – визнавати документ за нечинний; *п. необходимым* – визнавати за потрібне; *п. свою вину, п. себя виновным* – повинуватися, повинитися в чому, визнавати, визнати свою провину, визнавати себе за винного, признаватися, признатися, до вини.
- Признак** – ознака, прикмета; *п. существенный* – суттєва, істотна ознака; *п. ясно выраженный* – виразна ознака; *отвечать -кам каким* – мати ознаки які; *по таким -кам* – за такими ознаками; *узнать по таким признакам* – пізнати з таких ознак.
- Признательный** – вдячний; *буду весьма признателен* – вельми вдячний буду.
- Призовой** (*о вознаграждении*) – призовий.
- Призрение, призор** – догляд (-ду), піклування; *п. общественное* – громадське піклування; *дом -ния* – притулок (-лку); *оставлять без призора* – лишати, лишити без догляду.
- Призыв** – 1) – заклик (-ку); *обращаться с -вом* – вдаватися, вдатися з закликком; 2) (*на военную службу*) – призов (-ву), призва (Г).
- Призывать, призвать** – кликати, покликати; (*к чему*) – закликати, закликати до чого; *п. к порядку* – просити (закликати) до порядку; *п. на военную службу* – кликати на військову службу.
- Призывной** (*о возрасте, о пункте*) – призовний.
- Приискивать, -скать** – нашікувати, нашукати, підшікувати, підшукати що, чого, шукати чого, знайти що; (*путем расспросов*) – напитувати, напитати чого, що.
- Приказ** – наказ (-зу); *п. обратный* – протилежний наказ; *п. по гарнизону* – наказ залозі; *п. по городу* – наказ місту; *п. по комиссариату* – наказ комісаріятові; *дать приказ* – дати наказ; *объявить -зом* – оповістити наказом; *отдавать приказ* – видавати наказ, наказувати; *по -зу* – з наказу; (*согласно с приказом*) – за наказом.
- Приказание** – веління, загад (-ду), наказ (-зу); *п. запретительное* – заборонний наказ; *п. подтвердительное* – ствердний наказ; *делать по чьему -нию* – робити, чинити з чийого наказу, за чийм наказом.
- Приказчик** – 1) (*в лавке, магазине*) – продавць (-вця), продавчак, крамарний (-ного); *п. подросток* – крамарчук (-ка); 2) (*надсмотрщик за работой*) – наглядч (-ча); (*в поле*) – лановий (-вого), пригінчий (-чого).
- Приказывать, -зать** – наказувати, наказати; (*велеть*) – загадувати, загадати, веліти, звеліти.
- Прикасаться к чему** – торкатися, дотикатися чого; *просят к экспонатам не -ться* – просять не чіпати експонатів.
- Прикладной** (*о знании*) – застосовний.
- Прикладывать, приложить** – прикладати, прикласти; (*печатать*) – відтискувати, відтиснути, прикладати, прикласти; *к сему руку приложил* – під цим підписався, це підписав.
- Приколка** – 1) (*предмет*) – пришпилька, зашпилька; 2) (*действ.*) – пришпилювання, зашпилювання.
- Прикомандировывать, -ровать** – приряджувати, прирядити.
- Прикосновенность** – причетність (-ности) до чого.
- Прикреплять** – прикріплювати, прикріпити.
- Прикрывать, -крыть** – прикривати, прикрити.
- Прикупать, -пить** – прикуповувати, прикупити, докуповувати, докупити.
- Прилавок** – прилавок (-ку), прилавиця.
- Прилагать, -ложить** – 1) додавати, додати, долучати, долучити, прикладати, прикласти; *п. старания* – дбати, подбати; *п. документы* – додавати, долучати документи; *п. труд* – докласти праці; *п. усилия* – докладати сил; *при сем прилагаю* – до цього додаю; 2) (*в выражениях*): *прилагать руку к чему* – підписувати що, підписуватися під чим; *прилагать печать* – відтискувати, відтиснути печатку.
- Прилегающий** (*о селениях*) – прилеглий.
- Прилив** (*денег, средств*) – наплив (-ву), приплив (-ву).
- Приложение** – 1) додаток (-тку); *п. к протоколу* – додаток до протоколу; *в качестве -ния* – як додаток; 2) (*действие*) – додавання, долучання; *письмо с -нием документов* – лист з доданими (долученими) документами; *пошлагаем с -нием копии* – надсилаємо додаючи (долучаючи) копію; 3) (*печати*) – відтиск (-ску), відтиснення; *с -нием печати* – за печаттю, з (відтисненою) печаткою; 4) (*применение*) – застосування; (*употребление*) – уживання, ужиття; *не находит приложения* – не мати застосування.
- Применение** – застосування; (*употребление*) – уживання, ужиття; *п. закона* –

застосування закону; *п. системы* – застосування системи; *без -ния наемного труда* – не користуючи (коли не користати, не користають) з найманої праці; *в -нии к чему* – застосовуючи (коли застосовувати) до чого; *инструкция по -нию* – інструкція на застосування (як застосувати); *оставаться без применения* – лишатися, лишитися незастосованим, невжитим.

Применительно к чему – відповідно до чого, згідно з чим, пристосовуючись до чого, застосовуючи до чого; **-но к обстоятельствам** – відповідно до обставин.

Применять, применить, -ся – застосовувати, застосувати, -ся; (*употреблять*) – уживати, ужити, -ся; *п. меры* – уживати, ужити заходів; *п. к требованиям рынка* – зважати на вимоги ринку.

Пример – приклад (-ду); (*образец*) – зразок (-зк); *на ряде -ров* – низкою прикладів, з багатьох прикладів; *не в п-р прочим* – не як (не на) зразок іншим; *показывать пример* – давати, дати приклад; *по -ру (действовать)* – за прикладом, з прикладу; *послужить -ром* – бути, стати за приклад.

Примерный – 1) (*образцовый, о работе, об исполнении*) – зразковий, взірцевий; 2) (*приблизительный, о расчете*) – примірний.

Примета – ознака, прикмета; *особые -ты* – особливі ознаки.

Примечание (в тексте) – увага, примітка; (*дописка*) – приписка; *п. подстрочное* – примітка під рядками; *п. пояснительное* – примітка на пояснення; *в сопутствующих -ниях* – у супровідних примітках.

Примирение – 1) замирення; 2) (*соглашение*) – поєднання, погодження, угода.

Примирительный (о камере, разбирательстве) – єднальний.

Примирять, примирить, -ся – мирити, помирити, примиряти, примирити, -ся.

Принадлежать кому – належати, приналежати до кого, ком; (*к чему*) – належати до чого; *п. к числу (кого, чего)* – належати до числа; *дом -жит Иваненко* – будинок належить до Іваненка, будинок належить Іваненкові; *это мне -жит по праву* – це правно належить мені.

Принадлежность – 1) (*к кому чему*) – належність (-ности), приналежність (-ности) до кого, до чого; *по -сти* – за належністю ком, куди належить; *составляют -ность чего* – належати до чого; 2) (*прибор*) – прилад (-ду), приладдя, справа; **-сти канцелярские** – канцелярське приладдя; **-сти письменные** – писальне приладдя, приладдя до письма (до писання); **-сти писчебумажные** – приладдя до письма, писальне приладдя; *п. конторская* – конторський прилад.

Приниматель, -ница – приймач (-ча); приймачка, приймальник (-ка), приймальниця.

Принимать, принять – 1) приймати, прийняти що або ког, брати, взяти що; (*получать*) – одбирати, одібрати; *п. в расчет, в соображение, во внимание* – брати на увагу (до уваги), уважати, уважити на що; *п. в свое распоряжение* – брати, взяти під свою оруду, до свого розпорядження; *п. в число* – зачислити, зачислити; *п. в члены профсоюза* – приймати за профспілчанина, приймати до профспілки; *п. во внимание* – брати до уваги, зважати на що; *п. к отправке* – приймати до пересилання (переслання); *п. к сведению* – брати до відома; *п. меры* – уживати, ужити заходів; *п. предложение* – приймати пропозицію, приставати на пропозицію; *п. решение* – ухвалити, ухвалити (постанову), вирішати, вирішити, покладати, покласти зробити що; *п. участие в чем* – брати, взяти уділ (участь) у чому; 2) (*в ком*) – опікуватися, почати опікуватися, заопікуватися ким; *принимая во внимание* – беручи до уваги, зважаючи на що, з уваги на що; 2) (*кого, что, за кого, за что*) – вважати, мати ког за ког, що за що.

Приниматься, -няться за что – братися, взятися до чого, заходитися, заходжуватися, заходитися коло чого; *п. за дело* – узятися (стати) до роботи, заходитися коло роботи.

Приносить, -нести – принести, принести; *п. благодарность, присягу* – складати, скласти, зложити подяку, присягу; *п. поздравление* – вітати, повітати, складати вітання (поздоровлення); *п. пользу* – давати, дати користь.

Принудительный (о мерах) – примусовий, приневільний.

Принуждать, -нудить – примушувати, примусити, неволити, приневольовати, приневольити, силувати, присилувати.

Принуждение – примус (-су), приневолення, неволення, принука; *без -ния (исполнять)* – без примусу, не з примусу; *по -нию (делать)* – з примусу, з принуки.

Принцип – принцип (-пу), засада; *п. необходимого основания* – принцип (до)конечної підстави; *держатся принципа* – додержувати принципу; *по -пу (поступать)* – за принципом, з принципу.

Принципиальный (о решении) – принципівий.

- Принятие** (в услужении) – прийняття; (мер) – уживання, ужиття; *прошу о -тии* *меня на службу* – прошу прийняти мене на посаду; *с -тием во внимание* – взявши на увагу.
- Приобретатель, -ница** – набувач (-ча), набувачка.
- Приобретать, -ресть** *что* – набувати, набути чого, придбати що; (значение.) – набирати, набрати; *п. известность* – здобувати, здобути (заживати, зажити) слави; *п. право* – набувати права, здобувати право; *п. силу* – набирати (-ся), набрати (-ся) сили.
- Приобретение** – набуток (-тку), здобуток (-тку), придбання, надбання; (действие.) – набування, набуття, придбання; *п. прав* – набуття прав; *для -ния* – щоб набути; *с -нием* – придбавши, коли придбали; *сделать -ние* – придбати.
- Приобщать, -щать** – долучати, долучити, прилучати, прилучити, приєднувати, приєднати; *п. к делу* – долучати до справ.
- Приостанавливать, -новить** – припиняти, припинити; *п. производство дела* – припиняти, припинити справу, припинити переведення справи.
- Приостановка** (в работе) – припинення, припин (-ну).
- Припас** – припас (-су), запас (-су); **-сы съестные** – харч (-чу, -чі), харчі (-чів), харчові речі, їжа (-му) (Г).
- Припек** (хлеба) – припечка.
- Припечатывать, -чатать** – припечатувати, припечатати.
- Приписка** – приписка, приписане; (действие.) – приписування, приписання; *п. к призывному участку* – приписування до призовного району (призовної ділянки).
- Приписной** – приписаний; (*к приписке относящийся, об участке*) – приписний.
- Приписывать, -сать** – приписувати, приписати, дописувати, дописати.
- Приплата** – доплата, приплата.
- Приплачивать, -платить** – доплачувати, доплатити, приплачувати, приплатити.
- Прирабатывать, -ботать** – приробляти, приробити.
- Приработок** – приробок (-бку), приробіток (-тку).
- Приравнять, -внять** – рівняти, прирівнювати, прирівняти когось до чого, з ким, з чим.
- Приращение, прирост** – приріст (-росту); *п. на капитал* – приріст до капіталу; *п. населения* – приріст людності.
- Присваивать, -своить** – 1) присвоювати, присвоїти, привласнювати, привласнити; 2) (*присваивать кому форму, право*) – надавати, надати.
- Присвоитель, -ница** – присвоювач (-ча), присвоювачка, привласнювач (-ча), привласнювачка.
- Приселок** – присілок (-лку).
- Прискорбие** – сум (-му), жаль (-лю); *к -бию* – на жаль; *с большим -ием* *извещаем* – з сумом (жальом) повідомляємо.
- Прислуга** (мужч.) – служник (-ка); (женщ.) – служниця; (*собирает.*) – слуги, челядь, служба; *п. домашняя* – хатній служник, служниця, челядник (-ка), челядниця; (*в собир. см.*) – челядь; *п. обозная* – погоничі, хурщики.
- Присматривать, -реть** – доглядати, доглянути когось, чого.
- Присмотр** – догляд (-ду).
- Присмотрщик, -щица** – доглядач (-ча), доглядачка.
- Присоединять, присоединить, -ся** – приєднувати, приєднати, долучати, долучити, прилучати, прилучити, -ся; **-ся к мнению большинства** – приставати на думку більшості, приєднуватися до думки більшості.
- Приставной** (о кресле) – приставний.
- Пристань** – пристань.
- Приступать, -пить** (*приниматься за что-либо*) – братися, взятися до чого, (роз)починати, (роз)почати що, заходжуватися, заходитися коло чого; *п. к исполнению* – починати виконувати; *п. к сдаче дел* – починати передавати справи; *п. к составлению (сметы)* – починати укладати; *п. ко взысканию* – починати стягати (справляти); *приступая к чему* – починуючи що.
- Присуждать, -судить** – присуджувати, присудити; *п. к чему* – присуджувати до чого, на що.
- Присутственный** (о месте, о дне) – урядовий.
- Присутствие** – 1) присутність (-ности); *в его -вии* – при ньому, коли він був (при тому); *в -вии инспектора* – коли був (при тому) інспектор, з присутнім інспектором; *при вашем -вии* – при Вас, коли Ви (при тому) були, з Вами присутнім; **-вие всех обязательно** – всі неодмінно повинні бути при тому (бути присутні); 2) (*функционирование учреждения*) – урядування; *во время -вия* – під час урядування; 3) (*зал заседаний*) – рідна зала, рідна (-

ної).

Присутствовать – бути (при тому), бути присутніми; *я на этом заседании не -вал* – я на цих зборах не був.

Присутствующий – присутній.

Присущий (об энергии, настойчивости) – властивий, притаманний.

Присчитывать, -читать – прираховувати, прирахувати, црилічувати, прилічити.

Присылать, -слать – присилати, прислати, надсилати, надіслати.

Присылка – 1) (предмет) – прислане, присилка; 2) (действие) – присилання, прислання, надсилання, надіслання; *просьба о -ке чего* – прохання прислати що.

Присяга – присяга; *нарушить -гу* – зламати присягу; *приводит к -ге кого* – приймати, прийняти чюю присягу; *принесение -ги* – зложення присяги.

Присягать, -гнуть – присягати, присягнути, заприсягнути, складати, скласти, зложити присягу.

Присяжный – присяжний (-ного); *суд присяжных* – суд присяжних.

Притекать, -течь – припливати, приплинути.

Приток – приплив (-ву) наплив (-ву); (*п-к реки*) – доплив (-ву); *п. денег* – приплив грошей; *п. новых средств* – приплив (наплив) нових засобів.

Приторговывать, -говать – приторговувати, приторгувати.

Притязание – домагання, претенсія.

Приурочивать, -чить (к определ. месту) – пристосовувати, пристосувати; (к определ. времени) – відносити, віднести; *п. к 1 Мая* – віднести на 1 Травня.

Приход – 1) (прибытие) – прихід (-ходу), прибуття; 2) (бухг., поступления) – прибуток (-тку); *в приход записать* – записати на прибуток, заприбуткувати.

Приходит, прийти – 1) приходити, прийти, надходити, надійти, прибувати, прибути; *п. в упадок* – занепадати, занепасти; *п. к соглашению* – доходити, дійти згоди, приходити, прийти до згоди; 2) (о времени) – наставати, настати; 3) (о мысли) – спадати, спасти (на думку); *п. к заключению* – робити, зробити висновок.

Приходиться, -тись – 1) доводитися, довестися; *-тсья отсрочить платеж* – доводитися відкласти, відтермінувати виплату; 2) (причитаться кому) – припадати, припасти, випадати, випасти на ко́го, ко́му; *на вашу долю -дितсья* – Вам припадає; 3) (*-тсья в пору*) – приходитися, прийтися, пасувати.

Приходный (об ордере, книге, статье) – прибутковий.

Приходовать, заприходовать – записувати на прибуток, заприбуткувати, заприбуткувати.

Приходящий (о лицах) – приходящий (Г) (Секц.), прихóжий, відвідувач (-ча); (о посылках, бумагах) – одержуваний, вступний.

Прихожая – передпóкій (-кою).

Прицениваться, -ниться – прицінюватися, прицінятися, прицінитися.

Причастие, причастность (к чему) – причётність до чо́го.

Причастный (о соучастнике) – причётний до чо́го.

Причем – 1) а) (к тому же) – і, та ще й, і крім того; б) (*а, же*) – а, же; *неуплатившие в срок подвергаются принудительному взысканию, причем за каждый просроченный день насчитывается пеня* – з тих, що не сплатили своєчасно, стягають примусово і (та ще й) за ко́жен день по терміні нараховують штраф; *наш представитель исполнял возложенное на него поручение, причем соответствующие учреждения охотно оказывали ему содействие* – наш відпоручник викóнував дані йому доручення, а відповідні установи охóче допомагали йому; 2) (*при обозначении одновременности действия*) – і тоді, тоді ж і, разóм і; *вскоре открывается кампания, причем подлежащие органы должны развить максимум своей деятельности* – незабаром починається кампанія і тоді відповідні óргани повинні щонайбільше розгорну́ти свою діяльність; *на собраниях обсуждают и принимают наказ для депутатов, причем намечают и кандидатов* – на зборі обмірковують і приймають наказ депутатам, разóм і кандидатів намічають; 3) (*однако*) – протé, алé; *рекомендованный вами работник явился и приступил к работе, причем надлежащие документы им не представлены* – рекомендований від вас робітник прибув і почав працювати, протé (алé) потрібних докóментів він не подав; 4) (*когда «причем» служит лишь формальной связью между предложениями, в таком случае в укр. тексте не бывает специального слова, соответствующего русск. «причем»*): *к учрежденческим органам относится ревизионная комиссия, причем организация ее происходит в общем порядке* – до установських óрганів налéжить ревізійна комісія; її організують загáльним порядком.

- Причина** – причина; *п. неуважительная* – неважлива (неслушна) причина; *п. основательная, уважительная* – важлива (слухна) причина; *п. побудительная* – спонукна причина; *п. подлинная* – справжня причина; *без ведомой -ны* – не знати з якої причини, без явної (очевидної) причини; *без особых п-н* – без особливих причин; *быть -ной чего* – (с)причинятися, (с)причинитися до чого, спричиняти, спричинити що; *выставлять -ну* – подавати, подати причину; *имеются особые причины к тому* – на те є особливі причини; *оказаться -ной чего* – статися за причину чого, до чого; *побудительные -ны бывшие у Н* – причини, що спонукали *Н*; *по каким-нибудь -нам* – через якісь причини, з якихось причин, через щось; *по какой -не* – з якої причини, через що; *по многим -нам* – з багатьох причин; *по неуважительным -нам* – з неважливих (неслушних) причин; *по основательным, уважительным -нам* – з важливих (слухних) причин; *по -нам отдаленности* – через далекість, через віддалення, через те, що далеко, бо далеко; *по -не чего* – через що; *послужить -ной* – статися за причину, спричинитися до чого; *по этой -не* – через це, з цієї причини; *устранить -ну* – видаляти, видалити причину.
- Причинять, -нить** – заподіювати, заподіяти, учиняти, учинити, робити, зробити, завдавати, завдати; *п. неприятности* – чинити прикрості; *п. ущерб в здоровье* – шкідити, пошкодити чієму здоров'ю, здоров'я позбавити когось.
- Причислять, -лить** – 1) зачисляти, зачислити, залічувати, залічити; 2) (*присоединять*) – прилучати, прилучити.
- Причитать, -честь** – прилічувати, прилічити, долічувати, долічити.
- Причитаться** – налєжати, налєжатися, припадати, припасти; *-тается на мою долю* – припадає на мене.
- Приют** – притулок (-лку); *п. детский* – дитячий притулок.
- Проба** – 1) (*испытание*) – проба, спроба, спиток (-тку); *взять на пробу* – узяти на пробу, на спиток; *делать пробу* – знімати пробу, робити пробу, випробовувати, випробувати; 2) (*образец*) – зразок (-зка), проба; *пшеница ниже пробы* – пшениця гірша від зразка (проби); *товар не подходит под пробу* – крам не відповідає зразкові (проби); 3) (*на золоте, серебре*) – проба.
- Пробел** – прогалина; *пополняют -лы* – заповнювати, заповнити прогалини.
- Пробиватель** (*отверстий в бумагах*) – пробивач (-ча).
- Пробирер, пробирщик, -щица** – пробар (-ря); пробарниця.
- Пробирный** (*о клейме, уставе*) – пробарний.
- Пробировать** – ставити пробу, *сов.* – поставити пробу, пробувати.
- Проблема** – проблема.
- Пробный** (*о порции*) – пробний, спробний, на спробу; (*служащий в качестве образца, о товаре*) – зразковий.
- Пробовать, попробовать** – 1) (*пытаться*) – пробувати, попробувати, спробувати; 2) (*испытывать*) – випробовувати, випробувати, випробувати, опитувати, брати, взяти на спиток (на спробу).
- Проверка** (*длительн. действ.*) – перевіряння, перевір (-ру); *п. по существу* – перевіряння змісту, перевір змісту, ґрунтівне перевіряння, ґрунтівний перевір; *п. сплошная* – поспільне перевіряння, поспільний перевір; *п. часов* – звіряння годинника; *по -ке оказалось* – коли перевірили, виявилось; *перевіривши, виявили; производит -ку кассы* – перевіряти касу, провідити перевірку каси.
- Проверочный** (*о подсчете*) – перевірчий, перевірний.
- Проверять, -рить** – перевіряти, перевірити; *п. часы* – вивіряти, вивірити годинника; (*сверять*) – звіряти, звірити годинника.
- Провес** (*недовес*) – недовага, недоважка, непевна вага.
- Провешивать, -весить** – недоважувати, недоважити.
- Провиант** – провіант (-ту), харч (-чу, -чі).
- Провизия** – провізія, харч (-чу, -чі).
- Провизор** – провізор (-ра).
- Провиниться** – провинити чим, завинити чим.
- Провинция** – провінція; в **-ции** – на провінції.
- Провод** – 1) (*техн.*) – провід (-воду), дріт (дроту); 2) (*бухгал.*) – запис (-су); *п. бухгалтерский* – бухгалтерський запис; *п. по счетам* – запис на рахунки.
- Проводить, -вести** – 1) (*кого, что, куда*) – провідити, провести; 2) (*заводить*) – запроваджувати, запровадити; *п. реформу* – запроваджувати, запровадити реформу; 3) (*бухгал.*) – записувати, записати; *п. по балансу* – записувати, записати до балансу; *п. по*

книгам – записувати, записати по книжках; *п. по счету* – записувати, записати на рахунок; 4) (*выполнять*) – провадити, робити, зробити; *п. кампанию* – провадити (робити) кампанію; *п. ревизию* – провадити (робити) ревізію; 5) (*время*) – перебувати, перебути; **-водить отпуск** – використувувати відпустку.

Проводка – 1) провід (-воду), провєдєння; 2) (*п. бухгалтерская*) – (бухгалтерський) запис; (*действ.*) – (бух.) записування; *п. показательная* – (бух.) показовий (бухгалтерський) запис; (*действ.*) – показовє (бух.) записування.

Проводник – провідник (-ка), провєдár (-ря).

Провоз, провозка – провіз (-возу), перевєзєння, перевіз (-вóзу).

Провозглашать, провозгласить кого что – проголóшувати, проголосити кого, що; (*что*) – виголóшувати, виголосити що.

Провозить, -везти – провóзити, провєзти.

Провозной (*о плане, свидетельстве*) – провізний, перевозóвий.

Проволочка – відклад (-ду) (*Г*), проволóка (*Г*); (*времени*) – гáяння.

Прогонный (*о деньгах*) – подорóжній.

Прогонны – подорóжні грóші, подорóжне; **-ны выдавать кому** – дати кому подорóжні грóші (подорóжне).

Программа – програма.

Прогрессивность (*обложения*) – прогресійність (-ности).

Прогрессивный (*о налоге*) – прогресивний (*о хозяйстве*) – поступóвий, прогресивний.

Прогрессировать – поступувати, поступати наперед у чóму, прогресувати в чóму.

Прогрессия – прогресія.

Прогул – прогúл (-лу), прогúли (-лів).

Прогульный (*о дне*) – утрáчений, прогúляний.

Продавать, продать, -ся – продавати, продати, -ся; *п. в розницу* – продавати на рóздріб; *п. все* – спрóдувати, спродати все, спрóдуватися, спродатися; *п. все имущество* – випрóдуватися, випродатися; *п. выгодно* – вигідно (з зиском) продавати; *п. оптом* – продавати на гурт; *п. распивно и на вынос* – продавати розпивно та на винос; *п. с публичного торго* – продавати з прилюдного тóргу (з торгів), ліцитувати; *п. с убытком* – продавати втрáтно; **-ется мебель** – продають мєблi, (є) мєблiна прóдаж.

Продавец, -вщица – продавєць (-вця), продавáчка.

Продажа – прóдаж (-жу); (*длит. дейст.*) – продавáння; *п. в кредит* – прóдаж нáбір (на бóрг); *п. мелочная* – дрiбний прóдаж; *п. обратная* – вiдпрóдаж (-жу); *п. оптовая* – гуртовий прóдаж, прóдаж на гурт; *п. питейная* – прóдаж напiвiв; *п. поведерная* – прóдаж вiдрами, на вiдра; *п. публичная* – прилюдний прóдаж, прóдаж iз торгiв; *п. распивочная* – прóдаж розпивний; *п. розничная* – роздрiбний прóдаж, прóдаж на рóздрiб; *п. ручная* – прóдаж з рук; *п. с аукциона* – прóдаж з прилюдного тóргу, ліцитувáння; *п. с рассрочкой платежа* – прóдаж на виплат (рáтами); *в -же имеется* – в (на) прóдажу є; *для -жи имеется* – на прóдаж є; *поступать в -жу* – iти у прóдаж; *потеряет на -же* – утрáтити на прóдажу; *при несостоявшейся -же* – якщо прóдаж не вiдбувáється (не вiдбúвся, не вiдбúдется); *с публичной -жи* – з торгiв, з прилюдного прóдажу.

Продажный (*о товаре*) – прóдáжній.

Продлять, продлить, -ся (*удлинять*) – прóдóвжувати, прóдóвжити, подóвжувати, подовжити, здовжувати, здовжити, -ся; **-лить срок** – прóдóвжити речєнєць (час).

Продовольственный (*об отделе*) – харчовий.

Продовольствие (*продукты*) – харчi (-чiв); (*продовольствование*) – харчувáння.

Продовольствовать кого (*кормить*) – харчувати; (*снабжать, довольствовать*) – обмисляти, обмислити кого чим (*Г*), постачати, постачити кому що.

Продолжать – 1) (*п. что-либо делать*) – робити що дáлi, провадити що дáлi; *п. говорит* – говорити (казати) дáлi; *продолжайте говорить* – кажiть дáлi; *продолжайте заниматься своим делом* – працюйте дáлi, робiть дáлi своє дiло; *продолжайте работать* – працюйте дáлi; *дебаты будем продолжать на следующем собрании* – на настúпному збóрi провадитимемо дебáти дáлi (дебатувáтимемо дáлi, бúдемо провóдити дебáти дáлi); 2) *продолжать, -лжить* (*удлинять, удлинить*) – см. **Продлять, -лить.**

Продолжаться – тягтися, тривати; *переписка продолжается* – листувáння тривáє дáлi; *совещание продолжалось 5 часов* – нарáда тривáла (тяглáся) 5 годин.

Продолжение – 1) дáльша частина, дáлi; (*действие*) – провáдження дáлi; **-ние дискуссии** *состоится на следующем собрании* – на настúпному збóрi вiдбувáтиметься (провáдитиметься) дискúсiя дáлi; **-ние следует** – дáлi бúде; *это -ние того-же доклада* – це провáджєна дáлi та сáма дiповiдь, це дáльша частина тiєi сáмоi дiповiдi; 2) (*удлинение*)

- продовжування, продовження, подовжування, подовження, здовжування, здовження; 3) (*течение времени*) - протяг (-гу); в **-ние** - протягом; в **-ние лета** - через (усе) літо, протягом (усього) літа, все літо; в **-ние трех дней** - протягом трьох день, (через) три дні, у три дні.
- Продолжительность** - тривалість (-лості), довгість (-гості); (*долговременность*) - довгочасність (-ности); *п. рабочего дня* - тривалість робочого дня.
- Продолжительный** - (*о собрании, заседании*) довгий; (*долговременный, об отсутствии*) - довгочасний.
- Продукт** - 1) - продукт (-ту); **-ты молочные** - молочні продукти, набіл (-лу); **-ты пищевые, съестные** - харчові продукти, харч (-чу, м. р.); харч (-чі, ж. р.); *п. производства* - продукт виробництва, виріб (-робу); *получать продукты в свежем виде* - діставати свіжі продукти; *сберечь скоропортящиеся -ты* - зберігати скорогнилі (нетривкі, що скоро псуються) продукти; 2) (*результат*) - наслідок (-дку); *п. исследованный* - вислід (-ду); 3) (*достижение*) - здобуток (-тку).
- Продуктивность** - продуктивність (-ности), видатність (-ности); (*плодотворность*) - плідність (-ности); *повышение пр-сти* - збільшення продуктивності.
- Продуктивный** (*о работе*) - продуктивний, видатний; (*плодотворный, о деятельности*) - плідний, продуктивний.
- Продукция** - продукція.
- Продумывать, -мать** - продумувати, продумати, обміркувати, обміркувати.
- Продуцент, -тка** - виробник (-ка), виробниця, витворець (-рця), витворниця, продуцент (-та), продуцентка.
- Проезд** - проїзд (-ду), переїзд (-ду).
- Проект** - проєкт (-ту).
- Проектировать** - проектувати, сов. - запроектувати.
- Проживать где-л.** - жити, проживати, перебувати, пробувати.
- Прожитие** - прожиття, прожиток (-тку).
- Прожиточный** (*о минимуме*) - прожитковий.
- Проигрыш** - програ (Г); *быть в -ше* - програти.
- Проигрышный** (*о билете*) - програвний; (*убыточный, о предприятии*) - утратний.
- Произведение** - 1) (*изделие*) - виріб (-робу); (*создание*) - витвір (-вору); 2) (*литературное, художественное*) - твір (-твору); *п. искусства* - мистецький твір; *п. печати, печатное* - друківаний твір.
- Производитель, -ница** - 1) (*продуцент*) - виробник (-ка), виробниця, витворець (-рця), витворниця, продуцент (-та), продуцентка; 2) (*п. работ*) - виконавець (-вця).
- Производительность** - продукційність (-ности), виробність (-ности); (*продуктивность*) - продуктивність (-ности), видатність (-ности); *п. машины* - продукційність машини; *п. труда* - продуктивність, вдатність праці.
- Производительный** (*создающий ценность, о силах*) - продукційний, витворчий, виробничий, виробний; (*дающий продукт, продуктивный, о работе*) - продуктивний, видатний; (*целесообразный, о затратах*) - продуктивний, доцільний.
- Производить, -вести** - 1) (*создавать ценность*) - продукувати, випродукувати, витворювати, вистворити; 2) (*вырабатывать, изготавливать*) - виробляти, виробити; 3) (*совершать что-либо: операции, работу*) - робити, зробити, чинити, учинити, провадити, провести; *п. опись и оценку* - робити, зробити опис та оцінку; *п. разбор дела* - розглядати, розглянути справу; *п. расследование дела* - досліджувати, дослідити справу; (*через допрос*) - допит чинити (робити) в справі; *п. торговлю* - вести торг (торгівлю), провадити торг (торгівлю), торгувати; *п. учет* - провадити (робити) облік, облічувати, облічити; (*должностному лицу в израсходовании денег*) - перевіряти, перевірити когь; *п. учет векселей* - дисконтувати векселі.
- Производственный, производственная** - виробничник (-ка), виробничниця.
- Производственный** (*о единице*) - виробничий.
- Производство** - 1) (*производственное предприятие*) - виробництво; (*действ.*) - виробляння, вироблення, виріб (-робу), продукування, продукція; *п. машинное* - машинове виробництво, продукування машинами; *поднять -во* - піднести продукцію, виробництво; 2) (*по службе*) - призначення на уряд (посаду); (*повышение*) - підвищення на посаді (на уряді); 3) (*работы, дела*) - провадження, переведення; *п. дел* - справування, провадження справ; *п. работ* - виконання, провадження робіт; *п. судебное* - судочинство, судові провадження справи; в **-ве суда** - в справах суду; *дело -вом временно прекратит* - тим часом припинити провадити справу; *массовое п. переоценок (домов)* - масове

перецінування.

Произвол – самоволя, самочинство, сваволя; *оставлять на -вол судьбы* – покидати, залишати на призволяще.

Произвольный – 1) (*о поступках*) – самовільний, самочинний, свавільний; 2) (**-но взятый, о цифре**), – довільний.

Произносить, -нести (*тост*) – виголошувати, виголосити.

Происходит, -изойти – 1) (*делаться*) – відбуватися, відбутися, діятися, вдіятися, робитися, зробитися, чинитися, вчинитися; **-дит заседание** – відбувається засідання; **-дит ревизия** – відбувається ревізія; 2) (*возникать*) – виникати, виникнути, ставатися, статися; **-ло неожиданное обстоятельство** – сталася несподіванка; **-ло несогласие** – сталася (виникла) незгода; **-шел пожар** – сталася пожежа; 3) (*о происхождении*) – походити; *п. из крестьян* – походити з селян, бути селянського роду.

Происхождение – походження; (*возникновение*) – настання (Г); **-ние обычая** – звідки взявся (походить) звичай, походження звичаю; *по -нию* – родом, роду, з походження, походженням.

Происшествие – пригода; *п. уличное* – пригода на вулиці.

Прокат – 1) (*временное пользование*) – користування, користання, визичання; *отдать, взять вещь на прокат* – віддати, взяти річ на корист(ув)ання, визичити річ; 2) (*плата за пользование*) – плата за користування, за визичання, позичальне, користівне.

Прокатный (*о вещи*) – визичний, випозичний, даваний на корист(ув)ання; (*о пункте*) – випозичний, визичний.

Прокормление (*людей*) – харчування, прохарчування; *быть на -нии кого* – бути на харчуванні в кого, бути на (чиїх) харчах.

Прокуратура – прокуратура.

Прокурор – прокурор (-ра).

Прокурорский (*о надзоре*) – прокурорський.

Пролет (*на железн. дороге*) – прогін (-гону), перегін (-гону).

Пролетарский (*о происхождении, классе*) – пролетарський.

Пролонгация – прольонгация, подовження, продовження (чинности, сили).

Промедление – загаяння, забара; **без -ния** – негаїно, не гаючись.

Промедляют, -лить – гаїтися, загаїтися.

Промежуток – 1) (*между чем*) – проміжок (-ку), відсталь, відстань; 2) (*времени*) – проміжний час, протяг часу між чим; **в -ке времени между чем (съездами)** – протягом часу між чим.

Промежуточный (*о слое*) – проміжний; (*об учреждении*) – посередній.

Промен – промін (-ну), проміна; (*действие*) – міньба; *плата за -мен* – промінне.

Променивать, променять – міняти, поміняти, промінювати, проміняти.

Промер – 1) (*измерение*) – вимір (-ру); 2) (*ошибка в мере*) – помилка на мірі.

Промысел – промісел (-слу); *п. воровской* – злодійство, злодійський роздобуток (-тку); *п. горный* – гірництво; *п. извозный* – фурування, фурманство; *п. извозчикий* – візництво; *п. кустарный* – доморобство, саморобство; хатне виробництво; *п. отхожий* – заробітки (-ків); *п. охотничий* – мисливство, ловецтво, стрілецтво; *п. рыбный* – рибальство; *заниматься отхожим промыслом* – ходити на заробітки; *занимающийся отхожим промыслом* – заробітчанин.

Промышленник – промисловець (-вця).

Промышленность – промисловість (-вості); *п. деревообрабатывающая* – деревообробна промисловість; *п. домашняя* – хатня промисловість; *п. добывающая* – добувна промисловість; *п. обрабатывающая* – обробна промисловість.

Промышленный (*о предприятии*) – промисловий.

Проникать, -кнуть – просягати, просягнути, проходити, пройти.

Пропагандировать – пропагувати.

Пропагандист, -тка – пропагандист (-ста), пропагандистка, пропагатор (-ра), пропагаторка.

Пропадать, пропасть – пропадати, пропасти; *п. без вести* – піти (зникнути) в безвість.

Пропажа (*исчезнувшее*) – зникле, пропале; (*исчезновение*) – зникнення, щезнення, пропад (-ду); *нашлась пропажа* – знайшлося пропале; *обнаружена -жа документов* – виявлено, що зникли (пропали, щезли) документи; *произошла -жа документов* – зникли, пропали, щезли документи; *случилась -жа* – сталося щезнення.

Прописка (*в книгу*) – впис (-су), запис (-су); (*действие*) – записування, записання, вписування, вписання.

- Прописывать, прописать, -ся** (в книге) – записувати, записати, вписувати, вписати, -ся (в книзі).
- Пропозиция** – внісення, пропозиція.
- Пропорциональный** (об обложении) – пропорційний.
- Пропуск** – 1) (разрешение на вход) – перепустка; 2) (в книге, письме) – пропуск (-ку), пропустка, прогалина; 3) (срока) – пропуск (-ку), пропустка, перепуск (-ску); 4) (действ.) – пропускання, перепускання.
- Пропускать, -стить** – 1) (кого, что, куда) – пускати, пропускати, пропустити, перепускати, перепустити; 2) (читая) – пропускати, пропустити, минати, проминути, обминати, обминати; 3) (о пропуске срока) – пропускати, пропустити, перепускати, перепустити.
- Пропускной** (о способности) – перепускний, пропускний.
- Прорабатывать, -ботать** – розробляти, розроблювати, розробити, опрацювати, опрацювати.
- Просветительный** – освітній; культурно-просветительный – культурно-освітній.
- Просвещение** (образование) – освіта; по народному **-нию** работать – працювати в царині (на ниві) народньої освіти, працювати в народній освіті.
- Проситель, -ница** – прохач (-ча), прохачка.
- Просительный** (о письме) – з проханням, прохальний; **-ным тоном** – тоном прохача, тоном, як у прохача.
- Просить, попросить** – прохати, попрохати, просити, попросити; *п. извинения* – прохати вибачити, перепрошувати, перепросити; *п. настойчиво* – дуже просити; *п. у кого совета* – просити чиєї поради; *просят не курить* – просять не палити; *просят не шуметь* – просять не гомоніти.
- Проследить** – прослідити, простежити; (*выследить*) – вислідити.
- Проследовать** (*проехать*) – проїхати; (*пройти*) – пройти.
- Просматривать, -реть** – переглядати, переглянути, передивлятися, передивитися (в чому).
- Просмотр** – 1) – прогляд (-ду); 2) (*осмотр*) – перегляд (-ду), розгляд (-ду).
- Проспект** – проспект (-ту).
- Просрочивать, -чить** – перепускати, пропустити, пропускати, пропустити термін; *п. вексель* – перепускати термін векселя; *п. платеж* – перепускати термін платити.
- Просрочка** – перепуск терміну.
- Простой** (сущ.) – перестій (-стою); *п. вагонов* – перестій вагонів.
- Пространный** (*подробный, о докладе*) – докладний.
- Пространство** – просторіння (-роні).
- Проступок** – провина.
- Просчет** – помилка в рахунку, прорахунок (-нку).
- Просчитывать, -тать** – помилятися, помилитися рахувавши, прорахувувати, прорахувати, пролічувати, пролічити.
- Просчитываться, -таться** – помилитись рахувавши, не дорахувувати, не дорахувати, не долічувати, не долічити.
- Просьба** – прохання; *по чьей -бе (исполнить)* – на чиєсь прохання, за проханням (від ко́го); *оставить -бу без удовлетворения* – не задовольнити прохання; *уступить усиленной -бе* – уважити на велике прохання.
- Протеже** – протеже, протегіванець (-нця), протегіваний (від ко́го).
- Протежировать** – протегувати.
- Протекционизм** – протекціонізм (-зму).
- Протекция** – протекція; *получить по -ции* – дістати через протекцію; *составить -цию* – зробити протекцію.
- Протест** – протест (-сту); (*действ.*) – протестування; *п. векселя* – протестування векселя; *протест по принятым постановлениям* – протест на ухвалені постанови; *заявляют п.* – заявити (піднести) протест; *подавать п.* – подавати, подати протест; *предъявляют к -ту вексель* – подавати, подати вексель до протесту, протестувати, опротестувати вексель; *учиняют -ст* – учиняти, учинити протест.
- Протестовать** – 1) (*против чего*) – протестувати, запротестувати; 2) (*п. вексель*) – протестувати, опротестувати.
- Противный** чему (о мнении, несогласный) – суперечний чому (і з чим); (*противоположный*) – протилежний, противний.
- Противодействовать** – проти чинити, перешкоджати; (*оказывает сопротивление*) – біпр чинити.

Противозаконный (о требовании) – протизаконний, протиправний.

Противопожарный (о мерах) – протипожежний.

Противопологать, -пожить – протиставляти, протиставити.

Противоположный (о мнении) – протилежний.

Противоречивый (о суждениях) – суперечний із чим, розбіжний із чим.

Противоречие кому, чему – протівенство, суперечність (-ности), з ким, з чим; (расхождение) – розбіжність (-ности) з ким, з чим; **-чия классовые** – класові протівенства, суперечності; в виду **-чия** – зважаючи на суперечність; в **-ие** (с законом) – всупереч із законом, законові; *сглаживать -чие* – залагоджувати, залагодити, вирівнювати, вирівняти (протівенство).

Противоречить кому, чему – перечити, суперечити кому, чому; (расходиться в чем) – розбігатися, розминатися чим.

Противоставлять, -вить – протиставляти, протиставити.

Противостоят, -стать – ставати, стати проти, опиратися, опертися чому.

Протокол – протокол (-лу); *вносит в п.* – вписувати, вписати до протоколу, протоколювати, запротоколювати; *составляет п.* – укладати, укласти, писати, написати протокол.

Протоколировать, запротоколировать – протоколювати, запротоколювати.

Протокольный (о постановлении) – протокільний.

Проторговывать, проторговать (терять в торговле) – проторговувати, проторгувати, утрачати, утратити на торгівлі.

Проторжка – утрата на торгівлі, проторжя.

Профессиональный (о билете, союзе) – професійний.

Профессия – професія; *п. свободная* – вільна професія.

Профессор – професор (-ра); *п. заслуженный* – заслужений професор; *п. экстраординарный* – екстраординарний професор.

Профессорский (об окладе) – професорський.

Профессура – професура.

Проход – прохід (-ходу); (действ.) – проходження; *п. воспрещен* – прохідити заборонено; *свободный для прохода* – прохідний; *сквозной п. закрыт* – наскрізний прохід закрито.

Проходит, пройти – 1) (что, через что) – прохідити, пройти, переходити, перейти; 2) (службу, стаж) – відбувати, відбути; 3) (курс учения) – прохідити, пройти; 4) (о времени) – минати, минути; 5) (происходит) – відбуватися, відбутися; *проходит безболезненно* – відбуватися нормально (без перешкод).

Проходная – подорожня, подорожня посвідка.

Проходной (о дворе) – прохідний, наскрізний.

Процент – відсоток (-тку), процént (-ту); *п. валовой* – огульний (гуртовий) процént; *п. договоренный* – умовлений відсоток (процént); *п. законный* – законний відсоток (процént); **-ты недоимочные** – відсотки з залéглості (на залéглість); **-ты по займу (по ссуде)** – проценти за позику; *п. ростовщический* – лихва; *п. ссудный* – процént за позичку, позичковий процént; *п. учетный* – дисконтівий процént; *дающий -ты* – процéntівий; *наращение -тов* – наростання процéntів (відсótків); *отдавать деньги на -ты* – віддавати грóші на рíст, на процént; *платить причитающиеся -ты* – платити налéжні відсótки.

Процентировать – відсоткувати, процéntувати.

Процентный (о надбавке) – відсотковий, процéntівий, процéntний.

Процесс – 1) – процес (-су); в **-ссе производства (процесс)** – в процесі виробництва; 2) (юридич.) – процес, справа; *п. бракоразводный* – шлюбнорозлучний процес; *п. гражданский* – цивільний процес; *п. судебный* – судовий процес, судова справа; (тяжба) – позов; *п. уголовный* – кримінальний процес; *п. в суде заведен* – позов у суді залóжено (вчинено); *вести с кем-либо п.* – позиватися, мати суд (процес), судитися з ким?; *возбуждают, возбуждают процесс* – закладати, заложити позов.

Процессия – процесія, похід (-ходу); *п. похоронная* – похоронний (жалібний) похід; *п. траурная* – жалібний похід.

Процессуальный (о кодексе) – процесовий, процесуальний.

Прочет (бухгал.) – помилка в рахунок.

Прочет (книги) – читання, прочитання.

Прочий (в выражениях): *и прочее* – тощо, і таке інше; *при прочих равных условиях* – при інших однакових умовах; *прочие (остальные)* – решта, інші.

Прочитывать, -тать – прочитувати, прочитати; (публично) – відчитувати, відчитати, прочитувати, прочитати.

- Прочный** (о положении) – тривалий; (крепкий) міцний.
- Прошение** – прохання; *вследствие -ния* – зважаючи на прохання; *по -нию* (постановить) – на прохання.
- Прошествие** (в выражении): *по прошествии* – як мине, як минуло.
- Прошивать, -шить** – прошивати, прошити.
- Прошнуровывать, -рывать** – прошнуровувати, прошнурувати.
- Прозкзаменовывать, -новать** – іспитувати, проіспитувати.
- Проявление** – прояв (-ву), вияв (-ву), виявлення.
- Проявлять, проявить** – виявляти, виявити; *п. небрежное отношение к делу* – виявляти, виявити себе недбалим у справі, недбало ставитися, поставитися до справи.
- Прямой** (непосредственный, о доказательстве, налоге) – безпосередній.
- Прятать, спрятать, -ся** – ховати, сховатися; (на время) – переховувати, переховати, -ся.
- Псевдоним** – приbrane ім'я, псевдонім (-му).
- Психофизический** (об исследовании) – психофізичний.
- Публика** – публіка (-ки); **много -ни** – багато люду, велелюддя.
- Публикационный** (о листе) – публікаційний, оповісник, оголошений.
- Публикация** – оповіщення, оголошення, публікація; **-ции текущие** – поточні оповіщення; *подлежит -ции* – треба (належить) опублікувати.
- Публиковать, опубликовать** – оповіщати, оголошувати, оголосити, опублікувати, опублікувати.
- Публичный** (о диспуте) – прилюдний, привселюдний, публічний.
- Пункт** – 1) (артикул) – пункт (-кту); *первый п. договора* – перший пункт договору; 2) (место) – пункт (-кту), місце; *п. конечный* – кінцевий пункт; *п. наблюдательный* – спостережний пункт; *п. обменный* – обмінний пункт; *п. перевязочный* – перев'язний пункт; *п. переговорный* – переговірний пункт; *п. передаточный* – передатний пункт; *п. питательный* – харчовий пункт; *п. призывной* – призовний пункт; *п. прокатный* – виписочний пункт, позичальня (Н); *п. распределительный* – розподільчий пункт; *п. сборный* – збірний пункт, пункт (до) збиратися; *п. свалочный* – смітник (-ка), смітничще.
- Пунктир** – пунктир (-ра), крапчак (-ка), точкування.
- Пунктуация** – пунктуація, розділові знаки.
- Пускаться, пуститься во что** – братися, взятися чого, іти, піти на що, заходити, зайти в що; *п. в рассуждения* – заходити, зайти в міркування, починати, почати міркувати; **-ться в рискованное предприятие** – а) братися, взятися (непевного) ризикованого підприємства, ризикованої справи; піти на ризиковані (непевні) підприємства.
- Пустовать** – пустувати; (о земле) – ваканшовати, вакувати.
- Путаница** – плутанина, плутанка.
- Путевая** (ж.-д.) – подорожниця.
- Путевка** – виряд (-ду), подорожниця.
- Путеводитель** (книга) – провідник (-ка), подорожник (-ка); *п. по Киеву* – провідник по Києву.
- Путевой** (об издержках) – подорожній, дорожній.
- Путешествие** – подорож.
- Путь** – 1) – шлях (-ху), доро́га, путь (ж. р.); *п. железнодорожный* – залізнична колія, залізничний шлях; *п. окольный* – об'їздка, манівець (-вця); *п. шоссейный* – соша, сошовий шлях; **-ти сообщения** – шляхи, шляхи сполучення; *в обратный путь* – назад; *водным путем* – водою; *на пути (на путях) к нормальному порядку* – прямуючи до нормального порядку; *на обратном пути* – вертаючись, поворотіма, ідучи (ідучи) назад; *по пути* – а) по дорозі; б) (при случае, попутно) – принагідно, при нагоді; *по железнодорожным путям* – залізницею, залізничними шляхами, залізничною колією; *попутно* – принагідно, при нагоді; *товар в пути* – крам у дорозі; 2) (способ) – спосіб (-собу); *быть на ложном пути* – стояти не на правдивому шляху; *законным путем* – правним способом, законно; *легальным путем* – легально; *мирным путем* – мирним способом, мирно; *на такой путь становится* – братися (удаватися до) такого способу; *незаконным путем* – неправним способом, незаконно; *прислать наиболее скорым путем* – надіслати якнайшвидшим способом; *путем авансирования* – авансуючи, авансуванням; *путем изучения чего* – вивчаючи, вивчавши, студіюючи, студіювавши що; *путем опубликования* – оголошенням, оголосивши, публікуючи, опублікувавши; *путем участия* – через участь, беручи, бравши участь; *судебным путем* – судом, через суд; *таким путем* – таким способом.
- Пчеловодство** – бджільництво, пасічництво; *заниматься -вом* – пасічникувати.
- Пятидневка** – п'ятиденна, п'ятидення.

Пятилетие – п'ятиліття, п'ятиріччя.

Пятилетка – 1) (о времени) – п'ятиріччя, п'ятилітка; 2) (прибавка на 5 лет службы) – п'ятирічне; 3) (план) – п'ятилітка; п'ятирічка.

Пятница – п'ятниця; *относящийся к -це* – п'ятницький.

Пятно – пляма; *п. несмываемое* – пляма, якої не збуться; *п. позорное* – ганебна пляма.

Работа – робота; (*труд*) – праця, робота; *р. аккордная* – акордова робота; *р. задельная* – відрядна робота; *р. земляная* – грабарювання; *р. на урок* – завдання; *р.*

общеобязательная – вселюдний відбуток; *р. общественная* – громадська праця; *р. оплачиваемая, платная* – оплачувана, платна робота; *р. отрядная* – відрядна (закладна) робота; *р. письменная* – робота на письмі, письмова робота; (*уже написанная*) – писана (написана) робота; *р. поврежденная* – зачасова робота; *р. поденная* – поденна робота, поденщина, поденне; *р. подрядная* – робота з підряду, підрядна робота; *р. постоянная* – постійна робота; *р. поштучная* – поштучна робота, робота від штуки; *р. примерная* – зразкова робота; *р. принудительная* – приневільна (примусова) праця; *р.*

производительная – продуктивна праця; *р. ремесленная* – ремісна робота; *р.*

сверхурочная – понаднормова робота; *понадробота*; *р. сдельная* – відрядна робота; *р.*

сезонная – сезонна робота; *р. сообца (артелью)* – гуртова робота; *р. спешная, р. к спеху* – негайна (нагальна) робота; *р. справочная* – праця на довідках, довідкова робота; *р.*

срочная – робота на певний термін; (*неотложная*) – негайна (нагальна) робота; *р.*

урочная, р. на урок – нормова робота; **-ты хозяйственные** – господарчі роботи; *р.*

художественная – мистецька робота; *р. часовая* – погодинна робота, робота від години; *р.*

черная – чорна робота; *брать в счет работы* – брати, узяти на відбуток, на відрób(іт)ок;

вести -ту – провадити роботу; *заваливать -той* – закидати, закидати роботою;

заниматься -той – працювати; *к -те способный* – здатний до роботи, здатний працювати;

командировать для -ты – відрядити на працю, працювати; *прийти в разгар работы* – прийти під гарячу роботу, коли саме гаряча робота; *приняться за -ту* – стати до праці, заходитися працювати; *разгар -ты* – робота кипить (горить); *работа удовлетворительная* – робота задовольняє; *следить за -той* – доглядати роботи, праці; робота задовільна.

Работать – працювати, робити; *р. исполу* – робити з половини; *р. по собиранию*

материалов – збирати матеріали, працювати над збиранням матеріалів; *р. по*

счетоводству – працювати в рахівництві; *р. сдельно* – працювати від роботи.

Работающий – робітний; (о предприятии) чинний; (в см. зарабатывающий) – зароблящий

(Г); **-щий (человек)** – робітник (-ка).

Работник, -ница – робітник (-ка), робітниця; (*труженник*) – працівник (-ка), працівниця;

(*батрак*) – наймит (-та), наймичка; *р. квалифицированный* – кваліфікований робітник; *р.*

ответственный – відповідальний робітник; *р. партийный* – партійний робітник, партієць

(-тійця); *р. рядовой* – середній (звичайний) робітник; *р. сменный* – змінний робітник; *р.*

технический – технічний робітник (техробітник); *р. ходящий на заработки* – заробітчанин

(-на); *р., цеховой* – цеховик (-ка); *работодатель, -ница* – роботодавець (-вця),

роботодавиця.

Работоприематель – 1) (*берущий работу*) – роботоємець (-ємця); 2) (*приемщик*) –

приймач роботи.

Работоспособность – працездатність (-ности), здатність до праці.

Рабочий (существ.) – робітник (-ка), робітниця; (*рабочие*) – робітництво, робітники; *р.*

водопроводный – водогінник (-ка); *р. горнозаводский* – гірник (-ка); *р. сезонный* – сезонний

робітник, робітник; *на сезон*; *р. судовый* – робітник на судні; *интересы -чих* – інтереси

робітництва, робітничі, робітницькі інтереси.

Рабочий (прилаг.) – 1) (*относящийся к работе, об одежде, времени, книге, комнате*) –

робітний, робітничий; (*работающий, о силе, руках, о скоте*) – робітничий; 2) (*относящийся к*

рабочему, о доме, квартале, клубе) – робітничий.

Равенство – рівність (-ности).

Равно – 1) зрівню; *все равно* – однаково, все одно; *равно как* – так саме, а так саме; 2)

(*равняется*) – дорівнює, станівить (стільки).

Равновесный (о предмете) – однакової ваги, рівноваговий.

Равнодействующая – вислідна (-ної).

Равнозначущий (о величине) – рівнозначний.

Равномерный (о распределении) – рівномірний, рівний.

Равноправие, равноправность – рівноправність (-ности), рівні права.

Равноправный (об участвующем в чём-л.) – рівноправний.

Равносильный (о доводах) – рівносильний, рівноважний.

Равность – рівність (-ности).

Равноценный (одинакової цінності, о помещении) – рівновартий, рівноцінний; (одинакової ціни) – в одній ціні, одноцінний.

Равный (одинаковий, о мере) – рівний, однаковий; (равняющийся) – рівний, що дорівнює.

Равнять, сравнять – 1) рівняти, зрівняти, вирівнювати, вирівняти; 2) (делать сравнение) – рівняти, порівнювати, порівняти.

Равняются чему – дорівнювати чому.

Радио – радіо; *носится по радио* – зсилатися радіом, через радіо.

Радиопередача – радіопередача.

Радиоприемник – радіоприймач (-ча).

Разассигновывать, -новать – розасигнувати, розасигнувати.

Разбивать, -бить – розбивати, розбити; (на группы) – поділяти, поділити на групи, групувати, згрупувати, погрупувати; *р. лагерь* – табором ставати, стати, отаборюватися, отаборитися.

Разбиратель, -ница (дела) – розглядач (-ча), розглядачка.

Разбирательство – розгляд (-ду), розглядання; *р. примирительное* – мирова (єднальна) розправа, розсуд на замирення, єднальний розсуд; *р. судебное* – розгляд справи в суді, судовий розгляд, розсуд справи.

Разбирать, разобрать – 1) (на части) – розбирати, розібрати; 2) (по сортам) – сортувати, посортувати, розбирати, розібрати, розкладати, розкласти на сорти; (о бумагах) – розкладати, розкласти, упорядковувати, упорядкувати; 3) (дело) – розглядати, розглянути; *р. хорошо дело* – добре зважувати, зважити справу; *р. дело в суде* – розглядати справу в суді, розсуджувати справу; *дело разбирается судом* – справу розсуджують, розглядають у суді, справу розглядає суд; 4) (понимать) – розбирати, розібрати, розуміти, зрозуміти; 5) (раскупать) – розбирати, розібрати, розкуповувати, розкупити, порозкуповувати; 6) (произведение, книгу, доклад) – аналізувати, проаналізувати, розбирати, розібрати, розкладати, розкласти; 7) (почерк) – читати, прочитати, розбирати, розібрати.

Разбираться, разобраться в чем – розумітися на чому, давати, дати собі раду з чим.

Разбор – 1) розбір (-бору), вибір (-бору); (действ.) – розбирання; *без -ра* – не перебираючи, не розбираючи; *с -ром* – перебираючи, розбираючи; (дела) – розгляд (-ду), розглядання; *к -ру дела вызывать* – викликати на розгляд справи; *начать дело -ром* – почати розглядати справу; (по сортам) – сортування, розкладання на сорти; (бумаг) – упорядкування; *первого -ра* – першого сорту; (спрос) – попит (-ту), покуп (-пу) (Г); *товар имеет большой -бор* – на крам великий попит.

Разборка – 1) розбирання, розібрання, розбір (-бору); (сортирование) – сортування, розкладання на сорти.

Разборчиво (четко) – розбірно, виразно.

Разборчивость – 1) (четкость) – розбірність (-ности), читкість (-кости); *р. печати* – читкий друк; *с полной -стью написано* – цілком розбірно (читко) написано; 2) (*р. в средствах*) – розважність (-ности).

Разборчивый – 1) (четкий, о почерке) – розбірний, читкий; 2) (осторожный, о лице) – розважливий, розважний, обачний на що: (*переборчивый*) – перебірливий (Г).

Разбросанность – розкиданість, розпорощеність (-ности).

Развал – розпад (-ду).

Разведенец, -нка – розлучений, розлучена, розлученець (-нця), розлученка.

Разведка – 1) розвідки (-док), розвідини (-дин); (действ.) – розвідування; 2) (отряд) – розвідковий загін, розвідка.

Разведочный (об отряде) – розвідковий.

Разведчик – розвідач (-ча).

Разведывать, -дать – розвідувати, розвідати; (*узнавать*) – довідуватися, довідатися.

Разверстка, разверстание – 1) – розподілення, розподілення, розподіл (-лу); 2) (*-ка налога в смысле определен. размера взноса*) – розкладка; (действ.) – розкладання, розклад (-ду); *внести -ку* – заплатити розкладку.

Разверстывать, -тать – розподіляти, розподілити; (*налог*) – розкладати, розкласти.

Развертывать, -рнуть – розгортати, розгорнути.

Развес – важення, розважування, розваження; *на развес* – на вагу.

Развесной (о товаре) – на вагу.

Развешивать, -весить (на весах) – розважувати, розважити.

Развивать, -вить (деятельность) – розвивати, розвинути.

- Развитие** – рóзвиток (-тку), рóзвій (-вóю); в **-тие постановления** – на рóзвиток постановóви, рóзвивáючи постановóву; *помочь -тию дела* – допомогти рóзвину́тися справі.
- Развод** (*брачный*) – (шлюбна) розлúка, рóзвíd (-вóду).
- Разводить, -вести** – 1) рóзвóдити, рóзвести; *р. караул* – рóзставляти сторóжу; *р. солдат по квартирам* – рóзставляти, рóзстáвити (рóзміщáти, рóзмістити) салдáтів по квартирах; 2) (*давать развод*) – рóзлучáти, рóзлучити, давáти, дáти (шлюбну) рóзлúку; 3) (*чернила*) – рóзпускáти, рóзпустити.
- Разводиться, -вестись** – рóзлúку брáти, рóзлúку взяти.
- Разводная** – рóзлúка, рóзлúчний лист; (*просьба о разводе*) – заява на рóзлúку, заява рóзлучити; *подать -ною* – подáти на рóзлúку.
- Разводящий** – рóзвídний (-ного).
- Развоз, развозка** – рóзвív (-вóзу), рóзвívини (-зин); в *развоз* – рóзвívом; в *развоз и разнос* – рóзвívом і рóзнóсом; *начать -зку* – почáти рóзвívити.
- Развозить, развести** – рóзвívити, рóзвезти.
- Развозчик** – рóзвívник (-ка).
- Разворачивать, -вернуть** – рóзгортáти, рóзгорнúти.
- Разворовывать, -рывать** – рóзкрадáти, рóз(і)крáсти, порóзкрадáти.
- Развязка** (*дела*) – рóзв'яз (-ву).
- Разгласка, разглашение** – рóзголос (-су), рóзголóшення, рóзслáвлення; *получить -ку* – рóзголоситися, набúти рóзголосу.
- Разглашать, -гласить** – рóзголóшувати, рóзголóшáти, рóзголосити, рóзславлювати, рóзславляти, рóзслáвити.
- Разговаривать** – рóзмовляти, провáдити рóзмóву; *р. по телефону* – рóзмовляти телефóном, говорити в телефóн.
- Разговор** – рóзмóва; *вести (крупный) -вор* – провáдити (гóстру) рóзмóву, (гóстро) рóзмовляти; *возобновляют -вор* – знóву починáти рóзмóву; *вступить в -вор* – ставáти до рóзмóви, заходити в рóзмóву; *заводить -вор* – починáти рóзмовляти, заходити в рóзмóву; *иметь -вор с кем* – на рóзмóві з ким бúти; **-вор идет о...** – (мова) мóвиться за...; **-вор касается чего** – мóва йде про (за) що; *прекращать -вор* – переставáти, перестáти рóзмовляти, припиняти припинити рóзмóву; *прерывать -вор* – уривáти, урвáти (комú) рóзмóву, перебивáти, перебити (комú) рóзмóву.
- Разграбляют, -бить** – грабувáти, пограбувáти, рóзграбувáти.
- Разграничивать, разграничить, -ся** – рóзмежóвувати, рóзмежувáти, -ся.
- Разрабка** – 1) (*транспарант*) – рáштра; 2) (*действию*) – рóзгрáфлювання, рóзгрáфлення.
- Разрабляют, разрабляют** – графити, пографити, рóзгрáфлювати, рóзграфити.
- Разгружать, -грузить** – 1) (*от груза, тяжести*) – рóзвантáжувати, рóзвантáжити; (*из чего-либо*) – вивантáжувати, вивантажити; 2) (*уменьшают кому работу*) – змéншувати, змéншити комú прáці; (*освободить от чего*) – звільняти, звільнити від чо́го; *р. отдел от излишней работы* – звільняти віддíl від зáйвої прáці.
- Разгрузочный** (*о пункте*) – рóзвантáжний.
- Разгрузчик** – рóзвантáжник (-ка).
- Разгруппировывать, -рывать** – групувáти, погрупувáти.
- Раздавать, раздать** – рóздавáти, рóздáти, порóздавáти комú що; *р. в долг, в займы* – рóзпозичáти, рóзпозичити.
- Раздаточный** (*о ведомости*) – рóздáтний.
- Раздатчик, -чица** – рóздáвець (-вця), рóздавáчка, рóздáтник (-ка), рóздáтниця.
- Раздача** – рóздáча; (*действию*) – рóздавáння, рóздáння.
- Раздевальная** (*комната*) – рóздягáльня, рóзбирáльня.
- Раздевать, раздеть, -ся** – рóздягáти, рóздягнúти, рóздягти, -ся.
- Раздел** – пóдíl (-лу), дíльбá, рóздíl (-лу); *р. любовный* – пóдíl за взаéмною згóдою.
- Раздельность** – нáрízність (-ности); *р. жительства* – життя нáрízно; *р. пользования* – користувáння нáрízно; в *случае -ности их жительства* – якщо вони живúть нáрízно.
- Раздельный** (*отдельный, о жителях*) – нáрízний, окрémий; (*о записи*) – (по)дíль чий.
- Разделять, -лить** – 1) подíляти, дíлити, подíлити; (*перегородкой*) – передíляти, передíлити; 2) (*кого с кем*) – рíзнити, порíзнити когó з ким, рóзрízняти, рóзрízнити; 3) (*распределять на части*) – рóзподíляти, рóзподíлити, паювáти, рóзпаювáти; 4) (*разделять мнение*) – дúмати так сáмо (як хто)..., мáти такú сáму дúмку, приймáти, прийняти чию дúмку, приставáти, пристáти на чию дúмку; *мы разделяем ваш взгляд* – ми так сáмо, як ви, дúмаемо, ми маемо такú сáму думку, ми пристáли на вáшу думку.
- Раздобывать, -быть** – старáтися, рóзстарáтися чо́го й на що, рóздобувáтися, рóздобúтися

на що, розживатися, розжитися на що.

Раздробленность – роздрібленість (-ности), дрібність (-ности).

Раздроблять, -бить – дробити, роздробляти.

Раздвухаться, -дуться (о папке) – повнішати, поповнішати; (о штатах) – розростатися, розростися.

Разлагать, -ложить – розкладати, розкласти.

Разлагаться, -ложиться – розпадатися, розпастися; (физ.) – загнівати, загнити.

Разлив – 1) (реки) – розлива; (половодье) – повідь (-води); 2) (разливание) – рózлив (-ву), розливання; местного разлива (вино) – розливане на місці.

Разлинейвать, -нейть – лініювати, полініювати.

Разлиновка – лініювання.

Различать, -чить – відрізняти, відрізнити; (распознавать) – розпізнавати, розпізнати.

Различие – відміна, різниця; (несходство) – відмінність (-ности); без **-чия** чего (пола и возраста) – не зважаючи на що.

Различный – відмінний, різний; (всякий) – усякий.

Разложение – 1) (распадение) – рózпад (-ду); повести к разложению – спричинитися до рózпаду; 2) (разбивка) – рózклад (-ду); **-ние** счетов – рózклад рахунків.

Размежевывать, -жевать – межувати, розмежовувати, розмежувати.

Размен – рózмін (-ну); производит размен – міняти, рózмінювати, рózміняти.

Разменивать, -нять – міняти, поміняти, рózмінювати, рózміняти; р. много денег на мелочь – наміняти дрібних.

Разменный (о монете) – рózмінний.

Размер – рózмір (-ру), міра; (объем) – об'єм (-му), обсяг (-гу); (размеривание) – вимір (-ру), вимірювання, рózмірювання, рózмірювання; р. налогов – рózмір податків; р. половинный – половина; р. полуторный – у півтора рáзи більший рózмір; р. предельный – крайній рózмір; р. приблизительный – примірний рózмір; в больших **-рах** – на велику міру, великою мірою, у великій мірі; в двойном, тройном **-ре** – подвійно, потрійно, вдвоє, втрое більше; в ограниченном **-ре** – в обмеженому рózмірі, обмеженою мірою, малим рózміром; в скромном **-ре** – невеликого рózміру; в увеличенном **-ре** (взнос) – збільшений, побільшений; в уменьшенном **-ре** – зменшений; вознаграждение в **-ре...** – винагорода (плáта) рózміром...; выдать в половинном **-ре** – видати половину; разного **-ра** – різної міри.

Размеривать, -рить – рózмірювати, рózміряти, рózмірити; **-ть** землю – розмежовувати, розмежувати.

Разметка – 1) – рózзнáчення, зна́ки; 2) (действие) – рózзнáчування, рózзнáчання, рózзнáчення; **делать -ку** – рózзнáчати.

Размечать, -метить – рózзнáчувати, рózзнáчати, рózзнáчити.

Размещать, разместить, -ся – рózміщати, рózмістити, -ся; (располагать, -ся) – рózташóвувати, рózташóвати, -ся; (помещать) – приміщати, примістити, вкладати, вкласти; р. капиталы – рózміщати капітали; р. мебель – рózміщати (рózташóвувати) мéблi; р. учреждения – рózташóвувати (рózміщати) устанóви.

Размышление (в выражениях) – «по зрелом размышлении» – гаразд обміркувавши; на размышление (дать время) – щоб обміркувати.

Разница – різниця; р. курсовая – різниця на кóрсі, курсова різниця.

Разновес – важóк (-жкá), важки (-ків).

Разновременно – в різні часи, рózночáсно.

Разногласия (споры) – незгóда, суперéчки; (расхождение) – рózбiжність (-ности), рiзнацiя (Г).

Разноречивость – суперéчливiсть (-вости), рózбiжність (-ности); р. показаний – суперéчливiсть свiдчень.

Разноречивый (о показаниях) – суперéчливий, рózбiжний.

Разноречить – не в одно казати, суперéчити; показания разноречат – свiдчення не в одно кажуть, свiдчення суперéчать собi, свiдчення не тотóжні.

Разнородный (разный, о сведениях, предположениях) – усякий, рiзний; (неодинаковый) – рiзностанний, неоднаковий, рiзний.

Разнос, разноска – рózно́с (-су), рózно́шення; (действ.) – рózно́шування, рózне́сення; р. писем – рózно́шування листiв; р. по счетам – записування в рахункi; продавать в разнос – продавати в рózно́с, рózно́сячи, рózно́сом.

Разносить, -нести – рózно́сити, рózнести, порózно́сити.

Разносной (о книге) – рózносний.

Разность – різниця.

Разносчик, -чица – розно́сник (-ка), розно́сниця, розно́сець (-сця); *р. газет* – газетонóша, розно́сник газéт; *р. книг* – книгонóша; *р. писем* – листонóша; *р. товаров* – крамонóша, розно́сник кра́му.

Разноценный (*о товаре*) – різної ціни, різноці́нний.

Разный (*неодинаковый, о фактах*) – різний; (*разногородец*) – усякий, різний.

Разоблачать, -чить (*изобличать*) – викривáти, викрити.

Разоблачение – викриття; *р. сенсационное* – сенсаці́йне викриття.

Разобщать, -щить – роз'édнувати, роз'една́ти, різнити, порізнити.

Разовой (*о сборе*) – разовий.

Разорение – руїна, руйна́ція; (*действ.*) – руйнува́ння, зруйнува́ння; *привести в -ние* – зруйнува́ти.

Разорительный (*о хозяйничании*) – руїни́цький; (*о процессе*) – на́дто втрати́ний.

Разоружать, разоруживать, -жить – роззбро́ювати, роззбро́їти.

Разорять, -рить – руйнува́ти, зруйнува́ти.

Разоряться, -риться – зводитися, звестися зо ста́тку, убóжити, зубóжити; (*банкротиться*) – банкрутува́ти, збанкрутува́ти; *фирма разорилась* – фі́рма збанкрутува́ла.

Разрабатывать, -ботать – 1) – розробляти, розрóблювати, розробити, опрацьóбувати, опрацюва́ти; *р. законопроект* – опрацьóбувати законопроéкт; 2) (*горнопром.*) – добува́ти, добу́ти; *р. торф* – добува́ти торф.

Разрастаться, -растись – розроста́тися, розростися.

Разрез – рóзріз (-зу); *в -зе чего* – в рóзрізі чо́го; *идти в разрез (с кем)* – перекі́р робити ко́му, наперекі́р ко́му робити; (*с чем*) – суперéчити чо́му.

Разрешать, -решить что – 1) (*позволять*) – дозволяти, дозво́лити, (на) що дава́ти, да́ти дозвіл на що; 2) (*решать*) – розв'язувати, розв'язáти, вирішувати, вирішити.

Разрешение – 1) (*позволение*) – дозвіл (-волу) на що; *р. на вход* – дозвіл увійти, вхóдити, захóдити; *испрашивать -ние* – просити дозволу; *нужно истребовать -ние* – трéба виправити дозвіл; *по особому каждый раз -нию* – з особливого щорáзу дозволу; 2) (*решение*) – розв'язува́ння, розв'язання, вирішува́ння, вирішення; *вопрос остается без -ния* – спра́ва залиша́ється нерозв'язáна.

Разрешительный (*о надписи*) – дозві́льчий, дозві́льний.

Разрознивать, -нить – порі́знювати, порі́знити, розрі́зняти, розрі́знити; *р. пару чего* – розпарóбувати, розпарува́ти що.

Разрушать, -шить – руйнува́ти, зруйнува́ти, розва́лювати, розвалити.

Разрушение – руїна; (*действ.*) – руйнува́ння, зруйнува́ння; *быть в состоянии -ния* – руїно́ю бу́ти; *прийти в состояние -ния* – руїно́ю ста́ти.

Разрушительный (*о процессе*) – руїни́й, руїни́цький.

Разрыв – 1) (*сношений, связей*) – рóзрив (-ву), розі́рва́ння; (*действ.*) – розрива́ння, розі́рва́ння; (*мирных сношений*) – рóзмир (-ру); *произошел разрыв сношений* – стосу́нки припинено; 2) (*условий*) – зі́рва́ння, зламáння.

Разрывать, разорвать – розривáти, розі́рва́ти, роздирати, роздérти.

Разрывать, -рыть – розривáти, розрити, розко́пувати, розкопа́ти.

Разряд – рóзряд (-ду), категóрія; *р. налогового обложения* – категóрія (на) оподаткува́ння; *р. по торговле* – категóрія торгівлі.

Разрядка (*типогр.*) – розбивка.

Разрядный (*о списке*) – розрядний.

Разузнавать, -знать – дові́дуватися, дові́датися, дізнава́тися, дізна́тися про що.

Разумеется (*само собой*) – певна річ, зрозуміло, звичáйно.

Разъединять, -нить – роз'édнувати, роз'една́ти; (*разрознить*) – розрі́знювати, розрі́знити, порі́знити.

Разъезд – 1) роз'ї́зд (-ду); (*жел. дор.*) – рóзминка; 2) (*разъезжание*) – роз'ї́жджа́ння; (*при встрече*) – розминáння; *р. театральный* – роз'ї́жджа́ння з театру; *быть, находится в постоянных -дах* – бу́ти раз-у-раз у роз'ї́здах.

Разъездной (*об агенте*) – роз'ї́зний; (*о деньгах*) – подоро́жній, роз'ї́зний.

Разъяснение – пояснення, роз'яснення, з'ясува́ння; (*толкование*) – тлумáчення; *в -ние закона* – на тлумáчення зако́ну; *в -ние этого* – на пояснення чо́го, щоб пояснити це, пояснюючи це; *давать, делать надлежащее разъяснение* – дава́ти, да́ти налéжне пояснення.

Разъяснять, -нить – пояснювати, поясняти, пояснити, роз'яснювати, роз'яснити, з'ясо́бувати, з'ясува́ти; (*толковать*) – тлумáчити, витлумачити.

- Разыгрывать, -грать** – розгравати, роз(і)грати.
- Разыскиватель, -ница** – розшукувач (-ча), розшукувачка, шукáč (-чá), шукáчка.
- Разыскивать, -кать** – шукати, розшукати; *р., спрашивая* – напитувати, напítати.
- Разыскной** – розшукóвий.
- Район** – райóн (-ý); *в -не* – в райóні, на райóні.
- Районировать** – районувати, *сов.* порайонувати.
- Районный** (*о комитете*) – райóнний, районо́вий.
- Ранг** – ранг (-гу).
- Ранговый** – ранго́вий.
- Ранение** (*рана*) – ráна, порáнення; (*действ.*) – порáнення; *вследствие -ния* – як порáнений, бо (був) порáнений, че́рез (вна́слідок) порáнення.
- Ранить, поранить** – рáнити, порáнити.
- Рантье** – рантьé.
- Рапорт** – ра́порт (-ту).
- Рапортовать, отрапортовать** – рапортувати, відрпортувати.
- Раритет** – раритéт.
- Раскассировать** – скасувати, розкасувати.
- Расквартировывать, -вать** – розміщати, розмістити по квартирах, ста́вити, поста́вити по квартирах.
- Расквитаются** – поквитува́тися, поквита́тися.
- Раскладка** (*сумма, причитающаяся по раскладке*) – розкла́дка; (*действ.*) – розкладáння, рóзклад (-ду); *внести раскладку* – сплатити розкла́дку.
- Раскладочный** (*о комитете*) – розкла́дчий; (*о ведомости*) розкладко́вий.
- Раскладчик** – розкладáч (-чá).
- Раскладывать, -класть, разложить** – розкладáти, роз(і)кля́сти; *р. подати* – розкладáти, рóзкля́сти подáтки; *р. цены на товар* – визначáти, визначити ціну́.
- Расклейщик, -щица** (*афиш*) – афі́шник (-ка).
- Раскрадывать, -красть** – розкрадáти, роз(і)кря́сти; (*о многих*) – порозкрадáти.
- Раскритиковать** – розкритикувати.
- Раскрупнение** – подрі́бнення.
- Раскрывать, -крыть** – 1) (*закрытое чем-либо*) – розкривáти, розкрити; (*завернутое*) – розгортáти, розгорну́ти; (*отворять*) – розчиняти, розчинити, відчиняти, відчинити; *р. книгу* – розгортáти книжку; 2) (*обнаружить*) – викривáти, викрити; *р. преступление* – викривáти злóчин.
- Раскрытие** (*обнаружение*) – викриття.
- Раскупать, -пить** – розкупóвувати, розкупáти, розкупити.
- Распадаться, -пасться** – розпада́тися, розпа́стися, розва́люватися, розвалитися; (*делиться*) – ділитися, поділитися; *книга распадается на две части* – книга ділиться на дві частині[и].
- Распаковщик, -щица** – розпакóвник (-ка), розпакóвниця.
- Распаковывать, -ковать** – розпакóвувати, розпакувати.
- Распечатывать, -тать** – розпечáтувати, розпечáтати; (*посылки*) – розпакóвувати, розпакувати.
- Распивочно** – розпивно, на винос; **-но** *и на вынос* (*продать*) – розпивно та на винос.
- Распивочный** (*о продаже спиртных напитков*) – розпивний.
- Расписание** – рóзклад (-ду); *р. движения поездов* – рóзклад ру́ху поїздів; *р. лекций* – рóзклад викладів (лéкцій); *р. расходное* – вибутко́вий рóзклад.
- Расписка** – 1) рóзписка; (*длит. действ.*) – розписування; *р. в получении* – рóзписка, що одéржано (про одéржання); *р. задаточная* – завдатко́ва рóзписка; *р. обратная* – поворо́тна рóзписка; *р. платежная* – платі́жна рóзписка, платі́жний квитóк; *р. сохранная* – схóвна рóзписка; *выдавать под -ску* – видавати, видати на рóзписку; 2) (*р. красками*) – розмальóвування, розмалюва́ння.
- Расписывать, -сать** – 1) – розписувати, розписáти; 2) (*красками*) – розмальóвувати, розмалювати.
- Расписываться, -саться в чем** – розписуватися, розписáтися, підписуватися, підписáтися про що; **-ться в получении** – розписáтися, що одéржав (одéржала), розписáтися про одéржання.
- Расплата** – розплáта, поквитува́ння; *при -те наличными* – плáтячи готівкою, коли плáтиться готівкою.
- Расплатный** – розплáтний.

- Расплачиваться, -платиться с кем** – розплачуватися, розплатитися з ким, виплачувати, виплатити комусь, квітуватися, поквітуватися з ким; **-тсья наличными** – платити готівкою, розплачуватися готівкою; **-тсья с долгами** – платити, виплачувати довги, виплачуватися з довгів.
- Располагать, -ложить** – 1) (что) – розташувувати, розташувати, розміщати, розмістити; (раскладывать) – розкладати, розкласти, порозкладати; р. *войска* – розташувувати військо; 2) (распоряжаться) – порядкувати чим, розпоряджати чим, користатися з чого; (иметь в распоряжении время, средства) – мати; (пользоваться чем, напр., правами, услугами) – користатися з чого; р. *временем* – мати час; р. *своим имуществом* – порядкувати своїм майном; *не располагать свободным временем* – не мати вільного часу; 3) (предполагать) – гадати, мати намір, мати думку; я **-гаю сегодня выехать** – я гадаю (маю намір, маю думку) сьогодні виїхати; 4) (р. в свою пользу) – прихилити, прихилити до себе; 5) (р. кого к чему) – заохочувати, заохотити когось до чого.
- Располагаться, -ложиться** – 1) – розташувуватися, розташуватися; **-тсья за столом** – сидіти до столу (коло столу); **-тсья лагерем** – отаборюватися, отаборитися, ставати, стати табором; **-тсья с товарами** – розташувуватися з крамом, розкладатися, розкластися з крамом; 2) (к кому) – прихилитися, прихилитися до когось.
- Расположение** – 1) (комнат, вещей) – порядок (-дку), розміщення; (войск, строений, улиц) – розташування, розміщення; 2) (к кому) – прихильність (-ности) до когось; (к чему) – нахил (-лу), охота до чого; *оказывать -ние к кому* – виявляти прихильність (доброзичливість) до когось.
- Распорядитель, -ница** – розпорядник (-ка), розпорядниця.
- Распорядительность** – розпорядливість (-вости).
- Распорядительный** (долженствующий распоряжаться, о совете) – розпорядчий; (умеющий распоряжаться, о лице) – розпорядливий.
- Распорядок** – лад (-ду), порядок (-дку), розпорядок (-дку); р. *внутренний* – середовий, всерединний розпорядок (порядок); *сделать распорядок* – дати лад чомусь, розпорядити що.
- Распоряжаться, -рядиться** – 1) порядкувати, попорядкувати, порядок давати, дати; (распределять) – розпоряджати, що; (главенствовать) – верховодити; **-диться суммой** – розпорядити суму; 2) (отдавать распоряжение) – наказувати, наказати, давати, дати наказ (розказ).
- Распоряжение** – 1) (чем) – порядкування, орудування, розпорядження чим; *быть, находится в -нии* – під чиєю орудою бути (стояти), бути в чий розпорядженні, бути комусь до розпорядження; *в моем -нии два часа* – я маю дві години часу; *иметь в -нии* – мати; 2) (приказание) – розказ (-зу); р. *завещательное* – заповіт (-ту); р. *отменительное* – касувальний розказ; р. *правительственное* – урядовий розказ; р. *устное* – словесний наказ, словесний розказ; *издавать -ние* – видавати розказ; *по -нию (сделано)* – з розказу; *сделать -ние* – дати (зробити) розказ; *согласно -ния* – згідно з розказом.
- Расправа** – розправа; *учинить расправу над кем* – розправитися з ким.
- Распрашивать, распросить** – розпитувати, розпитати, випитувати, випитати.
- Распределение** – поділ (-лу), розподіл (-лу); (действ.) – поділяння, розподілювання, (роз) поділення, (роз)поділ (-лу); р. *по группам* – групування, розподіл на групи, розподіл по групах; р. *по классам* – а) розподіл по класам; б) розподіл на класи, класифікування; *при -нии должно руководствоваться* – розподіляючи, треба керуватися.
- Распределенческий** (о пункте) – розподільницький.
- Распределитель, -ница** – розподільник (-ка), розподільниця.
- Распределительный** (о пункте) – розподільний; (об аппарате) – розподільчий.
- Распределять, -лить** – розподіляти, розподілити; (предположительно – на бумаге) – розписувати, розписати, розраховувати, розрахувати; р. *налоги* – розподіляти податки, розкладати податки; р. *по группам*: а) (для групп) – (роз)поділяти по групах; б) (группировать) (роз)поділяти на групи, групувати; р. *по категориям* – (роз)поділяти на категорії.
- Распродавать, -дать** – спродувати, спродати, -ся, розпродувати, розпродати, випродувати, випродати.
- Распродажа** – спродаж (-жу), розпродаж (-жу); *при -же* – розпродуючи, коли розпродують, з розпродажем, коли був (буде) розпродаж.
- Распространенность** – поширеність (-ности), розповсюдженість (-ности); (р. *изложения*) – широкомовність (-ности).
- Распространитель, -ница** – поширювач (-ча), поширювачка, розповсюджувач (-ча),

розповсюджувачка.

Распространительный (*широкий, о толковании*) – широкій, поширений; (*служащий для распространения, об аппарате*) – на поширення, поширювальний.

Распространять, распространить, -ся – ширити, поширювати, поширити, розповсюджувати, розповсюдити; *р. действие закона* – поширювати силу закону; *р. литературу* – розповсюджувати літературу; *право распространяется* – право, поширюється.

Распубликовывать, -ковать – опублікувати, опублікувати, оголошувати, оголосити.

Распускать, -стить – розпускати, розпустити.

Распускать слухи – розносити (розголошувати) чутки.

Рассадник – розсадник (-ка); *р. племенной* – розплідник (-ка).

Расселять, -лить – розселявати, розселяти, розселити.

Расследование – розслід (-ду), розслідування; (*разузнавание*) – розвідини (-дин).

Расследователь, -ница – розслідник (-ка), розвідувач (-ча).

Расследывать, -довать – розслідувати, розслідувати; (*разузнавать*) – розвідувати, розвідати.

Рассматривать, рассмотреть, -ся – розглядати, розглянути, -ся; *дело рассматривается в суде* – справу розглядають у суді.

Рассмотрение, рассмотреть – розгляд (-ду); *дело подлежит не нашему -нию* – справу не нам належить розглядати; *дело подлежит -нию суда* – справу має суд розглянути; *новое -ние дела в суде* – пересуд (-ду) (Г); *оставлять без -ния* – залишати, залишити не розглянувши (не розглянутим), залишати, залишити без розгляду; *по ближайшем -нии* – як уважніше розглянути (розглянули); *предназначать к -нию* – призначати до розгляду, призначати розглянути.

Рассортировывать, -ровать – сортувати, посортувати.

Расспрашивать, расспросить, -ся – розпитувати, -ся.

Рассрочивать, рассрочить (платеж) – розкладати, розкласти сплату на терміни, розтермінувати, розтермінувати; *р. долг* – розкладати сплату довгу на терміни, розтермінувати довг.

Рассрочка (платежа) – розклад на терміни, на рати, розтермінування; *взнос по -ке* – рата; *в -ку, с -кой* – на виплат, з розкладеною на терміни (з розтермінуваною) сплатою; *платеж с -кой* – виплат ратами, розтермінована сплата; *платить в -ку* – виплачувати ратами; *представляют -ку* – давати, дати на виплат, давати розтермінування (сплати); *предоставляется -ка* – дають на виплат, дають виплачувати ратами, сплату розкладають на рати (на терміни); *с -кой платежа* – на виплат, з розкладеною (на терміни) сплатою, з розтермінуваною сплатою.

Расстояние – віддаль, віддалення, приближність (-ности) (Г); *р. далекое (отдаленность -ния)* – велика далечина (далечин) (Г); *р. приблизительное* – примірна віддаль, примірна приближеність (Г); *за дальностью -ния* – через (велику) далечин; *на некотором -нии от...* – тріхи оддалік від...; *на -нии пяти верст* – за п'ять верст(ів).

Расстраивать, расстроить, -ся – розладжувати, розладити, розладнувати, розладнувати, розладнати, -ся.

Расстроить хозяйство – розладнувати господарство.

Расстрел – розстріл (-лу).

Расстройство – розлад (-ду), розладнання; *прийти в -во* – розладитись.

Рассудить кого – розсудити когось.

Рассуждать, рассудить – міркувати, розмірковувати, розміркувати, обміркувати, розважати, розважити; *р. дело* – розібрати (розміркувати) справу.

Рассуждение – міркування; (*исследование*) – розправа, розвідка; *р. ученое* – наукова розправа, наукова розвідка; *в -ние сего* – щодо цього, то..., з (п)огляду на це; *-ние ни на чем не основано* – міркування не має підстави, ні на чому не оперте.

Рассчитывать, -тать, расчесть – 1) розраховувати, розрахувати, розчислювати, розчисляти, розчислити; 2) (*увольнять*) – звільняти, звільнити, відправляти, відправити когось; 3) (*на кого, на что*) – мати надію, сподіватися, покладатися, поклатися на когось, на що; *р. на получение* – сподіватися одержати; *рассчитываются, -таться (расплачиваются)* – розплачуватися, розплатитися, квітуватися, поквітуватися, рахуватися, порахуватися.

Рассылать, разослать – розсилати, розіслати, порозсилати.

Рассылка – розсилання, розіслання, розсил (-чу) (Н).

Рассыльный – 1) (*сущ.*) – посланець (-нця), посильний, гінець (-нця); 2) (*прил. о книге*) – розсильний; розносний.

Рассыльщик, -щица – розсилáč (-чá), розсилáчка.

Рассыпка – рóзсип (-пу).

Растолковывать, -ковать – тлумáчити, витлумачити, розтлумáчувати, розтлумáчити.

Расторгать, -гнуть (договор) – розривати, розірвáти; *р. брак* – розлучáти.

Расточать, -чить – марнувáти, промарнувáти, змарнувáти, марнотрáтити, промарнотрáтити, переводити, перевести.

Рассточитель, -ница – марнотрáтник (-ка), марнотрáтниця.

Рассточительность – марнотрáтство.

Растрата – розтрáта.

Растратчик, -чица – розтрáтник (-ка), розтрáтниця.

Растрачивать, -тратить – розтрáчувати, розтрáтити.

Раструска – рóзтрус (-су).

Расхищать, -хитить – розтягáти, розтягти; (*раскрадывать*) – розкрадáти, роз(і)крáсти.

Расход – 1) (*противоположен приходу*) – вибúток (-тку); (*издержка*) – витрáта; *р. матерьялов* – вибúток матерiялiв; *р. топлива* – вибúток пáлива; **-ды** – витрáти; **-ды гостиничные** – витрати на готéль; **-ды накладные** – накладнi витрати; **-ды по (доставке, посылке)** – втрáти на...; **-ды прямые** – безпосерéднi витрати; **-ды текущие** – потóчнi витрати; *доходы и -ды* – добúтки та витрати; *приход и расход* – прибúток i вибúток; *в расход* – на вибúток; *в расход вводит кого* – увóдити у витрáти когó; *записать в расход* – записáти на вибúток; *наименование -дов* – нáзва витрáтам; *нести -ды* – робити витрати; *расходы по этому делу несет учреждение* – в цiй спрáвi витрати рóбить устанóва; *сносит в расход* – списувати на вибúток; *сопряженный с расходами* – що потребúе витрáт; *списывать в расход* – записувати, записáти на вибúток; *это небольшой расход (издержка)* – це невелика витрата; 2) (*сбыт*) – збут (-ту); *на этот товар большой расход* – на цей крам великий збут.

Расходиться, разойтись – 1) (*не совпадать*) – розхóдитися, розiйтися, розминáтися, розминúтися, рiзнитися, порiзнитися; **-ться в мнениях** – розхóдитися думкáми (розминáтися), рiзнитися думкáми; 2) (*о товарах*) – розхóдитися, розiйтися, вихóдити, вийти.

Расходный (о книге) – вибуткóвий; (*предназнач. для расходов, о деньгах*) – на витрати, витратний.

Расходовать, израсходовать, -ся – витрачáти, витратити, трáтити, -ся.

Расходчик, -чица – видавник (-кá), видавниця.

Расхожий (о товаре) – попитний, що на ньóго є пóпит; (*о вине*) – звичáйний.

Расценивать, -нить – розцiнювати, розцiнувáти, розцiнити.

Расценка – рóзцiнка; (*действ.*) – розцiнювання, розцiнення; *по такой -не* – за такою рóзцiнкою.

Расчет – 1) розрахúнок (-нку), розрахуваннiя; (*предварительный*) – обрахúнок (-нку); (*окончательный*) – поквитуваннiя, поквитáння; (*расплата*) – розплáта, остатóчний розрахúнок; *р. копеечный* – а) обрахúнок на копiйки; б) розплата до копiйки; *р. междуконторный* – розрахунок мiж контóрами, мiжконтóрний; *р. предварительный* – попереднiй обрахúнок; *р. приблизительный* – примiрний, приблизний розрахúнок; *р. примерный* – примiрний розрахúнок; *р. хозяйственный* – господáрчий розрахúнок; *за наличный р-т* – на готiвку, на готóвi грóшi; *покончить -ты* – розрахувáтися, поквитувáтися; *получить расчет (посчитаться)* – розрахувáтися, порáхувáтися, взяти розрахúнок; *по следующему -ту* – з такогó розрахúнку, обрахúнку; *произвести расчет рабочим* – поплатити робiтникам; *учинить расчет* – робити, зробити розрахúнок; 2) (*предположение*) – мiркування, сподiванка, обрахúнок; *взять, принять в расчет* – взяти на увáгу, взяти пiд увáгу, мáти на увáзi, звáжати на що; **-ты не оправдались** – сподiванки не спрáвдилися; **ошибиться в -те** – прогадáти; *переместить сотрудников с таким -том* – перемiстити спiвробiтникiв з таким обрахúнком; **строить -ты на чем** – вáжити, покладаючись на що; 3) (*увольнение*) – звiльнення; *дать расчет кому* – звiльнити, вiдпрáвити когó; 4) (*выгода, интерес*) – вигода, iнтерес (-су); *иметь расчет что делать* – мáти вигоду що робити; **нет -та** – неvigiдно.

Расчетливость – 1) ошáдливiсть (-вости), рахúбнiсть (-ности); 2) (*в деле, поступке*) – розвáжливiсть (-вости).

Расчетливый – 1) (*бережливый, о хозяине*) – ошáдний, ошáдливий, рахúбний; 2) (*в деле, поступке*) – розвáжливий.

Расчетный (о книжке) – розрахункóвий.

Расчислять, -лить – обрахóвувати, обрахувáти, обчисляти, обчислювати, обчислити.

- Расширять, -рять** – ширити, поширювати, поширити, розширяти,, розширити; *р. кредит* – збільшувати кредит.
- Расширяться, -ряться** – ширшати, поширшати; (*распространяются*) – поширюватися, поширитися.
- Расшифровывать, -фровать** – розшифровувати, розшифрувати.
- Ратифицировать** – ратифікувати, стверджувати, сов. – ствердити.
- Ратник** (*воен.*) – ратник (-ка).
- Рационализация** – раціоналізація.
- Рационализировать** – раціоналізувати, сов. – зраціоналізувати.
- Реабилитировать** – реабілітувати, сов. – зреабілітувати.
- Реализация** – реалізація, реалізування.
- Реализовать, реализовать** – реалізувати, сов. зреалізувати; (*осуществляют*) – здійснювати, здійснити, сов. – здійснити; *р. капитал* – реалізувати капітал; *р. план* – здійснювати план.
- Ревизионный** (*о комиссии*) – ревізійний.
- Ревизия** – ревізія; *путем -зии* – ревізією, ревізуючи, зробивши ревізію, обревизувавши; *производит -зию* – провадити, робити, зробити ревізію, ревізувати, обревизувати.
- Ревизовать, обревизовать** – ревізувати, обревизувати.
- Ревизор** – ревізор (-ра).
- Революция** – революція.
- Регент, -ша** (*хормейстер*) – диригент (-та), диригентка.
- Регистратор, -ша** – реєстратор (-ра), реєстраторка.
- Регистратура** – реєстратура.
- Регистрационный** (*о листе*) – реєстраційний.
- Регистрация** – реєстрування, реєстрація.
- Регистрировать, зарегистрировать** – реєструвати, зареєструвати, записати до реєстру.
- Регламент** – реглямент (-ту).
- Регулировать, урегулировать** – упорядкувати, упорядкувати, ладнати, поладнати, урегульовувати, урегулювати; *все это легко можно урегулировать* – все це легко можна поладнати.
- Регулировка** – упорядкування, урегулювання.
- Регулярный** (*о представлении отчетов, напр.*) – регулярний.
- Редактировать, проредактировать** – редагувати, сов. – зредагувати.
- Редактор** – редактор (-ра).
- Редакция** – редакція; (*редактирование*) – редакція, редагування; *под -цией* – під (за) редагуванням; *примечание в следующей -ции* – примітка такої редакції, в такій редакції; *согласно -ции* – за редакцією, згідно з редакцією.
- Реестр** – реєстр (-ру), список (-ска); *вносит в реестр* – вписувати, вписати до реєстру; *записанный в реестр* – вписаний до реєстру, зареєстрований; *сделать реестр чему* – зареєструвати що.
- Режим** – режим (-му); *р. карантинный* – карантінний режим; *р. экономии* – режим ощадності, економії.
- Режисер** – режисер (-ра).
- Резерв** – 1) резерв (-ву), запас (-су); 2) (*о войске*) – запасне військо, резерв (-ву).
- Резервировать** – резервувати.
- Резервный** (*о капитале*) – резервний, запасний.
- Резкий** (*об ответе*) – гострий, різкий; (*об отклонении от нормы*) – крутий.
- Резник** (*мясник*) – різник (-ка).
- Резолютивный** (*о части*) – резолютивний, висновний, висновковий.
- Резолюция** – резолюція, висновок (-вку); *р. по докладу* – резолюція на доповідь.
- Результат** – наслідок (-дку), результати (-ту); *р. исследования* – вислід (-ду); *р. отрицательный* – уємний (негативний) наслідок; *р. положительный* – позитивний наслідок; *в -те (чего)* – наслідком; *видно по -там* – бачимо (видно) з наслідків; *к -там приводит* – давати (спричиняти) наслідки, спричинитися до наслідків; *не случилось никакого -та* – нічого не вийшло, ніякого наслідку не було; *оставаться без -та* – лишатися без наслідків; *оценивать по -там* – цінити з наслідків; *по своим -там* – своїми наслідками; *судить по -там* – міркувати, гадати (думати) на підставі наслідків; *это является -том* – це є наслідок.
- Резюме** – резюме.
- Резюмировать** – резюмувати, сов. – зрезюмувати, підсумовувати, сов. – підсумувати.

Рейс – райс (-су).

Реквизировать – реквізувати, *сов.* – зреквізувати.

Реквизиционный (*об ордере*) – реквізиційний.

Реквизиция – реквізиція.

Реклама – рекла́ма.

Рекламирывать, порекламирывать – реклямувати, *сов.* – зреклямувати.

Рекомендательный (*о письме*) – рекомендаційний.

Рекомендация – рекоменда́ція.

Рекомендовать (*кого кому представлять*) – рекомендувати ко́го ко́му, знайо́мити ко́го з ким; (*советовать кого, что*) – рекомендувати, ра́дити ко́го, що.

Религиозник (*неологизм, принадлежащий к религиозной общине*) – релі́гійник (-ка).

Религиозный (*об общине*) – релі́гійний.

Ремесленник, -ница – ремі́сник (-ка), ремі́сниця; **-ки** (*собир.*) – ремі́сники, ремі́сництво.

Ремесленничать – ремі́сникувати.

Ремесленнический, ремесленничий (*о промысле, организации*) – ремі́сницький, ремі́сничий.

Ремесленничество – ремі́сництво, ремі́сникува́ння.

Ремесленный (*обозн. качество, о работе*) – ремі́сний; (*обозн. отношен., о цехе, школе*) – ремі́сницький, ремі́сничий.

Ремесло – ремесло́, ремество́; *заниматься -лом* – жити з ремесла́, ремі́сникувати; *занятие -лом* – ремі́сникува́ння, ремі́сництво.

Ремонт – 1) ремо́нт (-нту), попра́ва; *р. капитальный* – ка́піта́льний ремо́нт; *р. текущий* – по́то́чний ремо́нт; 2) (*воен.*) – ремо́нт (-нту).

Ремонтер – ремо́нтер (-ра).

Ремонтировать – ремо́нтувати, *сов.* – поремо́нтувати, попра́вляти, *сов.* – попра́вити, на́правляти, *сов.* – на́правити.

Ремонтный (*о сезоне.*) – ремо́нтний.

Рента – ре́нта; *приносить, давать ренту* – дава́ти ре́нту, дава́ти добу́ток.

Рентабельный (*о предприятии*) – ре́нтабельний.

Рентный – ре́нтний.

Реорганизовывать, -зывать – реорганізо́вувати, реорганізува́ти, *сов.* зреорганізува́ти, перебудо́вувати, *сов.* перебудова́ти.

Репатриация – репатріа́ція.

Репатриировать – репатріюва́ти.

Репетиция – репети́ція, про́ба.

Репозиторий (*ящик с откидной стеной*) – репозито́рій (-рія).

Репрезентант, -тка – репрезента́нт (-та), репрезента́нтка, відпо́ру́чник (-ка), відпо́ручниця.

Репрезентовать – репрезентува́ти.

Репресивный (*о мерах*) – примусо́вий, репресивний.

Репутация – сла́ва, репута́ція; *р. плохая* – недобра́ сла́ва, несла́ва; *р. хорошая* – добра́ сла́ва; *иметь -цию, пользоваться -цией* – ма́ти репута́цію; *пользоваться дурной -цией* – ма́ти недобру́ сла́ву, у несла́ві бу́ти; *пользоваться хорошей -цией* – ма́ти добру́ сла́ву; *составить себе -цию* – зажити́ добро́ї сла́ви; *уронить свою -цию* – зі́псува́ти собі́ репута́цію, пошко́дити свою́ репута́цію.

Республика – респу́бліка.

Республиканский (*о законах*) – респу́бліка́нський.

Ресурсы – ресу́рси (-сів), за́соби (-бів).

Реставрировать – реставрува́ти, відновляти, *сов.* – відновити.

Ресторан – рестора́н (-ну), рестора́ція.

Рефакция – рефа́кція.

Реферат – відчи́т (-ту), рефера́т (-ту).

Референдум – референду́м (-му), всена́родне́ голосо́ва́ння.

Референт – відчитник (-ка), рефера́нт (-та).

Референция – референ́ція, рекоменда́ція.

Реферировать – відчитува́ти, *сов.* – відчита́ти, реферува́ти, *сов.* – зреферува́ти.

Реформа – рефо́рма.

Реформаториум – реформато́рій (-рія).

Реформировать – реформува́ти, *сов.* – зреформува́ти, перебудо́вувати, *сов.* – перебудова́ти.

Рецензировать – рецензува́ти, *сов.* – зрецензува́ти.

Рецензия – рецензія; *р. благосклонная* – прихильна рецензія; *р. отрицательная* – рецензія уёмна (негативна); *для -зии (дать)* – на рецензію.

Речной (*о транспорте*) – річковий, річний.

Речь – 1) (*ораторская*) – промова, слово; *р. вступительная* – вступна промова; *р. заключительная* – кінцева промова; *р. защитительная* – промова оборонна, слово захисту, оборонне слово; *р. митинговая* – мітингова промова; *р. надгробная* – промова над домовиною, надгробна промова; *р. обвинительная* – слово обвинувачення, обвинівна промова; *речи оговорные* – обмовні слова; *р. поздравительная* – привітальна промова, промова на (для) привітання; *р. приветственная* – привітальна промова; *р. говорит, держат* – казати промову, казати, промовляти; *р. говорит, произносит* – казати промову, виголошувати промову; *сказать дельную речь* – сказати до діла; 2) (*беседа*) – розмова, мова; *р. вести* – провадити (роз)мову; *р. идет о...* – мова мовиться за...; *р. прерывают кому* – перебивати мову кому; 3) (*язык*) – мова; *р. письменная* – письмова мова.

Решать, решить – 1) рішати, вирішувати, вирішати, вирішити; (*постановить*) – постановляти, постановити, покладати, покласти, ухвалювати, ухвалити; *р. в один голос (единогласно)* – одноголосно ухвалити; *р. на чем* – ухвалювати що, погоджуватися, погодитися на чім, приставати, пристати на що; *р. сделать что* – покладати, покласти зробити що; *р. чью участь* – важити чюю долю, вирішати, вирішити про кого; *надо решить это дело* – треба цю справу скінчити; 2) (*вопрос, задачу*) – розв'язувати, розв'язати, рішати, рішити.

Решаться, решиться – 1) зв'язуватися, зв'язитися, наважуватися, наважитися, відважуватися, відважитися на що; *не -ться* – вагатися, не зв'язуватися; 2) (*о вопросе, задаче*) – розв'язуватися, рішатися; *задача эта решается таким образом* – задіау цю треба (можна) розв'язати так.

Решающий – 1) (*постановляющий, о голосе*) – ухвальний; (*дающий перевес, о большинстве*) – переважний; 2) (*решительный, о моменте*) – вирішній (Н), переломовий, кризовий.

Решение – 1) (*постановление*) – вирішення, постанова, ухвала; *р. заочное* – вирішення, вирок справи взавіч; *р. компромиссное* – компромісова ухвала; *р. милостивое* – милостиве вирішення; *р. непреложное* – незмінна постанова; *р. по существу* – вирішення по сүті, досүтне вирішення, ґрунтівне вирішення; *р. суда* – присуд (-ду), вирок (-ку); *р. утвердительное* – ствєрдна ухвала; *выносить -ние по делу* – вирішати, вирішити, покладати, покласти, ухвалювати, ухвалити в справі; *по состоявшемуся -нию* – за прийнятою ухвалою, на підставі прийнятої ухвали; *постановить -ние* – ухвалити вирок; *принять -ние по делу* – ухвалити постанову в справі; *произнести заочное -ние* – заобчній суд на кого видати; *состоялося -ние* – сталася ухвала; (*о судебн. реш. в угол. делах*) – стався вирок; 2) (*действ.*) – вирішування, вирішення, ухвалювання, ухвалення; 3) (*задачи, вопроса*) – розв'язання; (*действ.*) – розв'язування, розв'язання, вирішування, вирішення.

Решительно (*без колебаний*) – рішуче, зважливо; (*окончательно*) – цілком, (*строго*) – твєрдо; *-но все* – геть усє, чисто все; *-но все равно* – однаковіснєко; *-но ничего* – нічоґіснєко; *-но требовать* – твєрдо вимагати.

Решительный – 1) (*о мероприятиях*) – твердий; (*о лице*) – рішучий, зважливий, твердий; (*кризисный, о моменте*) – вирішній, переломовий, кризовий; 2) (*окончательный, о цене*) – остаточний, крайній; (*о слове*) – остінній.

Риск – риск (-ску); (*опасность*) – небезпека.

Рискованный (*о предприятии*) – рисківаний; (*опасный, о шаге*) – небезпєчний.

Рисковать, -кнуть чем – ризкувати, ризкнути на що, чим; відважуватися, відважитися на що, важити, поважити чим; *р. жизнью* – життям важити.

Рисунок (*чертеж*) – рисунок; (*картина*) – малюнок.

Ровный (*о поверхности*) – рівний; (*равный, об отношении к кому*) – однаковий; (*о движении*) – рівний, плавкий; (*о счете*) – крүглий.

Род – 1) (*genus*) – рід (роду); *родом* – з роду, родом, походженням; 2) (*в выражениях*): *в этом роде* – щось подібне; *дело такого рода* – така справа; *какого рода (бумага, товар, занятие)* – який (сامة)? які (сامة)?; *разного рода (операции)* – усякі, різні; *такого рода* – такий (сامة), такі (сامة); *такой род товара* – крам такого ґатунку, такий крам; *товар всякого рода* – усякий, різний крам.

Родившийся – народжєнець (-нця) (Г).

Родильница, роженица – (по)роділля, поліжниця.

Родильный (*о доме*) – пологівий, породільний, поліжничий.

Родители – батьки (-ків); *мои -ли* – мої батько-маї.

Родитель – батько, рождєник (-ка).

Родительница – ма́ти, рождєниця.

Родовспомогательный (*о заведении*) – пологóвий, породільний, поліжничий.

Родословная – родовід (-вóду), родóпис (-су).

Родственник, -ница – рóдич (-ча), рóдичка, родáк (-ка́), родáчка.

Родственный (*о явлениях*) – споріднений; (*об отношениях*) – родáцький.

Родство – споріднення; (*родственность*) – спорідненість (-ности); (*родственники*) – рідня; *р. кровное* – покрєвність (-ности), крєвна спорідненість (-ности), крєвність (-ности); *боковая линия -ва* – бічнє коліно споріднення; *между ними (близкое) -во* – вони собі, (близькі) родичі; *родство со стороны кого (отца, матери)* – рідня по ко́му; *прямая линия -ва* – пряме коліно споріднення.

Рождаемость – нарóджуваність, нарóдження; *в стране большая рождаемость* – у країні багáто нарóджується.

Рождение – нарóдження; *день -ния* – день нарóдження, уродини (-дин), народини (-дин); *от -ния* – зрóду, від нарóдження.

Роженца – породілля, наліжниця.

Розница – рóздріб (-робу); *в -цу* – на рóздріб; *продажа оптом и в -цу* – прóдаж гуртóм і на рóздріб.

Розничник – роздрібник (-ка).

Розничный (*о товаре, торговле*) – роздрібний.

Розыгрыш – рóзигри (-грів) (Г).

Розыск – рóзшук (-ку); (*действ.*) – шукáння, розшúкування, рóзшук (-ку); *производит*ь -ки – шукáти, розшúкувати; *р. уголовный* – кáрний рóзшук.

Розыскной (*об отделе*) – розшукóвий, розшукний.

Роль – рóля; *играть роль (на сцене)* – викóнувати рóлю; *играть значительную роль (иметь значение)* – чимáло вáжити, не абиякú вагú ма́ти; *играть первую роль (иметь значение)* – пєред вєсти в чо́му, бúти на чолі в чо́му, в ко́го; *начать играть роль* – набрáти ваги.

Ронять, уронить достоинство чье – принижувати, принизити чию гідність, уймáти, уйняти ко́му честь, знеслáвлювати, знеслáвити, понижáти, понизити когó; (*свое*) – утрачáти, утрáтити гідність; *р. авторитет организации* – увóдити в неслáву організáцію, принижувати повáгу організáції.

Роскошь (*изящество, богатство чего*) – рóзкіш (-коші); (*излишество*) – розкóші (-шів); *предметы -ши* – дорозкішшя (Н), дорозкішні (Н) рєчі, рєчі рóзкоші, рєчі розкошувáння (розкóшів).

Роспись – рóзпис (-су);; *р. государственных расходов* – рóзпис держáвним витрáтам.

Роспуск – рóзпуск (-ску).

Рост – 1) – зріст (*р. в. зрóсту*); *большого, среднего, малого роста* – великий, серєдний, малий на зріст; *ростом* – на зріст; 2) (*процесс роста*) – зростáння; *р. сильный* – буяння; 3) (*проценты*) – рíст (рóсту), процєнти; (*ростовщические*) – лихва; *отдать деньги в рост* – вíддáти грóші на рíст, процєнти.

Ростовщик, -щица – лихвáр (-ря), лихвáрка.

Ростовщический (*о приемах*) – лихвáрський.

Ростовщичество – лихвáрство.

Рубка – рубáння, рúбанка; *р. леса сплошная* – рубáння в пíдвáл; -ка *леса воспрещена* – рубáти лiс невiльно (заборóнено).

Рублевый (*стоящий рубль, о покупке*) – за (на) карбóванець; (*о достоинстве*) – карбóванцевий; -вая *бумажка* – карбóванець (-нця).

Рубль – карбóванець.

Рубрика – рúбрика, рóзділ (-лу).

Рудокop – рудник (-ка́), шахтáр (-ря).

Рука – рукá; *р. неразборчивая* – нечиткє письмó; *р. убористая* – густє письмó; *руки рабочие* – робóчі рúки, робiтники; *брать в руки кого* – прибирáти, прибрáти когó до рук; *в свои руки взять* – до своiх рук узяти; *в собственные руки* – до влáсних рук; *внести сумму на руки* – сплатити сýму до рук; *выдать на руки* – дáти до рук; *держат чью руку* – тягти за ким; *из рук в руки* – з рук до рук, з рук на рúки; *к рукам прибрать* – до рук прибрáти, у рúки взяти; *набить руку* – наламáти рúку; *наложит на себя руки, поднять на себя руки* – смєрть собi заподiяти, позбáвити себе життя, вкоротити собi вiку; *на руку мне* – моя руч, менi на рúку; *на скорую руку* – на швидкú рúку (руч); *рука-об-руку* – пóплiч, руч-ó-руч; *опытная рука* – впрáвна рукá; *сдавать в надежные руки* – вiддавáти до пєвних рук, пєвний

людині; *от руки писанное* – рукою написано, ручне письмо (Г); *передать в чьи руки* – віддати до чийх рук; *поднимают руку* – підносити, піднести руку; *подписать под чью руку* – підробити під чий підпис; *по правую, левую руку* – праворуч, у праву руч, у ліву руч, ліворуч; *под рукою (иметь)* – на похваті; *покупать с первых рук* – купувати без посередництва; *получать из вторых рук* – одержувати через посередництво; *приложит руку* – підписатися, руку свою прикласти; *с голыми руками* – голоруч; *с руки* – на руку, з руки, зручно; *собственной рукой, собственноручно (подписался)* – рукою власною, власноручно; *это письмо его руки* – це його рука, це його рукою писано.

Руководитель, -ница – керівник (-ка), керівниця, провідник (-ка), провідниця.

Руководительство – провід (-воду), керівництво.

Руководительствовать, руководить кем, чем – керувати ким, чим, провід вести, провід мати, в тому, де, провід давати комусь, чому.

Руководство – 1) – провід (-воду), керівництво; *инструкция для -ва* – інструкція на керування, інструкція керуватися; *к -ву* – до керування, (щоб) керуватися; *к сведению и -ву* – до відома та керування; *под -вом* – за проводом, під проводом, під орудою; 2) (*учебная книга*): а) (*учебник*) – підручник (-ка), підручна книжка; б) (*руководство для учителя*) – пора́дник (-ка).

Руководствоваться, руководиться чем – додержувати чого, провід мати з чого, керуватися чим; **-ться учебником** – додержувати підручника.

Рукописный (об экземпляре) – рукописний, рукою писаний, ручний.

Рукопись – рукопис (-су); (*в см. от руки писанное*) – ручне письмо (Г).

Рукоплекания – бплески (-ків).

Рукоприкладство (канц.) – підписуваний, посвідчення підписом; *совершить, учинить -ство* – підписати.

Рукоприкладчик, -чица – підписувач (-ча), підписувачка.

Рундук – рундук (-ка).

Ручатель, -ница – поручник (-ка), поручниця.

Ручательный (о письме) – поручний.

Ручательство – пору́ка, зару́ка, запору́ка; *дать -ство* – покладати, покласти пору́ку, ручатися, ручитися; *производит ремонт с -вом* – ремонтують з пору́кою (поручаючись); *с -ством* – з (за)пору́кою.

Ручаться, поручаться – поручатися, ручитися, поручитися.

Ручка (для письма) – рúчка.

Ручной (о работе) – ручний.

Рыбовод – рибник (-ка).

Рыбоводство – рибництво.

Рыболовство – рибальство; *заниматься -вом* – рибалити.

Рыбопромышленник – рибпромисловець (-ця).

Рынок (полит. экон.) – ринок (-нку); (*базар*) – базар (-ру), ринок (-нку), торг (-гу); *р. внешний* – зокільний, закордонний ринок; *р. внутренний* – середовій, внутрішній ринок; *р. скотский, сенной, зерновой* – торгівця; *р. толкучий* – точок (-чка), торжок (-жка); *р. хлебный (как эконом. термин)* – хлібний ринок, збіжжєвий ринок; (*площадь*) – житній базар.

Рыночный (о цене) – ринковий, базарний.

Ряд – ряд (-ду); (*в строю*) – шерéга, ла́ва; (*слои*) – шар (-ру); *р. домов* – перія; *р. овощной* – ятки з горóдиною; *р. мясной* – різниці, різницькі ятки; *р. охотничий* – мисливські ятки; *р. рыбный* – рибні ятки; *р. сапожный* – шéвські крамниці, шéвські ятки; *р. скобяной* – залізні ятки; *р. суконный* – суконні ятки; *р. торговый* – ятки; *в ряды* – до лав; *в рядах ответственных работников* – в рядах відповідальних робітників, між відповідальними робітниками; *в рядах противника* – у ворожих лавах; *в (целом) ряде учреждений* – по багатьох установах; *ряд за рядом* – ряд по ряду; *на (целом) ряде примеров* – з багатьох прикладів, багатьма прикладами; *ряд примеров* – низка прикладів, багато прикладів; *сплошь и рядом* – часто й густо, раз-ураз; *ряд ученых* – ряд учених, багато вчених.

Рядить, порядить, -ся – рядити, порядити, підряджати, підрядити, єднати, поєднати.

Рядиться, подрядиться – підряджатися, підрядитися, братися, взятися зробити що.

Рядовой (обыкновенный, о работнике) – середній, звичайний; (*в армии*) – рядовий (-во́го), рядовик (-ка).

Рядчик – рядчий (-чого) (Н).

Саботаж – сабота́ж (-жу).

Саботажник, -ница – сабота́жник (-ка), сабота́жниця.

- Саботировать** – саботувати.
Сад – сад (-ду), садок (-дка); *с. детский* – дитячий садок.
Садовник, -ница – садівник (-ка), садівниця.
Садовод – садівничий (-чого).
Садоводство – садівництво.
Салотопня – салган (-ну).
Сальдировать – сальдувати.
Сальдо – сальдо, рэшта, лишок (-шку); *с. по счетам* – сальдо (решта) на рахунках.
Самовольничать – самоволити, сваволити.
Самовольный (*о порубке леса*) – самовільний, свавільний.
Самогонщик, -щица – самогонник (-ка), самогонниця.
Самодельный (*об изделии*) – саморобний; (*о матери*) – саморобний, домотканий.
Самодетельность – самодіяльність (-ности).
Самозастрахование – самовбезпечення.
Самоконтроль – самоконтріль (-лю).
Самолично – особисто.
Самоличность (*подлинность личности*) – тожсамість (-мости) особи; *доказать -сть* – довести тожсамість особи, довести, що саме та особа; *установить -сть* – в'яснити, що за особа.
Самообложение – самооподаткування.
Самооборона – самооборона.
Самообразование – самоосвіта.
Самоокупаемость – самооплатність (-ности), самооплата; *на началах -сти* – на самооплаті.
Самоохрана – самоохорона.
Самоправный (*о поступке*) – самоправний.
Самостоятельность – самостійність (-ности); (*независимость*) – незалежність (-ности).
Самостоятельный (*о распоряжении*) – самостійний; (*независимый, об учреждении*) – незалежний.
Самосуд – самосуд (-ду); *учинять -суд* – самосудом чинити.
Самоубийство – самогубство, самострата; *покончить жизнь -ством* – заповідати собі смерть, позбавити себе життя, укоротити собі віку.
Самоуплотнение – самопотіснення.
Самоуплотняются, самоуплотняются – самому потіснитися, потіснитися.
Самоуправление – самоврядування.
Самоуправство – самоправство.
Самоучка – самоук (-ка).
Самочинно – своєю волею, без дозволу, самовільно.
Самочинный (*об организации*) – самовільний.
Санатория – санаторій, уздоровня, здоровниця (Н).
Санитар, -ка – санітар (-ра), санітарка.
Санитария – санітарія.
Санитарный (*о надзоре*) – санітарний.
Санкционировать – санкціонувати.
Санкция – санкція.
Сантиметр – сантиметр (-тра).
Сахаровар – цукровар (-ра).
Сахароварение – цукроварство.
Сбавка – зменшення; (*скидка*) – знижка.
Сбавляют, -вить (*уменьшают*) – зменшувати, зменшати, зменшити; *-ляют цену* – спускати, спустити ціну.
Сбалансировывать, -ровать – збалансовувати, збалансувати.
Сбегать, сбежать – утікати, утекти.
Сберегатель, -ница – зберігач (-ча), зберігачка, ощаджувач (-ка), ощаджувачка, ощадник (-ка), ощадниця.
Сберегательный (*о направленной к сбережению деятельности*) – зберігальний, шадничний, ощадний.
Сберегать, -зберечь (*сохранять*) – зберігати, зберегти; (*экономить*) – (за)ощаджувати, ощаджати, (за)ощадити.
Сбережение – 1) (*сбереженные деньги*) – заощадження, ощаджені гроші, ощадок (-дку); 2) (*хранение*) – зберігання, зберіження; (*экономия*) – (за)ощаджування, (за)ощадження;

отдать деньги на -ние – дати зберегти гроші, дати гроші на збереження.

Сбивать, сбить цену – збивати, збити з ціни що, збавляти, збавити ціну на що.

Сбивчивость – плутанина, хиткість (-кости); *с. показаний* – плутанина в свідченнях.

Сбивчивый (*о показаниях*) – плутаний, хиткий.

Сбор – 1) (*собрание*) – збиранка, збирання; *с. денежный* – збиранка, збирання грошей; (*собранный сумма*) – зібрані гроші; *с. добровольный* – збирання пожертв, доброхитних датків; (*собранный*) – зібрані пожертви; *с. кружечный* – карнавка збиранка, збирання карнавками; (*собранный*) – зібране карнавками, карнавкове; *с. налогов* – збирання податків; *с. урожая хлеба* – жнив; *производит кружечный сбор* – збирати карнавками; 2) (*собрание*) – збір (збору); *с. лагерный* – таборівий збір; **-ры территориальные** – територіяльні збори; *учебный сбор (воинских частей)* – муштрові збори; 3) (*налог*) – побір (-бору), оплата, податок (-тку); *с. весовой* – вагове; *с. гербовый* – гербове, гербова оплата; *с. за место на базаре, на ярмарочной площади* – базарне, ярмаркове; *с. канцелярский* – канцелярське, канцелярський побір; *с. листовой* – поаркушева оплата; **-ры неокладные** – посередні побори; *с. нотариальный* – нотаріяльне, нотаріяльний побір; *с. окладной* – безпосередній податок; *с. охотничий* – мисливське, оплата з мисливства, з ловецтва; *с. патентный* – патентний (патентівий) побір, патентне; *с. питейный* – чопове, оплата з напоїв, винове; *с. поведерный* – повідеркове; *с. почтовый* – поштова оплата, листове; *с. разовой* – разове; *с. страховой* – ubezpieчне; *с. судебный* – судове, судова оплата; *с. таможенный* – мито, митове; *с. уравнильный* – (у)рівняльне, урівняльний побір; *с. целевой* – цільове, цільова оплата, цільовий податок; *с. ярмарочный* – ярмаркове; 4) (*сборы, приготовления*) – готування, лагодіння, лагодження до чого, збирання; *все в сборе* – усі зібралися.

Сборище – збіговисько.

Сборник – збірник (-ка).

Сборный (*о деньгах*) – збірний, збираний; (*о пункте*) – збірний. **Сборная** (*изба, комната*) – збірня.

Сборщик, -ца – 1) (*денег*) – збирач (-ча), збирачка; 2) (*частей машины*) – складач (-ча).

Сброшюровывать, сброшюровать – брошурувати, зброшурувати.

Сбывать, сбыть – збувати, збути; *с. краденое* – переводити крадене.

Сбыт – збут (-ту), збуток (-тку); *с. вялый* – повільний збут; *для сбыта* – на збут (збуток); *кредиты по сбыту* – збутові кредити; *при слабом сбыте* – коли малий збут; *сбыт этого товара представляет трудность* – збувати цей крам важко (трудно); *товар пользуется хорошим спросом и сильным сбытом* – на крам є добрий попит і великий збут.

Сбытовой (*об операциях*) – збутовий.

Сбытчик (*краденого*) – перевідник (-ка).

Сваливать, -лить (*вину, ответственность*) – звертати, звернути на кого, складати, скласти на кого.

Свалка (*свалочный пункт*) – смітниче, смітник (-ка); (*скопление народа, драка*) – колотнеча, колотня, потовп (-пу).

Сведение – зведення; *с. счетов (в бухг. книгах)* – зведення (закінчення) рахунків; *с. счетов (с кем)* – поквитування.

Сведение – 1) відомість (-мости); (*известие*) – звістка; **-ния о чем** – відомості за що (про що); **-ния отрывочные** – уривані відомості; **-ния скудные** – мало звісток, обмаль звісток; *для -ния* – до відома; *до всеобщего -ния* – до вселюдного (загального) відома; *доводит до -ния* – подавати, подати до відома, подавати відати; *доводит до -ния публики* – оповіщати публічність; *доставляют -ния* – подавати відомості; *дошло до нашего -ния* – стало нам відомо; *иметь -ния* – мати відомості (звістки); *имеются достаточные сведения* – є досить відомостей; *к вашему -нию* – щоб Ви знали, до Вашого відома; *к -нию и исполнению* – до відома та виконання; *мы имеем -ния* – нам відомо, ми маємо відомості; *по -ниям (из -ний)* – з відомостей; (*на основании -ний*) – за відомостями, на підставі відомостей; **-ния достаточны** – досить відомостей; **-ния по ведомостям** – відомості з розписів; *по имеющимся у нас -ниям, по нашим -ниям* – як нам відомо; *получать -ния* – діставати (одержувати) звістки; *представляют (необходимые) -ния* – подавати (потрібні) відомості; *принять к -нию* – взяти до відома, взяти до уваги; *с доведением до сведения* – подаючи (подавши) до відома, подаючи (подавши) відати; *собирает -ния* – збирати відомості; 2) (*знания*) – знання; **-ния по математике** – знання з математики.

Сведущий з чем (*об эксперте*) – досвідчений, що знається на чому, знаючий;

(*осведомленный*) – обізнаний на чому; *быть -щим в чем* – знатися, розумітися на чому.

Свежий (*о следе*) – свіжий, недавній; (*об известии*) – останній.

- Сверка** – звіряння, звірення; *с. по книгам* – звіряння з книжками (по книжках).
- Сверстывать, -стать** (*типогр.*) – верстати, зверстати, поверстати.
- Свертывать, -нуть** – згортати, згорнути, звивати, звинути; (*предприятие, учреждение*) – звужувати, звүзити, згортати, згорнути.
- Сверхдолжный** (*о работе*) – надобов'язковий, надналежний.
- Сверхзаработок** – надзаробіток (-тку).
- Сверхкомплектный** (*об экземпляре*) – надкомплектний, надкомплектний.
- Сверхпредельный** (*о расходе*) – надмежний, що переходить визначену норму, межү.
- Сверхсметный** (*о расходе*) – надкошторисний; (*внесметный*) – позакошторисний.
- Сверхсрочный** (*о службе*) – надреченцевий.
- Сверхурочный** (*о работе*) – понаднормовий.
- Сверхштатный** (*о служащем*) – поверхштатний.
- Сверять, -рять** – звіряти, звірити, порівнювати, порівняти.
- Свидание** – побачення; **-ние с арестованным воспрещается** – бачитися з арештованим заборонено.
- Свидетель, -ница** – свідок (-дка), свідчиця; *с. очевидец* – наочний свідок, свідок-самовидець (*р. п.* – свідка-самовидця); *быть, выступать -лем, в качестве -ля* – за свідка бґти, ставати, стати; *взять кого в -ли* – узяти когґ за свідка; *выставляют -лей* – ставити, поставити свідків; *отводит -лей* – відсторонювати, відстороняти, відсторонити свідків; *посредством, с помощью -лей* – свідками; *представит -лей* – поставити свідків; *призывать кого в -ли* – ставити когґ за свідків.
- Свидетельский** (*о подписи*) – свідковий.
- Свидетельство** – 1) (*документ*) – свідґцтво; *с. брачное* – свідґцтво про шлюб; *с. ввозное* – довозґвий лист; *с. вывозное* – вивозґвий лист; *с. залоговое* – заставний лист; *с. медицинское* – лікарське свідґцтво, свідґцтво від лікаря; *с. метрическое* – метрика; *с. об оспопрививании* – дґвідка про щґплення віспи; *с. провозное* – провізнґ свідґцтво, свідґцтво на перевіз; *с. промысловое* – промисловґ свідґцтво; *с. проходное* – подорґжня (пґсвідка); *о. срочное* – термiнґве свідґцтво; *с. увольнительное*: а) свідґцтво про звільнення; б) (*отпускное*) – картка на відпґстку, відпускнґ картка; 2) (*свидетельствование*) – свідкувґння, свідчення; *по -ству очевидцев* – як свідчать самовидцґ.
- Свидетельствовать, засвидетельствовать, посвидетельствовать** – 1) (*удостоверять*) – свідчити, засвідчити, посвідчити; *с. подпись* – свідчити пiдпис; 2) (*быть свидетелем*) – свідкувати, бґти за свідка.
- Свидетельствовать, освидетельствовать** – (*осматривать*) – свідувати, освідувати, оглядати, оглянути; (*проверяют*) – перевіряти, перевірити.
- Свобода** – воля; *лишит -ды* – позбавити волi.
- Свободный** (*о времени, профессии*) – вiльний; **-ный для прохода** – прохiдний; *быть -ным (иметь время)* – мати час, бґти вiльним; *вы -ны отказать или принять* – вам вiльно вiдмовити або прийняти.
- Свод** (*в выражениях*): *с. гражданских законов* – звґденi цивiльнi закґни; *с. тарифов* – збiрник тарифiв.
- Сводит, свести** – 1) (*отводит*) – вiдвґдити, вiдвґсти, вiдпроваджувати, вiдпровадити; (*уводит*) – вивґдити, вивести; *с. вора в район* – вiдпровадити (одвести) злґдiя до райґну; *у него свели лошадей* – у нбґго покрадено кґни; 2) (*кого с кем, что с чем*) – звґдити, звести когґ з ким, що з чим; *с. концы с концами* – збирати, позбирати кiнцi; *с. на очную ставку* – звґдити на бґчи, ставити на вiч; 3) (*счета*) – звґдити, звести, закiнчувати, закiнчити; (*данные*) – звґдити, звести; 4) (*счеты с кем*) – квитуватися, поквитуватися; 5) (*к чему*) – звґдити, звести до чґго; *с. к минимуму* – змґншувати, змґншити скiльки мґга, змґншувати до мiнiмуму.
- Сводится, свестись к чему** – йти(ся) до чґго, бґти в чґму; *все -тся и тому* – все йдґться до тґго; *метод -тся к следующему* – метод у тому.
- Сводка** – звґдення; *с. счетов* – звґдення (пiдраховування, пiдрахування) рахґнкiв; *с. по исполнению чего* – звґденi вiдґмґстi про виконґння чґго.
- Сводный** (*о балансе*) – звґдений; (*сборный, о команде*) – збiрний. **Сводные** (*дети*) – звґденюки, звґденята.
- Своевременно** – у свiй час, вчґсно, своєчґсно.
- Своевременный** (*о замечании*) – вчґсний, своєчґсний, слґшний.
- Своекоштный** (*об учащемся*) – своґкґштний, на своiм кґшти.
- Свыше** – над, понад, бiльше як; *не свыше пятидесяти* – не бiльше як п'ятдесят; *свыше*

- пятидесяти* – (по)над п'ятдесят; *свыше сил* – над силу.
- Связь** – зв'язок (-зкú), сполучення; *с. закономерная* – закономірний зв'язок; *с. пространственная* – зв'язок просторовий, сполучення на віддалі (на відстані); *с. телеграфная* – телеграфний зв'язок, телеграфне сполучення; *с. тесная* – щільний зв'язок; **-зи семейные** – родинні зв'язки; *вне всякой связи* – без ніякого зв'язку.
- Связываться, -заться** – зв'язуватися, зв'язатися, сполучатися, сполучитися.
- Сговариваться, -риться** – умовлятися, умовитися, змовлятися, змовитися, погоджуватися, погодитися.
- Сгружать, сгрузить** – вивантажувати, вивантажити.
- Сгрузчик** – вивантажувач (-ча).
- Сгруппировывать, -ровать** – групувати, згрупувати, гуртувати, згуртувати.
- Сдавать, сдать** – здавати, здати що комú; (*давать сдачу*) – давати, дати рэшту; *с. в наем* – віддавати в найми, винаймати; *с. должность* – складати, зложити úряд, здавати, здати úряд; *с. отчет* – давати звіт, звітувати, (по)давати, подати звіт; *с. экзамен* – складати, скласти íспит.
- Сдаваться, сдаться** – 1) здаватися, здатися; *деньги сдаются по документам* – грóші здають згідно з документами; 2) (*капитулировать*) – здаватися, здатися, піддаватися, піддатися; **-тсья на капитуляцию** – здаватися на капітуляцію, капітулювати.
- Сдаточный** (*о ведомости*) – здавальний.
- Сдатчик, -чица** – здавальник (-ка), здавальниця, здавач (-ча), здавачка.
- Сдача** – 1) (*остаток денег*) – рэшта; *получить сдачу* – одержати рэшту; 2) (*действие*) – здавання, здання, здача; *с. в наем* – віддавання в найми, винаймання; *вынуждают к сдаче налога* – примушувати здати податок; *имущество подлежит сдаче* – майно належить здати; *производит сдачу чего* – здавати що; *срок для сдачи налога* – термін здавати податок.
- Сделка** – зláда, (*Секц.*) оборúдка, поєднання; (*односторонняя*) – úклад (-ду), правочин (-ну); *с. биржевая* – біржова зláда; *с. биржевая срочная* – біржова зláда на термін; *с. дефективная* – дефективний правочин; *с. кабальная* – кабальна зláда; *с. комиссионная* – комісійна зláда; *с. мировая* – мировá; *с. мнимая* – ніби зláда, несправжня зláда; *с. на разницу* – зláда на різницю; *с. на срок* – зláда на термін; *с. по купле-продаже* – зláда на купівлюпрóдаж; *с. предварительная* – попередня зláда; *с. спорная* – спірна зláда; *с. срочная* – зláда на термін; *с. торговая* – торговельна зláда; *вовлечь в невыгодную -ку* – втягати в утратну справу (зláду); *войти в -ку* – зláду взяти з ким, поєднатися на чо́му з ким; *на бирже оживленные -ки* – на біржі багáто поєднань; *совершают -ку* – зláду укладати, зláду робити; *учинить -ку* – укладати зláду, укладати правочин.
- Сделочный** (*об условиях*) – зláдовий, укладóвий.
- Сдельно** – відрядно, від роботи; *платить -но* – платити від роботи (відрядно).
- Сдельный** (*о плате, работе*) – відрядний, закладний.
- Сдельщик, сдельный рабочий** – відрядний робітник.
- Сдельщина** – відрядна (зкладна) робóта, закладщина.
- Сдерживать, -жать** (*слово, обещание*) – додержувати, додержати, дотримувати, дотримати чо́го.
- Сеанс** – сеáнс (-су).
- Себестоимость** – собівáртість (-тости); *продавать по -ти* – продавати за свою ціну, продавати за собівáртість.
- Сезон** – сезóн (-ну); *с. дачный* – літніковий сезóн; *с. лесозаготовительный* – лісозаготóвний сезóн; *с. отопительный* – пáливний сезóн.
- Сезонный** (*о товаре, работе*) – сезóнний, сезоновий.
- Сейф** – сейф (-фу).
- Секвестр** – секвэстр (-ру).
- Секвестровать** – секвеструвати, *сов.* – засеквеструвати.
- Секретариат** – секретаріят (-ту).
- Секретарство** – секретáрство.
- Секретарский** (*об обязанностях*) – секретáрський.
- Секретарствовать** – секретарювати.
- Секретарь** – секретáр (-ря); *с. личный* – особистий секретáр; *с. непремьный* – неодмінний секретáр; (*несменяемый*) – незмінний (довічний) секретáр; *ученый -тарь* – учений секретáр; *быть -рем* (*исполнять секретарские обязанности*) – секретарювати.
- Секретный** (*о деле, сообщении*) – таёмний, секретний.
- Секунда** – секúнда.

Секционный (о совещании) – секційний.

Секция – сékція.

Селекционер – селекціонер (-ра).

Селекционный (о станции) – селекційний.

Селекция – селékція.

Селение – сéлище.

Селить, поселить, -ся – селити, поселити, оселяти, поселити, -ся.

Село – селó; *села окружные (села округи)* – округні сéла; *в село (поехать)* – на селó; *в селе (работать)* – на (в) селі.

Сельский (об общине) – сільський.

Сельско-хозяйственный (о работах) – сільсько-господарчий; (о налоге) – сільськогосподарський.

Сельчанин, -нка – селянин (-на), селянка.

Семейный (о положений) – родинний, сімéйний; *он -ный* – він сімéйний, він має родину, у ньóго родина.

Семейство, семья – родина, сім'я.

Семенной (о лавке, управлени) – насіннéвий, насінньовий, насінний.

Семеновод, -дна – насінняр (-ра́).

Семеноводство – насінництво.

Семестр – піврік (-ро́ку), семéстр (-тру).

Семидневие – семидéння, сім день, семидéнка; *отчет представляют каждое -вие* – звітувати за сім днів (що сім день).

Семилетка (школа) – семирічка, семилітка.

Семинарий, семинар – семіна́р (-ру), семіна́ріум (-му); *с. маленький* – семіна́рець (-рця).

Сенокос (работа и время работы) – косовиця; (угодые) – сінóжать.

Сентябрь – véресень (-сня).

Серебро – срі́бло; *с. чистое* – щире срі́бло.

Серебряный (о деньгах) – срі́бний.

Средняк, -чка – середняк (-ка́), середнячка.

Средняцкий (о хозяйстве) – середняцький.

Серия – сéрія, ряд (-ду); *по сериям* – сéріями.

Сертификат – сертифіка́т (-ту).

Сессия – сéсія, пóсиди (-дів).

Сестра (в выражениях): *с. милосердия* – сестра́-жалі́бниця; *с. патронажная* – сестра́ патрона́жна, сестра́-піклува́льниця.

Сетка, сеть – сі́тка, мере́жа; *с. тарифная* – тарифна сі́тка (мере́жа); *с. учрежденный* – сі́тка (мере́жа) устанóв.

Сжатие (кредита, рынка) – звúження.

Сжатость – стислість (-лости).

Сжатый (о речи, изложении) – стислий.

Сзывать, созвать – склика́ти, скликати.

Сигнал – га́сло, сигна́л (-лу); *сделать сигнал* – подáти га́сло (сигна́л).

Сигнализация – сигналіза́ція; (*действ.*) – сигналізува́ння, гаслува́ння.

Сигнализировать – подава́ти га́сло, гаслува́ти, сигналізува́ти.

Сигналист – гаслівничий (-чого).

Сигнальный (о знаке) – гасловий, гаслівний, сигна́льний.

Сигнатура – 1) – зна́чка, на́пис (-су), сигнату́ра; 2) – підпис (-су).

Сигнирвать – 1) – значкува́ти, значити, сигнува́ти; 2) – підписувати, підписа́ти.

Сиделка – догляда́чка (коло хвóрого).

Сила – сила; *с. движущая* – руші́йна сила; *с. доказательная* – дові́дна сила, дові́дність (-ности); *с. производительная* – продукці́йна сила; *с. рабочая* – робо́ча сила; *с. юридическая* – пра́вна сила; *бездействующая рабочая сила* – вільна (гуля́ща) робо́ча сила; *быть в силе* – ма́ти силу, в силі бу́ти; *в силе сохранить закон* – залишити чинним зако́н; *в силу закона* – за силою зако́ну, на підста́ві зако́ну, силою пра́ва; *в силу таких условий* – че́рез такі умо́ви; *в силу этого* – че́рез це; *взять силу* – силу взяти, набра́ти сили (ваги); *вооруженной силою* – збро́йно; *всеми силами* – з усіе́ї сили, всіма́ силами; *вступать, входит в законную силу* – набува́ти, набу́ти пра́вної сили; *вступать, входит в силу (о законе)* – набува́ти, набу́ти сили, става́ти, ста́ти чинним, набира́ти, набра́ти чинности; *выбиваться из сил* – знемага́тися, знемогтися на силі; *закон не имеет обратной силы* – зако́н не має зворóтної сили, зако́н назворóт не чинить; *изо всех сил* – з

- усієї сили, чимдуж; *имеющий законную силу* – правосильний; *истратить силу (на работе)* – виробитися з сили, втратити силу; *мне не по силам эта работа* – ця робота над мою силу, мені не здолати цього, не зробити; *не в силах (быть)* – не здужати, не здоліти, не мати сили, неспроможним бути; *не имеющий законной силы* – неправосильний; *общими силами* – спільно, гуртом; *по мере сил* – як посилля, в міру сили; *по силам (работа)* – під силу; *постановление входит в силу* – постанова набирає сили, чинности; *применять силу* – уживати, ужити сили; *работать через силу* – працювати над силу, над міру; *сверх сил* – над силу, через силу; *собственными силами* – власними силами, самотужки; *терять силу* – знесилюватися; *(о законе)* – втрачати силу, чинність; *употреблять (все) силы* – докладати, докласти (всіх) сил.
- Симптом** – симптом (-му), ознака; *с. ясно выраженный* – виразна ознака.
- Симулировать** – симулювати; *(прикидываться чем)* – удавати когось, що; *с. болезнь* – удавати хворого; *с. преступление* – симулювати злочин.
- Симулянт, -тка** – симулянт (-та), симулянтка, удавач (-ча), удавачка.
- Симуляция** – симуляція, удавання; *с. болезни* – симуляція хвороби, удавання хворого.
- Синдикат** – синдикат (-ту).
- Синдикатщик** – синдикатник (-ка).
- Синдицировать** – синдикувати.
- Сирота** – сирота; *с. круглый* – сирота безрідний, кругом сирота.
- Сиротский** (*о приюте*) – сирітський.
- Сиротствующий** – сирота, осиротілий.
- Система** – система; *(систематичность)* – система, полад (-ду) (*Секц.*); *с. аккордная* – акордова система; *с. бальная* – балова система; *с. десятичная* – десяткова система; *с. марочная* – маркова система, система марок; *с. метрическая* – метрична система; *с. кровительственная* – протекційна, захисна (охоронна) система; *без -мы (в беспорядке)* – незладовано, безладно, невполадно (*Н*); *в -ме подавать* – поладом (системою) подавати; *по аккордной -ме платить* – акордом платити; *учебник без -мы* – підручник без системи, підручник, що не має системи.
- Систематизация** – систематизація, упоряднення (*Н*).
- Систематизировать** – систематизувати, упоряднювати, упоряднити (*Н*).
- Систематически** – систематично, раз-у-раз; **-ки** *опаздывают* – раз-у-раз запізнюватися.
- Систематический** (*об изложении*) – систематичний.
- Ситуация** – ситуація, становище.
- Сказываться, -заться** (*обнаруживаться, отражаться*) – позначатися, позначитися; (*кем*) – удавати, удати когось; **-ться** *больным* – сказати про себе, що хворий; удати хворого; **-ется** *влияние* – позначається вплив.
- Скала** – скаля, степениця; *с. восходящая* – східна (горобіжна) скаля; *с. нисходящая* – спадна (низобіжна) скаля; *по скале* – за скалею.
- Скальвать, сколоть** (*бумаги*) – скільювати, сколоті.
- Скачки** – скакові (перегони (-нів)); (*ристалище*) – біговище.
- Скидка** – відбава (*Н*); (*с цены*) – знижка; *с. в (30%)* – знижка на (30%); *с. со счета* – відбава з рахунку; *за учинением условленной скидки (взыскать)* – відбавивши, як умовлено, зробивши умовлену знижку.
- Склад (помещение)** – склад (-ду), комора, склеп (-пу); *с. аптечный* – аптєчний склад; *с. базисный* – базовий склад; *с. вещевой* – речовий склад, склад на речі; *с. для зерна* – зернова комора, шпихлір (-ра); *с. дровяной* – дровник (-ка); *с. книжный* – книжкова комора; *с. оптовый* – гуртова комора; *с. пищевой* – харчова комора; *с. пороховой* – пороховий склеп, порохівня; *с. угольный* – вуглярня.
- Складочный** (*о месте*) – складовий; (*о деньгах*) – складковий, складений.
- Складской** (*о принадлежностях склада*) – складовий, склеповий, складський, від комори.
- Складчик, -чица** – складач (-ча), складачка.
- Складчина** – складка; *в -чину* – складкою, у складку.
- Складывать, сложить** – 1) – складати, скласти; 2) (*слагать*) – складати, скласти; *с. полномочия* – складати повноваження, зрікатися, зрєктися повноважень; 3) (*вину на другого*) – звертати, звернути, складати, скласти на когось, на що.
- Склеивать, склеить** – склеювати, склеїти, зліплювати, зліпити.
- Склонять, -нить что куда** – нахилити, нахилити; (*кого к чему*) – намовляти, намовити когось на що; *с. на свою сторону* – залучати до себе, привертати, привертати до себе (на свій бік), прихилити, прихилити.
- Сколка** (*для бумаги*) – скільювач (-ча).

Скомпрометировать – см. **Компрометировать**.

Скопление (*нагромождение*) – скूपчення, завала; (*людей*) – стóвпище, натовп (-пу), скूपчення; *с. отписки* – завала листування.

Скопляться, -питься (*о деньгах*) – збиратися, назбиратися; (*о людях*) – товпитися, стóвпитися.

Скопом – стóвпищем, юрбóю, натовпом.

Скоро (*быстро*) – швидко, хúтко; (*в скорости*) – незабаром, скóро, хúтко.

Скоропечатня – хуткодрукáрня, друкáрня.

Скоропись – 1) – хуткé письмó, скорóпис (-су); 2) (*стенография*) – стеногрáфия.

Скоро(по)спешный – сквапливий, скороспíшний.

Скорость (*движения*) – швидкíсть (-кости), хуткíсть (-кости), скóрiсть (-рости); *с. предельная* – крайня швидкíсть; *в -сти* – незабаром, небáвом; *отправляют большой, малой -стью* – пересилáти великою, máлою швидкíстю; *с наибольшей -стью (делать)* – якнайшвидче; *со -стью поезда (ехать)* – швидко, як поїзд.

Скоросшиватель – зшивáч (-чá).

Скорый (*о поезде*) – швидкий; (*о помощи*) – негáйний; (*близкий по времени, о приходе кого*) – скóрий.

Скот – худóба, товáр (-ру), скот (-ту); *с. убойный* – худóба товáр на зарíз; *скот падает* – худóба гине.

Скотобойня – рíзниці (-ниць).

Скотовод – скотáр (-ря).

Скотоводство – скотáрство; *с. племенное* – скотáрство на розплíд, расовé скотáрство.

Скрепа (*документа*) – посвідчення, ствérдження; (*вещь*) – скрiпа.

Скрепка (*для бумаг*) – зáкрiпка.

Скреплять, -пить (*разорван. бумагу*) – скóлювати, скóлоти; (*документ подписью*) – свiдчити, посвiдчувати, посвiдчити, ствérджувати, ствérдити; *с. договор* – ствérджувати дóговiр.

Скрывательство – перехóви (-вiв), перехóвування.

Скрывать, скрыть – 1) (*прятать*) – ховáти, сховáти; 2) (*держат в тайне*) – таїти, затаювати, затаїти.

Скрываться, скрыться (*исчезать*) – зникáти, зникнути, тiкáти, втекти; (*прятаться*) – ховáтися, перехóвуватися, сховáтися.

Скрытый (*о прибыли*) – затаéний, прихований; (*тайный, о намерении*) – (по)таéмний, потайний.

Скудный (*о сведениях*) – убогий, мiзérний, дуже малий.

Скупать, -пить – скупóвувати, скупити, поскупóвувати.

Скупщик, -щица – скूपник (-ка), скूपниця.

Скученность – скूपченiсть (-ности), скूपчення.

Слабеть, ослабеть – слáбшати, ослабáти, ослабнути; *слабеет дисциплина* – слáбшає (ослабáє) дисциплiна.

Слабость (*о здоровьи*) – квóлисть (-лости); *с. наблюдения* – máло дóгляду, непильний дóгляд.

Слабый (*о кооперативе*) – немицний; (*о здоровьи*) – квóлий, недúжий; (*о работе*) – кéпський, недоладний.

Слагать, сложить – складáти, скдáсти; *с. долг, штраф* – скидáти довг, штраф (з кóго), дарувáти довг, штраф (комú); *с. с себя ответственность* – зрiкáтися, зректися вiдповiдáльностi; *с. со счетов* – скидáти, скинути з рахúнкiв.

Слаживать, сладить – 1) (*что*) – ладнáти, зладнáти; 2) (*справится с работой*) – давáти, дáти рáду, управлiтися, упрáвитися, справлiтися, спрáвитися, упóратися; 3) (*придти к соглашению с кем*) – порозумiвáтися, порозумiтися, годитися, згóджуватися, згодитися з ким.

След – слiд (-ду), вiдслiд (-ду); *идти, пойти по следам* – слiдкувáти, послiдкувáти за ким, iти, пiти чийм слiдом; *нападать на след* – натраплiяти, натрáпити (надибати) на слiд; *по горячему следу* – у свiжу тропú, свiжим слiдом.

Следить за кем, за чем – 1) (*наблюдать*) – стéжити, слiдкувáти за ким, за чим; *следить за ходом дела* – стéжити, як iде спрáва; 2) (*присматривать*) – доглядáти, наглядáти, пильнувáти когó, чогó, назирáти когó, що; 3) (*выслеживать*) – стéжити за ким, сов. – сочити, сов. – присочити когó (Г), слiдити, вислiджувати, сов. – вислiдити когó.

Следование – 1) (*войск*) – перехiд (-ходу); (*поездка*) – прохóдження; 2) (*чему*) – додérжування чогó; *точное -ние распоряжению* – тóчне додérжування рóзказу.

- Следователь** – слідчий (-чого); *с. по особоважным делам* – слідчий в особливо ва́жних спра́вах.
- Следовательно** – о́тже, ото́ж, вихо́дить.
- Следовать** – 1) (*причитаться кому*) – нале́жати, нале́жатись, припа́дати; *как следует* – як слід, як нале́жить, як годиться; 2) (*из чего*) – вихо́дити, вплива́ти; *из этого следует* – з цього вихо́дить (вплива́є).
- Следовать, проследовать** – іти, піти, прохóдити, пройти, і́хати, проі́хати; *бумаги следуют с поездом* – папéри йду́ть із пої́здом; *делегация следовала с курьерским* – делега́ція і́хала кур'єрським.
- Следовать, последовать** – 1) (*идти за кем*) – іти, піти слі́дом за ким, іти, піти чи́йм слі́дом; (*за чем*) – іти, піти слі́дом за чим; 2) (*чему*) – доде́ржувати чо́го, іти, піти за чим; *следуя инструкции* – доде́ржуючи інстру́кції; *следуя примеру* – ідучи за прикладом; *следуя совету* – слу́хаючись пора́ди, прийма́ючи пора́ду, доде́ржуючи пора́ди; 3) (*после чего*) – бу́ти пі́сля чо́го, іти пі́сля чо́го; *после этого последовало* – по цьо́му бу́ло; *что за этим следует* – що́ йде по цьо́му.
- Следственный** (*о власти, о комиссии*) – слідчий.
- Следствие** – 1) (*судебное*) – слі́дство; *с. предварительное* – попере́дне слі́дство, передсудо́ве слі́дство; *вести, производить -вие* – чинити, робити, прова́дити слі́дство; *назначать -вие* – признача́ти слі́дство; *прекращать -вие* – закрива́ти (прикі́нчувати) слі́дство; *состоящий под -вием* – підслі́дний; 2) (*результат*) – на́слідок (-дку); *как -вие этого* – як на́слідок цьо́го, на́слідком цьо́го; 3) (*вывод*) – висно́вок (-вку); *выводить -вие* – робити висно́вок.
- Следуемое** – нале́жне, нале́жність (-ности), що нале́жить; *получать -мое* – дістава́ти нале́жне; *сверх -мого* – понаднале́жність, понаднале́жне.
- Следующий** – 1) (*в пространстве, в доме*) – да́льший; 2) (*во времени*), *о заседании* – насту́пний, да́льший; *на -щий день* – drúгого дня; *на -щей неделе* – на ці́м тижні; *на, в -щий раз* – drúгого ра́зу; 3) (*перед перечислением, пояснением*) – такий, таке, ось що; *-щим образом* – таким спо́собом, так; *оратором предложено -щее* – промóвец запропонува́в ось що.
- Сливать, слить** (*учреждения*) – злива́ти, злити.
- Сличать, -чить** – рівняти, порі́внювати, порі́вняти, звіряти, звірити.
- Сличительный** (*о ведомости*) – порі́вняльний, на порі́внення, звіряльний.
- Слобода** – слобода́.
- Слободской** – слобі́дський, слобожáнський (Г).
- Словарный** (*о работе, материале*) – словнико́вий.
- Словарь** – словник (-ка́).
- Словесный** (*о заявлении*) – словéсний, у́сний; на слова́х.
- Слово** – сло́во; *с. вступительное* – вступне́ сло́во; *с. заключительное* – (при)кі́нцеве сло́во; *с. надгробное* – сло́во над домовино́ю; *с. окончательное, решительное* – оста́ннє сло́во; *с. ответное* – сло́во на відпові́дь, відпові́сне відпові́дне сло́во; *с. предварительное* – попере́дне сло́во; *с. приветственное* – привіта́льне сло́во, промóва на (при)віта́ння; *с. прощальное* – проща́льне сло́во; *с. честное* – сло́во че́сти; *брать назад слово* – зріка́тися, зректис́я сло́ва; *в двух словах* – двома́ слова́ми; *в немногих словах* – небагато́ма́ слова́ми; *дать на слово* – да́ти на віру; *держать, сдержать слово* – доде́ржувати, доде́ржати сло́ва, ста́ти на сло́ві (Г); *исполнить слово* – спра́вдити, доде́ржати сло́ва, ста́ти на сло́ві; *к слову* – до ре́чі; *лишать слова* – позбавля́ти, позба́вити сло́ва; *нарушить слово* – зламáти сло́во, не доде́ржати сло́ва; *не устоять в слове* – не доде́ржати сло́ва; *одним словом* – одно́ сло́во; *по его словам* – з його́ слів; *слово в слово* – сло́во до сло́ва; *при первом слове* – з пе́ршого сло́ва, на пе́ршому сло́ві; *слово предоставляется* – сло́во нале́жить; *слово предоставляют* – дава́ти, да́ти сло́во ко́му; *точные слова (приводить)* – достóтні слова́.
- Словопрение** – дискусія, змага́ння, словéсне спереча́ння.
- Слог** – склад (-ду); *с. возвышенный* – висóкий склад.
- Сложение** – 1) (*должности с себя*) – зрече́ння поса́ди; (*кого с должности*) – звільнення з у́ряду (з поса́ди); 2) (*налогов, недоимок*) – дарува́ння (подáтків, недо́плат) ко́му; 3) (*математ.*) – додава́ння.
- Сложность** – скла́дність (-ности); *в общей -сти* – в ці́лому, загалóм, загалóм беручи; *по -сти дела (затруднительн.)* – бо скла́дна спра́ва, тому що скла́дна спра́ва; *по (своей) -ти* – (сво́єю) скла́дністю, че́рез свою скла́дність.
- Сложный** (*о процессе*) – скла́дний.
- Слом** чо́го (*постройки*) – розкида́ння, ро́зкид (-ду); *на слом (продать)* – щоб розкидати, на

рзкід.

Слуга, служанка – слуга, служник (-ка), служниця.

Служащий, -щая (суц.) (в госуд. учрежд.) – урядовець (-вця), службовець (-вця); **-щий** *банковский* – банковик (-ка), урядовець банку; **-щи** *в сахарном производстве* – цукровик (-ка); **-щий** *государственный* – урядовець (-вця); **-щий** *железнодорожный* – залізничник (-ка); **-щий** *квалифицированный* – кваліфікований службовець; **-щий** *конторский* – конторський працівник; **-щий** *таможенный* – митник (-ка), митний урядовець; **-щий** *трамвайный* – трамвайник (-ка).

Служба – праця на посаді, служба; (*должность*) – уряд (-ду), посада; (*услужение*) – служба, найми (-мів); *с. военная, действительная* – військова чинна служба; *с. государственная* – уряд (-ду), урядова праця, державна посада, державна служба; *с. движения* – служба руху; *с. живой связи* – відділ живого зв'язку; *с. материальная* – матеріальна служба; *с. наемная* – найми (-мів); *с. наружная* – зокільна служба; *с. пути* – служба колії; *с. связи* – служба зв'язку; *с. тяги* – везова служба; *быть, находится на службе*: а) (*иметь должность*) – працювати (на уряді) де, бути на посаді, мати посаду; б) (*работать в учреждении в служебные часы*) – бути на уряді, урядувати, бути на праці; *годный к -бе* (о лице) – здатний до праці (до служби), здатний працювати; *злоупотребление по -бе* – урядове зловживання, зловживання на уряді; *на -бе обществу* – на громадській роботі; *обязанности по -бе* – урядові (службові) обов'язки; *оставляют -бу* – кидати, кинути (залишати, залишити) працю (посаду), кидати, кинути працювати (служити); *по долгу, по обязанностям -бы* – з урядової повинності, з урядового обов'язку; *поступит на -бу* – стати на уряд, взяти посаду, стати на службу; *преступление по -бе* – злочин урядовця, урядовий злочин, службовий злочин; *продвигаться, продвинуется по -бе* – підвищуватися, підвищитися, підвищитися на уряді; *проходит -бу* – перебувати на уряді (на службі); *прохождение -бы* – урядова праця; *сокращенный по (на) -бе* – звільнений, бо зменшено штат, через зменшення штату; *упущение по -бе* – службовий недогляд; *являются на -бу* – приходити урядувати, приходити на працю (на службу); *его нет дома, он на -бе* – його нема́ дома; він на уряді (урядує, на праці).

Служебный (о часе) – урядовий, службовий; (*вспомогательный, о значении*) – помічний.

Служитель, -ница – 1) (*прислуга*) – (при)служник (-ка), (при)служниця; 2) (*культа*) – служитель (-ля), служителька.

Служительский (о комнате) – служницький.

Служить (*быть на службе*) – служити, працювати де, мати працю (посаду) де; (*быть в услужении*) – служити кому́, в ко́го, де; *с. бухгалтером* – працювати як бухгалтер, служити за бухгалтера; *с. по найму* – працювати найнявшись.

Служить, послужить – 1) (*чем*) – бути, бути за що, правити за що, стати за що; (*пригодиться*) – придаватися, придатися на що; *с. препятствием к чему* – бути на заваді, ставати на заваді, бути, ставати на перешкоді до чо́го, перешкоджати чо́му; *с. причиной* – бути за причину, спричиняти що, спричинитися до чо́го; *это служит доказательством того* – це є довід за те; *это может послужить нам в пользу* – це може вийти нам на користь; *это послужило началом* – це стало (було) за початок; 2) (*к чему, для чего*) – бути на що, вживатися, вжитися на що.

Слух (*молва*) – чутка, по́голос (-су), поголо́ска; *распространение ложных слухов преследуется законом* – за поширення неправдивих чуток карають згідно з зако́ном.

Случай – випадок (-дку); (*удобный*) – нагода; (*происшествие*) – пригода; *с. несчастный* – нещасливий випадок, нещаслива пригода; *с. смертный* – смертний випадок; *с. страховой* – убезпечний випадок; *с. удобный, благоприятный* – (добра) нагода, (слўшна) о́казія; *с. частный* – окремий випадок; *в большинстве -ев* – здебільшого, здебільша; *в каждом с-е* – щоразу́, ко́жного разу́; *в крайнем с-е* – в крайньому разу́; *в настоящем с-е* – на цей раз, цьо́го разу́; *в некоторых -ях* – інколи, в деяких випадках; *в немногих -ях* – у небагатьох випадках; *в подлежащих -ях* – в налєжних (відповідних) випадках; *в противном -ае* – іна́кше, а коли ні; *в с-е нахождения* – якщо (з)найдуть, якщо (з)найдеться, якщо (з)найдене буде; *в с-е необходимости* – якщо є, якщо буде, коли є, коли (ті́льки) буде ко́нча потреба; *в -ае неявки* – якщо не з'являться; *в -ае появления заболевания* – якщо почнуться захорування; *в отрицательном с-е* – коли ні, якщо ні; *в положительном с-е* – коли так, якщо так; *в последнем с-е* – в останньому разу́; *в сходных -чаях* – в подібних випадках; *в таком с-е* – коли так, у такому разу́, тоді; *в с-е чего* – якщо, на випадок чо́го; *в этом с-е* – у цьо́му разу́; *во всех -ях* – за́вжди, коли; *во всяком с-е* – у всякім разу́, в ко́жному разу́; *искать с-я* – шукати нагоди; *на всякий -ай* – на всякий випадок, про

(всякий) випадок; *на -ай* чого – на той випадок, коли б; *не рідки -аи* – часто трапляється, часті (непоодинокі) випадки, не так рідко бувають випадки; *по -аю* (войны) – з причини (війни); *по с-ю годовщины* – з нагоди роковин; *по с-ю* (купить) – при нагоді (купити), з нагоди (купити), з okazji (купити); *по с-ю послать* – при okazji (з okazjiєю) послати; *по с-ю* (продается) – випадково, випадком (продають); *по с-ю отъезда* (продается) – з причини від'їзду (продають); *по с-ю чого* – з причини, з нагоди; *покупка по с-ю* – принагідна купівля, купівля при нагоді; *представился -ай* – трапилася нагода; *при* (удобном, благоприятном) *с-е* – при (добрій) нагоді, принагідно, при okazji, за нагоди, (з) нагодою; *при первом удобном -ае* – (з)першою нагодою; *с подходящим -ем* – принагідно; *упустить -чай* – не скористатися з нагоди, проминути, пропустити нагоду.

Случайно – випадком, випадково.

Случайность – випадковість (-вості); (*случай*) – випадок (-дку); (*неожиданность*) – несподіваність (-ності).

Случайный (*о зароботке*) – випадковий.

Случаются, -читься – 1) (*приключаются*) – траплятися, трапитися, випадати, випасти, припадати, припасти; 2) (*бывают*) – траплятися, трапитися, ставати, статися; (*о плохом*) – коїтися, скітисся; *случилась потеря* – шкода сталася; 3) (*случайно прибыть*) – нагодитися; *случился как раз представитель фирмы* – саме нагодився відпоручник фірми.

Слушатель, -ница – слухач (-ча), слухачка.

Слушать, заслушать – слухати, вислухати; *заслушать протокол* – вислухати протокол.

Слушать дело – розглядати, розглянути справу.

Слушаться – 1) (*команды*) – слухатися; 2) (*о деле*) – розглядатися; *дело -лось в суде* – справу розглядали в суді.

Смежность – суміжність (-ності); *в -сти* (*находиться*) – суміжно.

Смежный (*об участке*) – суміжний.

Смелость – сміливість (-вості); *брать, взять на себя смелость* – зважуватися, зважитися.

Смена – зміна, заступання; *на смену* – щоб змінити.

Сменный (*сменяемый, о работнике*) – змінний; (*заступающий, о работнике*) – заступний.

Сменяемость – змінність (-ності).

Сменять, сменить – 1) – змінити, змінити; 2) (*кого в работе*) – змінити, змінити, заступати, заступити; 3) (*сместать*) – скидати, скинути, звільняти, звільнити.

Смертность – смертність (-ності).

Смертный (*о приговоре*) – смертний; (*об умирающем*) – смертельний, на смерті.

Смерть – смерть (-ті); *с. внезапная* – нагла смерть; *с. гражданская* – політична смерть; *с. мнимая* (*притворная*) – завмертя, удавана смерть; *с. насильственная* – гвалтовна смерть; *с. неестественная* – неприродна смерть, не своя смерть; *с. от отравления* – смерть від отрути; *с. скороспостижная* – нагла смерть; *быть при -ти* – бути на смерті, бути смертельним; *врачи приговорили его к -ти* – лікарі вирішили, що він помре, лікарі прирекли йому смерть; *за смертью* (*кого*) – через смерть; *осудить на смерть* (*на смертную казнь*) – засудити на страту, засудити на смерть; *при -ти* (*больной*) – на смерті, смертельний; *причинять смерть* – заподіяти смерть.

Смесь – сумішка, мішанина; (*отдел в газете*) – різне, всячина.

Смета – кошторис (-су); *с. дополнительная* – кошторис додатковий; *с. исполнительная* – виконавчий кошторис; *с. материальная* – матеріальний кошторис; *с. предварительная* – попередній кошторис; *с. приходная* – прибутковий кошторис, кошторис прибутків; *с. расходная* – вибутковий кошторис; (*смета издержек*) – кошторис на витрати, витратний кошторис; *назначено по смете* – призначено за кошторисом, згідно з кошторисом; *перерасход по смете* – перевитрати проти кошторису; *согласно представленной смете* – згідно з поданим кошторисом; *сравнительно со сметой* – проти кошторису.

Сметный (*об исчислениях, о назначении*) – кошторисний; *в -ном порядке* – кошторисним порядком.

Сместать, -стить (*с должности*) – відстановляти, відстановити від уряду, скидати, скинути, звільняти, звільнити з уряду.

Смещение – відстанова, відстановлення від уряду, звільнення з уряду.

Смотр – огляд (-ду).

Смотреть, присмотреть *за кем, за чем* – доглядати, доглянути, глядіти, наглядати, наглянути, пильнувати, допильнувати когось, чого; *с. за работой* – доглядати роботи.

Смотритель, -ница – доглядач (-ча), доглядачка; *с. базарный* – базарний доглядач,

базарний (-ного).

Смотря по чему – як до чого, зважаючи на що, з оглядом на що.

Смысл – 1) розум (-му); (*понимание*) – розуміння; (*значение*) – розуміння, значення; (*основание*) – рація; *с. природный* – простий розум; *с. прямой, собственный* – властиве розуміння, значення; *в буквальном смысле (понимать)* – буквально; *в отрицательном смысле (высказываться)* – негативно; *в положительном смысле (высказываться)* – позитивно; *в прямом смысле (принимать)* – у простім, безпосереднім значенні (розумінні); *в тесном смысле* – вузько розуміючи; *в смысле (чего)* – в значенні (розумінні) чого; *в широком смысле* – широко розуміючи; *в точном смысле* – в достотному розумінні; *в этом смысле* – в цьому розумінні; *добраться до смысла* – дорозумітися; *есть смысл (так поступить)* – є рація; *нет смысла (так поступить)* – немає рації; 2) (*содержание*) – зміст (-ту); *с. закона* – зміст закону; *по смыслу закона* – відповідно до змісту закону, за змістом закону; *приобретать особый смысл* – набувати, набути особливого змісту.

Смыслить (*в чем*) – розумітися на чому, знатися на чому.

Смычка – єднання; *с. города с селом* – єднання міста з селом.

Смягчать, -чить (*нужду, кризис*) – зменшувати, зменшити; (*режим, приговор*) – полегшувати, полегшати, полегшити.

Снабжатель, -ница – постачальник (-ка), постачальниця.

Снабжать, -бдить кого чем – 1) (*доставлять*) – постачати, постачити комусь що; *с. фабрику сырьем* – постачати фабриці сировину; 2) (*наделять*) – давати, дати; *с. кого адресом* – давати комусь адресу; *с. кого доверенностью* – дати комусь уповноваження, уповноважити когось на що.

Снабжение – постачання; *с. дровяное* – постачання дров; *для -ния товаром* – щоб постачати крам, щоб настачити краму.

Снабженческий (*об аппарате*) – постачальницький.

Снаряжать, -рядить – 1) (*устраивать*) – споряджати, спорядити, лаштувати, влаштувати, облаштувати; *с. войско обозом* – споряджати військові обози; 2) (*в путь*) – виряджати, вирядити, ладнати, зладнати, рихтувати, вирихтувати.

Снаряжение – 1) (*о предмете*) – спорядження; *с. военное* – військове спорядження (озброєння); 2) (*действие*) – споряджання, спорядження, лаштування, облаштування; (*в путь*) – виряджання, вирядження, ладнання, рихтування, вирихтування.

Снижать, снизить (*цены, плату*) – зменшувати, зменшити.

Снимать, снять – 1) знімати, зняти; (*запрещение*) – касувати, скасовувати, скасувати; *с. арест с имущества* – звільняти, звільнити майно з-під заборони; касувати, скасувати заборону на майно; *с. мерку* – брати, взяти міру; *с. план* – робити, зробити плян; *с. предложение* – брати назад пропозицію; *с. протест* – зрікатися протесту, відмовлятися від протесту; *с. с учета* – списувати, списати з обліку; *с. фотографию* – фотографувати, фотографувати, робити, зробити світлинку; 2) (*с работы*) – відстановляти, відстановити; 3) (*квартиру*) – наймати, найняти.

Снимок (*фотографический*) – світлина.

Снискивать, -скать – здобувати, здобути, заробляти, заробити; *с. расположение* – заробляти, заробити (запобігати, запобігти) ласки в когось.

Снисходительный (*милостивый*) – ласкавий, милостивий, вибачливий; **-ный приговор** – милостивий вирок; 2) (*пренебрежительный*) – згіддливий, зневажливий, гордовитий.

Снисхождение (*льгота*) – полєгкість (-кости) полєгша, пільга, ласка; *без всякого -ния* – без ніякої полєгшї (милости), не зглянувшись, ніяк не зласкавившись, суворо; *оказывать -ние кому* – давати, дати полєгкість комусь, зглядатися, зглянутися на когось; *он был наказан без -ний* – його суворо покарали; *просить о -нии* – просити про полєгкість (про милість), просити полєгшити, просити зглянутися.

Снос (*строения*) *в выражении*: *на снос* – на забрання, (щоб) забрати, (щоб) забрали.

Сносить, снести – 1) (*в расход*) – записувати, записати (на вибуток), списати (на вибуток); *с. со счета* – списати з рахунку; 2) (*постройку*) – забирати, забрати.

Сноситься, снестись с кем – мати зв'язки, стосунки, зсилатися (Уманець), зіслатися (*Секц.*), порозуміватися, порозумітися з ким; (*письменно*) – листуватися з ким, посилати листи, послати листівку комусь, до когось; **-ться непосредственно** – мати безпосередні зв'язки, зсилатися безпосередньо; **-ться по почте** – листуватися поштою, посилати листи поштою; **-ться по телеграфу** – телеграфно порозуміватися, листуватися телеграфно. зсилатися телеграфом; **-ться по телефону** – порозуміватися, порозумітися телефоном; **-тись с кем по делу** – порозумітися з ким у справі.

Сноска – виноска.

Сношения (в смысле общения между кем) – стосунки (-ків), зв'язки (-ків); (письменные) – листування; (в смысле связи железнодорожной, почтовой) – сполучення, зв'язок (-зку); **-ния** внешние – поміждержавні стосунки; **-ния** междуведомственные – стосунки між з'рядами, межизарядові стосунки; с. *междугородные* – межміські стосунки; *вести -ния* – ма́ти стосунки; *вступать в -ния* – заходити в стосунки; *завязывать торговые -ния* – нав'язувати, нав'язати торговельні стосунки, заходити в торговельні стосунки; **-ния** затруднены – ма́ти зв'язки ва́жко; **-ния** прерваны вследствие перемен в отношениях – через зміни у взаєминах припинено (припинилися) стосунки; *налаживать -ния* – нав'язувати зв'язки (стосунки); *находиться в -ниях* – бу́ти в стосунках; *связь налажена, но сношения еще не возобновлены* – сполучення налагоджене, але стосунків ще не відновлено.

Снуровать, поснуровать – шнурува́ти, пошнурува́ти.

Соарендатор – співоренда́р (-ря).

Собирать, собрать – збирати, зібрати, позбирати; (кого в путь) – ла́годити, зла́годити; (машину) – склада́ти, скла́сти; с. *совет* – склика́ти ра́ду.

Соблаговолять, -лить – бу́ти ласка́вим, зволяти, зво́лити; *соблаговолите ответить* – бу́дьте ласка́ві відповісти.

Соблюдать, -блюсти – доде́ржувати, доде́ржати; (*сохранять*) – берегти, зберіга́ти, зберегти; с. *в неприкосновенности* – зберіга́ти неза́йманім (зовсім цілим); с. *приличие* – доде́ржувати че́мности (присто́йности).

Собрание – 1) – збір (збо́ру) (Г), зібра́ння; с. *делегатское* – делега́тський збір, збір делега́тів; с. *общее* – зага́льний збір; с. *предвыборное* – передвибо́рчий збір; с. *учредительное* (кооператива) – установа́чий збір; с. *чрезвычайное* – надзвичайний збір; *вести -ние* – керува́ти збір; *на всех состоявшихся -ниях* – на всіх збо́рах, що відбулися, на всіх відбу́тих збо́рах; *обращаюсь к достопочтенному собранию* – вдаюся до че́сної (зібраної) громади; *открывать -ние* – розпочина́ти ра́ду; 2) (*сочинений, законов*) – збі́рник (-ка), збі́рка.

Собственник, -ница – вла́сник (-ка), вла́сниця.

Собственнический (об имуществе) – вла́сницький.

Собственно говоря – вла́сне.

Собственноручно – власно́ручно, руко́ю вла́сною, власно́руч, своєю руко́ю.

Собственноручный (о подписи) – вла́сний, власно́ручний.

Собственность – вла́сність (-ности); с. *общая* – спі́ввласність (-ности), спі́льна вла́сність; в *пожизненную -ность* – у вла́сність (на вла́сність) до життя; *лишать -сти* – вивла́снювати, вивласнити; *поступать в чью -ность* – ста́ти чиєю вла́сністю; *право -сти* – пра́во вла́сности; *приобретать в -ность* – набува́ти у (на) вла́сність.

Собственный (о выборе) – вла́сний; (о весе) – чистий.

Событие – подія.

Совершать, совершить, -ся – робити, зробити, чинити, вчинити, -ся; (*исполнять*) – викона́увати, викона́ти; (*акты, договор, сделку*) – уклада́ти, укла́сти; с. *преступление* – заподіюва́ти, заподія́ти злочи́н, чинити, вчинити злочи́н.

Совершенно – 1) (*окончательно*) – ці́лком, зовсім, до ре́шти, вкра́й; 2) (*в совершенстве*) – доскона́льно.

Совершеннолетие – по́вні літа́, повнолі́ття; *достичь -тия* – дійти по́вних літ, на стану́ ста́ти; *по достижения -тия* – дійшо́ши повних літ, коли по́вні літа́ вийдуть.

Совершеннолетний (о гражданине) – повнолі́тній, стані́вкий.

Совершенный – 1) (*о профане*) – ці́лковитий; 2) (*доскональный, законченный, об исполнении работы*) – доскона́лий, заве́ршений.

Совершенство – доскона́лість (-лости), заве́ршеність (-ности); *верх -тва* – найбільша дове́ршеність, заве́рена доскона́лість; *владеть в -ве языком* – доскона́ло ору́дувати мо́вою; *достигнуть в чем -ва* – досягну́ти (дійти) заве́ршености, дійти ве́рху; *знать в -ве* – зна́ти доскона́ло, зна́ти якнайкра́ще.

Совершенствовать, усовершенствовать – доскона́лити, удоскона́лювати, удоскона́лити; (*завершать*) – дове́ршувати, довершити.

Совершенствоваться, усовершенствоваться – удоскона́люватися, удоскона́литися.

Совершитель, -ница – 1) (*исполнитель*) – викона́вець (-вця), викона́виця; 2) (*виновник*) – винува́тець (-тця), хто зробив (учинив).

Совет – 1) – (орган) ра́да; с. *городской* – міська ра́да; с. *медицинский* (учреждение) – ліка́рська ра́да; с. *народных комиссаров* – ра́да наро́дніх коміса́рів; с. *попечительный* – піклува́льна ра́да, ра́да опікува́ння; с. *распорядительный* – розпорядча ра́да; с. *держать* –

раду радити, радитися; *поставить на -те* – урядити, ухвалити на раді; *собирать с-т* – скликати раду; 2) (*наставление*) – рада, порада; *с. дельный* – доладна (по)рада, добра (по)рада; *с. медицинский (помощь)* – лікарська порада; *обратиться за -том к кому* – удатися до кого по раду; *по -ту кого (поступить)* – на раду, за порадою, з поради кого; *с-т получить* – дістати, мати пораду; *последовать чьему -ту* – піти за чією порадою; *спрашивать -та* – питати (просити) поради, радитися.

Советизировать – радянлізувати.

Советник, -ница (*член совета*) – радник (-ка), радниця, дорадник (-ка), дорадниця; (*советчик*) – порадник (-ка), порадниця, дорадник (-ка), дорадниця.

Советовать, посоветовать – 1) (*кому, в чем*) – радити, порадити, раяти, пораяти (кого, кому); пораду давати, дати кому в чому; *давать кому совет* – радити, порадити когo, пораду давати, дати кому; 2) (*кому, кого, что*) – радити, порадити, раяти, нараяти кому когo, що; *посоветуйте мне (хорошую книгу)* – порадьте мені.

Советоваться, посоветоваться (*на счет чего*) – радитися; порадитися про що; (*заседать*) – радити, радувати (Г).

Советский (*о строе*) – радянський.

Советчик, -чица – порадник (-ка), порадниця, дорадниця, дорадник (-ка), дорадниця.

Совещание – нарада; *с. по рассмотрению* – нарада для розгляду; *с. секционное* – секційна нарада; *в -ниях* – на нарадах; *на состоявшемся -нии* – на нараді, що відбулася, на відбутій нараді; *-ние состоялось* – нарада відбулася; *суд ушел на -ние* – суд пішов радитись, суд пішов на раду.

Совещательный (*о голосе*) – дорадчий; (*совещательский, о комнате*) – нарадчий, радний.

Совещаться – радитися, мати нараду; (*заседать*) – радити, радувати (Г).

Совладелец, -лица – співвласник (-ка), співвласниця.

Совладение – співволодіння.

Совместимый (*об обязанностях*) – сполучний.

Совместитель, -ница – сполучник (-ка), сполучниця, сполучувач (-ча), сполучувачка.

Совместительство – сполучення (посад); *иметь -во* – мати кілька посад, працювати на кількох посадах, сполучати посади; *по -ву* – сполучаючи посади, сполучуючи посади; *получать зарплату по -ству* – одержувати зарплатню за сполученням; *работать по -тву* – працювати на кількох посадах.

Совместность – спільність (-ності), сумісність (-ності); *с. владения* – спільність володіння; *с. жительства* – спільне (сумісне) життя.

Совместный (*о квартире*) – спільний, сумісний.

Совмещать, -местить – сполучати, сполучити; *с. должности* – сполучати, сполучити посади, мати кілька посад.

Совокупно – спільно, разом, укупі, сукупно.

Совокупность – сукупність (-ності), цілокупність (-ності); *все в -сти* – се загалом; *по -сти* – за все в цілому; *по -сти доходов (налог)* – з усіх у цілому добутків; *по -сти преступлений* – разом за всі злочини.

Совокупный – спільний, сукупний.

Совпадать, -впасть – збігатися, збігтися, сходитися, зійтися; (*с чем*) – припадати, припасти на що; *дни совпадают* – дні збігаються, дні сходяться; *срок векселя совпадает с праздничным днем* – термін векселя припадає на святний день; *часы совпали* – години зійшлися.

Совпадение – збіг (-гу), збіжність (-ності); *с. должника и кредитора* – збіжність винуватця й кредитора; *с. обстоятельств* – збіг (збіжність) обставин.

Современный (*теперешний, о течениях*) – сучасний, сьогочасний; (*тогдашний*) – тогочасний.

Согласие – 1) згода; *в случае -сия (сообщите)* – якщо згода; *изъявляют -сие* – давати, дати згоду, згоджуватися, згодитися; *по взаимному, обоюдному -сию (действовать)* – за обопільною згодою; *по из явления вашего согласия* – як ви дали (дастé) згоду; *приходит ко взаимному -сию* – обопільно погоджуватися, погодитися; *с вашего -сия* – за вашою згодою, з вашої згоди; 2) (*мир, лад*) – згода, злагода.

Согласительный (*о комиссии*) – (по)єднальний, поєднávчий.

Согласно – 1) (*чего, чему*) – згідно з чим; *с. распоряжения* – згідно з розказом; 2) (*жить согласно*) – жити в згоді, в злагоді жити.

Согласный, согласен с чем – згідний, згоден з чим; (*соответствующий*) – відповідний до чо́го; *быть -ным с чем (с образцами)* – відповідати чому; *быть -ным на что* – приставати, пристати, дати згоду на що; *быть -ным с кем* – приставати, пристати, дати

зго́ду на що, на чію думку, ма́ти таку́ са́му думку, як хто, прийма́ти чію думку; *согласен* – зго́ден, зго́да.

Согласованность – погóдженість (-ности).

Согласовывать, согласовать, -ся – погóджувати, погóдити, -ся; *с. с местными условиями* – пристосóвувати до місцевих умóв.

Соглашать, -гласить – 1) (*что с чем*) – погóджувати, погóдити; 2) (*мирить кого с кем*) – поє́днувати, поє́днати, мирити; 3) (*склонять к чему*) – намовляти, намо́вити до чо́го.

Соглашаться, -гласиться – згóджуватися, згóдитися, погóджуватися, погóдитися, пристава́ти, приста́ти на що; *с. между собою* – погóджуватися, погóдитися, поє́днуватися, поє́днатися, порозуміва́тися, порозумі́тися; *с. с чьим мнением* – пристава́ти (приста́ти) на чію думку, згóджуватися з чією́ думкою.

Соглашение – угóда, поє́днання; (*согласие*) – зго́да; *с. обоюдное* – обопі́льна зго́да; *о. предварительное* – попередня́ угóда; *с. тарифное* – тарифна угóда; *входит с кем в -ние* – укладати́, укла́сти угóду з ким, порозуміва́тися, порозумі́тися, погóджуватися, погóдитися з ким; *достичь -ния* – дійти зго́ди; *по особым -ниям (пользоваться)* – на підста́ві окре́мих угóд; *по соглашению с кем* – порозумі́вшись з ким, у зго́ді з ким; *приходит, прийти к -нию* – погóджуватися, погóдитися, порозуміва́тися, порозумі́тися на чо́му, про що.

Содействие (помощь) – допо́мога; (*благоприятствование*) – сприя́ння; *оказывать -вие: а) (помогать)* – дава́ти допо́мóгу, допомага́ти, допомогти; б) (*благоприятствовать*) – сприя́ти, посприя́ти ко́му; *при -вии* – з допо́могою; *выражаем благодарность за оказанное вами -вие* – вислóвлюємо подяку́ вам, що допомогли.

Содействовать, посодействовать кому – допома́гати, допомогти; (*благоприятствовать*) – сприя́ти, посприя́ти ко́му.

Содержание – 1) (*выдаваемые или получаемые средства к существованию*) – утримання, уде́ржання; (*жалованье*) – платня, утримання; *с. основное* – основна́ платня; *с. ремонтное* – гро́ші на ремо́нт; *быть на -нии у кого* – бу́ти у ко́го на утриманні, бу́ти на чі́йм ко́шті; *иметь на -нии кого* – утримувати, держа́ти ко́го; **-ние** *кого производится кем* – утримує ко́го хто; *состоящий, -щая на -нии* – утримане́ць (-нця), утриманка; 2) (*действие*) – де́ржання, трима́ння, уде́ржування, утримування; *с. арендное* – де́ржання в оренди́; *с. хозяйства* – уде́ржування господа́рства; 3) (*издержки*) – ко́шт (-ту), ко́шти (-тів); *с. конторы* – ко́шти на конто́ру; *на своем -нии* – на свої́х ко́штах, свої́м ко́штом; 4) (*доклада, протокола*) – зміст (-ту); *относящийся к -нию* – змістовий.

Содержатель, -ница – господа́р (-ря), госпо́диня, де́ржець (-жця), де́ржиця; *с. постоялого двора* – господа́р заї́зду.

Содержательность – змісто́вність (-ности).

Содержательный (*о докладе*) – змісто́вний.

Содержать – 1) – утримувати, держа́ти; *с. на пищевом довольствии* – харчува́ти, харчити ко́го, годувати́; 2) (*где кого, что*) – трима́ти, держа́ти; *с. в аренде* – ма́ти на оренди́; *с. в чистоте, порядке* – держа́ти чисто в порядку (порядком); *с. в чистоте (дом)* – держа́ти, трима́ти порядком; *с. под арестом* – держа́ти під арештом; 3) (*содержать в себе*) – містити в собі, ма́ти в собі.

Содержаться – бу́ти де; *в камере содержится 5 заключенных* – у ка́мері є 5 в'язнів; *заключенные содержатся в строгой изоляции* – в'язнів де́ржать ці́лком ізольованих.

Содержимое – умі́ст (-ту) (*Н*); **-мое** *ящика* – умі́ст скриньки; те, що є в скринці.

Содокладчик, -чица – співдоповідáч (-ча́), співдоповідáчка.

Соединять, -нить – сполучáти, сполучити, з'є́днувати, з'є́днати; *с. кого с кем (по телефону)* – сполучáти ко́го з ким.

Сожаление – жаль (-лю); *выразить -ние* – висловити жаль; *к крайнему -нию* – на превеликий жаль.

Сожитель, -ница (*вместе живущий*) – спожите́ць (-тця), спожитиця.

Сожительство – спі́льне життя, сужиття, спі́вжиття, життя вкúпі; *с. супружеское* – спі́льне життя подру́жжя.

Сожительство – жити з ким; (*в одном помещении*) – ма́ти спі́вжиття з ким (укúпі), жити спі́льно з ким.

Создавать, создать, -ся – 1) – творити, ство́рювати, створити, утво́рювати, утворити, -ся; *создается впечатление* – ство́рюється (складається) вра́жіння (вра́ження); 2) (*сооружаться*) – споруджа́ти, спорудити, будова́ти, збудова́ти, -ся.

Создание – 1) (*произведение*) – тві́р (тво́ру), у́тві́р (утво́ру); 2) (*действие*) – утво́рення, ство́рювання, ство́рення.

Созидать, создать – творити, утво́рювати, утворити; (*сооружать*) – споруджа́ти,

спорудити.

Сознавать, -знать – 1) (*понижать*) – розуміти, зрозуміти, тямити, утямити, усвідомлювати, усвідомити що; 2) (*признавать*) – визнавати, визнати; *с. свою вину* – визнавати свою провину.

Сознаваться, -знаться в чем – признаватися, признатися до чого, винитися, повинуватитися, повинитися в чому; **-ться в вине** – повинитися, признатися до вини.

Сознание – 1) (*вины, ошибки*) – визнавання, визнання, розуміння чого; (*признание*) – признання; (*виновности*) – повинення; 2) (*псих.*) – свідомість (-мости); (*сохранение сознания и чувств*) – притомність (-ности); свідомість (-мости); *с. долга* – свідомість обов'язку; *быть при -нии* – притомним, при розумі бути; в **-нии** – свідомо; *потерять -ние* – знепритомніти, впастися в непритомність; *прийти в -ние* – опритомніти.

Сознательный (*о части общества*) – свідомий.

Созыв – склик (-ку), скликання.

Созывать, созвать – скликати, скликати; (*о мног.*) – поскликати.

Соизволять, соизволить – зволяти, зволити; *соизвольте ответить* – будьте ласкаві відповісти.

Соименник – одноймєнник (-ка), одноймєнниця, з таким самим ім'ям.

Соискание – кóнкурс (-су), змагання; *с. на премию* – кóнкурс на премію.

Сокращать, -кратить (*дорогу, срок*) – скорóчувати, скоротити; (*производство, штаты, расходы*) – змєншувати, змєншити; *сокращать служащих* – змєншувати, змєншити числó урядóвців.

Сокращаться, -кратиться (*в расходах, потребностях*) – змєншувати, змєншити свої витрати, потреби.

Сокращенно – скорóчено, кóротко.

Сокредитор – співкредитор (-ра).

Сокрытие – утаєння, затаєння.

Солдат – салдát (-та), вояк (-ка); *с. билетный* – білетний салдát; *с. отслужившийся, отставной* – вислужений салдát; *с. рядовой* – рядовий салдát, рядовик (-ка); *брать в солдаты* – брати, узяти до війська.

Солевар – соляр (-ра).

Солеварня – солярня.

Солидный (*о работнике, об учреждении, фирме*) – повáжний, солідний; (*степенный, о лице*) – статєчний; (*изрядный, о стаже, сумме*) – чимáлий.

Сомнение – сýмнів (-ву); *без -ния* – без сýмніву, безперєчно, нема сýмніву, що...; *вне всяких -ний* – немає нїякого сýмніву, що..., без нїякого сýмніву, пóнад усякі сýмніви; *возбуждать -ния* – викликати сýмнів; *его взяло -ние* – його взяв сýмнів, він почáв вагáтися; *не подлежит -нию* – не мóжна сумнитися, не мóжна мáти сýмніву; *подвергаться -нию* – підпадáти під сýмнів; *подвергнуть -нию* – піддáти сýмніву; *это подлежит -нию* – це рíч сумнівна (непєвна); *является -ние* – берє сýмнів.

Сомнительность – непєвність (-ности), сумнівність (-ности).

Сомнительный (*о документе*) – непєвний, сумнівний; (*только о челов.*) – непєвний.

Сонаниматель, -ница – співнаймáч (-ча), співнаймáчка.

Сонаследник, -ница – співспадкоємець (-ємця), співспадкоємиця.

Соображать, сообразить – 1) (*размышлять*) – мiркувати, змiркувати, розміркóвувати, розміркувати; 2) (*разбираться в чем, понимать что*) – тямити, розумітися на чому.

Соображаться с чем – уважáти на що.

Соображение – мiркування; *с. обстоятельств дела* – обмiркування справи; **-ния** *предположительные* – здóгадні мiркування, мiркування наздóгад; *без -ния* – не помiркувавши, не звáживши; *по -нии всех обстоятельств* – розміркувавши (звáживши) всі обстáвини; *по тактическим -ниям* – з тактичних мiркувань, з мiркувань тáктики; *по этим -ниям* – з цих мiркувань, чєрез ці мiркування; *принять в -ние* – брати, взяти під увагу що, уважáти на щó, звáжити (на) що; *руководствуясь -ниями* – звáжáючи на те, що...

Сообразно с чем – вiдповiдно до чого, стосóвно до чого.

Сообразовывать, -зовать что с чем – погóджувати, погóдити, стосувáти, пристосóвувати, пристосувáти що до чого; *с. действия с инструкцией* – погóджувати дiяльнiсть з iнстру́кцією; *с. с местными условиями* – пристосóвувати до мiсцєвих умов, звáжáти на мiсцєві умóви.

Сообразовываться, -зываются с чем – уважáти, звáжáти, звáжити на що, звáжáти, звáжити що.

Сообща – спільно, гуртом.

Сообщать, -щить – 1) – сповіщати, сповістити когось про що, подавати, подати до відома комусь; *с. на словах* – переказувати, переказати; *с. письменно (в письменной форме)* – писати, написати, сповіщати, сповістити на письмі; (*письмом*) – сповіщати листовно (листом); *с. сведения* – давати (подавати) відомості; *сообщите о принятых мерах* – сповістити, яких заходів ужито; *по -нию (агента)* – як сповіщає (агент); 2) (*придавать*) – надавати, надати чого; 3) (*заразу кому, чему*) – заражати, заразити когось, що.

Сообщаться – 1) (*иметь сообщение, связь*) – сполучатися, мати зв'язок; (*сноситься*) – мати стосунки; (*письменно*) – листуватися; 2) (*сообщается, общалось, будет сообщаться*): *как уже -лось* – як уже повідомляли, як уже повідомлювано; *настоящим -ется* – цим повідомляємо.

Сообщение – 1) (*связь*) – сполучення, зв'язок (-к); *с. воздушное* – повітряне сполучення; *с. почтовое* – поштове сполучення, поштовий зв'язок; *с. пригородное* – приміське сполучення; *с. телефонное* – телефонне сполучення; *иметь -ние* – мати зв'язок, сполучення з ким; *по водным путям -ния (отправляют)* – водними шляхами, водою; *пути -ния* – шляхи, шляхи сполучення; *-ние прервалось* – зв'язок урвався, припинився; 2) (*известие*) – звістка, повідомлення, сповіщення; *с. конфиденциальное* – конфіденційне повідомлення; *с. корреспондентское* – допис (-су); *с. официальное* – офіційне повідомлення; *с. правительственное* – урядове повідомлення; 3) (*действ.*) – повідомляння, повідомлення, сповіщання, сповіщення; *с. почтовое (извещение по почте)* – сповіщення поштою; 4) (*передача*) – передавання, передання; *с. болезни* – передавання хвороби.

Сообщество (компания) – товариство, спілка, компанія; *с. преступное* – злочинна спілка; *в -стве* – в товаристві.

Сообщник, -ница – спільник (-ка), спілниця, співучасник (-ка), співучасниця; *быть -ком в преступлении* – брати участь у злочині, бути за спільника в злочині, спілкувати (брати үділ) у злочині.

Сообщничество – спільництво, співучасть (-сти).

Соопекун, -ша – співопікун (-на), співопікунка.

Соорудитель, -ница – спорудник (-ка), спорудниця.

Сооружать, -рудить – споруджати, споруджувати, спорудити, будувати, збудовувати, збудувати; *с. здание* – ставити, поставити будинок, споруджати будинок.

Сооружение – споруда, будівля; (*действие*) – споруджування, спорудження, будування, збудування; *-ние недвижимостей* – будування споруд.

Соответственный, соответствующий чому (*о распоряжениях, мероприятиях*) – відповідний до чого.

Соответствие с чем – відповідність (-ности) до чого; *в -вии с чем* – відповідно до чого; *приводит в -вие с чем* – увідповіднювати, увідповіднити що чому, робити, зробити відповідним до чого.

Соответствовать чому – відповідати чому, бути відповідним до чого.

Соответчик, -чица – співвідповідач (-ча), співвідповідачка, співпозиваний (-ного), співпозиванець (-нця) (*Н*), співпозиванка (*Н*).

Соотношение – взаємостосунок (-нку), кореляція, обопільна реляція; (*связь*) – взаємозв'язок (-зку).

Соперничать с кем – конкурувати, змагатися.

Соперничество – конкуренція, змагання.

Сопоручитель, -ница – співпоручник (-ка), співпоручниця.

Сопоставление – зіставлення, зістава (*Н*); (*сравнение*) – рівняння, порівнювання, порівняння; *делать, сделать -ние* – рівняти, порівнювати, порівняти.

Сопоставлять, -вить – рівняти до чого, порівнювати, порівняти що з чим.

Соправление – спільне урядування, співурядування.

Соприкасаться, -коснуться – сторкуватися, торкатися, сторкнутися з чим; (*упираться друг в друга*) – стикатися, зіткнутися; (*иметь дело*) – мати діло з ким; (*граничить*) – суміжати, межувати.

Соприкосновение с кем, с чем – стикання, дотик (-ку); (*переносно*) – дочинення до когось, до чого, зв'язок (-зку) з ким, з чим; *иметь -ние* – стикатися, зіткнутися; (*о людях*) – мати діло з ким; (*о предметах*) – торкатися чого, доторкуватися до чого; *имеющий -ние с плательщиками* – що має дочинення до платників.

Соприкосновенность – дотичність (-ности); (*смежность*) – суміжність (-ности) з чим; (*причастность*) – причетність (-ности) до чого.

- Соприкосновенный** (о материале, относящемся к делу) – дотичний; (смежный, о постройке) – суміжний; (к делу, о лицах) – причётний.
- Сопричастность** – причётність (-ности).
- Сопричастный** (о замешанном в деле лице) – причётний; (об адресе, бумаге) – супровідний.
- Сопровождать, -водит** – супроводити, супроводити, іти, піти з ким; с. арестанта – вести арештанта.
- Сопровождаются чем** – вести за собою що, спричиняти що; (идти в сопровождении) – іти в супроводі когó, чогó.
- Сопровождающий** – 1) (об обстоятельстве) – супровідний; 2) (о человеке) – супровідник (-ка).
- Сопровождение** – (су)прóвід (-воду); в **-нии** – в супроводі, разом з ким; в **-нии конвоя** – під конвоєм, з конвоєм; *явиться в -нии кого* – прибути з ким.
- Сопrotивление** – óпір (опору); с. вооруженное – збрóйний óпір; без **-ния** – не опираючись; *оказать -ние* – óпір чинити, ставати, стáти óпір.
- Сопrotивляются, -вителься кому (действием)** – опирáтися, опéртися, óпір ставати, стáти, противитися кому; (словами) – сперечáтися, змагáтися проти чо́го, з ким.
- Сопряжено** (в выражениях): **-но с затруднениями** – річ труднóтна, не лéгка, труднóтно, не лéгко; **-но с опасностью** – небезпéчно, річ небезпéчна; **-но с расходами** – потребує витрáт; (убыточно) – утрáтно, річ утрáтна; *взыскание будет -но с затруднениями* – виправити (стягну́ти) бу́де трóдно, не лéгко, вáжко.
- Сопутствовать** – супроводити, іти разом, іхати разом, подорожувáти разом; (чему) – іти разом з чим.
- Соразмерно** – домірно, помірно, до міри, відповідно до чо́го; **-но жалованью** – відповідно до платні.
- Соразмерность** – домірність (-ности), помірність (-ности), відповідність (-ности).
- Соразмерный** (о требованиях) – домірний, помірний.
- Соразмерять, -ритель что с чем** – домірювати, доміряти, домірити що чому́; (взвешивать) – звáжувати, звáжити; с. расход с приходом – витрáти доміряти прибу́тками, робити витрáти відповідно до прибу́тків; с. силы – звáжувати, звáжити сили.
- Сорганизовывать, -зывать** – організувати, зорганізувати, зорганізувати.
- Соревнование** – змагáння; с. социалистическое – соціалістичне змагáння.
- Соревнователь, -ница** – змагáльник (-ка), змагáльниця; *член-соревнователь* – учáсник-співстарáнець (Н).
- Сорить, насорить** – смітити, насмітити; с. *воспрещается* – смітити заборóнено.
- Сорт** – сорт (-ту), гáтунок (-нку); *превосходит по сорту* – бу́ти крáщого sóрту (гáтунку); *этот товар превосходит по сорту ранее присланный* – цей крам крáщого sóрту, ніж раніше присланий.
- Сортировать, посортировать, рассортировать** – сортувати, посортувати.
- Сортировка** (действ.) – сортувáння; *производит сортировку* – сортувати, посортувати.
- Сортировщик, -щица** – сортувáч (-чá), сортувáчка, сортувáльник (-ка), сортувáльниця, супрацівник (-кá) (Н), співпрацівниця (Н).
- Сортовой** (о товаре) – сортовий.
- Сословие** – стан (-ну); *бывшее -вие* – колишній стан.
- Сослуживец, -вица** – співробітник (-ка), співробітниця; супрацівник (-кá) (Н), супрацівниця (Н).
- Сосредоточивать, сосредоточить, -ся** – зосерéджувати, зосерéдити, -ся.
- Состав** – склад (-ду); с. *личный* – особóвий (персональний) склад; с. *наличный (жильцов)* – навічний склад, навіч е; с. *начальствующий (воен.)* – начáльники, старшинá, начáльницький, старшинський склад; с. *переменный* – перемінний (змінний) склад; с. *подвижной* – взовий склад, взовинá; с. *поезда* – вáлка; с. *постоянный* – постійний склад; с. *преступления* – склад злóчину; с. *численный* – числó душ, числовий склад; в с-в *войти* – до склáду ввійти; в **-ве** *находиться* – у склáді бу́ти, до склáду налéжати; в с-в *отдела входят следующие части* – відділ склáдається з таких частин; в **полном -ве** – в цілóму склáді; *войти в с-в комиссии* – увійти до (склáду) комісії; *комиссия в полном -ве* – комісія в повному склáді, вся комісія в цілóму, цілá комісія; *комисия в -ве пяти* – комісія з п'ятьох; по **-ву** – склáдом; *стол личного -ва* – особóва частина; *текучесть -ва (служащих)* – мінливість склáду.
- Составитель, -ница** – укладáч (-чá), укладáчка, упорядник (-ка), упорядниця.
- Составлять, -вить** – 1) (*опись, протокол, проект*) – укладáти, уклáсти; (*сборник*) –

- упорядковувати, упорядкувати; 2) (*образовывать собою что, большинство, исключение*) – становити що; *с. часть чего* – становити частину чого, бути частиною чого; *актив составляет* – актив становить; *сколько это составит* – скільки це буде, скільки це становитиме, скільки це винесе; *это не составит труда* – це не буде важко (трудно); *это -вит большую сумму* – це становитиме, це дасть велику суму; 3) (*с. из частей*) – складати, скласти; *с. кадр хороших работников* – добирати, дібрати кадр добрих робітників; *с. себе имя* – уславлюватися, уславитися, здобувати, здобути слави, зазнавати, зазнати слави, заживати, зажити слави; *с. себе состояние* – складати, збивати, збити собі маєток.
- Составной** – 1) (*составленный из отдельных частей, о приборе*) – складений, зложений; (*разборный*) – складаний; 2) (*о составляющей часть целого*) – складовий.
- Состояние** – 1) (*положение*) – стан; *с. возбуждения* – запал (-лу), зворушення; *с. денежных средств* – грошовий стан; *с. гражданское* – цивільний стан, громадянський стан; *с. упадка* – стан занепаду, занепад (-ду); *в -ни и разрушения быть* – бути в руїні, зруйнованим бути; *впасть в обморочное -ние* – зомліти; *по -нию здоровья* – станом здоров'я, здоров'ям; *при таком -нии* – за такого стану, в такому стані; *приводит в образцовое -ние* – доводити до зразкового стану; *прийти в негодное -ние* – стати непридатним, стати негодящим; *прийти в -ние упадка* – підупадати, підупасти, занепадати, занепасти; 2) (*имущество*) – достаток (-тку), маєтність (-ности); *с. имущественное* – достаток (-тку); *вложить -ние во что* – вкласти достаток у що; *иметь малое -ние* – мати невеликий (до)статок (невелику маєтність); *составит большое -ние* – скласти собі великий маєток (велику маєтність); 3) (*возможность*) – змога, спромоба, сила; *быть в -нии* – в силі бути, мати силу, спромобу, здолати, бути в спромозі, бути спроможному; *я не в -нии* – не моя сила, я не можу, не маю спромоби, я не здолаю.
- Состоятельность** – 1) (*материальная*) – заможність (-ности), засібність (-ности); 2) (*плательщика*) – виплатність (-ности), спроможність платити; 3) (*доводов и т. п.*) – довідність (-ности); *с. гипотезы* – довідність гіпотези.
- Состоятельный** (*материально, о предпринимателе*) – заможний, засібний; (*платежеспособный, о плательщике*) – виплатний, спроможний платити; (*доказательный, о доводе*) – довідний.
- Состоят** – 1) (*из чего*) – складатися з чого; 2) (*закключаются*) – бути в чому; *дело состоит в том...* – справа така...; *работа состоит в том...* – робота є в тому, робота така...; 3) (*кем-либо*) – бути, працювати, служити; *за кого; с. бухгалтером* – бути за бухгалтера; *с. на должности (учителя)* – бути на посаді, мати посаду, бути за...; *с. на военной службе* – бути (служити) в війську; 4) (*находиться*) – бути, перебувати; *с. в ведении* – бути підпорядкованим; *с. при Совнаркоме* – бути при Раднаркомі.
- Состоятся** – бути, відбуватися, відбутися; **-лось постановление** – сталася постанова (ухвала); **собрание не -лось** – збір не відбувся.
- Состязание** – змагання; *с. в беге* – бігові (пере)гони (-нів); *с. сторон* – змагання сторін.
- Состязющийся** (*о стороне*) – змагальний. **Состязющиеся** – змагальники.
- Сосчитать, сосчитать, -ся** – рахувати, порахувати, лічити, полічити, -ся; **-тсья с кем** (*сводит счеты*) – квотуватися, поквитуватися, рахуватися, порахуватися з ким; **-ваются легко, трудно** – порахувати легко, трудно.
- Сотоварищество** – товариство, спілка.
- Сотрудник, -ница** – співробітник (-ка), співробітниця; (*помощник*) – помічник (-ка), помічниця; *с. секретный* – секретний, таємний співробітник; *с. ученый* – науковий співробітник.
- Сотрудничать** – працювати, служити, співробітничати; (*помогать*) – помагати.
- Сотрудничество** – співробітництво, спільна робота, спільна праця (служба).
- Соумышленник, -ница** – спільник у злочині, спільниця у злочині, змовник (-ка), змовниця.
- Соучаствовать с кем** – брати участь разом (з ким), бути в спілці (з ким).
- Соучастие** – співуділ (-лу), співучасть (-сти), спільництво.
- Соучастник, -ница** – спільник (-ка), спільниця, співучасник (-ка), співучасниця.
- Сохозяин** – співгосподар (-ря).
- Сохранение** – 1) (*оставление в неприкосновенности*) – збереження; (*соблюдение*) – додержання; *с. особенностей текста* – збереження особливостей тексту; *с. порядка* – додержання порядку; *дать отпуск с -нием содержания* – дати відпустку, не позбавляючи платні, залишаючи (відпусників) платню; 2) (*о сохранении вещей*) – схов (-ву), захов (-ву), сховок (-ку); *отдать на -ние* – віддати (до схову), на сховок, на схов.
- Сохранно** – в цілості, непорушно.

- Сохранность** – зберіженість (-ности), цілість (-лости); *быть в -сти* – а) б́ути на схові; б) б́ути цілим; *вещи в -сти* – речі цілі.
- Сохранный** – 1) (*о расписке*) – сховний; (*о месте*) – закритний; (*безопасный*) – безпечний; 2) (*о вещи, в сохранности*) – зберіжений, цілий.
- Сохраняют, -нить что (беречь)** – зберігати, зберегти; (*соблюдают*) – додержувати, додержати чогó; *с. в целости* – зберігати цілим; *с. доверие* – зберегти довіру; *с. мир* – додержувати миру, пильнувати миру, охороняти мир; *с. свою силу* – зберігати силу, зоставатися при силі, ма́ти силу; *документы -нены* – докúменти зберіжено; *закон -ет свою силу* – закóн залишається в силі, залишається чинним.
- Сохраняется, сохраниться** – зберігатися, зберегтися; (*уцелеть*) – залишатися, залишитися цілим, заціліти.
- Социализация** – соціалізація.
- Социализировать** – соціалізувати.
- Социалистический** (*о строе*) – соціалістичний.
- Социальный** (*о положении*) – соціальний, суспільний.
- Сочетание** – сполúчення, сполúка.
- Сочетаться браком** – побратися, одружитися.
- Сочинение** – 1) (*произведение*) – твір (-твóру), писання; 2) (*действие*) – складання, твóрення.
- Сочинитель, -ница** – складач (-ча), складачка, áвтор (-ра), áвторка.
- Сочлен** – співучасник (-ка).
- Сочувствие** – співчуття, спочуття; *с. выразить* – вислóвлювати співчуття.
- Сочувствующий** (*сторонник*) – прихильний, прихильник (-ка).
- Союз** – 1) (*государств*) – союз (-зу); *заключать союз* – укладати, уклáсти союз. **Союз Советских Социалистических Республик** – Союз Радянських Соціалістичних Респúблiк; 2) (*ассоциация*) – спілка; *с. профессиональный* – професійна спілка; *быть в союзе с кем* – спілкувати з ким; *вступать в союз* – вхóдити в спілку, приставати до спілки; *член профсоюза* – спілчанин (-на), спілчанка; 3) (*с. брачный*) – шлюб (-бу); *заключать брачный союз (с кем)* – шлюб брати, взяти з ким.
- Союзник, -ница** – союзник (-ка), союзниця, спільний (-ка), спільниця.
- Союзный** (*о книжке, об органах*) – союзний, спілчанський.
- Спаковывать, -ковать** – спаковувати, спакувати.
- Спальный** (*о месте, вагоне*) – спальний; (*о принадлежности*) – ліжкóвий.
- Спасательный** (*о лодке, станции*) – рятувальный, рятунокóвий.
- Спасать, спасти, -ся** – рятувати, врятувати, вирятувати, -ся; *с. положение* – рятувати справу.
- Спектакль** – вистáва, спектакль (-лю); *зал для -лей* – зáля на вистáви, до вистáв.
- Спекулировать** – спекулювати.
- Спекулянт, -ка** – спекулянт (-та), спекулянтка.
- Спекулятивный** (*о цели*) – спекуляційний.
- Спекуляция** – спекуляція.
- Спех** – спіх (-ху), поспіх (-ху); *дело не к -ху* – справа не нагáльна, не пильна справа; *к -ху (делать)* – поспіхом, притьомóм; *мне не к -ху* – мені не пильно; *эта работа не к -ху* – це не нагáльна робóта.
- Специализация** – спеціалізація.
- Специализироваться** – спеціалізуватися, дохóдити фахú, дiйти фахú.
- Специалист, -тка** – фахівець (-вця), спеціаліст (-ста), спеціалістка в чóму; *с. по внутренним болезням* – спеціаліст внутрішніх недúг; *с. по товароведению* – спеціаліст (фахівець) у крамозна́вствi, спеціаліст крамозна́вства; *с. по части чего, в области чего* – фахівець у чóму.
- Специально** – спеціально, зосiбна, зокре́ма.
- Специальность** – фах (-хú), спеціальність (-ности).
- Специальный** (*в смысле профессии, о знаниях, о занятии*) – фаховий, спеціальний; (*исключительный, особый, об оговорке*) – спеціальний, особливий, окремий.
- Спецификация** – специфікація.
- Специфический** – специфічний; (*свойственный*) – властивий.
- Спешить, поспешить** – спішити, поспішати, поспішити, -ся; (*торопиться*) – квáпитися, поквáпитися; *с. исполнением* – спішити (-ся), поспішати (-ся) виконати.
- Спешка** – поспішання; (*торопливость*) – поквáпність (-ности), сквáпливість (-вости), пóквaп (-пу), хапливість (-вости).

- Спешно** – поспіхом, швидко; (*немедленно*) – негайно; **-но делать что** – поспіхом робити що; **-но послать** – негайно послати.
- Спешность** – 1) (*быстрота*) – швидкість (-кости), хуткість (-кости), поспішність (-ности); 2) (*неотложность*) – негайність (-ности), пильність (-ности), нагальність (-ности); в *случаях -сти* – коли негайно треба.
- Спешный** – 1) (*скорый, о почте, письме*) – швидкий, хуткий, поспішний; 2) (*неотложный, о деле*) – негайний, пильний, нагальний.
- Спиртный, спиртовый** (*о продаже, о напитках*) – спиртóвий.
- Список** – список (-ска), реєстр (-тру); *с. инвентарный* – інвентарний реєстр, реєстр на інвентар, реєстр інвентарю; *с. кандидатский* – список кандидатів; *с. кондуитный* – контрольний реєстр; *с. наградной* – список нагород; *с. оценочный* – оцінний реєстр; *с. поименный* – поімєнний список (реєстр); *с. семейный* – родинний (сімєйний) список, список родини; *с. службой* – запис слўжби, урядний лист, лист про слўжбу; *с. служащих* – реєстр слўжбóвців; *с. статейный* – статійний список, лист; *с. формулярный* – слўжбóвий список, формуляр (-ра); *заводить, вносить в список* – заводити до списку, записувати, записати в реєстр (до реєстру); *исключать из -ка* – викреслити, виписати з списку (з реєстру); *по -ку* – за списком (за реєстром); *по -ку не значит* – в списку немає; *с занесением в трудовой список* – записавши до трудовóго списку; *составить список чего* – скласти список на що.
- Списыватель** (*переписчик*) – списувач (-ча).
- Списывать, -сать** – списувати, списати, переписувати, переписати; (*копировать*) – копіювати, скопіювати.
- Списываться, -саться с кем** – листуватися, полистуватися з ким, писати, написати до ко́го.
- Сплавщик** (*леса*): а) (*рабочий*) – оснáч (-чá) (Г), плотáр (-ря) (Г); б) (*предприниматель*) – сплáвник (-ка) (*Секу.*).
- Сплошной** (*о проверке*) – поспільний; (*о массе*) – суцільний; (*о небрежности*) – цілковитий.
- Спокойствие** – спóкій (-ко́ю); *за нарушение общественного спокойствия* – що порушено спóкій у громадянстві (громадянства).
- Сполна** – цілком; *получить -на всю сумму* – одєржати цілком усю сýму.
- Спольщик** – спілник (-ка), половинник (-ка).
- Спор** – 1) – суперєчка, спір (спóру), спєрєчáння, змагáння; **-ры земельные** – суперєчки за зємлю; *с. против документов* – заперєчення докúментів; *вступить в спор* – починати спєрєчатися, починати суперєчку, змагáтися; *вступить в спор* – зазмагáтися; *поднимают спор* – починати, почати суперєчку; *спор по вопросам* – суперєчка в справах; **-ры разрешаются в судебном порядке** – суперєчки розв'язує суд; 2) (*тяжба*) – пóзов (-зву, -зову); 3) (*неладь, ссора*) – свáрка, незгóда.
- Спорить, поспорить** (*о чем*) – спóритися, спєрєчатися, заспєрєчатися, змагáтися, зазмагáтися за що.
- Спорный** (*о вопросе*) – спірний, суперєчний.
- Спорт** – спорт (-ту).
- Спортивный** (*о состязаниях, о кружке*) – спортóвий.
- Спорщик, -щица** – суперєчник (-ка), суперєчниця.
- Спорящий** – суперєчник (-ка), суперєчниця; **-щие** (*спорящие стороны*) – супротивні стóрони.
- Способ** – спóсіб (-собу); *с. ведения книг* – спóсіб вести книги; *с. исправления* – спóсіб поправляти; *изыскивать, находит с-б* – добирати, прибирати спóсоби; *каким -бом* – як, яким рóбом, яким спóсобою, яким чином; *по -бу* (*изготавливать*) – спóсобою; *подрядным -бом* – підрядним спóсобою, підрядно, підрядом.
- Способность** – 1) (*пригодность*) – здáтність (-ности) на що, до чо́го; (*сила*) – спромóжність (-ности), сила; *с. к работе* – здáтність до праці, здáтність працювати; *с. платежная* (*платежеспособность*) – спромóжність платити, виплатність (-ности); *с. покупательная* – купівельна спромóжність, спромóжність купувати; *с. пропускная* – перепускна (пропускна) спромóжність, спромóжність перепускати (пропускати); 2) (*способность, одаренность*) – хист (-сту), здібність (-ности) до чо́го; *иметь -сти к чему* – мати хист (здібність) до чо́го.
- Способный** (*пригодный*) – здáтний до чо́го; (*одаренный*) – здібний до чо́го.
- Способствовать, поспособствовать** – допомагати, допомогти ко́му в чо́му; (*благоприятствовать*) – сприяти, посприяти.
- Справедливо** – 1) (*по правде*) – по правді, правдиво, справедливо; **-во судить** – по правді судити; 2) (*верно, правильно*) – вірно, слўшно; **-во заметить** – слўшно зауважити;

насколько это -во – яка цьому правда.

Справедливость (*правда*) – правда, справедливість (-вості); (*правдивость*) – правдивість (-вості); (*правильность*) – вірність (-ності), слухність (-ності); *отдавать кому -вость* – признавати, признати комусь справедливість.

Справедливый (*о решении*) – справедливий; (*о замечании*) – вірний, слухний.

Справка – довідка; (*удостоверение*) – посвідка, довідка; *с. немая* – німа довідка; *с. перекрестная* – перехресна довідка; *брать, взять -ну* – брати, взяти довідку; *наводит -ки* – збирати, зібрати відомості, довідуватися, довідатися про когось, про що; *по наведенным -кам* *оказывается* – з довідок виходить.

Справляются, -вятся – 1) (*осведомляются*) – довідуватися, довідатися, розвідувати, розвідати; **-ться о цене** – довідатися за ціну, яка ціна; **-ться с подлинником** – довідатися в оригіналі; 2) (*с делом*) – справлятися, справитися, управлятися, упоратися з чим, давати, дати раду чомусь, подужувати, подужати що.

Справочник – довідник (-ка); (*спутник*) – порадник (-ка); *с. железнодорожный* – залізничний довідник; *с. фининспектора* – порадник фінінспекторові.

Справочный (*о бюро*) – довідковий; (*о цене*) – довідковий, торговий; (*о типогр. листе*) – поправний.

Справщик – поправляч (-ч), коректор (-ра).

Спрашивать, спросить, -ся – 1) (*кого, что, у кого, о ком, о чем*) – питати, спитати, -ся когось чого, запитувати, запитати когось, у когось про когось, про що; *с. позволения* – питати(ся), спитати (-ся) дозволу, просити, попросити дозволити; дозволятися, дозволитися; *с. товар* – питати крामу; 2) (*с кого*) – вимагати від когось, вимогти від когось, правити, справити з когось.

Спрос – 1) – попит (-ту); *с. и предложение* – попит і подавання; *с. на товар* – попит на крам; *с. ничтожный* – мізерний (зовсім малий) попит; *с. усиленный* – збільшений попит; *в виду малого спроса* – що малий попит, через малий попит, бо малий попит; *товар в спросе* – крам у попиті, великий попит на крам; *товар, имеющий спрос* – попитний крам; 2) (*вопрос*) – запит (-ту), запитання; *без спросу* – не спитавши.

Спуск (*для проезда, прохода*) – узвіз(узвозу).

Сравнение – порівняння; *вне -ний* – поза порівнянням, над порівнянням, над усім; *по -нию с чем* – як порівняти з чим, рівняючи до чого, проти чого; *при -нии обнаружено* – порівнювавши, виявлено (виявили).

Сравнивать, -нить *кого, что с кем, с чем* – порівнювати, порівняти до чого, зрівнювати, зрівняти що з чим.

Сравнительно с кем, с чем – порівнюючи до за когось, чого, проти когось, чого, як порівняти до чого (до когось), проти когось, чого; **-но** *небольшая сумма* – як порівняти -невелика сума; **-но с прошлым годом** – проти минулого року (як порівняти).

Сравнительный (*об оценке*) – порівняльний.

Среда – 1) (*день*) – середя; 2) (*окружение*) – оточення; *с. окружающая* – оточення; *в среде кого* – посеред когось; *в такой среде* – в такому оточенні, посеред такого оточення; *из своей среды* (*избрать*) – з свого гурту, -межи себе, -поміж себе.

Средний (*о размере*) – середній; (*умеренный, о требованиях, ценах*) – помірний; (*математ.*) – пересічний; *в -нем* – пересічно.

Средство – 1) – засіб (-собу); **-ва передвижения** (*о транспорте*) – перевозові засоби, транспорт (-ту); транспортів засоби, засоби (до) перевозу (до) переїзду; **-во питательное** – живності (-щів); **-ва производства** (*продукции*) – засоби виробу, продукції; (*орудия производства*) – засоби виробництва; **-во распространения** – засіб поширювати, поширити; **-ва сообщения** – засоби сполучення; **-ва сторонние** – побічні засоби; **-ва транспортные** – перевозові засоби, транспорт (-ту); *изыскивать -во* – добирати, дібрати спосіб; *употреблять всевозможные -ва* – уживати, ужити всіх можливих заходів, братися всяких способів; *употреблялись всевозможные средства* – усякого було там спосіб, на всякі спосіби вдавалися (бралися); 2) (*денежные*) – (грошові) засоби, гроші (-шей); (*изживание*) – кошт (-ту); *с. платежные* – платіжні засоби, засоби платити; *с. свободные* – вільні гроші; *с. скудные* – мало грошей, обмаль грошей; *быть при -вах* – мати грошові засоби. мати гроші, заможним бути; *заемные -ва* *краткосрочного характера* – позичені на малий час гроші; *изыскивать, находить -ва* – вишукувати засобів, засоби, вишукати засоби; *иметь -ва к жизни* – мати з чого жити; *как позволяют -ва* – як спромоба; *на (свои) -ва* (*содержать*) – своїм коштом утримувати; *найти -ва на покрытие расходов* – винайти покриття на витрати; *не имет с-в к существованию* – не мати з чого жити, не мати засобів на прожиття; *по недостатку с-в* (*денежных*) – через брак грошових засобів, грошей, бо бракує грошей; *по -вам жить* – відповідно до засобів жити; *при*

наличии с-в – як є засоби; при ограниченных **-вах** – з малими засобами; при отсутствии с-в – як нема засобів; при хороших **-вах** – з добрими засобами, з добрими грошима; располагать **-вами** – мати засоби; употребить все **-ва** (денежные) – витратити всі засоби, всі гроші; 3) (медиц.) – ліки (-ків) на що; с. лечебное – ліки (-ків) на що.

Срок – 1) (период времени) – реченіць (-нця), час (-сú); с. годичный – рік (часу), річний реченіць; с. давностный – реченіць задавнення (передавнення); с. действия – реченіць діяння (чинности); с. договорный – договірний реченіць, умовлений реченіць; с. льготный – пільговий реченіць; с. месячный – місяць (часу), місячний реченіць; с. определенный – визначений реченіць (час), певний реченіць (час); с. суточный – добá; в срок – у свій час, своєчасно, вчасно; в возможно скорый срок – в щонайменший час, в якнайменший час, можливо швидче, якнайшвидше; в двухмесячный срок – у два місяці, у двохмісячний реченіць, протягом двох місяців; в истекший срок – минулий реченіць; в кратчайший срок – в якнайменший час (реченіць); в четырехдневный срок – у чотири дні, протягом чотирьох днів; дать на определенный срок – дати на певний реченіць (час); сроком до завтра – на час до завтра; на короткий срок – на малий реченіць (час); срок, назначенный для составления отчета, истек – реченіць (час), визначений на укладання звіту, вийшов (минув); нанимать на срок – наймати на певий реченіць (час); оканчивать срок службы – добувати служби, дослужувати; отпуск **-ком** на месяц – відпустка на місяць; 2) (точно указанный предел времени) – термін (-ну); с. возврата – термін, щоб повернути; с. крайний – кінцевий термін; с. определенный – визначений термін; с. первого, последнего платежа – термін першої, останньої виплати; с. платежа – термін платити; с. платежа по предъявлению – термін платити, коли подадуть; с. предельный – останній (крайній) термін; в определенные **-ки** – певними термінами; заплатит до истечения **-ка** – заплатити до терміну; истечение **-ка** – термін (-ну); к **-ку** – на термін; к определенному **-ку** – на певний (на визначений) термін; к тому **-ку** – на той термін; сделать на определенный срок – зробити на певний термін; срок, назначенный для представления отчета, истек – термін, визначений на подання звіту (щоб подати звіт), минув; наступает срок – настає (надходить) термін; по наступлении **-ка** – як надійде термін; **-ком** по предъявлению – на термін, коли подадуть; платеж **-ком** 5 числа – платити 5 числа; служит до определенного **-ка** – працювати до певного терміну.

Срочно (немедленно) – негайно; **-но** представить – негайно надіслати.

Срочность – терміновість (-вості); (незамедлительность, спешность) – негайність (-ности).

Срочный – 1) (на определенный период времени, об обязательстве) – на (певний) реченіць (час), реченцевий; (к определенному пределу времени, о взносе, векселе) – терміновий, термінований, до (певного) терміну, на термін; 2) (спешный, о деле) – негайний, спішний; (о пакете) – спішний; в **-ном** порядке – негайно.

Срубка – зруб (-бу), зрубáнь (Г), зрубáвання; годный на **-ку** – зрубний; на **-ку** – на зруб, на зрубáнь.

Срыв – зірвáння, зривáння.

Срывать, сорвать – зривáти, зірвáти; с. собрание – зривáти збір.

Ссуда – пóзика, пóзичка; с. безвозвратная – безповорóтна пóзика; с. под груз – пóзичка під застáву вантажу; с. производственная – пóзика на виробництво; с. срочная – до (певного) терміну, термнóва (термінована) пóзика; **-ды** целевые – цільові пóзики; брать в **-ду** – брáти в пóзичку, позичáти в кóго; в порядке **-ды** – як пóзика, пóзичкою, в пóзичку, на пóзичку; давать **-ду** – давáти в пóзичку, позичáти комú; дебитор по **-де** – дебітóр на пóзичку; долги по **-дам** – довги на пóзиках. **Ссудный** (о кассе) – позичкóвий.

Ссудодатель – позикодáвець (-вця).

Ссудоприематель – позикоéмець (-émця).

Ссудо-сберегательный (о кассе) – позичкóво-щадничий.

Ссудчик, -чица – позичáльник (-ка), позичáльниця.

Ссужать, ссудить – позичáти, позичити комú.

Ссылать, сослать – засилáти, заслáти, висилáти, вислати.

Ссылаться, сослаться (на кого, на что) – покликáтися, покликатися, посилáтися, послáтися; **-ться** на свидетелей – покликáтися на свідків, посилáтися на свідків.

Ссылаясь на – покликáючись (посилáючись) на...

Ссылка – 1) заслáння; (действ.) – засилáння; место **-ки** – заслáння; находится в **-ке** – перебувáти на заслáнні; 2) (на что) – поклик(ув)áння, посилáння; с ссылкой на что – покликáючись, посилáючись на що.

Ссылно-поселенец – засланий посéленець.

Ссылный, -ная, ссылочный, -ница – за́сланець (-нця), за́сланиця, за́сланий (-ного).

Ссыпка (хлеба; место ссыпки) – зсипище; (действ.) – зсипання, зсипання.

Ссыпной (о пункте) – зсипний.

Стабилизация – стабілізація.

Стабилизировать – стабілізувати.

Ставать, стать – 1) (становиться где) – ставати, ста́ти; с. на чью сторону – ста́ти на чи́йм бо́ці, потягти ру́ку за ким; с. под ружье – ста́ти до збро́ї; 2) (делаться) – ставати, ста́ти; с. причиной чего – спричинитися, спричинитися до чо́го, ста́тисся причиною чо́му; с. чем – ста́ти за ко́го, за що, зробитися ким, чим; с. сиротой – осиротіти; 3) (останавливаться) – ставати, ста́ти, зупинятися, зупинитися, спинятися, спинитися; часы стали – годинник став (спинився); 4) (начинать) – починати, почати, заходжуватися, заходитися, бра́тисся, взятися робити що; 5) (быть достаточным, хватать) – вистачати, вистачити.

Ставить, поставить – 1) (вопрос, требование) – ста́вити, поста́вити, становити, постановити; с. в вину – ста́вити за провину, привинювати, привинити ко́му що; с. в известность кого – да́вати, да́ти до відома ко́му, повідомляти, повідо́мити ко́го, до́водити до чийо́го відома, да́вати, да́ти, відати ко́му; с. в необходимость – зму́шувати, зму́сити ко́го на що, до чо́го; с. в обязанность кому – зобов'язувати, зобов'язати ко́го, покла́дати, покла́сти на обов'язок чий; с. в счет – залічувати, залічити, зарахо́вувати, зарахува́ти, записувати, записати на раху́нок; с. дело – нала́годжувати, нала́годити спра́ву; с. кому в счет – записувати, записати, кла́сти, покла́сти на чий раху́нок, зарахо́вувати на ко́го; с. кому на вид – робити завва́ження ко́му, завважа́ти, завва́жити, да́ти ко́му на ува́гу (на за́мітку), зверта́ти чию ува́гу; с. на счет – кла́сти (ко́му) на раху́нок; с. препятствия – чинити тру́днощі, перешко́ди; с. пьесу – виставляти, виставити п'есу; с. ребром – ру́ба ста́вити; с. себе в обязанность – бра́ти, взяти собі за повинність; с. себе задачей – ста́вити собі за ці́ль; с. цены – визнача́ти, визначити ці́ни.

Ставка – 1) (размер жалованья) – ста́вка, платня; с. предельная – кра́йня ста́вка (платня), найбільша ста́вка (платня); 2) (очная) – зводи́ (-дів), зве́дення на о́чі; да́вать очную -ку кому (ставит на очную ставку кого с кем) – зводи́ зводи́ти, зводи́ти, зве́сти віч-на-віч, ста́вити, поста́вити на о́чі ко́го з ким.

Ставленик, -ница – настановленець (-нця), настановлениця, протегований (-ного). протегованець (-нця), протегованиця.

Стадия – ста́дія; дело в такой -дии – спра́ва в та́кій ста́дії.

Стаж – стаж (-жу); иметь солидный стаж – ма́ти чимали́й стаж; проходит стаж – стажува́ти; проходящий, -щая стаж – стажист (-ста). стажистка.

Стажер, -рка – стаже́р (-ра), стаже́рка.

Стажировать – стажува́ти.

Стажист, -стка – стажист (-ста), стажистка.

Сталкиваться, столкнуться – стика́тися, зіткну́тися; -ться с фактом – подибувати факт, натрапляти, натра́пити на факт; интересы -ются – інтере́си стика́ються.

Стандартизация – стандартиза́ція.

Стандартизировать – стандартизува́ти.

Стандартный – стандар́тний.

Станица – станиця.

Становиться, стать – ставати, ста́ти; (делаться) – ставати, ста́ти, зробитися, зробитися; (стоит) – ста́ти, ко́штувати; -ться дешевле – дешевша́ти, ставати дешевшим; -ться лучше, хуже и т. п. – кра́щати, гіршати й т. ін.; положение -тся тяжелее – стан ва́жчає, стає ва́жчий; это дорого станет – це ба́гато ко́штуватиме.

Станционный – стаці́йний.

Станция – 1) (место остановки) – ста́ція; с. иногородная телефонная – ста́ція позами́ських телефо́нів; с. конечная – кінце́ва ста́ція; с. междугородная – межими́ська ста́ція; с. метеорологическая – метеороло́гічна ста́ція; с. назначения – ста́ція призначення; с. опытная – дослі́дна ста́ція; с. перегрузочная – переванта́жна ста́ція; с. спасательная – ряту́вня ста́ція, рятува́льна (Н); с. товарная – ванта́жна ста́ція, ванта́жна (Н); с. узловая – вузлова́ ста́ція; 2) (остановка) – посто́янка.

Старание – старання, дба́ння; прилагать -ние – докла́дати, докла́сти рук; потребляют всевозможные -ния – бра́тисся всяких спосо́бів, бра́тисся на всякі спосо́би.

Старательно – старанно, дба́йливо, пильно.

Стараться, постараться (радет) – стара́тися, постара́тися, дба́ти, подба́ти про ко́го, про що, пильнува́ти ко́го, що, клопотати́ся, поклопотати́ся про що; (стремиться) – намага́тися; постарайтесь исполнить – подба́йте, (щоб) викона́ти; стараться

- раздобыть что (деньги)* – старатися чого (грóшей).
- Старожил** – старожитець (-тця).
- Староста** – староста; *быть -той* – бути старостою, старостувати.
- Старость** – старість (-рости); (*о старости человека*) – старість (-рости), старощі (-щів); за **-тью** – з причин старости, через старість; *по -сти лет (отставка)* – через старість.
- Старший** (*на службе*) – старший: (*главный*) – головний.
- Старшинство** (*бумаг по времени*) – давнішність (-ности).
- Статейный** (*о списке*) – статійний.
- Статист, -стка** – статист (-ста), статистка.
- Статистик** – статистик (-стка); (*женщ.*) статистиця.
- Статистика** – статистика; *по -ке* – за статистикою.
- Статистический** (*о сведениях*) – статистичний.
- Статский** (*об одежде*) – цивільний.
- Статут** – статут (-ту).
- Статья** – 1) (*газетная, журнальная*) – артикул (-лу), стаття; (*ученое исследование*) – розправа, розвідка; *с. вводная* – вступна стаття; *с. руководящая* – провідна (керівна) стаття; 2) (*закона*) – артикул (-лу); *по -тье пятой* – згідно з артикулом п'ятим; *подведение под статью кого, чего* – застосування комú, до чого артикулу; *статья закона гласит* – в артикулі закону сказано; 3) (*в договоре*) – артикул (-лу), пункт (-кту); *с. подлежащая включению* – артикул, що треба долучити (запровадити); *ссылаться на надлежащую статью (закона)* – покликатися на відповідний артикул; 4) (*дохода*) – артикул (-лу); *изыскивать надлежащие статьи* – вишúкувати належні (відповідні) артикули.
- Стачечный** (*о комитете, фонде*) – страйковий.
- Стачка** – 1) страйк (-ку); *начать -ку* – застрайкувати; 2) (*на торгах*) – змóва.
- Стенновка** – стіннівка, стінна, настінна газéта.
- Стенной** (*о газете*) – стінний, настінний.
- Стенограмма** – стенограма.
- Стенограф, -фистка** – стенограф (-фа), стенографістка.
- Стенографировать** – стенографувати.
- Стенографический** (*о записи*) – стенографічний.
- Степень** – 1) ступінь (-пеня), міра; (*уровень*) – ступінь (-пеня), рівень (-вня), щабель (-бля); *с. выполнения* – міра виконання; *с. культурности* – ступінь (рівень) культури, культурний рівень; *с. нуждаемости* – міра потреби, якою мірою потрібно; *с. опасности* – міра небезпеки; *в большой -ни* – великою мірою, у великій мірі, дуже; *в гораздо большей -ни* – далéко бiльше, в далéко бiльшій мірі, далéко бiльшою мірою; *в значительной -ни* – чималóю мірою; *в известной -ни* – до певної міри; *в какой -ни исполняется* – якою мірою виконують; *в наибольшей -ни* – найбільше, найбільшою мірою, в найбільшій мірі; *в одинаковой -ни* – однаково, рівною мірою, в рівній мірі; *группы по -ни чего (инвалидности, состоятельности)* – групи відповідно до рівня (інвалідности, замóжности); *до некоторой -ни* – до деякої міри, бiльш-менш; *ни в какой степени не (желательно)...* – ані трóхи не...; 2) (*ранг*) – ступінь (-пеня), ранга; *ученая степень* – науковий ступінь, наукова ранга; 3) (*степень родства*) – коліно.
- Стереотип** – стереотип (-пу).
- Стеречь кого, что** – стерегти, пильнувати, глядіти кого, чого; (*стоять на страже*) – вартувати.
- Стенение в чем** – 1) (*в деньгах, товаре, заработках*) – нестáча, обмаль (-лі) чого; (*более резкая степень -ния*) – скрута; *испытывать -ние в чем* – мати обмаль чого; 2) (*неудобство*) – невігóда; 3) (*в правах*) – вкорóчення прав.
- Степнительный** (*о положении*) – скрутний, тiсний; (*неудобный*) – невігідний; (*об условии*) – тяжкий.
- Степняют, -нить** (*затрудняют*) – на заваді, на перешкодi ставати, стати; (*мешать*) – заваджати, завадити; *с. кого своими предложениями* – утруднити когó своїми пропозиціями; *вы меня не -ете* – ви мені не заваджаєте.
- Стечение** (*народа*) – стóвпище, здвиг (-гу); (*обстоятельств*) – збiг обста́вин; *такое уж стечение обстоятельств* – так уже склáлися, збiглись обста́вини, так уже склáлось.
- Стиль** – стиль (-лю).
- Стимул** – стимул (-лу), спонúка.
- Стипендиат, -тка** – стипендіят (-та), стипендіятка.
- Стипендия** – стипендія.
- Стирка** – прання.

- Стоимость** – вартість (-тости); *с. вероятная* – приблизна вартість; *с. заготовительная* – заготовна вартість; *с. меновая* – вимінна вартість; *с. нарицательная* – названа вартість; *с. настоящая* – справжня вартість; *с. номинальная* – номінальна вартість; *с. оценочная* – ціна, оцінна вартість; *с. покупная* – купівельна вартість; *с. предельная* – гранична вартість; *выше своей -сти* – над свою вартість; *иметь -сть (быть ценным)* – мати вартість, багато коштівувати; *иметь небольшую -сть* – мати невелику вартість, небагато коштівувати; *-сть не превышает (чего)* – вартість не більша, як (за, ніж) що, (від чого); *определить денежную -сть* – визначити грошову вартість; *платить по (действительной) -сти* – платити, скільки (справді) варт(е), скільки (справді) коштує; *составляют -сть* – становити вартість.
- Стоить** – 1) (*иметь стоимость*) – коштівувати; (*обходиться во что*) – ставати, стати; *стоит* – коштує; (*требует*) – забирає; *стоило больших усилий* – стало трудя великого, забрало багато зусиль; *облигации займа стоят выше нарицательной стоимости* – ціна на облігації позики більша за номінальну вартість; *по чем стоит метр* – скільки метр коштує; *это мне ничего не стоит сделать* – це мені зовсім не важко зробити; 2) (*заслуживать*) – вартим бути, заслуговувати на що.
- Стоит** – варт, вартий; (*есть смысл*) – варто; *не стоит* – не варт, не вартий; (*нет смысла*) – не варто; *не стоит благодарности* – нема за що дякувати; *стоит только захотеть* – треба тільки захотіти.
- Стойка** (в магазине) – прилавок (-вку) (Г). (Секц.).
- Стол** – 1) стіл (столá); *с. адресный* – адресове бюро; *с. личного состава* – стіл особового склáду; *с. письменный* – письмовий стіл, стіл до писання; 2) (*еда*) – харч (-чу, -чі), харчі (-чів), їжа; *с. общий* – спільне харчування, спільний обід (вечеря, сніданок); *с. хороший* – добрий харч; *квартира со столом* – квартира з харчами (з їжею); *со своим столом* – на своїх харчах, з своєю їжею.
- Столбец** – стовпець (-пця); (в газете) шпáльти.
- Столетие** – століття, сторіччя.
- Столица** – столиця, столичне місто.
- Столкновение** – сүтичка, спóтичка (Г), бій (р. бóю); (*поездов*) – сүтичка.
- Столкываются, -коваться** – порозуміватися, порозумітися з ким, зговорюватися, зговоритися з ким, доходити справи з ким.
- Столовать, -ся** – харчувати, -ся.
- Столовая, столовка** – їдальня.
- Столовник, -ница** – харчівник (-ка), харчівниця; *быть -ком* – харчуватися в ко́го; *держатъ -ков* – мати харчівників.
- Столовый** (о деньгах) – столовий, харчовий; (о приборе) – обідній, столовий.
- Стопа** (бумаги) – різа.
- Сторож, -жиха** – сторож (-жа), сторожиха, вартовий (-во́го), вартовик (-ка); (в поле) – лановий (-во́го); (*лесной*) – поберєжник (-ка); (*привратник*) – воротар (-ря); *с. линейный* – сторож на коліі; *с. ночной* – нічний сторож, ночівник (-ка); *быть -жем* – сторожувати.
- Сторожевой** (о пункте) – сторожовий.
- Сторожить** – сторожити, сторожувати, вартувати, стерегти чо́го; *с. случай* – вижидати, вичікувати нагоди.
- Сторожка** – сторожівня.
- Сторона** – 1) (*направление*) – сторона́, бік (бо́ку); *с. дела отрицательная* – недóбре (уёмне, негáтивне) в справі; *с. дела положительная* – позитивне в справі; *с. левая* – ліворуччя, лівий бік; *с. окрестная* – око́лиця; *с. правая* – праворуччя, правий бік; *братъ чью-либо сторону* – ставати, стати на чи́єму бо́ці (на чий бік), тягти, потягну́ти ру́ку (руч) за ко́го (за ким), ставати, стати за ким; *в -не (проходитъ)* – óсторонь, стороно́ю; *в сн-е держатъся* – бу́ти óсторонь; *искать на -не* – шука́ти в іншому місці, в інших місцях, по людях шука́ти; *итти на заработки на -ну* – іти на заробітки; *оставляют в -не что* – полиша́ти без ува́г, мина́ти, обмина́ти що; *переходить на чью -ну* (в смысле перебежки, измены) – перекида́тися, перекинутися до ко́го; *по левую -ну* – ліворуч; *по правую -ну* – праворуч; *принимать, брать, держатъ чью-либо -ну* – обставати, обста́ти за ким, тягти за ко́го, тягти, потягти ру́ку за ким, озива́тися, озва́тися за ко́го, стояти за ким, за ко́го; *с левой -ны* – ліворуч, в лівій руці; *с нашей -ны нет препятствий* – від нас нема́ перешко́д, ми не чинимо перешко́д, ми не заперече́уємо; *с обеих с-н* – обáбіч, по обáбіч; *с правой -ны* – праворуч, в правій руці; *склоняет на свою -ну* – залуча́ти, привертáти на свій бік; *со всех с-н* – звідусі́ль; *со -ны отца (родство)* – по ба́тькові; *со своей -ны* – від се́бе, і собі, з сво́ї руки; *стоять на чьей -не* – тягти ру́ку за ким, тягти за ко́го; *узнать -ной* – від люде́й дізна́тися, стороно́ю дізна́тися; *уклоняет в -ну* – збо́чувати, збо́чити; 2)

(поверхность предмета) – бік (боку); с. задняя – тил (-лу), затильний бік, затильна сторона, спинка; с. лицевая документа – (з)вѣрхній бік докóменту, лице докóменту; с. лицевая дома – чолó будинку; с. обратная – зворót (-ту); (изнанка) – виворот (-ту); с. передняя – пѣред (-ду), чолó; имеющий обе лицевые **-ны** – личковий (напр., личковѣ сукно); на обратной **-не** – на зворóті; 3) (страна) – сторона, край (р. краю); с. родная – рідний край; с. чужая – чужина, чужий край; на чужой **-не** – на чужині; 4) (в судебн. процессе) – сторона; **-ны договаривающиеся** – договірні сторони; с. заинтересованная – заінтересована (в справі) сторона; с. истцовая (возбудившая дело) – позивáч (-чá), позивачі, позовна сторона, позовник (-кá); с. ответная – позивана сторона, позиванець (-нця); с. противная – супротивна сторона, супротивник (-ка); с. тяжущаяся – позивáльник (-ка), позовна сторона, процесóва сторона; с. явившаяся – сторона, що прибула, прибула сторона.

Сторонник, -ница – прихильник (-ка), прихильниця, прибічник (-ка), прибічниця.

Стоянка – постóянка (Г) (Секц.); **-ка извозчиков** – постóянка візників, візницький пункт.

Стоять, стать – стояти, стáти, стáнути; с. за кого – обставáти когó, обставáти за ким, обстоювати когó, що; с. на своем – правити своѣ, стояти, стáти на своѣму; (упорно) – упѣртися на чóму; с., ожидая очереди – застоювати черги; на повестке дня стоит – на порядку дѣнному е; спрос стоит – попит тривáє.

Стража – сторожа, вáрта; с. лесная – лісовá сторожа; с. пограничная – прикордóнна сторожа (вáрта); на **-же** (быть) – на сторожі, на вáрті; под **-жей** (привести) – з вартовими.

Страна – країна, край, сторона; с. окрестная – околичня країна, оклиця.

Страница – сторінка; на обратной **-це** – на дрóгому бóці, на зворóті; страницы обозначать – сторінки позначáти, сторінкувáти що.

Страничный (об итоге) – сторінковий.

Стратегический (о ж. ветви) – стратегічний, військóвого знáчення.

Страх (ответственность) – відповідáльність (-ности); (угроза) – загроза; (страхование) – убезпéчення; взять на свой страх – взяти на свою відповідáльність; под страхом наказания – під загрозою кáри.

Страхование от чего – убезпéчення на що; с. взаимное – взаѣмне, обопільне убезпéчення; с. жизни – убезпéчення життя; с. имущества – убезпéчення майна; с. от огня – убезпéчення на пожежу; с. личное – убезпéчення осóби; с. обязательное – обов'язкóве убезпéчення; с. от несчастных случаев – убезпéчення на нещасливі випадки; с. социальное – соціáльне убезпéчення; объект **-ния** – об'єкт убезпéчення.

Страхователь, -ница – убезпéчувач (-ча), убезпéчувачка.

Страховать, застраховать – убезпéчувати, убезпéчáти, убезпéчити.

Страховка – 1) – убезпéка; 2) (страховой договор) – убезпéчна (-ної), убезпéчна рядна; заключать **-ку** (страх. договор) – укладáти, уклáсти убезпéку.

Страховой (о вознаграждении, премии, случае) – убезпéчний.

Страховщик, -щица – убезпéчник (-ка), убезпéчниця.

Стрелочник – виличник (-ка).

Стрельба – стрільба, стріляння; обучение **-бе** – навчáння стріляти; сегодня состоится пробная **-ба** – сьогóдні бóде пробне стріляння.

Стремиться к чему – прагнути чогó, змагáтися, поривáтися до чого.

Стремление к чему – прагнення чогó, змагáння, прямувáння, поривáння до чого; (влечение) – по́тяг (-гу) до чого; в **-нии** облегчить – намагáючись полегшити.

Строгий (о мерах) – твердий; (о выговоре, замечании) – гóстрый, сувóрий; (об изоляции) – цілковитий; (о наблюдении, учете) – пильний.

Строго – гóстро, твѣрдо, сувóро; **-го** запрещается – зóвсім, гóстро заборóнено; **-го** следить – пильно доглядáти.

Строгость – твѣрдíсть (-дости), сувóрíсть (-рости); меры **-сти** – тверді зáходи.

Строевой – 1) (о материалах) – будівельний; 2) (в войске) – шерегóвий.

Строение – 1) (постройка) – будівля, будинок (-нку); с. холодное – надвѣрня будівля; 2) (действие) – будувáння; 3) (структура) – будóва.

Строитель, -ница – будівник (-кá), будівниця; (исполнитель работ) – будівничий (-чого).

Строительный (относящ. к строению) – будівельний, будівний; (строющий) – будівничий (-чого).

Строительство – будівництво.

Строить, построить – 1) будувáти, збудувáти; (из камня) – мурувáти, змурувáти; с. дом – стáвити будинок; с. в ряды (напр., солдат) – шикувáти, ушикувáти.

Строй – лад (-дú); с. республиканский – республікáнський лад; при существующем строе –

- за теперішнього ладу.
- Строка** (в письме) – рядок (-дка); с. красная – новий рядок.
- Строчная буква** – мала буква (літера).
- Структура** – структура, будова.
- Структурный** – структурний.
- Студент** – студент (-нта), студентка.
- Студенческий** (о столовой) – студентський.
- Субботник** – субітник (-ка).
- Субвенировать** – субвенувати.
- Субвенционный** – субвенційний.
- Субординация** – субординація, підпорядкованість (-ности).
- Субсидировать** – субсидувати, давати субсидію, допомагати грошми.
- Субъагент** – субагент (-нта).
- Субъаренда** – підоренда, суборенда.
- Субъарендатор** – підорендар (-ря), суборендар (-ря).
- Субъект** – суб'єкт (-кта).
- Суд** – суд (-ду); с. *верховный* – найвищий суд; с. *военно-полевой* – військово-польовий суд; с. *гражданский* – цивільний суд; с. *кассационный* – касаційний суд; с. *народный* – народний суд; с. *полевой* – польовий суд; с. *присяжных* – суд присяжних; с. *третейский* – еднальний суд, мировий суд; с. *уголовный* – кримінальний суд; *без суда и права* – без суду й права; *ведаться судом с кем* – позиватися з ким; *вести суд с кем* – позиватися з ким; *вне суда* – поза судом; *добиваться судом* – доходити, дійти судом; *обращаться, прибегают к суду* – вдаватися, вдатися до суду; *отвечать по суду* – відповідати перед судом; *отдавать под суд, предавать суду* – віддавати, віддати під суд; *по суду* – судом; *подвергать, предавать суду* – притягати, притягти до права, віддавати, віддати під суд; *подвергаться суду* – підпадати судові (під суд); *потребовать на суд* – покликати на суд, до суду; *привлечь, привлечь к суду кого* – подавати, подати в суд на когось, позивати, запозивати когось, притягати, притягти до права когось; *принести жалобу в суд* – закласти позов на когось, подавати до суду на когось; *состоят под судом* – бути (перебувати) під судом; *состоящий под судом* – підсудний (Г); *ходить по судам* – тягатися по судах; *являются, явиться в суд* – приходити, прийти на суд, ставитися, поставитися перед судом.
- Судебный** (об исполнителе) – судовий.
- Судец** – судовик (-ка).
- Судейский** – 1) (об опыте) – судейський; 2) (сотрудник суд. учреждения) – судовик (-ка), судейський (-кого).
- Судимость** – всудність (-ности); (состояние под судом) – судженість (-ности); *справка о -сти* – довідка про судженість, довідка, чи (що) був під судом.
- Судить** – 1) (совершать суд) – судити; 2) (думать) – думати, гадати, міркувати.
- Судиться** – позиватися, судитися, правуватися.
- Судно** – судно; (мн. ч. – судна).
- Судный** (о деле) – судовий.
- Судовый** (о порядке на судне) – судновий.
- Судоговорение** – судоговоріння, судові промови, судопересправи (-справ), судочинство словесне.
- Судомойка** – посудомийниця, перемивальниця посуду.
- Судопроизводственный** (о порядке, о бумагах) – судовий, судочинний.
- Судопроизводство** – судочинство, судівництво, процес судовий.
- Судостроительный** (о предприятии) – суднобудівний.
- Судостройство** – судовий лад, судові уладження.
- Судоходный** (о реке) – судноплавний.
- Судоходство** – судноплавання.
- Судья** – суддя; с. *народный* – народний суддя; с. *третейский* – еднальний суддя, мировий суддя; *быть -ей в деле* – бути за суддю в справі.
- Суждение** – 1) (размышление) – міркування; 2) (мнение) – думка, гадка, (роз)суд (-ду); с. *основательное* – слішна думка; *представляют на чье -ние* – здаватися, здатися на чий (роз)суд.
- Суживать, сузить** – звужувати, звужити; с. *план работы* – звужувати план роботи.
- Сумма** – 1) сума; (итог) – підсумок (-мку); с. *валовая* – гуртова сума; с. *круглая* – округла сума; с. *общая* – загальна (ціла) сума; с. *остаточная* – остаткова сума; с. *переходящая* – перехідна сума; с. *подотчетная* – підзвітна сума; с. *полная* – ціла сума; с. *поступающая*,

приходящая – надхідна сума, сума, що надходить; *о. поступившая* – надійшла сума, сума, що надійшла; *с. установленная* – визначена сума; *с. причитающаяся* – належна сума; *с. частная* – часткова сума; *суммы не востребованные* – невзяті суми; в **-ме** – на суму; в *общей -ме* – загальною сумою, загальним підсумком; в **-ме составляет** – в підсумку станівить; в *сумме это составляет* – загалом, загального сумою це станівить; на **-му** – сумою; *замечаем превышение первой суммы над второй* – бачимо, що перша сума більша за другу; 2) грóші (-шей), сума: **-ма предназначаемая для чего-либо** – грóші, призначені на що; **-ма, причитающаяся кому-либо** – належна комú сума; **-ма, следуемая к выплате** – сума (грóші), що трéба виплатити, належна до виплати сума, належнi до виплати грóші.

Суммировать, ссуммировать – підсумовувати, підсумувати.

Супруг – дружина (ж. р.), чоловік (-ка).

Супруга – дружина, жінка.

Супруги – подружжя, чоловік та жінка.

Супружество; 1) (*брак*) – шлюб (-бу); *вступить в -ство* – одружитися, побратися; 2) (*муж и жена*) – подружжя, чоловік та жінка.

Сургуч – смілка (печатна), сургуч (-чú).

Суррогат – сурогат (-ту).

Сутки – добá; в *сутки* – на добú; *круглые сутки* – цілу добú, чéрез цілу добú.

Суточный (*о довольствии*) – добовий, на добú.

Суть – суть, суття; *говорит по сути дела* – говорити (в сýті); до суття спрáви.

Сутяга – позивáка.

Сутяжничество – позивáльництво, пóзви (пóзвiв).

Суфлер – суфлér (-ра).

Сухопутный (*о войне*) – суходiльний, сухозéмний.

Существенный – 1) (*касающийся сути, об обстоятельстве*) – сýтний, посýтний, суттéвий, iстóтний; **-ные обстоятельства дела** – посýтне в спрáві; 2) (*значительный, об изменении*) – грунтóвний, великий, чимáлий.

Существо (*суть*) – суття, суть (-ті); *с. дела* – суття спрáви; *высказываться по -ству (дела)* – вислóвлюватися до суття, до сýті; *отчетность по -ву* – посýтня звітнiсть; *решение по -ву* – вирок у сутті (у сýті) спрáви.

Существование – iснувáння, буття; *с начала -ния* – з почáтку iснувáння, відкóли є, відкóли iснує; *с начала -ния города* – з чáсу заснувáння мiста, відкóли мiсто стоiть.

Существовать – iснувати, бúти; *с. чем* – жити з чо́го.

Существующий (*о законе*) – чинний (тепér); (*о штате*) – тепériшнiй; **-щие на этот счет предположения** – мiркувáння про це; **-щие положение дел** – сьогóднiшне, тепériшне, нинiшне станóвище.

Сущность – суть, суття; в **-сти говоря** – влáсне кáжучи; в **-сти дела лежит ошибка** – в самiй сýті спрáви є помилка.

Сфера (*компетенции*) – 1) – сфéра, óбсяг (-гу); *с. деятельности* – óбсяг (сфéра) дiяльностi; *это не моя сфера* – це не моя сфéра, це не моя компетéнцiя; 2) (*обстановка*) – отóчення.

Схема – схéма, зáрис (-су).

Схематический (*об обзоре*) – схематичний.

Сходиться, сойтись – 1) схóдитися, зiйтися; (*о мног.*) – посхóдитися; 2) (*соглашаться*) – схóдитися, зiйтися, еднáтися, поеднáтися, годитися, погóджуватися, погóдитися; **-тсья в условиях** – погóджуватися на умóви; **-тсья в цене** – погóджуватися на цiні; **мнения -тсья** – думки схóдяться, думки однáковi.

Сходка – схóдини (-дин), збiр (збóру) (Г); *с. мирская* – сiльський збiр.

Сходный – 1) (*приемлемый, об условиях*) – прийнятний; **-ний по цене** – поцiнний, недорогий; 2) (*аналогичный*) – подiбний; **-ный с оригиналом** – з оригiналом згiдний.

Сходство с кем, чем – схóжiсть (-жостi) з ким, з чим, подiбнiсть (-ности) до кóго, до чо́го.

Сцепка (*для скрепл. бумаг*) – зáкрiпка.

Счет – 1) (*подсчитывание*) – лiчбá, рахóвáня; (*число*) – лiк (-ку); **-том** – лiком, лiчмá, за лiком; *без -та* – не лiчивши, без лiчби; (*несчетно*), бéзлiч, без лiку; в *окончателъном счете мы...* – а) остатóчно пiдрахóвуюючи, пiдрахóувáвши, ми...; б) (*в конце концов*) – кiнeць-кiнцéм ми...; в *счет чего* – на рахóнок чо́го; *круглым счетом* – загалóм беручи; **-том выдавать** – лiчмá, лiком, за лiком видавати; *ошибиться в -те* – помилитися в лiчбi, лiчивши помилитися; *по -ту первый, второй и т. д.* – числóм пéрший, дрúгий i т. iн.; *по -ту принимать, сдавать* – приймáти, здавати лiчбóю, пiд лiк; *принимать без -та* – брáти не лiчивши (не лiчачи); 2) (*бухгалт.*) – рахóнок (-ку); *с. вводный* – упровiдний рахóнок; с.

внебалансовый – рахунок небалансований (небалансовий); *с. забалансовый* – рахунок поза балансом, позабалансовий рахунок; *с. заграфный* – рахунок позаграфний; *с. лицевой* – іменний рахунок; *с. личный* – особовий рахунок; *с. открытый* – відкритий рахунок; *с. парный* – двійковий (Н) рахунок; *с. переходной* – перехідний рахунок; *с. покупной* – рахунок купівлі, купівельний рахунок; *с. примерный* – примірний рахунок; *с. ровный* – круглий рахунок; *с. специальный текущий* – спеціальний поточний рахунок; *с. текущий* – поточний рахунок; *с. частный* – окремий рахунок; *аванс в счет зарплаты* – аванс на рахунок, з рахунку зарплати; *брать в счет работы* – на відробіток; *в счет будущих платежей* – у платіж надалі; *в ваш счет* – на ваш рахунок; *в счет чего* – рахунком чого; *держатъ счет* – мати під рахунком; *заключатъ счет* – закінчувати рахунок; *заплатить по -ту* – оплатити рахунок; *значиться в счете* – бути на рахунку; *не в счет жалованья* – поза платнею; *открыватъ счет* – відкривати (починати) рахунок; *относится за чей счет* – прикидати кому на рахунок, залічити на чий рахунок; *подведение счетов* – підрахування, підрахування; *по -ту получают* – одержувати на рахунок, згідно з рахунком; *по -ту проводитъ* – проводити, провести рахунком; *поставить в счет* – залічити, записати в рахунок; *сводитъ -та* – зводити рахунки; *сводитъ -ты с нем* – рахуватися, порахуватися, квітуватися, поквітуватися з ким, облічитися з ким; *сложитъ со -тов* – списати з рахунків; *уплатить счет (по счету)* – оплатити рахунок; *ускользнуть от -та* – не ввійти до рахунку; 3) (*изживание, средства*) – кошт (-ту); *за счет кого, на счет чего* – коштом чийм; *на казенный счет* – коштом держави, державним коштом; *на свой счет* – своїм коштом, на свої гробі; *приниматъ на свой счет* – взяти на свій кошт, взяти (кошти) на себе; 4) (*за счет в выражениях*): *пополнить кадр за счет резервов* – поповнити кадр з резерву; *увеличитъ кадр за счет уменьшения резервов* – побільшити кадр, зменшивши резерв; *увеличение сети на окраинах идет за счет центра* – сітка на околицях поширюється замість центру; 5) (*на счет, в выражении*) «на счет чего» – про що, за що; *на счет срока* – про термін.

Счетный – 1) (*относящ. к счетам, о книге, об отделении*) – рахунковий, рахівний; 2) (*относящ. к счетоводству, о персонале*) – рахівничий, рахівний; 3) (*о машине для счета*) – лічильний, рахівний, рахувальний.

Счетовод, -ка – рахівник (-ка), рахівничка.

Счетоводный (*об отделении*) – рахівничий.

Счетоводство – рахівництво; *с. двойное* – рахівництво подвійне; *с. инвентарное* – рахівництво інвентарне; *с. отчетное* – рахівництво звітне; *с. по специальным средствам* – рахівництво спеціальних засобів (грошових), грошей; *с. текущее* – поточне рахівництво; *с. учетное* – рахівництво облічне, облікове.

Счетчик, -ца – лічильник (-ка), лічильниця.

Счеты – 1) (*прибор*) – рахівниця; *класть на -ты* – кидати на рахівницю; 2) (*в выражении*): *сводитъ сеты с кем* – квітуватися, поквітуватися з ким.

Счисление – числення.

Считать – 1) – лічити, злічити, полічити, рахувати, порахувати; *с. по порядку* – лічити з ряду, від ряду; 2) (*полагать*) – уважати, гадати; *с. излишним* – уважати, що зайве, вважати за зайве; *с. кого кем* – вважати за кого, за що, мати за кого, за що; *с. необходимым* – вважати за потрібне; *с. себя вправо* – гадати, що маєш право; *повестку -татъ врученной* – вважати, що повістку вручено, оповістку вважати за вручену, за дану до рук; *считаю своим долгом* – вважати за свою повинність.

Считаться, посчитаться – 1) (*сводитъ сета с кем*) – рахуватися, порахуватися з ким; 2) (*приниматъ в соображение*) – вважати на кого, на що, зважати на кого, на що; *необходимо -ться с особенностями работы* – треба вважати на особливості в роботі; 3) (*почитаться чем*) – уважатися за що; *-ться авторитетом* – уважатися за авторитет.

Сшиватель – зшивач (-ча).

Сшивать, сшить – зшивати, зшити.

Съезд – з'їзд (-ду).

Съем – наймання; *с. помещения* – наймання приміщення.

Съемка – 1) здійснення, зняття; *с. плана* – зняття пляну; 2) (*в аренде*) – наймання.

Съемщик, -щица – 1) (*плана*) – здіймач (-ча), здіймачка; 2) (*квартиры*) – наймач (-ча), наймачка.

Сырец (*сырье*) – сировина.

Сыровар – сировар (-ра).

Сыроварня – сироварня.

Сырой – 1) (*необработанный, о материале*) – сировий; 2) (*влажный, о помещении*) –

во́гкий, воло́гий, вільго́тний; 3) (*несваренный, о пище*) – сирий.

Сырье – сировина.

Сырьевой (*о материале*) – сировинний.

Сыск – розшук (-ку); *с. уголовный* – кáрний розшук.

Сыскной (*о милиции*) – розшукóвий, розшукний.

Сыщик – слідець (-дця).

Сыщицкий (*о способностях, приемах*) – слідецький.

Табакковод – тютюнник (-ка).

Табачный (*о лавке*) – тютюновий.

Табель чего – та́беля на що, чо́му; *т. срочных донесений* – та́беля терміновим донéсенням.

Табельный (*о росписи*) – та́бельний.

Табельщик – та́бельник (-ка).

Таблица – таблиця; *отчет в -цах* – таблицний звіт, звіт таблицями.

Табличный (*о системе*) – таблицний.

Таврить, потаврить – таврува́ти, потаврува́ти.

Тавро – тавро́.

Таить, затаить – та́їти, пота́їти, зата́ювати, зата́їти.

Тайна – таємниця, та́йна; *т. служебная* – службо́ва таємниця; *в тайне* – та́ємно; *держат в тайне* – та́їти; *оставить что в тайне* – полишити щось та́ємним; *под строжайшей тайной* – дуже́ та́ємно; *сохранять -ну* – доде́ржувати таємниці.

Тайный (*об обстоятельстве*) – та́ємний; (*скрытый*) – потайний.

Такса – 1) поставна́ ціна́, та́кса; *назначать таксу* – таксува́ти, отаксува́ти, визнача́ти, визначити та́ксу; 2) (*прейскурант*) – ці́нник (-ка).

Таксатор, -рша – такса́тор (-ра), такса́торка.

Таксационный (*об отделе*) – таксаці́йний, цінува́льний.

Таксация – такса́ція, цінува́ння.

Таксировать – таксува́ти, *сов.* – потаксува́ти цінува́ти, поцінува́ти, оцінити.

Тактика – та́ктика.

Тактический (*о соображениях*) – тактичний.

Тактичность – такто́вність (-ности).

Тактичный (*об обращении*) – такто́вний.

Талон – тало́н (-на); *т. ассигновки* – тало́н до асигна́ти.

Талонный (*о книжке*) – тало́нний.

Таможенник – митник (-ка).

Таможенный (*о тарифе*) – митний.

Таможня – митниця.

Тангьема – тантьє́ма.

Тара – та́ра.

Тариф – тариф (-фу); *т. действующий* – чинний тариф; *т. классовый* – клясовий тариф; *-фы по коммунальным услугам* – тарифи на комуна́льні вигóди; *т. поясный, по поясам* – посмуго́вий тариф; *т. по торговым поясам* – тариф відпові́дно до торгове́льних смуг, тариф торгове́льних смуг; *т. таможенный* – митний тариф; *т. товарный* – крамо́вий тариф; *т. удешевленный* – здешев́лений тариф; *т. фрахтовый* – тариф ф́рахту, ф́рахтовий тариф; *т. хлебный* – хлі́бний тариф.

Тарификация – тарифіка́ція.

Тарифицировать – тарифікува́ти.

Тарифный (*о сети*) – тарифний, тарифовий.

Тарифовец – тарифозна́вець (-вця).

Твердый (*о валюте*) – твердий, стані́вкий; (*о линии*) – непохитний; (*о положении*) – мі́цний.

Театр – теа́тр (-ру); *т. государственный* – держа́вний теа́тр; *т. драматический* – драматичний теа́тр; *т. оперный* – оперо́вий теа́тр; *т. передвижка, передвижной, странствующий* – мандрі́вний теа́тр.

Театральный (*о сезоне*) – теа́тральний.

Тезис – те́за; *-сы по докладу* – те́зи на до́повідь.

Текст – текст (-ту); *т. рукописный* – ручне́ письмо́.

Текстильный (*о промышленности*) – тексти́льний.

Текстильщик – тексти́льник (-ка).

Телеграмма – телегра́ма; *т. с нарочным* – телегра́ма з посланце́м; *т. с оплаченным ответом* – телегра́ма з опла́ченою відпові́ддю; *т. срочная* – нега́йна телегра́ма; *т. шифрованная* – шифро́вана телегра́ма.

Телеграф – телеграф (-фу); *по -фу (передать)* – телеграфом.

Телеграфировать – телеграфувати.

Телеграфист, -тка – телеграфіст (-ста), телеграфістка.

Телеграфный (*о сообщении*) – телеграфний.

Телефон – телефон (-ну); (*отдельный аппарат*) – телефон (-на); *т. действует, работает* – телефон працює (сполучає); *по -ну (передать)* – телефоном; *слышимость -на* – чутність телефону; *я у -на* – я слухаю, я коло телефону.

Телефонировать – телефонувати.

Телефонист, -ка – телефоніст (-ста), телефоністка.

Телефонный (*о сообщении*) – телефонний.

Телефонограмма – телефонограма.

Тема – тема.

Темп – темп (-пу); *замедляют темп (работы)* – повільняти, повільнити темп; *усиливать темп* – прискорювати, прискорити темп.

Температура – температура.

Тенденция – тенденція; *т. повышательная* – тенденція збільшувати, підвищувати.

Теоретический (*о части доклада*) – теоретичний.

Термин – термін (-на); *т. сложный, составной* – зложений термін.

Терминология – термінологія; *по его -гии (это означает)* – за його термінологією, за його висловом.

Термометр – термометр (-тра), тепломір (-ра).

Терпеть, потерпеть – 1) – терпіти, потерпіти; 2) (*переносить*) – зносити, знести; 3) (*иметь убыток*) – зазнавати, зазнати втрати; *п. крушение* – розбитися.

Территориальный (*о сборе*) – територіяльний.

Территория – територія, терен (-ну).

Терроризовать – тероризувати.

Терять, потеряют – 1) (*вещь, документы*) – губити, згубити; 2) (*право, возможность и т. д.*) – тратити, утрачати, втратити; *т. доверие к кому* – звірятися, звіритися в кому, в чо́му, тратити, утрачати довіру до ко́го; *т. на продаже* – утрачати, утрачати на про́дажу; 3) (*лишиться*) – збуватися, (по)збу́тися чо́го; 4) (*напрасно т. время*) – марнувати, змарнувати час, га́яти, зага́яти час.

Тесный (*о помещении*) – тісний; (*о связи*) – щільний.

Тетрадь – зшиток (-тка), зо́шит (-та).

Техник – технік (-ка).

Техника – техніка.

Технический (*о работнике*) – технічний.

Течение – 1) (*реки*) – течія; *по -нию* – за водо́ю; *против -ния* – прóти води, прóти течі́ї; 2) (*направление*) – течія, на́пря́м (-му); *подлежащее -ние дела* – на́ле́жний на́пря́м; 3) (*о времени*) – прóтя́г (-гу); *в -ние всего времени* – че́рез увесь час, прóтя́гом усьо́го ча́су, увесь час, за ввесь час; *в -ние года* – прóтя́гом ро́ку, че́рез ці́лий рік, за рік; *с -нием времени* – з ча́сом; 4) (*протекание*) – хід (хо́ду), пере́бі́г (-гу); *т. операций* – хід опера́цій; *т. событий* – хід поді́й, пере́бі́г поді́й; *остановит -ние дела* – припинити спра́ву.

Течь – 1) (*о времени*) – ми́нати, прóходити; 2) (*о посуде*) – протіка́ти, текти; *болезнь протекает нормально* – х(в)орба йде норма́льно.

Тип – тип (-пу), перво́стать (-ті).

Типизация – типіза́ція.

Типичность – типові́сть (-вості).

Типичный, типический (*о случае, признаке*) – типовий.

Типограф(щик) – друкáр (-ря), друкáрка.

Типография – друкáрня.

Типографский (*о листе*) – друкáрський.

Тираж – 1) (*облигаций*) – тира́ж (-жу); *т. погашения* – тира́ж на спла́ту, тира́ж спла́ти; *выходит, выйти в т-ж* – ви́йти в тира́ж, тиражува́тися, стиражува́тися; 2) (*колич. напеч. книг, газет*) – на́клад (-ду) тира́ж (-жу́); *в 10-ти тысячном -же* – на́кладом у 10 тис., тира́жем у 10 тисяч.

Тиснение (*печатание*) – друкува́ння, друк (-ку); *т. по металлу* – ви́бива́ння на ме́талі.

Титульный (*заглавный, о странице*) – заго́ловний, титу́льний.

Тишина – тиша; *нарушение -ны* – недоде́ржання, пору́шення тиші; *за несоблюдение общественной -ны и спокойствия* – що́ пору́шено тишу та спóкій у громадянстві (громадянську тишу та спóкій); *соблюдать -ну* – доде́ржувати тиші.

- Товар** – крам (-му); (как экономич. категория) – тов́ар (-ру); т. бакалейный – бакалія; т. ввозной – довізний товар, крам; т. вывозной – вивізний товар, крам; т. галантерейный – гальянтерія; т. кожевенный – шкіряний крам; т. колониальный – крам колоніяльний; т. контрабандный – крам пачка́рський, контрабанда, крам пачковоб́зний; т. лежалый – лєглий крам; т. мануфактурный – крам мануфакту́рний, мануфакту́ра; т. мелкий, мелочный – крам дрібний; т. меновой – вимінний крам; т. наличный – готівий крам, крам що є на́віч; т. плохой – лихий (недобрый) крам; т. показной – виставний, показний крам; т. пробный – зразковий (пробний) крам, крам на зразок; т. расхожий – попитний крам; т. розничный – роздрібний крам; т. сезонный – сезонний крам; т. сортовой – сортовий крам; т. ходкий – збутний (попитний) крам; в **-рах** – кра́мом; *найти подходящий товар* – знайти годящий, придатний крам; *т-р всегда имеется* – крам за́вжди є, кра́му не збува́є; *т-р с неподходящей ценой* – непоцінний крам; **-ры разные** – різний (усякий) крам.
- Товарищ, товарка** – 1) товáриш (-ша), товáришка; (*товарищи, в собир. см.*) – товариші́, товариство; т. по военной службе – товáриш із (часів) військóвої слúжби; т. по несчастью – товáриш у нещáсті; т. по профессии – товáриш професією; т. по службе – поса́дою товáриш; т. по школе – товáриш із шкóли; шкільний товáриш; 2) (*соучастник, -ца*) – спі́льник (-ка), спі́льниця; 3) застúпник (-ка); т. *председателя* – застúпник голови.
- Товарищеский** (*о суде*) – товариський.
- Товарищество** – товариство; т. *акционерное* – товариство акці́йне; т. *кредитное* – товариство кредито́ве; т. *на вере* – товариство на ві́рі; т. *на паях* – товариство на паях, пайовé товариство; т. *неполное* – непóвне товариство; т. *потребительское* – споживче товариство; т. *производственное* – товариство виробниче; т. *сельско-хозяйственное* – товариство сільсько-господáрче; т. *ссудо-сберегательное* – товариство позичкóво-щадниче; *вступить в -во, заплатив вступительный взнос* – вкупáтися, вкупитися в товариство.
- Товарность** – товáрність (-ности).
- Товарный** – 1) (*об отделе, книге и т. п.*) – крамо́вий; 2) (*о поезде, станции*) – ванта́жний.
- Товароведение** – крамозна́вство.
- Товарообмен** – товаровимі́на, товарообмі́н.
- Товарооборот** – оборо́т (-ту) товáрів, товарооборо́т.
- Товарообращение** – обі́г товáрів, товáрообі́г, циркуля́ція товáрів.
- Товароотправитель** – поси́лач кра́му, товáру.
- Товарополучатель** – відби́рач кра́му, товáру, одérжувач кра́му, товáру.
- Тождественный** (*о случае*) – тотóжній.
- Толкач** – підгінчий (-чого).
- Толкование** – тлумáчення, витлумачення, пояснення, з'ясува́ння; т. *распространительное* – поширене (широ́ке) тлумáчення; *дают свое -ние* – тлумáчити по-сво́єму.
- Толковать, истолковать** – 1) (*объяснять*) – тлумáчити, витлумачити, пояснити, пояснити; 2) (*беседовать*) – розмовляти, говорити; т. *о деле* – розмовляти, порозмовляти про спра́ву.
- Толково** – до ді́ла, до пуття, дола́дно; **-во изложит** – до пуття викласти (доповісти).
- Толковый** – 1) (*о человеке*) – тямкий, тямúщий, тямúчий; 2) (*дельный, о суждении*) – дола́дний, пúтній, до ді́ла; 3) (*о словаре*) – тлумáчний.
- Толкучка** (*рынок*) – точо́к (-чка).
- Толмач** – перекла́дач (-ча), тлумáч (-ча), товма́ч (-ча).
- Толпа** – юрба́, на́товп (-пу), стóвпище.
- Толпиться, столпиться** – товпитися, стовпитися, юрмитися, з'юрмитися; (*в помещении*) – тиснутися, натиснутися.
- Толчок** (*побуждение*) – спону́ка, спонукáння; *дают, дать толчок делу* – зру́шувати, зру́шити спра́ву; *служить -ком* – спону́кувати.
- Том** – том (-му); в *трех томах* (*издание*) – на три то́ми.
- Тон** – тон (-ну); т. *выдержанный* – доде́ржаний тон; (*в смысле сдержанный*) – витриманий тон.
- Тонна** – то́нна; *судно в тысячу тонн* – судно́ на тисячу тонн.
- Топить** (*печи*) – палити (в гру́бах).
- Топка** – 1) (*печь*) – гру́ба; (*в паровозе*) паливня; *в квартире пять топков* – у кварти́рі п'ять груб; 2) (*действие*) – паління в чо́му, бпал (-лу), опáлення чо́го.
- Топливо** – па́ливо.
- Топограф** – топо́граф (-фа).

Топографический (о карте) – топографічний.

Торг – 1) торг (-гу); *без торгу* – без торгу, не торгуючись; *вести торг из-за цены* – торгуватися за ціну; 2) (*торговля*) – торгівля, торг (-гу); *т. розничный* – роздрібний торг, торг на роздріб; 3) (*рынок*) – торг (-гу), ринок (-ку).

Торги (*продажа с молотка*) – торги (-гів), ліцитація; *т. несостоявшиеся* – невідбуті торги; *т. публичные* – прилюдні торги, ліцитація; *продавать с -гов* – продавати з торгів.

Торговать – 1) (*чем*) – торгувати чим; (*вести торговлю*) – мати, провадити торгівлю; *т. в розницу* – торгувати на роздріб; *т. на базаре* – торгувати на базарі, базарювати; *т. на ярмарке* – торгувати на ярмарку, ярмаркувати; *т. оптом* – торгувати на гурт; *т. по понедельникам воспрещено* – торгувати в понеділки, понеділками невільно; 2) (*быть торговцем*) – крамарювати; *он -ет* – він крамарює; 3) (*что*) – торгувати що.

Торговаться, сторговаться – торгуватися, сторгуватися, приторгуватися.

Торговец (*промышленяющий торговлей*) – торговець (-вця); (*лавочник*) крамар (-ря); *т. бакалейными товарами* – бакалійник (-ка); *т. мануфактурой* – мануфактурник (-ка); *т. мелкий, мелочный* – дрібний крамар, дрібний торговець; *т. оптовый* – гуртовий крамар, торговецьгуртовик; *т. поддержанными вещами* – староречник (-ка), тандитник (-ка); *т. розничный* – роздрібний крамар, крамар-роздрібник; *т. рыбный* – рибник (-ка); *т. частный* – приватний крамар, приватник (-ка).

Торговка – перекупка; *т. бакалейными товарами* – бакалійниця; *т. зеленью* – зеленярка; *т. печеным хлебом* – перепічка; *т. постным маслом* – олійниця; *т. рыбой* – рибниця.

Торговля – торгівля, торг (-гу); (*занятие*) – крамарювання; *т. ввозная* – довозова торгівля; *т. внешняя* – зокільна, закордонна торгівля; *т. внутренняя* – внутрішня, середова торгівля; *т. в роздробь* – торгівля на роздріб; *т. вывозная* – вивозовий торг, торгівля на вивіз, вивозова; *т. мануфактурой* – мануфактурна торгівля; *т. мелочная* – торгівля (торг) дрібним крамом, дрібна торгівля, продаж дрібного краму, дрібний продаж чогó; *т. меновая* – мінова торгівля; *т. оптовая* – гуртова торгівля; *т. отпускная* – торгівля видавна; *т. розничная* – роздрібна торгівля, торгівля на роздріб; *т. частная* – приватна торгівля; *вести -лю* – торгувати чим, провадити, мати торгівлю; *для производства -ли* – на торг, на торгівлю, щоб торгувати; *заниматься -лей* – жити з торгівлі, за приділ мати торгівлю (*Н*), торгувати, крамарювати; *оставить -лю* – залишити торгівлю, покинути торгувати; *производить -лю* – торгувати, провадити торгівлю.

Торговопромышленный (о предприятии) – торговельно-промисловий, торговопромисловий.

Торговый (о дне) – торговельний, торгівий.

Торжественный (о заседании) – урочистий.

Торжество – 1) (*празднование*) – (урочисте) свято; (*торжественность*) – урочистість (-стости); 2) (*победа*) – перемóга; (*триумф*) – тріюмф.

Торжествовать – 1) урочисто святкувати; (*-вать победу*) – святкувати перемóгу, тріюмфувати; 2) (*торжествовать, восторжествовать над кем*) – перемагати, перемогти когó.

Торжище – торг (-гу), торгівця.

Тормозить, затормозить – гальмувати, загальмувати; *т. дело* – гальмувати справу.

Торопить, поторопить – прискóрювати, прискóрити.

Торопиться, поторопиться – поспішати, поспішити, -ся, квáпитися, поквáпитися.

Точка (*матем.*) – тóчка; (*грам.*) – кра́пка; *т. зрения* – по́гляд (-ду); *т. исходная* – вихідна тóчка; *с -ки зрения* – з по́гляду; *с коммерческой -ки зрения* – з комерційного по́гляду.

Точно – тóчно, достóтно; (*аккуратно*) – акурáтно, пунктуáльно; (*как-будто*) – náчебто, náче; *точно в пять часов* – рівно о п'ятій годині, пунктуáльно о п'ятій годині, сáме о п'ятій годині, о п'ятій годині пунктуáльно; *он точно болен* – а) він náче хвóрий; б) він справді хвóрий; *точно так* – справді так, так е; *точно такой же* – достемéнно такий, достемнісінкий, достóтно, достóту такий; *часы идут точно* – годинник іде тóчно.

Точность – тóчність (-ности), достóтність (-ности); (*аккуратность*) – пунктуáльність (-ности); *в -сти* – тóчно, достóту, достóтно, так сáме; *в -си не знаю* – достóту не знаю; *в -сти исполнить* – тóчно виконати.

Точный – 1) (*о словах*) – тóчний, достóтний; (*о часах*) – вірний, тóчний; 2) (*аккуратный, о человеке*) – пунктуáльний, акурáтний.

Трактир – трактир (-ру), шинóк (-нку), корчма́.

Трактирный (*о промысле*) – трактирний, шинковий, корчémний.

Трактирщик, -щица – трактирник (-ка), трактирниця, шинка́р (-ря), корчма́р (-ря), корчма́рка.

Тракторизация - тракторизація.

Трамвай - трамва́й (-ва́ю); *ехать в -вае* - ї́хати трамва́єм.

Трамвайный (о парке) - трамва́йний.

Транзит - транзит (-ту).

Транзитный (о торговле) - транзитний.

Транспарант - ра́штра.

Транспорт - 1) (*способ перевозки*) - тра́нспорт (-ту), перевозо́ві засо́би; *т. водный* - водя́ний тра́нспорт; *т. воздушный* - пові́тряний тра́нспорт; *т. гужевой* - вoзoвий тра́нспорт; *т., железнодорожный* - залі́зничний тра́нспорт; *т. морской* - морсь́кий тра́нспорт; *т. речной* - рі́чковий тра́нспорт; 2) (*транспортирование, перевозка*) - транспортува́ння, переви́з (-во́зу); *т. хлеба по железной дороге* - транспортува́ння (переві́з) хлі́ба залі́зницею; 3) (*обоз*) - ва́лка; *большой т. хлеба* - вели́ка ва́лка хлі́ба; 4) (*бухгал.*) - перене́сення, тра́нспорт (-ту).

Транспортировать - транспортува́ти.

Транспортник - тра́нспортник (-ка).

Транспортный (о средствах) - перевозо́вий, тра́нспортний, транспорто́вий.

Трассант - траса́нт (-та).

Трассат - траса́т (-та).

Трассировать - трасува́ти.

Трата - витра́ти; (*действ.*) - витрача́ння; *т. напрасная* - ма́рна тра́та, марнотра́тство; *непроизводительная трата времени* - марнува́ння ча́су, ма́рна тра́та ча́су.

Тратить, потратить - тра́тити, витрача́ти, робити, зробити витра́ти; *т. время* - га́яти час; *т. напрасно* - марнува́ти.

Траур - жа́лoба; в знак **-ра** - на жа́лобу, як жа́лoба.

Траурный (о шествиш) - жа́лібний.

Трафарет - трафа́ре́т (-ту).

Требование чего - вимо́га, докúмент на що; (*действ.*) - вимага́ння; пра́влення чо́го; (*нужда в чем*) - потре́ба на що; *т. времени* - потре́би ча́су; *т. исковое* - пра́ви́ж (-вежу́); *т. настоятельное (настойчивое)* - домага́ння; *т. незаконное* - непра́вна вимо́га; *т. по суду* - пра́влення судо́м; *т. придаточное* - побі́чна вимо́га; в *случае их о том -ния* - якщо вони то́го вимага́тимуть; *отвечать -ниям* - відпові́дати вимо́гам; *по -нию (представить)* - на вимо́гу; *по всем -ниям (науки, закона)* - відпові́дно до всі́х вимо́г, за всі́ма вимо́гами; *по -ниям и нарядам (отпускать)* - на вимо́ги та на ви́ряди; *предъявляют по первому -нию* - пока́зувати, подава́ти на пе́ршу вимо́гу; *предъявляют -ние* - ста́вити, поста́вити вимо́гу; *при -нии* - коли вимага́ють (вимага́ли, вимага́тимуть); **-ние** *увеличения платы* - вимо́га збі́льшити платню.

Требователь, -ница - вимага́ч (-ча), вимага́чка.

Требовательность - вимогли́вість (-вoсти), вимо́жність (-ности).

Требовательный - 1) (*о документе*) - вимо́говий; 2) (*о человеке*) - вимогли́вий; (*капризный*) - виба́гливий.

Требовать, потребовать - 1) (*что от кого*) - вимага́ти, поча́ти вимага́ти, поста́вити вимо́гу, допоминáтися, допра́влятися чо́го від ко́го, пра́вити що з ко́го; (*чего*) - домага́тися, вимага́ти чо́го; *т. долги* - пра́вити (спра́вляти, випра́вляти) довги; *потребовать долг* - (поча́ти) пра́вити довг; *потребовать зарплату* - (поча́ти) вимага́ти платню; *т. исполнения* - вимага́ти вико́нати, вимага́ти, щоб вико́нали; *потребовать исполнения* - зажада́ти, щоб вико́нали; *т. настойчиво* - домага́тися, допоминáтися, упе́рто вимага́ти; *потребовать настойчиво* - (поча́ти) упе́рто вимага́ти, домага́тися; *т. объяснений* - вимага́ти поясне́нь, вимага́ти пояснити; *потребовать объяснений* - зажада́ти поясне́нь; *т. по суду* - пра́вити, випра́вляти судо́м; *потребовать прав* - заявити вимо́гу, щоб дали прав; 2) (*нуждаться в чем*) - потребува́ти чо́го; *дом -ет капитального ремонта* - будинок тре́ба ґрунто́вно попра́вити, будинок потребу́є ґрунто́вної попра́ви, будинкові потрі́бна ґрунто́вна попра́ва; *дело -ет рассмотрения* - спра́ву тре́ба розглянути; *по делу -ются письменные доказательства* - спра́ва потребу́є до́водів на письмі (письмо́вих до́водів); *это -ет много времени* - на це тре́ба ба́гато ча́су, це забира́є ба́гато ча́су; *это потребует много времени* - це ві́зьме ба́гато ча́су, на це тре́ба бу́де ба́гато ча́су; *это потребует много средств* - це дúже до́рого ста́не, це потребува́тиме ба́гато гро́шей, на це тре́ба бу́де ба́гато гро́шей; 3) (*вызывать, вызвать кого*) - кликати, покликати, виклика́ти, викликати ко́го; *т. к суду* - кликати до суду́, тягти до суду́, позивáти; *его -ют в Харьков* - його кличу́ть, виклика́ють до Ха́ркова; *по делу -ют в суд свидетелей* - у спра́ві виклика́ють до суду́ свідків.

- Требоваться, потребоваться** - 1) (*быть нужным*) - бути потрібним, стати потрібним; *здесь не -тся стаж* - тут не потрібен стаж, тут не треба стажу; *здесь -ется опыт* - тут треба досвіду, потрібен досвід; **-ся комната** - потрібна кімната; **-ются опытные бухгалтера** - потрібні досвідчені бухгалтерери; 2) (*быть затребованным, потребованным*) - вимагатися, жадатися; *потребован долг* - правлять довг; *требуется инспектурой отчет* - інспектура вимагає звіту; *требуется отчет* - вимагають звіту.
- Тревога** (*смятение и призывы, знак при опасн.*) - тривога; *т. поднимают* - бити, вдарити на сполох (на гвалт), здійсмати, зняти гвалт.
- Тревожить, потревожить** - турбувати, потурбувати, непокоїти, тривожити, стривожити.
- Трение** - тертя; (*несогласие*) - нез(ла)года, суперечки; *возникли -ния* - зайшла незлагода.
- Трест** - трест (-ту).
- Третейский** (*о суде*) - еднальний, мировий; **-кий суд** - еднальний (мировий) суд.
- Третной** (*о жалованьи, прибавке*) - третний.
- Треть** - третина; *по третям* - третно, третинами.
- Трехлетие** - триріччя, триліття.
- Трехстепенный** (*о системе*) - триступневий.
- Трибуна** - трибуна.
- Трибунал** - трибунал (-лу); *т. военный* - військовий трибунал.
- Трижды** - тричі.
- Троекратный** (*о напоминании*) - триразовий.
- Тройка** - трійка.
- Тройной** (*об очистке, проверке*) - потрійний.
- Троттуар** - пішохід (-ходу), тротуар (-ру).
- Трубочист** - сажотрує (-са).
- Труд** - 1) - праця; *т. вольнонаемный* - наймана праця; *т. научный* - наукова праця; *т. умственный* - розумова праця; *т. ученый* - наукова праця; *т. физический* - фізична праця; *биржа труда* - біржа праці; *герой труда* - герой праці; *дать себе труд* - завдати собі праці; *жить в трудах* - жити працюючи; *охрана труда* - охорона праці; *разделение труда* - поділ праці; *стоило большого труда* - було дуже тяжко (важко); 2) (*трудность*) - трудність (-ности), труднота; *с трудом* - на силу, ледве; *с величайшим трудом* - на превелику силу.
- Трудиться, потрудиться** - працювати, попрацювати, трудитися, потрудитися; *не -тесь (не утруждайтесь)* - не клопочіться, не турбуйтеся, не утрудняйтесь.
- Трудность** - трудність (-ности), труднота.
- Трудовой** - 1) (*о списке*) - трудовий; 2) (*добытый трудом*) - трудовий, запрацьований, зароблений; (*добытый тяжким трудом*) - загорьований.
- Трудоспособность** - працездатність (-ности), здатність працювати.
- Трудоспособный** (*о части населения*) - працездатний, здатний працювати, здатний до праці.
- Трудящийся** - трудящий (-щого), працівник (-ка), робітник (-ка).
- Труженник, -ница** - працівник (-ка), працівниця, трудівник, трудівниця.
- Труппа** - трупа; *т. странствующая* - мандрівна трупа.
- Тщательность** - старанність (-ности), пильність (-ности), дбайливість (-вости); *с большой -стью* - дуже дбайливо, дуже пильно.
- Тщательный** (*о проверке*) - старанний, пильний, дбайливий.
- Тщетный** (*о поисках, усилиях*) - марний, даремний.
- Тыл** (*воен.*) - запілля.
- Тюк** - пака, пакунок (-нку).
- Тюремник** - в'язень (-зня).
- Тюремный** (*о порядках*) - тюремний, в'язничний.
- Тюремщик, -щица** - в'язничник (-ка), тюремник (-ка), тюремниця.
- Тюрьма** - в'язниця, тюрма.
- Тягаться** (*судиться*) - позиватися, тягатися, процесуватися.
- Тяготеть** - тяжити; *т. к определенному району* - тяжити до певного району.
- Тяжба** - позов (-зву, -зову); *вступить в тяжбу* - запозиватися; *выиграть тяжбу* - випозивати.
- Тяжебный** (*о деле*) - позовний, процесовий.
- Тяжелый** (*о труде*) - важкий, тяжкий; (*затруднительный, о положении*) - трудний, сутужний, скрутний.
- Тяжесть** - вага; (*бремя*) - тягар (-ра); *везти -сть* - їхати з вагою; *центр -сти* - осередок

ваги.

Тяжущийся, -щаяся (суц.) – позбвник (-ка), позбвниця; (прил., о стороне) – позбвний, процесовий; **-щиися** – позбвники.

Тянутся (длиться) – тягти, тягтися, точитися; (простирается) – тягтися, простягáтися, іти; *дело тянется* – справа то́читься, справа тягнеться; *село тянется на протяжении двух километров* – село простяглось на два кілометри.

Убавка – відбавка, змєнення; (действ.) – відбавляння, відбавлення, змєншування, змєнення.

Убавлять, -вить – відбавляти, відбавити, змєншувати, змєншити.

Убавочный (об окладе) – змєнений.

Убегать, убежать – (у)тікати, утекти; у. *из заключения* – утекти з в'язниці.

Убедительный – 1) (*настоятельный, о просьбе*) – пильний; 2) (*доказательный, об аргументации*) – довідний, переконливий.

Убеждать, убедить кого в чем – 1) переконувати, переконати; (*уверять*) – впевняти, впевнити когó в чому; 2) (*доказывать*) – доводити, довести ко́му що; (*уговаривать*) – умовляти, умовити, переконувати, переконати.

Убеждаться, убедиться – переконуватися, переконатися, упевнятися, упевнитися; (*на опыте*) – пересвідчуватися, пересвідчитися.

Убежище (учреждение для инвалидов) – захисток (-тку).

Убийство – убійництво, убій (-бюю); у. *по неосторожности* – убій з необережності; у. *через истязание* – замордування; *замышляют чье -во* – готувати смерть на ко́го.

Убийца – убійник (-ка).

Убирать, убирать – 1) (*приводить в порядок*) – прибирати, прибрати що в чому, прятати, попрятати в чому; 2) (*забирать*) – прибирати, прибрати, забирати, забрати, приймати, прийняти що звідки; 3) (*хлеб в поле*) – побрати, упобрати.

Убойна – різане (м'ясо).

Убой (скота) – заріз (-зу); *на убой* – на заріз.

Убойный (о скоте) – на заріз, зарізний.

Убористо (писать) – дрібно, густо.

Убористый (о почерке) – густий, стислий; (о печати) – тісний, дрібний, стислий.

Уборка – 1) прибирання, прятання; у. *жилого помещения* – прибирання житла; 2) (*собрание*) – збирання; у. *хлеба* – жнивá; у. *сена* – косовиця.

Уборная – прибиральня; (*отхожее место*) – відхідок (-дку); у. *женская* – жіно́ча (прибиральня), (відхідок) для жіно́к; у. *мужская* – чолові́ча прибиральня, відхідок для чолові́ків.

Уборщик, -щица – прибиральник (-ка), прибиральниця, попрятник (-ка), попрятниця.

Убывать, убыть – 1) (*уменьшаться*) – мєншати, помєншати, вменшáтися, вменшитися, убу́ти (Г), змєншуватися, змєншитися, спадáти, спа́сти; *в нашем обществе количество членов убывает* – в на́шій товаристві учáсників мєншає; *убыло десять сотрудников* – убу́ло 10 співробітників; *ежедневно убывает 10 сотрудников* – щодня мєншає на дєсять співробітників; 2) (*уходить*) – іти, піти; у. *в отпуск* – іти в відпúстку; 3) (*о воде*) – спадáти, спа́сти.

Убыль – убу́ток (-тку); (*воды*) – спад (-ду); *пойти на убыль* – на спад піти.

Убыток – утрáта; *быть в -ке* – утрáтити; *вводит в убытки кого* – доводити, довести когó до втрат; *возмещать -тки* – (по)вертáти, (по)верну́ти втрáти, відшкоду́увати, відшкоду́вати втрáти; *выходит без -тка* – вихóдити не втрáтившись (невтрáтно); *нести ут-ки* – втрáти мáти, утрáчáтися, утрáтитися, зазна́вати, зазнáти втрат; *оказаться в -ке* – мáти втрáти; *потерпеть -ки* – мáти втрáти, зазнáти втрат; *причиняет -ки кому* – доводити, довести когó до втрат; *причиняет вред и -ток* – дїяти, заподїяти шкóду і втрáту; *продавать с -ком* – прода́вати, продáти втрáтно (утрáтившись).

Убыточно – утрáтно.

Убыточность – утрáтніст (-ности).

Убыточный (о предприятии, сделке) – трáтний, утрáтний.

Уважать (почитать) – поважáти, шанувáти.

Уважать, уважить (*обращать внимание*) – зважáти, зва́жити на що, брáти, взяти увáгу на що. *Уважить просьбу* – зва́жити на прохáння.

Уважение – 1) повáга, (по)шáна, шанóба; *из -ния* (к кому) – шанóючи когó, з повáги до ко́го; (*к чему*) – зважáючи, уважáючи на що; *оказывать -ние* – відда́вати (по)шáну, шанувáти; *питать -ние к кому* – поважáти, мáти на повáзі когó, мáти (по)шáну до ко́го; *пользоваться -нием* – у повáзі (шанóбі) б́ути, мáти шáну; 2) (*внимание*) – увáга;

- ходатайство заслуживает -ния* – прохання заслугове на увагу, прохання варте уваги.
- Уважительный** (о причине) – важливий, вартий уваги.
- Уведомительный** (о письме) – повідомний.
- Уведомлять, -домить** – повідомляти, повідомити, сповіщати, сповістити.
- Увековечивать, -вечить** – увічнювати, увічнити, увіковічувати, увіковічити, увікопювати, увікопювати.
- Увеличивать, -чить** – збільшувати, збільшити, побільшувати, побільшити.
- Увеличиваться, -читься** – більшати, побільшати, збільшуватися, збільшитися.
- Увечный** (об инвалиде) – калічний, каліка.
- Увече** – каліцтво; *причинять, -нить уче* – калічити, покалічити.
- Увещать** – умовляти.
- Увольнение** – звільнення; у. в отпуск – відпустка; у. в отставку – відстанова; у. со службы – звільнення з посади; *представит к -нию* – подати на звільнення.
- Увольнительный** (о билете, свидетельстве) – про звільнення; (в отпуск) – на відпустку.
- Увольнять, -лить** – звільняти, звільнити; (*отстранять*) – відстановляти, відстановити; у. в отпуск – давати, дати відпустку; у. в отставку – давати, дати відстанову; у. от занимаемой должности – звільняти з посади (з уряду).
- Увязка** – зв'язок (-зку); (*согласованность*) – погодженість (-ности); *между тезисами нет -ки* – тези не погоджені.
- Увязывать, -зать (работу)** – зв'язувати, зв'язати; (*согласовать*) – погоджувати, погодити.
- Углублять, -бить** – поглиблювати, поглибити.
- Уговариваться, -вориться** – 1) (*услуживаться*) – умовлятися, умовитися, домовлятися, домовитися; 2) (*принимать по договору обязательство*) – годитися, згодитися, погоджуватися, погодитися, еднатися, поеднатися.
- Уговор** – 1) умова, угода; 2) (*наущение*) – намова; 3) (*уговаривание*) – умовляння.
- Уговорный** (*условленный, о плате*) – умовлений.
- Угодье** – придоба; **-дья** – добра (р. дібр); *ужитки*; у-я *лесные* – ліси, добра лісові; у-я *полевые* – лани, нив'я.
- Уголовный** (о преступлении, ответственности) – кримінальний, кáрний; (о суде) – кримінальний.
- Уголовщина** – кримінальна (ка́рна) справа, кримінальний (ка́рний) злочин (-ну), головництво.
- Угольщик, -ца** – вугляр (-ра), вуглярка.
- Угрожать** – погрожувати; (*быть угрозой*) – загрозувати; у. *опасностью здоровья* – загрозувати здоров'ю.
- Угроза** – загроза, погроза; *пускать в ход -зу* – починати (братися) загрозувати; *создавать -зу чему* – загрозувати чому, ставити, поставити під загрозу що.
- Удаление** – 1) (*расстояние*) – віддалення, відстань; 2) (*отрешение от должности*) – відста(но)влення, звільнення; (*уведение из залы*) – випровáдження; 3) **-ние от прямого пути** – збóчення.
- Удалять, -лить (устранять)** – видаляти, видалити; (*отрешать*) – відстановляти, відстановити, звільняти, звільнити; (*выводит из залы*) – випровáджувати, випровадити, виводити, вивести; (*из пределов округа*) – висилати, вислати.
- Удаляться, удалиться** – відходити, відійти, виходити, вийти; **-ться из залы** – вийти з залі; **-ться от дел** – відійти від справ; **-ться от прямого пути** – збóчувати, збóчити.
- Ударять, -рить** – бити, удáрити; у. *по интересам* – зашкодити інтересам, шкідливо, зле відбитися на чий інтерес; у. *тревогу, в набат* – забити, удáрити на спóлох (на гвалт).
- Ударность** – нагáльність (-ности).
- Ударный** (о задании, кампании) – нагáльний, бойовий, удáрний (*воен., о частях*) – удáрний; в **-ном порядке** – нагáльним, бойовим порядком, нагáльно, в що найпéршу чергú.
- Удваивать, удвоить** – подвóювати, подвóїти.
- Уделять, -лить** – уділяти, уділити, приділяти, приділити кому́ чогó, наділяти, наділити кому́ чогó, когó чим; у. *внимание* – уділяти увагу, давати, віддати увагу; у. *главное внимание* – давати найбільше уваги, звертати найбільше уваги.
- Удерживать, -жать** – 1) – затримувати, затримати, удéржувати, удéржати; 2) (*делать вычет*) – відвертати, відверну́ти, вивертати, вивернути, відлічувати, відлічити, відрахóвувати, відрахóвати; у. *за счет чего* – відвертати, відверну́ти ко́штом чогó.
- Удерживаться, -жаться (от чего)** – утримуватися, утриматися.
- Удешевят, -рять, -рить** – подешевити, подешевити.
- Удешевлять, -вить** – здешевлювати, здешевити.

- Удлинять, -нить** – подóвжувати, подóвжити, здóвжувати, здóвжити, продóвжувати, продóвжити; у. *без надобности (доклад)* – подóвжувати без потреби; у. *рабочий день* – збільшувати години праці, збільшувати робітний день.
- Удобный** – 1) (*о позиции*) – зручний, вигідний; 2) (*благоприятный, о случае*) – слухний, добрий.
- Удобоисполнимость чего** – легкість виконання чого, легкість виконати що.
- Удобоисполнимый** (*о плане*) – легкий (щоб) виконати.
- Удобопонятный** (*об изложении*) – (легко) зрозумілий.
- Удобство** – зручність (-ности), вигода.
- Удовлетворительно** – догідно, вдовільно, задовільно, досить добре; *вполне -но* – цілком догідно.
- Удовлетворительность** – догідність (-ности), вдовільність (-ности), задовільність (-ности).
- Удовлетворительный** (*об ответе*) – догідний, задовільний, незгірший; (*о состоянии чего*) – задовільний, досить добрий, незгірший.
- Удовлетворяют, -рять кого, что** – задовольняти, задовольнити, удовольняти, удовольнити; (*нужду*) – покривати, покрити; (*долги*) – сплачувати, сплатити; у. *что-либо желание* – ввільнити чию волю; *это не может быть удовлетворено* – цього не можна задовольнити.
- Удорожание** – подорóжчання.
- Удостоверение** – 1) (*документ*) – посвідка, посвідчення; у. *возрастное* – посвідка про літа; у. *командировочное* – відрядна посвідка, посвідка про відрядження; у. *личности* – посвідка про особу; у. *об отсрочке* – посвідка про відтермінування (що відтермінóвано), посвідка, що відкладено термін; **-ние действительно до...** – посвідка має силу до...; 2) (*свидетельствование*) – посвідчування, посвідчення, засвідчування, засвідчення, (*подтверждение*) – ствердження; в **-ние чего** – на ствердження чого, на певність чого.
- Удостоверитель, -ница** – посвідник (-ка), посвідниця, посвідчик (-ка), посвідчиця.
- Удостоверительный** (*о подписи*) – посвідний, посвідковий.
- Удостоверяют, -рять** – 1) (*свидетельствовать*) – свідчити, посвідчувати, посвідчити, засвідчувати, засвідчити; у. *документ* – свідчити, посвідчувати документ; 2) (*подтверждать*) – стверджувати, ствердити; *собственноручность подписи -ряю* – власноручність підпису стверджую.
- Удостоверяются, -рятся** – упевнятися, упевнитися чого, в чому, переконаватися, переконатися в чому, на чому; (*на опыте*) – пересвідчуватися, пересвідчитися, досвідчатися, досвідчитися.
- Удостоивать, -стоит чего** – шанувати, ушанувати чим; у. *знака отличия* – вшановувати відзнакою; у. *ответом* – власкавлюватися, зласкавитися відповісти.
- Уезд** – повіт (-ту).
- Уездный** (*об учреждениях*) – повітовий.
- Узаконение** – 1) (*закон*) – закон (-ну); *собрание -ний* – збірка законів; 2) (*действ.*) – упрáвнення, узаконення.
- Узаконяют, -нить** – упрáвнювати, упрáвнити, узаконяти, узаконити.
- Узел** (*железнодорож.*) – вузол (-зла).
- Узловой** (*о станции*) – вузловий.
- Узнавать, узнать** – 1) (*опознавать*) – пізнавати, пізнати когó, що; 2) (*о чем*) – довідуватися, довідатися, дізнаватися, дізнатися про когó, про що.
- Указ** – ука́з (-зу).
- Указание** – 1) по́каз (-зу), ука́з (-зу); у. *наводящее* – на́від (-воду); у. *руководящее* – про́від (-воду), провідний по́каз; *делать, давать наводящие -ния* – на́від да́вати, да́ти; *делать по -нию* – робити за вка́зом; *надлежащие -ния сделаны* – потрібний на́від да́но; *послужит -кием* – ста́ти за вка́з; 2) (*обозначение*) – зазна́чення; *без -ния места* – не зазнача́ючи місця, не зазна́чивши місця, коли не зазна́чено місця; *с -нием чего* – зазнача́ючи, зазна́чивши що; *список с -нием должностей* – список із зазна́ченими поса́дами.
- Указатель** – пока́зник (-ка); у. *алфавитный* – абетко́вий пока́зник; у. *дорог* – дороговка́з (-у); у. *миль* – мильовка́з (-зу); у. *предметный* – предмето́вий пока́зник.
- Указчик** – ука́зник (-ка).
- Указывать, -зать** – 1) (*что или на что*) – пока́зувати, показáти, ука́зувати, ука́зати; у. *путь* – пока́зувати, показáти доро́гу, на доро́гу справляти, справити; *это -вает на* – це свідчить про, за що; *это -вает, что* – це пока́зує, що; 2) (*обозначать*) – зазнача́ти, зазначити; *как указано* – як зазна́чено; 3) (*приказывать*) – на́казувати, на́казати.
- Укладчик, -ца** – укладáч (-ча), укладáчка.

- Укладываться, уложиться** (в рамки, в штаты, в форму) – укладатися, уклáстися.
- Уклон** (в действиях) – ўхил (-лу), збóчення; *взять уклон в сторону (от чего)* – збóчити, взяти ўхил; *взять уклон в сторону чего* – взяти ўхил (на́прямок) куди.
- Уклонение** – 1) (*отклонение в сторону*) – збóчення, ўхил (-лу); у. *от линии партии* – збóчення від лінії партії; 2) (*избегание*) – ухилання, ухилення; у. *от исполнения служебных обязанностей* – ухилання від службóвих обов'язків; у. *от суда и следствия* – ухилання (від сýду та слідства).
- Уклончивый** (об ответе) – одникливий (Н).
- Уклоняться, -ниться** – 1) (в сторону чего) – збóчувати, збóчити, ухилятися, ухилитися в бік; 2) (*избегают*) – ухилятися, ухилитися одникувати (У), одникнути (від чо́го).
- Укомплектовывать, -товать** – комплетувати, укомплетувати.
- Украинизация** – українізація.
- Укрепительный** (об акте) – утвєрдний (Н); (в собствен.) – увласний (Н).
- Укреплять, -пить** – утвєрджувати, утвєрдити; (*усиливать*) – зміцнювати, зміцнити; у. в *правах* – утвєрджувати в права́х; у. в *собственности* – увласнювати, увласнити.
- Укрупняют, укрупнить, -ся** – побі́льшувати, побі́льшити одиниці, збі́льшувати, збі́льшити одиниці, гуртувати, згуртувати (-ся) в бі́льші одиниці; у. *жилкооперативы* – побі́льшувати одиниці житлокооперативів.
- Укрыватель, -ница** – передєржувач (-ча), передєржувачка, перехóвувач (-ча), перехóвувачка; (*утаиватель*) – пота́ювач (-ча), пота́ювачка; (*преступника*) – покрива́ч (-ча), покрива́чка.
- Укрывательство** – передєржування, перехóвування, перехóв (-ву); (*утаивание преступления*) – пота́ювання, покрива́ння; у. *воров* – передєржування злóдїїв; у. *украденного* – перехóвування кра́деного.
- Укрывать, укрыть** – 1) (*прятать на время*) – передєржувати, передєржа́ти, перехóвувати, перехо́вати ко́го, що; 2) (*утаивать*) – таїти, потаїти, пота́ювати; (*преступление*) – покрива́ти, покрити.
- Укрываться, укрыться** (*прятаться*) – хова́тися, перехóвуватися, перхово́ватися.
- Укрывающийся** – перехóванець (-нця) (Н), що десь перехóвується, зниклий.
- Укупоривать, -рить** (*вещи*) – пакува́ти, запако́вувати, запакува́ти.
- Укупорка** (*вещей*) – (у)пако́вання; (*действ.*) – пакува́ння, упакува́ння.
- Укупорочный** (о материале) – пакува́льний.
- Укупорщик, -ца** (*вещей*) – пакува́льник (-ка), пакува́льниця.
- Улаживать, уладить** – ладна́ти, поладна́ти, ла́годити, ула́годити, пола́годити, зала́годити; у. *дело* – ладна́ти спра́ву; *дело улажено* – спра́ву поладна́ли, спра́ву зала́годили (зала́годжено, пола́годжено).
- Улика** (*поличное*) – до́каз (-зу), лицє́; у. *вещественная* – речовий до́каз; у. *живая* – (живий) свідок; **-ки косвенные** – побі́чні, посере́дні до́кази; у. *на лицо* – до́каз на́віч; *служить -кою* – бу́ти (пра́вити) за до́каз.
- Улица** – ву́лиця; *по -це ехать* – ву́лицею ї́хати; *по (Пролетарской) -це* (дом) – на (Пролетарський) ву́лиці; *производит поливку улиц* – полива́ти ву́лиці.
- Уличать, -чить кого в чем** – до́казувати, до́казати на ко́го що; (*свидетельскими показаниями*) – висві́дчувати, висві́дити на ко́го що (кому́ що); у. *кого в преступлении* – до́казувати (висві́дчувати) кому́ його́ злóчин.
- Уличительный** (об обстоятельстве) – до́казовий, виявний.
- Уличение кого в чем** – висві́дження кому́ чо́го.
- Уличитель** – до́казник (-ка), до́казниця.
- Уложение** (*собрание законов*) – стату́т (-ту), ко́декс (-су); у. *уголовное* – криміна́льний стату́т, криміна́льний ко́декс.
- Улучшать, -шить** – полі́щувати, полі́шити.
- Улучшаться, -шиться** – кра́щати, покра́щати, лі́пшати, полі́пшати, полі́щуватися, полі́шитися; *положение рабочих -лось* – стан робітників покра́щав (полі́пшав).
- Улучшение** – полі́шення, покра́щення; **-ние значительное** – чимале полі́шення; **-ние общее** – загальне полі́шення; в *целях -ния положения* – щоб полі́шити стан; *идет -ние* – полі́щується, іде́ на кра́ще; *меры для -ния чего* – за́ходи полі́шити що; *меры по -нию* – за́ходи полі́шити, за́ходи до (в спра́ві) полі́шення; *наступило -ние* – покра́щало.
- Ум** (в выражении): в *здравом уме* – при до́брім ро́зумі.
- Умалять, умалить** – 1) (*доходи*) – зме́ншувати, зме́ншити; 2) (*достоинства*) – прини́жувати, прини́зити.
- Умалишенный** (о больном) – божеві́льний (-ного).

- Умалчивать, умолчать о чем** – замовчувати, замовчати що, промовчувати, промовчати, поминати, поминути мовчки що.
- Умение** – уміння, умілість (-лости).
- Уменьшать, -шить** – зменшувати, зменшити.
- Умеренный** (о требованиях) – помірний; (о человеке) – поміркований.
- Умерший** – померлий, умерлий.
- Уместно** – до речі, до ладу, доречно, доладно.
- Уместный** (о замечании) – доречний, доладний.
- Умирающий** – смертельний, умирающий.
- Умножать, -жить** – множити, помножити, намножувати, намножити.
- Умножать** число (коллективов) – побільшувати число колективів.
- Умственный** (о труде) – розумовий.
- Умысел** (намерение) – замір (-ру), намір (-РУ); у. злой – лихий намір; с -лом – умисне, навмисне, з наміром.
- Умышленный** (о поступке) – умисний, навмисний, нарочитий.
- Унаследовать** – дістати в спадщину, одібрати в спадок, оспадкувати.
- Универсальный** (о магазине) – універсальний.
- Унизительный** (низкий, пошлый, о намерении) – нищий; (пренебрежительный, об обращении) – зневажливий; (лишенный достоинства, о поступке) – негідний; (позорный, о поступке) – ганебний; (о роли) – упосліджений, зневажений.
- Унификация** – уніфікація.
- Унифицировать** – уніфікувати.
- Уничтожать, -жить** – 1) нищити, винищувати, винищити, знищувати, знищити; у. следы преступления – винищувати (знищувати) сліди злочину; 2) (отменяет) – касувати, скасувати; (лишатъ юридической силы) – уневажнювати, уневажнити, скасовувати, скасувати; у. доверенность – касувати (уневажнювати) довіреність.
- Упадать, упасть** – 1) (о ценах) – падати, упасти; 2) (о торговле, промысле) – занепадати, занепасти.
- Упадок** – занепад (-ду), підупад (-ду); (действ.) – занепадання, підупадання; у. сил – занепадання на силах, знесилля; у. цен – падання цін; находящийся в -ке – занепалий, підупалий; приходитъ в упадок – занепадати, занепасти, підупадати, підупасти.
- Упадочный** (о состоянии) – занепадний, підупадний.
- Упаковка** – (у)пакування; (действ.) – пакування, упакування, упакування, спакування, спакування.
- Упаковочная** (комната) – пакувальня (-ні).
- Упаковочный** (о материале) – пакувальний.
- Упаковщик, -ца** – пакувач (-ча), пакувачка, паківник (-ка), паківниця.
- Упаковывать, упаковать** – пакувати, упакувати, упакувати, спакувати, запакувати.
- Уплата** – сплата, сплачення; у. вперед – сплата наперед; у. налогов – сплачення податків; у. по счету – сплата рахунку; у. срочная – сплата термінована; у. частями – виплат, сплачування ратами; в -ту – на сплату; должно подлежать -те – треба (належить) сплатити; отдалять уплату – відкладати, відкласти сплату; подлежащий -те – що треба сплатити; причитается к -те – належить сплатити; производитъ -ту – платити, заплатити, сплачувати, сплатити.
- Уплатный** – сплатний, виплатний.
- Уплачивать, уплатить** – платити, заплатити, сплачувати, сплатити, виплачувати, виплатити; у. по частям – виплачувати ратами.
- Уплотнение** – потіснення, згущення; (рабочего дня) – обтяження; у. жилищ – житлове потіснення; у. рабочего дня – обтяження робітного дня; нормы -ния – норми потіснення.
- Уплотняют, -нить** (жилище) – потіснювати, потіснити.
- Уплотняются, -няются** – потіснюються, потіснитися.
- Уполномоченный кем** (лицом, учреждением) – уповноважений від кого, відпоручений від кого, відпоручник кого, чий.
- Уполномачивать, -чить** – уповноважувати, уповноважити.
- Уполномачивающий** – поручник (-ка).
- Уполномочие** – уповноваження; по -чию (действовать) – з уповноваження.
- Упомянуть, -мянуть** – згадувати, згадати.
- Упорный** (о труде) – упертий; (о запирательстве) – затятий, упертий.
- Упорядочивать, -чить** – упорядковувати, упорядкувати, упорядити.
- Упорядчик** – упорядник (-ка).

Употребительность – уживаність (-ности).

Употребительный (о приеме) – уживаний.

Употребление – 1) ужиток (-тку); (*длительн. действ.*) – уживання, ужиткування; у. *целесообразное* – доцільний ужиток, доцільне уживання; *бывший в -нии* – уживаний; *быть в -нии* – уживатися; *в большом -нии* (средство) – багато (часто) вживають; *выходит из -ния* – виводитися, виходити, вийти з ужитку; *годный к -нию* – ужитковий, ужитний, придатний до вжитку; *для наружного употребления* – для зокільного вжитку; *для собственного -ния* – собі на вжиток, на власне уживання, на власне ужиткування; *негодный к -нию* – невжитний, непридатний до вживання; *при -нии* – коли вживають, коли вживатимуть, уживаючи; *способ -ния* – як уживати, спосіб ужитку, спосіб уживати; *способ -ния следующий* – уживати так, спосіб уживати такий; 2) (*обращение на что, куда*) – обертання на що; 3) (*потребление*) – споживання, споживок (-вку).

Употреблять, -бить – 1) – уживати, ужити чого; у. *всевозможные средства* – уживати всякого способу; у. *с пользой* – на добре вживати, використовувати, використати; у. *усилия* – докладати, докласти зусиль, намагатися; 2) (*использовать*) – використовувати, використати, ужиткувати, зужиткувати; 3) (*обращать на что*) – обертати, обернути, повертати, повернути на що; у. *на улучшение* – обертати на поліпшення; 4) (*в пищу*) – споживати, спожити, уживати, ужити.

Управа – управа.

Управитель, -ница – управитель (-ля), управителька.

Управление – 1) (*учреждение*) – управа; у. *железнодорожное* – залізнична управа; 2) (в знач. «ведомство») – з'ряд (-ду); у. *военное* – військовий з'ряд; у. *лесное* (лесоуправление) – лісовий з'ряд; 3) (*действие*) – керування, правування; **система -ния** – система керування.

Управлять чем – правувати чим, урядувати де; (*руководительствовать*) – керувати; (*заправлять*) – орудувати чим.

Управляться, -виться с чем (*справляться*) – справлятися, справитися, поборатися, упоратися з чим, раду дати чому, управлятися, упоратися з чим (Г).

Управляющий чем – керівник (-ка) чого, керівничий чого, адміністратор (-ра); **-щий делами** – керівник справ; **-щий домом** – адміністратор будинку.

Управомочивать, -чить – уповноважувати, уповноважити когось, надавати, надати комусь права.

Упражнение – вправа.

Упразднять, -нить – касувати, скасовувати, скасувати.

Упрочивать, -чить (*положение*) – зміцнювати, зміцнити.

Упрощать, упростить – спрощувати, спростити.

Упускать, упустить (*из рук*) – випускати, випустити; (*пропускать время*) – пропускати, пропустити; (*терять, утратить*) – утрачати, утратити; у. *из виду* – не взяти на увагу, забувати, забути, минати, проминути; у. *удобный случай* – пропустити нагоду, утрачати, утратити нагоду.

Упущение (*недосмотр*) – недогляд (-ду); у. *по службе* – службова провина, службовий недогляд.

Уравнивать, уравниь – рівняти, урівняти, зрівнювати, зрівняти, вирівнювати, вирівняти; у. *в правах кого с кем* – зрівнювати комусь з ким прав.

Уравнительный (о записи, налоге) – вирівняльний.

Уравновешивать, -весить – рівноважити, зрівноважувати, зрівноважити.

Урегулировать – см. **Регулировать**.

Урезонивать, -нить – умовляти, умовити, урезонювати, урезонити.

Урезывать, -заты – вкраювати, вкраяти, урізувати, урізати; (*уменьшать*) – зменшувати, зменшити; у. *зарплату* – зменшувати зарплатню.

Урна – урна.

Уровень – рівень (-вня); у. *заработной платы* – рівень заробітної плати; в **-нь**, на **-вне** – врівень, врівні; на **одном -не** – на тому самому рівні, на такому самому рівні, на одній мірі.

Урожай – урожа́й (-жаю).

Урожайность – урожа́йність (-ности); (*плодородие*) – родючість (-чости); у. *земли* – родючість землі; у. *последних годов* – урожа́йність за останні роки.

Уроженец – народжéнець (-нця), народжéнка, уроджéнець (-нця), уроджéнка, родом з...; у. *Харькова* – родом з Хárкова; *я здешний -нец* – я тут народився; я тут родимий.

Урок; 1) (*лекция*) – лекція чого; (*занятие*) – година чого; 2) (*задание*) – завдання, призначена, визначена робота, норма вироблення, норма виробу; 3) (*назидание*) – наука.

- Урон** – шкода, утрата; у. *потерпеть* – утратити, зазнати втрати; у. *причинить* – заподіяти, зробити шкоду.
- Урочище** – урочище.
- Урочный** (о времени) – призначений, визначений; (о работе) – призначений, визначений, кормовий; (о рабочем) – закладний; (о плате) – від роботи, від завдання.
- Усадебный** (о месте) – садибний.
- Усадьба** – садиба.
- Усердный** (о работнике) – щирий (до роботи), старанний.
- Усидчиво** – пильно; **-во работать** – пильно працювати.
- Усиленно** (ходатайствовать) – дуже.
- Усиленный** (о просьбе) – великий; (о работе) – напружений; (об охране, спросе) – збільшений.
- Усиливать, -лить** – 1) (сделать сильнее) – підсилювати, підсилити, посилювати, посилити; у. *аппарат (учреждения)* – підсилювати апарат; 2) (увеличивать) – збільшувати, збільшити, побільшувати, побільшити; у. *наблюдение* – збільшувати догляд, (починати) пильніше доглядати; у. *работу* – напружувати, напружити роботу; у. *средства* – збільшувати засоби.
- Усиливаться, -литься** (делаться сильнее) – дужчати, подужчати, сильнішати, посильнішати; (увеличиваться) – більшати, побільшати.
- Усилие** – зусилля, силкування; *соединенными усилиями* – спільними силами, зусиллями; *использовать все усилия* – докласти всіх сил, щоб...; *это стоило больших -лий* – труда великого це стало.
- Ускорять, ускорить, -ся** (выпуск) – прискоряти, прискорювати, прискорити, -ся; (движение) – пришвидшувати, пришвидшити, -ся.
- Условие** – 1) (обуславливающее обстоятельство) – умова, умовина; **-вия жизни** – умовини (умови) життя; у. *льготное* – пільговá умова; у. *необходимое, непременно* – неодмінна умова, (до)конечна умова; у. *труда* – умовина (умова) праці; **-вия чисто-экономические** – сүто-економічні умови (умовини); *на льготных условиях* – з пільгою; *по -виям своей работы* – через умовини своєї праці; *при нормальных -виях* – при нормальних умовинах (умовах); *при прочих равных -виях* – при інших однакових умовинах (умовах); *с соблюдением льготных -вий* – з пільгою, застерігаючи, застерігши пільгу; 2) (пункт договора) – умова; **-вия пользования** – умови користування, умова, як користуватися; **-вия приемлемые** – прийнятні умови; *вносит (в договор) новые -вия* – запроваджувати (до договору) нові умови; *на договорных -виях* – на умовах договору, на договірних умовах; *на необременительных -виях* – на нетяжких (на легких) умовах; *на сходных -виях* – на прийнятних умовах; *под -вием значительной уступки* – з умовою, що буде чимала поступка; *поставит -вием* – поставити, як умову; *с -вием* – з умовою, з тим, щоб...; 3) (договор) – умова, уклад (-ду); (между государствами) – уклад (-ду); у. *письменное* – писана умова, умова на письмі; у. *предварительное* – передумова, попередня умова; у. *словесное* – словесна умова, умова на словах; *выполнять -вие* – виконувати умову, додержувати умови; *заключат -вие* – укладати умову; *по -вию* – за умовою, згідно з умовою; *расторжение -вия* – зрвання умови; *согласно -вию* – згідно з умовою, відповідно до умови, як умовлено; *составляют текст -вия* – укладати текст умови; 4) (окружение) – обставини (-вин) оточення; *в таких условиях (работать)* – в такому оточенні.
- Условливаться, -виться** – 1) (относительно чего-нибудь) – умовлятися, умовитися про (за) що; у. *на счет цены* – умовлятися про (за) ціну; 2) (договариваться) – годитися, згодитися, еднатися, поеднатися.
- Условно** – умовно, з умовою; **осудили -но** – засудили умовно.
- Условность** – умовність (-ности).
- Условный** (о кредите, об осуждении) – умовний.
- Усложняют, -нить** – ускладняти, ускладнити; (*затрудняют*) – утрудняти, утруднити.
- Услуга** – 1) (действие, одолжение) – послуга; **-ги коммунальные** – комунальні вигоди; **-ги посреднические** – посередницькі послуги; **-ги телефонные** – телефонна послуга; *готовый к -гам* – до послуг (готовий) готовий на послуги; *за оказанную -гу* – за зроблену послугу; *обращаться к -гам* – удаватися, удатися до послуг; *оказывать -гу* – чинити послугу, в послугі стати, зробити послугу, ставати, стати в пригоді, прислужуватися, прислужитися; *располагать услугами* – користатися з послуг; 2) (прислуживание) – ослуга (Г); *держат для услуг* – до ослуги держати.
- Услужение** (о положении слуги) – служба, найми (-мів); (*прислуживание*) – послуга,

ослуга (Г); *быть в домашнем -нии* – бути за домашнього (хатнього) служника; *взять в -ние* – взяти до послуги, в найми (до послуг) взяти; *пойти, поступить в -ние* – піти в службу, піти служити, у найми піти.

Услуживать, -жить – usługувати, услужити, прислужувати, прислужувати, прислужити.

Усмагривать, усмотреть, -ся – вбачати, добачати, добачити, -ся; *в этом не -ваётся признаков преступления* – в цьому нема (не видно) ознак злочину.

Усмотрение – розсуд (-ду), розгляд (-ду); *делайте, поступайте по вашему -нию* – робіть, як самі знаєте, як Вам здається краще, робіть на свою волю; *на ваше -ние* – на Ваш розсуд; *оставляют на -ние* – полишати на чий розсуд, на чию волю; *по -нию* – з розсуду, з волі; *по (своему) -нию* – своїм розсудом, на свою волю, своєю волею.

Усовершенствовать, -ся – удосконалювати, удосконалити, -ся.

Усопший – померлий (-лого).

Успех – успіх (-ху); (*достижение*) – досягнення; **-хи начинаний** – успіхи заходів; **-хи техники** – досягнення техніки; *без -ха* – не успішно, без успіху, без наслідків; *нет -ха* – не щастить, нема успіху; *оказывать -хи* – виявляти успіхи; *с -хом* – успішно.

Успешный (*об окончании дела*) – успішний.

Устав – статут (-ту); *у. о гербовом сборе* – гербовий статут; *у. об акцизных сборах* – акцизний статут; *у. образцовый* – зразковий статут; *у. общежительный* – інтернатський статут; *у. питейный* – статут про напої; *у. пробирный* – пробірний статут.

Уставный (*о статье*) – статутний.

Устанавливать, установить – 1) (*вводит*) – устанавляти, устанавити, запроваджувати, запровадити, заводити, завести *у. порядок*, запроваджувати лад; 2) (*определять*) – визначати, визначити; *у. срок* – визначати реченіць (час); визначати термін; *у. цену* – визначати ціну; 3) (*точно, достоверно доказать*) – доводити, довести; *у. факт* – довести факт; 4) (*в техн. значении*) – ставити, поставити, устанавляти, устанавлювати, устанавити; *у. двигатель* – ставити рушій.

Устанавливаться, установиться – ставати, стати, наставати, настати; **-вился обычай** – став звичай, повелось; **-лся порядок** – настав лад.

Установившийся (*о взглядах, характере*) – станівкий, сталий, усталений; (*о порядке, обычае*) – заведений.

Установка – 1) (*в технике*) – устава; *у. силовая* – силівня; 2) (*действ.*) – устанавлювання, устанавлення, устанавлення; 3) *у. целевая* – цільовий налад (напрям), цільове наставлення.

Установление – 1) (*учреждение*) – установа; **-ния кредитные** – кредитові установа; 2) (*действие*) – устанавлення, запровадження, заведення; (*в техн. значении*) – устанавлення, устанавлення; *у. налогов* – запровадження податків.

Устарелый – застарілий, задавнений.

Устно – усно, словами, на словах.

Устный (*об ответе, сообщении*) – усний, словесний, словами.

Устойчивый (*о валюте, о ценах*) – сталий, станівкий.

Устраивать, устроить, -ся – влаштувати, влаштувати, -ся; (*собрание, заседание*) – впоряджати, впорядкити, уряджати, уряджати, -ся; (*приводит в порядок*) – упорядкувати, упорядкувати, -ся; *у. свои дела* – влаштувати свої справи; *это нас не -ет* – це нам не допоможе, це нас не зарадить.

Устранять, -нить кого, что – 1) (*отдалить*) – відводити, відвести, відхилити, відхилити, видаляти, видалити; (*избавляются от кого, от чего*) – збуватися, збутися, позбутися когось, чого; *у. опасность* – відводити небезпечу; *у. препятствия* – відводити, видаляти, відсувати перешкоди; 2) (*отрешать*) – відстановляти, відстановити від чого, звільняти, звільнити з чого; *у. от должности* – відстановляти, відстановити від уряду (посади), звільнити, звільнити з уряду (посади); 3) (*отстранять, делают отвод*) – відсторонювати, відсторонити; *у. от наследства* – позбавляти спадщини.

Устраоят, устроить – 1) уряджати, (у)поряджати; (*сооружать*) – споруджувати, споруджати, спорудити; 2) (*упорядочивать*) – упорядкувати, упорядкувати.

Устроитель, -ница (*организатор*) – упорядник (-ка), упорядниця; (*соорудитель*) спорудник (-ка), спорудниця.

Устройство – 1) (*строй*) – лад (-ду); *у. государственное* – лад державний; 2) (*действие* – *устройство, организация*) – лаштування, влаштування, уряджування, урядження, упоряджання, упорядження; *у. концерта* – влаштування (урядження) концерту; 3) (*техн.*) – злагода; (*строение*) – будова; (*действ.*) – злагоджування, злагодження; *у. машины*

- (конструкція) – будова машини; у. *электрическое* – злагода електрична.
- Уступать, -пить** – 1) (кому что) – відступати, відступити, віддавати, віддати; (*передать*) – передавати, передати; (*продавать*) – пускати, пустити, продавати, продати (кому в чем) – поступатися, поступитися кому чим, попускати, попустити кому чого; у. *за меньшую цену* – віддавати за меншу ціну; у. *место* – давати, дати місце, звільняти, звільнити місце, поступатися, поступитися місцем; у. *на чем* – поступатися на чому; у. *просьбе* – вважати на прохання; у. *свое право* – поступитися своїм правом, відступити право кому; 2) (*качеством*) – бути гіршим, поступатися, поступитися; 3) (*в цене*) – збавляти, збавити ціну, поступатися, поступитися ціною, відбавляти, відбавити ціни.
- Уступка** – 1) (*чего кому*) – відступ (-пу), відступання; *получающий по -ке* – переємець (-мця) (Н); 2) (*кому в чем*) – побітка в чому; (*действ.*) поступання чим; *пойти на -ки* – поступитися; 3) (*в цене*) – знижка; *сделать -ку* – відбавити ціни, зробити знижку.
- Уступочный** (о записи) – відступний; (о цене) – спускний, відбавний.
- Уступщик, -щица** – передавач (-ча), передавачка, відступник (-ка), відступниця.
- Усугублять, -бить** (*увеличивать*) – побільшувати, побільшити.
- Усушка** – усих (-ху), висих (-ху).
- Усыновитель, -ница** – усиновець (-вця), усинов(ни)ця.
- Усыновлять, -вить** – усиновляти, усиновити.
- Усыпальня, усыпальница** – ховальня.
- Усыхать, усохнуть** – усихати, усохнути.
- Утаивать, утаить** – 1) таїти, затаювати, затаїти, утаювати, утаїти, потаїти; 2) (*укрывать*) – переховувати, переховати, покривати, покрити.
- Утайна** – утайка, утаєне; (*действ.*) – утаювання, утаєння, затаювання, затаєння.
- Утайщик** – затаювач (-ча), затаювачка, затаїник (-ка), затаїниця, утайник (-ка), утайниця.
- Утвердительно** (*отвечать*) – позитивно.
- Утвердительность** *ответа* – позитивність відповіді, позитивна відповідь.
- Утвердительный** – 1) (*о решении*) – ствердний; 2) (*положительный, об ответе*) – позитивний.
- Утверждать, -дить** – 1) затверджувати, затвердити; у. *в должности* – затверджувати на посаді; у. *кого в правах* – затверджувати права чиї (кому) на що; 2) (*твердить*) – казати, запевняти.
- Утверждаться, -диться** – затверджуватися, затвердитися, утврджуватися, утвердитися; **-тсья в правах наследства** – затвердитися (утвердитися) в правах на спадщину, затвердити свої права на спадщину.
- Утверждение** – 1) затвердження; *вопрос об -нии* – справа про затвердження; *для -ния* – на затвердження, для затвердження, щоб затвердити; *по (его) -нии* – коли (його) затвердили (затвердять); *представляют к -нию* – подати на затвердження, подати затвердити; 2) (*уверение*) – запевнення; *по -нию очевидцев* – як запевняють свідки; 3) (*логич.*) – твєрдження.
- Утеря** – 1) згуба, згублення; у. *документов* – згуба, згублення документів; *объявление об -ре документов* – оголошення про згублені документи; 2) (*утрата*) – утрачення, утрата.
- Утеснение** – утиск (-ку), гноблення, пригноблення.
- Утеснение кого** – утискувати, утискати, пригноблювати, гнобити.
- Утечка** – 1) витік (-току); (*вытекание*) – витікання; *какова -ка?* – скільки витекло, скільки виточилося?; 2) (*раструска*) – рзтрус (-су); 3) (*денег*) – недостача (грóшей); (*действ.*) – зникання (грóшей).
- Утилизация** – утилізація, використóвування чого.
- Утилизировать, -зовать** – утилізувати, сов. зутилізувати, використóвувати, сов. – використати.
- Утомительный** (о работе) – утомний.
- Утомлять, -мить** – утомляти, утомлювати, утомити, стóмлювати, стомити.
- Утопающий** – потопельник (-ка), потопельниця, тонучий (-чого).
- Утопленник, -ница** – утопленик (-ка), утоплениця, утоплений (-ного), утоплена (-ної), потопельник (-ка), потопельниця.
- Уторговывать, -говать** – уторгóвувати, уторгувати.
- Уточнять, -нить** – уточняти, уточнити.
- Утраивать, утроить** – утрóювати, утрóїти.
- Утрата** – утрачення, утрата; у. *трудоспособности* – утрачений працездатности.
- Утрачивать, утратить** – утрачати, утратити, теряти, утеряти; (*лишиться*) – збуватися, (по)збúтися когó, чого; у. *доверие и кому, к чему* – зневірятися, зневіритися в ко́му, в чо́му; у.

- здоровье – (по)збуватися здоров'я, утрачати здоров'я; у. *надежду* – утрачати надію.
- Утренний** (о заседании) – ранішній, вранішній, ранковий.
- Утро** – ранок (-нку); у. *литературное* – літературний ранок.
- Утруждать, утруднить** – трудити, утрудняти, утруднити, клопотати, поклопотати, завдавати клопоту, турбувати, потурбувати; у. *кого просьбой* – турбувати когось проханням.
- Ухаживать** (заботиться) – доглядати когось, чогось, ходити коло чогось; у. *за больным* – доглядати хворого.
- Уход** – 1) (*откуда*) – вихід (-ходу); у. *из организации* – вихід з організації; 2) (*от кого и куда*) – відхід (-ходу); у. *в другое учреждение* – відхід до іншої установи; 3) (*попечение, присмотр*) – догляд (-ду), нагляд (-ду), пильнування когось, чогось; *нуждаться в -де* – потребувати догляду; *правила -да* – правила догляду, правила (як) доглядати; *предметы -да за больными* – речі, щоб доглядати хворих, речі на догляд хворих.
- Уходит, уйти** – 1) (*откуда куда*) – іти, піти звідки куди, від когось куди; у. *на заработки* – ходити (іти) на заробітки; у. *на службу* – іти на службу (працю); у. *переходит в другое учреждение* – відходити, переходити до іншої установи; *уходя* – на відході, виходячи, ідучи; 2) (*убегать*) – утікати, утекти; 3) (*о времени*) – минати, минути; *ушло много времени* – минуло багато часу.
- Ухудшать, -шить** – погіршувати, погіршити.
- Ухудшаться, ухудшиться** – гіршати, погіршати.
- Уцелеть** – цілим лишитися; (*только о вещах*) – зберегтися.
- Участвовать в чем** – 1) (*принимать участие*) – брати, мати участь у чому; 2) (*быть прикосновенным*) – бути причетним до чогось; 3) (*иметь долю*) – мати уділ, пайку.
- Участвующий** – учасник (-ка), той що бере участь; (*причастный*) – причетний до чогось.
- Участие** – 1) (*участование*) – уділ (-лу), участь (-сти); (*причастность*) – причетність (-ности); у. *в деле* – уділ у справі, причетність до справи; у. *деятельное* – чинна участь; *при -тии* – з участю; *привлечь к -тию* – притягати, притягти до участі; *принимать (живое) -тие* – брати, взяти (пильну, жваву) участь; 2) (*соучастие*) – співучасть (-сти), співуділ (-лу), спілкування; *принять -тие в предприятии* – мати частину в підприємстві, брати співучасть у підприємстві; 3) (*у, в ком*) – опікування ким; (*соболезнование*) – вболівання за ким, співчування, співчуття до когось.
- Участковый** (о враче, судьё) – ділянковий; (о трамв. билете) – дільничний; 3-х *участковый билет* – квиток на 3 дільниці.
- Участник, -ница** – учасник (-ка), учасниця; (*причастный к чему*) – причетний до чого; у. *в деле* – учасник у справі, причетний до справи; у. *в предприятии* – спільник (-ка), спільниця; у. *общей собственности* – співвласник (-ка), співвласниця.
- Участный в чем** – учасний у чому, причетний до чого.
- Участок** – 1) (*административный*) – район (-ну), ділянка; у. *инструкторский* – інструкторський район; у. *народного суда* – район народного суду; у. *приписной* – приписний район, приписна ділянка; у. *счетный* – реєстраційний район; 2) (*леса, усадьбы*) – ділянка, одруб (-бу); (*на опытной станции*) – ланок (-нка); у. *отрубной* – відрубна ділянка; у. *пустопорожный* – ваканець (-нця); 3) (*линейный*) – дільниця; у. *трамвайный* – трамвайна дільниця.
- Участь** – доля; у. *подсудимого* – доля підсудного.
- Учащийся** – учень (-чня).
- Учеба** – учіння, навчання; (*воен.*) – муштра.
- Учебник** – підручник (-ка); **-ки по всем предметам** – підручники (до) всіх предметів (дисциплін).
- Учебный** – 1) (*относящ. к учению, о плане, пособию*) – навчальний; (*относящ. к школе, о заведении*) – шкільний; 2) (*о команде*) – муштровий.
- Учение** – 1) (*обучение*) – учіння, (шкільне) навчання, (шкільна) наука; (*воен.*) – муштра; *быть в учении* – навчатися; *отдать в учение* – дати в науку; 2) (*доктрина*) – наука, доктрина.
- Ученик, -ница** – ученик (-ка), учень (-чня), учениця.
- Ученический** (о билете) – ученицький, учнівський.
- Ученичество** – учництво, учнівство; **фабр.-заводск. -во** – фабрично-виробнєве учеництво.
- Ученость** – ученість (-ности).
- Ученый** – 1) (*существ.*) – учений (-ного); 2) (*прилаг., о секретаре*) – учений; (*научный, о труде, обществе, сотруднике*) – науковий.
- Учет чего** – 1) (*стат.*) – облік (-ку) чомусь; у. *имущества* – облік майну; у. *количественный* – облік числу, числовий облік; *брать на учет* – брати на облік; *вести (строгий) учет* –

- (пильно) облічувати, прова́дити (пильний) облі́к; *взять на учет (склад)* – взяти на облі́к, облі́чити; *значиться на учете* – на облі́ку бу́ти; *книга по -ту* – книга на облі́к; *производит учет* – облі́чувати, прова́дити облі́к; (*должностному лицу в израсходовании денег*) – перевіряти, перевірити ко́г; *состоят на -те* – бу́ти на облі́ку; *состоящий на -те* – облі́ченець (-нця) (*Н*), облі́чений, той, що на облі́ку, облі́кований; *с -том* *принимать* – облі́чуючи (за облі́ком) прийма́ти; *снять с -та* – списа́ти з облі́ку; 2) (*векселей*) – дисконтува́ння, дискон́т (-ту), дискон́то; *банк производит учет векселей* – банк дисконту́є вексе́лі, банк прова́дить дисконтува́ння вексе́лів; *взять вексель на учет просроченных* – здисконтува́ти ве́ксель, як за́давнений у те́рміні; *взять на учет вексель* – здисконтува́ти ве́ксель; *учет векселей увеличился* – дискон́т вексе́лів збі́льшився; *принять к -ту вексель* – прийма́ти ве́ксель на дискон́то, прийма́ти ве́ксель, щоб дисконтува́ти.
- Учетный** – 1) (*о карточке*) – облі́ковий; 2) (*об учетных вексельных операциях*) – дисконто́вий.
- Учетчик** – облі́чник (-ка), облі́ковець (-вця) (*Н*); *у. штата* – облі́чник (облі́ковець) шта́ту.
- Училище** – шко́ла.
- Учинять, учинить** – робити, зробити, чинити, учиняти, учинити; *учинить обиду* – учинити, заподіяти кривду; *учинить расчет* – зробити розра́хунок.
- Учитель, -ница** – учитель (-ля), учителька, навчитель (-ля), навчі́телька.
- Учительский** (*о съезде, среде, союзе*) – учительський.
- Учительство** – 1) (*учителя*) – учительство, учителі́; 2) (*занятие*) – учительова́ння.
- Учительствовать** – учительова́ти.
- Учитывать, учесть** – 1) (*брать на учет, проверять число*) – облі́чувати, облі́чити, бра́ти, взяти на облі́к; (*касса*) – облі́чувати, облі́чити, перевіряти, перевірити; 2) (*вексель*) – дисконтува́ти, здисконтува́ти; 3) (*принимать во внимание*) – бра́ти, взяти на ува́гу, до ува́ги що, ма́ти на ува́зі що, зважа́ти, зва́жити, зва́жувати на що; *у. все условия аренды* – бра́ти на ува́гу всі умо́ви о́ренди; *у. обстоятельства* – зва́жувати на обста́вини.
- Учить, научить, -ся чему** – учити, навчити, -ся чо́го.
- Учредитель, -ница** – засно́вник (-ка), засно́вниця, фунда́тор (-ра), фунда́торка.
- Учредительный** (*о собрании*) – устано́вчий, засно́вний.
- Учредительский** (*о фонде*) – засно́вницький, фунда́торський.
- Учреждать, учредить** (*основывать*) – засно́вувати, заснува́ти, заклада́ти, закла́сти, осно́вувати, оснува́ти; (*устанавливать, вводить*) – устано́вляти, устано́вити, заводи́ти, завести, запрова́джувати, запрова́дити.
- Учреждение** – 1) (*институция*) – устано́ва, інститу́ція; *у. государственное* – держа́вна устано́ва; *у. научное* – науко́ва устано́ва; *у. поднадзорное* – піддо́глядна устано́ва; *у. правительственное* – урядо́ва устано́ва; *у. промежуточное* – посере́дня устано́ва; *у. судебное* – судовá устано́ва, суд (-ду); *у. торговое* – торгове́льна устано́ва; *у. частное* – прива́тна устано́ва; *в -ниях* – по устано́вах; *в подлежащих -ниях*: а) (*в подчинен них*) – в підле́глих устано́вах; б) (*в надлежащих*) – в нале́жних, відпові́дних устано́вах; *дежурный по -нию* – черговий в устано́ві; 2) (*действие*) – засно́вування, заснува́ння, заклада́ння; (*установление*) – запрова́дження, заведе́ння, устано́влення.
- Учрежденский** (*об архиве учреждения*) – устано́вський, устано́ви.
- Ущерб** – шко́да, утра́та; *в ущерб* – на шко́ду, шко́дячи; *возмещать, покрывать ущерб в чем* – відшко́довувати, відшко́дува́ти що; *понести ущерб на чем* – зазна́ти втра́ти на чо́му; *причинять ущерб* – робити, зробити (чинити, учинити) шко́ду, шко́дити, пошко́дити.
- Уяснить, -нить** – вияснити, вияснити, з'ясо́вувати. з'ясува́ти.
- Фабрика** – фа́брика.
- Фабрикант** – фабрика́нт (-та).
- Фабрикат** – вирі́б (-робу), фабрика́т (-ту).
- Фабрикация** – вирі́б (-робу), виробле́ння, фабрика́ція, фабрикува́ння.
- Фабриковать** – виробля́ти, вироблюва́ти, фабрикува́ти.
- Фабричник** – фабричник (-ка), робі́тник на фа́бриці.
- Фабричный** (*об изделии, о марке*) – фабричний.
- Фазис** – фа́за.
- Факсимиле** – факсимі́ле.
- Факт** – факт (-ту); *ф. совершившийся* – доко́наний факт; *ф. установленный* – доведе́ний факт; *ф. характерный* – своєри́дний факт; *основываться на фактах* – спи́ратися на фа́кти, виходи́ти з фа́ктів.
- Фактически** – на ділі, факти́чно.
- Фактический** (*о владельце, виновнике*) – факти́чний.

- Фактор** – 1) (*исполняющий поручения*) – ф́актор (-ра); 2) (*сила, начало*) – чинник (-ка).
Факторство – факторування; *заниматься* -**ством** – факторувати.
Факторствовать – факторувати.
Фактура – факту́ра, купецький рахунок.
Факультативный (*об изучении, преподавании*) – факультативний.
Факультет – факультéт (-ту), відділ (-лу).
Фальсифікат – фальсифіка́т (-ту), підробка.
Фальсифікатор – фальсифіка́тор (-ра), підробник (-ка), підроблювач (-ча).
Фальсифікація – фальсифіка́ція, підроблення; (*действ.*) – фальсифіку́вання, підроблювання.
Фальсифіцировать – фальсифікувати, *сов.* – сфальсифікува́ти, підроблювати, *сов.* – підробити.
Фальш – фалш (-шу); *без всякой -ши* – без ніякого фалшу.
Фальшивить, сфальшивить – фалшити, зфалшити.
Фальшивомонетчик, -чица – фалшивомонéтник (-ка), фалшивомонéтниця, фалшівник (-ка) грóшей, фалшівниця грóшей.
Фальшивість – фалшиві́сть (-вості).
Фальшивый (*о документе, деньгах*) – підроблений, фалшóваний, фалшивий.
Фамилия – прізвище; *по -лии* (*называют*) – на прізвище.
Фармацевт – фармаце́вт (-та).
Фасовать – фасува́ти.
Фасовка – фасува́ння.
Фасовщик – фасо́вник (-ка).
Февраль – лютий.
Федерация – федера́ція.
Фельдшер, -рица – фéльдшер (-ра), фéльдшерка.
Фельетон – фейлето́н (-ну).
Фельетонист – фейлетоні́ст (-ста).
Ферма – фáрма; *ф. молочная* – молочáрня, молочáрська фáрма.
Фермер – фáрмер (-ра).
Физический (*о лице*) – фізичний.
Фиксировать – фіксува́ти.
Фиктивный (*об обстоятельстве*) – фіктивний, неспра́вжній, вигаданий; (*о расписке*) – фіктивний.
Филиальный (*об отделении*) – філіяльний.
Филия, филиал – філія, відділ (-лу).
Финансировать – фінансува́ти.
Финансовый (*об отделе*) – фінансо́вий.
Финансы – фінанси (-сів).
Фирма – фі́рма.
Фирменный (*о бланке*) – фі́рмовий, фі́рми.
Фиск – фі́ск (-ску), ска́рб (-бу).
Фискальный (*об интересах*) – фі́скальний, ска́рбо́вий.
Флаг – пра́пор (-ра), ма́йва; *выставляют флаг* – викинути пра́пор(а); *поднять флаг* – підне́сти пра́пор(а); *спустить флаг* – спустити пра́пор(а).
Флигель – флі́гель (-ля), офі́цина.
Флот – флю́та.
Флотилия – флю́тилія.
Фолиант – фоліа́нт (-ту).
Фон – тло, фон (-ну).
Фонд – фонд (-ду); *ф. запасный* – запасний фонд; *ф. земельный* – земéльний фонд; *ф. неликвидный* – нелікві́дний фонд; *ф. неприкосновенный* – незáйманий фонд; *ф. погасительный* – сплатний фонд; *ф. резервный* – ре́зервний фонд; *ф. страховой* – ubezпéчний фонд.
Фондовый – фóндовий.
Форма – форма; (*образец*) – зразо́к (-зка́), фóрма; *в денежной -ме* – грошима, грі́шми; *в письменной -ме* – а) на письмі; б) (*в письме*) – листóвно; *в словесной, в устной -ме* – словéсно, слова́ми, ўсно; *в -ме обязательств, расписок* – як зобов'язання, як рóзписка, зобов'язаннями, рóзписками; *по -ме (оригинальный)* – фóрмою; *по установленной -ме (сделать)* – за встанóвленою фóрмою, за встанóвленням зразко́м, на встанóвлену фóрму, на

- встановлений зразок.
- Формалізм** – формалізм (-зму).
- Формаліст** – формаліст (-ста).
- Формалістика** – формалістика.
- Формальність** – формальність (-ности); *выполнить необходимые -сти* – додержати потрібних формальностей; *при условии соблюдения -стей* – з умовою (щоб) додержати формальностей (фóрми); *соблюсти -сти* – додержати фóрми.
- Формальний** (об акте) – формальний.
- Формат** – формát (-ту); *ф. брошюрный* – брошурний формát, формát брошúри, формát з брошúру; *ф. открыточный* – листівковий формát, формát листівки; *по -ту (книжка небольшая)* – формátом (книга невеличка); *по -ту (расставляют книги)* – за формátом, відповідно до формату (розкладáти книжки).
- Форменний** (об одежде) – фóрменний.
- Формировать, сформировать** – формува́ти, зформува́ти.
- Формировка** – формува́ння.
- Формула** – фóрмула; *ф. общепринятая* – загальноживана фóрмула.
- Формулировать** – формулюва́ти.
- Формулировка** – фóрмула; (действ.) – формулюва́ння; *в такой -ке (предлагать)* – так формулюючи, в такій фóрмулі, з такою фóрмулою.
- Формуляр** – 1) формуляр (-ра), кáртка, блянок (-нку), блянк (-нку); 2) (служебный список) – формуляр (-ру).
- Фотограф** – фотóграф (-фа), світляр (-ра).
- Фотографировать, сфотографировать** – фотографува́ти, зфотографува́ти, світлити, відсвітлити.
- Фотография** – 1) (заведение) – фотогра́фія, світлярня; 2) (фотографическое изображение) – світлина; *снимать -фию* – фотографува́ти, світлити.
- Фототипия** – фототипія, світлодрúк (-ку).
- Франко** (ком.) – фра́нко.
- Фрахт** – фрахт (-ту), перевізне (-но́го), перевозо́ве.
- Фрахтовать** – фрахтува́ти.
- Фрахтовый** (о деньгах) – фра́хтовий.
- Фронт** – фронт (-ту); *по всему -ту* – через увесь фронт, по всьóму фрóнту.
- Фруктовщик, -щица** – óвочник (-ка), óвочниця, фруктовик (-ка), фруктовиця.
- Фруктовый** (о рядах) – фрукто́вий, овочéвий.
- Фундамент** – підва́лина, підму́рок (-рку), фунда́мент (-нту); (переносно) – осно́ва, підста́ва.
- Фундаментальный** (о библиотеке) – фундаме́нтальний; (в см. основательный) – грунто́вний, фундаме́нтальний.
- Фундатор** – фунда́тор (-ра), засно́вник (-ка).
- Функционер** – функціо́нер (-ра).
- Функционировать** – функціонува́ти, працюва́ти; *учреждение -рует* – устано́ва працює.
- Функция** – фу́нкція; *-ции законодательные* – законода́вчі фу́нкції; *-ции исполнительные* – вико́навчі фу́нкції, судóві фу́нкції; *брать на себя -ции* – перейма́ти, перейняти на се́бе фу́нкції.
- Фура** – фу́ра, ху́ра.
- Фураж** – фура́ж (-жу́).
- Фуражировка** – фуражува́ння.
- Фуражный** (о деньгах) – фураже́вий.
- Фурман, фурщик** – фу́рман (-на), ху́рман (-на).
- Халатность** – недба́лість (-лости), недба́йливість (-вості), недба́льство; *х. в отношении к своим обязанностям* – недба́лість про (за) свої обов'язки.
- Халатный** (об отношении к службе) – недба́лий, недбайливий.
- Характер** (совокупность свойств вообще) – харáктер (-ру), приро́да, нату́ра; (о человеке) – вдáча, харáктер (-ру); *х. дела* – харáктер спра́ви; *по самому -ру своему (интересен)*: а) (о явлении) – в самій нату́рі своїй; б) (о человеке) – само́ю вдáчею своєю.
- Характеризовать, охарактеризовать** – характеризува́ти, охарактеризува́ти.
- Характеристика** – характеристика; *давать -ку* – характеризува́ти, дава́ти характеристику.
- Характерный** (о факте) – одмі́тний, своєри́дний.
- Харчевня** – харчі́вня.
- Харчевый** (о продуктах) – харчовий.
- Харчи** – харч (-чу, -чі), (мн.) – харчі.

- Хватать, -тять** (*быть достаточным*) – вистачати, вистачити, ставати, стати; *не хватать* – не вистачати, бракувати.
- Хворать** – слабувати, хорувати, хворіти, нездужати на що.
- Хемик** – хемік (-ка); *х.-лаборант* – хемік-ляборант.
- Химический** (*о промышленности*) – хемічний.
- Хищение** – крадіж (-деж), крадіжка, розкрадання, розкрад (-ду).
- Хлебный** (*о рынке*) – хлібний, збіжжівий.
- Хлебозаготовитель** – хлібозаготівник (-ка), хлібозаготівець (-вця), заготівець хліба.
- Хлебозаготовительный** (*о кампании*) – хлібозаготівний, хлібозаготівчий.
- Хлебопашество** – хліборобство, рільництво.
- Хлебопашествовать** – хліборобити.
- Хлебопашец** – хлібороб (-ба), рільник (-ка).
- Хлебопек** – пекар (-ря), хлібопека.
- Хлебопекарня** – хлібопекарня, пекарня.
- Хлебопечение** – випікання хліба, печіння хліба, хлібопечіння.
- Хлебофуражный** – хлібофуражний.
- Хлопотать, выхлопотать** – клопотати, -ся про що, за що, виклопотати що, чого, старатися про що, за що, вистаратися чого; *х. о документах* – клопотатися за документи.
- Хлопотливый** (*о деле*) – клопітний.
- Хлопоты** – клопіт (-поту), клопотання; *начинать -ты по какому-либо делу* – починати, старатися в якій справі, заходжуватися в якій справі; *сопряженный с -тами* – сполучений з клопотом, що потребує клопотання.
- Ход** – 1) (*движение*) – хід (ходу), рух (-ху), перебіг (-гу); (*на товары*) – збут (-ту), попит (-ту); *х. дела* – хід справи, перебіг справи, розвиток справи; *в большом ходу товар* – а) дуже вживаний крам, попитний крам; б) на крам є великий попит; *в ходе переговоров* – в ході (в перебігу, в процесі) переговорів, в переговорах; *давать ход делу* – зрушувати, зрушити справу, пускати, пустити, посувати, посунути справу; *дело на ходу* – налаштована справа, справа йде (рушає), справа на ходу; *дело пошло в ход* – справу зрушено, справа пішла; *дело (предприятие) на полном ходу* – підприємство йде повним ходом, підприємство на повнім ході; *на ходу вагона вскакивать и соскакивать воспрещается* – коли вагон іде, вскакувати до вагона, вискакувати з вагона заборонено; *не давать хода* – не пускати, не давати ходу; *не иметь хода (движения)* – не мати ходу; *пойти в ход (о товарах)* – мати збут (попит); (*о машине*) – почати працювати; (*о выражении*) – піти; (*о человеке*) – піти вгору; *предприятие на ходу* – підприємство працює, підприємство на ходу; *принять предприятие на ходу* – прийняти підприємство на ходу (в процесі його праці), прийняти підприємство в роботі; *пустить в ход (машину)* – пускати в рух; *пустить в ход (аргументы)* – вдатися до аргументів, навести аргументи; *ход часов верен* – годинник іде вірно; *экипаж легкий на ходу* – екіпаж легкий у ходу; *этот товар в ходу* – цей крам має добрий збут, цей крам попитний, на цей крам є попит; 2) (*проход*) – хід(ходу), прохід (-ходу); *х. тайный* – потайник (-ка); 3) (*вход*) – вхід (входу); *х. парадный* – вхід чільний; *х. черный* – чорний вхід; *с парадного хода* – з ганку, ганком, чільним ходом.
- Ходатай, -ница** – старанець (-нця), стараниця, заступник (-ка), заступниця; *х. по делам* – повірений, адвокат (-та).
- Ходатайство** (*просьба*) – прохання; (*ходатайствование*) – заступництво, клопотання; *х. перед судом* – заступництво в суді; *х. частное* – окреме прохання; *возбуждают -во* – прохати, попрохати, порушувати клопотання; *вследствие -ва* – зважаючи на прохання; *входит с -вом* – вдаватися із проханням; *по -ву (освободить)* – на прохання; *путем -ва (достичь)* – клопотанням, клопотавши; *ходатайство не удовлетворено (оставлено без удовлетворения)* – прохання не задовольнили.
- Ходатайствовать** – просити за кого, заступатися за кого, старатися за ким, клопотатися за кого.
- Ходить, пойти** – 1) (*за кем, за чем*) – ходити, піти по кого, по що; *х. за врачом* – ходити по лікаря; *х. по судам* – тягатися по судах, позиватися по судах; 2) (*в услужение*) – по наймах ходити, найматися, найнятися.
- Ходкий** (*о товаре*) – збутний, попитний.
- Ходок** – ходак (-ка).
- Хожалый** (*существ.*) – посланець (-нця).
- Хожалый** (*прилаг., о деньгах*) – ужитний, на першу потребу.
- Хождение** – 1) (*по делам*) – старання за чим, у чім, ходіння; *х. по делу* – старання в справі; *иметь -ние по делу* – старатися в справі, ходити в справі; 2) (*х. монеты*) – обіг (-гу);

- иметь -ние* (о монете, процентных бумагах, кредитных билетах) – ходити, обертатись, мати обіг; *процентные бумаги имеют большое -ние* – є великий попит на % папери.
- Хозяин, хозяйка** – господар (-ря), господиня, господарка, хазяїн (-на), хазяйка; х. *малоимущий* – незаможний господар, незаможник (-ка); *хозяйка домашняя* – домашня господарка, господиня; *хозяйка наемная* – наймана господарка.
- Хозяйничать** – 1) – господарювати, хазяїнувати; 2) (*распоряжаться*) – порядкувати.
- Хозяйственник** – господарник (-ка).
- Хозяйственность** – господарність (-ности), хазяїновитість (-тости).
- Хозяйственный** – 1) (*относящийся к хозяйству, как отрасли деятельности, о расчете, деятельности*) – господарчий; 2) (*относящ. к хозяйству, как к единице, о налоге*) – господарський; 3) (*о человеке, умеющем вести хозяйство*) – господарний, господарливий, хазяїновитий, хазяйливий.
- Хозяйство** – господарство, хазяйство; (*дом*) – господа; х. *государственное* – господарство державне; х. *домашнее* – господарство хатне; х. *коллективное* – колективне господарство; х. *коммунальное* – господарство комунальне; х. *маломощное* – малосиле господарство; х. *хуторское* – хутірне, хутірське господарство; *вести -во* – господарювати, правити господарством; *разорительное ведение -ства* – руїницьке господарювання.
- Холодильник** – 1) (*аппарат*) – холодильник (-ка); 2) (*заведение*) – холодильня.
- Холодный** (*о доме*) – холодний; (*о постройке*) – надвірний; (*об оружии*) – січний.
- Холостой** (*о мужчине*) – нежонатий, неодружений.
- Хор** – хор (-ру).
- Хорист, -ка** – хорист (-ста), хористка.
- Хоронить, похоронить** – ховати, поховати.
- Хранение** – 1) (*имущества*) – схов (-ву), схорона, хоронення; (*охрана*) – охорона, схоронення; х. *багажа* – схов, хоронення вантажу; х. *вкладов* – схорона вкладок; *на -нии* – на схові; *на -ние давать* – на схорону, на схов, до схову, до схованки давати; *плата за -ние грузов* – складові (-вого), плата за схорону; *секретное место для хранения* – потайна схованка; х. *арестованного имущества* – охорона заарештованого майна; 3) (*укрывательство краденого или вора*) – переховування, передержування.
- Хранилище** – сховище, схованка; х. *библиотечное* – книгосховище; х. *зерновое* – зерносховище.
- Хранить** – хоронити, мати на схові, берегти, зберегти.
- Хранитель** – охоронець (-нця).
- Хроника** – хроніка.
- Хроникер** – хронікер (-ра).
- Хронический** (*о запаздывании*) – хронічний; (*о болезни*) – затяжний, хронічний.
- Хронологический** (*о порядке*) – хронологічний.
- Хронометраж** – хронометраж (-жу).
- Художественный** – мистецький, художній.
- Художник, -ница** – 1) (*искусник*) – мистець (-тця), митець (-тця), художник (-ка), художниця; 2) (*живописец*) – мальовник (-ка), мальовниця, маляр (-ра), малярка.
- Хулиган** – бешкетник (-ка), хуліган (-на).
- Хулиганить** – бешкетувати, хуліганити.
- Хулиганство** – бешкетництво, хуліганство.
- Хутор** – хутір (-тора).
- Хуторянин, -ка** – хуторянин (-на), хуторянка.
- Цвет** – колір (-льору), барва; ц. *защитный* – захисний колір.
- Цветной** (*о карандаше*) – кольоровий.
- Цветовод** – квітнікар (-ря). квіттьяр (-ра).
- Цветоводство** – квітництво.
- Цветочница** (*продащица цветов*) – квіттьярка, квіткарка.
- Целевой** (*о сборе*) – цільовий.
- Целесообразность** – доцільність (-ности).
- Целесообразный** (*об употреблении*) – доцільний; *считает более -ным* – вважати за доцільніше.
- Целковый** – карбованець (-нця).
- Целость** – цілість (-лости); в **-сти** (*сохранившийся*) – цілий; в **-сти** *доставит продукты* – приставити продукти цілими.
- Цель** – метá, ціль; (*намерение*) – нáмір (-ру); в *целях получения* – щоб одержати; в *целях предотвращения чего* – щоб запобігти чому, щоб не сталося чогó; в *целях пресечения*

чего – щоб покласти край чому; *для (указанной) цели* – на зазначену мету; *для этой цели* – на це, для цього; *достичь цели* – досягти мети, досягти мету, дійти мети; *иметь цель* – мати за мету, на меті; *преследовать цель* – йти до мети, мати за ціль, мати на меті; *с целью предоставления возможности* – щоб дати змогу; *с какой целью?* – для чого?; *с определенной целью* – з певним наміром; *ставит себе целью* – ставити собі за мету; *употреблять для (другой) цели* – вживати на (іншу) потребу.

Цельность – суцільність (-ности).

Цена – 1) ціна; *ц. аукционная* – авкційна ціна; *ц. без запроса* – (ціна) без торгу, ціна без заправи; *ц. действительная* – справжня (правдива) ціна; *ц. наемная (на землю)* – орéндна ціна, наймова, по чім наймають; *ц. нарицательная* – названа ціна; *ц. низкая* – малá ціна; *ц. ничтожная* – зóвсім малá, мізérна ціна; *ц. номинальная* – номінальна ціна, іменована ціна; *ц. окончательная, решительная* – остáння, (остатóчна, крайня) ціна; *ц. оптовая* – гуртовá ціна; *ц. отпускная* – видавнá ціна; *ц. подписная* – передплáта, передплáтна ціна; *ц. подходящая* – прийнятнá ціна, поцінно; *ц. покупная* – купнá, купівельна ціна, ціна (щоб) купити; *ц. предельная* – крайня ціна; *ц. продажная* – ціна продажна, ціна продати; *ц. рыночная* – ринкóва ціна, базáрна ціна, торгóва ціна, ціна на ринку; *ц. справочная* – торгóва ціна, довідкóва ціна; *ц. сходная* – прийнятнá, дóбра ціна, поцінь (*Н*); *ц. твердая (определенная)* – стáла ціна; (*устойчивая*) – станівкá ціна; *ц. текущая* – потóчна ціна; *ц. торговая* – ціна, ринкóва, ціна торгóва, ціна торговельна; *ц. уступочная* – спускнá, відбавнá ціна; *цены колеблющиеся* – хитливі, хиткі ціни; **-ны падающие** – спадні ціни; *быть в цене* – бóти в ціні, мати (дóбру) ціну; *взвинчивать цену* – наганяти, нагнати ціну; *вздувать, нагонять цену* – набивати, наганяти ціну; *выручать цену* – взяти свою ціну, верну́ти свою ціну (сво́ї грóші); *держатся в цене* – не спадáти з ціни, бóти в ціні; *держатся цены* – держати ціну; *определять, назначать цену* – складáти, покласти ціну, визначáти ціну, позначáти ціну, зробити, склáсти ціну; *ошибиться в цене* – процінувáти, помилитися на ціні; *падать в цене* – спадáти з ціни, пáдати на ціні; *падающие цены* – спадні ціни; *падение цен* – пáдання, спадáння цін; *по цене (подходящий)* – поцінний; *по доступным ценам* – поцінно; *по какой цене?* – почім? за яку ціну?, в якій ціні?, якá ціна?; *по неподходящей цене (купить)* – непоцінно; *по низкой цене (продать)* – за малу ціну; *по подходящей цене (купить)* – поцінно; *по средним оптовым ценам* – відповідно до пересічних гуртових цін; *повышают, поднимают цену* – збільшувати, збільшити ціну; *повышение в цене* – дорóжчання, подорóжчання; *повышение, поднятие цен* – збільшення цін; *поднимается цена* – ростé ціна; *подниматься в цене* – в грóші йти, дорóгшати, дорóжчати; *поднять в цене* – здорожити що; *понижают, понизить цену* – змєншити ціну; *при цене по...* – з ціною по...; *раскладывают цены (на товар)* – значити ціну, цінувати; *сбавляют, сбавить цену* – спускáти, спустити ціну; *смотря по цене* – як до ціни; *снижают, снижают цены* – змєншувати, змєншити ціни; *сойтись в цене* – погóдитися на ціні; *список цен (прейскурант)* – цінник (-ка); *справляться о цене* – розпитувати про ціну, допитуватися ціни; *цены падают* – ціни пáдають, спадáють; 2) (*стоимость*) – вáртість (-тости); *ц. заготовительная* – собівáртість (-тости); *своя цена* – своя ціна, собівáртість (-тости); 3) (*значение, вес*) – вагá; *большой цены дело* – спрáва дóже важлива, спрáва великóї ваги; *придавать делу чрезвычайно большую цену* – надавати спрáві нáдто великóї ваги.

Ценз – ценз (-зу); *ц. возрастной* – ценз літ, віковий ценз; *ц. образовательный* – освітній ценз.

Цензор – цєнзор (-ра).

Цензура – цензúра; (*действ.*) – цензурувáння, цензúра; *дозволенный -рою* – цензурóваний, дозвóлений від цензúри.

Ценитель, -ница (вещей) – оцінник (-ка), цінувáч (-чá), цінувáчка, цінувáльник (-ка), цінувáльниця.

Ценить, оценить – 1) (*вещи*) – цінити, цінувати, оцінувати, поцінити що, складáти, склáсти ціну чому; 2) (*человека*) – цінити, оцінити когó, дорожити ким.

Ценность – 1) – цінність (-ности); *ц. не вещная* – цінність неречовá; *ц. объявленная* – показана цінність; **-сти переходные** – перехідні цінності; *представляют большую -ность* – бóти дóже цінним, становити велику цінність; 2) (*стоимость*) – вáртість (-тости), коштóвність (-ности); 3) (*ценная вещь*) – коштóвна рíч; *ценности* – а) коштóвні рéчі, б) цінні папéри, цінності.

Ценный – 1) (*о бумаге, о мнении, о вещах*) – цінний, коштóвний; 2) (*о почтовых отправлениях с обозначенной ценой*) – оцінований.

Ценовщик, -щица – цінувáч (-чá), цінувáчка, цінувáльник (-ка), цінувáльниця.

Центр – осерéдок (-дку), центр (-тру); *ц. города* – середмістя; *ц. тяжести* – осерéдок ваги;

бумага из центра – папір (лист) із центру.

Централизация – централізація, зосередження.

Централизовать – централізувати, сов. – зцентралізувати, зосереджувати, сов. – зосередити.

Центральный (об обстоятельстве, районе) – центральний, осередковий.

Цепь товаропроводящая – товаропровідний ланцюг (-га).

Цех – цех (-ху); *ц. ремесленный* – ремісницький цех.

Цеховой (о помещении) – цеховий.

Гражданский (о праве) – цивільний.

Цикл – цикл (-лу).

Цикловой (о комиссии) – цикловий.

Цирк – цирк (-ку).

Циркулировать – циркулювати.

Циркуляр – обіжник (-ка), обіжний лист (-ста); *согласно -ра* – згідно з обіжником.

Циркулярно – обіжно.

Циркулярный (о письме) – обіжний.

Цирюльня – голярня, цилюрня.

Цитата – цитата, подані слова.

Цитировать – цитувати, подавати, чий слова.

Цифра – цифра; (обозначение, число) – число; *ц. круглая, округленная* – заокруглене число; *ц. относительная* – релятивне число; *ц. произвольная* – довільна цифра; **-ры гадательные** – здогадні числа; **-ры контрольные** – контрольні числа; **-ры суммовые** – сумові цифри.

Цифровой (о данных) – цифровий.

Чайная – чайна (-ної).

Час (мера времени) – година; *ч. академический* – академічна година; *ч. рабочий* – робітна, робоча година; (в учрежден.) – урядова година; **-сы неприсутственные** – неурядові години; **-сы приемные** – години на приймання, години приймати; **-сы служебные, присутственные** – урядові години, години (на) урядування; *без пяти минут шесть часов* – за п'ять (хвилин) шоста; *без четверти пять* – за чверть п'ята; *в дневные часы (приходить)* – удень; *в час, два, три (и т. д.)* – о першій другій, третій і т. д. годині, в першій, другій, третій і т. д. годині, в першу, другу, третю і т. д. годину; *в 24 часа* – в 24 години, протягом 24 годин; *в пол пятого (часа)* – (о) пів на п'яту; *в четверть пятого* – (о) чверть на п'яту; *в продолжение, в течение часа* – (через) годину, цілу годину; *двадцать минут третьего* – двадцять (хвилин) на третю; *за час сделать* – в годину зробити; *который час?* – котра година?; *по часам платит* – від години (погодинно платити); *по часам работать* – від години працювати, погодинно працювати; *по целым часам ожидать* – чекати цілими годинами; *половина второго* – пів на другу; *ровно в 5 часов* – точно (рівно) о п'ятій годині; *с часу на час* – з години на годину, щогодини; *семь часов* – сім годин, сьомна година; *час-от-часу* – щораз, дедалі; *через час* – за годину; *четверть девятого* – чверть на дев'яту.

Часовой (на посту) – вартовий (-вого), вартовик (-ка), вартівник (-ка).

Часовой (прил.) – 1) (о времени) – годинний; 2) (об относящейся к часам принадлежности) – годинниковий.

Часовщик – годинникар (-ря).

Частичный (о разрешении вопроса) – частковий, частинний.

Частник – приватник (-ка).

Частно – приватно.

Частновладельческий (об имуществе) – приватновласницький.

Частнопрактикующий (врач) – приватний.

Частность – деталь (-лю) (м. р.) – подробиця; *в -сти* – зокрема, зосібна.

Частный – 1) (неофициальный, о заведении, о лицах) – приватний; 2) (отдельный, о вопросе, жалобе, случае) – окремий, побічний; 3) (составляющий часть, об итоге) – частковий.

Часть – частина, часть (-сти); (доля) частка, пайка; *ч. воинская* – військова частина; *ч. нотариальная* – нотаріят (-ту); *ч. основные* – головні частини; *ч. пожарная* – пожежна частина; *ч. составная* – складова частина; *ч. ударная* – ударна частина; *ч. учебная* – навчальна частина; *частью* – почасті, частиною; *большей частью, по большей части* – здебільшого, найбільш, переважно; *быть знатоком по части чего* – знатися на чому; *из причитающейся мне части* – з належної мені частки; *остальная часть* – решта;

- платить частями, по частям* – платити частинами, платити ратами; *по судебной части (служить)* – в суді; *по части торговли он...* – в торгівлі він..., щодо торгівлі, то він...; *по -ти этого* – про це, на це, в цій справі; *работающая часть членов профсоюза* – робітна (заробляюча) частина профспілки; *уплатить остальную часть* – заплатити решту; *уплатить по -тям* – заплатити частинами, ратами; *это по нашей -ти* – це наша справа, це до нас належить, це наша компетенція.
- Часы** – 1) (*механизм*) – годинник (-ка), дзигарі (-рів); ч. *башенные* – дзигарі вежові; ч. *карманные* – кишеньковий годинник; ч. *стенные* – (на)стінний годинник; *иметь точные часы* – мати вірного годинника; *часы вперед* – годинник показує вперед, годинник поспішає; *часы отстают* – годинник спізнюється, запізнюється, відстає; *часы уходят, часы спешат* – годинник поспішає; 2) (*в выражении*): *на часах (стоять)* – на варті.
- Чек** – чек (-ка); ч. *ордерный* – ордерний чек; ч. *переводный* – переказовий чек; ч. *платежный* – платіжний, оплатний чек; ч. *погашенный чек* – тамований; ч. *просроченный* – задавнений чек; ч. *на пред явителя* – чек на подавця, оказовий чек.
- Чеканить** (*монету*) – бити, вибивати, карбувати.
- Чеканный** (*о монете*) – битий, вибитий, карбований.
- Чековый** (*о книжке*) – чековий.
- Человек** (*в выражениях*): ч. *деловой* – ділова людина; ч. *понимающий дело* – тямуща в справі людина; ч. *нужный* – потрібна людина; ч. *полезный* – корисна людина; ч. *стоящий* – варту людина; *найти подходящего -ка* – знайти відповідну людину.
- Червонец** – червонець (-нця).
- Черед** (*очередь*) – черга.
- Чередоваться** – чергуватися.
- Чернила** – чорнило.
- Чернильница** – каламар (-ря), чорнилиця.
- Чернильный** (*о карандаше*) – атраментовий.
- Черновик, -вая** – чорнётка; *приложено в -ке* – додано чорнёткою.
- Чернорабочий** – чорнороб (-ба).
- Черта** – 1) риса; (*черточка*) – риска; *в общих чертах* – загальними рисами, загально; 2) (*полоса*) – смуга; 3) (*граница*) – межа; ч. *городская* – міська межа; ч. *городского поселения* – територія міста, міська територія; ч. *пограничная* – кордонна межа, кордон (-ну); *в черте города, оседлости* – в межах міста, осілости.
- Чертеж** – рисунок (-нка).
- Чертежник, -ница** – рисівник (-ка), рисувальник (-ка).
- Чертежный** (*о принадлежности*) – рисівний.
- Чертить, начертить** – рисувати, нарисувати.
- Чествование** – шанування, вшанування (когось); *состоится -ние* – будуть шанувати.
- Чествовать** – шанувати, ушанувати, пошанувати.
- Честный** (*о работнике*) – чесний.
- Честь** – 1) честь (-сти); *в честь* – на честь; *иметь честь, считать честью* – мати за честь; *оскорбляют честь* – зневажати когось на честьі, образити чію честь, покривдити когось в (на) честьі; *оскорбление чести* – образа честьі; 2) (*уважение*) – шана; *оказывать честь* – віддавати шану, шанувати, пошанувати.
- Чета** – пара; ч. *супружеская* – подружжя.
- Четверг** – четвёр (-ргá).
- Четверной** – четверний.
- Четвертной** (*о мере*) – чвертківий.
- Четвергушка** – чвёртка.
- Четверть** – 1) (*четвертая часть*) – чверть (-ти), чвёртка, четвертина; *без -ти два (часа)* – за чверть друга (година); *в четверть пятого* – (о) чверть на п'яту; *четверть-процентный (о сборе)* – чвертьвідсотківий; *четверть третьего (часа)* – чверть на третю; 2) (*мера жидкости, сыпучих тел*) – четвертина, четвёрть (-ти).
- Четкость** – читкість (-кости); (*о звуке*) – виразність (-ности); ч. *в работе* – ясність (точність) у роботі; ч. *почерка* – читкість руки; ч. *произношения* – виразність вимови.
- Четный** (*о номерах*) – парний.
- Четырехдневный** (*об отлучке*) – чотириденний.
- Чин** (*порядок*) – чин (-ну), порядок (-дку); *чин-чином* – як слід, як водиться, як годиться.
- Чинить, очинить** (*карандаш*) – загострювати, загострити.
- Чинить, починить** – ла(го)дити, пола(го)дити, направляти, направити.
- Чинить, учинить** – чинити, учинити, робити, зробити, діяти, вдіяти; *постоянно чинить*

препятствия – разу-раз чинити (робити) перешкоди, раз-у-раз на перешкоді (на заваді) ставати.

Численность (*количество*) – число, кількість (-кості); *ч. (народо)населения* – кількість людності.

Численный (*о составе*) – числовий.

Числить – числити, лічити, рахувати (що за ким).

Числиться – лічитися, рахуватися, бути приписаним; (*быть на счету*) – під рахунком бути; *имущество числится за учреждением* – майно записане за установою, майно належить установі; *он числится главой этого учреждения* – він є голова цієї установи; *он только числится главой учреждения* – його тільки мають за голову установи.

Число – 1) число; *ч. круглое (стат.)* – округле число; *ч. огульное* – грубе (гуртове, огульне) число; **-ла** *относительные* – релятивні числа; **-ла** *средние* – пересічні числа; *бессчетное число раз* – безліч разів; *в равном -ле* – рівним числом, рівно; *в -ле их* – поміж них; *включая в то -ло* – залічуючи до того числа, беручи заразом; *входит в -ло чего* – бути в числі чого, бути поміж чим; *выставляют -ла* – ставити, поставити дату, датувати, податувати; *из -ла (членов)* – -поміж, з...; *занести в -ло чего* – залічити до чого, залічити до чого; *отпускать по -лу заявителей* – видавати відповідно до числа заявників; *по -лу пятый (в очереди)* – з ряду п'ятих; *по числу (членов): а) (превышают)* – числом; б) (*выдавать*) – на число, відповідно до числа; *принадлежат к числу организаций* – належати до організацій; *принимать в -ло* – зачисляти, зачислити; *состоят в -ле кого, чего* – бути, перебувати в числі, лічитися поміж ким; *средним числом* – пересічним числом, пересічно; 2) (*месяца*) – число; *каждое первое число (представляют)* – що першого числа; *не позже 15 числа* – не далі, як 15 числа; *отношение от 5 числа текущего месяца* – лист з 5 числа цього місяця; *отношение от 5 числа ноября месяца* – лист з п'ятого числа листопада; *по указанное число* – до зазначеного числа; *проставляют число (месяца)* – записувати (підписувати) число, ставити число, датувати, ставити дату.

Числовой (*о порядке*) – числовий.

Чистка – чищення; *ч. (личного состава учреждения)* – пересівання, чищення, перебір (-бору); *ч. (сажи)* – отрус (-су); *производит -ку личного состава учреждения* – пересівати (чистити) особовий склад установи.

Чисто – 1) чисто; 2) (*по существу*) – сүто; **-то** *экономические условия* – сүто економічні умови.

Чистовик, -ая – чистовик (-ка), чистова, чистий примірник; (*тетрадь*) – чистовий зшиток.

Чистоганом – готівкою, готівими грошима.

Чистосортный – чистосортний.

Чистый (*о доходе*) – чистий; (*о золоте*) – щирий; (*о правде*) – самий.

Читальня – читальня; (*изба-читальня*) – хата-читальня.

Читатель, -ница – читач (-ча), читачка.

Читать, прочтаться – 1) читати, прочитати; *ч. вслух* – читати вголос; *ч. громко* – читати гомосно; *читается с трудом* – в'ажко (в)читати, прочитати; *доклад читался 5 часов* – доповідь читано 5 годин; 2) (*читать лекции, преподавать*) – викладати, викласти, читати.

Член: (*о лице, участвующем в чем-либо*) – учасник (-ка), член (-на); (*о женщине*) – учасниця, членкиня, членка; *ч. академии наук* – академік (-ка); *ч. артели* – артільник (-ка); *ч. артели трудовой* – трудартільник (*Н*); (*о женщ.*) – трудартільниця; *ч. братства* – братчик (-ка); *ч. горсовета* – член міської ради, міський радник (-ка); *ч. действительный* – справжній член; *ч. клуба* – клуб'янин (-на) (*Н*); (*о женщ.*) – клуб'янка; *ч. коллектива* – учасник (член) колективу, колективник (-ка) (*Н*); (*о женщ.*) – колективниця (*Н*); *ч. коммунистической партии* – член комуністичної партії, партієць-комуніст, (*р. п.*) – партійця-комуніста; *ч. кооператива* – пайовик кооперативу, кооперативник (-ка) (*Н*); (*о женщ.*) – кооперативниця (*Н*); *ч. корреспондент* – учасник-кореспондент; *ч. кружка* – учасник гуртка, гуртянин (-на); (*о женщ.*) – гуртянка; *ч. неременный* – неодмінний учасник; *ч. общества (гражданин)* – громадянин (-на); (*о женщ.*) – громадянка; *ч. паевого общества, товарищества* – пайовик (-ка); (*о женщ.*) – пайовичка; *ч. партии* – партієць (-йця), партійник (-ка); (*о женщ.*) – партійниця; *ч. подпольной организации* – підпільник (-ка) (*Н*); (*о женщ.*) – підпільниця (*Н*); *ч. пожизненный* – довічний учасник; *ч. постоянный* – постійний учасник; *ч. почетный* – почесний учасник; *ч. правления* – виділовий; *ч. президиума* – учасник президії; *ч. секретариата* – учасник секретаріату; *ч. совета* – радник (-ка); *ч. соревнователь* – учасник-співстаранник, співстаранець (*Н*); (*о женщ.*) – учасниця (членкиня)-співстаранниця (*Н*); *ч. сотрудник* – учасник-співробітник; (*о женщ.*) – співробітниця; *членкиня* – співробітниця; *ч. союза* – спілчанин (-на); (*о*

женщине) – спілчанка; ч. *староста* – староста; ч. *товарищества* – спільник, товариш, учасник товариства; ч. *цеха портняжного* – кравець-цеховик (*р. п.* – кравця-цеховика); (*о женщ.*) кравчиня-цеховичка.

Членский (*о книжке*) – учасницький, членський.

Членство – учасництво, членство.

Чрезвычайный (*о мерах, налоге, собрании*) – надзвичайний.

Чрезмерный (*о требовании*) – надмірний.

Чтение – читання; ч. *беглое* – швидке читання; ч. *вторичное, второе* – читання вдруге, друге читання; ч. *первое* – читання вперше, перше читання.

Чтец, чтица – читальник (-ка), читальниця, читець (-тця), читиця.

Чтить, почтить – шанувати, ушанувати.

Чувствовать, почувствовать – почувати, почувіти, відчувати, відчути; ч. *себя виновным* – відчувати, що винен, почувати свою провину; ч. *себя обязанным кому* – почувати свій обов'язок, почуватися до обов'язку перед ким; ч. *себя хорошо, плохо* – матися, почувати себе добре, зле.

Чужестранец – чужоземець (-мця), чужоземка, чужинець (-нця), чужинка.

Шаблон – шаблѳн (-ну), мѳдло; *по -ну*: а) (*сделать вещь*) – за шаблѳном; б) (*шаблонно*) – шаблѳново.

Шаблонный (*о примере, о мерке*) – шаблѳновий, мѳдловий.

Шаг – ступінь (-пеня), крок (-крѳку); (*поступок*) – учинок (-нку); *на каждом шагу*: а) (*в пространстве*) – скрізь і всюди; б) (*во времени*) – щоразу; *предпринять дальнейшие шаги* – ужити дальших заходів.

Шайка – банда, згряя.

Шалаш (*ярмарочный*) – ятка.

Шанс – шанс (-су).

Шантажировать – шантажувати.

Шапирографист, -ка – шапірографіст (-ста), шапірографістка.

Шар (*в избирательной урне*) – кўлька, галька; *выбирать -ми кого* – кўльками обирати кого, гальки кидати (клати) на кого.

Шаткий (*о положении*) – непевний, хиткий.

Шахта – шахта, копальня.

Шахтер – шахтар (-ря).

Швейцар – швайцар (-ра).

Шеренга – шерег (-гу), лава; *ставит в -гу* – ставити в лава, шерегувати.

Шереховатость (*изложения*) – шершавість (-вості).

Шерстобойня – шаповальня.

Шествие – похід (-хѳду); *ш. погребальное* – похоронний похід; *ш. торжественное* – урочистий похід; *ш. триумфальное* – тріумфальний похід.

Шеф – шеф (-фа).

Шефский (*об обязанности*) – шефський.

Шефство – шефство.

Ширина – ширинá; *в -ну, -ною* – завширшки, уширшки, ушир.

Ширить, расширить (*деятельность, предприятие и т. д.*) – ширити, поширяти, поширити (діяльність, підприємство).

Шифр – шифр (-ру).

Шифровальщик – шифрѳвник (-ка), шифрѳвник (-ка).

Шифрованный (*о телеграмме*) – шифрѳваний.

Шифровать – шифрувати.

Шкала – скáля.

Шкаф – шафа, шахва; *ш. вертикального хранения бумаг* – шафа сторчовѳго перехѳвування папѳрѳв, шафа (щоб) сторч держати папѳри; *ш. книжный* – шафа на книжки; *ш. несгораемый* – вогнетривáла шафа; *в шкафах* – в шафах, по шафах.

Школа – шкѳла; *ш. сельско-хозяйственная* – шкѳла сѳльськѳго господарства; *школа-передвижка* – переїзнá шкѳла; *ш. показательная* – показѳва (зразкѳва) шкѳла; *ш. пчеловодства* – шкѳла пасѳчництва; *ш. ремесленная* – ремѳсничá шкѳла; *в -лу ходит* – до шкѳли ходити; *определять в -лу* – вѳддавати, вѳддати до шкѳли.

Школьник, -ница – школяр (-ра), школярка.

Школьники (*соб.*) – школярство, школярѳ.

Школьный (*о возрасте, здании*) – шкѳльний.

Шнуровать, прошнуровать – шнурувати, прошнурувати.

- Шорный** (о ряде) – лимарний.
- Шоссе** – сошá, сошовий шлях, гостинець (-нця) (гал.).
- Шоффер** – шофёр (-ра); *быть -ром* – бути за шофёра, шоферувати.
- Шпион, -ка** – шпигун (-на), шпигунка, шпіон (-на), шпіонка.
- Шпионаж** – шпигунство, шпіонаж (-жу).
- Шрифт** (типогр.) – шрифт (-ту); *ш. жирный* – шрифт грубий; *ш. печатный* – шрифт друкáрський; *ш. убористый* – шрифт тісний.
- Штаб** – штаб (-бу); *ш. главный* – генеральний, головний штаб.
- Штамп** – штамп (-пу).
- Штамповать** – штампувати.
- Штат** – штат (-ту); *ш. существующий* – теперішній штат; *в штате (состоящий)* – штатний; *за -том* – поза штáтом; *-ты разбухли* – штáти розрослися; *по -ту* – у штáті; *по -ту не положено* – у штáті нема́; *сверх -та* – поvéрх штáту, над штат, над штáтом; *сокращать штаты* – звужувати, звузити, змёншувати, зменшити штáти; *назначить с зачислением в штат* – призначити, зачисливши в штат; *уволить по сокращению штатов* – звільнити, бо змёншено штат.
- Штатный** (о должности) – штáтний.
- Штатский** (об одежде) – цивільний.
- Штемпелевать** – штампувати.
- Штемпель** – штамп (-мпу); *ш. погасительный* – тамівний (Н) штамп.
- Штраф** – штраф (-у); *ш. денежный* – штраф грошовий, кара грошовá; *подвергнуть денежному -фу* – накла́сти грошову́ кару; *подвергнуться денежному -фу* – підпа́сти ка́рі грошовій, бу́ти оштрафóваним; *сложит с кого штраф* – скасува́ти ко́му штраф.
- Штрафной** (о журнале) – штрафовий.
- Штрафовать, оштрафовать** – штрафувати, оштрафувати; (*деньгами*) – накладáти, накла́сти грошову́ кару (на ко́го), штрафувати, оштрафувати грішми.
- Штриховать, заштриховать** – штрихувати, заштрихувати.
- Штудировать** – вивча́ти, студіюва́ти.
- Штука** (изделия) – шту́ка; (*полотна*) – сувій (-во́ю).
- Эвакуация** – евакуа́ція.
- Эвакуировать** – евакуува́ти.
- Эквивалент** – еквівалéнт (-ту), рівнова́ртник (-ка).
- Эквивалентный** – еквівалéнтний, рівнова́ртний.
- Экзамен** – іспит (-ту); *э. письменный* – іспит на письмі, письмóвий іспит; *э. по истории* – іспит з істо́рії; *э. приемный* – вступний іспит; *э. устный* – іспит з уст, ўсний іспит; *держат -мен* – скла́да́ти іспит.
- Экзаменатор** – іспитува́ч (-ча́), іспито́вець (-вця); (*о женщ.*) – іспитува́чка, іспито́вниця.
- Экзаменационный** (о работе) – іспито́вий.
- Экзаменовать** – іспитува́ти з чо́го.
- Экзаменующийся** – іспито́ванець (-нця) (Н).
- Экземпляр** – примі́рник (-ка); *-ры разрозненные* – порі́знені примі́рники; *в одном -ре* – в одно́му примі́рнику, одним примі́рником.
- Экипаж** (на корабле) – екіпа́ж (-жу), кома́нда на судні.
- Экипировать - 1** (*одеть*) – зодягти; 2) (*снарядить судно*) – риштува́ти, обришто́вувати, обриштува́ти.
- Экипировка - 1** зодяг (-гу); (*действ.*) – зодяга́ння, зодягнення; 2) (*снаряжение судна*) – обришто́вання; (*действ.*) – обришто́вування, обриштува́ння.
- Эконом, -ка** – еконóм (-ма), еконóмка.
- Экономить, сэкономить** – еконóмити, зеконóмити, оща́джа́ти, оща́джувати, заоща́дити.
- Экономический** (о кризисе) – економі́чний.
- Экономия** – еконóмія; (*бережливость*) – оща́дність (-ности), еконóмність (-ности), оща́да; *режим -мии* – режим оща́дності.
- Экономность** – оща́дність (-ности), еконóмність (-ности).
- Экономный** (о расходовании) – оща́дний, еконóмний.
- Экскурсант** – екскурсáнт (-та).
- Экскурсионный** (о бюро) – екскурсійний.
- Экскурсия** – екску́рсія.
- Экспедитор** – експедитор (-ра), розсила́ч (-ча́), посла́ч (-ча́).
- Экспедиторский** (об обязанностях) – експедиторський.
- Экспедиционный** (о конторе) – експедиційний, розсильний.

- Экспедиция** - 1) (*экспедицион. отдел*) - експедиція, розсильний відділ, розсильна частина; 2) (*воен.*) - експедиція; *снаряжают, отправляют -цию* - виряджати, вирядити експедицію.
- Эксперимент** - експеримент (-ту), дослід (-ду), спроба.
- Экспериментальный** (*о школе, методе*) - експериментальний, дослідний, спробний.
- Эксперт** (*по чему*) - експерт на що.
- Экспертиза** - експертиза.
- Эксплуататор** - визискувач (-ча), визискувачка, експлуататор (-ра), експлуататорка.
- Эксплуатационный** (*об отделе*) - експлуатаційний.
- Эксплуатация** - 1) (*человека*) - експлуатація, визиск (-ску); (*действ.*) - експлуатування, визискування; 2) (*природных богатств*) - експлуатація, розроблювання, розроблення, використання, використання.
- Эксплуатировать** - 1) (*человека*) - визискувати, експлуатувати; 2) (*природн. богатства*) - експлуатувати, розробляти, використовувати.
- Экспонат** - експонат (-та), виставне.
- Экспонент** - експонент (-та), виставник (-ка).
- Экспонировать** - експонувати, виставляти.
- Экспорт** - експорт (-ту), вивіз (-возу).
- Экспортер** - експортёр (-ра), вивізник (-ка).
- Экспортировать** - експортувати, вивозити.
- Экспортный** (*о товаре*) - експортівий, вивозівий.
- Экстерн** - екстерн (-на); **-ном держать** - іспитуватися як екстерн.
- Экстраординарный** (*о случае, расходе*) - екстраординарний, надзвичайний.
- Экстренный** (*о деле*) - нагальний, негайний; (*внеочередной, о заседании, о поезде*) - позачерговий, екстрений, спеціальний.
- Эlevator** - елеватор (-ра).
- Электричество** - електрика.
- Электрификация** - електрифікація.
- Элементарный** (*о познаниях*) - елементарний; (*начальный*) - початковий.
- Эмигрант, -ка** - емігрант (-та), емігрантка.
- Эмиграция** - еміграція; *в -ции находится* - на еміграції перебувати.
- Эмигрировать** - емігрувати; *сов.* - земігрувати.
- Эмиссар** - емісар (-ра).
- Эмиссионный** (*о банке*) - емісійний.
- Эмиссия** - емісія.
- Энергичный** (*о работнике, о мерах*) - енергійний.
- Эпидемический** (*о заболеваниях*) - пошесний, епідемічний.
- Эпидемия** - пошесть (-сти), епідемія.
- Эпизодический** (*о лекции*) - епізодичний, разовий; (*о случае*) - окремий, епізодичний.
- Эскадра** - ескадра.
- Эскадрилья** - ескадрилья, малá ескадра.
- Эстафета** - естафета.
- Этаж** - по́верх (-ху); *э. подвальный* - підмур'я (Н); *дом в три этажа, трехэтажный* - будинок на три по́верхи.
- Этап** - ета́п (-пу); *э. конечный* - остáнній ета́п; *по -пу* - ета́пом.
- Этапный** (*о пункте, лице*) - ета́пний.
- Эшелон** - ешельо́н (-ну).
- Юбилей** - ювіле́й (-лею).
- Юбилейный** (*о годе*) - ювіле́йний.
- Юбиляр** - ювіля́т (-та).
- Юридический** (*о лице*) - юридичний, правничий.
- Юрисдикция** - юрисдикція.
- Юрисконсульт** - юрисконсу́льт (-та), правопорядник (-ка).
- Юриспруденция** - правозна́вство, юриспруден́ція.
- Юрист** - юри́ст (-ста), правник (-ка́).
- Юстиция** - юсти́ція.
- Ябеда** - 1) на́клеп (-пу); 2) (*ябедник*) - на́клепник (-ка).
- Ябедник, -ца** - на́клепник (-ка), на́клепница, шепотинник (-ка), шепотинница.
- Ябедничать, наябедничать** - клепа́ти, на́клепа́ти, робити, зробити на́клеп.
- Ябедничество** - на́клепництво, на́шепти (-тів).

Явитель, -ница – показник (-ка), подавєць (-вця).

Явившийся – прибулий.

Явка – 1) (*прибытие*) – прибуття, бказ (-зу) (*Н*); *я. в суд* – прибуття до суду, прибуття на суд, бказ перед суд; *я. личная* – особисте прибуття, бказ особистий; *необходима личная -ка* – треба оказатися (прийти) особисто; *явка всех членов президиума обязательна* – а) бути всім учасникам президії неодмінно; б) повинні прибути всі учасники президії неодмінно; 2) (*предъявление*) – показ (-зу), подання; *явка документов производится от 10 до 2 часов дня* – документи подають з 10 до 2 години дня.

Явление – 1) явище, з'явище; *я. недопустимое* – недозволенне явище; *я. родственное* – споріднене явище; *я. рядовое* – звичайне явище; 2) (*театр.*) – ява.

Являть, явить (*предъявляют*) – показувати, показати, подавати, подати.

Являются, явятся – 1) являтися, явитися, з'являтися, з'явитися, приходити, прийти, прибувати, прибути; *являются за деньгами* – приходити по гроші; *являются лично* – самому приходити, з'являтися особисто; *являются на службу, на работу* – приходити на посаду, на роботу, на працю; *являются на суд* – становитися на суд, ставати на суд, ставати перед судом, ставитися до суду; *являются по начальству* – являтися начальству; *вас просят явиться* – вас просять прибути; (*прийти*); 2) (*кем, чем*) – бути ким, за кого, бути чим, правити за що; (*составляют что*) – становити що, бути чим, ставати, стати; *являются причиной чего* – бути, стати за причину, спричинитися, спричинитися до чого; *являются ручательством* – бути запоруюкою; *является* – є, становить; *должно явиться доказательством* – має бути за довід (як довід); *явилась надобность* – зайшла потреба; *является невозможным исполнить* – не можна виконати, неможливим стає виконати; *он является представителем предприятия* – він є відпоручник (він за відпоручника) підприємства; *это является материалом для...* – це становить (є) матеріал до...; *это является результатом* – це (є) наслідок.

Явный (*о небрежности, ошибке*) – явний, видимий; (*явствующий*) – видний.

Явочный (*о порядке*) – без дозволу, оказовий (*Н*).

Явствовать – бути видним, впливати з чого, виходити з чого; *это явствует из протокола* – це видно з протоколу.

Язык (*речь*) – мова; *я. государственный* – державна мова; *я. господствующий, преобладающий* – переважна мова, мова більшості; *я. официальный* – урядова мова; *я. преподавания* – викладова мова; *я. родной* – рідна мова; *я. юридический* – правнича (юридична) мова; *владеет каким-либо -ком* – орудувати якою мовою, уміти говорити або писати якою мовою; *изъясняется на понятном -ке* – говорити зрозумілою мовою; *овладеть -ком* – опанувати мову.

Яма выгребная – яма на сміття, вигрібник (-ка).

Ямщик (*извозчик*) – візник (-ка).

Январь – січень (-чня).

Январьский (*о событиях*) – січневий.

Ярлык (*наклейка*) – налічко, наліпка.

Ярмарка – ярмарок (-рку); *я. годичный* – роковий ярмарок; *я. контрактная* – контрактівий ярмарок; *-ку отбыть* – від'ярмаркувати.

Ярмарочный (*о дне*) – ярмарковий.

Ясли (*детские*) – ясла, дитячий захисток.

Ясный – ясний, з'ясований; (*понятный*) – зрозумілий; (*четкий, о почерке*) – розбірний; *вопрос ясен* – питання з'ясоване, справа ясна.

Ячейка – осередок (-дку).

Ящик (*укупорочный*) – ящик (-ка); (*с крышкой*) – скринька; (*большой*) – скриня; (*в столе*) – шухляда, шухлядка; *я. денежный* – грошова скринька, скриня (скринька) на гроші; *я. для жалоб* – скринька на скарги; *я. для писем* – скринька на листи; *я. для сору (при усадьбах)* – загородка (скриня) на сміття; *я. карточный* – скринька на картки; *я. почтовый* – поштова скринька, скринька на листи; *я. распределительный (для бумаг)* – розподільна скринька, скринька на розподілені папери; *я. сорный, мусорный* – ящик (коробка) на сміття, смітниця; *я. товарный* – крамбовий ящик; *я. упаковочный* – ящик пакувальний.